

Holy Bible

Aionian Edition®

Ruáingga Injil Córif
Rohingya Kitabul Mukaddos

Holy Bible Aionian Edition ®
Ruáingga Injil Córif
Rohingya Kitabul Mukaddos
Language: Rohingya
Myanmar (Rakhine), Bangladesh (Chittagong)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World International, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Ruáingga at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Ruáingga at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Moti	1
Markus	30
Lukás	49
Yohánnna	81
Hamól	105
Romiól	137
1 Kórintiol	151
2 Kórintiol	164
Galatiol	173
Íficiol	178
Filíppaiol	183
Kolóciol	186
1 Tisóloniol	189
2 Tisóloniol	192
1 Timóti	194
2 Timóti	198
Titus	201
Filimon	203
Hibraniol	204
Yakub	214
1 Fitor	218
2 Fitor	222
1 Yohánnna	225
2 Yohánnna	229
3 Yohánnna	230
Yohúdah	231
Zahéri	232

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT



Isá ye hoór de, “Ó Baf, itará re maf goró; kiyólla-hoilé itará kii gorér de híyan itará no zane.”

Baade ítara loṭári mari ítarar bútore ïbar hoorsuor ore bák goijjé.

Luke 23:34

Moti

1 Isá Mosih óilde Dawud or nosól or, aar Dawud óilde Ibrahím or nosól or. Isá Mosihr fissán or foriso endilla: **2** Ibrahím or fua Isahák; Isahák or fua Yakub; Yakub or fua Yohúdah edde yóggwar báiyain. **3** Yohúdahr fua Fares edde Zera, aar ítarar maa accíl Tamar; Fares or fua Hisron; Hisron or fua Ram. **4** Ram or fua Amminadab; Amminadab or fua Nacon; Nacon or fua Sálmon. **5** Sálmon or fua Boaz, yóggwar maa accíl Rahába; Boaz or fua Obed, yóggwar maa accíl Ruúit; Obed or fua Jesi. **6** Jesir fua baáñcca Dawud. Dawud or fua Sóloman, yóggwar maa óilde Borciba, zibá age Uriyar bou accíl. **7** Sóloman or fua Rehobom; Rehobom or fua Abiya; Abiyar fua Asa. **8** Asar fua Jehócafat; **9** zormo óiye Íba horé? Añára fuk mikká Íbar Uziyar fua Jotam; Jotam or fua Aház; Aház or fua Hézekiya. **10** Hézekiyar fua Manasé; Manasér fúni baáñcca Hérud ferecan óigilgoi, héndilla fua Amon; Amon or fua Josýa. **11** Josýyar fua Jekoníya edde yóggwar báiyain. Ítarar zormo oñítte óoil zeñitté Isráil koum ore bondi banai Babilon dec ot loizar. **12** Ín óilde ítarar re bondi banai Babilon ot loizai baade: Jekoníyar fua Akim; Akim or fua Elihúd. **13** Elihúd or fua Eliyazar; Eliyazar or fua Matan; Matan or fua Yakub. **14** Azor or fua Sádok; Sádok or fua Akim; Akim or fua Elihúd. **15** Elihúd or fua Eliyazar; Eliyazar or fua Matan; Matan or fua Fua wa re óiye. **16** Aar Yakub or fua óilde Moriyam or hócom Yusúf. Hé Moriyam ottu Isá zormo óoil, zaniloiyé de, tara wa borabor hotúnnot dahá gyfl. zibá re Mosih bóuli hoó. **17** Héndilla góri Ibrahím **18** Isá Mosihr **19** Híbar hócom Yusúf forhésgar **20** nizor baccú gún kúli cúna, luban edde mur Yóggwa ye híyan báfer de októt, Mabud or ek goitté no dooraiyó, kiyólla-hoile híbar ferot ze fírista ye yóggwa re cóppon ot dahá dí hoór de, “Ó Dawud or nosól Yusúf, Moriyam ore biyá úñciyari fai, itara arek boli nizor mulluk ot fíri goitté no dooraiyó, kiyólla-hoile híbar ferot ze giyégoi. **21** Fondít tún zaigói baade, Mabud Fua óiye Íba Pak-Ruhr kudurute óiye deh. **22** Hín beggún etollá óiye, zeéne Mabude nobir duara hoóil de yián fura ó, “Soó, ek kuwári mayafua hámil óibo, aar híba ttu éggwa Morotfua óibo, ítarar Íbar nam rakíbo de Immanuel,” ziyán or torjuma óilde, ‘Alla añárar fúañti.’ **24** Baade Yusúfe gúm ottu uří undilla goijjé zendilla gorí bolla Mabud or fírista ye yóggwa re hókum díyl, yóggwa ye Moriyam ore biyá gorifelaiye, **25** montor híba ttu Fua wa zormo nó óiyo foijjonto híba llói milmilab nó goré. Baade yóggwa ye Fua war nam Isá raikkíl.

2 Yohúdiya elakar baáñcca Hérud or hale, Betélhem cóor ot Isá zormo ói baade, fuk mikká ttu hoozzon fondit Jerúsalem ot aiccé, tara dekí Íba re sóida goittó aiccí deh.” **3** Híyan fúni baáñcca Hérud ferecan óigilgoi, héndilla Jerúsalem or manúc beggún óu. **4** Yóggwa ye dñoñr imam ókkol edde alem ókkol beggún ore ekkán ot dolagorí, ítarar ttu Mosih horé zormo óibar asé híyan zasai goijjil. **5** Ítarar yóggwa re hoór de, “Yohúdiya elakar Betélhem ot, kiyólla-Cáltyiel, Cáltyiel or fua Zerubabel. **6** ‘Ó Yohúdiya elakar or fua Abihúd; Abihúd or fua Eliyakím; Eliyakím Betélhem, Yohúdiyar hókumot-goróya ókkol or fua Azor. **7** Héndilla góri Ibrahím **8** Baade yóggwa ye ítarar re eén hoói Betélhem ottu lóti Dawud foijjonto soiddó fissán. Dawud ot diferáye, “Tuáñra zai hé gura Fua wa re ottu lóti Babilon ot bondit loiza foijjonto soiddó fissán; aar bondi banai Babilon ot loiza ttu lóti zaniloiyé de, tara wa borabor hotúnnot dahá gyfl. **9** Mosih foijjonto soiddó fissán. **10** Tara wa dekí ítarar ódorbaára kúci de faa gyiéh. **11** Ítarar gór gán ot foóñsi yore, Fua wa manúc accíl. Yóggwa ttu zettót Moriyam ore re Íbar maa Moriyam or fúañti deikké; baade maincór muúntu córom díto mone no hoór, ítarar meñit fori Íba re sóida goijjé. Tarfore ítarar híba ttu zuitégori alok óizaytoi niyot goijjil. **12** Aar Hérud or firista ye yóggwa re cóppon ot dahá dí hoór de, “Ó Dawud or nosól Yusúf, Moriyam ore biyá úñciyari fai, itara arek boli nizor mulluk ot fíri goitté no dooraiyó, kiyólla-hoile híbar ferot ze giyégoi. **13** Fondít tún zaigói baade, Mabud Fua óiye Íba Pak-Ruhr kudurute óiye deh. **14** or ek fírista ye Yusúf ore cóppon ot dahá dí Híba ttu éggwa Morotfua óibo, tuñí Íbar nam Isá hoór de, “Uró, Fua edde Íbar maa re looi Ijíp ot

dáizogoi. Añí zetódin nó hoói hétdin foijjonto báptisma loito yóggwar hañse aiyér de deikké, hére tákiyo, kiyólla-hoilé Hérude Fua wa re yóggwa ye ítara re hoór de, “Ó háf or fuain mariféhai bolla tuwaibó.” 14 Hétunot Yusúf uþí ókkol! Aibár gozzob ottu dáizayboi lla tuáñra rait tákite Fua edde ðbar maa re looi, Ijíp olla re hone úñciyari díye? 8 Touwá lói mil há de bacá lóyiye, 15 aar Hérud nó more foijjonto hére héndilla gulagala ókkol dóro, 9 aar nizor dil ot táikki. Híyan etollá óiye, zeéne Mabude nobir endilla kíyal nu ainnó de ki, ‘Añára ttu toh baf duara hoóil de yián fura ó, “Añí Añr Fua re Ijíp ísafe Ibrahím asé.” Añí tuáñra re hoóir, Alla ye ottu dñahai ainni.” 16 Hérude zeñtté Fondít túne sailé e cíl lun ottu yó Ibrahím olla fuain foida yóggwa re bóoñt díye de zainné, yóggwa ttu bicí gorí fare. 10 Aar ehón toh gas or gurat kuróil guccá uiþté; aar hé fondít tún ottu ze októr hotá raká gíyeh. Hétolla, ze gas ot gom gula no dóre, zanilól hé októr ísaf mozin, Betélhem ot edde yiába re haři ooin ot félaidiya zaybo. 11 Añí de híyan or atehañsór zaga ókkol ot dui bosór edde tuáñra touwá goijjó de héttolla éna tuáñra re yár nizor zedún morotfuain asé, ítarar hañse fanít báptisma dísh; montor añí baade zibá aiyér, manúc diferái ítara beggún ore marifélaive. 17 Íbar tokka añař túaro dñoñr. Añí Íbar centár boi Híyane nobi Yarmíyahru duara hoóil de yián bolla úddwa laayek no. Íba ye tuáñra re Pak-Ruh fura óiye, 18 “Ramá cóor ot eggwá abas fúna edde ooin loi báptisma díbo. 12 Íbar kula Íbar gíyeh, hañdanir edde bicí ferecanir. Rahéla ye át ot asé; Íba ye Nizor hóñla re cündorgori sáf nizor fuain dor lla hañder, aar tosólli kobul goríbo, aar Íbar giyuñ re gudam ot zoma goríbo, no gorér, kiyólla-hoilé ítara ar nái.” 19 Zeñtté montor suwa gún ore Íba ye honódin no nifé de Hérud morigiyói, Mabud or ek firista ye Yusúf ooin ot furat difélaibo.” 13 Hé din ókkol ot, Isá ore Ijíp ot cóppon ot dahádiye, 20 aar hoór de, báptisma loito Galil ottu Jordán hál or hañsat “Uró, Fua edde Íbar maa re looi Isráil mulluk ot Yaháyar hére aiccé. 14 Montor Yaháya ye Íba waafes zoogói, kiyólla-hoilé zetará niki Fua wa re endilla hoói maná goittó kucíc goijjíl, “Añr re zane marifélaito tuwaáil ítara morigiyói.” 21 ttu éna Tuáñr hañsóttu báptisma loibar zorur, Tói Yusúf uþí, Fua edde Íbar maa re looi Isráil aar Tuñí añař hañse aiccó dé?” 15 Montor Isá mulluk ot waafes aágiyoi. 22 Montor yóggwa ye ye zuwabe yóggwa re hoór de, “Ebar yián óito zettót endilla fúinne, Arkeláyose Yohúdiyat tar dóh, kiyólla-hoilé endilla gori añařa ttu, Alla baf Hérud orzagat hókumot gorér, tói yóggwa ye saáñ de híyan fura gorár zorur.” Tói yóggwa hére zaite dooraíyé. Baade cóppon ot Allar razi óiye. 16 Isá báptisma loi mottor, faní ttu kul torfóttu úñciyari fai, Galil elakat giyyégoi, 23 aar ot uiþégai. Hétunot asman kúligyoi, aar Íba zai Nasárat nam or ekkán cóor ot bocót gorát ye dekér de, Allar Ruh hoitor or dóilla ói lami doijje. Héndilla etollá óiye, zeéne nobi ókkol or aáí Íbar uore boiyér. 17 Aar héñtte asman ottu duara hoóil de yián fura ó, “Íba re Nasári howá eggwa abas aiccé, eén hoór de, “Íba Añr adorja zaybo.”

Fua, Ibá re lói Añí bicí kúci.”

3 Ek din báptismadoya Yaháya aáí, Yohúdiyar moidan zagat endilla hoói tobolik gorát loigiyé, zeéne Íba re Íbilice entán goré. 2 doijje, 2 “Touwá goró, kiyólla-hoilé asmani Salic din salic rait ruza rakí baade Íba ttu búk raijjo dáké aágiyoi.” 3 Yóggwa óilde ubá zibár laiggé. 3 Hé októt entán-goróya aáí Íba re hoór baabute nobi Yesáyah ye hoóil de, “Moidan de, “Zodi Tuñí Allar Fua de óile, e fattór gún zagat ezone guzori-guzori eén hoór, ‘Mabud ore ruþi óizaytoi hókum dóh.’” 4 Montor Íba or foñt toiyar goró; Íbar rastauzu goró.” 4 ye zuwabe hoór de, “Pak-kalam ot endilla asé, Yaháya ye uñt or keñc loi banaiya hoor fiñdito, ‘Manúc siríf ruþi loi base de no, bólke Allar muk aar yóggwar keeñil ot samamar duali baindá ottu neele de hárr hotá lói beh base.’” 5 Tói tákito. Yóggwar háná accíl de firíng edde zooñl hé Íbilice Íba re pak cóor gán ot loizai, baitul-or modú. 5 Hé októt Jerúalem ottu, tamám mukaddos or tullit tíyagaraiye, 6 baade Íba re Yohúdiya ttu, edde Jordán hál or sairókul ttu hoór de, “Zodi Tuñí Allar Fua de óile, nise záp manúc ókkol yóggwar hañse giyyé, 6 aar nizor- maro; kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla nizor guná ókkol cíkar gorí, ítara Jordán hál ot asé, ‘Íba ye Tuáñr baabute Nizor firista ókkol yóggwa ttu báptisma loiyé. 7 Yóggwa ye zeñtté ore hókum díbo; tói ítara nizor áte Tuáñre Féroci ókkol edde Sadukái ókkol boóut zone dórifelaibo, zeéne Tuáñr ténge honó fattór ot

duk no faa.” 7 Isá ye ítare hoór de, “Pak-kalam ot toh yián óu asé, ‘Tuñí tuáñr Mabud Alla re entán no goríba.’” 8 Tarfore Ibilíce Íba re hére aiccé. 2 Hétunot Íba ye Nizor muu kúli ítara eggwá uñsol faár ot loizai, duniyair tamám re endilla taalim diyat doijje: 3 “Mubarek uitará, raijjo ókkol edde híin or fura cáandari daháyi. zetará ruúhanir gorif, kiyólla-hoile asmani 9 Tói ite hoór de, “Zodi Tuñí merít fori añré raijjo toh ítarar. 4 Mubarek uitará, zetará sóida goró, añi iín beggún Tuáñre diifelaiyum.” ferecanit asé, kiyólla-hoile ítara tosólli faibo. 5 10 Isá ye ítare hoór de, “Cóitan, dur ó! Pak- Mubarek uitará, zetará cída, kiyólla-hoile ítara kalam ot endilla asé, ‘Tuñí tuáñr Mabud Alla toh duniyai miras faibo. 6 Mubarek uitará, re beh sóida goríba, aar siríf Íbar beh ebaadot zetará Allar moncá mozin goittó búkki edde goríba.” 11 Hétunot Ibilíce Íba re eri giyégoi, tiráci, kiyólla-hoile ítara hé moncá furafuri aar fírista ókkol aái Íba re hédmot gorát doijje. fura óibo. 7 Mubarek uitará, zetará rahám dil 12 Zeñtté Isá ye Yaháya re ziyól ot díye de ola, kiyólla-hoile ítara re rahám gorá zaybo. 8 fúinne, Íba Galil ot giyói; 13 aar Nasárat cíor Mubarek uitará, zetará dil sáf, kiyólla-hoile félai, Zebulun edde Naftálir zagat díír hañsa loi ítara Alla re dekíbo. 9 Mubarek uitará, zetará asé de Kaparnahúm cíor ot zai táikkegoi. 14 sólluk goríde, kiyólla-hoile ítara re Allar fuain Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr duara howá zaybo. 10 Mubarek uitará, zetará Allar hoíl de yián fura ó, 15 “Zebulun or elakat moncá mozin goróne zulúm faa, kiyólla-hoile edde Naftálir elakat, doijjar rastat, Jordán hál or asmani raijjo toh ítarar.” 11 “Mubarek tuáñra, okule, Beyohúdi ókkol or Galil ot, 16 ze manúc zeñtté maincé Añr lla bóuli tuáñira re beizzotti ókkol andár ot accíl, ítara ekkán doóñr foór goré, zulúm goré, edde na hókkot tuáñrare deikké, zetará moot or andárja mulluk ot accíl, baabute hár dóilla bura-ára ókkol hoó. 12 ítarar hañse foór óiye.” 17 Hé októt lóti Isá Héñtte tuáñra kúci goijjó edde kúci óiyo, kiyólla-ye eén hoói tobolik gorát doijje, “Touwá goró, hoile tuáñra lla asman ot doóñr boccic asé. kiyólla-hoile asmani raijjo dáke aáigiyoi.” 18 Tuáñrar age ze nobi ókkol accíl ítara re yó Isá Galil Díír hañsa báy áñri zaar de októt, Íba maincé héndilla zulúm goittó. 13 “Tuáñra óilade ye duwá bái deikké, yáni Sáimon, zibá re Fitor duniyair nun; montor zodi nun or dok zaagói, ðaikké edde Íbar bái Enderiyas ore. Héñtte ítara híin ore keéngori abar nuncá gorí fara zaybo? ðiít zal marer, kiyólla-hoile ítara zailla accíl. Híin toh ar honó ham ot nu aiyé. Híin ore 19 Íba ye ítara re hoór de, “Añr fisáli doro, Añi baáre félaidiya zah, aar maincór úñran ot fore. tuáñra re manúc dóre de zailla banayúm.” 20 14 “Tuáñra óilade duniyair nur. Faár or uore ítara éhon or bútore ítarar zal lun eri, Íbar bañdá gíyeh de cíor toh lukai rakí fara no fisáli doijje. 21 Híyan ttu aró hoddúr giyé rár, zah. 15 Honó maincé serak dórai báñir or tole Íba ye aró dui bái deikké, yáni Zebedair fua raké de nái, bólke boirónir uore beh raké, tói Yakub ore edde yóggwar bái Yohánnra re. Héñtte híyane góri ot asé de beggún ore foór déh. 16 ítara noowr uore ítarar baf Zebedair fúañti zal Héndilla góri, tuáñrar foór maincór muúntu tñuner. Íba ye ítara re mataiyé, 22 hétunot ítara zolouk, zeéne ítara tuáñrar gom ham ókkol dekí éhon or bútore noow gán edde baf ore eri, Íbar tuáñrar asmani Baf or mohíma goré. 17 “Tuáñra fisáli doijje. 23 Isá ye Galil or agagura zai-zai endilla no táajijo de ki, Añi Muúsar Córíoyt yáh Yohúdir mujilíc-hána ókkol ot taalim dito edde nobi ókkol or cíkka baatel goittó aiccí. Añi híin raijjar kúchóbor tobolik goittó, aar maincór baatel goittó aiccí de no, bólke fura goittó aiccí fottí kísím or biyaram edde fottí kísím or ocük deh. 18 Añi tuáñra re sóyi hoóir, zetódin asman ókkol gom goittó. 24 Íbar hóbör Siíriyar agagura zobin tiki tákibo, Córíoyt óu tiki tákibo, héntu fóligilgoi; aar maincé biyaraaimma zetará ttu honó noktá yáh zer zobor no búzibo zetódin ðoilla-boðoilla biyaram asé edde duk faar, zetará híin beggún fura nó óiyo. 19 Hétolla, zee niki bút-e-faiya, zetará ttu súañfira asé, zetará añtur, hé hókum ókkol ottu ebbe cónro ekkán hókum ítara beggún ore Íbar hañse ainné, aar Íba ye ore baatel goré aar oinno zon ore yó héndilla ítara re gom goijjé. 25 Galil ottu, Dekapólis ottu, goittó cíka, ítare asmani raijjot ebbe cónro howá Jerúsalem ottu, Yohúdiya ttu, edde Jordán hál zaybo; montor zee niki híin amól goré edde or farkul ottu dol-dol manúc Íbar fisá doijjl. cíka, ítare asmani raijjot doóñr howá zaybo. 20 “Kiyólla-hoile Añi tuáñra re hoóir, zodi tuáñrар

forhésgari alem ókkol or edde Férocí ókkol or forhésgarir túaro bicí no, tuáñra asmani raij jot bilkúl góli no faribá. 21 “Tuáñra fúinnila de ki, agor zabanar maincóré endilla howá gíyl, ‘Kún no goríba, zee niki kún goré, ítar ttu adalot ot zuwab diya foribó.’ 22 Montor Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor báior uore guccá goré, ítar ttu adalot ot zuwab diya foribó. Aar zee niki nizor bái ore, ‘Tui behazor,’ hoó, ítar ttu bor adalot ot zuwab diya foribó. Aar zee niki nizor bái ore, ‘Tui bekuf’ hoó, íte zuzuk or ooin or sáñzar laayek óibo. (Geenna g1067) 23 “Hétolla tuñí kurbani-gáñr uore kurbani peec goríbarcot, zodi tuáñr ttu monot ure de ki, tuáñr bái ottu tuáñr ulða kessú hoibár asé, 24 hétunot tuáñr kurbani hé kurbani-gáñr muúntu eri zaiyogói. Zai yore age tuáñr bái lói bonizogói, baade áai yore tuáñr kurbani diyogái. 25 “Tuáñr lla bisar goittó zaar de manúc lói foñt ot tákite toratori foijjonto héntu hálas ói no faribá. 27 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Zená no goríba.’ 28 Montor Añí tuáñra re hoóir, zodi honókiye honó mayafua re burá kíyale saá, íte nizor dile-dile híba llói zená gorífelaíye. 29 Zodi tuáñr den dák or suké tuáñre gunár uzu tane, tóoile yíba neelai félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 30 Zodi tuáñr den áte tuáñre gunár uzu tane, tóoile híyan harí félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 31 “Endilla yó howá gíyl, ‘Zee niki nizor bou ore sárifele, íte híba re sárhabos douk.’ 32 Lekin Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor bou ore zená hosúr lói bade oinno honó hosúri lói sárifele, íte híba re zená gorába; aar zee niki sárifelaiya mayafua re biyá goré, íte yó zená goré. 33 “Tuáñra aró fúinnila de ki, agor zabanar maincóré endilla howá gíyl, ‘Misá hosóm na háiyo, bólke tuñí ziyán olla hosóm háiyo, híyan Mabud or hañise fura goríba.’ 34 Lekin Añí tuáñra re hoóir, tuáñra bilkúl hosóm na háiyo, asman or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Allar toktó. 35 Zobin or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Íbar foo raklbar banggú. Jerúsalem or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan óilde bor Baáñcar cóor. 36

Nizor matá dórí yó hosóm na háiyo, kiyólla-hoile tuñí toh ekkán sul úddwa dóla yáh hala gorí no faro. 37 Montor tuáñra baná eddúr hojyó, óile ‘ói’ aar no óile ‘no,’ yár baáre ziín aiyé híin óilde Ibilíc or torfóttu. 38 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Suk or bodol suk, aar dat or bodol dat.’ 39 Montor Añí tuáñra re hoóir, honó hóraf manúc lói mukabela no gojjó. Bólke zee niki tuáñre den dák or galsaba sói suwar mare, ítare oh dák óu fíraidiyo. 40 Aar zodi honókiye tuáñr kuruta loifélaito tuáñr lla mooddimá goittó saá, ítare tuáñr saddr óu diifélaíyo. 41 Zodi honókiye tuáñre ek mail zaito bolazuri goillé, ítar fúañti dui mail zaiyo. 42 Zee niki tuáñr ttu mage, ítare diiyo; aar zee niki tuáñr ttu udár saá, ítare no fíraiyo. 43 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Nizor atehañsor maincóré muhábbot goríba, aar ducon ore goittó zaar de manúc lói foñt ot nafórot goríba.’ 44 Montor Añí tuáñra re hoóir, maamela hól gorífelaíyo, arnóile íte tuáñre joc tuáñr dar ducon ókkol ore muhábbot goijjó; aar or át ot gosáidibo, aar joce tuáñre fulic or át ot zetará tuáñrar uore zulúm goré, ítara lla dua gosáidibo, baade tuáñre ziyól ot difélaibo. 26 goijjó, 45 zeéne tuáñra tuáñrar asmani Baf or Añí tuáñre sóiyi hoóir, tuñí ahéri foicá nó doo fuain tóoro; kiyólla-hoile Íba ye toh gom hóraf foijjonto héntu hálas ói no faribá. 27 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Zená no goríba.’ 28 Montor Añí tuáñra re hoóir, zodi honókiye honó mayafua re burá kíyale saá, íte nizor dile-dile híba llói zená gorífelaíye. 29 Zodi tuáñr den dák or suké tuáñre gunár uzu tane, tóoile yíba neelai félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 30 Zodi tuáñr den áte tuáñre gunár uzu tane, tóoile híyan harí félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 31 “Endilla yó howá gíyl, ‘Zee niki nizor bou ore sárifele, íte híba re sárhabos douk.’ 32 Lekin Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor bou ore zená hosúr lói bade oinno honó hosúri lói sárifele, íte híba re zená gorába; aar zee niki sárifelaiya mayafua re biyá goré, íte yó zená goré. 33 “Tuáñra aró fúinnila de ki, agor zabanar maincóré endilla howá gíyl, ‘Misá hosóm na háiyo, bólke tuñí ziyán olla hosóm háiyo, híyan Mabud or hañise fura goríba.’ 34 Lekin Añí tuáñra re hoóir, tuáñra bilkúl hosóm na háiyo, asman or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Allar toktó. 35 Zobin or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Íbar foo raklbar banggú. Jerúsalem or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan óilde bor Baáñcar cóor. 36

Nizor matá dórí yó hosóm na háiyo, kiyólla-hoile tuñí toh ekkán sul úddwa dóla yáh hala gorí no faro. 37 Montor tuáñra baná eddúr hojyó, óile ‘ói’ aar no óile ‘no,’ yár baáre ziín aiyé híin óilde Ibilíc or torfóttu. 38 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Suk or bodol suk, aar dat or bodol dat.’ 39 Montor Añí tuáñra re hoóir, honó hóraf manúc lói mukabela no gojjó. Bólke zee niki tuáñre den dák or galsaba sói suwar mare, ítare oh dák óu fíraidiyo. 40 Aar zodi honókiye tuáñr kuruta loifélaito tuáñr lla mooddimá goittó saá, ítare tuáñr saddr óu diifélaíyo. 41 Zodi honókiye tuáñre ek mail zaito bolazuri goillé, ítar fúañti dui mail zaiyo. 42 Zee niki tuáñr ttu mage, ítare diiyo; aar zee niki tuáñr ttu udár saá, ítare no fíraiyo. 43 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Nizor atehañsor maincóré muhábbot goríba, aar ducon ore goittó zaar de manúc lói foñt ot nafórot goríba.’ 44 Montor Añí tuáñra re hoóir, maamela hól gorífelaíyo, arnóile íte tuáñre joc tuáñr dar ducon ókkol ore muhábbot goijjó; aar or át ot gosáidibo, aar joce tuáñre fulic or át ot zetará tuáñrar uore zulúm goré, ítara lla dua gosáidibo, baade tuáñre ziyól ot difélaibo. 26 goijjó, 45 zeéne tuáñra tuáñrar asmani Baf or Añí tuáñre sóiyi hoóir, tuñí ahéri foicá nó doo fuain tóoro; kiyólla-hoile Íba ye toh gom hóraf foijjonto héntu hálas ói no faribá. 27 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Zená no goríba.’ 28 Montor Añí tuáñra re hoóir, zodi honókiye honó mayafua re burá kíyale saá, íte nizor dile-dile híba llói zená gorífelaíye. 29 Zodi tuáñr den dák or suké tuáñre gunár uzu tane, tóoile yíba neelai félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 30 Zodi tuáñr den áte tuáñre gunár uzu tane, tóoile híyan harí félaido. Kiyólla-hoile tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákton tuáñr lla beétor. (Geenna g1067) 31 “Endilla yó howá gíyl, ‘Zee niki nizor bou ore sárifele, íte híba re sárhabos douk.’ 32 Lekin Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor bou ore zená hosúr lói bade oinno honó hosúri lói sárifele, íte híba re zená gorába; aar zee niki sárifelaiya mayafua re biyá goré, íte yó zená goré. 33 “Tuáñra aró fúinnila de ki, agor zabanar maincóré endilla howá gíyl, ‘Misá hosóm na háiyo, bólke tuñí ziyán olla hosóm háiyo, híyan Mabud or hañise fura goríba.’ 34 Lekin Añí tuáñra re hoóir, tuáñra bilkúl hosóm na háiyo, asman or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Allar toktó. 35 Zobin or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan toh Íbar foo raklbar banggú. Jerúsalem or name yó na háiyo, kiyólla-hoile híyan óilde bor Baáñcar cóor. 36

6 “Hóboroddar, tuáñrar forhésgari ham maincór muúntu ítara re dahái bolla no goijjó; arnóile tuáñra tuáñrar asmani Baf ottu honó boccíc no faiba. 2 “Hétolla zeñtté tuñí sótka goró, hénntte cíañ matai elan no goijjó, zendilla munafék ókkole maincór ttu taarif fai bolla mujilfc-hána ókkol ot edde rasta-rasta goré. Añí tuáñra re sóiyi hoóir, ítara ítarar boccíc furafuri faifélaíye. 3 Montor zeñtté tuñí sótka goró, hénntte tuáñr den áte kii gorér de híyan tuáñr ban át ore zainto no diyó, 4 zeéne tuáñr sótka gorá aiddone ó. Tói tuáñr Baf, zibá ye aiddon ot deké, Íba ye tuáñre boccíc diibo. 5 “Zeñtté tuáñra dua goró, munafék ókkol or dóilla no óiyo; kiyólla-hoile ítara maincóré dahái bolla beh mujilfc-hána ókkol ot edde

rastar kuna-kuna tíyai yore dua gorá fosón kiyólla-hoile íte ezzon ore nafórot goríbo aar ar goré. Añí tuáñra re sóyi hoíir, ítara ítarar ezzon ore muhábbot goríbo; yáto ezzon loi tík boccíc furafuri faifélaíye. 6 Montor zeñtté tuñí tákibo aar ar ezzon ore hékarot goríbo. Tuáñra dua goró, tuáñr kamárar bútore góli, duwar ekku fúañti Allar edde dóñ-doulot or hédmot bañdfelai tuáñr Baf or hañse dua goríyo, zibá gorí no faribá. 25 “Hétolla Añí tuáñra re hoíir, aiddone asé. Tói tuáñr Baf, zibá ye aiddon ot kii háiyum yáh kii fiyum hoi zindigi lla sinta deké, Íba ye tuáñre boccíc diibo. 7 Zeñtté tuáñra no goijjó; aar kii fiñdýum hoi gaa lla sinta no dua goró, Beyohúdi ókkol or dóilla behazor goijjó. Zindigi ki hánar túaro kimoti no né, hotá ókkol no duaráyo, kiyólla-hoile ítara táare aar gaa ki hoorsuor or túaro kimoti no né? 26 de, ítarar bicí hotár zoriya ítarar dua kobul Asman or faik ókkol or baabute báfiso; híne óibo. 8 Hétolla hoíir, tuáñra ítarar dóilla no toh no cíñre, no daa, aar no gudam ot zoma óiyo; kiyólla-hoile tuáñrar Bafe toh Íba ttu goré, toóu tuáñrar asmani Bafe híin ore háaba. magibár age lóti tuáñrar zorurot zane. 9 Hétolla Tuáñra kí híin or túaro kimoti no né? 27 Tuáñra tuáñra endilla dua goijjó: ‘Ó añárar asmani Baf, hone sinta gorí nizor hóiyat ore ek gónða barái Tuáñr nam pak mana zouk. 10 Tuáñr raiijo faribá de asó? 28 “Hoorsuor olla kiyá sinta aiyóuk. Tuáñr moncá zendilla asman ot fura ó, goró? Báfiso, moidan or fúl ókkol keéngori barí héndilla duniyait óu fura óuk. 11 Aijjar hana uré; híine toh no meénnnot goré aar no fúnta añára re aijja doo. 12 Añárar hosúri maf goró, hare. 29 Montor Añí tuáñra re hoíir, baáñcca zendilla zetará añára llói hosúri goijjé, ítara re Sólomane úddwa yóggwar tamám dóñ-doulot añára yó maf goijjí. 13 Añára re entán ot foitto lói híin ekgwár dóilla nizoré háñzai fajjé de no diyó, bólke Ibilíc ottu basai rakó. Kiyólla- nái. 30 Hétolla, zodi Alla ye moidan or kér ore hoile raiijo, taakot aar mohíma toh hámica héndilla góri háñza, ziín aijja asé aar hailla ooin Tuáñr.’ 14 Kiyólla-hoile zodi tuáñra oinno zon ot félaidiya zah; tóole ó hom biccác ola ókkol, or hosúri maf goró, tóole tuáñrar asmani Bafe Íba ye tuáñra re aró bicí no háñzaibo né? 31 yó tuáñra re maf gorídbo. 15 Montor zodi Hétolla hoíir, ‘Añára kii háiyum? Kii fiyum?’ tuáñra oinno zon or hosúri maf no goró, tóole yáh ‘Kii fiñdýum?’ hoíi sinta no goijjó. 32 tuáñrar Bafe yó tuáñrar hosúri maf no goríbo. Kiyólla-hoile Beyohúdi ókkole éna híin beggún 16 “Tuáñra ruza rakó de októt nakmuk hala no or fisé lagi téake. Tuáñrar asmani Bafe toh zane, goijjó, zendilla munafék ókkole goré, kiyólla- tuáñra ttu híin beggún lager deh. 33 Age Allar hoile ítara siyára bodole de toh ruza raikké de raijjor edde Íbar moncá mozin solibár talac ot híyan maincóré dahái bolla. Añí tuáñra re sóyi táko, tói tuáñra re híin beggún óu diyya zaybo. hoíir, ítara ítarar boccíc furafuri faifélaíye. 17 34 “Hétolla, hailla lla sinta no goijjó; kiyólla- Montor tuñí zeñtté ruza rakó, matát tel diyo, hoile haillar dine hailla lla sinta goríbo. Din or aar muk dúiyo, 18 zeéne tuñí ruza raikkó de duk din olla kafí. híyan maincé no, bólke tuáñr Bafe zane, zibá aiddon ot asé. Tói tuáñr Baf, zibá ye aiddon ot deké, Íba ye tuáñre boccíc diibo. 19 “Nizor lla dóñ-cóbotti duniyait zoma no goijjó, zeré fuke edde zoóñre borbad diféle, aar zeré sur ókkole berá harí sur gorífele. 20 Bólke nizor lla dóñ-cóbotti asman ot zoma goró, zeré no fuke aar no zoóñre nac goré, aar zeré sur ókkole berá harí sur no goré. 21 Kiyólla-hoile tuáñrar dóñ-cóbotti zeré, tuáñrar dil tákibo de yó hére. 22 “Gaar serak óilde suk; hétolla tuáñr suk gom asé de óile, tuáñr guñra gaa foóre furaiya óibo. 23 Montor tuáñr suk hóraf de óile, tuáñr guñra gaa andáre furaiya óibo. Hétolla, tuáñr bútore ze foór asé híyan zodi andár de óile, tóole hé andár hotó gutguitxa óibo fáñllar! 24 “Honókiye dui girós or hédmot gorí no fare;

7 “Hosúri no doijjo, tói tuáñrar hosúri yó dóra no zaybo. 2 Kiyólla-hoile zendilla góri tuáñra hosúri dóro, héndilla góri tuáñrar hosúri yó dóra zaybo; aar tuáñra ze mafe diiba, tuáñra re yó hé mafe diyya zaybo. 3 “Tuñí tuáñr bái or suk ot asé de hál lan kiyá dékór, montor tuáñr nizor suk ot asé de hodda gán ót no gorór? 4 Nizor suk ot hodda tákí baade tuñí keéngori tuáñr bái ore hoíir, ‘Aiyó, añí tuáñr suk ottu hál lan neelaifélaí? 5 Ó munafék! Age tuáñr nizor suk ottu hodda gán neelaifélo, baade tuáñr bái or suk ottu hál lan neelai bolla sáf góri dékiba. 6 “Kuñir ore honó pak jiníc no diyyo, aar cúwor ókkol or muúntu tuáñrar mukta no félaiyo, arnóile híne híin ore ténge úñran maribó, aar fíri aáíi yore tuáñra re hán-hán gorífeleibó. 7

“Mago, tuáñra re diiya zaybo; tuwo, tuáñra balur uore banaiyé. 27 Baade zór aiccé, faníban faiba; duwar baijjo, tuáñra lla duwar kúla záybo. óiye, aar boiyar baái hé górá gán ot dósadiye; 8 Kiyólla-hoileé zee niki mage, íte faa; zee niki hétunot híyan fori ebbe nac óigiyoi.” 28 Zeñtté tuwa, íte tuwai faa; aar zee niki duwar baijja, Isá ttu hotá híin hoiyá óiye, Íbar hé taalim fúni ítar lla kúla zaybo. 9 “Tuáñrar bútore endilla manúc ókkol ammük óigiyoi, 29 kiyólla-hoileé manúc hon asé, nizor fua ye rutí magilé fattór íba ye ítarare re ítarar alem ókkol or dóilla góri diibo dé? 10 Yátó mas magilé háf diibo dé? no bólke ezzon adíkar olar dóilla góri taalim 11 Hé ísafe, zodi tuáñra hóraf ói baade úddwa dito.

tuáñrar fuain dore gom-gom jiníc ókkol dii zano, tóoile tuáñrar asmani Bafe zetará íba ttu mage ítarare re aró hotó gom jiníc ókkol diibo fáñllar! 12 “Hétolla, hárr kessút oinno zon ore uúin goró zíñ tuáñra soó de ítarare tuáñra re goróuk, kiyólla-hoileé híyan óilde beh Tourat or edde nobi ókkol or cíkka. 13 “Syon doroza báy gólo, kiyólla-hoileé borbadiruzu loiza de rasta fárot aar híyan or doroza cora; híyan báy góloya bici asé. 14 Montor zindigiruzu loiza de rasta kutahaijtta aar híyan or doroza siyon, híyan ore fooya hom. 15 “Misá nobi ókkol ottu úñciyar táikko, zetará tuáñrar hañise bérásol or sóonna dórí aiyé, montor bútore ítarare búka rangkuñir or dóilla. 16 Tuáñra ítarare re ítarar gulagalaye sinísha. Maincé kí keñrabon ottu anggur aar keñrar záddwa ttu duñir gula fare? 17 Borabor héndilla, gom gas ot gom gula dóre, aar hóraf gas ot hóraf gula dóre. 18 Gom gas ot toh hóraf gula dórí no fare, aar hóraf gas ot gom gula dórí no fare. 19 Ze gas ot gom gula no dóre, yíba re toh haři ooín ot félaidiya zah. 20 Hétolla hoóir, tuáñra ítarare re ítarar gulagalaye siní faribá. 21 “Zetará Añré, ‘Malik, Malik,’ dake, ítarare hárr ekzon asmani raijjot góli faribó de héen no, montor sirif uite faribó zee niki Añr asmani Baf or moncá mozin goré. 22 Hé din Añré boóut kiyé hoibó de, ‘Malik, ó Malik, aňára Tuáñr name Allar kalam boiyan goijílam de no né? Tuáñr name bút ókkol dáfailam de no né? Aar Tuáñr name boóut keramot ókkol óu goijílam de no né?’ 23 Héñtté Añí ítarare re sáfsáf góri hoiyum de, ‘Añí tuáñra re honó októt no sinítam; kuham-goróya ókkol, Añr héntu dur ó.’ 24 “Hétolla, zee niki Añr boiyan iín fúni amól goré, íte endilla ezzon buddíman manúc or dóilla óibo, zee niki nizor góri fattór or uore banaiyé. 25 Baade zór aiccé, faníban óiye, aar boiyar baái hé górá gán ot dósadiye; toóu híyan fori nózagói, kiyólla-hoileé híyan or buniyadi tohfattór ot dála gíyeh. 26 Montor zee niki Añr boiyan iín fúni amól no goré, íte eén ezzon bekuf manúc or dóilla óibo, zee niki nizor góri

8 Zeñtté Isá faár or uottú laimmégi, becábicí manúc ókkol Íbar fisá doijje. 2 Hé októt ezzon kurus biyaraíamma ye aái íba re sóida góri hoórd, “Ó Malik, Tuñí sailé añré pak-sáf góri faribá.” 3 Isá ye Nizor át baráy yóggwa re dórí hoórd, “Añí saái; pak-sáf óizogoi.” Tói éhon or bútore yóggwa kurus biyaram ottu pak-sáf óigiyoi. 4 Baade Isá ye yóggwa re hoórd, “Saiyó, yián honókiyo re no hoiyó; bólke zoo, nizoré imam or hañise dahógoi, aar maincór hañise gobá ó fan, Muúsa ye hókum díye de hé kurbani dogói.” 5 Zeñtté Isá Kaparnahúm cóor ot góille, hétunot ezzon cáap, zibá ek cót fóous or sóddar, aái íba re fóriyat gorér de, 6 “Malik, añr gulam añtúr ói góri ot fori táikke; íte kúb duk faar.” 7 Isá ye yóggwa re hoórd, “Añí aái ítarare gom goijíum.” 8 Montor cáap pwá ye hoórd, “Ó Malik, Tuñí añr góri or sal or nise aibár añí laayek no. Sirif muké hoó, tói añr gulam gom óizayboi. 9 Kiyólla-hoileé añí nize yó ar ezzon or hókumot or tole así, aar fóous ókkol añr nise asé. Añí ezzon ore ‘zaa,’ hoileé, íte zaa, ar ezzon ore ‘ai,’ hoileé, íte aiyé, aar añr gulam ore ‘yián gor,’ hoileé, íte híyan goré.” 10 Híyan fúni Isá taajup óigiyoi, aar zetará Íbar fisá dori accíl ítarare re hoórd, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, Añí ettór qoónr iman Isráili ókkol or bútore úddwa honókiyo ttu loot nó fai. 11 Añí tuáñra re hoóir, fuk edde fosím ottu boóut zon aibó, aar ítarare Ibrahím, Isahák, edde Yakub or fúañti asmani raijjot háito boibó. 12 Montor zetará raijjot tákon accíl, ítarare re baáre andár ot félaidiya zaybo; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.” 13 Baade Isá ye cáap pwá re hoórd, “Zoogói; tuñí zeén óibo bóuli biccác goijí, héen tuáñr lla óuk.” Borabor hétunot yóggwar gulam mwa gom óigiyoi. 14 Yárbaade zeñtté Isá Fitor or góri ot aiccé, íba ye dekér de, Fitor or hóuri gaatzore bisánat fori táikke. 15 íba ye yóggwar át dóijje rár yóggwa ttu gaatzor giyégoi; baade yóggwa urí íba re meémandari górá doijje. 16 Háñz óiye rár, maincé Íbar

hañse búte-faiya boóut zon ore ainníl. Íba ye Íba re deikké rár, ítarar elaka ttu zaitogói Íba re jin ókkol ore muk zobane dáfaiye, aar zetará fóriyat goijjé. biyaraíamma accíl ítara beggún ore gom goijjé.

17 Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr duara hoóil de yián fura ó, “Íba ye añárar komzuri ókkol loifelaiye, aar añárar biyaram ókkol dur gorífelaiye.” 18 Zeñtté Isá ye Íbar sairókul ttu ek dol manúc deikké, Íba ye ummot ókkol ore ðíír oh hañsat zai bolla hókum díye. 19 Hétunot ezzon alem aaí Íba re hoór de, “Ustat, Tuñí zeñé zaiba añí yó hére Tuáñr fisáli zaiyum.” 20 Isá ye yóggwa re hoór de “Cíyal ókkol ottu gañt asé aar faik ókkol ottu bahá asé, montor Manúc or Fua ttu Nizor matá rakí bolla úddwa honó mikká zaga nái.” 21 Ar ezzon ummote Íba re hoór de, “Malik, age añí zai añr baf ore dohón gorí aiyí.” 22 Montor Isá ye yóggwa re hoór de, “Añr fisáli aiyó, muruda ókkole ítarar nizor muruda re dohón goróukgoi.” 23 Baade zeñtté Isá ekkán noow ot uiñté, Íbar ummot ókkol óu Íbar fisá doijje. 24 Atíkka ðiít eggwá eén ðoóñr tuwán cúru óiye, zeén níki noow gán goir or búture góлизаргой. Montor Isá gúm ot accíl. 25 Ummot tune Íbar hañse aaí Íba re tulídi hoór de, “Ó Malik, añára re baso! Añára morizayrgói!” 26 Íba ye ítara re hoór de, “Ó hom biccác ola ókkol, tuáñra ðoorór kiyá?” Tói Íba uří boiyar edde goir ore dóoñk díye rár, furafuri támaigiyoi. 27 Manúc ítara taajup ói hoór de, “Ibá hondilla manúc? Boiyare edde faní ye úddwa de Ibár hotá mane!” 28 Baade zeñtté Isá ðiír okule Gadariniól or mulluk ot foónicce, duí zon búte-faiya manúc hober ottu neeliaité Íba llói dola óiye. Ítara eén hótara accíl, zeén níki honó manúc hé foñt báy zai no faitto. 29 Atíkka ítara guzori-guzori hoór de, “Ó Allar Fua, Tuáñr ttu añára llói kii ham asé? Októ nó óíte Tuñí hóno eré añára re toziya dito aiccó de né?” 30 Hére ítarar héntu hoddúr duré ðoóñr ek zák cíwór sorer de accíl. 31 Bút tune Íba re fóriyat gorér de, “Zodi Tuñí añára re neelaífeó, tóoile oh cíwór or zák kwar búture duñraido.” 32 Íba ye híin ore hoór de, “Zoogói.” Hétunot híin neeli aaí cíwór gún or búture góлизаргой; tóí guñra zák kwa faár or haindá báy zure ðiít duñri giyjé aar fanít ðufí morigiyói. 33 Soroya gún duñrdiyé, aar cíor ot zai beggún hóbor díye, fúañti-fúañti búte-faiya manúc cún or uore kii óiye de híyan óu hoiyé. 34 Tói tamám cíor or manúc ókkol Isá llói milto neeillé. Ítara

Íba re deikké rár, ítarar elaka ttu zaitogói Íba re añtúr manúc ore Íbar hañse ainné. Ítarar iman dekí Isá ye añtúr manúc cwa re hoór de, “Ó fut, hímmot gor; tor guná maf gorídiya gíyeh.” 3 Híyan fúni hoozzon aleme dile-dile hoór de, “E Manúc cwa ye toh kuféri gorér!” 4 Isá ye ítarar báfani re zani hoór de, “Tuáñra dile-dile hóraf kiyá báfor? 5 Hoité hon nán aásan, ki ‘Tor guná maf gorídiya gíyeh,’ aar náki ‘Uří aňt?’ 6 Lekin Añr ttu tuáñra re yián zanaaidito monehoór, e duniyait guná maf goríbar kémota Manúc or Fua ttu asé.” Tói Íba ye añtúr manúc cwa re hoór de, “Uř, tor bisána tulí looi gó ot zagói.” 7 Hétunot yóggwa uří gó ot giyégoi. 8 Híyan dekí manúc ókkol ðooraigiyói, aar Allar taarif gorát doijje, zibá ye insán ore héndilla kémota diiyé. 9 Isá híyan ttu zaite-zaite dekér de, Moti nam or ezzon manúc házana tulé de gó ot boóí tákke. Íba ye yóggwa re hoór de, “Añr fisáli doro.” Hétunot yóggwa uří Íbar fisáli doijje. 10 Yárbaade eén óiye, Isá zeñtté Motir gó ot háná háár, boóut zon házana-tulóya edde gunágár ókkol óu aaí Isá edde Íbar ummot ókkol or fúañti háito boiccé. 11 Féroci ókkole híyan dekí Íbar ummot ókkol ottu fusár gorér de, “Tuáñrar Ustate házana-tulóya ókkol or edde gunágár ókkol or fúañti kiyá háná háká?” 12 Híyan fúni Isá ye hoór de, “Araímma ókkol ottu toh ðaktor no lage, montor biyaraíamma ókkol ottu beh lage. 13 Tuáñra zai e hotár maáni kii cíkogoi, ‘Añí kurbaní saái de no, bólke rahám saái deh.’ Kiyólla-hoile Añí dawot dito aiccí de forhésgar ókkol ore no, bólke gunágár ókkol ore.” 14 Hétunot Yaháyar ummot ókkol Isár hañse aaí Íba ttu fusár gorér de, “Añára edde Féroci ókkole toh nitti ruza rakí, montor Tuáñr ummot ókkole kiyá ruza no raké?” 15 Isá ye ítara re hoór de, “Dulá fúañti tákite kí boiraitta ókkol ferecan ói fare? Montor eén din aibó, zeñtté dulá re ítarar hañsóttu loifelá zaybo, héñtíté ítara ruza rakíbo. 16 “Honókiye toh furan fucák ot noya hoor tali dede nái; kiyólla-hoile hé fucák ottu tali gán zórizayboi, aar fára híyan aró ðoóñr óízayboi. 17 Héndilla, honókiye noya anggur or roc ore furan samarar hóillat raké de nái; zodi rakíle toh hóilla gún fári roc cún golizaybói, aar hóilla gún óu borbad

zayboi. Hétolla, noya anggur or roc ore noya samarar hóillat raké deh, tói duní gún héfazot táké.” 18 Isá ye ítara re hín hoór de októt, íbar fósol daito dooiya ókkol diferái bolla.”

19 Hétunot Isá urí yóggwar fúañti zaat doijje, fúañti íbar ummot ókkol óu giyé. 20 Zaite-zaite eggwá baró bosór foijjonto kúnzari zár de mayafua Isár fisór ttu aái íbar hoor or hañra súiye. 21 Kiyólla-hoilé híba ye báippil de, “Zodi añí siríf íbar hoor súi, añí gom óizaiyumboi.” 22 Isá ye fíri híba re dekí hoór de, “Ó zíi, hímmot gor! Tor imane toré gom goijjé.” Tói éhon or bútore mayafua wa gom óigiyoi. 23 Isá zeñtté sóddar gwar górt ot aái bací-bazoya ókkol ore edde maincór holholani deikké, 24 íba ye hoór de, “Tuáñra neelogói. Zérfaa morigiyoi de no, bólke gúm zar deh.” Hétunot ítara íba re lói áñcat doijje. 25 Montor manúc cún ore baáre neelai difélai baade, íba bútore góli zérfaa war át dóijje, tói híba urigiyoi. 26 Hé hóbor híyan hé elakar agagurat fóligiyoi. 27 Isá híyan ttu zaargói de októt, duí zon añdá manúc íbar fisá doijje. Ítara dák mari-mari hoór de, “Ó Dawud or Fua, añaarar uore rahám goró!” 28 Zeñtté Isá górt ot góille, añdá manúc cún íbar hére aiccé. Íba ye ítara ttu fusár goré de, “Añí yián gorí faijjum de tuáñra biccác goró ne?” Ítara íba re zuwab der de, “Jii Malik, gorí.” 29 Tói íba ye ítarar suk dóri hoór de, “Tuáñrar iman mozin híyan tuáñra lla óuk.” 30 Hétunot ítarar suk kúligiyoi. Isá ye ítara re eén hoói dorógori maná goijjil, “Saiyó, yián or baabute honókiye no zane fán.” 31 Montor ítara zai hé elakar agagurat íbar baabute hóbor fólaidiye. 32 Ítara baáre zaargói de októt, kessú maincé Isár hañse ezzon búte-faiya buk manúc ainné. 33 Isá ye bút twa dáfaie rá, hé buk manúc cwa mati faijje. Híyane manúc ókkol taajup óigiyoi, aar hoór de, “Endilla toh Isráil or bútore honódin dahá gíyeh de nái.” 34 Montor Féroci ókkole hoór de, “Ibá ye bút ókkol dáfa de bút ókkol or sóddar or taakote.” 35 Isá fottí cóore-cóore edde farafara zai Yohúdir mujilíc-hána ókkol ot taalim diyat, asmani raijor kúchóbör tobolik gorát, edde fottí kisím or biyaram edde fottí kisím or ocük ókkol gom gorát accíl. 36 Manúc or dol dekí íba ttu fetfuijjil, kiyólla-hoilé ítara soroya sára bérásol or dóilla ocántit edde modot sára accíl. 37 Hétunot íba ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Fósol de bicí asé, montor dooiya bicí hom. 38 Hétolla fósol or Malik ore fóriyat goró, táké.”

10 Isá ye íbar baró zon cárit ore matai, ítara re hóraf jin ókkol dáfaibar edde fottí kisím or biyaram edde fottí kisím or ocük gom goríbar kémota diiyé. 2 Hé baró zon sáhabir nam óilde iín: foíila wa, Sáimon, zibá re Fitor dake, aar yóggwar bái Enderiyas; Zebedair fua Yakub edde yóggwar bái Yohánná; 3 Filíp, Bartólo miyo, Tómas, házana-tulóya Moti, Alfáiyas or fua Yakub, Táadiyas, 4 Sáimon zibá óilde Zélot, edde Yohúdah Iskáriyet, zee niki Isá re dóridil. 5 Isá ye hé baró zon nún ore endilla nosiyot gorí diferáiye: “Beyohúdi ókkol or híkka no zaiyo, aar Samári ókkol or honó cóor ot no góillo. 6 Bólke Isráil koum áñzigiyo de bérásol lun or hañse zaiyo. 7 Zaite-zaite endilla tobolik goríyo, ‘Asmani raijjo dáke aáigiyoi.’ 8 Biyaraímma re gom goríyo, muruda re zinda goríyo, kurus biyaraímma re pak-sáf goríyo, aar bút ókkol dáfaio. Tuáñra maana faiyó, maana diiyo. 9 “Keeñil or zalit gori cúna, rufa, yáh tamar foicá no loizaiyó, 10 sofór olla honó hóilla, battí hoor, centár edde larí no loizaiyó; kiyólla-hoilé zee niki ham goré íte toh hána faibar laayek. 11 Tuáñra ze cóor ot yáh farat góliba, hére zaga diibar laayek hon asé talac goríyo, aar cóor híyan ottu nó neelo foijjonto yóggwar gom goríyo. 12 Górt ot gólibarcot sólam díyo. 13 Zodi górt híyan laayek de óile, tuáñrar cánti híyan ot tákouk. Montor laayek no de óile, tuáñrar cánti tuáñrar hañse fíri aiyóuk. 14 Zodi honókiye tuáñra re kobul no goré yáto tuáñrar hotá no fúne, tóoile hé górt ottu yáh cóor ottu zaibarcót tuáñrar téng or tollar dúil zárifelaiyo. 15 Añí tuáñra re sóiyi hoór, kiyamot or din hé cóor híyan ottu Sódóm edde Gomórahru túaro bicí bordac gorá foribó. 16 “Fúno, Añí tuáñra re bérásol or dóilla góri rangkuñir ókkol or mazé diferái deh. Hétolla háf or dóilla salák ó aar hoitor or dóilla maasum bono. 17 Maincór ttu úñciyar táikko; kiyólla-hoilé ítara tuáñra re adalot ot tulídibo, aar tuáñra re ítarar mujilíc-hána ókkol ot bet maribó. 18 Añí lla bólui tuáñra re hákim ókkol or edde baáñcca ókkol or muúntu úddwa aná zaybo, zeéne ítarar edde Beyohúdi ókkol or hañse Añr gobá dí faro. 19 Lekin zeñtté ítara tuáñra re dóridibo, héñitte kii hoibá yáh keéngori hoibá sintá no goijjó,

kiyólla-hoile tuáñra ttu ziín howá foribó, híin niki nizor zan basaitó saá, yóggwa ye híyan tuáñra re hétunot diiya zaybo. **20** Kiyólla-hoile háraifelaibo; montor zee niki Añr wasté nizor hoíya toh tuáñra no, bólke tuáñrar Baf or zan háraifele, yóggwa ye híyan faibo. **40** “Zee Ruh éna, zibá ye tuáñrar duara hotá hoó. **21** niki tuáñra re kobul goré, yóggwa ye Añré “Bái ye bái ore aar bafe fua re marifelai bolla kobul goré deh; aar zee niki Añré kobul goré, dórídibo. Fuain de nizor bafmaar hélef týai yóggwa ye Añré diferáye de Íba re kobul goré ítara re mariféla báibo. **22** Añr nam olla bóuli deh. **41** Zee niki honó nobi re nobir name kobul tuáñra re beggúne nafórot goríbo; montor zee goré, yóggwa ye nobir boccíc faibo; aar zee niki niki ahéri foijjonto bordac goríbo, yóggwa ye honó forhésgar ore forhésgar or name kobul beh nejat faibo. **23** Zeñtté ítara tuáñra re ekkán cóor ot zulúm goré, arekkán ot dái zaiyogói. Honókiye itarár búttott ebbe niróc ézzon ore Kiyólla-hoile Añí tuáñra re sóyi hoóir, tuáñra Añr ummot de hétolla ek fiyala tända faní diilé Isráil or fottí cóor ot zaiya nó óite Manúc or Fua úddwa, Añí tuáñra re sóyi hoóir, yóggwa ye aázayboi. **24** “Cárit nizor ustata or túaro dóoñr hámaha nizor boccíc fai zaybo.”

no, aar goóur nizor girós or túaro dóoñr no. **25** Cárit nizor ustata or dóilla óile aar goóur nizor girós or dóilla óile kafí. Ítara zodi gó or girós ore Belzebulhoié de óile, hé gó or maincór aró hotó doilla hoibó fáñllar! **26** “Hétolla ítara re no dooraiyó, kiyólla-hoile zahér no óibo de héndilla honó jiníc gúijja nái, aar zana no zaybo de héndilla honó jiníc lukaiya nái. **27** Añí tuáñra re ziín andár ot hoóir, híin foór ot hoiyó; aar ziín tuáñrar han ot fúcfucai howá gíyeh, híin gó or sád or uottú elan goijjó. **28** Uitará re no dooraiyó zetará haiya re kotól goré montor ruh re kotól gorí no fare; bólke Ubá re dooro zibá ye ruh edde jisím duníyan ore zuzuk ot dóncó gorifelai fare. (**Geenna g1067**) **29**

Duwá fiañija ki bící hom tíañ loi no bese né? Toóu tuáñrar Baf or ezin sára héntu eggwá yó meñit fore de nái. **30** Becók, tuáñrar matár sul úddwa beggún Íba ttu gona asé. **31** Hétolla, no dooraiyó, tuáñrar kimot boóut fiañija ókkol or túaro bicí. **32** “Zee kiyé Añré maincór muúntu cíkar goré, Añí yó yóggwa re Añr asmani Baf or muúntu cíkar goríyum. **33** Montor zee niki Añré maincór muúntu inkar goré, Añí yó yóggwa re Añr asmani Baf or muúntu inkar goríyum. **34** “Añí duniyait cánti diito aiccí bólui no tåariyo. Añí cánti diito aiccí de no, bólke toluwar solaitó aiccí deh. **35** Kiyólla-hoile Añí aiccí de, fua re baf or ulða gorídi bolla, zérfa re maar ulða gorídi bolla, aar bou wóre hóurir ulða gorídi bolla. **36** Manúc or ducon óibo de nizor gó or manúc. **37** “Zee niki Añré goré de yár túaro nizor baf ore yáh maa re muhábbot goré, yóggwa Añr laayek no; aar zee niki Añré goré de yár túaro nizor fua re yáh zérfa re muhábbot goré, yóggwa Añr laayek no. **38** Zee niki nizor kúruc no boóí Añr fisáli dore, yóggwa Añr laayek no. **39** Zee

11 Zeñtté Isá ttu Íbar baró zon cárit tun ore nosiyot gojjá óiyé, Íba ítarar cóor ókkol ot taalim dito edde tobolik goittó héntu bacá lóiyé. **2** Zeñtté Yaháya ye ziyól ot táí Mosihr ham ókkol or baabute fúinne, yóggwa ye nizor ummot ókkol ore Isár hañse diferáye, **3** yián fusár goittó, “Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki anára ar ezzon olla entezar goittám?” **4** Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Zoó, tuáñra ziín fúnor edde dekór híin Yaháya re zanogói, **5** ki hoile, añdá ye dekér, lenge áñrer, kurus biyaramma pak-sáf ór, náfange fúner, muruda zinda ór, edde gorif ókkol or hañse kúchóbor tobolik gorá zar. **6** Mubarek ubá, zee niki Añr baabute andacá no goré.” **7** Zeñtté Yaháyar ummot tun zaargói, Isá ye manúc ókkol ore Yaháyar baabute howát doijje de, “Tuáñra moidan zagat kii saító giíla dé? Boiyare lore de hóir né? **8** Arnóile tuáñra kii saító giíla dé? Barík hoor findá manúc né? Zetará barík hoor fiñdé ítara toh razmohól ot éna. **9** Tóoile tuáñra kii saító giíla dé? Honó nobi né? Ói, Añí tuáñra re hoóir, nobir túaro dóoñr ézzon ore. **10** Yóggwa óilde ubá, zibá baabute pak-kalam ot endilla asé, ‘Soó, Añí Añr hóborgwa re Tuáñr age diferáir, zibá ye Tuáñr age Tuáñr foñt toiyar goríbo.’ **11** “Añí tuáñra re sóyi hoóir, mayafuain dor ttu zormo óiyé de ítarar bútore báptismadoya Yaháyar túaro dóoñr honókiye nái; montor toóu úddwa asmani raij jot zee niki ebbe cónřo, íte yóggwar túaro dóoñr. **12** Bápłismadoya Yaháyar din ókkol ottu lóti yala foijjonto asmani raij jot zulúm faat asé, aar zulúmkur ókkole híyan ore bolazuri kobza goittó kucíc gorér. **13** Kiyólla-hoile tamám nobi ókkol or kitabe edde Tourate Yaháya foijjonto agun hotá hoiyé. **14** Tuáñra ttu yián

kobul goittó monehoilé goró, ze Eliyas aibár laiggé rár, ítara giyuñr túr ókkol tulí-tulí háat hotá accíl Yaháya óilde íba. **15** Zar ttu fúnibar dojje. **2** Férocí ókkole híyan dekí íba re hoór han asé, yóggwa ye fúno. **16** “Añí e zobanar de, ‘Soó, ebaadot-or-din ziyán goríbar maná, maincóré kii loi fúwan goittám? Ítara undilla híyan Tuáñr ummot ókkole gorér.’” **3** Montor fuain dor dóilla, zetará bazar ot boói oinno íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra kí yián nó foró, fuain dore matai hoó de, **17** ‘Tuáñra lla añára zenítte Dawud edde íbar sáańti ókkol ottu búk bací bazaiyí, montor tuáñra nó naso; tuáñra laiggíl, héńtte íba ye kii goijjíl dé?’ **4** íba ye lla añára bilak or zari gaiyí, montor tuáñra nó toh Allar górt ot góillegoi, aar íba ye edde íbar hañdo.’ **18** Yaháya aái zettót háafiya nó goré, sáańti ókkole, Allar hañse peec goijjá ruŃ háail, maincé hoó de, ‘íba re búte faiyé.’ **19** Aar Manúc ziín háibar ezazot no íba ttu accíl aar no íbar or Fua aái zettót háafiya gorér, maincé hoó sáańti ókkol ottu accíl, bólke siríf imam ókkol de, ‘Soó, ezzon fitác edde cárabkur, házana- ottu beh accíl. **5** Yátó tuáñra kí Tourat ot yián tulóya edde gunágár ókkol or dustó.’ Montor nó foró, ebaadot-or-din baitul-mukaddos ot giyan sóyi de híyan, híyan or hame sábut ó.” imam ókkole ebaadot-or-din or niyom báñgile **20** Isá ye ze cóor gún ot beebák keramoti ham yo ítara behosúr dé? **6** Añí tuáñra re hoóir, goijjíl, híine towá nó goré de héttola íba ye baitul-mukaddos or túaro qdófír Ekzon iñyót híin ore jéjjerai hoór de, **21** “Ó Korazin, tor asé. **7** Lekin zodi tuáñra e hotár maáni gán uore afsús! Ó Betsáida, tor uore afsús! Kiyólla- zainta, ‘Añí kurbani saái de no, bólke rahám saái hoilé ze keramoti ham ókkol tuáñrar bútore deh, tóole behosúr ore hosúr no dita. **8** Kiyólla-gorá gýl híin zodi Tayár edde Sídon ot gorá hoilé Manúc or Fua óilde ebaadot-or-din or zayto, ítara sálarcoť fiñdí edde sái or uore boói Malik.” **9** Isá héntu zaigói ítarar mujilíc-hánat boóut age lóti towá gorífelaito. **22** Montor Añí gíiyé. **10** Hére ezzon endilla manúc accíl, zar át tuáñra re hoóir, kiyamot or din, hé Tayár edde fúaigiyoi. Ítara Isár uore elzam lagai fare fán Sídon or maincór ttu tuáñrar túaro hom bordac keramoti ham ókkol tor bútore gorá gýl híin zodi Sódom ot gorá zayto, híyan aij foijjonto tiki tákitó. (*Hadés 986*) **24** Montor Añí tuáñra re ttu tor maincór túaro hom bordac gorá foribó.” re hoór de, “Tuáñr át tan baró.” Tói yóggwa **25** Hétunot Isá ye hoór de, “Ó Baf, asman zobin ye híyan baráye, hétunot híyan gom ói oinno or Malik, Añí Tuáñre cükuriya gorí, kiyólla- gán or dóilla ógiyoi. **14** Yárbaade Férocí ítara hoilé Tuñí íín ore giyani edde buddíman ókkol baáre zai sólla goijjí de, ítara íba re kii bote ottu lukai rakí gura fuain dor dóilla maincór marífélai faribó. **15** Montor Isá ye híyan zani hañse zahér goijjó. **26** Ói, ó Baf, kiyólla-hoilé fari héntu giyégoi. Boóut manúc ókkol íbar Tuáñr ttu híyan bicí fosón laiggé. **27** “Añí Bafe fisá doijjil, aar zetará biyaramma accíl ítara Añré hárr kessú diifélaíye. Fua re Bafe bade beggún ore íba ye gom goijjíl. **16** Íba ye ítara ar honókiye no zane, aar Baf ore yó Fua edde re nicót goijjé de, íbar baabute honókiyo re no Fua ye zaré zahér goittó saá, yóggwa ye bade hoító. **17** Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr ar honókiye no zane. **28** “Tuáñra zetará óran duara howá gýl de yián fura ó: **18** “Soó! Añí óiyo edde bór fuñzá lói asó, beggún Añí hañse Háadem ore, zibá re Añí basiloiyi, Añí Adorja, aiyó, Añí tuáñra re aram diiyum. **29** Añí zuañl zibá re lói Añí Ruh kúci. Añí Añí Ruh Ibár uore tuáñrar uore loo aar Añí ttu cíko, kiyólla-hoilé dálidiyum, aar Ibá ye Beyohúdi ókkol or hañse Añí norom edde cída dil ola, tói tuáñrar forane insáf elan goríbo. **19** Ibá ye no hoijja dibo, no aram faibo. **30** Kiyólla-hoilé Añí zuañl boité silláibó, aar no rasta ókkol ot Ibár abas honókiye aásan, aar Añí fuñzá fatol.”

12 Hé októt ebaadot-or-din Isá giyuñr kuñrá báy zaar; aar íbar ummot ókkol ottu búk

ore Isár hañse aná gíyeh, yóggwa añdá edde or nicán bade ar honó nicán diya no zaybo. buk accíl. Isá ye yóggwa re gom goijjé rár, hé 40 Kiyólla-hoile Yunus zendilla tin din tin rait añdá edde buk manúc cwa ye mati yó faijjé ñooñ mas or ferot accíl, héndilla Manúc or edde dekí yó faijjé. 23 Manúc beggúne taajup ói Fua yó meñir tole tin din tin rait tákibo. 41 hoór de, “Ibá Dawud or Fua ói né?” 24 Híyan Kiyamot or din Ninivi cóor or manúc ókkol e fúni Férocí ókkole hoór de, “Ibá ye bút ókkol zobanar manúc íin or fúañti tíyaibo, aar itará dáfa de siríf bút ókkol or sóddar Belzebul or re hosúr díbo; kiyólla-hoile ítara toh Yunus or taakote.” 25 Montor Isá ye ítarar báfani re zani elan fúni touwá goijjíl, aar soó, Yunus or túaro ítara re hoór de, “Ze rajjot faáta-faáti foida ó, ñooñ Ekzon iñyót asé. 42 Kiyamot or din Cibá híyan toh fána óizagoi; aar ze cóor ot yáh górt mulluk or rani e zobanar manúc íin or fúañti faáta-faáti foida ó, híyan óu toh tiki no tákibo. uríbo, aar itará re hosúr díbo; kiyólla-hoile 26 Héndilla, zodi Cóitane Cóitan dáfa, tóoile híba ye toh Sóloman or buddír hotá fúni bolla toh íte nizor ulða nize bák óigiyoi; héen óile duniair céc matá ttu aiccíl, aar soó, Sóloman ítar raijjo keéngori tiki tákibo? 27 Aar zodi Añí or túaro ñooñ Ekzon iñyót asé. 43 “Zeñtté bút dáfai de Belzebul or taakote de óile, tóoile honó manúc ottu hóraf jin neele, héñtte hé jin tuáñrar fuain de har taakote dáfa dé? Hétolla nwá fúana zaga ókkol ot zai aram goittó zaga tuáñrar bisarhar óibo de ítara. 28 Montor zodi tuwa. Montor no faila, 44 nizoré nize hoó de Añí bút dáfai de Allar Ruhr taakote de óile, ‘Añí aña górt waafes zaiyumbói, zentú aña tóoile toh Allar raijjo tuáñrar hére aáigiyoi. neeliaiccí,’ Yíba zeñtté waafes aiyé, hé zaga gán 29 “Honókiye boluwar manúc or górt ot góli háli, sáf goijjá edde tík goijjá lootfa. 45 Baade yóggwar cóbotti luñ gorí keéngori faribó, zodi yíba zai aró hánit twa nizor túaro hóraf jin ané, age boluwar manúc yóggwa re bañdí no ere? aar hín góli hére téake; tóí hé manúc cwar fisór Bañdí erilé éna yóggwar górt luñ gorí faribó. hálót agor hálót or túaro bicí hóraf ózagoi. E 30 “Zee niki Añí híkká no, yóggwa Añí ulða; zobanar hóraf maincór hálót óu héndilla beh aar zee niki Añí fúañti dola no goré, yóggwa óibo.” 46 Isá ye manúc or dol ore hín hoór ye cíñraciñttá goré. 31 “Hétolla Añí tuáñra de októt, Íbar maa edde báiyain Íba llói hotá re hoóir, insán or hárr guná edde kuféri maf hoító baáre tíyai táikke. 47 Ezzone Íba re hoór gorídiya zaybo, montor Pak-Ruhr ulða kuféri maf gorídiya no zaybo. 32 Honókiye Manúc or Fuar hélfat honó hotá hoile, yóggwa re toh maf gorídiya zaybo; montor honókiye Pak-Ruhr hélfat hotá hoile, yóggwa re maf gorídiya no zaybo, e zobanat óu no zaybo, aar aiyér de zobanat óu no zaybo. (aión g165) 33 “Gas gom de óile yíbar gula yó gom óibo, aar zodi gas hóraf de óile yíbar gula yó hóraf óibo; kiyólla-hoile gas toh gulaye éna siná zah. 34 Ó háf or fuain ókkol! Tuáñra hóraf ói keéngori gom hotá hoói faribá? Kiyólla-hoile dil ziíne furaiya, muké hín beh hoó. 35 Gom manúce gom zomaiya ttu gom mún neela; aar hóraf manúce hóraf zomaiya ttu hóraf fun neela. 36 Montor Añí tuáñra re hoóir, manúce no báfi hoó de fottí hotár hísaf ítara ttu kiyamot or din diya foribó. 37 Kiyólla-hoile tuáñra behosúr tóoriba de yó tuáñrar hotáye, aar hosúrbon tóoriba de yó tuáñrar hotáye.” 38 Yárbaade hoozzon alem edde Férocí ókkole Isá re hoór de, “Úzur, añára Tuáñr ttu ekkán nicán saító saái.” 39 Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “E zobanar hóraf edde zenákur maincé nicán dabi goré, montor ítara re nobi Yunus

13 Hé din Isá górt or baáre neeli diír hañsat zai boiccégoi. 2 Aar Íbar hañse becábicí manúc ókkol zoma óiye dé hétolla, Íba ekkán noow ot urí boiccé, aar manúc cún beggún kul or uore tíyai táikke. 3 Tarfore Íba ye meésal ókkol dí ítara re boóut kessú hoiyé, ki hoile, “Fúno, ezzon bis cíñroya bis cíñtto neeillé. 4 Yóggwa ye cíñrer de októt, hodún bis rastarhañsat foijjíl, aar fail ókkole aái hín háifelaiye. 5 Hodún bis cil zobin ot foijjíl, zeré bicí meñi nái. Mur meñi nu accíl ísafe hín ot hár ges aiccé. 6 Montor beil uiñtté rár hín furigiyói, aar cíñyor nó gasá ísafe hín fúaigiyói. 7 Hodún bis keñrabon ot foijjíl, keñrabon barí urí hín ore sibi raikké. 8 Lekin ar hodún bis gom zobin ot foijjíl, aar hín

ot fósol dóijje: kessút ek cót gun, kessút háiṭ uří fósol dóijje, héñtte kérkuňra yó dahá gíyeh. gun, ar kessút tiric gun. 9 Zar ttu fúnibar han 27 “Tói góor or goóur ókkole girós or hañse aái asé, yóggwa ye fúno.” 10 Baade cárit tun aái hoór de, ‘Jonab, tuñí tuáñr zobin ot gom bis Isá re hoór de, “Tuñí maincórre meésal dí kiyá cíñtta ilia de nó né? Tói kérkuňra hontú aiccé?” 28 hotá hoó?” 11 Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Ezzon duccone ‘Asmani raijor gufoni re zainto tuáñra re beh híyan gojjé deh.’ Goóur gúne yóggwa re hoór diya gíyéh, montor ítara re híyan diya nó zah. de, ‘Tóile añaára zai hín háñri félaitamboi né?’ 12 Kiyólla-hoilé zar ttu niki asé, yóggwa re aró 29 “Montor yóggwa ye hoór de, ‘No, no, tuáñra diiya zaybo, aar yóggwa ttu ódorbaára tákibo; kérkuňra háñribarcot guyuň yó háñrifelaiba. montor zar ttu niki nái, yóggwa ttu asé de hín 30 Daibar ainda nú aiyé foijjonto duní gún ore úddwa loiféla zaybo. 13 Añí ítara re meésal dí fúañti barító doh; one daibar ainda ailé añí etollá beh hoóí, kiyólla-hoilé ítara sailé yo no doooya ókkol ore hoiyúm de, furat diféla bolla deké, fúnile yo no fúne, aar no yó buzé. 14 age kérkuňra gún zoma gorífelai tara bañdifelo; Ítarar híyane nobi Yesáyahr agun hotá yián baade guyuň gún añr gudam ot zoma goró.” fura óiye, ‘Tuáñra hane fúnat tákiba montor 31 Isá ye ítara re aró ekkán meésal dí hoór no buzíba, tuáñra suké saát tákiba montor no de, “Asmani raijjo óilde eggwá hóroir danar siníba. 15 Kiyólla-hoilé manúc ítarar dil toh dóilla, zibá re ezzon manúce looi nizor kétit doró óigiyoi, ítarar han bór óigiyoi, aar ítara lagayégoi; 32 yíba oinno bis beggún or túaro nizor suk bon gorífelaiye. Arnóile ítara nizor cónró de óile yo, barí uříle yíba kétir tamám suké dekito, hane fúnito, nizor dile buzí Añr sara ókkol or túaro doóñr ói endilla eggwá gas hañse fíri aító, aar Añí ítara re gom goittám.’ bone, zeén níki faik ókkole aái yíbar déeila 16 Lekin mubarek tuáñrar suk, híine deké de ókkol ot bahá bañdé.” 33 Isá ye ítara re aró héttolla; mubarek tuáñrar han, híine fúne de ekkán meésal díye de ki hoilé, “Asmani raijjo héttolla. 17 Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re sóiyi óilde cútár or dóilla, zíñ ore eggwá mayafua hoóír, boóut nobi edde forhésgar manúc ókkole ye looi tokoriban ekkuri tin cér ațat miyáye, tuáñra zíñ dekór hín dekí bolla azzu goijjíl, baade guñra hañi or dola fúli uříte.” 34 Isá ye montor nó deké; tuáñra zíñ fúnor hín fúní maincórre hín beggún meésal dí beh hoiyé; bolla yó azzu goijjíl, montor nó fúne. 18 “Yala meésal sára Íba ye ítara re honó kessú no hoító, bis cíñroyar meésal lan or maáni kii fúno. 19 35 Zeéne nobir duara howá gíyl de yián fura Zeñtté honókiye raijor kalam fúne montor no ó: “Añí meésal ókkol dí Añr muu kúliyum; Añí buzé, ibilíce aái yóggwar dil ot zíñ cíñra gíyeh uúin boiyan goríyum zíñ duniyair foidayecir hín harí loizagói. Manúc yóggwa óilde rastar héñtte lóti lukaiya asé.” 36 Baade Isá manúc hañsat foijjé de bis. 20 Cíl zobin ot foijjé de bis ókkol ore eri góor or búture giyyé. Aar Íbar óilde ubá, zee niki kalam fúne aar éhon hín ore cárit tune Íbar hañse aái hoór de, “Añára re kúcir sááñte kobul goré; 21 montor nizor búture zobin or kérkuňrar meésal lan buzáido.” 37 mozbüt cíñyor nó gasá de héttolla hín hooddin Íba ye ítara re hoór de, “Zibá ye niki gom bis beh táké. Zeñtté hé kalam or zoriya mosibot cíñtta, Íba óilde Manúc or Fua. 38 Zobin nán yáh zulúm aiyé, yóggwa éhon fissá mare. 22 óilde duniyai, gom bis sún óilde raijor fuain, Keñrabon ot foijjé de bis óilde ubá, zee niki kalam fúne, montor duniyair sintabáfaniye edde dón-doulot or adore hé kalam ore sibi raké, héttolla hín ot gula no dóre. (aiōn g165) 23 Lekin gom zobin ot foijjé de bis óilde ubá, zee niki kalam fúne edde buzé, aar gula dóra: kessú ye ek cót gun, kessú ye háiṭ gun, aar kessú ye tiric gun.” 24 Isá ye ítara re arekkán meésal dí hoór de, “Asmani raijjo óilde undilla manúc or dóilla, oinno zon ore gunát foraba edde zetará kuham zee niki nizor zobin ot gom bis ókkol cíñtta. 25 goré, ítara beggún ore ekkán ot zoma goríbo, 42 Montor yóggwar manúc ókkol gúm gíyeh rár, aar ítara re zoler de ooin or fooin ot félaidibó; yóggwar duccone aái guyuňt mazé kérkuňrar bis hére hañdaharí edde date dat kirkirani óibo. 43 ókkol cíñridi giyyégoi. 26 Zeñtté guyuňt sara barí Héñtte forhésgar ókkol nizor Baf or raijor mazé

beil or dóilla somkibó. Zar ttu fúnibar han asé, ttu híba re biyá goríbar zayes nái.” 5 Yóggwa yóggwa ye fúno. 44 “Asmani raijjo óilde zobin ttu íba re mariféaito monehoitó, montor awam ot lukai raikká dón or dóilla, ziín ezzon manúce ókkol ore dooraitó, kiyólla-hoilé ítara Yaháya re fai abar lukai raikké; aar hé kúciye zai nizor ttu nobi manító. 6 Lekin zeñtté Hérud or zormo-din asé de hárr kessú besi hé zobin nán kinnégoi. aiccé, Hérudias or zíi ye maáfil ot nasi Hérud 45 “Abar, asmani raijjo óilde undilla códor or ore kúci goijjé. 7 Hétolla yóggwa ye hosóm hái dóilla, zee niki háti mukta ókkol or talac ot asé; waada goijjé de, híba ye ziín mage hísin diibo 46 zeñtté yóggwa ye eggwá bicí dami mukta hoói. 8 Nizor maa ye cíkaidiye de héndilla híba faiyé, hétunot zai nizor ttu asé de hárr kessú ye hoór de, “Báptísmadoya Yaháyar holla wa besi yíba kinnégoi. 47 “Abar, asmani raijjo óilde re ekkán talít góri eré añaře doo.” 9 Híyan fúni undilla tana-zal or dóilla, ziyán fanít buwái baáncca ttu bicí afsús laiggé, montor toóu nizor hárr kisím or mas dóijke, 48 aar híyan bórígoyi hosóm edde meéman ókkol or zoriya yóggwa rár zailla ókkole tani sor ot ainné. Tarfore ítara ye hókum díye de, híbar aros sán fura gorá záy boói gom mún gom mún dulat bójije, montor bolla. 10 Tarfore yóggwa ye manúc diferái, ziyól hóraf fun hóraf fun félaidiye. 49 Duniyair ahérot ot Yaháyar holla hariféla baye. 11 Baade sbar ot borabor héndilla beh óibo. Fírista ókkol aibó, holla wa ekkán talít góri aní zérfa wa re diiya aái forhésgar ókkol ottu naformán ókkol ore gíyéh, aar zérfa wa ye nizor maar hañse ainné. alok gorífelaibo, (aión g165) 50 baade ítara re zoler 12 Yárbaade Yaháyar ummot ókkole aái yore sbar de ooin or fooin ot félaidibo; hére hañdaharí lac cwa loizai dohón gorífelaiye; baade zai Isá re edde date dat kirkirani óibo.” 51 Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra iín beggún bujjó né?” Ítara rár, héntu síra ói noow ot gori ekkán bocóti-hóor de, “Buijjí ze.” 52 Íba ye ítara re hoór de, sára zagat giyói. Aar manúc ókkole híyan fúni, “Hétolla fottí alem zetará asmani raijor cárit cíor ókkol ottu neeli áñri-áñri Íbar fisá doijje. bonigiyói, ítara beggún endilla ezzon góor 14 Zeñtté Isá noow ttu laimmé, Íba ye doóřír ek girós or dóilla zee niki nizor gudam ottu noya dol manúc deikké; aar ítara lla fetfuri ítarar edde furan jiníc ókkol neela.” 53 Zeñtté Isá ttu biyaram ókkol gom goijjé. 15 Zeñtté hánz óiye, meésal híin hoiyá óiye, Íba héntu giyégoi. 54 Íbar cárit tune Íbar hañse aái hoór de, “Yíán Íba Nizor wotón ot aái manúc ókkol ore ítarar toh ekkán bocóti-sára zaga, aar beil óu giyói. mujilífc-hánat eén taalim diyat doijje, zeén níki Hétolla manúc cún ore duřraido, zeéne tará ítara ammúke hoór de, “E Manúc cwa ye e fara ókkol ot zai nizor lla háná kinigói fare.” 16 giyan edde keramoti ham iín goríbar kémota Montor Isá ye ítara re hoór de, “Tará ttu zaagói hontú faiyé? 55 Ibá kí mistírir fua no? Ibár maa no foribó; hái bolla kessú tará re tuáñra doo.” Moriyam hoó de híba no né, aar Ibár báiyain 17 Ítara Íba re hoór de, “Añára ttu eré fañs swá Yakub, Yusúf, Sáimon edde Yohúdah no né? 56 ruži edde duwá mas bade ar kessú nái.” 18 Íba Ibár bónain beggún añárar fúañti asé de no né? ye hoór de, “Híin eré Añr hañse anógoi.” 19 Tói Ibá ye iín beggún hontú faiyé?” 57 Héndilla Baade Íba ye manúc cún ore kér or uore boító hoói ítara Íba re inkar goijjé. Montor Isá ye hókum díye, aar hé fañs swá ruži edde duwá ítara re hoór de, “Ze honó nobir izzot nizor mas sún looi asman or uzu saáí cíkuriya goijjé. wotón ot edde nizor góor ot bade beggúlla asé.” Tarfore ruži gún báñgi-báñgi cárit tun ore diiyé, 58 Aar ítarar nabiccác or zoriya Íba ye hére bicí keramot nó goré.

14 Hé októt Galil elakar hókumot-goróya
Hérude Isár baabute hóbor fúinne, 2 tói yóggwa ye nizor uzir-nazir ókkol ore hoór de, “Íba óilde báptísmadoya Yaháya, íba mora ttu zinda óiye deh; héttola toh íba ye keramoti ham híin gorí farer.” 3 Kiyólla-hoilé Hérude nizor bái Filíp or bou Hérudias or wasté hé Yaháya re gereftar gorí bañdífelai ziyól ot díyl. 4 Yaháya ye yóggwa re endilla hoító de héttola, “Tuáñr

aar boiyar uzan baát accíl ísafe híyan léinge manúc ore híine nafak goré de no, bólke gal éñskar. 25 Fuáñitta, Isá fanír uottú áñri-áñri ottu ziín neeliaiyé manúc ore híine beh nafak ítarar hére aiccé. 26 Íba fanír uottú áñrer de goré.” 12 Hétunot cárit tune aái Íba re hoór de, híyan cárit tune dekí bicí dooraigiyói, aar hoór “Tuñí hoi faro né, Féroci ókkole yián fúni bezar de, “Íba bútl!” Héndilla hoóí, ítara doore guzoran óiye dé?” 13 Íba ye zuwabe hoór de, “Ze sara maijíl. 27 Montor Isá ye éhon-éhon ítara re Añr asmani Bafe lagaiyé de no, híyan háñrifela hoór de, “Hímmot goró! Ibá Añr; no dooraifyó.” zaybo. 14 Ítarar hotá félai ero. Ítara óilde añdá 28 Zuwabe Fitore Íba re hoór de, “Malik, zodi ókkol or añdá foñt dahóya; zodi ek añdá ye Tuñí de óile, añré fanír uottú Tuáñr hére aító arek añdá re foñt dahá, duní zon toh gañt ot hókum dóh.” 29 Íba ye hoór de, “Ai.” Hétunot forizaybói.” 15 Fitore Íba re hoór de, “Añrára Fitor noow ttu lami, fanír uottú áñri-áñri Isár re meésal híyan buzáido.” 16 Isá ye hoór de, híkká zaat doijje. 30 Montor zeñtté tez boiyar “Tuáñra yó aijjó obuz táigiyogoi dé? 17 Tuáñra deikké íba dooraigiyói, aar dufízargoi rár guzori kí no buzó, ziín gal or búture góle híin zaa de hoór de, “Malik, añré basol!” 31 Isá ye toratori óilde feröt, aar feikána ttu neelizagói dé? 18 Nizor át baráí Íba re dórifelai hoór de, “Ó hom Montor ziín gal ottu neeliaiyé híin aiyé de óilde biccác ola, cóok kiyá goijjós?” 32 Baade zeñtté dil ottu, aar manúc ore híine beh nafak goré. 19 ítara noow ot uitégai, boiyar támägiyoi. 33 Aar Kiyólla-hoílé dil ottu éna kukíyal, kotólatotóli, zetará noowr uore accíl ítara Íba re eén hoói ñoilla-bodoilla zenákari, surí, misá gobá, edde sóida goijjé, “Becók, Tuñí óilade Allar Fua.” 34 gifot aiyé. 20 Manúc ore híine beh nafak goré; Ítara dí faráí, Genesáret elakat foónicce. 35 Aar montor adúiya áte hana háile manúc ore nafak hé zagar maincé Isá re sinné rár, ítara sairó dak goré de no.” 21 Baade Isá hé zaga félai, Tayár or elakar agagurat hóbor foónsai, biyaramma edde Sídon cóor or elakat giyégoi. 22 Hé elakar ókkol beggún ore Íbar hañse ainné; 36 baade eggwá Kánani mayafua neeli aái yore guzori-ítara Íba re fóriyat gorát doijje de, biyaramma guzori Íba re hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, gún ore siríf Íbar fucák or hañra óile súito dí añr uore rahám goró! Añr zérfa wa búte fai bolla; aar zetó zone súiye ítara beggún gom bici duk far.” 23 Montor Isá ye híba re honó óigiyo.

15 Yárbaade Jerúsalem ottu hoozzon alem edde Féroci, Isár hañse aái hoór de, 2 “Tuáñr ummot ókkole agor zobanar buzurgó ókkol or rosóm kiyá báñge? Ítara hana háíbar agor ttu át no dúwe.” 3 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra nize yó kiyá tuáñrar rosóm or zoriya Allar hókum báñgo? 4 Alla ye toh endilla hoiyé, ‘Bafmaa re izzot goriba’ aar ‘Zee niki baf or yáh maar bodnam goré, ítare mariféla zaybo.’ 5 Montor tuáñra hoó de, ‘Zodi honókiye baf ore yáh maa re eén hoó, “Ze siz loi tuáñra añr ttu laf faita híyan Alla re diiféla gíyeh,” 6 tóoile ítar ttu baf ore yáh maa re izzot gorár zorur nái.’ Héen gorí, tuáñra tuáñrar rosóm or zoriya Allar kalam ore baatel goríffelaiyo. 7 Ó munafék ókkol, tuáñrar baabute nobi Yesáyah ye sóiyi hotá hoiyé, ki hoílé, 8 ‘Manúc ífne Añré nizor muké beh izzot goré, montor tarár dil Añr ttu duré. 9 Tará Añr ebaadot goréde behar; kiyólla-hoílé tará taalim ísafe cíka de óilde insán or niyom-kaanun ókkol.” 10 Isá ye manúc ókkol ore Nizor hañse matai, ítara re hoór de, “Fúno aar buzó. 11 Gal ot ziín góle

zuwab nó deh. Hétunot Íbar cárit tune aái yore Íba re aros gorér de, “Íbáh re duñrai difélo, kiyólla-hoílé ibáh toh añaarar fisé-fisé guzorat asé.” 24 Isá ye zuwabe hoór de, “Añré siríf Isráil koum or áñzigiyoi de bérásol ókkol or hañse beh diféra gíyeh.” 25 Montor mayafua wa aái yore Íbar muúntu sóida fori hoór de, “Ó Malik, añré modot goró!” 26 Isá ye zuwabe hoór de, “Fuain dor hana looi kuñir or muíntu félai dón gom no.” 27 Híba ye hoór de, “Ói, Malik, montor toóu de girós or mes ottu forizagói de tukura híin kuñire háá.” 28 Hétunot Isá ye híba re hoór de, “Ó mayafua, tuáñr iman bici ñoónr! Tuñí ziyán soór tuáñr lla híyan gorá zaybo.” Tói éhon or búture híbar zérfa wa gom óigiyo. 29 Baade Isá héntu bacá lói, Galil Íí báy zai eggwá faár or uore uíj boiccégoi. 30 Hétunot Íbar hañse becábicí manúc ókkol aiccé, zetará fúañti leng, añdá, mazur, buk, edde aró boóut kisím or biyaramma ókkol aní Íbar téng or gurat ejjjé; aar Íba ye ítara re gom goijjé. 31 Zeñtté manúc ítara buk ókkole hotá hoór de, mazur gom óiye de, lenge áñrer de, añdá ye dekér de híin deikké, ítara taajup óigiyo, aar ítara Boni Isráil or Allar taarif goijjé. 32 Isá

ye Nizor cárit tun ore matai hoór de, “Añr ttu ítara re ruṭir cúṭar ottu úñciyar tákito hoiyé de manúc itará lla fetfurer, kiyólla-hoile itará Añr no, bólke Férocí ókkol or edde Sadukái ókkol or fúañti asé de tin din óyiye aar itará ttu háito taalim ottu. 13 Baade Isá zeñtté Kaisáriya Filíppi kessú nái. Añr ttu itará re waácca duñraido elakat aiccé, Íba ye Íbar cárit tun ottu fusár mone no hoór, zeéne itará foñt ot matá gúrai gorér de, “Maincé Manúc or Fua re hon bouli fori no zagói.” 33 Cárit tune Íba re hoór de, hoó?” 14 Ítara zuwab der de, “Hodúne hoó de “Manúc or ettór doñoñr dol ore feñt bóri hábai Tuñi bóle báptismadoya Yaháya; ar hodúne hoó bolla añára e bocóti-sára elakat hédun ruṭi hořé de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, Yarmíyah faiyum?” 34 Isá ye Ítara re hoór de, “Tuáñra ttu yáh oinno nobi ókkol ottu honó eggwá.” 15 Tóí ruṭi houwá asé?” Ítara hoór de, “Háñt twa, aar Íba ye Ítara re hoór de, “Montor tuáñra kii hoó, houggwá gura mas.” 35 Íba ye manúc cún ore Añi hon?” 16 Sáimon Fitore zuwabe hoór de, merít boító hoiyé; 36 baade hé háñt twa ruṭi “Tuñi óilade hé Mosih, zinda Allar Fua.” 17 Isá edde mas sún looi Alla re cükuriya goijjé, aar ye Íba re hoór de, “Yunus or fua Sáimon, tui hín báñgi cárit tun ore diiyé, aar cárit tune manúc cún ore diiyé. 37 Beggúne feñt bóri háiye, baade ze tukura ókkol basi accíl hín bójje rár deh. 18 Añi yó toré hoóir, tui ólide Fitor, aar lai loi háñt lai óyiye. 38 Zetará háiye Ítara óilde Añi e fattór or uore Añr zomát banaiyúm; híyan sair ázar beräáin, beriyáin edde fuain bad dih.

39 Isá ye manúc or dol lwá re bidai gorídi baade, noow ot uří Magádan elakat giyyégoi.

16 Ek din Férocí ókkole edde Sadukái ókkole aáí Isá re entán gorí bolla Íba re hoiyé de, ítara re ekkán asmani nicán daháito. 2 Íba ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Háñz óile tuáñra hoó de, ‘Moósum gom óibo, kiyólla-hoile asman lal óyiye.’ 3 Aar biínnna hoó de, ‘Aijja tuwán óibo, kiyólla-hoile asman lal óyiye edde gubbar óyiye.’ Tuáñra toh asman or súrot saáí moósum forók gorí zano, montor zobanar alamot ore forók gorí no faroór dé? 4 E zobanar hóraf edde zenákur maincé nicán tuwa, montor ítara re nobi Yunus or nicán bade ar honó nicán diya no zaybo.” Tóí Íba ítara re eri, giyyégoi. 5 Aar Cárit tun diír okule zaibarcót, fúañti ruṭi loizaitó foóraigilgoi. 6 Isá ye Ítara re hoór de, “Hóboroddar, Férocí ókkol or edde Sadukái ókkol or cútar ottu úñciyar táikko.” 7 Hétunot ítara afós ot howáhoi gorér de, “Íba ye híyan hoór de añára ruṭi nú aní de héttola.” 8 Montor Isá ye híyan zani fari, ítara ttu fusár gorér de, “Ó hom biccác ola ókkol! Tuáñra ttu ruṭi nái de híyan kiyá afós ot howáhoi gorór? 9 Tuáñra aijjó nó buzó níki? Tuáñra ttu monot nái né, fañs ázar maincórre fañs swá ruṭi loi hábai baade aró ho báñir bóri loóila? 10 Héndilla, sair ázar maincórre háñt twa ruṭi loi hábai baade aró ho lai bóri loóila? 11 Añi tuáñra re ruṭir baabute hoór de no de híyan no kiyá buzór? Férocí ókkol or edde Sadukái ókkol or cútar ottu úñciyar táikko.” 12 Hétunot ítara buzí faijjé de, Íba ye

ítara re ruṭir cúṭar ottu úñciyar tákito hoiyé de manúc itará lla fetfurer, kiyólla-hoile toré yián honó insáne mubarek, kiyólla-hoile toré yián honó insáne zahér goijjé de no, bólke Añr asmani Bafe goijjé deh. 18 Añi yó toré hoóir, tui ólide Fitor, aar lai loi háñt lai óyiye. 19 Añi e fattór or uore Añr zomát banaiyúm; híyan ore moote úddwa no zitibó. (Hadés g86) 19 Añi toré asmani raijor sabí diiyum; tui e duniyait ziín bañdfbi hín asman ot óu bañdá zaybo, aar e duniyait ziín ezazot dibi hín asman ot óu ezazot diya zaybo.” 20 Baade Íba ye Íbar cárit tun ore horagori nicót goijjé de, Íba Mosih de híyan honókiyo re no hoító. 21 Hé októt lóti Isá ye Nizor cárit tun ore zanaidiyat doijje de, Íba ttu hámaha Jerúsalem ot zaa foribó; aar murubbi, doñoñr imam, edde alem ókkol or át ot boóut dóilla duk faa foribó; Íba re mariféla zaybo, montor tin din ot din zinda gorá zaybo. 22 Hétunot Fitore Íba re ekkinare loizai buzár de, “Ó Malik, híyan dur óuk. Tuáñr uore héndilla honódin no óuk.” 23 Isá ye fíri Fitor ore hoór de, “Cóitan, Añr muúntu dur ó! Tui ólide Añr lla oñsá; kiyólla-hoile tor diýan toh Allar gún or uzu no, bólke insán or gún or uzu.” 24 Isá ye tarfore Íbar cárit tun ore hoór de, “Zodi honókiyo ttu Añr fisáli aító monehoó, yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar nizor kúruc boóí Añr fisáli dora foribó. 25 Kiyólla-hoile zee niki nizor zan basaitó saá, yóggwa ye híyan hárailaibó; montor zee niki Añr wasté nizor zan hárailfe, yóggwa ye híyan faibo. 26 Kii laf, zodi honókiye tamám duniyai faa, montor nizor zan nán hárailfe? Insáne nizor zan or bodol kii dii faribó de asé? 27 Kiyólla-hoile Manúc or Fua toh Nizor Baf or mohímaye Nizor fírista ókkol ore fúañti looi aibó, tarfore fottí zon ore nizor-nizor ham mozin bodola diibo. 28 “Añi tuáñra re sóiyi hoóir, eré endilla hodún manúc tíyaya asé, zetará Manúc or Fua re Íbar raijor hókumot goittó aiyér de nó dekíté no moribó.”

17 Sów din baade Isá ye siríf Fitor ore, Yakub danar héttirin iman táke, tuáñra e faár gwá ore, edde yóggwar bái Yohánna re looi, re eén hoói faribá, ‘Entú lori uré zaagói,’ tói ítara re eggwá uñsol faár or uore loigiyé. **2** yíba lorizaybói. Tuáñra gorí no faribá de kessú Hére ítarar muúntu Íbar súrot bodoligiyói. no tákibo. **21** Lekin dua edde ruza sára endilla Íbar siyára beil or dóilla zolat doijje, aar Íbar gún neelai no fare.” **22** Zeñtté cárit tun Galil ot hoor nur or dóilla díf óigiyoi. **3** Hétunot ítara zoma óiye, Isá ye ítara re hoór de, “Manúc or deikké de, Muúsa edde Eliyas íba llói hotá hoór. Fua re manúc ókkol or át ot gosáidiya zaybo; **23** **4** Fitore zuwabe Isá re hoór de, “Malik, gom aar ítara Íba re marifélaibo, montor Íba re tin óiye añára eré asi. Zodi Tuñí soó, añí eré tin din ot din zinda gorá zaybo.” Híyan fúni ítara nán þambu þakiyum: ekkán Tuáñr lla, ar ekkán ttu bicí ferecan laiggíl. **24** Isá edde Íbar cárit tun Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas olla.” **5** Fitore Kaparnahúm ot foónsi baade, baitul-mukaddos hotá hoór de októt, ekkán nurani miyúla ye or házana-tulóya ókkol Fitor or hañse aái hoór ítara re sáifelaiye, aar hé miyúla ttu eggwá de, “Tuáñrar ustare baitul-mukaddos or házana abas aiccé de, “Íbá óilde Añr adorja Fua, zibá no dee níki?” **25** Fitore hoór de, “Becók, dee.” re lói Añi bicí kúci. Ibár hotá fúno!” **6** Cárit Zeñtté Fitor góð or bútore aiccé, íba ye hoibár tune híyan fúinre rár, meřit uúiñtoi foijjé, aar agor ttu Isá ye íba re hoór de, “Sáimon, tui bicí dooraigiyói. **7** Montor Isá aái ítara re súi kii báfos? Duniyair baáñcca ókkole hásil yáh hoór de, “Uró, no dooraiyó.” **8** Hétunot ítara házana har ttu tulé, nizor maincór ttu né náki suk tulí saiýé rár, siríf Isá re bade ar honókiyo baár or maincór ttu?” **26** Fitore hoór de, “Baár re nó deké. **9** Ítara faár ottu lami aiyér de or maincór ttu.” Isá ye íba re hoór de, “Tóoile októt, Isá ye ítara re hókum gorér de, “Tuáñra toh nizor manúc ókkol basigiyói. **27** Montor ziyán deikkó, híyan Manúc or Fua re mora ttu añára ítara re bezar no gorí fán, qíit zai borkí zinda gorá nó zah foijjonto honókiyo re no baágói. Ze mas age foribó yíba re loibi; aar yíbar hoiyó.” **10** Íbar cárit ítara Íba ttu fusár gorér de, gal kúlile ekkán rufar foicá faibi ziyán kafí óibo. “Tóoile alem ókkole kiyá endilla hoó, age nobi Híyan looi Añr lla edde tor lla híyan ítara re Eliyas aár zorur?” **11** Isá ye zuwabe hoór de, házana dic.”

“Becók, age Eliyas aibó aar hárr kessú zendilla ówa foitto héndilla gorídibo. **12** Montor Añi tuáñra re hoór, Eliyas aáigiyoi. Lekin manúc ókkole íba re nó siné, bólke íba re ítara ttu zeén monehoiyé héen goijjé. Borabor héndilla, Manúc or Fua yó ítarar át ot duk faibar asé.” **13** Hétunot cárit ítara bujjé de, Íba ye ítara re báptismadoya Yaháyar baabute hoór deh. **14** Baade ítara zeñtté manúc or dol or hére aiccé, ezzon manúce Isáre hañse aái añrú félai hoór de, **15** “Ó Malik, añr fua war uore rahám goró, ítar ttu súañfíra asé, aar bicí duk faar; íte egazá ooin ot edde fanít fore. **16** Añi ítare Tuáñr cárit tun or hañse ainnílam, montor tará ítare gom gorí nó fare.” **17** Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, “Ó iman sára edde bááñra nosól, Añi tuáñrar fúañti-fúañti aró hotókkal tákitem? Hotódin Añi tuáñra re bordac goittam? Ítare eré Añr hañse anó.” **18** Isá ye bút twa re dómkidiye rár, yíba fua war bútottu neeligiyói, aar íte éhon-éhon gom óigiyoi. **19** Tarfore cárit tune Isáre hañse aiddone aái hoór de, “Yíba re añára kiyá neelai nó fari?” **20** Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñrar iman or homir zoriya. Kiyólla-hoile Añi tuáñra re sóiyi hoór, zodi tuáñra ttu hóroir

18 Hé októt cárit tune Isáre hañse aái hoór de, “Tóoile asmani raijot ebbe qoónr honnwá?” **2** Tói Íba ye eggwá gura fua re Íbar hañse matai ítarar mazé tíyagaraiye, **3** aar hoór de, “Añi tuáñra re sóiyi hoór, zodi tuáñra bodoli gura fuain dor dóilla no bono, tóoile asmani raijot bilkúl góli no faribá. **4** Hétolla zee niki nizoré e gura fua war dóilla cóñro bana, yóggwa óilde asmani raijot ebbe qoónr. **5** Aar zee niki endilla honó gura fua re Añr name kobul goré, íte Añré kobul goré deh.” **6** “Zee niki Añr uore iman ainné de e cóñro ókkol ottu honókiyo re guná gorába, ítar lla beétor óilde, ítar golat eggwá bór cíl or sakki bañdí mur doijjat qufáidiya zah. **7** Duniyair uore siz uúin or zoriya afsús, zíne gunát foraba. Kiyólla-hoile hín toh aibár zorur, montor uitar uore afsús, zar duara niki hín aiyé.” **8** Zodi tuáñr áte yáh téngé tuáñre gunár uzu tane, tóoile híyan hari tuáñr héntu félaido. Dui át yáh dui téng táki ofúrani ooin ot félaidiya zar túaro, túñra yáh leng ói zindigit góla tuáñr lla beétor. (aíónios g166) **9** Aar zodi tuáñr suké tuáñre gunár uzu tane, tóoile yíba tuáñr héntu neelai félaido. Dui suk

táki zuzuk or ooin ot félaidiya zar túaro, eggwá goóur gwar girós ottu ítar lla fetfuijje, aar suk loi zindigit góla tuáñr lla beétor. ([Geenna g1067](#)) 10 Saiyó, e cón̄ro ókkol ottu ezzon ore goóur gwá baárkule zai, nizor sáañti goóur ottu yó hékarot no goijjó; kiyólla-hoile Añí tuáñra ezzon ore loot faiyé, zibá ye ítar ttu ek cót re hoóir, tarár fírista ókkole asman ot mazé dinártiañ udár loóil. Íte íba re dóri gola sibi hámica Añí asmani Baf or siyára deké. 11 Manúc hoór de, ‘Añí footi diiféla.’ 29 “Hétunot ítar or Fua aiccé de áñzigiyo de ítara re nejat di sáañti goóur gwá ye ítar téng ot uúiñtoi fori bolla. 12 Tuáñra kii báfo? Zodi honó manúc ottu fóriyat gorér de, ‘Hooddin ánik sobór goró, añí ek cót bérásol táke aar héntu eggwá ór ózagoi, tuáñre beggún fúñzifelaiyum.’ 30 “MONTOR ÍTE ÍTE nobboi-now wa re faár or uore eri, ór ógiyo de yíba re tuwaitó no zaibo né? 13 Añí tuáñra diyégoi, zetókkal foijjonto footi hín nó fúñze. re sóyi hoóir, íte yíba re tuwai faile, ór nó de 31 Zeñtté ítar oinno sáañti goóur ókkole híyan nobboi-now wa bérásol lun ore lói túaro íte deikké, ítara ttu bicí ferecan laiggé, aar aái yíba re lói bicí kúci goríbo. 14 Héndilla, tuáñrar ítarar girós ore ziñ óiye hín beggún zanayié. asmani Baf or moncá yián no de ki, e gura itará 32 “Tóí giróse ítarare matai hoór de, ‘Tui toh hóraf ttu ezzon úddwa dóncó óizon. 15 “Zodi tuáñr goóur! Tui añré fóriyat goijjós de héttolla, añí bái ye tuáñr ulda hosúri goré, tóoile zai addone toh tor footi beggún maf diyí. 33 Tor ttu yó tor ítar hosúr daháidiyo. Zodi íte tuáñr hotá dore, sáañti goóur or uore rahám gorón nu accíl né, tóoile tuñí tuáñr bái ore fírai faiyó. 16 Montor zendilla añí tor uore rahám goijjí? 34 Girós ottu zodi íte tuáñr hotá no dore, tóoile tuáñr fúñañti guccá uýí, ítarare otókkal foijjonto sáñza dí bolla aró ezzon yáh dui zon manúc loizaiyó, zeéne ziyól or zimmadar ore gosáidiye, zetókkal ítar ‘ze honó maamela dui zon yáh tin zon gobár footi beggún fúñzi nó fele. 35 “Añí asmani Bafe zobane sóyi bouli sábut ózagoi.’ 17 Aar zodi íte yó tuáñra re héndilla beh goríbo, zodi tuáñra ítarar hotá yó no dore, tóoile híyan zomát ore fottskiye nizor bái ore dil ottu maf no doh.”

19 Zeñtté Isá ttu hotá hín hoiyá óiye, íba Galil ottu bacá lói Jordán hál or farkul or Yohúdiya elakat giyyé. 2 Becábicí manúc ókkol íbar fisá doijjil, aar hére íba ye ítarar biyaram gom goijjíl. 3 Isár hañse hodún Férocí yó aiccé; ítara íba re entán gorí bolla súwal gorér de, “Morotfua ye nizor bou wóre ze honó wajáye sárifelaibar zayes asé né?” 4 Íba ye zuwabe hoór de, “Tuáñra kí nó foró, zibá ye ítara re foida goijjé íba ye círut lóti ítara re morot aar maya banaiyé deh, 5 aar hoiyé de, ‘Híyan olla toh morotfua ye nizor bafmaa ttu zuda ói nizor bou wór fúñañti tákibo, aar ítara duní zon ek jisím óizayboi?’ 6 Hé ísafe, ítara ar dui no, bólke ek jisím. Hétolla Alla ye zetará re zur goijjé, ítara re honó manúce síra no goróuk.” 7 Ítara íba re hoór de, “Tóoile Muúsa ye endilla kiyá hókum díye, híba re sárhabos dii duñrai diyo?” 8 Isá ye ítara re zuwab der de, “Tuáñrar dil doró de héttolla Muúsa ye tuáñra re tuáñrar bouwáin sárifelar ezazot diyé deh, montor círut lóti héndilla nu accíl. 9 Añí tuáñra re hoóir, zee kiyé nizor bou wóre zenár hosúri lla bade ar honó wajáye sárifele aar ar eggwá re biyá goré, íte zéná gorér deh.” 10 Cárit tune íba re hoór de, “Zodi zamai bou wór hálot héndilla ó, tóoile

biyá no gorón éna beétor.” 11 Isá ye ítara re hoór de, “Hotá híyan beggúne kobul gorí no fare, montor sirif uitará beh fare zetará re híyan or toóufik diiya giyéh. 12 Kiyólla-hoilé ízara ókkol or bútore hodún óilde maar ferot lótí ízara, aar hodún ore ízara banaiyé de óilde maincéd; endilla yó hodún ízara asé zetará asmani raijor wasté biyá no goré. Zee niki híyan kobul gorí fare, íte kobul goróuk.” 13 Ek din maincé gura fuain dore Isár hañse anát doijje, zeéne Íba ye ítarar uore át dé edde ítara lla dua goré; montor cárít tune manúc cún ore bótboráyi. 14 Lekin Isá ye hoór de, “Fuain dore Añr hañse aítodo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoilé asmani raijjo toh ítarar dóilla maincéd éna hásil goré.” 15 Ítarar uore át dí baade Íba héntu giyyégoi. 16 Fore ezzon manúc Isár hañse aái hoór de, “Ustat, ofúrani zindigi faite añr ttu kii gom ham gorá foribó?” (aiōnios g166) 17 Íba ye yóggwa re hoór de, “Gom orbaabute tuñí Añr ttu kiyá fusár gorór? Gom toh siríf Ekzon éna asé. Montor tuáñr ttu zindigit góilto monehoilé, hókum ókkol amól goró.” 18 Yóggwa ye Íba re hoór de, “Hon nún?” Isá ye hoór de, “Kún no goríba; zená no goríba; suri no goríba; misá gobá no diba; 19 bafmaa re izzot goríba,’edde ‘nizor atehánsór maincórre nizor dóilla muhábbot goríba.” 20 Juwan manúc cwa ye Íba re hoór de, “Añí hín beggún amól gorí-gorí aiyír. Añr ttu ar kii baki asé?” 21 Isá ye yóggwa re hoór de, “Zodi tuáñr ttu furafuri háti óito monehoó, tóoile zoo, tuáñr cómbotti ókkol besi gorif ore diifélogoi, tói tuñí asman ot dóñ faiba; baade aái Añr fisáli óiyogai.” 22 Montor juwan manúc cwa ye híyan fúinne rár, ferecanir sáaňte giyyégoi; kiyólla-hoilé yóggwa ttu becábicí dón-cómbotti asé. 23 Hétunot Isá ye Íbar cárít tun ore hoór de, “Añí tuáñra re sóyi hoóir, tuangor manúc ottu asmani raijot gólite bicí mockil. 24 Añí tuáñra re abar hoóir, tuangor manúc Allar raijot gólar túaro, eggwá uñt fúnc or faái ttu goli zaa aró aásan.” 25 Cárít tune híyan fúinne rár bicí taajup óigiyogi, aar hoór de, “Tóoile hone nejat fai faribó?” 26 Isá ye ítarar uzu saái hoór de, “Híyan insáne gorí no fare, montor Alla ye hárr kessú gorí fare.” 27 Hétunot Fitore Íba re hoór de, “Soó, añára de hárr kessú eridi Tuáñr fisáli óigiyogi. Tóoile añára kii faiyum?” 28 Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóyi hoóir, tuáñra zetará Añr fisáli óyo, noya foidayecir októt zeňtté Manúc or Fua Íbar mohímar toktót

boibó, héñtte tuáñra yó baró wan toktót boói Isráil or baró háandan or bisar goríba, 29 aar zee niki Añr wasté nizor gó, bái, bóin, baf, maa, bou, fuain, yáh zagalobin eridiyé, yóggwa ye ek cót gun bicí faibo, aar ofúrani zindigi miras faibo. (aiōnios g166) 30 Lekin boóut zon, zetará yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala fisé asé, ítara age óizayboi.”

20 “Kiyólla-hoilé asmani raijjo toh endilla zomidar or dóilla, zibá ye ek din biínnna sóore yóggwar anggur-bariza lla mozur dóitto giyyé. 2 Yóggwa ye ítara re dine ek dinár or dore dii bolla razi ói, ítara re yóggwar anggur-barizat diferádiye. 3 “Yóggwa now wa báze góri baárkule giyyé rár, aró hodún manúc ham sára, bazar ot tíyai táikk de deikké. 4 Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra yó zai añr anggur-barizat ham gorógoi, añí tuáñra re hók motafe góri dam diiyum.’ Baade ítara giyyé. 5 “Yóggwa abar baró wa báze edde tin nwá báze góri baárkule zai, ekí dóilla goijjé. 6 Fañs swá báze góri yóggwa baárkule giyyé rár, hére aró manúc ókkol tíyai táikk de deikké. Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra eré dinbór ham sára kiyá tíyai táikko?’ 7 “Ítara yóggwa re hoór de, ‘Añára re honókiye ham ot nó loo de héttola.’ Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra yó zai añr anggur-barizat ham gorógoi.’ 8 ‘Háñzinna óiye rár, anggur-barizar giróse mazí re hoór de, ‘Mozur gún ore mata, aar fisór ttu aiccé de ítare lótí cúru gorí age aiccé de ítare foijonto dam diiféla.’ 9 “Zetará re fañs swá báze ham ot laga giyéh, ítara fottíkiye aái ek dinár or dore faiyé. 10 Hétolla zetará re age ham ot laga giyéh ítara aái, bicí faibo bouli téajije. Montor ítara fottí zone yó faiyé de ek dinár or dore. 11 Ítara faiyé rár, zomidar gwar ulđa monmonat doijje. 12 Eén hoói, ‘Fisór manúc itará siríf ek gónda beh ham goijjé, montor añaára de dinbór roid or gorom ot ham goijjí, toóu tuñí itará re añaára llói fúwan goijjó.’ 13 “Hétunot yóggwa ye ítara ezzon ore zuwabe hoór de, ‘Bái, añí toré honó nainsáfi nó gorí. Tui ek dinár lói ham gorí bolla añr razi óilde no né?’ 14 Tor dam looi yore zaagói. Fisé aiccé de manúc ítare yó añr ttu tor fúwan dam diito monehoór. 15 Añr nizor jiníc lói añr ttu zeén monehoó héen gorí bolla añr ttu hók nái niki? Aar náki añí gom de héttolla tor ttu ric lager dé?’ 16 “Hétolla hoóir, zetará yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala fisé asé, ítara age

óizayboi.” 17 Isá uore Jerúsalem ot zaar de októt, ítarar suk éhon-éhon gom óigiyoi, aar ítara Íbar íba ye baró zon cárit tun ore ekkinare loizai fisá doijje.

foñt or uore ítara re hoór de, 18 “Soó, añára uore Jerúsalem ot zaírgói, hére Manúc or Fua re ñoóñr imam ókkol or edde alem ókkol or hañse dóridiya zaybo; ítara íba re moot or fótua díbo, 19 edde Beyohúdi ókkol or hañse gosáidibo, íba re ínca gorí bolla, coóñk mari bolla, edde kúruc ot difelai bolla. Lekin tin din ot din íba re zinda gorá zaybo.” 20 Yárbaade Zebedair fuain dor maa ye híbar fuain looi Isár hañse aiccé, aar sóida fori íba re ekkán aros goijjé. 21 Isá ye híba re hoór de, “Tuñí kii soór dé?” Híba ye Isá re hoór de, “Añré waada doo de, Tuñí añr e fua duní wa re Tuáñr raijjot buágaraiba, ezzon ore Tuáñr den dák ottu, ar ezzon ore Tuáñr ban dák ottu.” 22 Montor Isá ye zuwabe hoór de, “Tuáñra kii magor híyan tuáñra no zano. Añí fiýum de fiyala yíba tuáñra fií faribá né?” Ítara íba re hoór de, “Fariyúm.” 23 Isá ye ítara re hoór de, “Becók tuáñra Añr fiyala fiiba, montor Añr den dák ottu yáh ban dák ottu honókiyo re buágaron Añr ham no. Zaga híin óilde uitará lla zetará lla niki Añr Bafe toiyar gorí raikké.” 24 Baki doc zon cárit tune híyan fúni, ítara duní bái lói guccá óigiyoi. 25 Montor Isá ye ítara beggún ore Nizor hañse matai hoór de, “Tuáñra toh zano, Beyohúdi ókkol or hókumot-goróya ókkole tarár uore raastri goré; aar tarár ñoóñr sóddar ókkole ítarar uore adíkar sola. 26 Montor tuáñrar bútore héndilla ón tík no, bólke tuáñra ttu zee niki ñoóñr óito saá, ítar ttu tuáñrar háadem bonar zorur; 27 aar tuáñra ttu zee niki age óito saá, ítar ttu tuáñrar gulam bonar zorur; 28 zendilla Manúc or Fua yó hédmot faito aiccé de no, bólke aiccé de hédmot goittó, edde boóut zon or bodol Nizor zan dito.” 29 Zeñtté ítara Jerikó cóor ottu neeler, ñoóñr ek dol manúc Isár fisá doijje. 30 Dui zon añdá manúc rastar hañsat boírá accíl; ítara Isá hé rasta báy zaar de fúinne rár, guzori-guzori hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, añárar uore rahám goró!” 31 Manúc cúne ítara re jéijerai nizám óito hoiyé, montor ítara aró ñoóñr góri guzori hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, añárar uore rahám goró!” 32 Hétunot Isá tíyaigiyoi, aar ítara re matai hoór de, “Tuáñra kii soó, Añí tuáñra lla kii goittám?” 33 Ítara íba re hoór de, “Malik, añára saái, añárar suk kún kúlizoggói.” 34 Isá ttu ítarar uore rahám lagi ítarar suk kún súye;

21 Zeñtté ítara Jerúsalem or dáke Zaitun Faár ot asé de Betfégí edde Betániya farat foónicce, hétunot Isá ye dui zon cárit ore diferáyi, 2 ítara re endilla hoói, “Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére zai mottor eggwá gadá baindá loot faiba, yíbar fúañti eggwá sóo yó faiba. Híin ore kúli Añr hére anógoi. 3 Zodi honókiye tuáñra re kessú hoó, tuáñra hoibá de, ‘Malik ottu iín ore lager.’ Tói yóggwa ye híin ore éhon differáidibo.” 4 Híyan etollá óiye, zeéne nobir duara howá gíyl de yián fura ó: 5 “Síyon or zérfa re hoibá de, ‘Soó, tuáñr Baáñcca tuáñr hañse aiyér. íba cída, íba gadár uore gori, gadár sóor uore gori aiyér.’” 6 Hé carít ítara zai, Isá ye ítara re zendilla cíkaidiye héndilla goijjé. 7 Ítara gadár edde gadár sóo wa re ainné, aar híin or uore nizor hoor ókkol bicáidiye, aar Isá híin or uore boiccé. 8 Beec bák maincé nizor hoor ókkol rastar uore bicáidiye; argúne gas or daggwa ókkol harí rastat bicáidiye. 9 Zedún manúc Isár age-age edde fisé-fisé zaat accíl, ítara guzori-guzori hoór de, “Dawud or Fua re Hósana! Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér. Ebbe uore asman ot Allar taarif óuk!” 10 Zeñtté Isá Jerúsalem ot góille, guñra cóor úrussul ot forigiyói; ítara hoór de, “Ibá hon?” 11 Manúc cúne hoór de, “Ibá óilde Isá nobi, Galil or Nasárat cóor or.” 12 Fore Isá baitul-mukaddos ot góille, aar zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje; aar bañta báñgoyar tèbíl edde hoitor besoyar boíroni ókkol natdiyagarai diye. 13 Íba ye ítara re hoór de, “Pak-kalam ot endilla asé, ‘Añr góri ore munazat or góri howá zaybo,’ montor tuáñra toh híyan ore ñahañit or adda-hána banaifélayi.” 14 Tarfore añdá ókkol edde leng ókkol baitul-mukaddos ot Isár hañse aiccé, aar íba ye ítara re gom goijjé. 15 Lekin ñoóñr imam ókkole edde alem ókkole zeñtté Isá ye goijjé de taajuippa ham ókkol deikké, edde baitul-mukaddos or bútore fuain de guzori-guzori, “Dawud or Fua re Hósana!” hoór de fúinne, ítara ttu bicí guccá uřígiyoi. 16 Ítara íba re hoór de, “Tuñí fúnor né fuain iíne kii hoór?” Isá ye ítara re hoór de, “Fúnir, tuáñra kí yián honódin nó foró, ‘Gura fuain dor edde dud or fuain dor muk ottu Tuñí Tuáñr taarif óíbar entezam goijjó?’” 17 Baade íba ye ítara re eri cóor or baáre Betániya farat giyégoi, aar hére

rait haraáil. 18 Biínna sóore, Isá cóor ot waafes zaibarcót, íba ttu búk laiggé. 19 Íba ye foñt ot eggwá duñir-gas dekí, yíbar ínyot giyyé, montor yíbat fata bade ar kessú loot nó faa. Hétunot íba ye gas swá re hoór de, “Ar honódin tor ttu gula no dórouk.” Tói éhon or búture duñir-gas swá fúaigiyoi. (aión g165) 20 Híyan dekí cárit tun taajup óigiyoi, aar hoór de, “Duñir-gas swá eén toratori keén fúaigiyoi?” 21 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Añi tuáñra re sóyi hoóir, zodi tuáñra ttu duñir-gas swár uore ziyan óiye híyan gorí faribá de no, bólke zodi e faár gwá re yó hoó, ‘Urí yó tuáñra ttu ekkán súwal fusár goríum. Tuáñra Añré híyan or zuwab dilé Añi yó tuáñra re hoiyúm Añi iín kii adíkare gorí de. 25 Yaháya ye báp̄tisma díbar adíkare hontú zodi hoói, ‘insán ottu,’ tóole añára de maincórde doorai, kiyólla-hoile beggúne toh Yaháya re nobi mane.” 27 Hétolla ítara Isá re zuwabe hoór de, “Añára no zani.” Íba ye yó ítara re hoór de, tuáñra ttu loifélai undilla eggwá koum ore “Tóole Añi yó tuáñra re no hoiyúm Añi iín diiféla zaybo, zibá ye niki híyan orgulagala kii adíkare gorí.” 28 “Tuáñrar buzá kii? Dóro, dóraibo. 29 Fua ye zuwab mon firai yore giyyé. 30 Yóggwa ye fua cónrø war hañse yó zai ekí díolla hoiyé. 31 Fua duní wa ttu hone baf or moncá fura goijjé?”

Ítara re hoór de, “Doónr gwá ye.” Isá ye ítara re hoór de, “Añi tuáñra re sóyi hoóir, házana-tulóya ókkol edde magi mayafuain ókkole Allar raijjot tuáñrar age góler. 32 Kiyólla-hoile Yaháya toh forhésgarir torika dahái bolla tuáñrar hañse aiccfí, aar tuáñra fba re ekin nō goró; montor házana-tulóya ókkole edde magi mayafuain ókkole íba re ekin goijjé; tuáñra híyan dekí baade yo mon nō fíro aar íba re ekin nō goró.”

33 “Arekkán meésal fúno: Ekgwá zomidar accíl, zibá ye ekkán anggur-bariza lagaiyé. Yóggwa ye híyan or sairó dák ottu gíra díye, anggur or roc neelai bolla hére búture eggwá gañrá kuijjé, aar ekkán tongki baindé. Baade bariza gán cacá ókkol ore téka dí yóggwa oinno mulluk ot giyyói.

34 Zeñtté anggur or ainda aiccé, yóggwar gula yóggwa ye fai bolla nizor goóur ókkol ore cacá gún or hañse diferáiyé. 35 Montor cacá gúne de, “Ite toh mirasdár; aiyó itaré marifélaí de, ‘Tuñ ham iín kii adíkare gorór? Tuáñre e miras loifélai.’ 39 Tói ítara fba re dóri barizar adíkare hone diiyé?” 24 Isá ye ítara re zuwabe baáre loizai marifélaí de, “Hé ísafe, barizar hoór de, “Añi yó tuáñra ttu ekkán súwal fusár girós ailé, hé cacá gún ore kii goríbo fáñllar?”

Montor cacá gúne fua wa re dekí afós ot hoór edde murubbi ókkol íbar hañse aiccé, aar hoór de, “Ite toh mirasdár; aiyó itaré marifélaí itar de, ‘Tuñ ham iín kii adíkare gorór? Tuáñre e miras loifélai.’ 39 Tói ítara fba re dóri barizar adíkare hone diiyé?” 24 Isá ye ítara re zuwabe baáre loizai marifélaí de, “Hé ísafe, barizar hoór de, “Añi yó tuáñra ttu ekkán súwal fusár girós ailé, hé cacá gún ore kii goríbo fáñllar?”

41 Ítara íba re hoór de, “Yóggwa ye hóraf manúc híin ore sáabgori hótom gorífeleibó, aar bariza deh. 42 Isá afós ot biyasana gorér de, “Zodi añára hoói ye ítara re hoór de, “Tuáñra pak-kalam ot yián ‘asman ottu,’ íba ye añára re hoibó de, ‘Tóole bilkúl nō foró níki, ‘Ze fattór mistíri ye inkar tuáñra íba re biccác kiyá nō goró?’” 26 Montor gorífeleibó, yíba fattór beggúne or túaro bicí zodi hoói, ‘insán ottu,’ tóole añára de maincórde zoruri wa óigiyoi. Híyan Mabud or torfóttu díbar, kiyólla-hoile beggúne toh Yaháya re óiaicce, aar híyan añárar suk ot taajuippa?” nobi mane.” 27 Hétolla ítara Isá re zuwabe hoór de, “Añára no zani.” Íba ye yó ítara re hoór de, tuáñra ttu loifélai undilla eggwá koum ore “Tóole Añi yó tuáñra re no hoiyúm Añi iín diiféla zaybo, zibá ye niki híyan orgulagala kii adíkare gorí.” 28 “Tuáñrar buzá kii? Dóro, dóraibo. 44 Zee niki hé fattór or uore foribó, ezzon manúc ottu duwá fua asé, yóggwa ye íte báñgi hán-hán óizayboi; montor zar uore fua doónr gwar hañse zai hoór de, ‘O fut, aijja niki hé fattór foribó, íte fíci záyboi.’ 45 Doónr anggur-barizat zai ham gorgói.” 29 Fua ye zuwab imam ókkole edde Féoci ókkole íbar meésal diiyé de, ‘Añi no zaiyum,’ montor íte fisór ttu lun fúni buzígíyoí de ki íba ye ítarar baabute kiyólla-hoile ítara íba re nobi mainto.

22 Isá ye ítara re aró ekbar meésal dí hoór de: 2 “Asmani raijjo óilde undilla baánccar díolla, zibá ye nizor fuar boirat or hánna goijjé. 3 Zetará re boiraitta hánar dawot diya giyéh, ítara re matai bolla yóggwa ye nizor goóur ókkol diferáiyé, montor ítara aító nō saá. 4 “Yóggwa ye abar ar hodún goóur ore endilla hoói differáiyé, ‘Zetará re dawot diya giyéh ítara re hoibá de, yala añr ttu hánna nal goijjá óiye;

añr doóñra goru edde boli goru zooráiyi, yala bou híba re biyá gorífelai nizor bái olla nosól beggín nal. Tuáñra boirat or hánat aiyó.’ 5 foida gorá foribó.’ 25 Dóro, añárar bútore háñt “Montor ítara éckara gorí nizor-nizor ham ot zon bái accíl. Foóila wa ye biyá gorí fuain sára giyégoi, kiyé nizor kétit ar kiyé nizor códorit, 6 morigiyói, héttolla íte nizor bou wóre bái olla aar baki gúne yóggwar goóur gún ore dóri ítara rakígiyo. 26 Héndilla hálót dusára, tisára ebbe re bodsólluk goijjé edde marifélaie. 7 Lekin háñto bái foijjonto óiye. 27 Ahérít, mayafua híyan fúni baáñcca bicí rak ógiyói, aar nizor wa yó morigiyói. 28 Hé ísafe, háñcor or hale fóous ókkol diféráí hé kúni ókkol ore dónco híba ítara háñto zon ottu har bou óibo? Kiyólla-gorífelaiye, edde ítarar cóor furat difélaiye. 8 hoilé híba re toh ítara beggíne biyá goijjil.” 29 “Baade yóggwa ye nizor goóur gún ore hoór Isá ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Tuáñra gollot de, ‘Boirat or háná toh nal óiye, montor zetará ot asó, kiyólla-hoile tuáñra toh no pak-kalam re dawot diya gyíl ítara aibár laayek no. 9 zano, aar no Allar kudurut zano. 30 Kiyólla-Hétolla, cóor or rastar muáñ-muáñ zai zetó zon hoilé háñcor or hale manúc ókkole no biyá loot foo, ítara re boirat or hánar dawot dogói.” goribó aar no ítara re biyá díya zaybo, bólke 10 Tói goóur gúne baáre rastat zai zaré-zaré ítara asman ot firistar dóilla beh óibo. 31 Mora loot faiyé, gom hóraf beggín ore dola goijjé; ókkol zinda ówar baabute hoító sailé, tuáñra kí baade boiraitta-háná gán meémane furaigiyói. Alla ye tuáñra re hoiyé de yián nó foró, 32 ‘Añí 11 “Montor baáñcca ye bútore meéman ókkol ólam de Ibrahim or Alla, Isahák or Alla edde ore saító aiccé de októt, hére boiraitta hoor Yakub or Alla?” Alla toh mora ókkol or Alla no, afindá ezzon manúc deikké. 12 Yóggwa ye ítar bólke zinda ókkol or éna.” 33 Manúc cúne híyan ttu fusár gorér de, ‘Dustó, tuñi boiraitta hoor fúinne rár, Íbar hé taalime taajup ógiyói. 34 sára eré bútore keéngori góillo?’ Manúc cwa ye Zeñtí Féroci ókkole fúinne de, Isá ye Sadukái honó zuwab di nó fare. 13 “Hétunot baáñcca ye ókkol ore nizám márai raikké, ítara ekkán ot háadem ókkol ore hoór de, ‘Ítar át téng bañdí, zoma óiye. 35 Ítara ttu Córíyot or ézzon aleme itaré baáre andár ot félai dogói; hére hañdahari entán gorí bolla Íba re súwal gorér de, 36 “Ustat, edde date dat kirkirani óibo.” 14 “Kiyólla-hoile Tourat Córif ot hókum hon nán ebbe dñoñr?” 37 dhaa toh boóut zon ore giyéh, montor hoozzon Isá ye yóggwa re hoór de, “Mabud tuáñrar Alla ore beh basílowa giyéh.” 15 Hétunot Féroci re nizor fura dile, fura zane, edde fura demake ókkol zai, Isá re kii bote Íbar hotá lói hol ot félai muhábbot goribá.’ 38 Híyan óilde ebbe dñoñr faribó híyan sólla goijjégoi. 16 Ítara nizor cárit edde ebbe zoruri hókum. 39 Ebbe zoruri hókum tun ore Hérudiól or fúañti Íbar hañse diféráí duí nombór or gán óilde, ‘Nizor ateháñsór hoór de, “Ustat, añára zani de, Tuñí sóyi hoó maincór nizor dóilla muhábbot goribá.’ 40 edde sóiyigori Allar rastar taalim doh. Tuñí Hé hókum duníyan ot fura Córíyot edde nobi maincé kii hoór forba no goró, kiyólla-hoile ókkol or hotá loñkaiya.” 41 Féroci gún ekkán ot Tuñí toh honókiyo re forók goró de nái. 17 zoma asé de októt, Isá ye ítara re ekkán súwal Añára re hoósai, Tuñí kii báfo? Romi baáñcca re gorér de, 42 “Mosíhr baabute tuáñrar buzá kii? házana doon zayes asé né náki nái?” 18 Montor Íba har Fua?” Ítara Íba re hoór de, “Dawud or Isá ye tarár hóraf niyot ore zani hoór de, “Ó Fua.” 43 Íba ye ítara re hoór de, “Tóoile Dawude munafék ókkol, tuáñra Añré entán gorór kiyá? keéngori Íba re Ruhr hédayote ‘Malik’ daikké? 19 Házana dee de héndilla ekkán Añré foicá Íba ye toh endilla hoiyé, 44 ‘Mabude añr Malik dahó.’ Tói tará Íbar re ekkán dinár aní diiyé. 20 ore hoór de, “Añr den dák ottu boiyó, zetókkal Íba ye tará re hoór de, “Yián har sóbi edde har foijjonto Añí Tuáñr ducon ókkol ore Tuáñr nam?” 21 Tará Íba re hoór de, “Romi baáñccar.” foor tole gorí nó felai.” 45 Tói Dawude Íba re Tói Íba ye tará re hoór de, “Tóoile ziín baáñccar ‘Malik’ daikké de óíle, Íba keéngori Dawud or hín baáñcca re diiyio, aar ziín Allar hín Alla fua dé?” 46 Íba re honókiye echoór óu zuwab di re diiyó.” 22 Híyan fúni tará taajup ógiyói, aar nó fare, aar hé din lóti Íba re ar súwal gorí bolla Íba re eri giyégoi. 23 Hé din Sadukái ókkol Isá honókiye hímmot no goittó.

hañse aiccé, Sadukái ókkole háñcor nái hoó, 23 Baade Isá ye manúc or dol ore edde Nizor ítara aái Íba re ekkán súwal goijjé, 24 ki hoile, ummot ókkol ore hoór de, 2 ‘Córíyot “Ustat, Muúsa ye hoiyé de, ‘Zodi honó manúc buzáidi bolla alem ókkol edde Féroci ókkol óilde fuain sára morizagói, tóoile ítar bái ottu ítar

Muúsar zagat. 3 Hétolla, ítara tuáñra re ziín adai gorá foribó.’ 19 Ó añdá ókkol! Hon nán bicí goittó hoó, híin beggún goijjó edde mainno, doóñr, kurbani ne náki kurbani re pak-sáf goré montor ítara goré de híin no goijjó; kiyólla- de kurbani-gáñ? 20 Hétolla zee niki kurbani-hoíl ítara ziín hoó híin toh nize no goré. 4 gáñr hosóm há, íte kurbani-gáñr edde híyan or ítara bór-bór fuñzá ókkol bañdí maincór hañd uore asé de híin beggún or beh hosóm há. 21 or uore tulí déh, montor híin lari bolla ítara Aar zee niki baitul-mukaddos or hosóm há, íte nize eggwá ooñl úddwa dito no saá. 5 “Ítara baitul-mukaddos or edde híyan or bútore táke ziín goré híin maincóre dahái bolla beh goré; de íbar beh hosóm há. 22 Zee niki asman or ítara toh pak-kalam or ayat leikká tabis ore hosóm há, íte Allar toktór edde híyan or uore doóñr góri bana, edde nizor fucák or hañrar zibá boiyé Íbar beh hosóm há. 23 “Ó munafék doói lamba goré. 6 Ítara mela-cóbat barík zaga alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore edde mujilíc-hána ókkol ot uñsol tokkar hadírat afsús! Kiyólla-hoíl tuáñra toh fudinar, masswá boító fosón goré, 7 ítara aró, bazare-bazare bahór or, edde zirar doc bák or ek bák doo, lekin sólam faito, edde maincé ítara re ‘Rabbí, Rabbi’ Cöriyot orbicí dami hotá re, yáni insáf, rahám hoói ñakilé fosón goré. 8 “Montor tuáñra re edde imandari re tuáñra bad difélo. Tuáñra ttu ‘Rabbí’ dahá no baiyó; kiyólla-hoíl tuáñrar iín óu gorón accíl aar uúin óu bad no don accíl. Ustat toh eggwá éna, aar tuáñra beggún óilade 24 Tuáñra óilade añdá ókkol, zetará oinno zon bái bái. 9 Duniyat honókiyo re baf no ñakiyó; ore foñt dahó, zetará eggwá masí re úddwa kiyólla-hoíl tuáñrar Baf toh ekgwá éna, zibá sói yore félaido, montor uñt gilifélo. 25 “Ó níki asman ot asé. 10 Tuáñra re ‘Sóddar’ dahá no munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar baiyó, kiyólla-hoíl tuáñrar Sóddar toh ekgwá uore afsús! Kiyólla-hoíl tuáñra toh fiyalar edde éna, Íba óilde Mosih. 11 Lekin tuáñra ttu zee niki tálbason or baárdák sáf goró, montor híin or ebbe doóñr, íte tuáñrar háadem bonouk. 12 Zee bútore de tuáñra zulúm edde lalsí gorí faiyó de niki nizoré nize doóñr kúwala, ítare cónþo gorá híine furaiya. 26 Ó añdá Féroci! Age fiyalar edde zaybo; aar zee niki nizoré nize cónþo kúwala, tálbason or bútor or ñák sáf gorifelo, tói baárdák ítare doóñr gorá zaybo. 13 “Ó munafék alem óu sáf óizayboi. 27 “Ó munafék alem ókkol edde ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoíl Kiyólla-hoíl tuáñra toh maincór ttu asmani tuáñra toh endilla hobor or ñóilla, ziín ore raijjo bon gorifelo; tuáñra nize yó no gólo aar dóla gorá gíyeh. Híin baár ttu saité de cúndor, zetará bútore góilto sár ítara re yó góilto no montor bútore mora maincór áñðdi ókkol lói doh. 14 Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, edde hárr ñóilla hoñsara loi furaiya. 28 Héndilla tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoíl ek mikká ttu tuáñra re yó, maincé baár ttu saité forhésgar tuáñra toh rari ókkol or gó ókkol luñ gorifelo, deké, montor tuáñrar bútore munaféki edde arek mikká ttu maincóre dahái bolla lamba-kuhame furaiya. 29 “Ó munafék alem ókkol edde lamba dua goró. Hétolla tuáñra sáñza bicí doóñr Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoíl faiba. 15 “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoíl tuáñra toh nobi ókkol or hobor ore banaituló, aar forhésgar manúc ókkol or hobor ore háñzo. 30 Aar tuáñra hoó de, ‘Zodi añára añárar bafdana ókkol or októt tákítam, nobi ókkol ore kún gorí bolla añára ítarar fúañti córik no óítam.’ 31 nizor túaro dui gun zuzuki bano. (Geenna g1067) 16 Héengori tuáñra nize nizor baabute gobá dó de, “Ó añdá foñt dahóya ókkol, tuáñrar uore afsús! Tuáñra hoó de, ‘Honókiye baitul-mukaddos or fuain. 32 Yala zoo, tuáñrar bafdana ókkole ziín hosóm háile, kessú no; montor honókiye baitul-mukaddos or cúnar hosóm háile, híyan hámaha 33 “Ó háf or fuain háf ókkol! Tuáñra zuzuk or adai gorá foribó.’ 17 Ó bekuf edde añdá ókkol! hókum ottu keéngori háriba? (Geenna g1067) 34 Hon nán bicí doóñr, cúna né náki cúna re pak-sáf goré de baitul-mukaddos? 18 Tuáñra yián Hétolla, fúno, Añí tuáñrar hañse nobi, giyani manúc, edde alem ókkol diferáir; tuáñra héntu óu hoó de ki, ‘Honókiye kurbani-gáñr hosóm hodún ore kún goríba edde kúruc ot díba, aar háile, kessú no; montor honókiye híyan or uore hodún ore tuáñrar mujilíc-hána ókkol ot coóñk asé de kurbanir hosóm háile, híyan hámaha maribá edde cóore-cóore loraibá. 35 Hétolla

duniyait zedún behosúr manúc ore kún gorá zee niki ahéri foijjonto bordac gorí tákibo, íte gíyeh, ítara beggún or zimmadar óiba de tuáñra, beh nejat faibo. **14** Aar tamám koum ókkol behosúr Abel or lou wóttu lóti Berekaiyos or fua or hañse gobá ó fán asmani raijor kúchóbor Zakariýahr lou foijjonto, zibá re tuáñra kurbaní-fura duniyait tobolik gorá zaybo, tói baade beh gáñr edde baitul-mukaddos or mazémajja kún ahérot aibó. **15** “Dániyel nobir duara hoóil de goijjila. **36** Añi tuáñra re sóyi hoóir, híin beggún hé bicí hotara jiníc ziyané nafak goré, híyan ore or zimmadar óibo de e nosól. **37** “Jerúsalem, zeñtté tuáñra pak zagat týiya dekíba—foróya ó Jerúsalem, tui zee niki nobi ókkol ore kotól ye buzó— **16** héñtte zetará Yohúdiyat tákiba, gorós edde zetará re tor hére diferá gíyeh ítara ítara ttu faár ot dáizagoi foribó. **17** Zee niki re cíl or dola maros. Kuúñri-kurá ye zendilla góor or sád or uore asé, ítar ttu nizor góor or nizor sóo ókkol ore yíbar fak or bútore zoma búttott kessú looi bolla lamat no lama foribó. gorí raké, héndilla tor fuain dore zoma gorí rakí **18** Aar zee niki kétit asé, ítar ttu nizor saddor bolla Añi hotó bar saiýi de asé, montor tuáñra looi bolla waafes nu áá foribó. **19** Montor hé din híyan nó soó. **38** Fúno, tuáñrar góor tuáñrar suk ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or or muúntu sáragor óizayboi. **39** Kiyólla-hoilé maa ókkol olla bicí afsús or hálot óibo. **20** Dua Añi tuáñra re hoóir, tuáñra Añré otókkal ar no goró, zeéne tuáñra ttu cítkhale yáh ebaadot-dekíba zetókkal tuáñra nó hoó de, ‘Mubarek or-din dáizagoi no fore. **21** Kiyólla-hoilé héñtte Ubá zibá Mabud or name aiyér.”

24 Isá baitul-mukaddos ottu neeli zaargói, héñtte Íbar cárit tun Íbar hañse aiccé, Íba re baitul-mukaddos or billíng ókkol dahái bolla. **2** Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra iín beggún dekór né? Añi tuáñra re sóyi hoóir, eré eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no tákibo, híin fotti ekgwá re félaidiya zaybo.” **3** Isá Zaitun Faár or uore boirá accíl de októt, cárit tune Íbar hañse addone aái hoór de, “Añára re hoóna, híin hoítté óibo dé? Tuñí aibár edde duniyai ahéri óibar alamot kii óibo?” (*aión g165*) **4** Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Saiyó, honókiye zen tuáñra re gollot ot no loiza. **5** Kiyólla-hoilé boóut zone Añr name aái hoibó de, ‘Añi óílam de Mosih,’ ítara boóut zon ore gollot ot loizaybói. **6** Tuáñra laráir abas edde laráir hóbora-hóbori ókkol fúniba; hóborddar, no qðooraibá, kiyólla-hoilé híin ówar zorur, montor híyala yó ahérot óibo de no. **7** Ek koume arek koum or ulða edde ek raijjo ye arek raijor ulða týaibo, aar zaga-zaga rat ókkol edde búsal ókkol óibo. **8** Lekin hífin beggún óilde siríf, fua hálás óibar cíurur duk ókkol or dóilla. **9** “Héñtte maincé tuáñra re tokolif di bolla dóridibo, aar tuáñra re marifélaibo; Añr lla bouli tuáñra re tamám koum ókkole nafórot goríbo. **10** Héñtte boóut zon iman ottu fissá maribó; ítara ezzon ore ezzone dóridibo, edde ezzon ore ezzone nafórot goríbo. **11** Aar boóut misá nobi ókkol urí, boóut zon ore gollot ot loizaybói. **12** Bedini ókkol barízayboi de héttolla, beec maincór muhábbot homi zayboi. **13** Montor

foisim foijjonto foór óizagoi, Manúc or Fuar áá yó héndilla beh óibo. **28** Mora lac zeré, hére toh hóun ókkol zoma óibo. **29** “Montor hé din ókkol or mosibot fúrai mottor beil andár óizayboi, aar sane foór no dibo; asman ottu tara ókkol forizaybói, aar asmani jiníc ókkol tóttoraibo. **30** “Héñtte asman ot Manúc or Fuar nicán dahá zaybo, hé októt duniyair tamám háandan ókkole ferecani zahér goríbo, aar ítara dekíbo de, Manúc or Fua kudurut edde qðoónr mohímar sáñte asman or miyúlar uottú aiyér. **31** Aar Íba ye eggwá qðoónr cíáñr abas diyabai Nizor fírista ókkol diferáibo, aar ítara duniyair ek matá ttu arek matá foijjonto zai sairómikka ttu Íbar basíloiya bonda ókkol ore ekkán ot zoma goríbo. **32** “Duñir-gas ottu meésal loo:

zeñtté duñir-gas or déeila hórot ói fata needle, nizor-nizor serak looi dulá llói milto neeillé. 2 tuáñra zanizogóí de, hóran dáke. 33 Héndilla ítarar bútore fañs zon accíl bekuf, aar fañs zon tuáñra yó, zeñtté iín beggún dekiba, hénitte accíl salák. 3 Bekuf fúne ítarar serak loigiyé, buziba de, Manúc or Fua dáke, ebbe dorozat. lekin fúañti battí tel nó loiza; 4 montor salák 34 Añí tuáñra re sóyi hoóir, iín beggún fura kúne ítarar serak or fúañti foçot gori battí tel nó óiyo foijjonto e nosól billkúl no fúraibo. 35 loigiyé. 5 Dulá aíté zettót deri ór, ítara beggún Asman zobin toh zari no tákibo, montor Añr zúri-zúri gúm ot forigiyói. 6 “Adá raitta hére hotá hámica zari tákibo. 36 “Lekin hé din edde eggwá uzor fúna gíyeh de, ‘Soó, dulá aiyér; íba októ aibár baabute honókiye no zane, asman llói milto neelo.’ 7 “Hétunot abiyáta mayafuain or fírista ókkole yó no zane, aar Fua ye yó no ítara beggún uýi nizor-nizor serak nal gorát zane, sirif Bafe beh zane. 37 Manúc or Fua aibár doijje. 8 Bekuf fúne salák kún ore hoór de, októ undilla óibo zendilla nobi Nuhr din ókkol ‘Tuáñra ttu añára re kessú tel doóna, kiyólla-ot óoil. 38 Zendilla hé din ókkol ot tuwán óibar hoilé añárar serak nifízargoi.’ 9 “Salák kúne age, zetodin Nuh kicítit nó uýé hétodin foijjonto zuwab der de, ‘Tel asé de híin lói añára lla edde manúc ókkole háafiya gorát, biyá gorát edde, tuáñra lla no kulaitó fare. Yárbodol zai besoya biyá diyat accíl, 39 aar tuwán aái ítara beggún ókkol ottu tuáñra lla kini anógoi.’ 10 “Baade ore bácai nó loiza foijjonto ítara kessú hoi nó zeñtté ítara tel kinto giyyégoi, dulá foóniccegai; fare, Manúc or Fua aibó de híyala yó héndilla tíi zetará nal ói accíl, ítara íbar fúañti boirat or beh óibo. 40 Hénitte dui zon manúc bil ot óibo melat góilloi; aar duwar gán bañdífela gíyeh. de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar 11 “Hotukkún baade abiyáta mayafuain uitará ezzon ore bad diya zaybo. 41 Duwá mayafua yó aiccé, aar hoór de, ‘Malik, ó Malik, añára lla ye ekku fúañti sakki gúraibo de tákibo; ítara duwar gán kúlona.’ 12 “Montor íba ye zuwabe ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad hoór de, ‘Añí tuáñra re sóyi hoóir, añí tuáñra diya zaybo.’ 42 Hétolla seton táko, kiyólla-hoile re no siní.’ 13 “Hétolla seton táko, kiyólla-hoile tuáñra toh no zano tuáñrar Malik hon din aibó. tuáñra toh hé din yáh októ no zano. 14 “Kiyólla- 43 Lekin yián zanilo de ki, zodi góor giróse sur hoilé asmani raijo toh ezzon sofór ot zaar de raitta hotúnot aibó de zanító, tóoile yóggwa manúc or dóilla, zibá ye nizor goóur ókkol ore seton tákito aar nizor góor báñgito no dito. matai nizor cómbotti beggún ítara re gosáidiye. 44 Hétolla tuáñra yó toiyar táko, kiyólla-hoile 15 Yóggwa ye ítarar kabiliyot mozin, ítara ezzon Manúc or Fua tuáñra no tåaro de októ beh ore fañs ázar tiañ diiyé, ar ezzon ore dui ázar aibó. 45 “Tóoile eén biccácdar edde buddíman tiañ diiyé, edde ar ezzon ore ek ázar tiañ diiyé. goóur hon asé, zaré ítar giróse nizor góor Baade yóggwa nizor sofór ot giyyégoi. 16 Zee oinno goóur ókkol or uore zimmadar banaiyé, niki fañs ázar tiañ faiyé, íte toratori zai híin lói ítara re taim or uore háná dii bolla? 46 Mubarek códori gorí aró fañs ázar hamaiyé. 17 Héndilla goóur ubá zaré nizor giróse waafes ailé ham zee niki dui ázar faiyé, íte yó híin lói aró dui ázar híin gorér de lootfa. 47 Añí tuáñra re sóyi hoóir, hamaiyé. 18 Montor zee niki ek ázar faiyé, íte zai yóggwa ye nizor tamám cómbottir uore ítare yore merít gañt kurí ítar malik or hé tiañ lukai zimmadar banaibó. 48 Lekin zodi hé goóur gwá eijjé. 19 “Boóut din baade goóur gún or malik hóraf ó, aar nizor dile-dile endilla hóo, ‘Añr aái yore ítara ttu ísaf lowat doijje. 20 Zee niki girós aíté boóut deri asé,’ 49 aar íte sáañti goóur fañs ázar tiañ faáil, íte aró fañs ázar aní hoór ókkol ore marat dore edde nicákur ókkol or de, ‘Malik, tuñí añré fañs ázar disla. Soó, añí fúañti háafiya goré, 50 tóoile hé goóur gwar aró fañs ázar tiañ hamaiyí.’ 21 “Tóí malike ítare girós eén din ot aibó, ze din íte yóggwa aibó de hoór de, ‘Cabác, gom edde biccácdar goóur! no tåare, edde eén októ aibó, ze októ íte hoi Tui hom jiníc ot imandari daháiyos, hétolla no fare. 51 Tóí yóggwa ye ítare harí hán-hán añí toré bicí siz or uore zimmadar banaiyúm. gorifelaibo edde munafék ókkol or hére cámil Ai, tor malik or kúcít cámil ógai.’ 22 “Héndilla goríbo; hére hañdaharí edde date dat kirkiraní zee niki dui ázar tiañ faáil, íte yó aái hoór de, óibo.

25 “Hé októ asmani raijo undilla doc zon abiyáta mayafuain dor dóilla óibo, zetará

toré bicí siz or uore zimmadar banaiyúm. Ai, hoibó de, ‘Ó laánoitta manúc ókkol, tuáñra Añí tor malik or kúcít cámil ógai.’ **24** “Tarfore zee niki ek ázar tjañ faáil, íte aái hoór de, ‘Malik, edde ítar fírista ókkol olla toiyar gorá gíyeh; añí zani de tuñí hora manúc; tuñí toh zeré nó lago héntu haro, aar zeré bis nó cíñro héntu dola goró. **25** Hétolla añí doore zai yore tuáñr accílam, montor tuáñra Añré faní nó doo; **43** tjañ iin merír bútore lukai eijjílam. Soó, ótiya Añí forbáci accílam, montor tuáñra Añré zaga tuáñr tjañ.’ **26** “Ítar malike ítare zuwabe hoór de, ‘Tui hóraf edde alcíya goóur! Tui toh zainti, yore añr tjañ gún benggót óile rakón accíl, tói añí aái de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka, tiráci, forbáci, biyossor, biyaraímma accílam edde ziyól añí zeré nó lagai héntu harí deh, aar zeré bis nó ot accílam, montor tuáñra Añré saásita nó cíñri héntu dola gorí deh. **27** Tóoile tor ttu añr tjañ gún benggót óile rakón accíl, tói añí aái de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka, tiráci, yore añr tjañ gún cút or fúañti waafes faitam.’ **28** “Tuáñra itar ttu tjañ gún loifélai, zar ttu niki doc ázar tjañ asé ítare diifélo. **29** Kiyólla-hoile zar ttu asé, yóggwa re aró diiya zaybo, aar yóggwa ttu ódorbaára tákibo; montor zar ttu nái, yóggwa ttu asé de híin úddwa loiféla zaybo. **30** Yala e behazor goóur itaré baáre andár ot félai dogói; hére hañdahári edde date dat kirkirani óibo. **31** “Zeñtté Manúc or Fua Íbar mohímaye aibó aar fírista beggún Íbar fúañti óibo, héñtté Íba Nizor mohímar toktót boibó. **32** Tamám koum ókkol ore Íbar muúntu zoma gorá zaybo; aar Íba ye manúc beggún ore dui dol goríbo, zendilla sóol soroya ye sóol ottu bérásool ore alok gorífele. **33** Íba ye bérásool lun ore Íbar den dáïkka goríbo, montor sóol lun ore ban dáïkka. **34** “Baade Baáñcca ye Íbar den dák or gún ore hoibó de, ‘Aiyó, Añr Baf or rahámot faiya manúc ókkol, tuáñra raijjo miras loogái, ziyán duniyair foidayecir héñtté lóti tuáñra lla toiyar raká gíyeh. **35** Kiyólla-hoile Añí búka accílam, tuáñra Añré hana diíla; Añí tiráci accílam, tuáñra Añré faní diíla; Añí forbáci accílam, tuáñra Añré zaga diíla; **36** Añí biyossor accílam, tuáñra Añré hoor diíla; Añí biyaraímma accílam, tuáñra Añré kérmos goijjila; Añí ziyól ot accílam, tuáñra añré saító aiccíla.’ **37** “Hétunot hé forhésgar gúne Íba re zuwabe hoibó de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka dekí hana diiyí deh, yáto tiráci dekí faní diiyí dé?’ **38** Añára hoñtté tuáñre forbáci dekí zaga diiyí deh, yáto biyossor dekí hoor diiyí dé? **39** Añára hoñtté Tuáñre biyaraímma dekí kérmos goijjí deh, yáto ziyól ot dekí saító giiyí dé?’ **40** “Hétunot Baáñcca ye ítara re zuwabe hoibó de, ‘Añí tuáñra re sóyi hoír, tuáñra Añr e báiboináin dor bútottu ebbe niróc ezzon ore úddwa ziyán goijjila, híyan Añré beh goijjó.’ **41** “Baade Íba ye Íbar ban dák or gún ore

hoibó de, ‘Ó laánoitta manúc ókkol, tuáñra Añí héntu dur ói ofúrani ooin ot zoogói, ziín ibilíc (**aiōnios g166**) **42** kiyólla-hoile Añí búka accílam, montor tuáñra toh Añré hana nó doo; Añí tiráci dola goró. **43** Hétunot ítara yó Íba re zuwabe hoibó de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka, tiráci, forbáci, biyossor, biyaraímma accílam edde ziyól añí zeré nó doo; biyossor accílam, montor tuáñra Añré zaga tuáñr tjañ.’ **44** “Hétunot ítara yó Íba re zuwabe hoibó de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka, tiráci, forbáci, biyossor, biyaraímma yáh ziyól ot dekí **45** ‘Tuáñra itar ttu tjañ gún loifélai, zar ttu hédmot nó gorí dé?’ **46** “Ítara ofúrani sáñza fai bolla zaibo, montor forhésgar gún ofúrani zindigit gólibo.” (**aiōnios g166**)

26 Zeñtté Isá ttu hotá híin beggún hoiyá óiye, Íba ye Nizor cárit tun ore hoór de, **2** “Tuáñra toh zano, duí din baade Azadir-id óibo, aar Manúc or Fua re kúruc ot dí bolla dórídiya zaybo.” **3** Hé októt doóñr imam ókkol edde manúc or murubbi ókkol, Káiyafas hoó de boro imam or mohól ot zoma óiye; **4** aar mili sólla goijjé de, Isá re zuitégori dórifelai zane marífélai bolla. **5** Montor ítara hoór de, “Id or októt no, manúc or bútore úrussul óítofare.” **6** Isá zeñtté Betániyat máze kurus biyaraímma Sáimon or góri ot accíl, **7** hére eggwá mayafua ye fúañti fattór or háñrit góri bicí moóngga añtor looi Íbar hañse aiccé, aar Isá hana háito boiccé de októt híba ye añtor gún Isár matát dálidiye. **8** Cárit tun ottu híyan dekí gom nó lage, aar hoór de, “Ín borbad kiyá diféler? **9** E añtor gún de boóut tjañ di besi gorif ókkol ore diifélar fiait.” **10** Montor Isá ye híyan zani fari ítara re hoór de, “Tuáñra mayafua wa re ferecan kiyá gorór? Ibáh ye Añr bálai éna goijjé. **11** Gorib ókkol toh tuáñrará fúañti nitti asé, montor Añré tuáñra nitti no faiba. **12** Ibáh ye Añr gaat añtor dálidiye de híyan óilde ibáh ye Añré dohón olla toiyar gorí bolla goijjé deh. **13** Hétolla Añí tuáñra re sóyi hoír, fura duniyait zeré-zeré e kúchóbor tobolik gorá zaybo, e mayafua wa ye ziyán goijjé híyan ore yó ibáh yadgari ísafe hére-hére howá zaybo.” **14** Hétunot baró zon cárit tun ottu ezzon, zar nam niki Yohúdah

Iskáriyet, íte doóñr imam ókkol or hére giiyé, hoóir, aijja raitta ratakurá bak dibar age, tui 15 aar hoór de, “Zodi Isá re tuáñrar át ot dóridi, Añré tin bar inkar goríbi.” 35 Fitore Íba re hoór tuáñra añré kii diiba?” Baade ítara ítare tiric de, “Zodi añr ttu Tuáñr fúañti mora fore yó, cwa rufar tjañ goni diiyé. 16 Hé októt lóti íte añi Tuáñre inkar no goijjum.” Héndilla cárit Isá re dóridi bolla moukar talac ot accíl. 17 beggúne hoiyé. 36 Yárbaade Isá ítara re looi Cútar-sára Rutir-id or foóila din, cárit tune Isárek kán zagat giiyé, ziyán ore Getsámani hoó. hañse aáí fusár gorér de, “Tuáñr ttu hondilla Baade Íba ye cárit tun ore hoór de, “Añi woóñt monehoór, Tuñí hái faro fán añára Tuáñr lla zai dua goijjumboi, tuáñra iñyót boói táko.” 37 Azadir-id or hánar toiyari hojé goittám?” 18 Íba ye fúañti Fitor ore edde Zebedair fua duní Íba ye hoór de, “Tuáñra cóor ot fónolan hére wa re loigiyé, aar hére Íba ttu ocánti edde bicí zoo,” yóggwa re hoibá de, “Ustate hoór de, ‘Añr ferecan lagat doijje. 38 Hétunot Íba ye ítara re októ dáke; Añi Añr cárit tun or fúañti tuáñr góor hoór de, “Bicí ocántiye Añr foran neelizaytói ot Azadir-id goríyum.”” 19 Tói cárit tune Isá ye sár. Tuáñra iñyót táki Añr fúañti seton táko.” ítara re hókum díye de mozin gorí, Azadir-id 39 Baade Íba héntu ekkágóri muúmmikka zai, or hánar toiyari goijjé. 20 Baade zeñtté háñz uúiñtoi fori dua gorér de, “Ó Añr Baf, zodi ói óiye, Isá baró zon cárit tun or fúañti hána háito faille, e duk-mosibot or fiyala yibá Añr ttu dur boiccé. 21 Ítara háar de októt Íba ye hoór de, óuk; montor toóu Añr moncá mozin no, bólke “Añi tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra ttu ezzone Tuáñr moncá mozin óuk.” 40 Baade Íba cárit Añré dóridibo.” 22 Hétunot ítara bicí ferecan ói tun or hére aáí ítara re gúm ot loot faiyé. Íba ye zonfoti Íba ttu fusár gorér de, “Malik, íte bilkúl Fitor ore hoór de, “Tuáñra Añr fúañti ek gónda añi no de no né?” 23 Íba ye ítara re zuwabe úddwa seton táki no faroór dé? 41 Seton táko hoór de, “Zee Añr fúañti hoddát át dáler, íte aar dua goró, zeéne entán ot no foro; becók ruh óilde zee niki Añré dóridibo. 24 Manúc or Fua ttu monehoór, montor jisím komzur deh.” 42 Íba toh Íbar baabute zendilla leikká asé héndilla ye dusárabar zai endilla dua gorér, “Ó Añr Baf, éna zaar; montor afsús manúc uitar uore zar Añi na háile zodi e fiyala yibá Añr ttu dur no, duara Manúc or Fua dóra háibo. Manúc íte tóiole Tuáñr moncá fura óuk.” 43 Íba aáí ítara toh zormo no óito bóuli ítar lla gom accíl.” 25 re abar gúm ot loot faiyé, kiyólla-hoilé ítarar Hétunot Yohúdah, zee niki Íba re dóridibo íte suk gúme bói óigilgoi. 44 Íba ye ítara re abar hoór de, “Rabbí, íte honó añi né?” Isá ye ítare erizai ekí dóilla hotá hoói tisárabar dua goijjé. hoór de, “Tui nize híyan hoóifelayos.” 26 Ítara 45 Baade Íba cárit tun or hére aáí ítara re hoór háar de októt, Isá ye ruñi looi Alla re cíkuriya de, “Tuáñra aijjó gúm ot edde aram gorát asó goijjil, aar báñgi cárit tun ore dii hoór de, “Looi dé? Soó, októ aáigiyoi, Manúc or Fua re gunágar hóo; yíán Añr gaa.” 27 Tarfore Íba ye fiyala looi ókkol or át ot dóridiya zaybo. 46 Uró, zaigói. Soó, Alla re cíkuriya goijjil, aar ítara re dii hoór Añré dóridoya dáke foóñiccegai.” 47 Íba ye híin de, “Tuáñra beggúne entú hóo; 28 kiyólla-hoilé hoór de októt, Yohúdah foóñiccegai, zee niki iín óilde noya razinama lla Añr lou, zíñ ore baró zon cárit tun ottu ezzon. Ítar fúañti doóñr boóut kiyé guná maf fai bolla dálidiyum. 29 ek dol manúc toluwar edde laří-cúra looi aiccé, Añi tuáñra re hoóir, ehón ottu lóti e anggur zetará re diferáye de óilde doóñr imam ókkole or roc iín Añí ar na háiyum, otódin zetódin edde manúc or murubbi ókkole. 48 Zee niki Íba foijjonto tuáñrar fúañti Añr Baf or raijot noya re dóri dér, íte tará re endilla hoói ekkán nicán gori ná hái.” 30 Yárbaade ítara eggwá seér gaái, díyl, “Añi zibá re appá diyum, manúc Íba; Íba neeli Zaitun Faárár ot giyyói. 31 Tarfore Isá ye re gereftar gorífelaiyo.” 49 Yohúdah éhon Isá ítara re hoór de, “Aijja raitta Añr zoriya tuáñra ínyot aáí hoór de, “Rabbí, assalamu alaikum!” beggún or dil ot cokó aibó aar dáibagoi; kiyólla- Héen hoói Íba re appá díye. 50 Isá ye ítare hoór hoilé pak-kalam ot toh endilla asé, ‘Añi sóol de, “Douós, tui ziyán olla aiccós híyan gor.” soroya re marifélayum, tóí zák or sóol beggún Éhon ítara aáí Isá re dóri gereftar gorífelaiye. cíñraciñttá óizayboi.’ 32 Lekin Añré zinda gorá 51 Hétunot Isá fúañti accíl de ítara ttu ezzone zay baade, Añi tuáñrar age Galil ot zaiyum.” nizor toluwar neelaiye, aar híyan solai boro 33 Fitore Íba re zuwabe hoór de, “Tuáñr zoriya imam or gulam or han harifelaiye. 52 Isá ye Íba beggúne iman ottu zailé yo, añi honódin no re hoór de, “Tor toluwar qaf ot gólaí er; kiyólla-zaiyum.” 34 Isá ye Íba re hoór de, “Añi toré sóiyi hoilé zetará oinno zon or uore toluwar sola,

ítara beggún toluware beh moribó. **53** Tui ki añí no zani.” **71** Zeñtté Íba baáre baanqat giyé, no zanos, zodi Añí Añr Baf ore aros gorí Íba ye ar eggwá bañdi mayafua ye Íba re dekí, hére Añré éhon-éhon ázar-ázar fírista ókkol fóous asé de ítara re hoór de, “E manúc cwa Isá or dóilla góri diferáibo dé? **54** Lekin héen óile, Nasárir fúañti accíl.” **72** Montor Íba ye hosóm endilla ówa foribó hoiyé de pak-kalam or hé hái endilla hoói abar inkar gorídiye, “Añí manúc hotá keéngori fura óibo?” **55** Hé októt Isá ye Íba re no siní.” **73** Hotún baade dake tíyai asé manúc or dol lwá re hoór de, “Tuáñra dhañañit de manúc cúne aái Fitor ore hoór de, “Sóyi dítto aiccó fángori toluwar edde larj-cúra lói tuñí yó tarár búttottu ekzon; kiyólla-hoile tuáñr Añré gereftar goittó neelló dé? Añí toh fottí zobane úddwa tuáñre dóra dér.” **74** Hétunot din baitul-mukaddos ot boói taalim ditam, aar Fitore hosóm hái hoór de, “Añr uore laánot óuk héñtte de Añré gereftar nó goró. **56** Lekin iín zodi añí misá hotá hooir de óile; añí manúc beggún etollá óiye, zeéne nobi ókkole leikké de Íba re no siní!” Baade éhon-éhon ratakurá bak pak-kalam or hotá hín fura óizagoi.” Hétunot diyé. **75** Hétunot Fitor ottu Isá ye hoóil de hotá cárit beggúne Íba re eri dáí giyégoi. **57** Zetará monet uiñté, ki hoile, “Ratakurá bak díbar age Isá re gereftar goijjé ítara Íba re boro imam tui Añré tin bar inkar goríbi.” Baade Íba baáre Káiyafas or hañse loigiyói, zeré alem ókkol edde neelígói kúb hañdat doijje.

27 Zeñtté biínna óiye, doóñr imam ókkol edde manúc or murubbi beggúne mili sólla goijjé de, Isá re zane marifélai bolla. **2** Baade ítara Íba re bañdí loizai hákim Filat ore gosáidiye. **3** Zeñtté Yohúdah, zee niki Isá re dóridiye, íte deikké de Íba lla moot or hókum óiye, hétunot íte bicí afsús hái tiric cwa rufar foicá gún doóñr imam ókkol ore edde murubbi ókkol ore fíraidi **4** hoór de, “Añí behosúr manúc cwa re marifélai bolla dóridi guná goijjí.” Montor ítara hoór de, “Tóole añaarar kii óiye? Híyan tui buzós.” **5** Hétunot íte rufar foicá gún baitul-mukaddos or bútore melámari giyégoi, aar zai nizoré nize fáñci háifelaiye. **6** Doóñr imam ókkole rufar foicá gún looi hoór de, “Íní baitul-mukaddos or baccút rakón zayes no, kiyólla-hoile iín lou wór dam.” **7** Baade ítara biyasana gorí, bidecóitta ókkol olla hoborostán banai bolla hé rufar foicá gún lói Kuáñijjar Zobin nán kinné. **8** Hétolla hé zaga gán ore aij foijjonto Lou wor Zaga hoói dake. **9** Híyan, nobi Yarmíyahru duara howá gíyl de yián fura óiye, “Ítara hé tiric cwa rufar foicá gún loiyé, hín óilde Ubár dam, zibár dor Boni Isráil ókkole tík goijjí; **10** aar ítara hín ore Kuáñijjar Zobin nán kinat estemal goijjé, zendilla Mabude añré hókum díye.” **11** Isá hákim Filat or muúntu tíyai accíl, hákime Íba ttu fusár gorér de, “Tuñí Yohúdi ókkol or Baáñcca níki?” Isá ye yóggwa re hoór de, “Ói, tuñí hoór de héndilla.” **12** Montor doóñr imam múnue edde murubbi gúne Íba re elzam lagat accíl de októt, Íba ye honó zuwab nó déh. **13** Hétunot Filate Íba re hoór de, “Tuñí no fúnor níki itará Tuáñr ulða hodún gobá dér?” **14** Montor Íba ye yóggwa re

ekkán elzam or úddwa zuwab nó de, hétolla 32 Ítara cóor ottu baáre neeler de októt, Kureni hákim ebbe taajup óigiyoi. 15 Hákim or niyom cóor or ezzon manúc loot faiyé zibár nam óilde, fottí Azadir-id or októt maincé ze hodi re Sáimon; ítara yóggwa re Isár kúruc can boói hálas gorídito hoó hé hodi re hálas gorídon. loizai bolla mojbur goijjé. 33 Baade ítara zeñtté 16 Hé októt ítara ttu ézzon nam hóraf mocúr Golgota nam or ekkán zagat, yáni Matár Malar hodi accíl, zar nam Bárabba. 17 Hétolla, zeñtté Zagat foónicce, 34 ítara Íba re titá jiníc miyáya manúc ókkol zoma óiye, Filate ítara ttu fusár anggur or roc háito diiyé; montor Íba ye híin gorér de, “Tuáñra ttu añré haré tuáñrar hañse hái saái ná háá. 35 Ítara Íba re kúruc ot difelai hálas gorídiya baitó monehoór, Bárabba re né, baade, lotzári mari ítarar bútore Íbar hoorsuor náki Isá re, zibá re Mosih hoó?” 18 Kiyólla- ore bák goijjé. 36 Aar hére boói táki ítara Íba re hoilé Filate zainto de, Yohúdir neta ókkole sooni gorát doijje. 37 Íbar matár uottú ítara Íbar Isá re yóggwar hañse hásorot góri gosáidiye e hosúri gán sáainbút maridiye, ziyán óilde, deh. 19 Filat bisar or toktóre uore boói accíl de “Íba óilde Isá, Yohúdi ókkol or baáñcca.” 38 októt, yóggwar bou wé yóggwar hañse hóbör Hé októt Íbar fúañti dui zon ñahañit ore yó foóñsaiye de, “Hé behosúr Manúc cwa re kessú kúruc ot díyl, ezzon ore Íbar den dák ottu edde no goríyo, kiyólla-hoile gel de raitta añí cöppon ar ezzon ore Íbar ban dák ottu. 39 Aar zetará ot Íbar zoriya bici duk faiyí.” 20 Lekin ñooñr hé foñt báy zaar, ítara matá lari-lari Íba re imam ókkole edde murubbi ókkole manúc or técerai 40 hoór de, “Tui toh baitul-mukaddos dol ore uskaidiyé de, Bárabba re magi bolla aar báñgi tin din or bútore abar banaidoya, yala Isá re marifélaito hoi bolla. 21 Hákime abar ítara Tui Nizoré Nize basa sai! Zodi Tui Allar Fua de re hoór de, “E duní zon ottu tuáñra ttu añré óile, kúruc ottu lami ai.” 41 Héndilla góri ñooñr haré hálas gorídiya baitó monehoór?” Ítara imam, alem edde murubbi ókkole yó tátai gorí hoór de, “Bárabba re.” 22 Filate ítara re hoór hoór de, 42 “Íba ye toh oinno zon ore basaitó; de, “Tóoile Isá, zibá re Mosih hoó, Íba re añí montor Nizoré Nize de basai no farer! Íba Isráil kii goittám?” Ítara beggúne hoór de, “fba re or Baáñcca no né, yala Íba kúruc ottu lami kúruc ot difelo!” 23 Montor yóggwa ye hoór de, aiyóuk, baade añaára Ibár uore iman aníyum. “Kiyá, Íba ye kii burá goijjé dé?” Toóu ítara aró 43 Íba ye Allar uore bóraca raké; zodi Alla ttu guzori-guzori endilla howát accíl, “Íba re kúruc monehoó, tóoile ehón Alla ye Íba re basouk, ot difelo!” 24 Baade Filate dekér de, yóggwa ye kiyólla-hoile Íba ye hoító de, ‘Añí óílam de Allar kessú gorí no farer, bólke úrussul cúru óízargoi, Fua.’” 44 Ze ñahañit tun ore Íbar fúañti kúruc hétunot yóggwa ye faní looi manúc ókkol or ot díyl, ítara yó héndilla-héndilla hotá hoói muúntu nizor át dúifelai hoór de, “E Manúc Íba re beizzoti goijjé. 45 Hé din duúñijjar baró cwar lou wór zimma añí no; híyan or zuwab wa báze lóti tin nwá báze fán guñra nulluk tuáñra beh dibá.” 25 Hétunot manúc beggúne andár ói accíl. 46 Tin nwá ánik baijjé de októt, zuwabe hoór de, “Íbar lou wór zimma añaára Isá ye eggwá ñooñr abase guzori hoór de, “Elí, edde añaárar fuain óiyum!” 26 Tói yóggwa ye Elí, lamá sabakhtáni?” yáni, “Ó Añr Alla, ó Añr ítarar hañse Bárabba re hálas gorídiye; montor Alla, Tuñí Añré kiyólla sáridiyo?” 47 Hére týai Isá re coóñk marabai baade, kúruc ot dí bolla accíl de ítara hodúne híyan fúni hoór de, “E gosáí difelaiye. 27 Baade hákim or fóous ókkole Manúc cwa ye nobi Eliyas ore ñaker.” 48 Ítara Isá re yóggwar mohól or bútore loigiyé, aar ttu ezzone ekkú duñre zai ekkán esfónj looi tेérang týa re Íbar sairókul ttu zoma goijjé. 28 sírkat buraiyé, aar ekkán súañr matát bazáidi ítara Íbar gair or hoor kúlifelai Íba re eggwá lal Isá re hái bolla diiyé. 49 Montor argúne hoór de, rong or zubba fiñdáidiye. 29 Ítara keñjar eggwá “Tíyo, Íba re Eliyase basaitó aiyé né saái.” 50 Isá tas banai baade Íbar matát diyaidiyé, aar den át ye abar eggwá ñooñr abase guzori Íbar foran ot eggwá laří dóradiye. Ítara Íbar muúntu añrúr difelaiye. 51 Hétunot baitul-mukaddos or foroda tók dí Íba re tátai gorí hoór de, “Hé yohúdi gán uottú lóti nise foijjonto fári dui bák óigiyoi; ókkol or Baáñcca, Toré sólam!” 30 Baade ítara aar zobin ot búsal baiyé, ñooñr-ñooñr cil ókkol Íba re sép maijjé edde laří wa looi Íbar matá sai fári giyoi, 52 hobor ókkol kúligiyoi, edde Allar bari maijjé. 31 Ítara Íba re tátai gorí baade, Íba pak bonda ókkol zetará moot or gúm ot accíl ttu lal rong or zubba wa kúlifelai Íbar hoor Íba ítara boóut zon ore zinda gorá giyeh. 53 Isá re fiñdáidiye; baade kúruc ot dí bolla loigiyégoi. mora ttu zinda ói baade, ítara hober ottu neeli

aáigiyoi aar pak cóor ot zai boóut maincóre Íba egré nái; Íba zinda óigiyoi, zendilla Íba ye dahádiye. **54** Romi cáap edde yóggwar fúañti hoóil. Aiyó, Íba re raikkíl de zaga gán soógaí. **7** zetará Isá re faára díyat accíl, ítara zettót búsal “Yala toratori zoo, Íbar cárit tun ore hoibá de, edde aró kii-kii ór de hín deikké, ítara bicí ‘Íba mora ttu zinda óigiyoi, aar Íba tuáñrar age ðooraigiyói aar hoór de, “Sóyi Ibá Allar Fua Galil ot zaar. Hére tuáñra Íba re dekíba!” Soó, accíl!” **55** Boóut beriyáin zetará Galil ottu lóti ańi tuáñra re hoóidíyi.” **8** Tói beriyáin ítara Isár fisá dori Íba re hédmot gorí-gorí aiccíl, ítara toratori hobor ottu giyégoí; ítara ðooraáil, toóu dur ottu góri hín saái táikkil. **56** Ítarar bútore bicí kúci óoil, aar Isár cárit tun ore hóbör dí Moriyam Makdálini accíl, Yakub edde Yusúf or bolla duñri-duñri giyé. **9** Atíkka Isá ítara llóí maa Moriyam accíl, edde Zebedair fuain dor millé. Íba ye hoór de, “Sólaml!” Hétunot ítara maa accíl. **57** Háñzinna óiye rár, hére Aramátiya Íbar hañse giyé aar Íbar foot dóri Íba re sóida cóor ottu Yusúf nam or ezzon tuangor manúc goijjé. **10** Isá ye ítara re hoór de, “No ðooraiyó, aiccé, zibá nize yó Isár éggwa ummot óigilgoí. zoo, Añr báiyain ókkol ore Galil ot zaito hoógoí; **58** Yóggwa ye Filat or hañse zai Isár lac cwa ítara hére Añré dekíbo.” **11** Beriyáin ítara foñt maiggé. Hétunot Filate hókum díye de, lac cwa ot tákite, hodún faáradare cóor ot aái, ziín-yóggwa re diiféla zay bolla. **59** Yusúfe lac cwa ziín óiye hín beggún ðoóñr imam ókkol ore looi, ekkán sáf hohón or hoor ot beráye, **60** aar zanaiyé. **12** Aar ðoóñr imam ókkole murubbiniyor noya hobor ot raikkégoí, zibá re yóggwa neta ókkol lói dola ói ekkán sólla-mocuwara ye cíl kúndi banaáil. Baade hobor or muk ot gorí, fóous sun ore boóut tíañ diiyé, **13** aar ekkán ðoóñr cíl ouzaydi, giyégoí. **61** Héntte hoiyé de, “Tuáñra hoibá de, ‘Añrá raitta gúm Moriyam Makdálini edde arek Moriyam hére ot accílam de októt, Íbar ummot ókkol aái Íba hobor or muúntu boirá accíl. **62** Tarfor din, zibá re sur gorí loigiyégoí.” **14** Zodi hotá yián hákim ebaadot-or-din accíl, ðoóñr imam ókkol edde or han ot foóñse, one añára yóggwa re buzái Féroci ókkol Filat or hañse zoma óiye, **63** baade tuáñra re hótara ttu basaiyúm.” **15** Tói hé fóous ítara hoór de, “Jonáb, añára ttu monot asé, suné tíañ gún looi, ítara re cíkaidiye de héndilla hé dükabaz Íba zinda tákite hoóil de, ‘Tin din goijjé. E kaháni yián Yohúdi ókkol or bútore baade Añí abar zinda óiyum.’” **64** Hétolla tin din aij foijjonto bicígori fólaiya. **16** Tarfore egaro foijjonto hobor gwá re horagori faára díya zay zon cárit tun Galil or oh faár gwat giyé, zibát bolla hókum dóh; arnóile Íbar ummot ókkole zaito Isá ye ítara re hoóil. **17** Ítara Íba re dekí aái Íbar lac cwa sur gorí loizái maincóre hoibó sóida goijjíl; montor hodún ottu cóok laiggíl. de, ‘Íba mora ttu zinda óigiyoi,’ tói fisór dúka **18** Hétunot Isá ye ítarar hañse aái hoór de, agor dúkar túaro hóraf óibo.” **65** Filate ítara “Asman or edde zobin or tamám kémota Añré re hoór de, “Faáradar ókkol loizo, zai zeddúr diiféla giyéh. **19** Hétolla zoo, tamám koum ókkol horagori faro héddur gorí hobor gwá re faára ore Añr ummot banogoi; ítara re Baf or, Fuar dógoí.” **66** Baade ítara zai cíl lan ot moór lagai edde Pak-Ruhr name báptisma díyo, **20** aar Añí tuáñra re zedún hókum díyi, hín beggún amól gorí bolla ítara re taalim diyo. Aar soó, duniyar ahéri foijjonto Añí hámica tuáñrar fúañti-fúañti así.” Aamin. (aíon g165)

28 Ebaadot-or-din baade, háftar foóila din fózor októt, Moriyam Makdálini ye edde arek Moriyame hobor gwá saító giyé. **2** Asimbit hére eggwá ðoóñr búsal óiye, kiyólla-hoile Mabud or ek fírista asman ottu laimmé, aar hobor gwat aái yíbar muk ot accíl de cíl lan larifélaí híyan or uore boiccé. **3** Íbar súrot accíl bijilir dóilla, aar Íbar hoor accíl borók or dóilla dóla. **4** Faáradar gúne Íba re ðoorai hafi uiöttíl aar mora manúc or dóilla óigilgoí. **5** Fírista wa ye beriyáin nún ore hoór de, “No ðooraiyó, kiyólla-hoile añí zani tuáñra Isá re tuwoór deh, zibá re kúruc ot dí mariféla gíyl. **6**

Markus

1 Yián óilde Allar Fua Isá Mosihr baabute kúchóbör, **2** zendilla nobi Yesáyahr kitab ot leikká asé: “Soó, Añí Añr hóborgwa re Tuáñr age diferáir, zibá ye Tuáñr foñt toiyar gorþo.” **3** “Moidan zagat ezone guzori-guzori eén hoór, ‘Mabud or foñt toiyar goró; Íbar rasta uzu goró.’” **4** Bápþismadoya Yaháya aái moidan zagat tobolik goittó de, gunár maf fai bolla touwá gorí bápþisma loito. **5** Fura Yohúdiya elakar manúc beggún edde Jerúsalem or tamám báçinda ókkol neeli yóggwar hañse giiyé, aar nizor-nizor guná ókkol cíkar gorí Jordán hál ot yóggwa ttu bápþisma loiyé. **6** Yaháya ye uñt or keñc loi banaiya hoor fiñdító, aar yóggwar keeñil ot samarar duali baindá tákito. Yóggwa ye háito de óilde fíring edde zooñl or modú. **7** Yóggwa ye endilla tobolik goittó, “Añí baade eén Ekzon aiyér, zibár tokka añr túaro doónr. Añí niyúri Íbar centár or fíta kúli bolla úddwa laayek no. **8** Añí de tuáñra re fanít éna bápþisma dír, montor Íba ye tuáñra re Pak-Ruh lói bápþisma díbo.” **9** Hé din ókkol ot eén óiye, Isá Galil or fara Nasárat ottu aái yore Jordán hál ot Yaháya ttu bápþisma loiyé. **10** Isá faní ttu kul ot uiñégai mottor, Íba ye dekér de, asman kúlizargoi aar Pak-Ruh hoitor or dóilla ói Íbar uore lamer. **11** Aar héñtte asman ottu eggwá abas aiccé de, “Tuñí Añr adorja Fua, Tuáñre lói Añí bicí kúci.” **12** Éhon or bútore Pak-Ruh ye Íba re moidan zagat diferáidiye. **13** Aar hére moidan zagat Íba re Cótane salic din foijjonto entán gorát accíl. Íba jonggoli januwar ókkol or fúañti tákito, aar firista ókkole Íba re hédmot goittó. **14** Yaháya re ziyól ot dí baade, Isá Galil ot aái Allar kúchóbör tobolik gorát doijje, **15** endilla hoói, “Októ óiye, Allar raijjo dáke aáigiyoi. Touwá goró edde kúchóbör ore ekin goró.” **16** Isá Galil Díjr hañsa báy zaar de októt, Íba ye Sáimon ore edde Íbar bái Enderiyas ore deikké, Héñtte ítara díjt zal marer, kiyólla-hoilé ítara zailla accíl. **17** Isá ye ítara re hoór de, “Añr fisáli doro, Añí tuáñra re manúc dóre de zailla banaiyúm.” **18** Ítara éhon or bútore ítarar zal lun eri, Íbar fisáli doijje. **19** Híyan ttu ekkágóri giiyé rár, Íba ye Zebedair fua Yakub ore edde yóggwar bái Yohánnra re deikké, zetará noowr uore zal þuner. **20** Íba ye ítara re éhon mataiyé, tóí hétunot ítara nizor baf Zebedaire noow ot muzur ókkol or

fúañti eri, Íbar fisáli doijje. **21** Tarfore ítara Kaparnahúm ot giiyé, aar ebaadot-or-din aiccé rár Isá toratori mujilfc-hánat zai taalim diyat doijje. **22** Manúc ókkol Íbar taalime ammúk óízaytoi, kiyólla-hoilé Íba ye ítara re taalim dito de ezzon adíkar olar dóilla góri, alem ókkol or dóilla góri no. **23** Hére ítarar mujilfc-hánat ezzon hóraf jine-faiya manúc accíl. Yóggwa ye guzori hoór de, **24** “Ó Isá Nasári, añára llói Tuáñr kii ham asé? Tuñí añára re dónco goittó aiccó de né? Añí zani Tuñí hon, Tuñí óilade Allar Pakzon nwá.” **25** Montor Isá ye jin nwá re jéjerai hoór de, “Nizám ó, yoggwár bútottu neelizagói.” **26** Tói hé hóraf jine yóggwa re musori eggwá doóñr guzoran mari yóggwar bútottu neeligiyói. **27** Híyane manúc beggún eén taajup óigiyoi, ítara ezzon ore ezone hoór de, “Yián kii? Yián toh ekkán noya taalim! Íba ye adíkare hóraf jin ókkol ore úddwa hókum déh aar híne Íbar hotá mane!” **28** Éhon or bútore Íbar hóbor Galil or sairó dák or elaka beggún ot fóligiyoi. **29** Yárbaade ítara mujilfc-háná ttu neeli mottor, Yakub edde Yohánnar fúañti Sáimon edde Enderiyas or góri ot giiyé. **30** Héñtte Sáimon or hóuri gaatzore bisánat fori accíl. Ítara éhon Isá re yóggwar baabute zanaiyé. **31** Íba yóggwar dáke aái yóggwa re át ot dóri tuillí, tóí yóggwa ttu gaatzor giiyégoi, baade yóggwa ye ítara re meémandari gorát doijje. **32** Háñzinna beil góli baade, maincé Íbar hañse biyaraaimma beggún ore edde búte-faiya manúc ókkol ore ainníl. **33** Aar guñra cóor or manúc duwar or gurat zoma óoil. **34** Isá ye boóut biyaraaimma ókkol gom goijjé zetará dóilla-bodoilla biyarame duk faat accíl, edde boóut bút ókkol dáfaiye; montor Íba ye bút ókkol ore matitó no dito, kiyólla-hoilé híne Íba hon de sinító. **35** Baade biírrna kúb sóore andár tákite, Isá urí góri ottu neeli ekkán bocóti-sára zagat giiyé, aar hére dua goijjé. **36** Sáimon edde yóggwar sááñti ókkole Íba re tuwaitó neeillé. **37** Ítara Íba re tuwai fai hoór de, “Beggúne Tuáñr talac gorér.” **38** Íba ye ítara re hoór de, “Aiyó, añára atehañsór honó ekkán farat zai, zeéne hére yó Añí tobolik gorí fari, kiyólla-hoilé Añí hétolla beh neeillí.” **39** Tói Íba Galil or agagura zai-zai ítarar mujilfc-háná ókkol ot tobolik gorát accíl edde bút ókkol dáfat accíl. **40** Ezzon kurus biyaraaimma Isár hañse aái sóida góri Íba re fóriyat gorér de, “Tuñí sailé añré pak-sáf gorí faribá.” **41** Isá ttu fetfuri Nizor át

barái yóggwa re dóijje, aar hoór de, "Añí saái; dekér de, Alfáiyas or fua Leévi házana tulé de pak-sáf óizogoi." 42 Tói éhon or bútore yóggwa góð ot boóí táikke. Íba ye yóggwa re hoór de, ttu kurus biyaram giyégoi, aar yóggwa pak- "Añr fisáli doro." Hétunot yóggwa uýí Íbar fisáli sáf óigiyoi. 43 Baade Isá ye yóggwa re dorógori doijje. 15 Yárbaade eén óiye, Isá zeñtté Leévir nicót gorí éhon-éhon duñraidiyé, 44 yóggwa re góð ot háná háár, boóut zon házana-tulóya edde hoiyé de, "Saiyó, honókiyo re kessú no zanaiyó; gunágár ókkol óu Isá edde Íbar ummot ókkol bólke zoo, nizoré imam or hañse dahógoi, aar or fúañti háito boiccé, kiyólla-hoilé Íbar fisá tuñí pak-sáf óyo de híyan maíncór hañse gobá dori accíl de boóut zon accíl. 16 Féroci alem ó fan, Muúsa ye hókum díye de hé kurbani ókkole Íba re házana-tulóya edde gunágár or dogói." 45 Lekin yóggwa baáre zaigói kúlamela fúañti háná háár de dekí, Íbar ummot ókkol ore góð zanai-zanai agagura hé hóbor fólat doijje, hoór de, "Íba ye házana-tulóya edde gunágár eddúr zeén níki Isá honó cóor or bútore ar ókkol or fúañti kiyá háná hák?" 17 Híyan fúni kúlamela góð góli nó fare, bólke ekkán bocóti- Isá ye ítara re hoór de, "Araimma ókkol ottu sára zagat zai tálka foijjé. Toóu agagura ttu manúc ókkol Íbar hére aító.

2 Hoooddin baade zeñtté Isá Kaparnahúm ot waafes aiccé, fúna gíyeh de, Íba góð ot asé. 2 Baade hére edún manúc zoma óigiyoi, góð gán guñra bóri duwar or dáke úddwa ar zaga nu accíl. Aar Isá ítarar hañse kalam tobolik gorát accíl. 3 Hé októt hére hodún manúc aiccé, fúañti ítara ek añtur manúc ore sair zon or áta boóí Íbar hañse ainné. 4 Aar zeñtté ítara manúc or zam olla bóuli Íbar ínyot zai no farer, hétunot ítara Íbar uzu-uzu uottú sád or tali larifelaiye, aar hana gorífelai baade, añtur manúc cwa neit   asé de bisána wa lamaidiyé. 5 Isá ye ítarar iman dekí añtur manúc cwa re hoór de, "O fut, tor guná maf gorídiya gíyeh." 6 Hére hoozzon alem boir   accíl, ítara dile-dile báfer de, 7 "E Manúc cwa ye endilla hotá kiyá ho  ? Ib   ye toh kuféri gor  ! Sir   Alla bade guná maf gorífaroya hon as  ?" 8 Éhon or bútore Isá ye Nizor ruht zani fajj   de, ítara dile-dile héndilla báfer. H  tolla Íba ye ítara re hoór de, "Tu  n  ra dile-dile h  n kiyá b  for? 9 E añtur manúc cwa re hoité hon n  n a  san, ki 'Tor guná maf gorídiya gíyeh,' aar n  ki, 'U  , tor bisána tul   looi a  nt?' 10 Lekin Añr ttu tu  n  ra re yi  n zanaidito moneho  r, e duniyait guná maf gor  bar k  mota Manúc or Fua ttu as  ." Tói Íba ye añtur manúc cwa re ho   de, 11 "Añí tor   ho  r, ut, tor bisána tul   looi góð ot zaag  i." 12 H  tunot yóggwa ui  t  , aar toratori bisána wa tul   looi ítara begg  n or mu  ntu ba  rkule giyégoi. H  yane ítara begg  n taajup ói Allar taarif gor  t doijje, e  n ho  i, "Añ  ra endilla harbar hon  din n   dek  !" 13 Isá abar ba  re neeli di  r ha  nsat giy  é; aar manúc begg  n Íbar hañse aicc   r  r, Íba ye ítara re taalim diyat doijje. 14 Íba zaite-zaite

Isá ye ítara re ho   de, "Araimma ókkol ottu toh d  k  tor no lage, montor biyaraímmma ókkol ottu beh lage. Añí dawot dito aicc   de forh  s  gar ókkol ore no, b  lk   gunágár ókkol ore." 18 Ekbar, Yah  yar car  t ókkole edde F  roci ókkole ruza raikk  , ítara a  i Is   re ho   de, "Yah  yar ummot ókkole edde F  roci car  t ókkole toh ruza rak  , montor Tu  n  r ummot ókkole kiy   ruza no rak  ?" 19 Is   ye ítara re ho   de, "Dul   fúañti t  kite k   boiraitta ókkole ruza rak   fare? Zet   din dul   ítarar fúañti t  k, h  todin toh ítara ruza rak   no fare. 20 Montor e  n din aib  , zeñtt   dul   re ítarar ha  s  tto loif  la zaybo, one h  n  t  e ítara ruza rak  bo. 21 "Hon  kiye toh furan fuc  k ot noya hoor tali dede n  i, zodi dil   toh h  nto noya g  n z  rizayboi, aar f  ra h  yan ar   d  o  nr óizayboi. 22 H  ndilla, hon  kiye noya anggur or roc ore furan samarar h  illat rak   de n  i; zodi rak  le toh noya roc c  ne h  illa g  n f  rifelabo, t  i roc óu borbad zayboi aar h  illa g  n óu borbad zayboi. H  tolla, noya anggur or roc ore noya samarar h  illat rak   fore." 23 Ekbar e  n óiye, ebaadot-or-din Is   g  yu  r ku  n  r b  y   zaar, zaite-zaite Íbar ummot ókkole g  yu  r t  r ókkol tul  t doijje. 24 F  roci ókkole Íba re ho   de, "So  , ebaadot-or-din zi  n gor  bar man  á, itar   h  yan kiy   gor  r?" 25 Montor Íba ye ítara re ho   de, "Tu  n  ra k   yi  n hon  din n   for  , zeñtt   Dawud edde f  bar s  añti ókkol ottu zorurot óiye edde búk laigg  l, h  n  t  e Íba ye k   goijj  l de? 26 Íba ye toh boro imam Abiy  t  r okt  t Allar góð ot góillegoi, aar Allar hañse peec goijj  r ru  t h  ail, zi  n sir  f imam ókkole bade ar hon  kiye h  ibar ezazot n  i. Íba ye h  n nizor s  añti ókkol ore y   d  l  ." 27 Tarfore Is   ye ítara re ho   de, "Ebaadot-or-din banaiy   de o  ilde manúc olla, manúc ore ebaadot-or-din olla banaiy   de no. 28 H   isafe Manúc or Fua ebaadot-or-din or óu Malik."

3 Isá aró ekbar mujilíc-hánat góille; aar hére ítara hoór de, “Íbar matá hóraf óigiyoi.” **22**
ézzon endilla manúc accíl, zar át fúaigiyoi. **2** Ze alem ókkol Jerúsalem ottu nise aiccé, ítara
ítara Íba ye ebaadot-or-din yóggwa re gom goré hoór de, “Íbá re Belzebule faiyé. Íbá ye bút dáfa
né háas nozor di saái táikke, zeéne ítara Íba re de bút ókkol or sóddar or taakote.” **23** Hétolla
hosúr dí fare. **3** Íba ye át fúana manúc cwa re Isá ye ítara re matai ekkán meésal dí hoór de,
hoór de, “Urí eré muúntu aiyó.” **4** Baade Íba “Cóitane keéngori Cóiitan dáfai fare? **24** Zodi
ye ítara re hoór de, “Ebaadot-or-din gom ham honó raij jot faáta-faáti foida ó, híyan toh tiki
goríbar zayes asé né náki hóraf goríbar? Foran taki no fare. **25** Aar zodi honó górt ot faáta-faáti
basaibár né náki marifélaibar?” Montor ítara foida ó, híyan óu tiki taki no fare. **26** Héndilla,
nizám mári táikkil. **5** Íba ye sairómikka ítarar zodi Cóitane nizor ulða nize ói faáta-faáti ózagoi,
uzu guccár sáaňte saái, ítarar dil dorór zoriya íte toh tiki taki faribár nái, bólke íte hótom
bicí duk lagi manúc cwa re hoór de, “Tuáñr óigiyoi. **27** Honókiye boluwar manúc or górt ot
át tan baró.” Tói yóggwa ye híyan baráiy, góli yóggwar cóbottí luť gorí no fare, zodi age
hétunot yóggwar át tan agor dóilla gom óigiyoi. boluwar manúc yóggwa re bañdí no ere. Bañdí
6 Hétunot Férocí ítara baáre zai Hérudiól lói erilé éna yóggwar górt luť gorí faribó. **28** “Añí
sólla gorát doijjego de, ítara Íba re kii bote tuáñra re sóyi hoóir, adomzat or tamám guná
marifélaibar. **7** Montor Isá ye Nizor cárit tun edde ítara goré de kuféri ókkol maf gorídiya
ore fúaňti loođiř haňsat giyyégoi. Doóñr ek dol zaybo, **29** montor zee niki Pak-Ruhr ulða kuféri
manúc Íbar fisá doijjil; ítara aiccé de óilde Galil goré, íte bilkúl maf no faibo, bólke abadulabadi
ottu, Yohúdiya ttu, **8** Jerúsalem ottu, Idumaya gunár hosúrbon tóoribo.” (aiõn g165, aiõnios g166) **30**
ttu, Jordán hál or farkul ottu, Tayár edde Sídon Isá ye hotá híin kiyólla hoiyé hoilé, alem ókkole
cóor or sairó dák or elaka ttu. Ítara Isá ye goittó hoiyé de, “Íba re hóraf jine faiyé.” **31** Yárbaade
de hárr kessú fúni beh Íbar hére aiccé. **9** Manúc hére Isár maa edde báiyain aiccé, aar baáre tíyai
or dol Iwár zoriya Íba ye Nizor cárit tun ore taki Íba re mataitó diferáyi. **32** Íbar sairókul
hoiyé de, Íba lla ekkán gura noow zuu gorí ttu ek dol manúc boiřa accíl; ítara Íba re hoór
rakito, zeéne maincé Íba re sibasippa no goré. de, “Soó, Tuáñr maa edde báiyain baáre Tuáñr
10 Kiyólla-hoile Íba ye boóut maincórre gom talac gorér.” **33** Íba ye zuwabe ítara re hoór
goijjil de héttola, biyaraimmá ókkol beggúne de, “Añí maa hon? Aar Añí báiyain hontará?”
Íba re suí bolla télačeli goittó. **11** Aar hóraf Jin **34** Baade Íba ye zetará Íbar sairókul ttu boiřa
ókkole zeňtté Íba re dekito, Íbar muúntu meřit asé, ítarar uzu saái hoór de, “Ótiya, Añí maa
fori guzori hoító de, “Tuñí óilade Allar Fua.” **12** edde Añí báiyain. **35** Kiyólla-hoile zee niki Allar
Montor Íba hon de híyan honókiyo re zahér moncá mozin sole, yóggwa óilde Añí bái, bón, aar maa.”

4 Isá abar díir haňsat taalim diyat doijje. Íbar hére manúc or ettór dol zoma óiye, zeén
níki Íba díit asé de ekkán noow ot uří boiccé; aar manúc cún beggún díir kul or uore. **2** Íba
ye ítara re meésal ókkol dí boóut kessú cíkat doijje. Íba ye taalim ot ítara re hoór de, **3** “Fúno,
ézzon bis cíñroya bis cíñtjo neeill. **4** Yóggwa ye cíñrér de októt, hodún bis rastarhaňsat
foijjil, aar faik ókkole aái híin háifelaiye. **5** Hodún bis cíl zobin ot foijjil, zeré bicí meři
nái. Mur meři nu accíl ísafe híin ot hárá ges aiccé. **6** Montor beil uiňté rár híin furigiyói, aar
cínyor nó gasá ísafe híin fúaigiyoi. **7** Hodún bis keňrabon ot foijjil, keňrabon barí uří híin ore
sibi raikké ísafe híin ot fósol nó dóre. **8** Lekin ar hodún bis gom zobin ot foijjil, híin barí uří
doóñr ói fósol dóijjil: kessút tiric gun, kessút

háit gun, ar kessút ek cót gun.” 9 Tarfore Isá yóggwa ye híin toratori hañsi loi harat doijje, ye ítara re hoór de, “Zar ttu fúnibar han asé, kiyólla-hoilé fósol haribár ainda aáigiyoi.” 10 Isá yóggwa ye fúno.” 10 Zeñtté Isá gaaga óigiyoi, ye aró hoór de, “Añára Allar raijjo kiyór dólla Íbar sairókul or manúc cúné edde baró zon cárit boulí hoitám? Yáh kiyór meésal dí buzáitam? tune Íba ttu meésal lun or baabute fusár goijjé. 11 Híyan óilde eggwá hóroir danar dóilla; zibá 11 Íba ye ítara re hoór de, “Allar raijjor gufoni re zobin ot lagaibárcot saité zobin or tamám bis re zainto tuáñra re beh diya giyéh; montor or bútore ebbe cónřo, 12 toóu yíba re lagailé, baárgwa maincórre meésal dí etollá howá zah, yíba barí kétir gas beggún or túaro doóñr ói 12 zeéne, ‘Ítara saité saibó montor no dekíbo, endilla doóñr-doóñr déeila ókkol fára, zeén fúinte fúnibo montor no buzíbo, arnóile toh níki faik ókkole yíbar sábar nise bahá bañdí ítara fíri aító aar maf faito.’” 13 Tarfore Isá ye fare.” 13 Héndilla boóut meésal ókkol dí Isá ye ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra e meésal lan ítara buzí fare de héddur mozín Allar kalam or maáni nó buzó níki? Tóoile oinno meésal lun hoitó. 14 Íba ye meésal sára ítara re hotá no or maáni keéngori buziba? 14 Cíñroya ye cíñtē hoitó; montor Nizor carít tun ore addone hárr de híin óilde Allar kalam. 15 Hodún manúc kessú buzáidito. 16 Hé din hánz óiye rár, Isá ye rastar hañsat foijjé de bis híin or dóilla; ítara carít tun ore hoór de, “Aiyó, añára oh hañsat kalam fúnile Cói tan toratori aái ítarar bútore zai.” 17 Manúc or dol lwá re eri, ítara Isá ze cíñra giyeh de kalam loizagói. 18 Hodún manúc noow ot accíl híyan ot góri Íba re fúañti loigiyé. cíl zobin ot foijjé de bis híin or dóilla, zetará Íbar fúañti aró noow ókkol óu gifl. 19 Asimbit kalam fúnile mottor kúcir sáañte kobul goré, hére eggwá doóñr tuwán cúru óiye, aar eén 19 montor híin ot mozbud cíñyor nó gasá de doóñr-doóñr goir ókkol marat doijje, zeén níki hétolla hooddin beh tiki téke. Zeñtté hé kalam noow gán faní lói bórizargoi. 20 Montor Isá or zoriya mosibot yáh zulúm aiyé, ítara éhon noow or fasíl ot eggwá balúc cítan ot dí gúm fissá mare. 21 Ar hodún manúc keñrabon ot 20 foijjé de bis híin or dóilla; ítara kalam fúne, 21 montor duniyair sintabáfaniye, dón-doulot or adore, edde oinno jiníc ókkol or lalóse hé kalam ore sibi raké, hétolla híin ot gula no dore. (aíñ 21 g165) 22 Ar hodún manúc gom zobin ot foijjé de bis híin or dóilla; ítara kalam fúne edde kobul goré, aar gula dóra: kessú ye tiríc gun, kessú ye háit gun, ar kessú ye ek cót gun.” 22 Isá ye ítara re hoór de, “Serak ki báñir yáh falong or tole rakí bolla ané de né? Serak boirónir uore rakí bolla no né? 23 Kiyólla-hoilé endilla luki asé de kessú nái ziín zahér no óibo, aar endilla lukai ejja honó kessú nái ziín kúlahala no óibo. 24 Zodi honókiyo ttu fúnibar han téke, yóggwa ye fúno.” 24 Íba ye ítara re yián óu hoiyé, “Tuáñra ziín fúnor híin oruzu díyan dóh. Tuáñra ze mafe diiba, tuáñra re yó hé mafe diiya zaybo, tuáñra re óile aró diiya zaybo. 25 Kiyólla-hoilé zar ttu asé yóggwa re aró diiya zaybo, montor zar ttu nái yóggwa ttu asé de híin úddwa loiféla zaybo.” 26 Isá ye aró hoór de, “Allar raijjo óilde endilla manúc or dóilla zee niki zobin ot bis cíñtē, 27 yóggwa raitta gúm zah aar din ot seton téke, hé bis ottu ges aái keéngori doóñr óigiyoi de yóggwa nize hoi no fare. 28 Zobine toh nizorgá nize fósol dóra: age sara, baade aga, aar agat foona fósol. 29 Zeñtté fósol fagigiyói,

5 Yárbaade ítara ñíir okule Geraséni ókkol or mulluk ot foónicce. 2 Zeñtté Isá noow ttu laimmé, éhon-éhon ezzon hóraf jíne-faiya manúc hobor ottu neeli aái Íba llói dola óiye. 3 Yóggwa tákito de óilde hobor ókkol ot; honókiye yóggwa re bañdí rakí no faitto, sýiol lói úddwa no faitto. 4 Yóggwa re boóut bar berí edde sýiol lói bañdí raká gíyl, montor yóggwa ye sýiol ókkol sírifelaito, aar berí ókkol hán-hán gorifelaito. Honókiye yóggwa re sóoñli rakí no faitto. 5 Yóggwa hámica raite dine hobore-hobore edde faáre-faáre guzorat tákito, aar nizoré nize fattór lói haritó. 6 Zeñtté yóggwa ye Isá re dur ottu lóti deikké, duñri zai Íba re sóida goijjé. 7 Yóggwa ye eggwá doóñr abase guzori hoór de, “Ó Isá, Alla Tálar Fua, Tuáñr ttu añr llói kii ham asé? Allar wasté añré toziya no

diyó.” 8 Kiyólla-hoilé Isá ye yóggwa re hoiyé Isár baabute fúinne, manúc or dol lwár bútore de, “Héy hóraf jin, manúc cwa ttu neelai.” 9 Isá góli Isár fisór ttu aái Íbar hoor súiye, 28 kiyólla-ye yóggwa ttu fusár gorér de, “Tor nam kii?” hoilé híba ye báippil de, “Añí sirif Íbar hoor súi Yóggwa ye hoór de, “Añr nam Zák; kiyólla-hoilé faille gom óizaiyumboi.” 29 Tói éhon or bútore añára boóut twa así.” 10 Tarfore yóggwa ye Íba híbar kúnzari bon óigiyoi, aar híba biyaram ottu re becábicí fóriyat goijjé de, hín ore hé elaka gom óigiyoi de híyan nizor jisím ot máasus gorí ttu duñrai no di bolla. 11 Hére faár or hañsat faijjé. 30 Aar éhon-éhon Isá ye zani faijjé de, doóñr ek zák cíwór sorer de accíl. 12 Bút tune Íba ttu kudurut neeillé. Íba ye manúc or dol or Íba re fóriyat gorér de, “Añára re oh cíwór gún bútore sairómikka saái hoór de, “Añr hoor hone or bútore duñraido, zeéne añára hín or bútore súiye?” 31 Íbar cárit tune hoór de, “Tuñí toh góli fari.” 13 Isá ye ezazot diyé rár, hóraf jin nún dékór, manúc ókkole Tuáñre télátelí gorér de, neeli cíwór gún or bútore góillegoi; tóí zák kwa aar Tuñí keéngori hoór de, ‘Añré hone súiye?’” faár or haindá báy zure diút duñrdiyé, aar hére 32 Lekin hé ham goijjé de híba re sai bolla Isá duffi morigiyói. Hé zák kwat tokoriban dui ázar sairómikka saát accíl. 33 Montor mayafua wa cíwór accíl. 14 Cíwór soroya gún duñrdiyé, aar ye nizor hálót kii óiye de zani, doore hafi-hafi cóor ot edde gang zagat híyan hóbor diye. Baade aái Isár muúntu uúiñtoi faijjé, aar Íba re fura manúc ókkole kii óiye de saító neeillé. 15 Ítara hálikot zanaáil. 34 Isá ye híba re hoór de, “O Isár hére aiccé, aar dékér de, búté-faáil de, yáni zíi, tor imane toré gom goijjé. Cántir sáańte jin or zák accíl de manúc cwa Íbar dáke boírá, zaagói, tor ttu e biyaram ar no óuk.” 35 Íba hoor findá aar sóiyi úñice asé; hétunot ítara hotá howát accíl de októt, mujilíc-hánar sóddar dooraigiyói. 16 Zetará hé maamela gán deikké gwar gór ottu hoozzon manúc aái hoór de, ítara búté-faáil de manúc cwar uore kii óiye de “Tuáñ zíi zuraigiyói; Ustat ore ar kiyá ferecan híyan manúc ítara re zanaiyé, héndilla cíwór gorór?” 36 Montor Isá ye ítarar hotár uzu díyan gún or baabute yó zanaiyé. 17 Baade manúc no di mujilíc-hánar sóddar gwá re hoór de, “No ókkole Isá re ítarar elaka ttu zaitogói bicí aros dooraiyó; sirif biccác goró.” 37 Tarfore Íba ye gorát doijje. 18 Íba noow ot urergoi de októt, Fitor, Yakub, edde Yakub or bái Yohánnra re búté-faáil de manúc cwa ye Íbar fúañti zai bolla bade ar honókiyo re Íbar fúañti zaito nó deh. 38 fóriyat goijjil. 19 Lekin Isá ye yóggwa re ezazot ítara zeñtté mujilíc-hánar sóddar gwar gór ot nó deh, bólke hoiyé de, “Tuñí tuáñr gór ot foónicce, Íba ye dékér de, hére holholar, aar zoogói aar maincóré zanogói de, Mabude tuáñr manúc ókkole doóñr-doóñr góri hañdahári edde lla hottór doóñr ham goijjé, aar tuáñr uore bilak gorér. 39 Íba ye bútore zai ítara re hoór hotó rahám goijjé.” 20 Baade yóggwa giyégoi, de, “Tuáñra uzor edde hañdahári kiyá gorór? E aar Isá ye yóggwa lla ze doóñr ham goijjé hín fua wa moijjé de no, bólke gúm zar deh.” 40 Dekapólis elakat boiyan gorát doijje; hín fúnile Hétunot ítara Íba re lói áñcat doijje, lekin Íba ye beggíne taajup óito. 21 Zeñtté Isá abar noow ot beggún ore neelaidi mayafuar bafmaa re edde gori diír oh hañsat faráiyé, doóñr ek dol manúc Íbar fúañti accíl de cárit tun ore lói, fua wa asé Íba re gíri zoma óiye, aar Íba diír hañsat accíl. de kamárat góille. 41 Aar zérfa war át dóri 22 Hétunot mujilíc-hánar sóddar ézzon hére híba re hoór de, “Talita kum,” ziyán or torjuma aiccé, zibár nam Záiras. Yóggwa ye Isá re dékí óilde, “Gura futúni, Añí toré hoóir, ut.” 42 Éhon Íbar foot faijjé, 23 aar fóriyat gorér de, “Añr zérfa wa urí áñrat doijje, kiyólla-hoilé híbar gura zérfa wa moron-moron óiye; meérbani boc accíl baró bosór. Híyané ítara ebbe taajup góri aái Tuáñr át tan híbar uore doogái, zeéne óigiyoi. 43 Íba ye ítara re horagori hókum díye híba gom óizagoi aar basi téake.” 24 Hétunot de, híyan or baabute honókiyo re no zanai bolla, Isá yóggwar fúañti rowana loiyé. Doóñr ek dol aar hoiyé de, háito híba re kessú dii bolla. manúc Íbar fisá doijje aar sairókul ttu Íba re télátelí gorér. 25 Hére eggwá mayafua accíl, zibár ttu kúnzari zár de baró bosór óiye. 26 Híba ye boóut dáktor ókkol or hañsóttu bicí tokolif bordac goijjil, aar nizor ttu accíl de beggún hóssa gorífelai baade yo honó fáida nó óiyo, bólke biyaram aró barígilgoi. 27 Zeñtté híba ye

6 Isá héntu neeli nizor wotón ot aiccé, fúañti Íbar cárit tun óu giíl. 2 Aar ebaadot-ordin aiccé rár, Íba ye mujilíc-hánat taalim diyat doijje. Íbar boiyan fúni boóut zone ammúk ói hoór de, “E Manúc cwa ye iín hontú cíkke? Íba re diiya giyéh de hín hondilla giyan? Íba ye

gorér de híin kii keramot? 3 Íbá kí mistíri no, Hérude nizor zormo-din or din córkari qooñr zibá Moriyam or fua aar Yakub or, Yusíf or, manúc ókkol, fóous or zonnal ókkol, edde Galil Yohúdahr, edde Sáimon or bái? Ibár bónain or dáiđoñr ókkol olla eggwá qooñr háná goijjé. eré aňárar fúañti nó ne?" Héndilla hoóí ítara 22 Hérudias or zíi nizorgá nize hére bútore aái, Íba re inkar goijjé. 4 Hétunot Isá ye ítara re nasi yore Hérud edde yóggwar meéman ókkol hoór de, "Ze honó nobir izzot nizor wotón ot, ore kúci goijjé rár, baáñcca ye zérfua wa re hoór egana-guccít, edde nizor gó ot bade beggúlla de, "Tor ttu ziyán monehoó híyan aňr ttu mag, asé." 5 Íba ye hére ar honó keramot gorí nó aňi toré híyan diiyum." 23 Yóggwa ye híba re fare, siríf hoozzon biyaramma re ítarar uore át hosóm hái hoiyé de, "Tui aňr ttu ziyán magos, dí gom gorí fajjjíl deh. 6 Aar ítarar nabiccáit aňi toré híyan diiyum, aňr rajjo ekdók óile Íba bicí taajup ógilgoi. Yárbaade Isá fara-fara úddwa diifélyayum." 24 Baade híba neeli zai maa zai taalim diyat accíl. 7 Íba ye baró zon cárit tun re hoór de, "Aňi kii magitám?" Maa ye hoór ore matai, duí zon dui zon gorí diferát doijje. de, "Báp̄tismadoya Yaháyar holla wa." 25 Éhon Íba ye ítara re hóraf jin ókkol neelaibár kémota híba toratori bútore baáñccar hañse aái hoór diil. 8 Íba ye ítara re nosiyot gorér de, "Foñt olla de, "Aňi tuáñr ttu báp̄tismadoya Yaháyar holla larí bade ar kessú no loizaiyó: no ruți, no hóilla, wa ekkán talít góri ehón saái." 26 Híyan fúni no zalist gorí tiañ. 9 Centár fiñdýo, montor battí baáñcca ttu bicí afsús laiggé, montor toóu nizor hoor no loizaiyó." 10 Íba ye ítara re aró hoór hosóm edde meéman núñ or zoriya yóggwa ye de, "Tuáñra ze gó ot góliba hé gó ot cóor híba re inkar goittó nó saá. 27 Baáñcca ye éhon-híyan ottu neeli nó zoogói foijjonto tákiyo. 11 éhon ezzon zollat ore Yaháyar holla wa aintó Ze zagat tuáñra re kobul no góre yáto tuáñrar hókum dí differáye. Manúc cwa ye zai, ziyól or boiyan no fúne, híyan ottu zaibarcót tuáñrar bútore Íbar holla wa harifelaiye, 28 aar holla wa téng or tollar dúil zárifelaiyo, zeéne híine ítarar re ekkán talít góri aní zérfua wa re diiyé; baade ulða gobá deh." 12 Baade ítara rowana loi zérfua wa ye híbar maa re diiyégoi. 29 Zeñtté endilla tobolik gorát doijje, touwá goró. 13 Íbar ummot ókkole híyan fúinne, ítara aái Íbar ítara boóut bút ókkol neelaiye, aar boóut zon lac cwa loizai hobor ot dohón gorifelaiye. 30 biyaramma re ítarar uore tel di gom goijjé. Sáhabí gún aái Isár hañse zoma óiye, aar ítara 14 Aar baáñcca Hérude Isár baabute fúinne, kii-kii goijjíl edde kii-kii cíkail híin beggún Íba kiyólla-hoile Íbar nam agagura mocúr ógilgoi. re zanaiyé. 31 Héñtté boóut manúc ókkol aá-Hodúne hoór de, "Báp̄tismadoya Yaháya mora zaat accíl ísafe ítara háná háito úddwa taim nó ttu zinda óiye deh, héttolla toh Íba ye keramoti faa de héttolla, Íba ye ítara re hoór de, "Tuáñra ham híin gorí farer." 15 Kiyé-kiyé hoór de, "Íba ekkán nizám zagat aái essát zirogái." 32 Tarfore Eliyas." Ar kiyé-kiyé hoór de, "Íba eggwá nobi, ítara noow ot gori ekkán bocóti-sára zagat agor zobanar nobi ókkol or dóilla." 16 Montor giiyé. 33 Manúc ókkole ítara zaar de deikké, Hérude híyan fúni hoór de, "Yaháya zibár holla tará boóut zone ítara re siní fari tamám cóor aňi hariféla báílam, Íba mora ttu zinda óiye ókkol ottu duñri-duñri hére giiyé, zai ítarar age deh." 17 Kiyólla-hoile Hérud nize manúc differái, hére foóñicce. 34 Zeñtté Isá noow ttu laimmé, nizor bái Filíp or bou Hérudias or wasté hé Íba ye doóñr ek dol manúc deikké, aar Íba ttu Yaháya re gereftar gorí ziyól ot bañdí raikkíl, ítara lla fetfuijje, kiyólla-hoile ítara soroya sára kiyólla-hoile Hérude híba re biyá gorifelail. 18 bérásol or dóilla ói accíl. Tói Íba ye ítara re Yaháya ye Hérud ore endilla hoító de héttolla, boóut kessú taalim diyat doijje. 35 Zeñtté bicí "Tuáñr ttu nizor bái or bou wóre biyá goríbar hánz óigiyoi, Íbar cárit tune Íbar hañse aái hoór zayes nái." 19 Héttolla Hérudias Yaháya llói de, "Yián toh ekkán bocóti-sára zaga aar bicí rak táigilgoi, híba ttu Íba re zane marifelaito hánz óigiyoi; 36 tará re duñraido, zeéne tará monehoitó, montor nó fare, 20 kiyólla-hoile atehañsón gang zaga ókkol ot edde fara ókkol Hérude Yaháya re dooraitó, yóggwa ye zainto ot zai nize hái bolla kessú kini fare." 37 Montor de, Íba ézzon forhésgar edde pak manúc, aar hé Isá ye ítara re hoór de, "Hái bolla kessú tará ísafe yóggwa ye Íba re héfazot rakíto. Yóggwa re tuáñra doo." Ítara Íba re hoór de, "Tóoile ye Yaháyar hotá fúnile bicí oulzoul ot forizaytó; aňára zai duí cót dinár or ruți kini aní tará re toóu yóggwa ttu Íbar hotá fúnile gom lagító. hábitam né?" 38 Montor Íba ye ítara re hoór 21 Ahérit Hérudiase ekkán mouka faáil, zeñtté de, "Tuáñra ttu ruți houwá asé? Zai soógoi."

Ítara saái baade Íba re hoór de, “Fańs swá, aar ítara agor zobanar buzurgó ókkol or rosóm dóri duwá mas óu asé.” **39** Baade Íba ye ítara re, táke. **4** Aar bazar ottu ailé nizoré no dúi honó manúc cún beggún ore áil kér or uore daqái- kessú na hák. Ítara ttu aró boóut ɏoilla rosóm daqái góri buágaraito hókum díye. **40** Tói tará ek ókkol asé ziín ítara amól gorí bolla bouli hé cót zoinna edde fonzaic zoinna daqái góri-góri buzurgó ókkol ottu faiyé, zendilla niki, fiyala boiccé. **41** Tarfore Íba ye hé fańs swá ruṭi edde dúwa, zok dúwa, edde ketúri dúwa. **5** Hé Féroci duwá mas sún looi asman or uzu saái cükuriya edde alem múné Isá ttu fusár gorér de, “Tuáñr goijjé, aar manúc cún ore dii bolla ruṭi gún ummot ókkole agor zobanar buzurgó ókkol or báñgi-báñgi cárit tun ore diiyé; héndilla gorí rosóm mozin no kiyá sole, bólke nafak áte háná Íba ye mas duní wa yó tará beggún ore barádiyé. hák?” **6** Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Nobi **42** Aar tará beggúne fet bórí háyi. **43** Baade Yesáyah ye tuáñra munafék ókkol or baabute ruṭir edde mas or ze tukura ókkol basigiyói, sóiyi hotá hoiyé, zendilla leikká asé, ‘Manúc iíne cárit tune híin feñřai looi fura baró báñir bójjie. Afíré nizor muké beh izzot goré, montor tarár **44** Zetará ruṭi háyi ítara óilde fańs ázár beraáin. dil Añr ttu duré. **7** Tará Añr ebaadot goréde **45** Éhon or bútore Isá ye Nizor cárit tun ore behar, kiyólla-hoile tará taalim ísafe cíka de mojbur goijjé de, Íba ye manúc cún ore bidai óilde insán or niyom-kaanun ókkol.’ **8** Tuáñra gorí dite-dite ítara zeéne noow ot uří Íbar age toh Allar hókum ore bad di, insán or rosóm ore okule Betsáidat zaagói. **46** Manúc cún ore bidai dóri táko.” **9** Isá ye ítara re aró hoór de, “Tuáñra gorídi baade, Íba faár or uore dua goittó giyyé. toh tuáñrar rosóm amól gorí bolla Allar hókum **47** Aar hánz óyiye de héntíte, noow gán dífr mazé ore bad diyat bicí salák. **10** Muúsa ye hoóil accíl, aar Isá háliga kul or uore. **48** Íba ye dekér de, ‘Nizor bafmaa re izzot goró, aar ‘Zee niki de, cárit tune mockil or sáaňte dar baár, kiyólla- baf or yáh maar bodnam goré, ítare mariféla hoile boiyar ítarar uzan baát accíl. Fuáñitta, zaybo.’ **11** Lekin tuáñra hoó de, ‘Zodi honókiye Íba fanír uottú áñři-áñři ítarar hére aiccé, aar baf ore yáh maa re eén hoó, ze siz loi tuáñra ítara re bárai zaito saáil. **49** Lekin Íba fanír uottú aňr ttu laf faiata híyan Korban,’ yáni, Alla re áñřer de híyan cárit tune dekí, bút bólui ɏáari diiféla gíyeh, **12** tuáñra ítare nizor baf olla yáh guzori uiňříl, **50** kiyólla-hoile Íba re dekí ítara maa lla ar honó kessú goittó no doh. **13** Héen beggúne dooraáil. Montor Íba ye éhon-éhon gorí, tuáñra zari goijjó de rosóme Allar kalam ítara llói hotá hoiyé; ítara re hoiyé de, “Hímmot ore baateler gorífelo; héndilla aró boóut kessú goró! Íba Añr; no dooraíyó.” **51** Tarfore Íba ítara goró de asé.” **14** Isá ye abar manúc ókkol ore asé de noow ot uiňřego, aar hétunot boiyar Nizor haňse matai ítara re hoór de, “Beggúne támägiyoi. Híyane ítara ebbe taajup ógiyoi, **52** Añr hotá fúno, aar buzó: **15** baár ttu manúc or kiyólla-hoile ítara ruṭir keramot tán nó buzé, bútore góli ítare nafak gorí fare de honó kessú bólke ítarar dil doró óigilgoi. **53** Ítara díj faráí, nái; bólke manúc or bútottu ziín neelaiyé, ítare Genesáret elakat foónsi noow gán bíraiyé. **54** híine beh nafak goré. **16** Zar ttu fúnibar han asé, Aar noow ttu laimmé mottor, maincél Isá re yóggwa ye fúno.” **17** Baade zeňtté Isá manúc siní, **55** hé elakar agagurat duňri zai biyaramma or dol eri ek górl ot góille, Íbar cárit tune Íba ókkol ore bisánat góri, Íba zeré-zeré asé bólui ttu meésal lan or maáni fusár goijjé. **18** Hétolla hóbor faiyé hére-hére anát doijje. **56** Íba zeré- Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra yó héndilla zeré zaito, farat óuk, cóor ot óuk, yáh gang obuz táigiyogoi dé? Tuáñra kí no buzó, baár ttu zagat óuk, hére maincél biyaramma ókkol ore ziín manúc or bútore góle, híine ítare nafak bazar ot aní Íba re aros goittó de, ítara re sirif gorí no fare dé? **19** Kiyólla-hoile hín zaa de Íbar fucák or haňra óíle súito dí bolla; aar zetó toh ítar dil or bútore no, bólke fejor bútore, zone súito, ítara beggúne gom óizaytoi.

7 Ek din Féroci ókkol edde hoozzon alem Isár haňse zoma óyiye, ítara aiccé de óilde Jerúalem ottu. **2** Ítara deikke de, Isár hodún ummote nafak áte yáni adúiya áte háná hár. **3** Asóle Féroci ókkole edde tamám Yohúdi ókkole cündorgori át no dúi háná na hák, héndilla gorí

aar híin feikána báy neelizagói.” Héndilla hoói Isá ye hárr háná hálal bólui hoiyé. **20** Íba ye aró hoór de, “Ziín manúc or bútottu neelaiyé, manúc ore híine beh nafak goré. **21** Kiyólla-hoile manúc or bútottu, yáni dil ottu éna kukýyal, zenákari, suri, kotólakotóli, **22** oinno zon or bou loi zenákari, lalsí, burai, dükabazi, bodmaci, ric, gifot, borái, edde bekufai aiyé. **23** E burai

iín beggún búttu neeli áái manúc ore nafak “Tuáñra ttu rutı houwá asé?” Ítara hoór de, goré.” 24 Isá urí hé zaga ttu Tayár cóor or “Háñt twa.” 6 Íba ye manúc cún ore merit boító elakat giyé. Íba ek górt ot gólllegoi, aar híyan hoiyé; baade háñt twa rutı gún looi Alla re honókiyo re zainto dito mon nu accíl; montor cükuriya goijjé, aar manúc cún ore dii bolla Íba luki táki nó fare. 25 Hére ek mayafua ttu híin báñgi Nizor cárit tun ore diiyé, aar ítara hóraf jine-faiya eggwá gura zérfaa accíl; híba ye manúc cún ore baridíyé. 7 Ítara ttu houggwá Isár baabute fúni mottor áái Íbar foot fojjé. 26 gura mas óu accíl. Isá ye híin olla yó cükuriya Mayafua wa accíl ezzon Beyohúdi, híba zormo gorí yore, híin baridito cárit tun ore hoiyé. 8 óiye de óilde Siíriya mulluk or Penicýar elakat. Manúc cúnne fët bori háiye, baade ze tukúra Híba ye Isá re aros gorát accíl de, zérfaa ttu ókkol basi accíl híin bóijje rár doóñr lai loi háñt hé bút twa neelaiélai bolla. 27 Montor Isá ye lai óiye. 9 Hére sair ázar fojjonto beraáin accíl. híba re hoór de, “Age fuain dore fët bori háito Yárbaade Íba ye ítara re bidai gorídiye, 10 aar doh, kiyólla-hoile fuain dor hánna looi kuñir or éhon or bútore Nizor cárit tun or fúañti noow muúntu félai dón gom no.” 28 Híba ye zuwabe ot urí Dalmanuta nam or ekkán elakat giyégoi. hoór de, “Ói Malik, montor toóu de mes or tolor 11 Fore Féroci ókkol neeli áái Isá llói torkatorki kuñire fuain dor hánar tukúra ókkol háá.” 29 diyat doijje. Ítara Íba re entán goríbar niyote, Isá ye híba re hoór de, “E zuwab or zoriya tuñí Íba ttu ekkán asmani nicán dabi goijjé. 12 Íba zaigói faribá; tuáñr zérfaa ttu bút neeligiyói.” ye doóñr góri niyác félai hoór de, “E zobanar 30 Híba górt ot waafes zai loot faiyé de, zérfaa wa maincénne dabi kiyá goré? Añi tuáñra re bisánat neiñta, aar bút neeligiyói. 31 Tarfore Isá sóiyi hoóir, e zobanar maincórre honó nicán Tayár edde Sídon or elaka ttu neeli Dekapólis dahá no zaybo.” 13 Tói Íba ítara re eri, abar elakar mazór ttu Galil Djift aiccé. 32 Hére maincénne noow ot urí dífrí okule giyé. 14 Aar cárit tun ezzon náfang edde túta re Íbar hañse ainné, ottu rutı loizaité foóraigilgoi; noow ot mazé aar Íba re fóriyat goijjé de, yóggwar uore Íbar ítara ttu ekgwár túaro bící rutı nu accíl. 15 át dito. 33 Isá ye yóggwa re manúc or dol ottu Isá ye ítara re nicót gorér de, “Hóboroddar, ek dáikka loizai Íbar ooñl yóggwar duní han Féroci ókkol or cútár ottu edde Hérud or cútár ott gólaidiye, aar Íbar ooñl ot sép dí yóggwar ottu úñciyar táikko.” 16 Hétunot ítara afós ot zir súiye. 34 Baade Íba ye asman or uzu saái howáhoi gorér de, “Íba ye híyan hoór de anaára doóñr niyác félaiye, aar yóggwa re hoór de, ttu rutı nái de hé tolla.” 17 Montor Isá ye híyan “Effata” yáni, “Kúlizagói.” 35 Tói éhon yóggwar zani fari, ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra ttu han nún kúligiyo, edde zir eridiya ógiyoi, aar rutı nái de híyan kiyá howáhoi goró? Tuáñra yóggwa sáf-sáf góri hotá howát doijje. 36 Híyan kí aijjó ót nó fol yáh nó buzó? Tuáñrar dil aijjó or baabute honókiyo re no hoító Isá ye manúc doró dé? 18 Tuáñra suk tái no dekór dé? Aar cún ore maná goijjé; montor Íba ye zetó maná han tái no fúnor dé? Tuáñra ttu monot nái ne, goittó, ítara héto fólat tákitó. 37 Ítara ebbe 19 zeñtté Añi fañs ázar maincór lla fañs swá taajup ói hoór de, “Íba ye ziín goijjé híin beggún rutı báinggilám héñtte rutı tukúra ókkol ho gom ham goijjé. Íba ye toh náfang ore fúnibar báñir bori loóila?” Ítara Íba re hoór de, “Baró aar buk ore matibár toóufik dee.”

8 Hé din ókkol ot, zeñtté abar doóñr ek dol manúc zoma óiye aar ítara ttu háito kessú nu accíl, Isá ye Íbar cárit tun ore matai hoór de, 2 “Añr ttu manúc itará lla fëtfurer, kiyólla-hoile itará Añr fúñatí asé de tin din óiye aar itará ttu háito kessú nái. 3 Zodi Añi itará re górt ot waácca duñraidi, itará foñt ot matá gúrai forizybói, kiyólla-hoile itará ttu hodún bicí dur ottu aiccé de asé.” 4 Íbar cárit tune zuwabe hoór de, “Montor manúc itará re fët bori hábai bolla e bocóti-sára elakat héduñ rutı horé faibo?” 5 Isá ye ítara ttu fusár gorér de,

hétunot yóggwa ek diyane saái táikke. Yóggwa héndilla dóla gorí no fare. 4 Hétunot ítarar agor dóilla gom óigiyoi, aar hárr kessú sáf- hañse Eliyas edde Muúsa dahádiye, aar Isá llói sáf góri dekí faijjé. 26 Baade Íba ye yóggwa re hotá howát doijje. 5 Fitore zuwabe Isá re hoór eén hoóí góri ot duñraidiyé, “Farat úddwa no de, “Rabbí, gom óiye añára eré así. Añára eré góillo.” 27 Isá ye Nizor cárit tun ore fúañti looi, tin nán t̄ambu t̄aki: ekkán Tuáñr lla, ekkán Kaisáriya Filíppi elakar fara ókkol ot zaargói; Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas olla.” 6 Ítara foñt ot Íba ye cárit tun ottu fusár gorér de, bici dooraigiyóí ísafe, Íba nize kii hoór nize “Maincé Añí hon bouli hoó?” 28 Ítara zuwab der no zane. 7 Hétunot ekkán miyúla aái ítara re de, “Tuñí bóle báptismadoya Yaháya; ar hodúne sáifelaiye, aar hé miyúla ttu eggwá abas aiccé hoó de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, nobi de, “Íbá óilde Añí adorja Fua, Ibár hotá fúno!” ókkol ottu honó eggwá.” 29 Tói Íba ye ítara ttu 8 Éhon ítara sairómikka saiýé rár, Isá re bade ar fusár gorér de, “Lekin tuáñra kii hoó, Añí hon?” honókiyo re ítarar fúañti nó deké. 9 Ítara faár Fitore zuwabe hoór de, “Tuñí óilade hé Mosih.” or uottú lamer de októt Isá ye ítara re hókum 30 Hétunot Íba ye ítara re nicót goijjé de, Íbar goijjé de, ítara ziín deikké híin Manúc or Fua baabute honókiyo re no hoító. 31 Yárbaade Isá mora ttu zinda nó óiyo foijjonto honókiyo re no ye ítara re endilla taalim diyat doijje, Manúc hoító. 10 Ítara Íbar hókum híyan yaad raikké. or Fua ttu hámaha boóut dóilla duk faa foribó; Montor mora ttu zinda ówa hoiyé de híyan or aar murubbi, doóñr imam edde alem ókkol ottu maáni kii afós ot toskara gorát doijje. 11 Baade inkar háibo; Íba re mariféla zaybo, montor tin ítara Íba ttu fusár gorér de, “Alem ókkole kiyá din baade abar zinda óizayboi. 32 Íba ye hotá endilla hoó, age nobi Eliyas aár zorur?” 12 Isá híyan sáf-sáf góri hoiyé. Hétolla Fitore Íba re ye ítara re zuwabe hoór de, “Becók, age Eliyas ekkinare loizai buzát doijje. 33 Montor Isá fíri aibó aar hárr kessú zendilla ówa foitto héndilla Nizor cárit tun or uzu saái Fitor ore jéjerai gorídibo. Aar toóu kiyá pak-kalam ot Manúc hoór de, “Cóitan, Añí muúntu dur ó; kiyólla- or Fuar baabute endilla asé, Íba ttu bicí duk hoilé tor díyan toh Allar gún or uzu no, bólke faa foribó edde Íba re hékarot gorá zaybo? 13 insán or gún or uzu.” 34 Hétunot Íba ye Nizor Lekin Añí tuáñra re hoóír, Eliyas aáigiyoi, aar cárit tun ore cóo manúc or dol ore matai hoór Íba re ítara ttu zeén monehoiyé héen goijjé, de, “Zodi honókiyo ttu Añí fisáli aító monehoó, zendilla Íbar baabute leikká asé.” 14 Aar zeñtté yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar ítara baki cárit tun or hére aiccé, ítara dekér nizor kúruc boóí Añí fisáli dora foribó. 35 de, tarár sairó dák ottu doóñr ek dol manúc Kiyólla-hoile zee niki nizor zan basaitó saá, asé, aar hodún aleme tará llói barábari dér. yóggwa ye híyan háraifelaibo; montor zee niki 15 Dol t̄fyá ye Isá re deikké mottor bicí taajup Añí edde kúchóbor or wasté nizor zan háraifele, óigiyoi, aar Íba re sólam gorí bolla duñri-duñri yóggwa ye híyan basaifélaibo. 36 Kii laf óibo, zaat doijje. 16 Íba ye ítara ttu fusár gorér de, zodi honókiye tamám duniyi faa, montor nizor “Tuáñra ítara llói kii barábari dór dé?” 17 Dol zan nán háraifele? 37 Insáne nizor zan or bodol ottu ezzone Íba re zuwab der de, “Ustat, añí fua kii dii faribó de asé? 38 Zee kiyé e zenákur edde wa re Tuáñr hañse ainní, ítare buk gorífele de gunágár manúc or bútore Añré lói edde Añí jine faiyé. 18 Zeñtté ítare hé jine dóre, héñitte hotá re lói córma, yóggwa re lói Manúc or Fua ítare merit añsár mare. Tói ítar gal ottu fena yó córmaibo zeñtté Íba Nizor Baf or mohímaye pak firista ókkol ore fúañti looi aibó.”

9 Isá ye ítara re aró hoór de, “Añí tuáñra re sóyi hoóír, eré endilla hodún manúc t̄fyaiya asé, zetará Allar raijjo taakote aáigiyoi de nó dekíte no moribó.” 2 Sów din baade Isá ye sirí Fitor ore, Yakub ore, edde Yohánnna re looi, ítara re eggwá uñsol faár or uore loigiyé. Hére ítarar muúntu Íbar súrot bodoligiyói. 3 Íbar hoor sossohat doijje edde fúut dóla óigiyoi, eén zeén níki duniyar honó hoor dúwoya ye

Añí Tuáñr cárit tun ore hé jin nwá neelaifélaito hoólam, montor ítara nó fare.” 19 Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, “Ó iman sára nosól, Añí tuáñrar fúañti-fúañti aró hotókkal tákítam? Hotódin tuáñra re bordac goittám? Fua wa re Añí hañse anó.” 20 Tói ítara fua wa re Íbar hañse ainné. Jin nwá ye Íba re dekí, fua wa re toratori dórforabat doijje. Tói fua wa merit fori ikká-uikká goijjat doijje, aar gal ottu fena neelat accíl. 21 Isá ye fua war baf ottu fusár gorér de, “Ite hoñtté lóti endilla óiye?” Yóggwa ye hoór

“Gura hale lóti. 22 Hóraf jin nwá ye itaré de honókiye nái. 40 Kiyólla-hoile zee niki añarár zane mariféhai bolla egazá ooin ot edde fanít ulða no, yóggwa toh añárar híkka. 41 Tuáñra fela. Montor zodi Tuñí kessú gorí faille, fetfuri Mosihr ummot de héttolla zee kiyé tuáñra re añára re modot goró.” 23 Isá ye yóggwa re hoór ek fiyala faní dee, Añí tuáñra re sóyi hoóir, de, “Zodi gorí faille,” hoó de híyan kii hotá? yóggwa ye hámaha nizor boccíc fai zaybo. 42 Zee niki biccác goré yóggwa lla hárr kessú ói “Zee niki Añí uore iman ainné de e cóñiro ókkol fare.” 24 Éhon fua war bafe guzori hoór de, “Añí ottu honókiyo re guná gorába, ítar lla beétor biccác gorí, aña biccác or komzuri tìk gorído.” 25 Isá ye bicí manúc ókkol duñri-duñri aái zoma ór de dekí, hóraf jin nwá re dóoñk dí hoór de, “Héy náfang edde buk jin, Añí toré hókum gorí, ítar ttu neeli aáizagoi, ítar búture abar no gólic!” 26 Hétunot jin nwá guzoran mari, fua wa re bicí dórforabai neeli aáigiyoi. Fua wa murudar dóilla óigiyoi de dekí boóut zone hoór de, “Ite morigiyói.” 27 Montor Isá ye ítare át ot dóri tuillé, tóí íte urí týaiye. 28 Zeñté Isá gó ot aiccé, Íbar cárit tune Íba ttu addone fusár gorér de, “Yiba re añára kiyá neelai nó fari?” 29 Íba ye zuwab der de, “Dua sára ar honó kessú lói endilla gún neelai no fare.” 30 Baade ítara héntu rowana loi Galil báy zaar. Isá ttu híyan or baabute honókiyo re zainto dito mon nu accíl. 31 Kiyólla-hoile Íba ye cárit tun ore taalim dito de edde hoító de, “Manúc or Fua re manúc ókkol or át ot gosáidiya zaybo; aar ítara Íba re marifélaibo, montor Íba tin din baade zinda ózayboi.” 32 Lekin ítara hotá híyan nó buzító, aar Íba ttu fusár goitté yó dooraitó. 33 Tarfore ítara Kaparnahúm ot aiccé. Isá gó ot oyie rár, cárit tun ottu fusár gorér de, “Tuáñra foñt ot kiyór baabute barábari díla dé?” 34 Montor ítara nizám mári táikkil, kiyólla-hoile ítara foñt ot barábari díyl de, añárar búture ebbe doónr honnwá hoóí. 35 Boói baade, Isá ye hé baró zon cárit tun ore matai hoór de, “Zar ttu age óito monehoó, yóggwa ttu beggún or fisé ówa foribó edde beggún or háadem bona foribó.” 36 Tarfore Íba ye eggwá gura fua looi ítarar mazé týagaraiye, aar fua wa re hañdót félai looi ítara re hoór de, 37 “Zee kiyé endilla eggwá gura fua re Añí name kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré deh; aar zee kiyé Añré kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré de no, bólke Añré diferáiyé de Íba re kobul goré deh.” 38 Yoháinna ye Íba re hoór de, “Ustat, añára deikke de, eggwá maincé Tuáñra name bút neelar; yóggwa añárar daái or manúc no de héttolla, añára yóggwa re maná goijjí.” 39 Lekin Isá ye hoór de, “Yóggwa re maná no goijjó, kiyólla-hoile Añí name keramot dahái baade éhon Añí baabute hóraf hoóí fare de honókiye nái. 40 Kiyólla-hoile zee niki añárar ulða no, yóggwa toh añárar híkka. 41 Tuáñra Mosihr ummot de héttolla zee kiyé tuáñra re añára re modot goró.” 23 Isá ye yóggwa re hoór ek fiyala faní dee, Añí tuáñra re sóyi hoóir, yóggwa ye hámaha nizor boccíc fai zaybo. 42 Zee niki Añí uore iman ainné de e cóñiro ókkol ottu honókiyo re guná gorába, ítar lla beétor óilde, ítar golat eggwá bór cíl or sakki bañdí doijjat félaidiya zah. 43 Zodi tuáñr áte tuáñre gunár uzu tane, tóole híyan harifélo. Dui át táki zuzuk ot, yáni honódin no nifé de ooin ot zaar túaro, tuáñra ói zindigit góla tuáñr lla beétor, (Geenna g1067) 44 hé zuzuk ot, manúc hág de log no more aar tuáñre gunár uzu tane, tóole híyan harifélo. Dui téng táki zuzuk ot félaidiya zar túaro, leng ói zindigit góla tuáñr lla beétor, (Geenna g1067) 45 Zodi tuáñr téng tuáñre gunár uzu tane, tóole híyan harifélo. Dui suk táki zuzuk ot félaidiya zar túaro, eggwá suk loi Allar rajjot góla tuáñr lla beétor, (Geenna g1067) 46 hé zuzuk ot, manúc hág de log no more aar ooin no nifé. 47 Aar zodi tuáñr suké tuáñre gunár uzu tane, tóole yíba neelaifélo. Dui suk táki zuzuk ot félaidiya zar túaro, eggwá suk loi Allar rajjot góla tuáñr lla beétor, (Geenna g1067) 48 hé zuzuk ot, ‘manúc hág de log no more aar ooin no nifé.’ 49 Fottí ekzon ore ooin loi pak-sáf gorá zaybo zendilla kurbani re nun loi pak-sáf gorá zah. 50 “Nun toh gom jiníc, montor zodi nun or dok zaagói, tóole hín ore keéngori abar nuncá gorá zaybo? Tuáñrar búture nun raikkó, aar ezzon loi ezzone cántit táikko.”

ye ítara re hoór de, “Zee kiyé nizor bou wóre sárifelai ar eggwá re biyá goré, íte nizor bou wór ulđa zená gorér deh. 12 Aar ze mayafua ye nizor zamai re sárifelai ar ezzon biyá goré, híba ye zená gorér deh.” 13 Ek din manúc ókkole zaga-zobin eridiyé, 30 yóggwa ye e zobanat ek cót gun bicí góðr, báiðoináin, maa, fuain edde zaga-zobin faibo, aar fúañti-fúañti zulúm óu faibo; aar aiyér de zobanat ofúrani zindigi faibo. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Lekin boóut zon, zetará gura fuain dore Isár hañse anát doijje, zeéne yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala Íba ye ítara re súwe; montor cárit tune manúc fisé asé, ítara age óizayboi.” 32 Héñitte ítara cún ore jéjeraiye. 14 Montor Isá ye híyan dekí uore Jerúsalem ot zaar de foñt ot accíl, aar bicí naras óiye, aar ítara re hoór de, “Fuain dore Isá ítarar age-age zaat accíl. Cárit tun ammúk Añr hañse aítodo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoile Allar raijjo toh ítarar dóilla maincé éna dooraigiyói. Íba ye baró zon cárit tun ore abar hásil goré. 15 Añi tuáñra re sóyi hoór, zee kiyé ekkinare loizai, Íbar uore kii-kii óibo de híin Allar raijjo re eggwá gura fuar dóilla góri kobul ítara re howát doijje, 33 ki hoilé, “Soó, añára no goré, yóggwa híyan ot bilkúl góli no faribó.” 16 Baade Íba ye ítara re hañd ot félai loiyé, aar Íbar át ítarar uore di ítara re borhot diyé. 17 Isá soför ot zaito neeillé de ootkót, ezzon manúc duñri aái Íbar muúntu añrúr tók dí fusár gorér de, “Gom Ustat, ofúrani zindigi miras faite añr ttu kii gorá foribó?” (aiōnios g166) 18 Isá ye yóggwa ítara Íba re ínca goríbo, sép maribó, coóñk maribó, edde zane marifélaibo. Lekin tin din baade Íba zinda óizayboi.” 35 Yárbaade Zebedair re hoór de, “Tuñi Añré gom kiyá ñakoór? Alla fuain Yakub edde Yohánna Isár hañse aái hoór bade toh ar kiyé gom nái. 19 Tuñi de hókum de, “Ustat, añára saái de añára Tuáñr ttu ziyán ókkol zano, zendilla niki, ‘Kún no goríba, zená aros gorí, híyan Tuñi añára lla goró.’” 36 Íba ye no goríba, suri no goríba, misá gobá no diba, ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra kii soór de, férokbazi no goríba, bafmaa re izzot goríba.” 20 Añi tuáñra lla kii goittám?” 37 Ítara Íba re hoór Manúc cwa ye Íba re hoór de, “Ustat, gurahale de, “Tuñi Tuáñr mohímat máze añára ezzon lóti añi híin beggún amól gorí-gorí aiyír.” 21 ore Tuáñr den dák ottu edde ar ezzon ore ban Isá ye yóggwar uzu saái, yóggwa re ador lagi dák ottu buágaraioy.” 38 Montor Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñr ttu ekkán ham baki asé. Zoo, hoór de, “Tuáñra kii magor híyan tuáñra no tuáñr ttu asé de híin beggún besi gorif ókkol ore zano. Añi fiýum de fiyalá tuáñra fií faribá né? diifélogoi, tóti tuñi asman ot dón faiba; baade Yáto Añi loiyum de báptísmá tuáñra loi faribá aái Añr fisáli óiyogai.” 22 Híyan fúni yóggwa né?” 39 Ítara hoór de, “Añára fariyúm.” Isá ye bezar óigiyoi, edde ferecanir sáañte giyégoi, ítara re hoór de, “Becók, ze fiyalá Añi fiýum, kiyólla-hoile yóggwa ttu becábicí dón-cómbotti yíba tuáñra fiiba; aar ze báptísmá Añi loiyum, accíl. 23 Hétunot Isá ye sairómikka saái Nizor yíba tuáñra loiba. 40 Montor Añr den dák ottu cárit tun ore hoór de, “Dón-doulot ola ókkol yáh ban dák ottu honókiyo re buágaron Añr ottu Allar raijjot gólite hotó mockil!” 24 Cárit ham no. Zaga híin óilde uitará lla zetará lla tun Íbar hotáye ammúk óigiyoi. Montor Isá ye toiyar gorí raká gíyeh.” 41 Baki doc zon cárit ítara re abar hoór de, “Ó fuain, Allar raijjot tune híyan fúni, Yakub edde Yohánna llói guccá gólite hotó mockil! 25 Tuangor manúc Allar óigiyoi. 42 Montor Isá ye ítara re Nizor hañse raijjot gólar túaro, eggwá uñt fúñic or faái ttu matai hoór de, “Tuáñra toh zano, zetará re goli zaa aró aásan.” 26 Cárit tun aró bicí ammúk Beyohúdi ókkol or hókumot-goróya ísafe zana óigiyoi, aar ezzon ore ezzone hoór de, “Tóoile zah, ítara tarár uore raastri goré; aar tarár hone nejat fai faribó?” 27 Isá ye ítarar uzu saái doóñr sóddar ókkole tarár uore adíkar sola. hoór de, “Híyan insáne gorí no fare, montor 43 Montor tuáñrar bútore héndilla ón tñk no, Alla ye fare; kiyólla-hoile Alla ye toh hárr kessú bólke tuáñra ttu zee niki doóñr óito saá, ítar gorí fare.” 28 Hétunot Fitore Íba re hoór de, ttu tuáñrar háadem bonar zorur; 44 aar tuáñra “Soó, añára de hárr kessú eridi Tuáñr fisáli ttu zee niki age óito saá, ítar ttu beggún or óiyi.” 29 Isá ye hoór de, “Añi tuáñra re sóyi gulam bonar zorur. 45 Kiyólla-hoile Manúc or hoór, zee niki Añr wasté edde Allar kúchóbor Fua yó toh hédmot faito aiccé de no, bólke aiccé or wasté góðr, báiðoináin, bafmaa, fuain, yáh de hédmot goittó, edde boóut zon or bodol

Nizor zan dito.” **46** Yárbaade ítara Jerikó cóor ot aiccé. Zeñtté Isá Nizor cárit tun lói edde ðooñr ek dol manúc lói Jerikó ttu neeler, hé októt Timáiyus or fua Bartimai nam or ezzon añdá manúc rastar hañsat boóí hórat mager de accíl. **47** Yóggwa ye Íba Isá Nasári de híyan fúinne rár, endilla guzorat doijje, “Ó Dawud or Fua Isá, añr uore rahám goról!” **48** Boóut zone yóggwa re jéjerai nizám óito hoiyé, montor yóggwa ye aró ðooñr góri guzori hoór de, “Ó Dawud or Fua, añr uore rahám goról!” **49** Hétunot Isá tíyaigiyoi aar hoór de, “Yóggwa re eré aító hoó.” Tói ítara añdá manúc cwa re dahai hoór de, “Hímmot goró, uró. Íba ye tuáñre matar.” **50** Hétunot yóggwa ye nizor gaar saddr ekkinare félai, fál dí urí Isár hañse aiccé. **51** Aar Isá ye yóggwa ttu fusár gorér de, “Tuñí kii soó, Añí tuáñr lla kii aar rasta ttu Isár fisáli doijje.

háñzinna óigiyoi de ísafe baró zon cárit tun ore fúañti looi Betániyat giiyégoi. **12** Tarfor din, zeñtté ítara Betániya ttu bacá lóiyé, Isá ttu búk laiggé. **13** Íba ye dur ottu táí fata furaiya eggwá ðuñir-gas dekí, yíbat gula asé né saító giiyé; montor Íba gas swár ínyot aiccé rár, fata bade ar kessú loot nó faa, kiyólla-hoile héñtite ðuñir gula dóribar moósum no. **14** Hétunot Íba ye gas swá re hoór de, “Ar honódin tor ttu honókiye gula hái no farouk.” Íbar cárit tune hotá híyan fúimnil. (**aïñ g165**) **15** Baade ítara Jerúsalem ot foónicce. Isá baitul-mukaddos or urán ot góli, zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje, aar bañta báñgoyar tèbíl edde hoitor besoyar boiýóni ókkol natdiyagarai diyé. **16** Íba ye Baitul-mukaddos or urán báy honókiye re malsáman loizaitó nó deh. **17** Íba ye taalim ot goittám?” Añdá manúc cwa ye Íba re hoór de, ítara re hoór de, “Pak-kalam ot ki yián nái, “Ó Rabbi, añañr ttu abar dekí faitto monehoór.” **18** Isá ye yóggwa re hoór de, “Zoo, tuáñr imane tuáñre gom goijjé.” Yóggwa éhon dekí faijjíl, Doóñr imam ókkole edde alem ókkole híyan

11 Zeñtté ítara Jerúsalem or dáke Zaitun

Faár ot asé de Betfégi edde Betániya farat foónicce, Isá ye Nizor dui zon cárit ore diféráyiye, 2 ítara re endilla hoóí, “Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére góli mottor eggwá gadár sóo baindá loot faiba, zibár uore aijjó honókiye nó soré. Yíba re kúli eré anógoi. 3 Zodi honókiye tuáñra re eén hoóí, ‘Tuáñra yián kiyólla gorór?’ Hoibá de, ‘Malik ottu yíba re lager.’ Tói yóggwa ye yíba re éhon eré diféráidibó.” 4 Ítara rowana loiyé, aar gadár sóo wa re baárkule rastar uore góír or dorozat baindá loot faiyé; ítara yíba re kúlifelaiye. 5 Montor hére tífai accíl de tará ttu hodúne ítara re hoiyé de, “Tuáñra kii gorór deh, gadár sóo wa re kúlor de níki?” 6 Isá ye ítara re zendilla hoító hoóil, ítara tará re héndilla hoiyé, sóo wa re Isár hañse ainné, aar yíbar uore nizor hoor ókkol bicáidiye, aar Isá yíbar uore boiccé. 8 Bicí maincé nizor hoor ókkol rastar uore bicáidiye, argúne bariza ttu fatar ḥaggwa ókkol harí bicáidiye. 9 Zetará age-age edde fisé-fisé zaat accíl, ítara guzori-guzori hoór de, “Hósana! “Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér. 10 “Mubarek añárrar baf Dawud or raijjo ziyan aiyér. “Ebbe uore asman ot Allar taarif óuk!” 11 Isá Jerúsalem ot góli baade, baitul-mukaddos or urán ot giiyé; aar sairómkka beggún saái yore,

háñzinna óigiyoi de ísafe baró zon cárit tun ore fúañti loo Betániyat giiyégoi. 12 Tarfor din, zeñtté ítara Betániya ttu bacá lóiyé, Isá ttu búk laiggé. 13 Íba ye dur ottu táí fata furaiya eggwá duñir-gas dekí, yíbat gula asé né saító giiyé; montor Íba gas swár ínyot aiccé rár, fata bade ar kessú loot nó faa, kiyólla-hoile héñtte duñir gula dóribar moósum no. 14 Hétunot Íba ye gas swá re hoór de, “Ar honódin tor ttu honókiye gula hái no farouk.” Íbar cárit tune hotá híyan fúinnil. (aión g165) 15 Baade ítara Jerúsalem ot foóñicce. Isá baitul-mukaddos or urán ot góli, zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje, aar bañta báñgoyar tēbíl edde hoitor besoyar boiróni ókkol natdiyagarai diyé. 16 Íba ye Baitul-mukaddos or urán báy honókiyo re malsáman loizaitó nó deh. 17 Íba ye taalim ot ítara re hoór de, “Pak-kalam ot ki yián nái, ‘Añ góre tamám koum ókkol olla munazat or góre howá zaybo?’ Montor tuáñra toh híyan ore dhañañit or adda-hána banaifélayo.” 18 Doóñr imam ókkole edde alem ókkole híyan fúni Íba re marifélaibar mouka tuwat accíl. Ítara Íba re dooraitó, kiyólla-hoile manúc beggún Íbar taalime ammúk óizaytoi. 19 Aar zeñtté háñzinna óiye, Isá edde Íbar cárit tun cóor or baáre giiyégoi. 20 Biínna ítara héntu zaar de októt, duñir-gas swá cíñyor ottu lóti fúaigiyoi de deikké. 21 Fitor ottu monot uýí Íba re hoór de, “Rabbí, soó, Tuñí boddua diíla de duñir-gas swá fúaigiyoi.” 22 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Allar uore iman rakó. 23 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zee kiyé e faár gwá re één hoó, ‘Urí doijjat forgói,’ aar nizor dil ot honó cók no raké bólke ziyán hoiyé híyan óibo de biccác goré, tóoile yóggwa lla híyan óibo. 24 Hétolla, Añí tuáñra re hoóir, tuáñra duat mazé ziín mago, híin faifelaiyo bóuli biccác gojjó, tóí tuáñra re híin diiya zaybo. 25 Zeñtté tuáñra tíyai dua goró, héñtte honókiyor ulða kessú tákile yóggwa re maf gorídiyo, zeéne tuáñrar asmani Bafe yó tuáñra re tuáñrar hosúri maf gorí deh. 26 Montor zodi maf no goró, tóoile tuáñrar asmani Bafe yó tuáñrar hosúri maf no goríbo.” 27 Ítara abar Jerúsalem ot aiccé. Isá baitul-mukaddos ot gúrafíra gorér de októt, doóñr imam ókkol, alem ókkol, edde murubbi ókkol Íbar hañse aiccé, 28 aar Íba re hoór de, “Tuñí ham ífn kii adíkare gorór? lín gorí bolla Tuáñre e adíkar hone diiyé?” 29 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Añ yó tuáñra ttu ekkán súwal fusáñ goríyum,

Añré zuwab diyo, baade Añí tuáñra re hoiyúm Tuñí sóiyi hoó. Tuñí maincé kii hoór forba no Añí iín kii adíkare gorír deh. **30** Añré zuwab do goró, kiyólla-hoile Tuñí toh honókiyo re forók sái, Yaháya ye báptísmo díbar adíkar faáil de goró de nái, bólke sóiyigori Allar rastar taalim asman ottu né náki insán ottu?” **31** Baade ítara doh. Añára re hoósai, Romi baáñcca re házana afós ot biyasana gorér de, “Zodi añára hoói, doon zayes asé ne nái? **15** Añára diitam ne náki ‘asman ottu,’ Íba ye hoibó de, “Tóole tuáñra Íba no diitam?” Montor Íba ye tarár munaféki re re biccác kiyá nó goró?” **32** Montor zodi hoói, zani hoór de, “Tuáñra Añré entán gorór kiyá? ‘insán ottu’ tóoile?” Ítara maincór doooraitó, Sai bolla Añr hañse ekkán dinár anó.” **16** Tói kiyólla-hoile beggúne Yaháya nobi de mainto. tará ainné. Íba ye tará re hoór de, “Yíán har **33** Hétolla ítara Isá re zuwabe hoór de, “Añára sóbi edde har nam?” Tará Íba re hoór de, “Romi no zani.” Isá ye ítara re hoór de, “Tóole Añí yó baáñccar.” **17** Tói Isá ye tará re hoór de, “Ziín baáñccar híin baáñcca re diiyo, aar ziín Allar hín Alla re diiyo.” Híyane tará ebbe taajup ógiyoi. **18** Baade Sadukái ókkol Isár hañse aiccé, Sadukái ókkole háñcor nái hoó, ítara aái Íba re ekkán súwal goijjé de, **19** “Ustat, Muúsa ye añára lla leikké de, zodi honókiyor bái fuain sára morizagói aar ítar bou táizagoi, tóole ítar hé bái ottu bou híba re biyá gorifelai nizor bái olla nosól foida gorá foribó. **20** Dóro, háñt zon bái accíl. Foóila wa ye bou looi, fuain sára morigiyói. **21** Baade híba re dusára wa ye biyá goijjé, aar íte yó fuain sára morigiyói; tisára war hálót óu héndilla óiye. **22** Héndilla, háñto bái ye híba re biyá gorí fuain sára morigiyói. Ahérit, mayafua wa yó morigiyói. **23** Hé ísafe, háñcor or hale híba har bou óibo? Kiyólla-hoile híba re toh háñto zone nizor bou banaáil.” **24** Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra etollá éna gollot ot asó deh! Tuáñra toh no Allar pak-kalam zano, aar no Allar kudurut zano. **25** Kiyólla-hoile zeñítte ítara mora ttu zinda óibo, héñitte ítara no biyá goríbo aar no ítara re biyá diya zaybo, bólke ítara asman or firistar dóilla beh óibo.

26 Mora ókkol zinda ówar baabute hoító sailé, tuáñra kí Muúsar kitab ot zeré niki zoler de zádþwar zikír asé hére nó foró, Alla ye Muúsa re endilla hoiyé de, ‘Añí óílam de Ibrahím or Alla, Isahák or Alla, edde Yakub or Alla?’ **27** Alla toh mora ókkol or Alla no, bólke zinda ókkol or éna. Tuáñra ttu doóñr gollot óiye.” **28** Ekzon alem aái ítara barábari dér de fúinne, aar Isá ye ítara re tík zuwab diyé de zani Íba re súwal gorér de, “Beggún or túaro hókum hon nán doóñr?” **29** Isá ye zuwab der de, “Ebbe doóñr gán óilde, ‘Fúno, ó Isráil! Mabud añárar Alla óilde ekgwá Mabud.” **30** Mabud tuáñrar Alla re nizor fura dile, fura zane, fura demake, edde fura bole muhábbot goríba.’ **31** Dui nombór or gán óilde, ‘Nizor ateháñsór maincór nizor dóilla muhábbot goríba.’ Hé duníyan or túaro ar doóñr hókum

12 Isá ye ítara re meésal ókkol dí hotá howát doijke, “Ezzon maincér ekkán anggur-bariza lagaiyé. Yóggwa ye híyan or sairó dák ottu gíra díye, anggur or roc neelai bolla eggwá gañrá kuijjé, edde ekkán ȝongki baindé. Baade bariza gán cacá ókkol ore téka dí oinno mulluk ot giyyói. **2** Aar anggur or ainda aiccé rár, yóggwa ye eggwá góour ore cacá gún or hañse diferáye, cacá ítara ttu barizar gular bák fai bolla. **3** Lekin ítara taré dóri, mara-dóra gorí háli áte duñraidiyé. **4** Yóggwa ye abar ítarar hañse ar eggwá góour diferáye, ítara taré matá sai mari bicí beizzoti goijjé. **5** Yóggwa ye aró éggwa diferáye; ítara taré zane marifélaie. Héndilla, ítara aró boóut twa re goijjé, hodún ore maradóra goijjé, hodún ore zane marifélaie. **6** “Yala yóggwa ttu sirif ar ezzon diferáibar asé deh, Íba óilde yóggwar adorja fua. Ahérit yóggwa ye nizorgá nize eén hoói fua wa re diferáye, ‘Ítara añr fua re izzot goríbo.’ **7** “Lekin cacá gúne afós ot hoór de, ‘Ite toh mirasdár; aiyó itaré marifelai, baade miras añárar óizbaybo.’ **8** Tói ítara Íba re dóri marifélaie, aar barizar baáre félaidiye. **9** “Barizar giróse ítara re kii goríbo fáñllar? Yóggwa ye aái hé cacá gún ore marifélaibo, aar bariza gán oinno kiyó re diifélaibo. **10** Tuáñra pak-kalam ot yián úddwa nó foró níki, ‘Ze fattór mistíri ye inkar gorifelaiye, yíba cíl beggún or túaro bicí zoruri wa óigiyoi. **11** Híyan Mabud or torfóttu óaicce, aar híyan añárar suk ot taajuippa?’ **12** Hétunot ítara Íba re dörifelai bolla kucíc goijjíl, kiyólla-hoile ítara buzgíyoi de ki Isá ye hé meésal lan ítarar hélef hoiyé deh. Montor ítara maincór doore Íba re eri giílgói. **13** Fore ítara hodún Féroci edde Hérudiól ore Isár hañse diferáye, zeéne tará Íba re Íbar hotá loi hol ot félai fare. **14** Tará aái Íba re hoór de, “Ustat, añára zani de,

nái.” 32 Alem mwa ye Íba re hoór de, “Cabác, boírá accíl de októt, Fitor, Yakub, Yohánnna edde Ustat! Tuñí sóyi hoiyó, Alla ekgwá beh asé, Íba Enderiyase addone Íba ttu fusár gorér de, 4 bade ar honókiye nái. 33 Íba re fura dile, fura “Añára re hoóna, hín hoñtté óibo dé? Hín buddíye, fura bole muhábbot goittó, aar nizor beggún fura óibar októ aiccé de híyan or alamat atehaňsór maincórre nizor ðóilla muhábbot kii óibo?” 5 Isá ye ítara re zuwabe howát doijje goittó. Hókum hé duníyan, fura kurbani edde de, “Saiyó, honókiye zen tuáñra re gollot ot no oinno kurbani beggún or túaro zoruri.” 34 Isá loiza. 6 Boút zone Añr name aái hoibó de, ‘Añí ye zettót yóggwa ye buddír sáaňte zuwab diyé Íba,’ ítara boút zon ore gollot ot loizaybói. 7 de deikké, Íba ye yóggwa re hoór de, “Tuñí Zeñtté tuáñra laráir abas edde laráir hóbora-Allar raijjo ttu duré no.” Héñtte lóti honókiyo hóbori ókkol fúniba, no dooraiyó; kiyólla-hoilettu Íba re ar súwal goittó hímmote nó deh. 35 hín ówar zorur, montor híyala yó ahérot óibo Isá ye baitul-mukaddos ot taalim der de októt de no. 8 Ek koume arek koum or ulða edde hoór de, “Alem ókkole keéngori hoó de Mosih ek raijjo ye arek raijjor ulða tíyaibo; zaga-zaga Dawud or Fua? 36 Kiyólla-hoilettu Dawud nize toh búsal ókkol edde raþ ókkol óibo. Montor hín Pak-Ruhr hédaïyote endilla hoiyé, ‘Mabude añr óilde siríf, fua hálás óibar cürur duk ókkol or Malik ore hoór de, “Añr den dák ottu boiyó, ðóilla. 9 “Lekin tuáñra úñciyar táikko; kiyólla-zetókkal foijjonto Añí Tuáñr ducon ókkol ore hoilettu maincérre tuáñra re adalot ot gosáidibo, aar Tuáñr foor tole gorí né felai.”’ 37 Dawud nize tuáñra re mujilíc-hánat bet mara zaybo. Añr lla toh Íba re ‘Malik’ ðaikké, tóoile Íba hon bote bólku tuáñra re hákim edde baáñcca ókkol or Dawud or fua de?” Becábicí maincérre kúcir sáaňte muúntu házir gorá zaybo, zeéne tuáñra ítarar Íbar boiyan fúnat accíl. 38 Isá ye Nizor taalim hañse Añr gobá dí faro. 10 Age tamám koum ot hoór de, “Alem ókkol ottu úñciyar táikko, ókkol or hañse Allar kúchóbör tobolik gorá zar zetará lamba-lamba kuruta fiñdí gúraffira goittó zorur. 11 Zeñtté maincérre tuáñra re dóri bisar ot saá, aar bazare-bazare sólam faito, 39 mujilíc-tulíbo, héñtte kii hoibá age lóti sintu no goijjó, háná ókkol ot uñsol tokkar hadírat boító edde bólku hé októt tuáñra re ziín diiya zaybo hín mela-cóba ókkol ot barík zagat boító fosón hoiyó; kiyólla-hoilettu hoóya toh tuáñra no, bólku goré. 40 Ek mikká ttu ítara rari ókkol or góra Pak-Ruh éna. 12 “Bái ye bái ore aar bafe fua re ókkol luþ gorífele, arek mikká ttu maincérre mariféla bolla dörídibo. Fuain de nizor bafmaar dahái bolla lamba-lamba dua goré. Manúc híine hélef tíyai ítara re mariféla báibo. 13 Añr nam sáñza bicí ðoóñr faibo.” 41 Baade Isá baitul-olla bólku tuáñra re beggúnne nafórot goríbo; mukaddos or dan-baccúr muúntu boiccé, aar montor zee niki ahéri foijjonto bordac goríbo, dan-baccúr maincérre tiañ-foicá hondilla deer saáy yóggwa ye nejat faibo. 14 “Tuáñra hé bicí hótara táikke. Boút tuangor ókkole bicí-bicí diiyat jiníc ziyáne nafak goréhíyan ore no tákoon accíl. 42 Eggwá gorif rari aái duiyán cónþo foicá accíl de zagat zeñtté tíyaiya dekíba—foróya ye diiyé, yáni hoek fiyá. 43 Hétunot Íba ye Nizor buzó—héñtte zetará Yohúdiyat tákiba ítara ttu cárít tun ore matai hoór de, “Añí tuáñra re faár ot dáizagoi foribó. 15 Zee niki góra or sád or sóyi hoóir, zedúne dan-baccúr sótka diiyé ítara uore asé, ítar ttu lamat no lama foribó, nizor beggún or túaro e gorif rari wa ye bicí diiyé; 44 góra ttu kessú looi bolla búture no zaa foribó. kiyólla-hoilettu oinno beggúnne ítarar átalikká dón 16 Zee niki kétit asé, ítar ttu nizor saddor looi ottu diiyé deh, montor ibáh ye toh nizor gorif bolla waafes nu aá foribó. 17 Montor hé din hálót ot basi tákiboa ziín accíl hín beggún ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or maá ókkol olla bicí afsús or hálót óibo. 18 Dua goró, zeéne hín cítkhale no. 19 Kiyólla-hoilettu din hín eén mosibot or din óibo, zendilla Alla ye duniyai foida goijjé de héñtte lóti aijjó óiye de nái, aar abar no yó óibo. 20 “Zodi Mabude hé din ókkol homai no dito, tóoile honókiye no basító; montor Íbar basíloja bonda ókkol olla bouli Íba ye din hín homaidiyé. 21 Héñtte zodi honókiye tuáñra re eén hoó, ‘Soó, Mosih eré asé!’ yáto ‘Soó, Íba uþé asé!’ híyan ekin no goijjó.

13 Isá baitul-mukaddos ottu baáre zaargói de októt, Íbar ézzon cárite hoór de, “Ustat, soó, keén cúndor-cúndor fattór edde keén cúndor-cúndor billíng!” 2 Isá ye Íba re hoór de, “Tui e ðoóñr-ðoóñr billíng iín dekór de né? Eré eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no tákiboa, hín fottí ekgwá re félaidiya zaybo.” 3 Aar Isá baitul-mukaddos or muúm or Zaitun Faár ot

22 Kiyólla-hoilé misá Mosih ókkol edde misá Montor hodún ottu gom no lagi afós ot howáhoi nobi ókkol urjbo, aar ítara keramot ókkol edde gorér de, “E añtor gún kiyá borbad difélaie? 5 taajuippa harhána ókkol daháibo, maincór E añtor gún de tin cót dinár or túaro bící dí besi gallot ot loizai bolla, farilé Allar basíloiya bonda țiañ gún gorif ókkol ore diifélaifaitto.” Héndilla re úddwa. **23** Lekin tuáñra úñciyar táikko; Añí hoói ítara híba re bótþoráíye. **6** Montor Isá ye toh tuáñra re hárr kessú age lóti hooidiyi. **24** hoór de, “Ibáh re goittó doh; tuáñra ibáh re “Montor din hín ot, hé mosibot baade, beil ferecan kiyá gorór” Ibáh ye Añr bálai éna goijjé. andár óízayboi, aar sane foór no dibo; **25** asman **7** Gorib ókkol toh tuáñrar fúañti nitti asé, tuáñra ottu tara ókkol forizaybói, aar asmani jiníc ttu zetúnot monehoó hétunot ítarar bálai gorí ókkol tóttoraibo. **26** “Héñtte ítara dekfbo de, faribá; montor Añré tuáñra nitti no faiba. **8** Manúc or Fua ðoóñr kudurut edde mohímar Ibáh ye ziyán fajjé híyan éna goijjé. Ibáh ye sáañte miyúlar bútore góri aiyér. **27** Aar Íba Añr dohón olla Añr gaat age lóti añtor dálidiye ye fírista ókkol ore duniair ek matá ttu arek deh. **9** Hétolla Añí tuáñra re sóyi hooir, fura matá foijjonto diferái, sairómikka ttu Nizor duniyait zeré-zeré kúchóbor tobolik gorá zaybo, basíloiya bonda ókkol ore ekkán ot zoma goríbo. e mayafua wa ye ziyán goijjé híyan ore yó ibáhr **28** “Dufíir-gas ottu meésal loo: zeñtté ðuñir-gas yadgari ísafe hére-hére howá zaybo.” **10** Baade or déeila hórot ói fata needle, tuáñra zanizogói Yohúdah Iskáriyet, zee accíl baró zon cárit tun de, hóran dáke. **29** Héndilla tuáñra yó, zeñtté ottu ezzon, íte ðoóñr imam ókkol or hañse giiyé, iín ór de dekfba, héñtte buzíba de, Manúc or Isá re ítarar át ot dóridi fare fán. **11** Híyan fúni Fua dáke, ebbe dorozat. **30** Añí tuáñra re sóyi ítara kúci óiye, aar ítare țiañ diibo bouli waada hooir, iín beggún fura nó óiyo foijjonto e nosól diyé. Tarfore íte Isá re dóridi bolla moukar talac bilkúl no fúraibo. **31** Asman zobin toh zari no ot accíl. **12** Cútar-sára Ruþir-id or foóila din ot, tákibo, montor Añr hotá hámica zari tákibo. **32** ze din Azadir-id or hana lla bérásol or sóo “Lekin hé din yáto októ aibár baabute honókiye kurbani goré, Isár cárit tune Íba ttu fusár gorér no zane, asman or fírista ókkole yó no zane, de, “Tuáñr ttu hondilla monehoór, Tuñí hái aar Fua ye yó no zane, sirif Bafe beh zane. **33** faro fán añára horé zai Tuáñr lla Azadir-id or Hóboroddar, seton táko edde dua goró; kiyólla- hánar toiyari goittám?” **13** Íba ye Nizor dui zon hoilé tuáñra toh no zano hé októ hoñtítté aibó. cárit ore endilla hoói diferáiye, “Tuáñra cóor ot **34** Hé októ yíba ezzon duré sofór ot zaar de zoó; zok ot gori faní loizar de ézzon manúce manúc or ðóilla, zee niki nizor góri eri zaite tuáñra llói milibó; ðbar fisé-fisé zaiyo. **14** Íba ze goóur ókkol or át ot zimma ókkol díi giyyé, yáni góri ot góle hé góri gan or girós ore hoibá de, zar-zar ham taré-taré diiyé, aar duwar soooñidar ‘Ustate hoór de, “Añr meéman-hána horé, ziyán ore yó seton tákitó hókum díye. **35** “Hétolla ot Añí Añr cárit tun or fúañti Azadir-id or hana hooir, seton táko, kiyólla-hoile tuáñra toh no hái fajjum?” **15** Hétunot yóggwa ye tuáñra re zano, góri or girós hotúnot aibó—ki háñzinna, háñzaiya edde toiyar goijjá ekkán uoror țalar ki adá ráitta, ki fuáñitta, aar náki biínnna. **36** ðoóñr kamára daháibo. Hére añára lla toiyar Arnóile yóggwa asimbit ailé tuáñra re gúm ot goijjó.” **16** Tói cárit tun zai cóor ot góille, aar loot faibo. **37** Añí tuáñra re ziyán hooir, híyan Isá ye ítara re zendilla hoiyé héndilla faiyé; baade ítara Azadir-id or hana toiyar goijjé. **17** Zeñtté háñz óiye, Isá baró zon cárit tun ore fúañti looi hére aiccé. **18** Ítara boói hana háar de októt, Isá ye hoór de, “Añí tuáñra re sóyi hooir, tuáñra ttu ezone Añré dóridibo; íte Añr fúañti hana háar.” **19** Hétunot ítara ferecan ói zonfoti Íba ttu fusár gorér de, “Íte añí no de no né?” **20** Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Íte baró zon nun ottu ezzon, íte Añr fúañti hoddát ruþi burar. **21** Manúc or Fua toh ðbar baabute zendilla leikká asé héndilla éna zaar; montor afsús manúc uitar uore, zar duara Manúc or Fua dóra háibo. Manúc íte toh zormo no óito

14 Azadir-id edde Cútar-sára Ruþir-id aíté
dui din asé. Aar ðoóñr imam ókkole edde
alem ókkole Isá re kii bote zuitégori dörifelai
marifélaif faribó de híyan or talac ot accíl. **2**
Montor ítara hoór de, “Id or októt no, manúc
or bútore úrussul óítosfare.” **3** Isá Betániyat
kurus biyaraímma Sáimon or góri ot tákite, Íba
ye hana háar de héñtte, hére eggwá mayafua
ye fúañti fattór or háñrit góri háti nard-gas or
bicí moóngga añtor looi aiccé. Baade híba ye
háñri wa báñgi añtor gún Isá matát dálidiye. **4**

bóuli ítar lla gom accíl.” 22 Ítara háar de októt, ókkol or át ot dóridiya zaybo. 42 Uró, zaigói. Isá ye rutí looi Alla re cíkuriya goijjíl, aar báñgi Soó, Añré dóridoya dáke foóniccegai.” 43 Íba ye cárit tun ore dii hoór de, “Loo, yián Añr gaa.” hín hoór de októt, éhon Yohúdah foóniccegai, 23 Tarfore Íba ye fiyala looi Alla re cíkuriya zee niki baró zon nún ottu ezzon. Ítar fúañti ek gorí ítara re diiyé, baade ítara beggúne héntu dol manúc toluwar edde larí-cúra looi aiccé, háiye. 24 Íba ye ítara re hoór de, “Ín óilde noya zetará re díferáyi de óilde doóñr imam ókkole, razinama lla Añr lou, ziín ore boóut kiyór lla alem ókkole, edde murubbi ókkole. 44 Zee niki dálidiyum. 25 Añí tuáñra re sóiyi hooir, Añí Íba re dóridyer, íte tará re endilla hoói ekkán e angur or roc iín abar na háiyum, otódin nicán diíl, “Añí zibá re appá diyum, manúc zetódin fojjonto tuáñrar fúañti Allar raijjet Íba. Íba re gereftar gorífelaiyo aar soikkal di noya gori ná hái.” 26 Yárbaade ítara eggwá seér loizayogó.” 45 Yohúdah aái mottor Íbar ínyot gaái, Zaitun Faár ot giyyé. 27 Tarfore Isá ye ítara giyyé, aar “Rabbí!” hoói Íba re appá díye. 46 re hoór de, “Tuáñra beggúne or dil ot cóok aibó Baade éhon tará Íba re dóri gereftar gorífelaiye. aar dáibagoi, kiyólla-hoile pak-kalam ot toh 47 Montor dáke tíyai accíl de ítara ttu ezone endilla asé, ‘Añí sóol soroya re marifélayum, tói nizor toluwar neelaiye, aar híyan solai boro sóol ókkol cíñraciñttá óizayboi.’ 28 Montor Añré imam or gulam or han harifélaye. 48 Isá ye zinda gorá zay baade, Añí tuáñrar age Galil ot tará re hoór de, “Tuáñra dahanít dóitto aiccó zaiyum.” 29 Fitore Íba re hoór de, “Beggúne fángori toluwar edde larí-cúra lói Añré dóitto iman ottu zailé yo, añí no zaiyum.” 30 Isá ye aiccó de? 49 Añí toh fottí din baitul-mukaddos Íba re hoór de, “Añí toré sóiyi hooir, aijja raitta ot tuáñrar fúañti táki taalim ditam, aar héñtte ratakurá duibar bak dibar age, tui nize Añré tin de Añré gereftar nó goró. Montor ífí etollá bar inkar goríbi.” 31 Lekin Fitore aró zure hoór óiye, zeéne pak-kalam or hotá fura óizagói.” de, “Zodi añr ttu Tuáñr fúañti mora fore yó, 50 Hétunot cárit beggúne Íba re eri dáigiyoi. añí Tuáñre inkar no goijjum.” Héndilla ítara 51 Ezzon juwan manúc Íbar fisé-fisé zaat accíl, beggúne hoiyé. 32 Yárbaade ítara ekkán zagat yóggwa ye nizor biyossor gaat kessú nó fiñdé, aiccé, ziyán ore Getsámani hoó. Isá ye Nizor ekkán saddr beraiyé deh. Tará yóggwa ye cárit tun ore hoór de, “Añí zetún dua goijjum dóitto saiye, 52 montor yóggwa ye saddr gán hétun ínyót boói táko.” 33 Íba ye fúañti Fitor félei biyossor duñrdiyé. 53 Tarfore tará Isá ore, Yakub ore edde Yoháんな re loigiyé, aar hére re boro imam or hañse loigiyói, aar tamám Íba ttu ocánti edde bicí ferecani lagat doijje. 34 doóñr imam, murubbi edde alem ókkol zoma Íba ye ítara re hoór de, “Bicí ocántiye Añr foran óiye. 54 Fitor duré-duré táí Íbar fisé-fisé boro neelizaytói sár. Tuáñra ínyót táki seton táko.” imam or uṛán or búture fojjonto giyyé, aar 35 Baade Íba héntu ekkágóri muúmmikka zai, faáradar ókkol or fúañti boói ooin fuwát accíl. merít fori dua gorát doijje de, zodi farilé hé 55 Doóñr imam ókkole edde fótuayi-mujilíc tíya dukkór októ re Íba ttu dur gorífelaito. 36 Íba ye ye Isár ulða gobár talac ot accíl, Íba re marifélay hoór de, “Ó Abba, ó Baf, Tuñí hárr kessú gorí fare fán; montor honó gobá nó faa. 56 Becók faro. E duk-mosibot or fiyala yibá Añr ttu dur boóut zone Íbar ulða misá gobá díyl, montor gorífele; montor toóu Añr moncá mozin no, ítarar gobá mil ná há. 57 Fore hodúne urí Íbar bólke Tuáñr moncá mozin óuk.” 37 Baade Íba baabute endilla misá gobá díye, 58 “Añára Ibá ye aái ítara re gúm ot loot faiyé, aar Fitor ore hoór een hoiyé de fúinni, ‘Añí át or banaiya baitulde, ‘Sáimon, tui gúm ot níki? Tui ek gónda mukaddos yián báñgifelai, tin din or búture úddwa seton táki no faroór dé? 38 Seton táko ar ekkán banaidiyum, ziyán át or banaiya no aar dua goró, zeéne entán ot no foro; Bécock ruh óibo.’” 59 Lekin ebar óu ítarar gobá mil ná há. ttu monehoór, montor jisím komzur deh.” 39 60 Hétunot boro imame urí muúntu tíyai Isá Íba abar zai ekí dóilla hotá hoói dua goijjé. 40 ttu fusár gorér de, “Tuñí honó zuwab no diba? Íba waafes aái, ítara re abar gúm ot loot faiyé, Manúc itará Tuáñr ulða íín kii gobá der?” 61 kiyólla-hoile ítarar suk gúme bór óigilgoi; aar Montor Íba nizám mári táikkil, aar honó zuwab ítara Íba re kii zuwab dibo hoi no fare. 41 Íba nó deh. Boro imame abar fusár gorér de, “Tuñí tisárabar aái yore ítara re hoór de, “Tuáñra aijjó kí Taarifdár Allar Fua Mosih?” 62 Isá ye hoór de, úddwa gúm ot edde aram gorát asó de? Óiye, “Ói Añí. Tuáñra dekíba, Manúc or Fua Alla Tálar októ foóniccegai. Soó, Manúc or Fua re gunágar den dák ottu boírá asé edde asman or miyúlat

góri aiyér.” 63 Boro imame nizor gair or hoor yián monehoór ne, añí tuáñrar hañse Yohúdir fári hoór de, “Añára ttu ar kii gobá lager dé? 64 Baáñcca wa re hálas gorídi de híyan?” 10 Kiyólla-Tuáñra toh Ibár kuféri fúinno; tuáñrar rai kii?” hoilé yóggwa ye zainto de, doóñr imam ókkole Ítara beggúne Íba moot or laayek bouli fótua Isá re yóggwar hañse hásorot góri gosáidiye diye. 65 Tarfore hodúne Íba re sép marat doijje, deh. 11 Montor doóñr imam ókkole manúc aar Íba re suk bandi gúca mari hoór de, “Hone or dol ore uskaidiyé, zeéne Filate Isár bodol maijjé antas gor sái!” Baade faáradar ókkole Bárabba re hálas goríde. 12 Filate abar ítara re Íba re loizai suwar maijjíl. 66 Fitor nise uýán ot zuwabe hoór de, “Tóoile, zibá re tuáñra Yohúdir accíl de októt, boro imam or bañdi mayafuain Baáñcca hoó Íba re añí kii goittám?” 13 Ítara ókkol ottu ezzon hére aiccé. 67 Aar Fitor ooin abar guzori hoór de, “Íba re kúruc ot difelo!” fuwár de dekí, Íbar uzu saái hoón de, “Tuñí yó 14 Montor Filate ítara re hoór de, “Kiyá, Íba toh Nasári Isár fúáñti accíla.” 68 Montor Íba ye ye kii bura goijjé dé?” Toóu ítara aró guzori-endilla hoói inkar gorídiye, “Tuñí kiyór baabute guzori hoór de, “Íba re kúruc ot difelo!” 15 Filate hoór añí no zani aar no yó buzír.” Baade Íba manúc or dol ore kúci gorár eradye Bárabba baáre baandat giyégoi. Hétunot ratakurá bak re ítarar hañse hálas gorídiye; aar Isá re coóñk diyé. 69 Bañdi mayafua wa ye Íba re abar deikké marabai baade, kúruc ot dí bolla gosái difelaiye. rár, dáke tíyai asé de ítara re hoór de, “Íba 16 Baade fóous ókkole Isá re Praítoriyum hoó de tarár búttottu ekzon!” 70 Montor Íba ye abar razmohól or búture loigiyé, aar teérang tíya re inkar gorídiye. Hotún baade dáke tíyai asé de qaki zoma goijjé. 17 Ítara Íba re bayoinna rong ítara Fitor ore abar hoór de, “Sóyií tuñí tarár or eggwá Zubba fiñdáidiye, aar keñrar eggwá búttottu ekzon, kiyólla-hoile tuñí yó Galil or tas banai Íbar matát diyaidiyé. 18 Baade ítara manúc.” 71 Montor Íba ye hosóm hái hoór de, Íba re endilla sólam gorát doijje, “Héy Yohúdi “Añr uore laánot óuk zodi añí misá hotá hoóir ókkol or Baáñcca, Toré sólam!” 19 Ítara eggwá de óile. Tuáñra ze manúc cwar hotá hoór añí larí lói Íbar matá sai marat accíl edde Íba re Íba re no siní.” 72 Baade éhon-éhon ratakurá murubbi ókkol, alem ókkol edde fótuyi-mujilíc tíya lói sólla-mocuwara goijjé; baade ítara Isá re bañdi loizai Filat ore gosáidiye. 2 Filate Isá ttu fusár gorér de, “Tuñí Yohúdi ókkol or Baáñcca níki?” Íba ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Ói, tuñí hoór de héndilla.” 3 Doóñr imam múne Íbar uore boóut dóilla elzam ókkol lagat accíl. 4 Filate Íba ttu abar fusár gorér de, “Tuñí honó zuwab no diba? Soó, itará Tuáñr uore hodún elzam lagar.” 5 Montor Isá ye toóu ar honó zuwab nó deh, híyane Filat taajup óigiyoi. 6 Azadir-id or októt manúc ókkole ze hodi re hálas goríditó aros goré, Filate hé hodi re hálas goríditó. 7 Hé októt Bárabba nam or ezzon manúc ítar sáañti bagi ókkol or fúáñti ziyol ot accíl, zetará bagiyai gorér de októt manúc kún goijjíl. 8 Manúc or dol aái Filat ore aros gorát doijje de, nizor niyom mozin ítara lla goittó. 9 Filate ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra ttu

manúc gang zaga ttu aiyér de októt hé foñt báy zaar. Yóggwa accíl Alexzendar edde Rufus or baf. Isá kúruc can boói loizai bolla fóous suné yóggwa re mojbur goijjé. 22 Fore ítara Íba re Golgota zagat ainné, ziyán or torjuma óilde Matár Malar Zaga. 23 Hére ítara Íba re mur hoó de híin miyáiya anggur or roc diiyé, montor Íba ye híin ná háá. 24 Baade ítara Íba re kúruc ot difelaiye, aar Íbar hoorsuor ítarar búture bák goijjé; har bák ot kii fore sai bolla ítara lotári maijjíl. 25 Héñtte biínna now wa beh baijjíl, zeñtté ítara Íba re kúruc ot díyl. 26 Íbar ze hosúri sáainbút maridiye híyan óilde, “Yohúdi ókkol or baáñcca.” 27 Íbar fúáñti ítara dui zon dhañañt ore yó kúruc ot díyl, ezzon ore Íbar den dák ottu edde ar ezzon ore Íbar ban dák ottu. 28 Híyane pak-kalam or yián fura óiye, “Íba re hosúrbon ókkol or fúáñti gona giyéh.” 29 Zetará hé foñt báy zaar, ítara matá lari-lari Íba re técerai hoór de, “Hál! Tui toh baitul-mukaddos báñgi tin din or búture abar banaidoya, 30 yala Tui kúruc ottu lami Nizoré Nize basa sái!” 31

Héndilla góri ðooñr imam ókkole edde alem zeéne ítara aái Isár lac ot dii fare. **2** Ítara háftar ókkole yó tátjai gorí hoór de, “Ibá ye toh oinno foóila din biínná kúb sóore beil ujrér de októt, zon ore basaitó, montor Nizoré Nize de basai no hobor ot aiccé. **3** Ítara ezzon ore ezzone hoór farer! **32** E Mosih, Isráil or Baáñcca yala kúruc de, “Añára lla hobor or muk ottu cíl lan hone ottu lami aiyóuk, zeéne añára dekí iman aní laribó?” **4** Montor ítara uormikká saiýé rár fari.” Zetará re Íbar fúañti kúruc ot díya gíyeh, dekér de, cíl lan larifelaiya. Híyan bici ðooñr ítara yó Íba re beizzoti gojjé. **33** Baade zeñtté accíl. **5** Ítara hobor or búture góille rár, dóla duúñijja baró wa baijjé, héñtte lóti tin nwá báze hoor findá ek juwan manúc den dák ottu boirá fán guñra mulluk andár ói accíl. **34** Tin nwá deikké, híyane ítara bicí ðooraigiyói. **6** Montor baijjé de októt Isá ye eggwá ðooñr abase guzori yóggwa ye ítara re hoór de, “No ðooraigiyó; hoór de, “Elói, Elói, lamá sabakhtáni?” ziyán tuáñra Isá Nasári re tuwoór deh, zibá re kúruc or torjuma óilde, “Ó Añr Alla, ó Añr Alla, Tuñí ot dí mariféla gíyl. Íba zinda óigiyoi; Íba eré Añré kiyólla sáridiyo?” **35** Dáke týai accíl de nái. Íba re raikkíl de zaga gán soó. **7** Yala zoo, ítara hodúne híyan fúni hoór de, “Soó, Íbá ye Íbar cárit tun ore edde Fitor ore hoógoi de, Eliyas ore ðaker!” **36** Hétunot ekzone duñri zai ‘íba tuáñrar age Galil ot zaar. Tuáñra Íba re sírkat ekkán esfónj buraiye, baade ekkán súañr hére dekíba, zendilla Íba ye tuáñra re hoóil.” **8** matát bazáidi Isá re hái bolla diiyé, aar hoór de, Ítara hafi-hafi edde ammúke hobor ottu neeli “Tíyo, Íbá re Eliyase basaitó aiyé né saái.” **37** duñrdiyé. Ítara honókiyo re kessú nó hoó, Baade Isá ye eggwá ðooñr guzoran mari entehal kiyólla-hoile ítara ttu kúb ðooraigiyó. **9** (note: óigiyoi. **38** Hétunot baitul-mukaddos or foroda **The most reliable and earliest manuscripts do not include** gán uottú lóti nise foijjonto fári dui bák óigiyoi. **Mark 16:9-20.**) Háftar foóila din biínná sóore Isá **39** Ze Romi cáap Isár muúntu týai accíl, yóggwa mora ttu zinda óizaygoi baade, age Moriyam ye Isá hondilla góri entehal óigiyoi de dekí hoór Makdálini re dahádiye, zibár bútottu Íba ye háñt de, “Sóiyi e Manúc cwa Allar Fua accíl!” **40** Hére twa bút neeláil. **10** Híba ye zai, Isár fúañti accíl hodún beriyáin óu dur ottu góri saái táikke de de ítara re hóbor díye, héñtte ítara ferecani accíl. Ítarar búture Moriyam Makdálini, cónro zahér gorát edde hañdahári gorát accíl. **11** Isá Yakub or edde Yosés or maa Moriyam, edde zinda de edde Moriyame Íba re deikké de fúni Salómi yó accíl; **41** zetará yó Isá Galil ot táite ítara biccác nó goré. **12** Yárbaade Isá ye arek Íbar fisá dori Íba re hédmot gojjíl. Hére aró ðoilla súrote ítara ttu dui zon ore dahádiye, boóut beriyáin óu accíl zetará Íbar fúañti uore zeñtté tará áñri-áñri farar híkka zaat accíl. **13** Jerúsalem ot aiccé. **42** Hé din accíl entezam- Tará zai badbaki gún ore hóbor díye, montor or-din, yáni ebaadot-or-din or agor din. Hé ítara tará re yó biccác nó goré. **14** Fore Isá ye din háñzinna óiye rár, **43** Aramátiya cóor or egaro zon cárit tun ore dahádiye, héñitte ítara Yusúf, zibá fótuayi-mujilíc or ézzon namdár háná háat accíl. Íba ye ítara re ítarar nabiccáç manúc aar Allar raijjo lla entezar gorí accíl, edde dil dorór zoriya jéjjeraiye, kiyólla-hoile yóggwa ye hímmot góri Filat or hañse zai Isár Íba zinda óizaygoi baade zetará Íba re deikkíl lac cwa maiggé. **44** Isá morigiyói de híyane Filat tará re ítara biccác nó goré. **15** Íba ye ítara re taajup óigiyoi. Yóggwa ye cáap pwá re matai hoór de, “Tuáñra fura duniyait zoo, zai manúc Isá morigiyói de ói né fusár gojjíl. **45** Yóggwa beggún or hañse kúchóbor tobolik gorogói. **16** ye cáap pwá ttu fakkagori baade, Yusúf ore lac Zee niki iman aní báptísmá loh, yóggwa ye nejat cwa diiféhaiye. **46** Yusúfe ekkán hohón or hoor faibo; montor zee niki iman nu ané, yóggwa kinné, aar lac cwa lamai hoor gán berái yore, cíl hosúrbon tóoribo. **17** Zetará iman ainné, ítara kúndi banaiyé de eggwá hobor or búture raikké. re e keramot ífn goríbar toóufik diiya zaybo: Baade hobor gwar muk ot ekkán cíl ouzaydiyé. Añr name ítara bút ókkol dáfaibo; gabí zubane **47** Isár lac cwa horé rakér de híyan Moriyam hotá hoibó; **18** ítara nizor áte háf ókkol tulí Makdálini ye edde Yosés or maa Moriyame saái dóribo; zodi ítara moot goré de kessú háifele, táikkil.

16 Ebaadot-or-din fúraigiyoi rár, Moriyam Makdálini ye, Yakub or maa Moriyame, edde Salómi ye kúcbo mosólla ókkol kinné,

toblik goijjé. Malike ítara re lói ham gorí Íbar kalam sóiyi de híyan ítara re diiya giyéh de keramot or duara sábut gorát accíl.

Lukás

1 Zettót boóut zone ziín-zíín añárar dormiyan ot óiye híin or baabute lekí bolla meénnnot gorát doijje, **2** zendilla uitará añára re zanaiyé zetará foóila cúru ttu lóti nizor suké deikké edde kalam or háadem accíl. **3** Hétolla, ó izzotdár Tiyofilas, añí yó híin beggún ore cúru ttu lóti cúndorgori tahákit gorí baade tuáñr hañse híin ekkán-ekkán góri lekón gom óibo de báippi, **4** zeéne tuñí ze hotá gún or taalim faiyó, híin furafuri sóiyi de zano. **5** Yohúdiya elakar baáncca Hérud or hale, Abiya dol or imam ókkol or bútore Zakaríyah nam or ézzon imam accíl. Yóggwar bou óilde Aron or nosól or mayafua, híbar nam Elízabet. **6** Ítara duní zon Allar nozor ot forhésgar accíl, zetará Mabud or tamám hókum ókkol edde niyom ókkol mozin behosúr góri soilto. **7** Lekin ítara ttu fuain nu accíl, kiyólla-hoilel Elízabet báz accíl, aar ítara duní zon bicí burá óigilgoi. **8** Ek din zeñtté Zakaríyah ye nizor dol or háin mozin Allar muúntu imami ham goittó aiccé, **9** imami ham or niyom mozin lojári mari yóggwa re basílowa gíyeh, Mabud or baitul-mukaddos ot góli agórbatti zolai bolla. **10** Héñtte agórbatti zolaibár októt baáre bicí manúc ókkol dua gorát accíl. **11** Hétunot Mabud or ek fírista agórbattir-gáñr den dák ottu tíyai yóggwa re dahádiye. **12** Íba re dekí Zakaríyah songki uiñíl, edde bicí dooraigiyói. **13** Montor fírista wa ye yóggwa re hoór de, “Ó Zakaríyah, no dooraiyó; Alla ye tuáñr dua fúinne. Tuáñr bou Elízabet ottu eggwá morotfua óibo, aar tuñí íbar nam Yaháya rakíba. **14** Tuáñr ttu kúcir uore kúci tákibo, aar íbar zormoye boóut manúc ókkol kúci óibo. **15** Kiyólla-hoilel íba Mabud or nozor ot muhán óibo; íba ye no angur or roc or córab háibo aar no nicá háibo, íba maar ferot tákite lóti Pak-Ruh lóí furaiya óibo. **16** Aar íba ye boóut Boni Isráil ókkol ore Mabud ítarar Allar hañse fírai aníbo. **17** Íba ye Eliyas or ruh edde taakote Malik or age-age zaibo; zai baf ókkol or dil fuain dor híkka aar nafróman ókkol ore forhésgar or demak or híkka fíraibo; héndilla gorí Mabud olla nal goijjá eggwá koum toiyar goríbo.” **18** Zakaríyah ye fírista wa re hoór de, “Añí híyan keéngori ekin goittám? Añí de ézzon burá manúc, aar añí bou ottu yó bicí boc óigiyoi.” **19** Fírista wa ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Añí óílam de Jibrail, zibá Allar muúntu

tíyai tákí; añré tuáñr llói hotá hoói bolla edde tuáñr hañse e kúcir hóbor gán foónsai bolla diferá gíyeh deh. **20** Aar soó, zetódin fojjonto iín fura nó óiyo, hétodin tuñí buk tákiba, aar mati no faribá, kiyólla-hoilel tuñí toh añr hotá gún ekin nó gorí, zíni tük októ ailé fura óibo.” **21** Héñtte manúc ókkole Zakaríyah lla entezar gorí tákikil, aar yóggwa baitul-mukaddos ottu aíté deri ór bóuli ítara báfat forigiyói. **22** Zeñtté yóggwa baáre aiccé, yóggwa ye ítara llói mati nó fare. Hétunot ítara zani fajjé de, yóggwa ye baitul-mukaddos ot dorcón deikké. Yóggwa ye ítara llói icára gorí-gorí hotá howát accíl, aar buk tágilgoi. **23** Zeñtté yóggwar imami ham or din fúraigiyoi, yóggwa nizor góri waafes giiyégoi. **24** Fore yóggwar bou Elízabet hámil óiye, aar híba ye nizoré fañs mac fojjonto aiddone raikké, endilla hoói, **25** “Ze din ókkol ot Mabude añr córom ore maincór ttu dur gorifelai bolla añr uzu nozor diyé, héñtíte íba ye añr lla yián goijjé.” **26** Sów mac soler de októ, Alla ye Jibrail fírista re Galil or Nasárat nam or ekkán cóor ot **27** eggwá kuwári mayafuar hañse diferáyi, zibár zuragatá Dawud or nosól or Yusúf nam or ézzon manúc lói óoil. Hé kuwári mayafuar nam Moriyam. **28** Fírista wa híbar hañse aái hoór de, “Tuáñre sólam, tuñí zibár uore dooñr rahámot óiye. Mabud tuáñr fúantí asé.” **29** Montor híyan fúni híba ebbe alabúlat forigiyói, aar yibá hondilla sólam hoi báfat doijje. **30** Fírista wa ye híba re hoór de, “Ó Moriyam, no dooraiyó, kiyólla-hoilel tuáñr uore Allar rahámot óiye. **31** Fúno, tuñí hámil óiba, aar tuáñr ttu eggwá Morotfua óibo, tuñí íbar nam Isá rakíba. **32** Íba muhán óibo, aar íba re Alla Tálar Fua howá zaybo. Mabud Alla ye íba re íbar baf Dawud or toktó diibo. **33** Íba ye Yakub or nosól or uore abadulabad hókumot goríbo, aar íbar raijjo honódin hótom no óibo.” (**aíon g165**) **34** Moriyame fírista wa re hoór de, “Híyan keéne óibo? Añí de aijjó kuwári.” **35** Fírista wa ye híba re zuwabe hoór de, “Pak-Ruh tuáñr uore aibó, aar Alla Tálar kudurut or sába tuáñr uore foribó, héntolla tuáñr ttu óibo de hé pak Fua re Allar Fua howá zaybo. **36** Soó, tuáñr egana Elízabet ottu yó híbar burá bocót fua ferot óiye, híba zibá re niki báz howá zayto híba ttu yala sów mac soler. **37** Kiyólla-hoilel Alla ye no fare de toh kessú nái.” **38** Tói Moriyame hoór de, “Soó, añí Mabud or bañdi; añr uore tuñí zeén hoiyó héen óuk.” Baade fírista wa híbar héntu

giyégoi. 39 Yárbaade Moriyam nal ói toratori yóggwar muu kúligyoi edde zir eridiya óigiyoi, faári elakat Yohúdahr ekkán cóor ot giyé, 40 aar baade yóggwa ye mati faijjé aar Allar taarif Zakaríyah rór ot góli Elízabet ore sólam díye. gorát doijje. 45 Ítarar ateháñsór manúc beggún 41 Zeñtté Elízabete Moriyam or sólam fúinne, dooraigiyói, aar Yohúdiyar faári elakar agagurat híbar ferot fua wa fáldi uijté, aar Elízabet Pak- maincé híin or baabute howáhoi gorát doijje. Ruh lói furaiya óiye. 42 Tarfore híba ye dooñr- 46 Zetará hé hotá gún fúinne ítara híin dile-dile dooñr góri hoór de, “Mayafuain dor bútore rakí báfer de, “Tóole e fua wa hondilla óibo?” tuñí beh mubarek, aar tuáñr fejor fua wa yó Kiyólla-hoilé Mabud or át fbar uore accíl. 47 mubarek! 43 Aar aña uore eén rahámot kiyá Baade fbar baf Zakaríyah ye Pak-Ruh lói furaiya óiye, zeén níki aña Malik or maa aña hére aiccé? ói agun hotá hoór de: 48 “Taarif óuk Isráil or 44 Kiyólla-hoilé fúno, aña hane tuáñr sólam Mabud Allar, kiyólla-hoilé Íba aaí azad goijjé fúinne mottor, aña fejor fua wa kúciye fáldi ze bonda Íbar. 49 Íba ye Nizor gulam Dawud uijté. 45 Ubá hotó mubarek, zee níki biccác góri or nosól ottu añára lla taakotwala Nejatdoya de, Mabude híba re ziín hoiyé híin fura óibo!” tuillé, 50 zendilla Íba ye boóut age lóti hoóil 46 Moriyame hoór de: “Aña kollófe Mabud or Nizor pak nobi ókkol or muké; (aión g165) 51 ki taarif gorér, 47 aar Alla aña Nejatdoya re lói aña hoilé, añára re basa zaybo añárar duccon ókkol ruh kúci óiye. 48 Kiyólla-hoilé Íba ye toh Íbar ottu edde añára re nafórot-goróya beggún or át bañdir niróc tokkaruzu nozor diyé, héttolla, soó, ottu; 52 añárar bafdada ókkol or uore rahám yala lóti aña mubarek hoibó nosól beggúne. 49 góri bolla edde Nizor pak razinama re yaad Kiyólla-hoilé zíbá Taakotwala Íba ye goijjé aña rakí bolla, 53 yáni sóon waán ore ziyán Íba ye lla dooñr-dooñr ham, pak Íbar nam. 50 Doora goijjíl añárar baf Ibrahím lói, 54 añára re añárar zetará Íba re, Íbar rahámot zari táke ítarar duccon ókkol or át ottu basai honó door sára nosóle-nosóle. 51 Nizor duwáñ lói Íba ye dooñr- Íbar ebaadot gorá baitó, 55 Íbar muúntu paki dooñr ham goijjé, aar dile-dile zetará nizoré edde forhésgarir sááñte añárar zindigibór. 56 dooñr báfe ítara re cíñraciñtá gorí felaiye. 52 “Ó aña fua, toré daha zaybo de Alla Tálar nobi, Íba ye toktó ttu lamaidiyé hókumot-goróya kiyólla-hoilé tui Malik or rasta toiyar gorí bolla ókkol ore, montor uoror tokkat goijjé niróc Íbar age-age zaibi, 57 zai tui Íbar bonda ókkol cún ore. 53 Búka ókkol ore Íba ye gom jiníc lói ore guná maf fai yore nejat faibar zankari dibi, bóraidiye; montor tuangor ókkol ore háli áte 58 añárar Allar meérbaní edde raháme uottú duñraidiyé. 54 Íba ye Nizor gulam Isráil ore Beil or Foór aibó añárar hañse, 59 foór dí bolla modot goijjé, Íbar oh rahámot monot rakí yore, uitará re zetará andár ot edde moot or sábat 55 ziyán tákibo abadulabad Ibrahím edde fbar nosól ókkol or uore, zendilla hoóil Íba ye añárar bafdada ókkol ore.” (aión g165) 56 Moriyam tin mac hañsáhañsi Elízabet or fúañti tákí baade nizor góri ot waafes aágiyoi. 57 Zeñtté Elízabet ottu fua zormo dibar októ aiccé, híba ttu eggwá fua óiye. 58 Mabude híbar uore dooñr rahámot goijjé de híyan híbar ateháñsór maincé edde egana-guiccí ye fúni, ítara híbar fúañti kúci goijjé. 59 Baade eén óiye, ítara añaçto din ot din fua wa re ázomi goráito aiccé, aar ítara fua war nam baf or nam or díolla Zakaríyah rakító saáil. 60 Montor fbar maa ye hoór de, “No, itar nam raká zaybo de Yaháya.” 61 Ítara híba re hoór de, “Tuáñr egana-guiccír bútore de hé nam honókiyo ttu nái.” 62 Tarfore ítara baf ore icára gorí, fua war nam kii rakító monehoór de saáil. 63 Yóggwa ye ekkán lekíbar siz magai yore híyan ot leikké de, “Tar nam Yaháya.” Híyané ítara beggún taajup óigiyoi. 64 Aar éhon or bútore

2 Hé din ókkol ot eén óiye, Rom or baáñcca Agástas or torfóttu hókum zari óiye de, yóggwar fura raijor manúc beggún or seráng gorá foribó. 2 Yíba óilde foóilabar or seráng, zíbá Kurinias Siíriya mulluk or hákim accíl de héñtte gorá giyl. 3 Tói manúc beggúne nam lekái bolla zar-zar cóor ot tee-tee zaat doijjil. 4 Héndilla, Yusúf óu Galil or cóor Nasárat ottu neeli, uore Yohúdiya elakat Dawud or cóor Betélhem hoó de híyan ot giyé, kiyólla-hoilé Yusúf óilde Dawud or háandan ottu edde nosól ottu. 5 Hére giyé de, yóggwar zuijja bou Moriyam or fúañti nam lekái bolla; héñtte híba hámil accíl. 6 Ítara hére tákite, híba ttu fua

hálas óibar din furafuri aáigiyoi. 7 Tói híba ye aar yóggwar uore Pak-Ruh accíl. 26 Yóggwa re híbar foóila-fua morotfua zormo diyé. Híba ye Pak-Ruh ye zahér goijjíl de, Mabud or Mosih Fua wa re hoor berái hánďail ot neřai raikkíl, re dekíbar age yóggwar moot no óibo. 27 Pakkiyólla-hoilé hére ítara lla musáfer-hánat honó Ruhr hédayote yóggwa baitul-mukaddos ot zaga nu accíl. 8 Hé elakat hodún sóol-soroya aiccé, aar zeňtté bafmaa ye gura Fua Isá re accíl, zetará raitta kílat táki ítarar sóol or zák Córíyot or niyom mozin zíin gorá fore hín sooni gorí accíl. 9 Asimbit Mabud or ek fírista goittó bútore ainné, 28 Símiyone Isá re fatájja ítarar muúntu týaiye, aar Mabud or tozolli kul ot looi eén hoóí Allar taarif goijjé: 29 “Ó ítarar sairókul ttu soimké. Ítara bicí hoilé bicí Malik, Tuní Tuáñr hotá mutafek Tuáñr gulam dñoraigiyói, 10 montor fírista ye ítara re hoór ore yala cántir sáaňte zaito dor, 30 Kiyólla-hoilé de, “No dooraiyó, kiyólla-hoilé soó, aňí tuáñrar aňí suké Tuáñr nejat dekfelaiye, 31 ziyán Tuní haňse kúcír hóbör ainní, ziyáne tamám manúc tamám manúc ókkol or cáikkat toiyar goijjó. ókkol ore bicí kúci goríbo. 11 Ajja Dawud or 32 Híyan toh Beyohúdi ókkol or haňse Tuáñr cíor ot tuáñra lla eggwá Nejatdoya zormo óiye; moncá zahér goríbar ekkán nur, aar híyan óilde Íba óilde Mosih hé Malik. 12 Tuáñra Íba re e Tuáñr koum Boni Isráil or izzot.” 33 Isár baabute nicáne siní faribá: eggwá dud or Fua re hoor zíin howá gíyeh, hín fúni Íbar bafmaa taajup beráiya, urar hánďail ot neraiya loot faiba.” 13 óigiyoi. 34 Baade Símiyone ítara re dua diyé, Hétunot hé fírista war fúaňti asimbit ek zák aar Íbar maa Moriyam ore hoór de, “Soó, e Fua asmani fóous dahádiye, zíne Allar taarif gorí- wa re basílowa gíyeh de, Boni Isráil or boóut gorí hoór de, 14 “Ebbe uore asman ot Allar zon ore félai bolla edde tulí bolla, edde endilla taarif óuk, aar zobin ot ze manúc ókkol lói Íba ekkán nicán ói bolla ziyán or muhálef gorá kúci, ítarar bútore cánti óuk.” 15 Fírista gún zaybo, 35 zeňne boóut dil or kolfona ókkol zahér ítarar héntu asman ot giyyói rár, sóol-soroya óizagoi. Héňtte tuáñrar kollóf óu ekkán surí gúne ezzon ore ezzone hoór de, “Aiyó, aňára lói gaňtá zaybo.” 36 Hére Acer or háandan or Betélhem ot zai, aar ziyán óiye bóuli Mabude Anna nam or eggwá ambiya accíl, zíbá Fanuel aňára re zanaidiyé híyan saáigoi.” 16 Baade ítara or zérfua. Híba ttu bicí boc óigilgoi, híba biyá toratori áái Moriyam edde Yusúf ore deikkíl, gorí hócom or fúaňti háñt bosór beh táikkil, 37 aar Fua wa re hánďail ot neraiya loot faiyé. 17 baade lótí rarir zindigi haráití-haráití híbar Zeňtté ítara Fua wa re deikké, ítara re Fua war boc ací-sair bosór óiye. Híba baitul-mukaddos baabute zíin howá gíyl hín agagura zanaidiyé. ottu honó mikká no zaito, bólke ruza rakí edde 18 Aar sóol-soroya gúne hoiyé de hín zedúne dua gorí-gorí raite dine ebaadot gorát tákitó. 38 fúinne ítara beggún ammúk óigilgoi. 19 Montor Hétunot híba áái Allar cíkur gorát doijje, aar Moriyame hotá hín beggún dil ot gaňtí rakí uitará beggún ore Fua war baabute howát doijje hín báfi-báfi accíl. 20 Sóol-soroya gúne ítara zetará Jerúsalem or azadir entezar ot accíl. 39 re howá gíyl de mutafek beggún fúni edde Baade zeňtté Yusúf edde Moriyame Mabud or dekí Allar mohíma edde taarif gorí-gorí waafes Córíyot mutafek hárr kessú gorífelaiye, ítara giyyégoi. 21 Aňčto din furaiyé rár, Fua wa re Galil ot nizor cíor Nasárat ot waafes aáigiyoi. ázomi goráibar októt, Íbar nam Isá raká gíyeh, 40 Baade Fua wa giyan or sáaňte ðoónr ówat ze nam mán fírista ye Íba ferot óibar age lótí edde mozbut ówat accíl; aar Allar rahámot Íbar dyíl. 22 Baade zeňtté Muúsar Córíyot mozin uore accíl. 41 Isár bafmaa fottí bosór Azadir-Yusúf edde Moriyam pak-sáf óibar din aáigiyoi, id olla Jerúsalem ot zaito. 42 Zeňtté Íba baró ítara Isá re Mabud or haňse peec gorí bolla bosór óiye, ítara hé niyom mozin hére id ot uore Jerúsalem ot ainné. 23 Zendilla Mabud giyyé. 43 Id fúrai baade ítara waafes aáizargoi or Córíyot ot leikká asé de ki, “Foóila fua zodi de októt, Fua Isá Jerúsalem ot táigiyoi; montor morotfua óile, Íba re Mabud olla pak gorífela Íbar bafmaa ye hoi no fare. 44 Bólke Isá manúc foribó.” 24 Edde kurbani di bolla oh mozin or dol or bútore asé bóuli táari ítara ek din or zendilla Mabud or Córíyot ot hoiyé, ki hoilé, foňt ot giyyégoi, baade ítara nizor egana-guiccí “Ek zur hoóñl yálh duwá hoitor or basa.” 25 Hé edde sinforiso maincór bútore Íba re tuwat októt hére Jerúsalem ot Símiyon nam or ézzon doijje. 45 Zeňtté ítara Íba re tuwai nó faa, Íba re manúc accíl, forhésgar edde dindár, zíbá Boni tuwai-tuwai Jerúsalem ot waafes giyyé. 46 Tin Isráil ókkol or tosóllir októr entezar ot accíl; din baade ítara Íba re baitul-mukaddos ot alem

ókkol or mazé boói ítarar hotá fúner de edde íte nái de ítare eggwá doo, aar zar ttu háná ítara re súwala-súwali gorér de loot faiyé. **47** asé, íte yó héndilla goró.” **12** Házana-tulóya Aar zetará Íbar hotá fúinne, ítara beggún Íbar ókkol óu báp̄tisma loito aiccé; ítara yóggwa buzáye edde zuwabe taajup óiye. **48** Zeñtté Íbar re hoór de, “Úzur, añára ttu kii gorár zorur?” bafmaa ye Íba re deikké, ítara ammúk óigiyoi. **13** Yóggwa ye ítara re hoór de, “Ain ot asé de Maa ye Íba re hoór de, “O Fut, Tuñí añára llói yár túaro barái no loijo.” **14** Héndilla, fóous héndilla kiyá gojjó? Soósai, Tuáñr baf loi aní ókkole yó yóggwa ttu fusár gorér de, “Añára loi sintá gorí-gorí Tuáñre tuwat así.” **49** Isá ye ká, añára ttu kii gorár zorur?” Yóggwa ye ítara ítara re hoór de, “Tuáñra Añré twooór kiyá? re hoór de, “Kiyó ttu dómkí dí kessú no loijo, Tuáñra no zano né, Añr ttu Añr Baf or górt ot honókiyor uore misá elzam no lagaiyó, nizor tákar zorur dé?” **50** Montor Íba ye ítara re ziyán muzuri loi kúci táikko.” **15** Zeñtté manúc cún hoiyé híyan ítara nó buzé. **51** Baade Íba ítarar acár hálót ot accíl, aar ítara beggúne nizor dile-fúañti bacá lói nise Nasárat ot waafes aiccé, dile Yaháyar baabute báfat accíl de, yóggwa aar ítarar hotá mani soillíl. Aar Íbar maa ye Mosih ói né no, **16** hétunot Yaháya ye zuwabe hotá híin beggún nizor dil ot gañtí raikkíl. **52** ítara beggún ore hoór de, “Añi toh tuáñra re Isá giyane edde gaafíré, Allar edde manúc or fanít éna báp̄tisma díh; montor zibár tokka añr muhábbote barí uáf accíl.

3 Tibiriyus Káisar or hókumot fundóro bosór soler de októt, zeñtté Pontiyus Filat accíl de Yohúdiyar hákim, aar Hérud accíl de Galil or hókumot-goróya, yóggwar bái Filíp accíl de Itúriyar edde Trakonitis elakar hókumot-goróya, Laiséniyas accíl de Abilenir hókumot-goróya, **2** Boro imam accíl de Hánan edde Káiyafas, héñtté Allar kalam moidan elakat Zakaríyah fua Yaháyar hañse nazil óiye. **3** Tói yóggwa Jordán hál or sairókul or elaka beggún ot zai tobolik gorér de, gunár maf fai bolla touwá gorí báp̄tisma loito. **4** Zendilla nobi Yesáyahr kitab ot leikká asé: “Moidan zagat ezzone guzori-guzori één hoór, ‘Mabud or foñt toiyar goró, Íbar rasta uzu goró. **5** Fottí gúna bóra zaybo, fottí faár edde murá fúwan gorá zaybo. Behañsúra foñt ókkol uzu gorá zaybo, téeilameila rasta ókkol fúwan gorá zaybo, **6** aar fura insán zati ye Allar nejat dekíbo.” **7** Hétunot yóggwa ye zetará yóggwa ttu báp̄tisma loito aiccé ítara re hoór de, “Ó háf or fuain ókkol! Aibár gozzob ottu dáizayboi lla tuáñra re hone úñciyari díye? **8** Touwá lói mil há de héndilla gulagala ókkol dóro, aar nizor dil ot endilla howát no doijjo de ki, ‘Añára ttu toh baf ísafe Ibrahím asé.’ Añi tuáñra re hoóir, Alla ye sailé e cíl lun ottu yó Ibrahím olla fuain foida gorí fare. **9** Aar ehón toh gas or gurat kuról raká giyeh. Hétolla, ze gas ot gom gula no dóre, yíba re haři ooin ot félaidiya zaybo.” **10** Manúc cúné yóggwa ttu fusár gorér de, “Tóoile añára ttu kii gorár zorur?” **11** Yóggwa ye ítara re zuwabe hoór de, “Zar ttu duwá kuruta asé,

bolla úddwa laayek no. Íba ye tuáñra re Pak-Ruh edde ooin loi báp̄tisma díbo. **17** Íba ttu Nizor kula Nizor át ot asé, Nizor hóñla re cündorgori sáf gorí bolla edde guyuñ ókkol ore dolagorí gudam ot rakí bolla; montor Íba ye suwa gún ore honódin no nifé de ooin ot furat difélaibo.” **18** Héndilla aró boóut nosiyot ókkol lói Yaháya ye maincór hañse kúchóbor tobolik gojjíl. **19** Lekin hókumot-goróya Hérude nizor bái or bou Hérudias ore biyá gojjíl de hétolla edde yóggwa ye ze bura ham ókkol gojjíl híin beggún olla zeñtté Yaháya ye yóggwa re bótboráye, **20** tói yóggwa ye hé bura ham beggún ot aró ekkán baráye, híyan óilde, yóggwa ye Yaháya re ziyól ot bon gorí raikké. **21** Zeñtté manúc beggúne báp̄tisma loiyé, Isá ye yó báp̄tisma loiyé. Íba dua gorér de októt asman kúligyoi, **22** aar Pak-Ruh hoitor or dóilla jisím or súrote Íbar uore lami aiccé. Aar asman ottu eggwá abas aiccé de, “Tuñí Añr adorja Fua, Añi Tuáñre lói bicí kúci.” **23** Zeñtté Isá ye Allar ham gorá cúru gojjé, héñtté Íbar boc tokoriban tirí bosór; maincé táaitto de, Íba Yusúf or fua. Yusúf óilde Hélier fua. **24** Héli Mattát or fua, Mattát Leévir fua, Leévi Melkir fua, Melki Jannair fua, Jannai Yusúf or fua, **25** Yusúf Mattatíyas or fua, Mattatíyas Ámos or fua, Ámos Nahum or fua, Nahum Esáir fua, Esáli Naggair fua, **26** Naggai Maát or fua, Maát Mattatíyas or fua, Mattatíyas Sémiyir fua, Sémiyir Josék or fua, Josék Jodar fua, **27** Joda Joannar fua, Joanna Resár fua, Resár Zerubabel or fua, Zerubabel Cáltiyel or fua, Cáltiyel Nerir fua, **28** Neri Melkir fua, Melki Addir fua, Addi Kosám or fua, Kosám Elmádom or fua, Elmádom

Er or fua, **29** Er Yehócuar fua, Yehócuá Eliyazar Tuáñre dórifelaibo, zeéne Tuáñr ténge honó cíl or fua, Eliyazar Jorim or fua, Jorim Mattát or ot duk no faa.” **12** Isá ye ítare zuwabe hoór de, fua, Mattát Leévir fua, **30** Leévi Símiyon or “Pak-kalam ot endilla asé, ‘Tuñí tuáñr Mabud fua, Símiyon Yohúdahr fua, Yohúdah Yusúf or Alla re entán no goríba.’” **13** Zeñitté Ibilíc ottu fua, Yusúf Jonam or fua, Jonam Eliyákím or hárr dóilla entán goijjá óiye, arek mouka nó fua, **31** Eliyákím Maleyar fua, Maleya Minnar faa fojjonto Íbar héntu giyégoi. **14** Baade Isá Fua, Minna Mattátár fua, Mattátá Natan or fua, Pak-Ruhr kudurute furaiya ói Galil ot waafes Natan Dawud or fua, **32** Dawud Jesir fua, Jesi aiccé, aar Íbar hóbör hériyar sairó dák or elakar Obed or Fua, Obed Boaz or fua, Boaz Sálmon or agagura fóligyoi. **15** Íba ye ítarar mujilíc-hána fua, Sálmon Nacon or fua, **33** Nacon Amminadab ókkol ot taalim diyat doijje, aar beggúne Íbar or fua, Amminadab Admin or fua, Admin Arnir taarif goijjíl. **16** Baade Íba Nasárat ot aiccé, fua, Arni Hisron or fua, Hisron Fares or fua, zeré Íba ðooñr óoil, aar Nizor niyom mutafek Fares Yohúdahr fua, **34** Yohúdah Yakub or fua, ebaadot-or-din mujilíc-hánat giyé, aar telawot Yakub Isahák or fua, Isahák Ibrahím or fua, goittó týaiye. **17** Íba re nobi Yesáyahru kitab Ibrahím Térar fua, Téra Nahor or fua, **35** Nahor diiya giyéh; aar hé boit a kitab pw  mel , e zaga S rug or fua, S rug Rau or fua, Rau Falek or g n tuwai loiy  ze  leikk  as  de, **18** “Mabud fua, Falek Eber or fua, Eber C lah fua, **36** C lah or Ruh A r uore as , kiy lla-hoile Íba ye A r  K inan or fua, K inan Arfakk d or fua, Arfakk d gorif ókkol or ha se k uch bor boiyan gor  bolla Ce m or fua, Ce m Nuhr fua, Nuh Lamak or fua, bas loiy . Íba ye A r  difer iye de, bondi ókkol **37** Lamak Mat c lah fua, Mat c lah Idiris or ore s ribar hot , edde a nd  ókkol ore dek bar fua, Idiris Jared or fua, Jared Mah lalel or fua, hot  elan goitt ; ar , zet r  zul m faar itara re Mah lalel K inan or fua, **38** K inan Enoc or fua, azad goitt , **19** edde Mabud or me rbanir bos r Enoc S t or fua, S t Adom or fua, Adom Allar fua.

4 Isá, Pak-Ruh l i furaiya ói Jord n h l ottu waafes aicc , aar hé Ruhr h daiyote moidan zagat g rat acc l. **2** H re Íba re salic din fojjonto Ibil ce ent n goijj . H  din ókkol ot Íba ye hon  kess  n  h ; h in f rai baade Íba ttu b uk laigg . **3** Ibil ce Íba re ho r de, “Tu n zodi Allar Fua de  ile, e c l lw  re ru t   izaytoi h kum d h.” **4** Is  ye ítare zuwab der de, “Pak-kalam ot endilla as , ‘Man c sir f ru t  loi base de no.’” **5** Tarfore Ibil ce Íba re ekk n u s l zagat loigiy , aar  hon or b tore Íba re duniyair tam m  raij  ókkol dah iye. **6** Tarfore Ibil ce Íba re ho r de, “A n  Tu nre yi n or fura ad sk r edde c  an diif laiy , kiy lla-hoile yi n a n  diif ela g yeh, aar a n  a n  ttu zar  diito moneho  tar  d i fari. **7** H tolla zodi Tu n a n r  sóida gor , i n begg n Tu nre  izayboi.” **8** Is  ye ítare zuwab der de, “Pak-kalam ot endilla as , ‘Tu n tu n Mabud Alla re beh sóida gor ba, aar sir f Íbar beh ebaadot gor ba.’” **9** Baade Ibil ce Íba re Jer s alem ot loigiy , aar baitul-mukaddos or tullit t yagarai Íba re ho r de, “Tu n zodi Allar Fua de  ile, ent u nise z  p maro, **10** kiy lla-hoile pak-kalam ot toh endilla as , ‘Íba ye Tu nre baabute Nizor f rista ókkol ore h kum d bo, Tu nre h fazot gor  bolla. **11** Itara nizor at 

aar haindá ttu félaidi bolla íba re faár or tullit zailla ókkole lami ítarar zal dúifelat accíl. 3 loigiyé, zeré uore ítarar cóor banaiyé. 30 Montor Íba héntu ekkán noow ot uiittégoi, ziyán óilde Íba ítarar mazór ttu neeli héntu giiyégoi. 31 Sáimon or, baade íba re noow gán kul ottu Tarfore Íba nise Kaparnahúm ot giiyé, ziyán ekkágori duré loizaitó hoiyé. Tarfore Íba boói ekkán Galil or cóor, aar ebaadot-or-din manúc noow ttu tái manúc ókkol ore taalim diyat doijje. ókkol ore taalim diyat accíl. 32 Manúc ókkol 4 Zeñtté Íba ttu taalim diya óiye, Íba ye Sáimon Íbar taalime ammúk óizaytoi, kiyólla-hoile íba ore hoór de, “Noow gán mur fanít loizai ekkúf ye hotá hoító de adíkar or sáaňte. 33 Hére mas sai bolla zal félo.” 5 Sáimone zuwabe hoór mujilíc-hánat endilla ezzon manúc accíl, zibá de, “Úzur, aňára raitbór meénnnot gorí kessú nó nafak bút or jine faiya. Yóggwa ye eggwá dooňr fai. Toou Tuñí zettót hoór, aňí zal félaiyum.” 6 abase guzori hoór de, 34 “Ó Isá Nasári, aňára llói Ítara zal félaiye rár, edún mas foijjé zeén níki Tuáñr kii ham asé? Tuñí aňára re dónc goittó ítarar zal fári zargoi. 7 Hétunot ítara ítarar ze aiccó de né? Aňí zani Tuñí hon, Tuñí óilade sáaňti ókkol oinno noow ot asé ítara re icára Allar Pakzon nwá.” 35 Montor Isá ye jin nwá gorí mataiyé, zeéne aái ítara re modot goré. re jéjerai hoór de, “Nizám ó, yoggwár búttott Tói tará aái duní noow eddúr bóijje, zeén níki neelizagói.” Hétunot hé jine yóggwa re beggún hín dufóm-dufóm óiye. 8 Híyan dekí Sáimon or mazé aňsár mári edde honó zohóm no gorí Fitore Isár foot fori hoór de, “Malik, aňr héntu yóggwar búttott neeligiyói. 36 Híyan manúc zoogói; aňí toh gunágár manúc.” 9 Kiyólla-beggún taajup óigiyoi, aar ezzon ore ezzone hoile ítara héden mas faiyé de héttolla íba edde hoór de, “Ín hondilla hotá? Kiyólla-hoile íba ye íbar fúaňti zetará accíl ítara beggún kúb taajup adíkare edde taakote hóraf jin ókkol ore hókum óigilgoi. 10 Héndilla, Zebedair fuain Yakub edde déh aar hín neelizagói!” 37 Tói Íbar hóbor hé Yohánna yó, zetará accíl Sáimon or sáaňti. Isá elakar sairó dák or fottí zagat fóligiyoi. 38 Baade ye Sáimon ore hoór de, “No doorac, ehón ottu Isá mujilíc-hána ttu neeli, Sáimon or górt ot lóti tui manúc dóribi.” 11 Tarfore ítara ítarar giiyé. Héntte Sáimon or hóuri ttu bicí gaatzor noow gún kul ot ainné, aar hárr kessú eri Íbar uiitté. Yóggwa re gom gorí bolla ítara Isá re aros fisáli doijje. 12 Ekbar Isá ekkán cóor ot accíl, goijjíl. 39 Íba yóggwar dáke týai yore gaatzor hére kuruse furaiya ezzon manúc accíl. Yóggwa zaibói lla hókum díye rár, yóggwa ttu gaatzor ye Isá re deikké rár, uúintoi fori Íba re fóriyat giiyégoi. Baade yóggwa éhon or bútore uří gorér de, “Ó Malik, Tuñí sailé aňré pak-sáf gorí ítara re meémandari gorát doijje. 40 Zeñtté beil faribá.” 13 Isá ye Nizor át baráti yóggwa re dóri gólibargoi, zetará ttu ðoilla-bodoilla biyaram hoór de, “Aňí saái; pak-sáf óizogoi.” Tói éhon or ola biyaraaimma asé, ítara beggúne tará re Isár bútore yóggwa ttu kurus biyaram giiyégoi. 14 hañse ainné, aar Íba ye tará re fottí ekzon or Baade Isá ye yóggwa re nicót goijjé de, “Yián uore át dídi gom goijjé. 41 Boóut zon ottu bút honókiyo re no hoiyó, bólke zai nizoré imam or ókkol óu eén hoói guzori neellé de asé, “Tuñí hañse dahógoi, aar tuñí pak-sáf óiyo de híyan óilade Allar Fua!” Montor híine Íba Mosih de maincór hañse gobá ó fan, Muúsa ye hókum siné de héttolla, Íba ye hín ore dómkí dí matitó díye de hé kurbani dogói.” 15 Lekin Isár hóbor no dito. 42 Baade din óiye rár, Isá neeli ekkán aró bicígori fóligiyoi, aar becábicí manúc ókkol bocóti-sára zagat giiyé; aar manúc ókkole Íba re Íbar hotá ókkol fúni bolla edde nizor biyaram tuwai-tuwai dóijjegai. Ítara Íba re ítarar héntu ókkol ottu gom ói bolla aát tákito. 16 Montor zaitogói no dito saáil; 43 montor Íba ye ítara Íba Nize egazá-egazá bocóti-sára zagat zai dua re hoiyé de, “Aňr ttu ar cóor ókkol ot óu Allar goittó. 17 Ek din zeñtté Isá ye taalim der, hére raijor baabute tobolik gorár zorur, kiyólla-hoile hoozzon Féroci edde Córíyot or alem ókkol Aňré héttolla beh diferá gíyeh.” 44 Yárbaade Íba boirá accíl, zetará aiccé de óilde Galil or fottí Yohúdiyar mujilíc-hána ókkol ot tobolik gorát fara ttu, Yohúdiya ttu, edde Jerúsalem ottu. Aar accíl.

5 Ek din zeñtté Isá Genesáret Ðiír kul ot týai accíl, manúc ókkole Íbar sairó dák ottu télateli gorí-gorí Allar kalam fúnat accíl. 2 Íba ye ðiír hañsa loi duiyán noow deikké, ziín ottu

bútore loizaibár rasta nó faa, hétunot ítara góroc ore furan samarar hóillat raké de nái; zodi or sád or uore uittégoi, aar sáni bay yóggwa rakíle toh noya roc cúne hóilla gún fárifelai re bisána cóo manúc ókkol or mazéhale Isár golizaybói, aar hóilla gún óu borbad zayboi. **38** muúntu lamaidiyé. **20** Ítarar iman dekí Isá ye Hétolla, noya anggur or roc ore noya samarar hoór de “Dustó, tor guná maf gorídiya gíyeh.” hóillat raká fore. **39** Honókiye toh furan anggur **21** Híyane alem ókkole edde Féroci ókkole báfat or roc hái baade noya anggur or roc háito azzu doijje de, “E Manúc cwa hon, zibá ye kuféri goré de nái, kiyólla-hoile tee hoó de, ‘furan nún gorér?’ Siríf Alla bade guná maf gorífaroya hon beh beétor.”

asé?’ **22** Isá ye ítarar báfani re zani, ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra dile-dile héndilla kiyá báfor? **23** Hoité hon nán aásan, ki ‘Tor guná maf gorídiya gíyeh,’ aar náki, ‘Urí áñit?’ **24** Lekin Añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór, e duniyait guná maf goríbar kémota Manúc or Fua ttu asé.” Tóí Íba ye añtúr manúc cwa re hoór de, “Añí toré hoóir, ut, tor bisána tulí looi gór ot zaagói.” **25** Yóggwa éhon or bútore ítarar muúntu uitté, aar nize neři accíl de bisána wa tulí looi Allar taarif gorí-gorí gór ot giyyégoi. **26** Híyane ítara beggún taajup ógiyoi, aar Allar taarif gorát doijje. Ítara kúb dooraizai hoór de, “Aijja añára harhána deikkí!” **27** Yárbaade Isá baárkule zai dekér de, Leévi nam or ézzon házana-tulóya házana tulé de gór ot boói tákke. Íba ye yóggwa re hoór de, “Añr fisáli doro.” **28** Hétunot yóggwa hárr kessú eri urí Íbar fisáli doijje. **29** Baade Leévi ye nizor gór ot Isá lla eggwá doóñ hána goijjé; aar ítarar fúáñti háito boiccé de hére házana-tulóya ókkol edde oinno manúc ókkol doóñr ek dol accíl. **30** Féroci ókkole edde ítarar alem ókkole Íbar ummot ókkol or hañse endilla cékayot gorát doijje, “Tuáñra házana-tulóyar edde gunágár ókkol or fúáñti kiyá hána-fina hóo?” **31** Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Araimma ókkol ottu toh dáktor no lage, montor biyaramma ókkol ottu beh lage. **32** Añí touwár dawot dito aiccí de forhésgar ókkol ore no, bólke gunágár ókkol ore.” **33** Ítara Isá re hoór de, “Yaháyar ummot ókkole toh egazá-egazá ruza raké edde dua goré, héndilla Féroci gúne yó goré, montor Tuáñr gúne toh hána-fina bad dede nái.” **34** Isá ye ítara re hoór de, “Dulá fúáñti tákite kí tuáñra boiraitta re ruza rakái faribá? **35** Montor eén din aibó, zeñtté dulá re ítarar hañsóttu loiféla zaybo, héñtte ítara din híin ot ruza rakíbo.” **36** Íba ye ítara re e meésal lan óu hoyié, “Honókiye toh noya fucák ottu ekkágori fári looi furan ekgwát tali dede nái; zodi dilé toh noya wa yó fári zayboi, aar noya wa ttu loiyé de tali gán óu furan nwát no háríbo. **37** Héndilla, honókiye noya anggur or

6 Ekbar eén óiye, ebaadot-or-din Isá guyuñr kuñrás báy zaar, aar Íbar ummot ókkole guyuñr túr ókkol tulí áte döli-döli háat doijje. **2** Montor hodún Féroci ye hoór de, “Ebaadot-or-din ziyán goríbar maná, tuáñra híyan kiyá gorór?” **3** Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra kí yián úddwa nó foró, zeñtté Dawud edde Íbar sáañti ókkol ottu búk laiggíl, héñtte Íba ye kii goijjil dé? **4** Íba ye toh Allar gór ot góillegoi, aar Allar hañse peec goijjá ruñt looi háail, ziín siríf imam ókkole bade ar honókiye háibar ezazot nái. Íba ye híin nizor sáañti ókkol ore yó diíl.” **5** Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Manúc or Fua óilde ebaadot-or-din or Malik.” **6** Aró éggwa ebaadot-or-din Isá mujilíc-hánat góli taalim diyat doijje; hére ézzon endilla manúc accíl, zar den át tan fúaigiyoi. **7** Alem ókkole edde Féroci ókkole Íba ye ebaadot-or-din gom goré né háas nozor di saái tákke, zeéne ítara Íbar uore elzam lagaibár mouka faa. **8** Montor Íba ye ítarar báfani re zani, át fúana manúc cwa re hoór de, “Uró, eré mazé tíyogai.” Tóí yóggwa urí tíyaiye. **9** Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re ekkán súwal gorí, ebaadot-or-din gom ham goríbar zayes asé né náki hóraf goríbar? Foran basaibár né náki hálak goríbar?” **10** Íba ye sairómikka ítara beggún or uzu saái, manúc cwa re hoór de, “Tuáñr át tan baró.” Tóí yóggwa ye héndilla goijjé, hétunot yóggwar át tan agor dóilla gom ógiyoi. **11** Montor ítara ttu bicí guccá urígyioi, aar ezzon loi ezzone biyasana gorát doijjegoi de, ítara ttu Isá re kii gorá foribó. **12** Hé din ókkol ot ek din, Isá dua gorí bolla eggwá faár or uore uittégoi, aar fura rait Allar hañse dua gorát háräiyé. **13** Zeñtté din óiye, Íba ye Nizor ummot ókkol ore matai ítara ttu baró zon basíloye, zetará re Íba ye sáhabí hoi lokób diyé. **14** Ítara óilde: Sáimon zaré Íba ye Fitor nam diyé, edde Íbar bái Enderiyas; aar Yakub, Yohánnna, Filíp, Bartólomiyo, **15** Moti, Tómas, Alfáiyas or fua Yakub, Sáimon zibá re Zélot hoó, **16** Yakub or fua Yohúdah, edde Yohúdah

Iskáriyet zibá dóridoya óoil. 17 Isá ítarar fúañti hoilé gunágár ókkole úddwa toh héndilla goré. lami aái ekkán fúainna zagat tíyaiye; hére Íbar 34 Zodi tuáñra fírai faibar acá goró de hé manúc doóñr ek dol ummot accíl, fúáñti aró becábicí ítara re beh udár dóh, tóoile súwab kiyólla manúc ókkol óu accíl zetará óilde Yohúdiyar, faiba? Kiyólla-hoile gunágár ókkole úddwa toh Jerúalem or, Tayár or, edde Sídon or doiijar gunágár ókkol ore udár déh, zeéne beggún hañsar, 18 zetará Íbar boiyan fúni bolla edde fírai faa. 35 Montor tuáñra nizor duccón ore ítarar biyaram ottu gom ói bolla beh aiccé. muhábbot goró, ítarar bálai goró, aar kessú Aar zetará re hóraf jine duk der, ítara re gom fírai faibar acá no gorí udár dóh; tói tuáñra gorá gíyeh. 19 Manúc beggúne Íba re súíbar lla boccíc doóñr tákibo, aar tuáñra Alla Tálar kucíc goijjil, kiyólla-hoile Íba ttu taakot neeli fuain tóoriba, kiyólla-hoile Íba Nize yó toh zai beggún ore gom gorát doiijje. 20 Isá ye Nizor nacúkur edde hóraf manúc ókkol or uore rahám ummot ókkol or uzu saái hoór de: “Mubarek goré. 36 Rahám dil ola ó, zendilla tuáñrar Baf tuáñra zetará gorif, kiyólla-hoile Allar raijjo óu rahám dil ola. 37 “Ar ezzon or hosúri no toh tuáñrar. 21 Mubarek tuáñra zetará ehón doiijo, tói tuáñrar hosúri yó dóra no zaybo. Ar búka, kiyólla-hoile tuáñra re bóraidiya zaybo. ezzon ore hosúrbon no tóoraiyo, tói tuáñra re Mubarek tuáñra zetará ehón hañdoór, kiyólla- yo hosúrbon tóora no zaybo. Maf gorídiyo, tói hoile tuáñra áñciba. 22 Mubarek tuáñra zeñtté tuáñra re yó maf gorídiya zaybo. 38 Diiyo, tói maincé tuáñra re Manúc or Fuar zoriya nafórot tuáñra re yó diiya zaybo. Sibi-sibi edde lari-goré, maárum goré, ínca goré, edde bodnam lari baái fore fángori gom mafe tuáñrar kussát goré. 23 “Hé din kúci goijjó, edde kúciye fál dálidiya zaybo. Kiyólla-hoile tuáñra ze mafe maijjo, kiyólla-hoile fúno, asman ot tuáñra lla doo, tuáñra re yó hé mafe beh diiya zaybo.” 39 doóñr boccíc asé. Héndilla toh ítarar bafdada Isá ye ítara re e meésal lan óu diyé, “Ek añdá ye ókkole nobi ókkol ore yó goittó. 24 Montor kí arek añdá re foñt dahái fare? Tará duní zon afsús tuáñrar uore zetará tuangor, kiyólla-hoile kí gañt ot no foribó né? 40 Cárit toh nizor ustut tuáñra toh tuáñrar cük beggún eré faifelaiyo. or túaro doóñr no, lekin zar ttu niki furafuri 25 Afsús tuáñrar uore zetará yala feñt bóräi cíkka óizagoi, íte nizor ustut or dóilla beh óibo. faroór, kiyólla-hoile tuáñra búka óiba. Afsús 41 “Tuñí tuáñr bái or suk ot asé de hál lan kiyá tuáñrar uore zetará yala áñcor, kiyólla-hoile dékór, montor tuáñr nizor suk ot asé de hoddá tuáñra ferecan óiba edde hañdañári goríba. gán toh ót no gorór? 42 Tuñí zettót tuáñr suk 26 Afsús tuáñrar uore zeñtté manúc beggúne ot asé de hoddá gán no dékór, tói tuñí tuáñr bái tuáñrar nam goré, kiyólla-hoile héndilla toh ore keéngori hoór de, ‘Bái, añí tuáñr suk ottu ítarar bafdada ókkole misá nobi ókkol ore yó hál lan neelaifélei?’ Ó munafék! Age tuáñr nizor goittó. 27 “Lekin tuáñra zetará fúnor, Añí tuáñra suk ottu hoddá gán neelaifélo, baade tuáñr bái re hooir: nizor duccón ore muhábbot goijjó; or suk ot asé de hál lan neelai bolla sáf góri zetará tuáñra re nafórot goré, ítara re bálai dékiba. 43 “Kiyólla-hoile gom gas ot toh hóraf goijjó; 28 zetará tuáñrar uore gozzob deh, ítara gula dóre de nái, aar hóraf gas ot gom gula dóre re borhot diyo; zetará tuáñra re bodsólluk de nái. 44 Ze honó gas ore yíbar gulaye beh goré, ítara lla dua goijjó. 29 Zee niki tuáñre siná zah. Kiyólla-hoile maincé toh keñrabon ek galsaba sói suwar mare, ítare oh dák óu ottu duñir gula no fare, yáh keñrar záli ttu fíraidiyo; zee niki tuáñr saddor loizagói, ítare anggur no fare. 45 Gom manúce nizor dil or tuáñr kuruta yó loizaitó maná no goijjó. 30 Zee gom zomaiya ttu gom mún neela; aar hóraf niki tuáñr ttu mage, ítare diiyó; aar zee niki manúce nizor dil or hóraf zomaiya ttu hóraf tuáñr jiníc loizagói, ítar ttu fírai no magiyó. fun neela. Kiyólla-hoile zar dil ziíne furaiya, 31 Maincóre undilla goró zendilla tuáñra soó nizor muké hín beh hoó. 46 “Tuáñra zettót Añí de, ítara tuáñre goróuk. 32 “Zodi tuáñra cídu ziín hoói hín amól no goró, tói Añré kiyólla, tuáñra re muhábbot goré de ítara re muhábbot ‘Malik, Malik,’ dako? 47 Zee niki Añr hañse aiyé goró, tóoile súwab kiyólla faiba? Kiyólla-hoile aar Añr boiyan fúni amól goré, íte har dóilla gunágár ókkole úddwa toh nizoré muhábbot de Añí tuáñra re daháir: 48 Íte óilde endilla goré de ítara re muhábbot goré. 33 Aar zodi ezzon manúc or dóilla, zee niki góri banaibárcot tuáñra cídu tuáñra re bálai goré de ítara re mur gori meri kurí cíl ot mazé buniyadi dáille. bálai goró, tóoile súwab kiyólla faiba? Kiyólla- Zeñtté faníban aái hé góri gán ot dósadiye híyan

ore lari nó fare, kiyólla-hoile híyan toh mozbüt Híyane manúc beggún or bútore door góligiyoí, gori bana giyéh. **49** Lekin zee niki fúni amól no aar ítara Allar taarif gorát doijje, eén hoói, goré, íte óilde endilla ezzon manúc or dóilla, “Añárar bútore eggwá doóñr nobi uitté. Alla zee niki honó buniyadi no dáli meñir uore ekkán ye Nizor bonda ókkol ore modot goittó aiccé.” góri banaiyé. Tói zeñtté faníban aái hé góri gán **17** Íbar hé hóbör híyan Yohúdiya agagurat ot dóssadiye, híyan éhon or bútore fori ebbe nec óigiyoi.”

7 Zeñtté Isá ttu manúc cún ore hín beggún boiyan goijjá óiye, Íba Kaparnahúm cóor ot giiyé. **2** Hére ézzon ek cót fóous or cáap or bicí adorja gulam biyarame moron-moron óiye. **3** Hé cáap pwá ye Isár baabute fúinne rár, Yohúdir hoozzon murubbi re Íbar hañse diferái Íba re aros goijjé de, aái yóggwar gulam mwa re gom goittó. **4** Ítara Isár hañse aái Íba re becábicí fóriyat goijjé, eén hoói, “Hé manúc cwa Tuáñr e modot tán or laayek; **5** kiyólla-hoile yóggwa ye añaarar koum ore muhábbot goré, aar añaarar mujilfc-hána gán yóggwa ye beh banaidiyé.” **6** Hétunot Isá ítarar fúañti zaat doijje, lekin Íba zeñtté góri or hañsáhañsi foónicce, cáap pwá ye hoozzon dustó diferái Íba re hoór de, “Malik, Nizoré ar duk no dijó, kiyólla-hoile Tuñí añr góri or sal or nise aibár añr laayek no; **7** hé tolla añr nizoré Tuáñr hañse aibár laayek bouli nó báfi. Siríf muké hoó, tói añr gulam gom óizayboi. **8** Kiyólla-hoile añr nize yó ar ezzon or hókumot or tole así, aar fóous ókkol añr nise asé. Añr ezzon ore, ‘Zaa,’ hoile, íte zaa, ar ezzon ore, ‘Ai,’ hoile, íte aiyé, aar añr gulam ore, ‘Yán gor,’ hoile, íte híyan goré.” **9** Híyan fúni Isá taajup óigiyoi, aar zetará Íbar fisá dori accíl ítarar híkka fíri hoór de, “Añr tuáñra re hoóir, Añr ettór doóñr iman Isráili ókkol or bútore úddwa loot nó fai.” **10** Zetará re diferái gíyl ítara góri ot waafes aái, gulam mwa re gom óiya loot faiyé. **11** Baade eén óiye, yárbaade Isá Nain nam or ekkán farat giiyé, fúañti Íbar ummot ókkol edde doóñr ek dol manúc óu giíl. **12** Íba cóor or geit or dáke foónicce de októt, maincé eggwá muruda báare loizar, íte óilde ítar maar lehár ek fua, aar maa wa accíl rari. Cóor ottu doóñr ek dol manúc híbar fúañti accíl. **13** Malik ottu híba re dekí, híba lla fetfuijje, baade Íba ye híba re hoór de, “No hañdiyó.” **14** Baade Íba dáke aái tabut twa súiye, aar muruda boói loizar de ítara tíyaigiyoi. Íba ye hoór de “Ó nojuan, Añr toré hoóir, ut!” **15** Hétunot muruda wa urí boiccé aar hotá howát doijje. Baade Isá ye ítare ítar maar hañse waafes diifélaíye. **16**

Híyane manúc beggún or bútore door góligiyoí, aar ítara Allar taarif gorát doijje, eén hoói, goré, íte óilde endilla ezzon manúc or dóilla, “Añárar bútore eggwá doóñr nobi uitté. Alla zee niki honó buniyadi no dáli meñir uore ekkán ye Nizor bonda ókkol ore modot goittó aiccé.” **17** Íbar hé hóbör híyan Yohúdiya agagurat edde sairó dák or elaka beggún ot góligiyoí. **18** Yaháyar ummot ókkole yóggwa re hín beggún or baabute zanaiyé. **19** Tói Yaháya ye nizor duwá ummot ore matai, ítara re Malik or hañse yián fusár goittó diferáiye, “Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki añaára ar ezzon olla entezar goittám?” **20** Zeñtté manúc ítara Íbar hañse foónicce, ítara hoór de, “Añára re báptismadoya Yaháya ye diferáiye deh, Tuáñr ttu yián fusár goittó, ‘Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki añaára ar ezzon olla entezar goittám?’” **21** Hé októt Íba ye boóut zon ore biyaram, áfot, edde hóraf jin ottu basaiyé; Íba ye boóut zon añdá re yó dekíbar toóufik diiyé. **22** Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Zoo, tuáñra ziín deikkó edde fúinno hín Yaháya re zanogói, ki hoile, añdá ye dekér, lenge áñrér, kurus biyaraímma pak-sáf ór, náfange fúner, muruda zinda ór, edde gorif ókkol or hañse kúchóbor tobolik gorá zar. **23** Mubarek ubá, zee niki Añr baabute andacá no goré.” **24** Zeñtté Yaháyar hóborgwa gún bacá líoye, Íba ye manúc cún ore Yaháyar baabute howát doijje de, “Tuáñra moidan zagat kii saító giíla dé? Boiyare lore de hóir né? **25** Arnóile tuáñra kii saító giíla dé? Barík hoor findá manúc né? Zetará dami-dami hoor fiñdí rongzuingga gorí sole, ítara toh razmohól ot éna. **26** Tóóile tuáñra kii saító giíla dé? Honó nobi né? Ói, Añr tuáñra re hoóir, nobir túaro doóñr ézzon ore. **27** Yóggwa óilde ubá, zibár baabute pak-kalam ot endilla asé, ‘Soó, Añr Añr hóborgwa re Tuáñr age diferái, zibár ye Tuáñr age Tuáñr foñt toiyar goríbo.’ **28** Añr tuáñra re hoóir, mayafuain dor ttu zormo óiye de ítarar bútore báptismadoya Yaháyar túaro doóñr honókiye nái; montor toóu úddwa Allar raijjet zee niki ebbe cóñro, íte yóggwar túaro doóñr.” **29** Zeñtté tamám manúc ókkole edde házana-tulóya ókkole híyan fúinne, ítara Yaháyar hañsóttu báptisma loi, Alla insáfwala de maniloiyé. **30** Montor Féroci ókkole edde Córíyot or alem ókkole Yaháyar hañsóttu báptisma no loi, Alla ttu ítara lla accíl de moksót ore inkar gorídiye. **31** Isá ye aró hoór de, “Añr e zobanar maincóre kii loi fúwan goittám? Ítara kiyór dóilla? **32** Ítara undilla fuain dor dóilla, zetará bazar ot boói ezzon

ore ezone matai hoó de, ‘Tuáñra lla añára háná háito boiccil, ítara afós ot howáhoi gorér bací bazaiyí, montor tuáñra nó naso; tuáñra de, “Ibá hon, zibá ye guná úddwa maf goré?” 50 Lakin Íba ye mayafua wa re hoór de, “Tuáñr hando.” 33 Kiyólla-hoilé báptismadoya Yaháya imane tuáñre basaiyé; cántir sáaňte zoogói.’

aái zettót honó rutí edde anggur or roc ná háká,

tuáñra hoó de, ‘Íba re búte fajjé.’ 34 Aar Manúc or Fua aái zettót háafiya gorér, tuáñra hoór de,

‘Soó, ezzon fitác edde cárabkur, házana-tulóya edde gunágár ókkol or dustó.’ 35 Lakin giyan

sóyi de híyan giyané soloya beggúne sábut

gojjé.’ 36 Férocí ókkol ottu ezone Isá re nizor

fúaňti háná háito dawot dijé, tóí Íba hé Férocí

war góri ot zai háito boiccé.’ 37 Hé cóor gán ot

eggwá hóraf mayafua accíl; Isá Férocí war góri

ot háná hár de híyan híba ye zani fajjé rár,

híba ye fúaňti fattór or háñrit góri aňtor ainné,

38 aar Íbar fis ottu téng or dáke tiyai, hañdi-

hañdi Íbar téng ore nizor suk or faní lói bízat

dijje, baade nizor matár sul loi híin fuñsídiye edde

Íbar téng ot appá dí aňtor gún dálidiye.’ 39

Íba re dawot dijé de Férocí wa ye híyan deikké

rár, yóggwa ye nizoré nize hoór de, “Zodi e

Manúc cwa nobi óito, tóoile toh Ibá ye zainto,

Nizoré hone edde hondilla mayafua ye dórer

deh; mayafua wa toh hóraf.” 40 Hétunot Isá ye

yóggwa re zuwabe hoór de, “Sáimon, Añr ttu tuáñre kessú hoibár asé.” Sáimone hoór de,

“Ustat, hoóí faribá.” 41 “Ezzon hozzo-dooya

ttu dui zon hozzodár asé: ekzone loiyé fañs

cót dinár, ar ekzone loiyé fonzaic dinár.” 42

Ítara zettót híin fúñzi no farer, yóggwa ye ítara

duní zon or hozzo maf gorídiye. Tóoile ítara

ttu yóggwa re hone bicí muhábbot goríbo?” 43

Sáimone zuwabe hoór de, “Añr kíyal mozin, zar

niki bicí hozzo maf gorídiya gíyeh íte.” Íba ye

yóggwa re hoór de “Tuñí sóyi kíyal gojjó.” 44

Baade mayafua war híkka fíri Íba ye Sáimon ore

hoór de, “Tuñí e mayafua wa re dekór né? Añr

toh tuáñr góri ot ailám; tuñí Añré foo díu bolla

faní nō doo, montor ibáh ye nizor suk or faní

lói Añr foo bízai nizor sul loi fuñsídiye.” 45 Tuñí

toh Añré appá nō doh, montor Añí bútore góilli

lótí ibáh ye Añr foot appá díya bon nō goré.” 46

Tuñí Añr matát tel nō doh, montor ibáh ye Añr

foot aňtor dálidiye.” 47 Hétolla Añí tuáñre hoóir,

ibáh ttu bicí guná tákile yo, ibáhr hé guná híin

maf gorídiya gíyeh, kiyólla-hoilé ibáh ye bicí

muhábbot gojjé. Montor zaré hom maf gorídiya

gíyeh, yóggwa ye hom muhábbot goré.” 48

Baade Isá ye híba re hoór de, “Tuáñr guná maf

gorídiya gíyeh.” 49 Hétunot zetará Íbar fúaňti

8 Yárbaade, Isá cóore-cóore edde fara-fara zai

Allar raijor baabute kúchóbor boiyan gorát

edde tobolik gorát doijje. Baró zon nún Íbar

fúaňti accíl, 2 hodún beriyáin óu accíl zetará

re hóraf jin ókkol ottu edde ocük ókkol ottu

gom gorá gíyl; tará óilde: Moriyam, zibá re

Makdálini ñake, zibár búttottu háñt twa bút

neeillíl; 3 Joanna, zibá Hérud or uzir Kuzar or

bou; Sosánnna edde aró boóut beriyáin ókkol.

Tará nizor cóbombotti lói ítarar hédmot goittó.

4 Ek din zeňtté fóttí cóor ottu ðooñr ek dol

manúc Isár hañse aái zoma óiye, Íba ye ítara re e

meésal lan hoiyé: 5 “Ezzon bis cíñroya bis cíñtto

neeillé. Yóggwa ye cíñrer de októt, hodún bis

rastarhañsat foijjil; híin or uore úñran foijjil,

aar faik ókkole híin háifelaiye.” 6 Hodún bis cil

or uore foijjil, híine tocá nó faa ísafe barí ujrár

fúaňti-fúaňti fúraigiyoi.” 7 Hodún bis keñrabon

ot foijjil, fúaňti keñrabon barí ujrí híin ore sibi

raikké.” 8 Lakin ar hodún bis gom zobin ot foijjil;

híin barí uïtté, aar ek cót gun fósol doijje.” Isá ye

híin hoóí baade guzori hoór de, “Zar ttu fúnabar

han asé, yóggwa ye fúno.” 9 Isár ummot ókkole

Íba ttu fusár gorér de, “E meésal lan or maáni

kii?” 10 Íba ye hoór de, “Allar raijor gufoni

re zainto tuáñra re beh diya gíyéh, montor

oínno kiýo re meésal dí etollá howá zah, zeéne

“ítara sailé yo no deké, aar fúnile yo no buzé.”

11 “Meésal lan or maáni óilde yián: bis óilde

Allar kalam. 12 Rastar hañsat foijjé de híin óilde

uitará zetará fúne, montor Ibilíce aái ítarar dil

ottu kalam loizagói, zeéne ítara iman nu ané aar

nejat no faa.” 13 Cíl zobin ot foijjé de híin óilde

uitará, zetará kalam fúnile kúcir sáaňte kobul

goré; aar mozbut cíñyor nō gasá de hé tolla

kessú októ lla beh iman raké, montor entán ot

fore de októt fissá mare.” 14 Ze bis keñrabon

ot foijjé híin óilde uitará, zetará kalam fúne,

montor zindigi häráit - häráit  sintab faniye,

d n-d oulote, edde e zindig  ayaci-k c iye ítara

re sibi rak , hé tolla ítarar gula fagi no too re.

15 Lakin ze bis gom zobin ot foijjé híin óilde

uitará, zetará c ndorgorgi edde gom dile kalam

f ne, h in ore mozbut gori d ri rak , edde sob r

or s a n te gula d ra. 16 “Hon kiye toh serak

d rai t ra l i z f i no rak , y h falong or tole

yó no raké, bólke boirónir uore éna raké, zeéne tune Íba re fóriyat gorér de, híin ore hé cíwor bútore aiyé de ítara foór deké. **17** Kiyólla-hoile gún or bútore góiltoi ezazot di bolla. Tói Íba endilla surha kessú nái ziín zahér no óibo, aar ye híin ore ezazot diyé. **33** Hétunot hé bút tun endilla lukaiya yó kessú nái ziín zana no zaybo manúc cwa ttu neeli aáí cíwor gún or bútore aar kúlahala no óibo. **18** Hétolla tuáñra hondilla góillegoi, tói cíwor or zák kwa faár or haindá gori fúnor úñciyar, kiyólla-hoile zar ttu niki báy zure ñjít duñrdiyé aar dufí morigiyói. **34** asé, yóggwa re aró diiya zaybo; montor zar Cíwor soroya gúne zeñtté kii óiye de deikké, ttu niki nái, yóggwa ye nizor ttu ziín asé bólui ítara duñrdiyé aar cóor ot edde gang zagat báfe híin úddwa loiféla zaybo.” **19** Yárbaade híyan hóbor díye. **35** Baade kii óiye de sai bolla Isár maa edde báiyain íbar hére aiccé, montor manúc ókkol neeillé. Manúc ítara Isár hére aáí maincór zam olla bólui ítara íbar íñyot foóñsi loot faiyé de, ze manúc cwa ttu bút neeillé no farer. **20** Ezzone Íba re hóbor díye de, “Tuáñr yóggwa hoor findí edde sóyi úñice Isár téng or maa edde báiyain baáre tíyai táikke, ítara Tuáñr ñáke boirá asé; hétunot ítara dooraigiyói. **36** llói milto sar.” **21** Montor Íba ye ítara re zuwab Zetará hé maamela gán deikké ítara búte-faáil diyé de, “Añr maa edde báiyain óilde itará, de manúc cwa keéngori gom ógiyoi de híyan hé zetará Allar kalam fúne edde híin amól goré.” manúc ítara re zanaiyé. **37** Hétolla Geraséniol or **22** Ek din Isá edde Íbar cárit tun ekkán noow sairó dák or manúc beggúne Isá re ítarar héntu ot uiñté, tarfore Íba ye ítara re hoór de, “Aiyó, zaitogói hoiyé, kiyólla-hoile ítara ttu bici ñoor añára ñiír oh hañsat farái.” Baade ítara bacá laiggé; hétunot Íba noow ot uýí waafes aáigiyoi. lóiyé. **23** Zaite-zaita Isá gúm ot forigiyói. Aar **38** Ze manúc cwa ttu bút ókkol neeillíl, yóggwa ñjít eggwá ñooñr tuwán aiccé, hétolla noow ye Íbar fúañti zai bolla Íba re fóriyat goijjíl, gán faní lói bórizargoi, aar ítara hótorañt foijjíl. lekin Isá ye yóggwa re eén hoói duñraidiyé, **24** ítara Íbar hañse aáí Íba re tulídi hoór de, **39** “Tuñí tuáñr góor ot waafes zoogói, aar Alla “Ustat, ó Ustat, añára morizayrgói!” Tói Íba uýí ye tuáñr lla ze ñooñr ham goijjé híin boiyan boiyar edde fanír goir ore ñooñk diyé, baade gorógoi.” Baade yóggwa giyyégoi, aar Isá ye híin bon ói támaigiyoi. **25** Íba ye ítara re hoór yóggwa lla ze ñooñr ham goijjé híin cóor or de, “Tuáñrar iman hořé?” Ítara dooraigiyói aar agagura howát doijje. **40** Zeñtté Isá waafes aiccé, taajup ói ezzon ore ezzone hoór de, “Íbá hon? manúc ókkole Íba re estekbal goijjé, kiyólla-Íba ye de boiyar edde faní re úddwa hókum hoile ítara beggúne Íba lla sooni táikkil. **41** díle híine Ibár hotá mane!” **26** Yárbaade ítara Hétunot Záiras nam or ezzon manúc hére aiccé, Geraséniol or mulluk ot foóñicce, ziyán Galil zibá mujilc-hánar ézzon sóddar; yóggwa ye Ðíir muúntu. **27** Zeñtté Isá kul or uore laimmé, Isár foot fori Íba re fóriyat gorér de, yóggwar hé cóor or ezzon búte-faiya manúc Íba llói dola góor ot ai bolla; **42** kiyólla-hoile yóggwa ttu siríf óiye. Yóggwa ye hoorsuor no fiñdér de bici deri eggwá baró bosórza zérfa accíl deh, aar híba lóti, aar yóggwa góor ot no táki hóbor ókkol ot morizargói. Íba zaar de októt, manúc ókkole Íba tákitó. **28** Zeñtté yóggwa ye Isá re deikké, guzori re télałeli gorát accíl. **43** Hére eggwá mayafua Íbar muúntu uúñtoi forigiyói, aar eggwá ñooñr accíl, zibá ttu kúnzari zár de baró bosór óiye, abase hoór de, “Ó Isá, Alla Tálar Fua, Tuáñr ttu zibá ye nizor ttu accíl de beggún ñáktor ókkol añr llói kii ham asé? Añí Tuáñre bici fóriyat or hañse hóssa gorífelai baade yo honókiyor gorí, añré toziya no diyó.” **29** Kiyólla-hoile Isá át ot gom ói nó fare; **44** híba Isár fisór ttu aáí ye hé hóraf jin nwá re yóggwar bútottu neelai Íbar hoor or hañra súiye, tói éhon or bútore bolla hókum difelaiye. Hé jine yóggwa re bici híbar kúnzari bon ógiyoi. **45** Hétunot Isá ye faito; aar yóggwa re síyol edde berí lói bañdí hoór de, “Añré hone súiye?” Beggúne inkar gorí faára dí raká zayto, montor híin sírifelaito, aar baade Fitore hoór de, “Úzur, manúc ókkole de búte yóggwa re moidan zagat loizaitói. **30** Isá zam gorí Tuáñre sairó dák ottu télałeli gorér.” ye yóggwa ttu fusár gorér de, “Tor nam kii?” **46** Montor Isá ye hoór de, “Honnwággwa ye Yóggwa ye hoór de, “Zák” kiyólla-hoile yóggwar Añré súiye, kiyólla-hoile Añr ttu kudurut neeli bútore boóut twa bút góli táikke. **31** Híine Isá giyyé de Añr hoi faijjí.” **47** Hé mayafua wa ye re fóriyat gorát doijje de, híin ore otáí gañt ot zettót híba hári nó fare de deikké, híba hafizaito hókum no dí bolla. (Abysos g12) **32** Hére faár hafi aáí Íbar muúntu uúñtoi foijjé, aar híba ye or uore ñooñr ek zák cíwor sorer de accíl. Bút kiyólla Íba re súiye, edde híba keéngori éhon

or bútore gom óigiyoi, hín manúc beggún or Tarfore Íba ye ítara re fúañti looi, Betsáida hoó muuíntu boiyan goijjé. **48** Isá ye híba re hoór de fara híyan ot zuitégori giiyégoi. **11** Montor de, “O zíi, tor imane toré gom goijjé; cántir manúc ókkole híyan hoi fari Íbar fisá doijjil. sáañte zaagói.” **49** Íba hotá howát accíl de októt, Íba ye ítara re kúcir sáañte kobul goijjé, aar mujilíc-hánar sóddar gwar górrottu ezone aái ítara re Allar raijjor baabute taalim diyé edde hoór de, “Tuáñr zíi zuraigiyói; Ustat ore ar biyaramimma zetará ttu gom óíbar zoruot accíl ferecan no goijjó.” **50** Montor Isá ye híyan fúni ítara re gom goijjé. **12** Zeñtté beil gólibar októ yóggwa re hoór de, “No ðooraiyó, sirif biccác óiye, hé baró sáhabí gúne aái Isá re hoór de, goró, híba gom óizayboi.” **51** Íba górrottu foónsi, “Manúc cún ore duñraido, zeéne tará atehañsór Fitor, Yoháんな, Yakub, edde mayafuar bafmaa fara ókkol ot edde gang zaga ókkol ot zai kessú re bade ar honókiyo re Íbar fúañti bútore górlito háibar edde tákibar zaga tuwai fare, kiyóllanó deh. **52** Manúc beggúne híba lla hañdahari hoilé añaára así de yián toh ekkán bocóti-sára gorát edde buk kilat accíl, montor Isá ye hoór zaga.” **13** Montor Íba ye ítara re hoór de, “Hái de, “No hañdiyó, ibáh moijjé de no, bólke gúm bolla kessú tará re tuáñra doo.” Ítara hoór de, zar deh.” **53** Hétunot ítara Íba re lói áñcat doijje, “Añára ttu de fañs swá ruти edde duwá mas bade kiyólla-hoilé ítara hoi fare de ki híba morigiyói. ar kessú nái, hétolla añaára zai tará beggún olla **54** Montor Íba ye híbar át dóri dak mari hoór de, háná kini aintámboi né?” **14** Kiyólla-hoilé hére “O zíi, ut.” **55** Hétunot híbar foran waafes aiccé, fañs ázar foijjonto beñaín accíl. Montor Isá ye aar híba éhon uří tíyaiye. Baade háito híba re Nizor carít tun ore hoór de, “Tará re ek ðaái ot kessú dii bolla Isá ye ítara re hókum díye. **56** fonzací zon fonzací zon gorí buágario.” **15** Ítara Híbar bafmaa taajup óigilgoi; montor ziyán óiye héndilla gorí beggún ore buágariye. **16** Íba ye híyan honókiyo re no hoi bolla Isá ye ítara re héñdilla gorí beggún ore buágariye. **17** Tará beggúne feþ bórí or uzu saái hín ore borhot diyé, aar Íba ye híin ore báñgi-báñgi carít tun ore diiyé, manúc ókkol ore barídi bolla. **18** Tará beggúne feþ bórí híye. Baade ze tukura ókkol basigiyói, carít tune híin feñrai looi fura baró báñir bójje. **19** Ekbár zeñtté Isá háliga dua gorér, aar carít tun Íbar fúañti accíl, Íba ye ítara ttu fusár gorér de, “Maincé Añí hon bouli hoó?” **20** Ítara zuwabe hoór de, “Tuñí bólé báptismadoya Yaháya; ar hodúne hoó de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, agor zabanar nobi ókkol ottu nobi eggwá zinda óiye deh.” **21** Tói Íba ye ítara re hoór de, “Lekin tuáñra kii hoó, Añí hon?” Fitore zuwabe hoór de, “Allar Mosih.” **22** Isá ye ítara re horagori úñciyari díye, aar híyan honókiyo re no hoitó maná goijjé. **23** Íba ye hoór de, “Manúc or Fua ttu hámaha boóut dóilla duk faa foribó; aar murubbi, ðoóñr imam edde alem ottu inkar háibo; Íba re mariféla zaybo, montor tin din ot din zinda gorá zaybo.” **24** Baade Íba ye ítara beggún ore hoór de, “Zodi honókiyo ttu Añr fisáli aító monehoó, yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar fottí din nizor kúruc boóí Añr fisáli dora foribó. **25** Kii laf, zodi honókiye tamám duniyai faa, montor nizoré hárifele yáto lussán gorífele?

9 Yárbaade Isá ye baró zon carít tun ore fúañti matai, fottí ðoilla bút ókkol neelai bolla edde biyaram ókkol gom gorí bolla ítara re taakot edde kémota diiyé. **2** Tarfore ítara re Allar raijjor baabute tobolik gorí bolla edde biyaramimma ókkol ore gom gorí bolla diferáiyé. **3** Íba ye ítara re hoiyé de, “Foñt olla kessú no loizaiyó: no lañi, no hóilla, no háná, no tjañ, no battí hoor. **4** Tuáñra ze górrottu gom gorát doijje. **5** Ze cíor or maincé tuáñra re kobul no goré, hé cíor ottu neeli zaibarcót tuáñrar téng or tollar dúil zárifelaiyo, zeéne híine ítarar ulða gobá déh.” **6** Baade ítara rowana loi fara-fara zai, kúchóbor tobolik gorát edde fottí zagat biyaramimma ókkol ore gom gorát doijje. **7** Galil or hókumot-goróya Hérude, ziín ór hín beggún fúinne. Yóggwa bicí oulzoul ot forigiyói, kiyólla-hoilé hodúne hoór de, Yaháya mora ttu zinda óiye deh, **8** hodúne hoór de, Eliyas zahér óiye deh, ar hodúne hoór de, agor zabanar nobi ókkol ottu nobi eggwá zinda óiye deh. **9** Montor Hérude hoór de, “Yaháyar holla de añí nize hariféla báílam, montor ibá hon zar baabute añí endilla hotá ókkol fúnir?” Híya lóti yóggwa ye Isá re sai bolla kucíc gorát accíl. **10** Sáhabí gún waafes aái, ítara ziín-ziín goijjíl hín Isá re zanaiyé.

26 Zee kiyé Añré lói edde Añr hotá re lói córma, taajup óiye, Íba ye Nizor cárit tun ore hoór de, yóggwa re lói Manúc or Fua ye yó córmaibo **44** “Tuáñra Añr e hotá iín han ot gómai loo, ki zeñtté Íba Nizor, Baf or, edde pak fírista ókkol hoilé, Manúc or Fua re manúc ókkol or át ot or mohímäye aibó. **27** “Lekin Añi tuáñra re gosáidiya zaybo.” **45** Lekin ítara hotá híyan no sóyi hoóir, eré endilla hodún manúc týaiya buzító. Ítara ttu híyan lukaiféla gíyeh, zeéne asé, zetará Allar raijjo nó dekíté no moribó.” ítara buzí no fare; aar ítara Íba ttu hé hotá **28** Hín hoói añcتو din áník baade, Isá ye Fitor baabute fusár goitté yó döoraitó. **46** Yárbaade ore, Yoháんな re, edde Yakub ore looi faár or ítarar bútore ekkán barábari círu óiye, añaar uore dua goittó uittégoi. **29** Zeñtté Íba dua bútore ebbe dñoñr honnwá hoói. **47** Lekin Isá gorát accíl, Íbar siyárár súrot bodoligiyói, aar ye ítarar dil or báfani re zani, eggwá gura fua Íbar hoor dóla ói sossohat doijje. **30** Asimbit looi Íbar dáke góri týagaraiye, **48** baade ítara re dui zon manúc Íba llói hotá hoór, ítara óilde hoór de, “Zee kiyé e fua wa re Añr name kobul Muúsa edde Eliyas. **31** Tará mohímär sáañti goré, yóggwa ye Añré kobul goré deh; aar zee dahá dí Íbar entehal or baabute hoóil, ziyan Íba kiyé Añré kobul goré, yóggwa ye Añré diferáiyé ye Jerúsalem ot fura goríbar asé. **32** Fitor edde de Íba re kobul goré deh; kiyólla-hoile tuáñra Íbar sáañti ókkol mur gúm ot accíl; lekin ítara beggún or bútore zee niki ebbe cónrø, yóggwa támfaíye rár, Isár mohímá edde Íbar fúañti týai óilde ebbe dñoñr.” **49** Yoháんな ye zuwabe hoór tákke de manúc duní zon ore deikké. **33** Baade de, “Úzur, añaára deikkí de, eggwá maincé Tuáñr hé manúc duní zon Íbar héntu zaargói de októt, name bút neelar; yóggwa añaar fúañti Tuáñr Fitore Isá re hoór de, “Úzur, gom óiye añaára fisáli nó dore de héttolla, añaára yóggwa re maná eré así. Añaára eré tin nán tãmbu taki: ekkán goijjí.” **50** Lekin Isá ye hoór de, “Yóggwa re Tuáñr lla, ekkán Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas maná no goijjó, kiyólla-hoile zee niki tuáñrar olla.” Háleke Íba nize kii hoór nize no zane. **34** ulða no, yóggwa toh tuáñrar híkka.” **51** Isá Fitore híyan hoór de októt, ekkán miyúla aái asman ot urí zaibar din zettót dáke aiyér, Íba ye ítara re sáifelaiye. Ítara miyúla lói sáizargoi de Jerúsalem ot zai bolla fáisela loiyé. **52** Íba ye októt, döoraáil. **35** Aar hé miyúla ttu eggwá Nizor age hóborgwa ókkol diferáiyé; ítara zai abas aiccé, ki hoile, “Íbá óilde Añr Fua zibá Samári ókkol or ekkán farat góille, zeéne Íba re Añi basíloiyi; Íbá hotá fúno!” **36** Abas swá lla beggún entezam gorí fare. **53** Lekin hériyar aiccá ói baade, ítara Isá re gaaga loot faiyé. Ítara manúc ókkole Íba re kobul nó goré, kiyólla-híyan aiddone raikkíl, aar zíñ deikké híin hé hoile Íbar sofór accíl de Jerúsalem or uzu. **54** din ókkol ot honókiyo re nó zana. **37** Tarfor din Íbar cárit Yakub edde Yoháんな ye híyan dekí zeñtté ítara faár ottu lami aiccé, dñoñr ek dol hoór de, “Malik, añaára hókum dí asman ottu manúc Íba llói dola óiye. **38** Dol ottu ezzone ooin nazil gorí ítara re fúraifelaitam né?” **55** guzori hoór de, “Ustat, añi Tuáñre fóriyat gorí, Montor Íba fíri ítara re jéjerai hoór de, “Tuáñra añr fua wa re ekká soó, íte añr lehár ek fua. hondilla ruhr de tuáñra no zano; **56** kiyólla-**39** Ítara eggwá jine dore, aar íte éhon guzoran hoilé Manúc or Fua manúc ókkol or zan dóncó mare; yíba ye ítara dórforabai gal ottu féna gorífelaito aiccé de no, bólke basaitó aiccé deh.” ané. Yíba ye ítara bicí duk di mockil or sáañti Baade ítara ar ekkán farat giyói. **57** Zeñtté beh eride. **40** Añi Tuáñr cárit tun ore hé jin ítara rasta báy zaar, manúc ézzone Isá re hoór nwá neelaifélaito fóriyat goijjílam, lekin ítara de, “Tuñí zejé zaiba, añi yó hére Tuáñr fisáli nó fare.” **41** Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, zaiyum.” **58** Isá ye yóggwa re hoór de, “Cíyal “Ó iman sára edde bááñra nosól, Añi tuáñrar ókkol ottu gañt asé aar faik ókkol ottu bahá asé, fúañti-fúañti aró hotókkal tákkitam? Hotódin montor Manúc or Fua ttu Nizor matá rakí bolla tuáñra re bordac goittám? Tuáñr fua wa re úddwa honó mikká zaga nái.” **59** Baade Íba ye eré anó.” **42** Fua wa aiyér de októt, ítare bút ar ezzon ore hoór de, “Añr fisáli aiyó.” Montor twa ye merit añaári dórforabat doijje. Montor yóggwa ye hoór de, “Malik, age añi zai añr baf Isá ye hé hóraf jin nwá re dñoñk dí, fua wa ore dohón gorí aiyí.” **60** Isá ye yóggwa re hoór re gom gorífelaiye, baade ítare baf or hañse de, “Muruda ókkole ítarar nizor muruda re waafes diifélaíye. **43** Aar manúc beggúne Allar dohón goróukgoi, montor tuñí zai Allar raijjo dñoñr kudurut dekí taajup óigiyoi. Ze októt baabute tobolik gorógoi.” **61** Ar ekzone yó hoór ítara fottíkiye Isá ye goittó de híin beggúne de, “Malik, añi Tuáñr fisáli aiccum, lekin age

añi aña gór or manúc ottu bidai loi aiyí.” **62** Baade hóittor-dui zon nún kúcir sáaňte waafes Montor Isá ye yóggwa re hoór de, “Zee niki aiccé, aar hoór de, “Malik, Tuáñr name toh bút nizor át nahol ot rakí fissá saái táke, yóggwa Allar raijor laayek no.”

10 Yárbaade, Malike oinno hóittor-dui zon ore yó basfloiyé, baade ítara re dui zon dui zon gorí Nizor age oh cóor edde zaga fottí ekkán ot diferáye, zeré-zeré Íba Nize zaibo. **2** Íba ye ítara re hoiyé de, “Fósol de bicí asé, montor dooija bicí hom; héttola fósol or Malik ore fóriyat goró, Íbar fósol daito dooija ókkol diferái bolla. **3** Zoo; fúno, Añí tuáñra re bérásóol-or-sóor dóilla góri rangkuñir or mazé diferáir deh. **4** Honó tjañr zali, hóilla, yáh centár no loizayjó; aar foñt ot honókiyo re sólam no diyó. **5** “Tuáñra ze góri ot góliba, age hoibá de, ‘E góri ot cánti óuk.’ **6** Zodi hére cántir laayek honó manúc táke, tuáñrar cánti yóggwar uore tákibo; montor zodi no táke, tuáñrar hére fíri aáizayboi. **7** Hé góri ot tákiko, aar ítara ziín dee híin háiyo edde fiýo, kiyólla-hoile muzur toh nizor muzuri faibar laayek. Góre-góre no gúriyo. **8** “Tuáñra ze cóor ot góliba, zodi hériyar maincé tuáñra re kobul goré, tóoile tuáñra re ziín dee híin háiyo. **9** Hériyar biyaramma ókkol ore gom goijjó, aar ítara re hoibá de, ‘Allar raijor tuáñrar dáke aáigiyoi.’ **10** Lekin tuáñra ze cóor ot góliba, ítara zodi tuáñra re kobul no goré, tóoile híyan or goldi-goldi zai hoibá de, **11** ‘Tuáñrar cóor or dúil ziín añaár téng or tollat bazí tákke, añaára híin úddwa tuáñrar ulða zárifelair; montor monot raikkó de ki, Allar raijor dáke aáigiyoi.’ **12** Añí tuáñra re hoór, oh dinSodom cóor or túaro hé cóor híyan ottu bicí bordac gorá foribó. **13** “Ó Korazin, tor uore afsús! Ó Betsáida, tor uore afsús! Kiyólla-hoile ze keramoti ham ókkol tuáñrar búture gorá gýl híin zodi Tayár edde Sídon ot gorá zayto, ítara sálarcoç fiñd edde sái or uore boóí boóut age lótí touwá gorifelaito. **14** Montor kiyamot or din Tayár edde Sídon or maincór ttu tuáñrar túaro hom bordac gorá foribó. **15** Aar tui, ó Kaparnahúm, toré kí asman ot bazé fán uore tulá zaybo? Toré toh nise fatalfur ot éna félaidiya zaybo.” (**Hadés g86**) **16** Isá ye Nizor cárit tun ore hoór de, “Zee niki tuáñrar hotá fúne, yóggwa ye Añr hotá fúne deh; zee niki tuáñra re inkar goré, yóggwa ye Añré inkar goré deh; zee niki Añré inkar goré, yóggwa ye Añré diferáye de Íba re inkar goré deh.” **17**

Baade hóittor-dui zon nún kúcir sáaňte waafes Montor Isá ye yóggwa re hoór de, “Cóitan bijili somke fángori asman ottu forer de Añí deikkí. **18** Soó, Añí tuáñra re háf edde bissú uottú áñribar edde ducon or hárr taakot or uore kémota diiyí; honó kessú ye tuáñra re hóti gorí no faribó. **19** Lekin bút-ferot ókkole tuáñrar hotá mane de híyane kúci no óyo, bólke etollá kúci ó, kiyólla-hoile tuáñrar nam asman ot leikká asé.” **21** Hétunot Isá ye Pak-Ruhr kúciye furaiya ói hoór de, “Ó Baf, asman zobin or Malik, Añí Tuáñre cükuriya gorí, kiyólla-hoile Tuñi ífn giyani edde buddíman ókkol ottu lukai rakí gura fuain dor dóilla maincór hañse zahér goijjó. Ói, ó Baf, kiyólla-hoile Tuáñr ttu híyan bicí fosón laiggé. **22** “Añr Bafe Añré hárr kessú diifélaie. Fua hon de híyan Bafe bade ar honókiye no zane, aar Baf hon de híyan Fua edde Fua ye zaré zahér goittó saá, yóggwa ye bade ar honókiye no zane.” **23** Baade Íba ye cárit tun or uzu fíri, zuitégori hoór de, “Mubarek suk uiín ziíne tuáñra dekó de híin deké. **24** Kiyólla-hoile Añí tuáñra re hoór, boóut nobi edde baáñcca ókkole tuáñra ziín dekó híin dekí bolla azzu goijjil, montor nó deké; tuáñra ziín fúnor híin fúni bolla yó azzu goijjil, montor nó fúne.” **25** Ekbar, Córivot or ézzon aleme týyai Isá re entán gorí bolla hoór de, “Ustat, ofúrani zindigi miras faite aña ttu kii gorá foribó?” (**aiónios g166**) **26** Íba ye yóggwa re hoór de, “Córivot ot kii leikká asé? Tuñi hére kii foijjó?” **27** Yóggwa ye zuwabe hoór de, “Mabud tuáñrar Alla re nizor fura dile, fura zane, fura bole, edde fura demake muhábbot goríba, aar nizor atehaňsór maincórre nizor dóilla muhábbot goríba.” **28** Isá ye yóggwa re hoór de, “Tuñi sóyi zuwab diyó; héndilla gorogói, tói tuñi basíbá.” **29** Montor nizoré sóyi sábut goríbar kíyale, yóggwa ye Isá ttu fusár gorér de, “Añr atehaňsór manúc hon?” **30** Isá ye zuwabe hoór de, “Ekbar, ezzon manúc Jerúsalem ottu nise Jerikót zaar, aar hére dáhañit or át ot foijjé. Ítara yóggwar hoorsuor kúlifelai maradóra gorí, adá mora félai giiyégoi. **31** Baade eén óye, ezzon imam hé foñt báy zaar, Íba ye manúc cwa re dekí fachaři giyyói. **32** Héndilla, ezzon Leévi yó hé zagal aáí manúc cwa re dekí, fachaři giyyói. **33** Lekin ezzon Samári sofór goitté-goitté manúc cwar ínyot foónicce; aar Íba ttu manúc cwa re dekí fetfuijjé. **34** Tói Íba manúc cwar

hañse aái, yóggwar zohóm ókkol ot tel edde diilé yo, toóu yóggwar warawori magar zoriya anggur or roc dálidi fafti bañdídiye; baade íte urí yóggwa ttu zedún lager hédun diibo. **9** yóggwa re nizor gadár uore tulí looi, ekkán “Hétolla Añí tuáñra re hoóir, mago, tuáñra re musáfer-hánat loizai kérmos goijjé. **35** Tarfor diiya zaybo; tuwo, tuáñra faiba; duwar baijjo, din íba ye dui dinártjañ neelai musáfer-hánar tuáñra lla duwar kúla zaybo. **10** Kiyólla-hoile girós ore dii hoór de, ‘Yoggwá re kérmos goró; zee niki mage, íte faa; zee niki tuwa, íte tuwai zodi iín or túaro bicí hóssa ó, añí ailé tuáñre faa; aar zee niki duwar baijja, ítar lla kúla zaybo. fúñzifelaiyum.’ **36** ‘Hé ísafe, hé tiní zon ottu, **11** ‘Tuáñrar bútore endilla baf hon asé, nizor ñahañit or át ot foijjé de manúc cwar atehañsór fua ye mas magilé, mas or bodol háf diibo manúc honnwá bóuli tåaro?’ **37** Alem mwa ye dé? **12** Yáto anða magilé, bissú diibo dé? **13** zuwab der de, ‘Yóggwar uore rahám goijjé de Hé ísafe, zodi tuáñra hóraf ói baade úddwa íba.’ Isá ye yóggwa re hoór de, ‘Zoo, tuñí yó tuáñrar fuain dore gom-gom jiníc ókkol dii héndilla gorógoi.’ **38** Isá edde Íbar cárít tun zano, tóoile tuáñrar asmani Bafe kiyá zetará íba zaite-zaite ekkán farat góille; aar hére Morota ttu mage ítara re Pak-Ruh no diito?’ **14** Ek din nam or eggwá mayafua ye íba re nizor górt ot Isá ye eggwá buk bút dáfar; bút twa neeligiyói estekbal goijjé. **39** Híba ttu Moriyam nam or rár, buk accíl de manúc cwa mati fajjé, aar eggwá bóin accíl, zibá ye Malik or téng or gurat híyané manúc ókkol taajup óigiyoi. **15** Lekin boói Íbar hotá fúnat accíl. **40** Lekin Morota ítara hodúne hoór de, ‘Ibá ye bút ókkol dáfa de meéman ókkol olla waán-yián nal goitté-goitté bút ókkol or sóddar Belzebul or taakote.’ **16** Ar ferecan óigiyoi; híba ye Isár hañse aái hoór de, hodúne íba re entán gorár niyote, íba ttu ekkán ‘Malik, Tuñí no dekór né, añr bóine hédmot or asmani nicán dabi goijjé. **17** Montor íba ye ítar ham beggún añí ezzon ore lagaidi tákke dé? báfaní re zani ítara re hoór de, ‘Ze raijjot faáta-Híba re añré modot goittó hoóna.’ **41** Malike faáti foida ó, híyan toh fána óizagoi; aar ze híba re zuwabe hoór de, ‘Morota, Morota, tui górt ot faáta-faáti foida ó, híyan óu toh borbad boóut kessú lói sintabáfanat edde ferecanit óizagoi. **18** Héndilla, zodi Cóiitan nizor ulða asós, **42** lekin ekkán siz beh zoruri; Moriyame nize ó, ítar raijjo keéngori tìkibó? Kiyólla-hoile hé gom híssa gán basíloye deh, aar híyan híba tuáñra hoór de, Añí bút dáfai de Belzebul or ttu loiféla no zaybo.’

11 Ekbar eén óiye, Isá ye ekkán zagat dua gorér; íba ttu dua goijjá óiye rár, Nizor cárít tun ottu ezone íba re hoór de, ‘Malik, añára re dua gorá cíko, zendilla Yaháya ye yó nizor ummot ókkol ore cíkaiye.’ **2** Íba ye ítara re hoór de, ‘Zeñtté tuáñra dua goró, hoibá de: ‘Ó Baf, Tuáñr nam pak mana zouk. Tuáñr raijjo aiyóuk. **3** Añára re añárar din or hána dine doo. **4** Añárar guná ókkol maf goró, kiyólla-hoile añára nize yó de zetará añára llói hosúri goré ítara re maf gorí. Añára re entán ot foitto no diyó.’ **5** Baade Isá ye ítara re hoór de, ‘Dóro, tuáñra honó ezzon ottu eggwá dustó asé, yóggwa ye dustór hañse raitnicít zai hoór de, ‘Dustó, añré tin nwá rutí udár dóh; **6** kiyólla-hoile añr ek dustó íbar sofór ot zaite-zaite añr hére aiccé, aar íba re hábai bolla añr ttu kessú nái.’ **7** Hétunot bútottu táí dustó ye hoór de, ‘Añré ferecan no goijjó, ehón duwar bañdá, aar añr fuain edde añí bisánat. Añí urí tuáñre kessú dii no faijjum.’ **8** Añí tuáñra re hoóir, zodi íte nizor dustó de hétolla urí kessú no taakote de óile, tóoile toh Allar raijjo tuáñrar taakote de óile, tóoile toh Allar raijjo tuáñrar ham beggún añí ezzon ore lagaidi tákke dé? Hétolla tuáñrar bisarhar óibo de ítara. **20** Lekin zodi Añí bút dáfai de Allar taakote de óile, tóoile toh Allar raijjo tuáñrar hére aáigiyoi. **21** ‘Zeñtté honó boluwar manúce átiyar fiñdí nizor górt faáradí téke, héñitte yóggwar sáman ókkol héfazot téke. **22** Montor zeñtté yóggwar túaro boluwar ezzon aái yóggwa re hámla gorí háraifele, héñitte manúc íba ye yóggwar hé átiyar loizagói zíñ or uore yóggwa ye bóraca goittó, aar ziti zíñ luñ goijjé híin baridiféle. **23** ‘Zee niki Añr híkka no, yóggwa Añr ulða; aar zee niki Añr fúañti dola no goré, yóggwa ye cíñraciñtá goré. **24** ‘Zeñtté honó manúc ottu hóraf jin neede, héñitte hé jin nwá fúana zaga ókkol ot zai aram goittó zaga tuwa. Montor no faile, nizoré nize hoó de, ‘Añí añr górt ot waafes zaiyumbói, zentú añí neeliaiccí.’ **25** Yíba zeñtté waafes aiyé, hé zaga gán sáf goijjá edde tìk goijjá lootfa. **26** Baade yíba zai aró hánit twa nizor túaro hóraf jin ané, aar híin góli hére téke. Tói hé manúc cwar fisór hálot agor hálot or túaro bicí hóraf óizagoi.’ **27** Isá ye

hín hoór de októt, manúc or dol ottu eggwá afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh mujilíc-hána mayafua ye guzori Íba re hoór de, “Mubarek ókkol ut uñsol tokkar hadírat boító fosón goró, oh fet zibát Tuñí accila, edde oh dud ziín Tuñí edde bazare-bazare sólam faito soó. **44** “Tuáñrar háaila.” **28** Hétunot Isá ye hoór de, “Montor uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh ót no faa de uitará aró bicí mubarek, zetará Allar kalam fúne hobor or dóilla, ziín or uottú maincé hoi no fari edde amól goré.” **29** Zettót bicí manúc zoma ór, áñre.” **45** Hétunot Cöriyot or alem ókkol ottu Isá ye howát cúru doijje de, “E zobanar manúc ezzone Isá re hoór de, “Ustat, Tuñí de hín hoói ókkol hóraf; itará nicán dici goré, montor itará añára re yó beizzotti gorór.” **46** Íba ye hoór de, “Ó re nobi Yunus or nicán bade ar honó nicán alem ókkol, tuáñrar uore yó afsús! Kiyólla-hoilé diya no zaybo. **30** Kiyólla-hoilé Yunus zendilla tuáñra toh maincór uore endilla fuñzal tulido, Ninivi cör or maincór lla nicán óoil, héndilla ziín boité duk, montor tuáñra nize toh fuñza Manúc or Fua yó e zobanar maincór lla nicán hiín ot eggwá ooñl úddwa no lago. **47** “Tuáñrar óibo. **31** Kiyamot or din Cibá mulluk or rani e uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh nobi ókkol zobanar manúc iín or fúañti uñibo, edde itará re or hobor ore banaitul, aar ítara re marifélail hosúr dñbo; kiyólla-hoilé hiba ye toh Sóloman de tuáñrar bafdada ókkole. **48** Héengori tuáñra or buddír hotá fúni bolla duniyair céc matá ttu gobá dó de ki, tuáñra tuáñrar bafdada ókkole aiccl, aar soó, Sóloman or túaro doóñr Ekzon goijjil de ham ot razi asó; kiyólla-hoilé nobi iñyót asé. **32** Kiyamot or din Ninivi cör or ókkol ore marifélaiye de toh ítara, aar ítarar manúc ókkol e zobanar manúc iín or fúañti hobor ore banaitul de tuáñra. **49** Hétolla toh tíyaibo, aar itará re hosúr dñbo; kiyólla-hoilé Alla ye Nizor giyane endilla hoiyé, ‘Añí ítarar ítara toh Yunus or elan fúni touwá goijjil, aar hañse nobi edde rosúl ókkol diferáiyum, ítara soó, Yunus or túaro doóñr Ekzon iñyót asé. hentu hodún ore marifélaibo edde hodún ore **33** “Honókiye toh serak dórai lukai yáh báñir zulúm goríbo. **50** Hétolla duniyair foidayecir or tole raké de nái, bólke boiñónir uore beh héñtte lóti zedún nobi ókkol or lou báca gýeh, raké, zeéne zetará bútore aiyé ítara foór deké. hín beggún or zimmadar óibo de e zobanar **34** Tuáñr gaar serak óilde tuáñr suk; héntolla manúc ókkol, **51** Abel or lou wóttu lóti oh tuáñr suk gom asé de óile, tuáñr guñra gaa Zakaríyah lou foijjonto, zibá re kurbani-gáñr foore furaiya óibo; montor hóraf óile, tuáñr edde pak zagar mazémajja kún gorá gýeh. Ói, gaa yó andáre furaiya óibo. **35** Hétolla úñciyar, Añí tuáñra re hoóir, hín or zimmadar óibo de e tuáñr bútore ze foór asé híyan zeéne andár zobanar manúc ókkol.’ **52** “Ó Cöriyot or alem no. **36** Zodi tuáñr guñra gaa foore furaiya táké ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra aar honó ekkán híssa andár ot no táké, tóoile toh buddír sabí loifélaiyo; tuáñra nize yó nó toh híyan endilla furafuri foór ot óibo, zendilla gólo, aar góler de ítara re yó oóñsi raikkó.” **53** serak dóraile tuáñre foór deh.” **37** Isá ye hín Isá héntu neeli zaargói de októt, alem edde boiyan gorér de októt, ezzon Féroci ye Íba re nízor fúañti háná háito dawot diyé; tói Íba súwal ókkol gorát doijje, **54** aar héengori ítara bútore zai háito boiccé. **38** Íba ye háná háibar Íba re Íbar hotá lói hol ot félaito sooni gorí age át nó dúwe de dekí, Féroci wa ammúk accíl.

óigiyoi. **39** Malike yóggwa re hoór de, “Tuáñra Féroci ókkole fiyalar edde tál-basón or baárðák beh sáf goró, montor tuáñrar bútore toh lalóse edde hórafiye furaiya. **40** Ó fool ókkol, baárðák banaiyé de Alla ye ki bútor or dák óu nó bana né? **41** Tuáñra ttu ziín asé híin sótka gorífelo, tói tuáñra lla hárr kessú pak-sáf óizayboi. **42** “Ó Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh fudinar, tesfatar edde kétir hárr kisím or hák or doc bák or ek bák doo, lekin Allar insáf edde muhábbot ore bad difélo. Tuáñra ttu iín óu gorón accíl aar uúin óu bad no don accíl. **43** “Ó Féroci ókkol, tuáñrar uore

12 Hé októt, zeñté edún ázar-ázar manúc zoma óiye zeén níki ítara ezzon or uore ezzon forer, Isá ye ebbe age Nizor cárit tun ore howá cúru goijjé de ki, “Féroci ókkol or cútar ottu úñciyar tákko, yáni ítarar munaféki ttu. **2** Kiyólla-hoilé zahér no óibo de héndilla honó jiníc gúijja nái, aar zana no zaybo de héndilla honó jiníc lukaiya nái. **3** Hé ísafe, tuáñra ziín andár ot hoiyó, hín foór ot fúna zaybo; aar ziín bútor or kamára ókkol ot fúcfucaiyo, hín góor or sád or uottú elan gorá zaybo. **4** “Ó añr dustó ókkol, Añí tuáñra re hoóir, uitará re no

dooraiyó zetará haiya re kotól goré montor hoilé zindigi toh hánar túaro kimoti, aar gaa yárbaade ar kessú gorí faribár no táke. **5** Lekin toh hoorsuor or túaro kimoti. **24** Hawá ókkol Añí daháidi tuáñra ttu haré ñoora foribó: Ubá or baabute báfiso; híne toh no cíñre, no daa, re ñoro zibá ttu tuáñr haiya re marifelai baade aar no híin ottu gudam yáh hañjja asé; toóu zuzuk ot félaidibar kémota asé. Ói, Añí tuáñra re Alla ye híin ore háaba. Tuáñra toh faik ókkol hooir, Íba re beh ñoro. (**Geenna g1067**) **6** Fañs swá or túaro bicí kimoti. **25** Tuáñra hone sinta gorí fiañjja ki hom tjañ loi no bese né? Toóu híin or nizor hóiyat ore ek gónda barái faribá de asó? búttu Alla ye eggwá re yó no foóra. **7** Becók **26** Tuáñra héttir ham mán úddwa gorí no tuáñrar matár sul úddwa beggún Íba ttu gona faille, oinno siz olla kiyá sinta goró? **27** “Fúl asé. No ñooraiyó, tuáñrar kimot boóut fiañjja ókkol or baabute báfiso, híin keéngori barí uré ókkol or túaro bicí. **8** “Añí tuáñra re hooir, zee deh; híne toh no meénnot goré, aar no fúnta niki Añré maincór muúntu cíkar goré, yóggwa hare; montor Añí tuáñra re hooir, baáñcca re Manúc or Fua ye yó Allar firista ókkol or Sólomane úddwa yóggwar tamám dón-doulot muúntu cíkar goríbo. **9** Montor zee niki Añré loi híin ekgwár dóilla nizoré háñzai fajjé de maincór muúntu inkar goré, yóggwa re Allar nái. **28** Hétolla, zodi Alla ye moidan or kér ore firista ókkol or muúntu inkar gorá zaybo. **10** héndilla góri háñza, ziín aijja asé aar hailla ooin Honókiye Manúc or Fuar hélef honó hotá hoilé, ot félaidiya zah; tooile ó hom biccác ola ókkol, yóggwa re toh maf gorídiya zaybo; montor Íba ye tuáñra re aró hotó háñzaibo fáñllar? zee niki Pak-Ruhr kuféri goré, yóggwa re maf **29** Kii háiba yáh kii fiiba híin or talac ot fori gorídiya no zaybo. **11** “Zeñtté maincé tuáñra re no táikko; híin or baabute sinta no goijjó. **30** mujilc-hána ókkol ot, edde hákim edde adikari Kiyólla-hoile duniyair bedini ókkole éna híin ókkol or hañse loiza, héñtta hondilla yáh kii beggún or fisé lagi táke, montor tuáñra ttu híin zuwab diba yáto kii hoibá de sinta no goijjó; **12** lager de híyan tuáñrar Bafe zane. **31** Yárbodol kiyólla-hoile tuáñra ttu ziín howá foribó, híin Allar raijor talac ot táko, tói tuáñra re híin tuáñra re Pak-Ruh ye hétunot cíkaidibo.” **13** beggún óu diiya zaybo. **32** “Ó bérásóol or gura Manúc or dol lwá ttu ezone Isá re hoór de, zák, no ñooraiyó, kiyólla-hoile tuáñrar Baf ottu “Ustat, añr bái ore añár lói miras bák gorifelaito tuáñra re raijo diiya fosón laiggé. **33** Tuáñrar hoó.” **14** Montor Íba ye yóggwa re hoór de, “O jiníc ókkol besi sótka gorífelo, aar nizor lla miyañ, Añré tuáñrar bisarhar yáh bák gorídoya endilla tjañr zali toiyar goró zibá furan ói no hone banaiyé?” **15** Tarfore Íba ye ítara re hoór zagói, yáni asman ot endilla dón-cómbootti zoma de, “Hóboroddar, hárr kisím or lalsí ttu basi goró, ziín honódin no fúra, zeré sur dáke nu táikko; kiyólla-hoile insán or zindigi nizor tal- aiyé aar fuke nac no goré. **34** Kiyólla-hoile tal dón-cómboottir uore no.” **16** Íba ye ítara tuáñrar dón-cómbootti zeré, tuáñrar dil tákibo re ekkán meésal hoiyé, ki hoilé, “Ezzon dónir de yó hére. **35** “Tuáñra gut doh edde serak dórai zobin ot bicí fósol dójjie. **17** Yóggwa ye nizorgá rakó. **36** Tuáñra yó undilla manúc or dóilla ó nize báfer de, ‘Añí kii goittám, añr ttu de fósol zetará nizor girós boirat ottu hoñtté waafes zoma rakíbar zaga nái?’ **18** “Yóggwa ye hoór de, aibó de híyan or entezar ot táke, zeéne yóggwa ‘Añí endilla goijjum: añr gudam ókkol báñgiefelai aái duwar baijjaile mottor yóggwa re duwar doóñr-doóñr góri banaiyúm, aar añr fósol edde kúlidi fare. **37** Mubarek goóur uitárá zetará re mal-sámana beggún hére rakíyum. **19** Baade girós ailé sooni táikka lootfa. Añí tuáñra re añí añr ruh re hoiyúm de, ó ruh, tor ttu boóut sóiyo hooir, yóggwa ye keeñil bañd hé goóur bosór olla bicí kúraf asé. Yala cük gó, háafiya ókkol ore háná háito buágaraibo, aar dáke aái gó, edde kúci ták.’ **20** “Montor Alla ye yóggwa ítara re háná háibaibo. **38** Zodi yóggwa ye adá re hoór de, ‘Ó fool, aijja raitta de tor zan loiféla raitta yáh yárbaade ailé yo ítara re toiyar táikka zaybo; tói tui ziín zoma goijjós híin har óibo?’ lootfa, tooile hé goóur ókkol toh mubarek. **39** **21** “Héndilla óilde manúc ubá, zee niki nizor lla “Lekin yián zani rakó de ki, zodi gó or giróse dón zoma goré, montor Allar nozor ot tuangor sur hoñtté aibó de zainto, yóggwa ye nizor gó no.” **22** Yárbaade Isá ye Íbar ummot ókkol ore báñgito no dito. **40** Tuáñra yó toiyar táko, ore hoór de, “Hétolla Añí tuáñra re hooir, kii kiyólla-hoile Manúc or Fua tuáñra no tåáro de háiyum hoói zindigi lla sinta no goijjó, aar kii októt beh aibó.” **41** Hétunot Fitore hoór de, fiñdýum hoói gaa lla sinta no goijjó. **23** Kiyólla- “Malik, Tuñí e meésal lan añára re hoór de né

náki beggún ore?" 42 Malike hoór de, "Tóoile eén biccácdaredde buddíman mazí hon asé, zaré ítar giróse nizor oinno goóur ókkol or uore zimmadar banaibó, ítara re taim or uore hána baridi bolla? 43 Mubarek goóur ubá zaré nizor giróse waafes ailé ham hín gorér de lootfa. 44 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye nizor tamám cóbottir uore ítare zimmadar banaibó. 45 Lekin zodi hé goóure nizor dile-dile endilla hoóir, no, bólke touwá no goríle, hoóir, 'Añr girós aíté boóut deri asé,' aar íte oinno óu héndilla hálak óizaybagoi. 46 tóoile hé goóur or tuáñrak ítara Jerúsalem ot téake de girós eén din ot aibó, ze din íte yóggwa aibó oinno manúc beggún de no támare, edde eén októt aibó, ze októt íte accíl? 47 "Ze góoure girós or moncá re zane "Ezzon maincé nizor bagan ot eggwá duñir-gas montor toiyar nó yáto yóggwar moncá mozin lagaáil. Yóggwa ye gas swát gula tuwaitó accíl, no goré, íte bicí fíra háibo; 48 montor zee niki montor eggwá yó nó faa. 49 Hétolla yóggwa no zani, fíra há de héndilla ham goré, íte bicí ye bagan sóoñloya re hoór de, 'Saá, añí tin hom fíra háibo. Kiyólla-hoilé zaré bicí diiya bosór foijjonto e duñir-gas swát gula tuwaitó giyéh, ítar ttu bicí dari gorá zaybo; aar zaré bicí aiyír, montor eggwá yó nó fai. Yibá re hariféla, gosáidiya gíyeh, ítar ttu aró bicí maga zaybo. 50 Añí duniyait ooin zolaidito aiccí deh, zodi age "Sóoñloya ye yóggwa re zuwabe hoór de, 'Ó lóti zolaiya óito, Añí keén kúci óitam! 51 Lekin malik, yibá re e bosór óu tákito dóh, añí yibár Añr ttu eggwá báptisma loibar asé, yíba né loi sairókul ttu kurí fáñic díyum. 52 Baade zodi aiyér foijjonto Añí keén ferecanit así! 53 Añí duniyait de bosór gula dóre, tóoile tük asé; montor zodi cánti diito aiccí boulí támári níki? Añí tuáñra re no dóre, harifelaiyo." 54 Ebaadot-or-din Isá hoóir, no, bólke faáta-faáti foida goittó aiccí ekkán mujilíc-hánat taalim der. 55 Lekin mujilíc-hánar sóddare, Isá aibó,' aar borabor héndilla ó. 56 Ó munafék ókkol! Tuáñra toh zöbin or "Ham goittó sów din asé; héndolla din hín ot aái edde asman or súrot saái moósum forók gorí gom óiyogai, ebaadot-or-din no." 57 Montor zano, montor ehón or zobana re kiyá forók Malike yóggwa re zuwabe hoór de, "Ó munafék gorí no zano? 58 Tuáñra nize kiyá ziyán sóiyi ókkol, tuáñra fottíkiye kí ebaadot-or-din nizor híyan or fáisela no goró? 59 Zeñtté tuní tuáñr doóñra goru re yáh gadá re ura ttu kúli faní ducon or fúañti bisarhar or hañse zoo, héñtite hábaito no loizo né? 60 Tói e mayafua, zibá foñt ot tákite ítar lói maamela hól gorífelaibar Ibrahim or zérfua, zibá re Cítane añráro bosór kucíc goijjó, arnóile íte tuáñre bisarhar or át fán bañdí raikkíl, yoggwá re kí ebaadot-or-din ot gosáidibo, aar bisarhare tuáñre fulic or át hé bañdá ttu azad gorídiya no zah né?" 61 ot gosáidibo, baade fulice tuáñre ziyól maribó. Íba ye híyan hoiyé rár, Íbar muhálef-goróya ham goittó híne awam ókkol beggún kúci óiye.

18 Tói Isá ye hoór de, "Allar raijjo kiyór dóilla? **35** Fúno, tuáñrar gór tuáñrar suk or muúntu Híyan ore Añí kii loi borabor goittám? **19** Híyan sáragor óizayboi. Añí tuáñra re hoóir, tuáñra óilde eggwá hóroir danar dóilla, zibá re ézzon manúce looi nizor kétit lagayégoi; yíba barí urí eggwá gas boinné, aar faik ókkole yíbar déeila ókkol ot bahá baindé." **20** Íba ye abar hoór de, "Añí Allar raijjo re kii loi borabor goittám? **21** Híyan óilde cútár or dóilla, ziín ore eggwá mayafua ye looi tokoriban ekkuri tin cér aṭat miyáyiye, baade guñra hañi or dola fúli uit̄tē." **22** Isá cóore-cóore edde fara-fara taalim di-di, Jerúsalem or uzu zaat doijje. **23** Ezzone Íba re hoór de, "Malik, nejat foya hom níki?" Íba ye ítara re hoór de, **24** "Syon dorzo báy góli bolla zan-forane kucíc goró, kiyólla-hoile Añí tuáñra re hoóir, boóut zon góilto kucíc goríbo montor no faribó. **25** Zeñtté gór or giróse urí duwar bañdíselaibo, tuáñra baáre týai duwar bajjai-bajjai endilla howát doriba, 'Ó Malik, añára lla duwar gán kúlo.' "Montor Íba ye tuáñra re zuwabe hoibó de, 'Añí no zani tuáñra horíyar.' **26** "Hétunot tuáñra howát doriba de, 'Añára toh Tuáñr fúañti háafiya goijjílam, aar Tuñí añárar rasta-rasta taalim dita.' **27** "Montor Íba ye hoibó de, 'Añí tuáñra re hoóir, Añí no zani tuáñra horíyar. Kuham-goróya ókkol, tuáñra beggún Añr héntu dur ó.' **28** "Hére tuáñra hañdahari goríba edde date dat kirkiraiá zeñtté tuáñra dekiba de, Ibrahím, Isahák, Yakub edde tamám nobi ókkol Allar raijor búture, montor tuáñra re baáre félaidiya gíyeh. **29** Aar manúc ókkol fuk, fosím, uttor, edde doónin ottu aái Allar raijot háito boibó. **30** Becók, zetará ehón fisé asé, ítara age óizayboi; aar zetará ehón age asé, ítara fisé óizayboi." **31** Hé októt hoozzon Féroci ye aái Isá re hoór de, "Tuñí e zaga ttu honó mikká zoogói, kiyólla-hoile Hérud ottu Tuáñre marifeilto monehoór." **32** Íba ye ítara re hoór de, "Zoo, hé cíyal ore hoibá de, 'Añí aijja edde hailla bút dáfaityum edde biyaramma ókkol ore gom goríyum, aar tin din ot din Añr moksót fura óibo.' **33** Zeén óibo óuk, Añr ttu aijja, hailla edde foórur uzu sofór gorá foribó; kiyólla-hoile honó nobir moot toh Jerúsalem or baáre ói no fare. **34** "Jerúsalem, ó Jerúsalem, tui zee niki nobi ókkol ore kotól gorós edde zetará re tor hére diferá gíyeh ítara re cíl or dola maros. Kuúñri-kurá ye zendilla nizor sóo ókkol ore yíbar fak or búture zoma gorí raké, héndilla tor fuain dore zoma gorí rakí bolla Añí hotó bar saiýí de asé, montor tuáñra híyan nó soó.

35 Fúno, tuáñrar gór tuáñrar suk or muúntu Añré etókkal no dekiba zetókkal tuáñra nó hoó de, 'Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér.'" **14** Ekbar eén óiye, ek ebaadot-or-din zeñtté Isá Féroci ókkol or ezzon sóddar or gór ot hána háito giyyé, manúc ókkole Íbar uore hásas nozor raikkíl. **2** Hére Íbar muúntu endilla ezzon manúc accíl zibá ttu fúla biyaram asé. **3** Isá ye alem edde Féroci ókkol ottu fusár goré de, "Ebaadot-or-din biyaram gom goríbar zayes asé né nái?" **4** Montor ítara nizám mári táikkil. Íba ye manúc cwa re áte dóri gom goijjé, baade duñraidiyé. **5** Tarfore Íba ye ítara re hoór de, "Tuáñrar búture endilla hon asó, zee niki nizor fua yáh doóñra-goru ebaadot-or-din kuwat forilé, yíba re éhon-éhon tulí no loiba de?" **6** Montor ítara híyan or honó zuwab di nó fare. **7** Isá ye zeñtté dawot faiyé de meéman ókkole hondilla gori izzoitta zaga basíloor de deikké, Íba ye ítara re ekkán meésal diyé: **8** "Honókiye tuáñre boiraitta hánat dawot dilé, zai yore izzoitta zagat no boiccógoi, kiyólla-hoile óitofare yóggwa ye tuáñr túaro izzotdár ezzon ore dawot diyé. **9** Zodi boiyó, zee niki tuáñre edde Íba re dawot diyé, yóggwa ye aái tuáñre hoibó de, 'Tuáñr zaga gán e manúc cwa re doo.' Hétunot tuáñr ttu córom fai, nisor zagat zai buá foribó. **10** Yárbodol, dawot faile, zai yore nisor zagat boiccógoi, zeéne zee niki tuáñre dawot diyé, yóggwa ye aái hoó de, 'Dustó, uoror zagat zai boiyógoi.' Hétunot tuñí tuáñr fúañti háná háár de ítara beggún or muúntu izzot faiba. **11** Kiyólla-hoile zee niki nizoré nize qoóñr kúwala, ítare cón̄ro gorá zaybo; aar zee niki nizoré nize cón̄ro kúwala, ítare qoóñr gorá zaybo." **12** Baade Isá ye zee niki Íba re dawot diyé yóggwa re hoór de, "Tuñí duúñijjar yáh biyal or hána goríle, tuáñr dustó ókkol ore, báiyain dore, eganaguiccí re, yáh atehañsór tuangor ókkol ore dawot no diyó; zodi doh, ítara yó waafes tuáñre dawot di fúñzaydibo. **13** Yártúaro, tuñí hána goríle, lulá, leng, edde añdá manúc ókkol ore dawot diyo, **14** tói tuñí borhot faiba, kiyólla-hoile ítara toh tuáñre fúñzaidi no faribó; aar forhésgar ókkol háñcor-or-din zinda ói uríbó de híyala tuñí bodola faiba." **15** Isá fúañti hána háito boiccé de ítara ttu ezzone híyan fúni hoór de, "Mubarek ubá zibá ye Allar raijot hána háibo." **16** Íba ye yóggwa re hoór

de, "Ezzon maincé eggwá doóñr háná goijjé, aar boóut kiyó re dawot diyé. 17 Hánar októ óiye rár, ítara re endilla hoói matai bolla yóggwa ye nizor goúur diferáiyé, 'Aiyó, yala beggún toiyar óiye.' 18 "Montor ítara zon-zon beggúne bahána diyat doijje. Foíilar íte hoór de, 'Añí ekkán zaga kinní, añaí ttu híyan saító zaa foribó; meérbani góri añaíre maf goró.' 19 "Ar ezzone hoór de, 'Añí fañs zura doóñra-goru kinní, añaí hín hájibo né saító zair; meérbani góri añaíre maf goró.' 20 "Aró ézzone hoór de, 'Añí noya-noya biyá goijjí deh; añaí aái no fajjum.' 21 "Tói goúur gwá aái tar girós ore hín zanaiyé. Baade góri or giróse guccá góri nizor goúur ore hoór de, 'Toratori cóor or rasta-rasta edde goldi-goldi zai gorif, mazur, añaí edde leng ókkol ore angói.' 22 "Tarfore goúur gwá ye hoór de, 'Malik, tuñí zeén hókum goijjó héen goijjá óiye, lekin aijjó zaga háli asé.' 23 "Giróse goúur gwá re hoór de, 'Baáre rasta-rasta edde foñté-foñté zaa, zai manúc ókkol ore eré ai bolla mojbur goríc, zeéne añaí góri bórizagoi. 24 Kiyólla-hoilé añaí tuáñra re hoóir, zetará re dawot diya giyéh, ítara honókiye añaí háná hái no faribó.'" 25 Ekbar zeñtté becábicí manúc Isár fúañti zaat accíl, íba ye fíri ítara re hoór de, 26 "Zee niki Añr hére aiyé yóggwa ye nizor baf, maa, bou, fuain, báiyain edde bónain ore, bólke nizor zan ore úddwa Añré goré de yár túaro hom muhábbot no goillé, yóggwa Añr ummot ói no fare. 27 Zee niki nizor kúruc no boói Añr fisáli dore, yóggwa Añr ummot ói no fare. 28 "Kiyólla-hoilé tuáñrar bútore endilla hon asé, ekkán minár banaitó sailé age boói nizor ttu híyan furafuri banai bolla kula de héden tjañ-foicá asé né nái kiyas no goribó dé? 29 Arnóile toh zeñtté yóggwa ye guijja gán tulí baade guñra tulí no fare, zetará dekíbo ítara beggúne yóggwa re téceráibo, 30 eén hoói, 'E manúc cwa ye bana círu goijjíl, montor guñra tulí né fare.' 31 "Yáto, endilla baáñcca hon asé, arek baáñcca llói larái goittó zaibar tákile age boói nizor doc ázar fóous lói, nizor hélef aibó de kuri ázar fóous or mukabela gorí faribó né no faribó kiyas no goribó dé? 32 No faribó de óile, yóggwa ye duré tákite nomainda diferái, bonizaybói lla corót or aros goribó. 33 Borabor héndilla, tuáñra ttu zee niki nizor hárre kessú eri no deh, yóggwa Añr ummot ói no fare. 34 "Nun toh gom jiníc, montor zodi nun or dok zaagói, tóoile hín ore keéngori abar nuncá gorá zaybo? 35 Hín toh no zöbin olla ham aiyé aar no fánic ísafe ham aiyé; maincé hín ore baáre félaidé. "Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno."

15 Tamám házana-tulóya edde gunágár ókkol Isár hotá fúni bolla Íbar hañse aitó. 2 Montor Férocí ókkole edde alem ókkole endilla hoói cékayot gorát doijje, "E Manúc cwa ye gunágár ókkol lói miyáñ, aar ítarar fúañti háná háká." 3 Hétunot íba ye ítara re e meésal lan hoiyé: 4 "Dóro tuáñra honó ezzon ottu ek cót bérásool asé, zodi héntu eggwá áñzizagoi, tóoile íte kí nobboi-now wa re kílat eri, áñzigiyoí de yíba re tuwai nó faa foijjonto no tuwaibó né? 5 íte tuwai faile toh kúciye yíba re hañd ot loibo, 6 aar góri ot aái ítar fúañija edde atehañsór manúc ókkol ore matai hoibó de, 'Añr fúañti kúci gorógai, kiyólla-hoilé añaí añaí áñzigiyoí de bérásool lwá tuwai faiyí.' 7 Añr tuáñra re hoóir, týk héndilla, touwá gorá no fore de nobboi-now zon forhésgar or túaro ezzon gunágár touwá goillé asman ot aró bicí kúci óibo." 8 "Yáh, dóro eggwá mayafua ttu doc cán rufar foicá asé, zodi héntu ekkán foicá áñzizagoi, tóoile híba ye kí serak dórai góri kuuñsai híyan ore tuwai nó faa foijjonto cündorgori no tuwaibó né? 9 Híba ye tuwai faile toh nizor fúañijani edde atehañsór manúc ókkol ore matai endilla hoibó, 'Añr fúañti kúci gorógai, kiyólla-hoilé añaí añaí áñzigiyoí de foicá gán tuwai faiyí.' 10 Añr tuáñra re hoóir, týk héndilla, ezzon gunágár touwá goillé Allar fírista ókkol or muúntu kúci ói." 11 Isá ye aró hoór de, "Eggwá maincór ttu duwá fua accíl. 12 Ítara ttu cónró wa ye baf ore hoór de, 'Abá, añaí borat ot fore de cómbotti añaíre diifélo.' Tói bafe nizor cómbotti ítara re borat gorídiye. 13 "Hooddin baade, fua cónró wa ye nizor hárre kessú dola gorí looi ekkán durór mulluk ot giyégoí, aar hére íte monzakká soli nizor cómbotti sárhar gorífelaiye. 14 Zeñtté ítar ttu hárre kessú hóros gorífelaya óiye, hé mulluk ot eggwá doóñr rat óiye, aar íte muútac ot forat doijje. 15 Tói íte zai hé mulluk or ezzon báicina ttu ham saiýégoí, aar yóggwa ye ítare cúwor sorai bolla nizor kílat diferáiyé. 16 Cúwor gúne ze gas or sóñi ókkol háito, ítar ttu hín hái fet bóraito monehoitó, montor honókiye ítare no diito. 17 "Fore íte buzón ot aái hoór de, 'Añr baf or edún muzur ókkole háito becábicí háná faar, aar añaí toh eré bükke morir! 18 Añr urí añaí baf or hére zaiyumbói, zai íba re hoiyúm de: Abá, añaí Allar edde tuáñr ulða hosúri goijjí. 19

Añré ar tuáñr fua hoibár laayek no; añré tuáñr zon gori girós or footidár ókkol ore mataiyé, eggwá muzur or dóilla góri rakó.’ 20 Tói íte matai foóila wa re hoór de, ‘Añr giróse tuáñr uří baf or hére giyé. ‘Íte duré táite ítare dekí ttu footi hodún faar?’ 6 ‘Tee hoór de, ‘Now cót baf ottu fetfuijje, aar duñri zai ítare añza mari gelómzaitun tel.’ ‘Íte hoór de, ‘Tuáñr bil lán appá díye. 21 ‘Fua ye baf ore hoór de, ‘Abá, loo, toratori boói sair-có fonzaic gelóm lekido.’ aňí Allar edde tuáñr ulđa hosúri goijjí, aňré ar tuáñr fua hoibár laayek no.’ 22 ‘Montor bafe hodún faar?’ ‘Tee hoór de, ‘Fonzaic mongiyuń.’ nizor goóur ókkol ore hoór de, ‘Toratori ebbe ‘Íte taré hoór de, ‘Tuáñr bil lán loo, looi salic barík Zubba aňí itaré fiñdáido; itar át ot oóňri diyaido aar téng ot centár fiñdáido. 23 Goru mon lekido.’ 8 ‘Giróse hé beiman zimmadar boli wa aní zooró. Aňára hái kúci-áci gorí. 24 Kiyólla-hoile aňr e fua wa mora accíl, montor duniyair manúc ókkol nizor dóilla manúc lói abar zinda óiye; ite áñzigelgoi, montor yala faa solafíra gorát, nur or manúc or túaro bicí salák. (aíon g165) 9 Aňí tuáñra re hoór, duniyabi dón- gatyé.’ Tarfore ítara beggúne kúci gorát doijje. 25 ‘Héntte yóggwar fua ðoóñr gwá kétit accíl; doulot lói nizor lla dustó bano; zeéne zeňtté híin fúrazagoi, ítara tuáñra re abadulabadi íte góor or dáke foónicce rár, talbazanar edde zagat kobul goré. (aíonios g166) 10 ‘Zee niki hom nas or abas fúinne. 26 Hétunot íte eggwá goóur ot imandari téke, yóggwa ye bicít óu imandari ore matai, eré kii ó de fusár goijjé. 27 Tee ítare téke; aar zee niki hom ot beimani goré, yóggwa hoór de, ‘Tuáñr bái waafes aiccé, aar tuáñr bafe ye bicít óu beimani goré. 11 Hé ísafe, zodi goru boli wa zooráiyé, kiyólla-hoile yóggwa tuáñra duniyabi dón-doulot ot imandari no ye ítare sóyi-sólamote firai faiyé.’ 28 ‘Híyan téko, tóole tuáñra re bóraca gorí asól dón hone fúni íte guccá óigiyoi aar bútore góilto no sar. diibo? 12 Aar zodi tuáñra ar ezzon or gún ot Montor baf baáre aái, ítare manat doijje. 29 imandari no téko, tóole tuáñrar gún tuáñra Lekin íte baf ore zuwabe hoór de, ‘Soó, etó re hone diibo? 13 ‘Honó gulame dui girós or bosór fán aňí tuáñr gulami gorí-gorí aiyír, aar hédmot gorí no fare; kiyólla-hoile íte ezzon aňí tuáñr hókum honódin no mani nó táki; toóu ore nafrót goríbo aar ar ezzon ore muhábbot tuñí aňré aňr dustó ókkol or fúañti kúci-áci gorí goríbo; yáto ezzon loi tík tákibo aar ar ezzon bolla eggwá sóol or sóo úddwa honódin diiyó ore hékarot goríbo. Tuáñra ekku fúañti Allar de nái. 30 Montor tuáñr fua ite zeňtté aiccé, zee edde dón-doulot or hédmot gorí no faribá.’ 14 niki tuáñr cómbotti magi ókkol lói fúraifelaiye, Féroci ókkole híin beggún fúni Isá re técerat tuñí ítar lla goru boli wa zooráiyó.’ 31 ‘Hétunot doijje, kiyólla-hoile ítara tiañr lalósbon accíl. 15 bafe ítare hoór de, ‘O fut, tui toh aňr fúañti íba ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra óilade uitará hámica asós, aar aňr ttu ziín asé híin beggún de zetará maincór muúntu nizoré nize forhésgar tor. 32 Montor aňára ttu yala kúci-áci edde mela kúwalo, montor Alla ye tuáñrar dil zane. Ziyán gorár zorur, kiyólla-hoile tor bái ibá mora accíl, maincór nozor ot bicí kimoti híyan Allar nozor aar abar zinda óiye; áñzigelgoi, yala faa giyéh.’’

16 Isá ye cárit tun ore yó hoór de, “Ezzon tuangor manúc ottu eggwá zimmadar accíl, hé zimmadar gwá ye yóggwar dón-cómbotti sárhar gorífeler hoói yóggwar hañse hóbor foónicce. 2 Tói yóggwa ye ítare matai fusár gorér de, ‘Aňí tor baabute iín kii fúnir? Tor zimmadar ham or ísaf déh, kiyólla-hoile tui ar zimmadar táki no faribí.’ 3 ‘Hétunot zimmadar gwá ye nizoré nize hoór de, ‘Yaa aňí kii goittám? Aňr giróse de aňr ttu zimmadar ham loifeler. Aňr ttu de meři harító bol nái, aar hórat magité yó córom lage. 4 Aňí kii goijjum de zani fajjí, zeéne zeňtté aňr ttu zimmadar ham loiféle, maincér aňré ítarar góor ot zaga dee.’ 5 ‘Tói íte zon-

aái yóggwar gáa ókkol lekító. 22 “Fore eén óiye, bolla eggwá goúur asé. Yóggwa ye kí goúur gwá hé gorif manúc cwa morigiyói aar fírista ókkole bil ottu ailé ítare endilla hoibó, ‘Hára aái, háito yóggwa re Ibrahím or hére loigiyói. Ek din bogái?’ 8 Bólke yóggwa ye kí ítare endilla no tuangor manúc cwa yó morigiyói aar dohón hoibó né, ‘Añr lla háná toiyar gor, aar nizor gorá gíyeh. 23 Íte zuzuk ot azab faar de héntu keenil bañdí aña ttu háná-fina háiya nó óiyo uormikká saiýé rár, duré Ibrahím ore edde Íbar foijjonto aña ré hedmot gó, baade tui hánadák ottu Lasár ore deikke. (Hadés g86) 24 Hétunot ítare guzori hoór de, ‘Ó baf Ibrahím, aña uore cükuriya goríbo, ítare ziyán hókum goijjé híyan rahám gorí Lasár ore aña hére díferó, zeéne goijjé de héttola? Bilkúl no goríbo. 10 Héndilla yóggwa ye fanít mazé nizor ooñl or matá burai tuáñra yó, zeñtté tuáñra ttu tuáñra re hókum aña zir tända goré, kiyólla-hoile aña e ooin ot gorá gíyeh de híin beggún goijjá ó, hoibá de, bicí toziya fair.’ 25 “Montor Ibrahíme hoór de, ‘Añára behazor goúur ókkol; añára baná añarar ‘O fut, tåar gorí saá, tui tor zindigit gom-gom fóros adai goijjí deh.’” 11 Baade eén óiye, Isá jiníc ókkol lói hotó cük goijjili, aar Lasáre hotó Jerúsalem ot zaite Samáriar edde Galil or maz duk faail; montor yala yóggwa eré cánti faar, ottu zaar. 12 Íba ekkán farat gólibarcot, doc zon aar tui toziya foór. 26 Lín beggún baade, tor kurus biyaraaimma Íba llói dola óiye. Ítara duré edde añarar dormiyán ot dóoñl dumburu asé, tíyaya accíl, 13 aar guzoran mari hoór de, “Isá, zeéne entú tor hére zaito monehoó de ítara zai ó Ustat, añarar uore rahám goró!” 14 Íba ye no fare aar héntu añarar hére aító monehoó de ítara re dekí hoór de, “Zoo, nizoré imam ókkol ítara aái no fare.” 27 “Hétunot íte hoór de, ‘Ó baf, or hañse dahógoi.’ Aar eén óiye, ítara zaite-heen óiile aña tuáñre fóriyat gorí, Lasár ore aña zaite pak-sáf óigiyoi. 15 Ítara ttu ezone zeñtté baf or gó ot díferó; 28 kiyólla-hoile aña ttu fañs nize gom óigiyoi de deikke, yóggwa dóoñl abase swá bái asé. Yóggwa ye ítara re úñciyari douk, Allar taarif gorí-gorí fíri aiccé, 16 aar Isár foot arnóile ítara yó e azab or zaqat foóñsbai.” 29 uúñto fori Íba re cükuriya goijjé. Yóggwa óilde “Montor Ibrahíme hoór de, ‘Itarar hére Muúsar ézzon Samári. 17 Hétunot Isá ye fusár gorér edde nobi ókkol or kitab asé. Ítara híin or hotá de, ‘Doc zon beggún pak-sáf óiye de no né? fúnouk.’ 30 ‘Íte hoór de, ‘No, no, ó baf Ibrahím, Ar now zon horé?’ 18 Allar taarif gorí bolla e zodi mora ókkol ottu kiyé ítarar hére zaa, ítara bidecóitta wa bade ar honókiye fíri nú aiyé de touwá goríbo.’ 31 “Montor Ibrahíme ítare hoór níki?” 19 Baade Íba ye yóggwa re hoór de, “Uró, de, ‘Zodi ítara Muúsar edde nobi ókkol or hotá zoogói; tuáñr imane tuáñre gom goijjé.’” 20 no fúne, tóoile mora ttu honókiye zinda ói zailé Ekbar, Férocí ókkole Isá ttu fusár goijjé de, Allar yo ítara no manibó.”

17 Isá ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Gunár uzu tane de híin toh nu aái no tákibo; montor uitar uore afsú, zar duara niki híin aiyé. 2 Ítar lla beétor óilde, ítar golat eggwá cil or sakki bañdí dojjat félaidiya zah, zodi íte e cónró ókkol ottu honókiyo re guná gorába. 3 Nizoré nize úñciyar. Zodi tuáñr bái ye hosúri goré, yóggwa re bótboráyo; zodi yóggwa ye touwá goré, yóggwa re maf gorídiyo. 4 “Zodi yóggwa ye tuáñr ulða ek dine hánt bar hosúri goré, aar hánt óu bar tuáñr hañse aái hoó, ‘Añi touwá goijjí,’ tóoile yóggwa re maf gorídiyo.” 5 Sáhabí gúne Malik ore hoór de, “Añárar iman baráido.” 6 Malike hoór de, “Zodi tuáñra ttu hóroir danar héttirin iman táké, tuáñra e tut-gas swá re eén hoíi faribá, ‘Háñri zai dojjat fútgoi,’ gas swá ye tuáñrar hotá manibó. 7 “Dóro tuáñra honókiyo ttu ál soibó lla yáh sól sorai

de, “Allar raijjo aíté dahá zah fángori nu aibó, 21 aar maincé yó no hoibó de ki, ‘Soó, híyan eré asé,’ yáto, ‘Uré asé,’ kiyólla-hoile Allar raijjo toh tuáñrar mazé asé.” 22 Tarfore Íba ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Eén din aibó zeñtté tuáñra Manúc or Fuar din ókkol ottu ek din óile sai bolla azzu goríba, montor no dekiba. 23 Maincé tuáñra re hoibó de, ‘Eré soó,’ yáto ‘Uré soó.’ Montor no zaiyo, ítarar fisá no dóijjo. 24 Kiyólla-hoile zendilla asman or ek dák ottu bijili somkilé arek dák ot óu foor zaa, Manúc or Fua aibó de híyalá yó héndilla beh óibo. 25 Lekin age Íba ttu boóut kessú duk faa foribó, aar e zobanar manúc ottu inkár há foribó. 26 “Nobi Nuhr din ókkol ot zendilla óoil, héndilla Manúc or Fuar din ókkol ot óu óibo. 27 Zetó din Nuh kicít né uré aar tuwán aái manúc beggún ore hálak nó goré, hétdin foijjonto manúc ókkole háafiya gorát, biyá gorát, edde

biyá diyat accíl. 28 “Luuít or din ókkol ot óu óilde Féroci, ar ezzon óilde házana-tulóya. 11 héndilla óoil; manúc ókkol háafiyat, besa kinat, Féroci wa ye tíyai nizor baabute endilla dua kéti gorát, edde góri banat accíl; 29 montor ze gorát doijje, ‘Ya Alla, añí Tuáñre cükuriya gorí, din Luút Sódom ottu neeli aáigiyoi, asman ottu kiyólla-hoile añí oinno manúc or dóilla dhaañit, ooín edde gónđokzór fore fán fori ítara beggún nainsáfi, aar zenákur no; e házana-tulóya war ore hálak gorífelaiye. 30 “Manúc or Fua zahér dóilla úddwa no. 12 Añí háftat duibar ruza rakí; óibo de hé din óu héndilla beh óibo. 31 Hé din aar añr tamám amodoni ttu doc bák or ek bák zee niki góri or sád or uore de óibo aar nizor Tuáñre diifelai.’ 13 “Lekin házana-tulóya wa mal-sáman góri or bútore óibo de tákibo, ítar ttu ekkágóri duré tíyai accíl; yóggwa ye asman or híin looi bolla lamat no lama foribó; héndilla uzu sai bolla úddwa moncá no gorér, bólke buk zee niki kétit óibo, ítar ttu waafes nu aá foribó. kilai-kilai hoór de, ‘Ya Alla, añí gunágár or uore 32 Luút or bou wór hálot yaad raikkó. 33 Zee niki rahám gorí.’ 14 “Añí tuáñra re hoóir, e manúc nizor zan basaitó saá, íte híyan hárailaibo; cwa beh forhésgar tóori góri ot giiyé, Féroci aar zee niki nizor zan hárifele, íte híyan basai wa nó tóore; kiyólla-hoile zee niki nizoré nize rakíbo. 34 Añí tuáñra re hoóir, hé raitta dui zon dñoñr kúwala ítare cónřo gorá zaybo; aar zee manúc ek bisánat óibo de tákibo; ítara ttu ezzon niki nizoré nize cónřo kúwala ítare dñoñr gorá ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad diya zaybo. 35 zaybo.” 15 Ek din maincé ítarar gura fuain dore Duwá mayafua ye ekku fúañti sakki gúraibo de yó Isár hañse anát doijje, zeéne Íba ye ítara tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ekzon re súwe; montor cárit tune deikké rár, manúc ore bad diya zaybo. 36 Dui zon manúc bil ot cún ore bótboráiye. 16 Montor Isá ye fuain óibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, dore Íbar hañse matai hoór de, “Fuain dore Añr ar ezzon ore bad diya zaybo.” 37 Ítara Íba ttu hañse aítodo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoile fusár goré de, “Malik, iín horé óibo dé?” Íba ye Allar raijjo toh ítarar dóilla maincé éna hásil ítara re hoór de, “Mora lac zeré, hére toh houn goré. 17 Añí tuáñra re sóyi hoóir, zee kiyé Allar raijjo re eggwá gura fuar dóilla góri kobul no goré, yóggwa híyan ot bilkúl góli no faribó.” 18 Fore ezzon sóddare Isá ttu fusár goré de, “Gom Ustat, ofúraní zindigi miras faite añr ttu kii góri foribó?” (aiōnios g166) 19 Isá ye yóggwa re hoór de, “Tuñí Añré gom kiyá dákóór? Alla bade toh ar kiyé gom nái. 20 Tuñí de hókum ókkol zano, zendilla niki, ‘Zená no goríba; kún no goríba; suri no goríba; misá gobá no diba; bafmaa re izzot goríba.’” 21 Yóggwa ye hoór de, “Añí híin beggún gurahale lótí amól gorí-gorí aiyír.” 22 Híyan fúni Isá ye yóggwa re hoór de, “Tuáñr ttu aijjó ekkán ham baki asé. Tuáñr ttu zíin asé híin beggún besi gorif ore baridogói, tóti tuñí asman ot dón faiba; baade aáí Añr fisáli óiyogai.” 23 Híyan fúni yóggwa kúb bezar óigiyoi, kiyólla-hoile yóggwa dñoñr dóni accíl. 24 Isá ye yóggwar uzu saái hoór de, “Dón-doulot ola ókkol ottu Allar raijjet gólite hotó mockil! 25 Kiyólla-hoile tuangor manúc Allar raijjet gólar túaro, eggwá unjt fúnc or faáí ttu goli zaa aró aásan.” 26 Híin fúinne de ítara hoór de, “Tóóile hone nejat fai faribó?” 27 Íba ye hoór de, “Zíin insáne gorí no fare, híin Alla ye fare.” 28 Fitore hoór de, “Soó, añára de górbari eridi Tuáñr fisáli óigiyigoi.” 29 Íba ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóyi hoóir, zee niki Allar raijjer wasté

18 Baade Isá ye ítara re ekkán meésal hoiyé, ítara ttu hárri októt dua gorá foribó de aar hímmot no hárri foribó de híyan cíkai bolla. 2 Ki hoile, “Ekkán cóor ot eggwá bisarhar accíl, zibá ye no Alla re dooraitó aar no honó manúc ore forba goittó. 3 Aar hé cóor ot eggwá rari accíl; híba ye yóggwar hañse aáí-aáí hoító de, ‘Añr ducon ókkol ottu añré insáf loido.’ 4 “Yóggwa ye hoodin inkár goijjil, montor fore nizoré nize hoór de, ‘Añí de no Alla re doorai aar no honó manúc ore forba gorí, 5 montor toóu e rari wa ye zettót añré ferecan gorát asé, añí ibáh re insáf loidiyum, arnóile ibáh ye barbár aáí-aáí añré óran gorífelai.” 6 Yárbaade Malike hoór de, “Fúno, nainsáfi bisarhar gwá ye kii hoiyé. 7 Héndilla, Alla ye ki Íbar basfloiya bonda ókkol ore insáf loi no dibo né, zetárá dine raite Íbar hañse hañde? Íba ye kí ítara lla híyan goitté deri goríbo? 8 Añí tuáñra re hoóir, Íba ye ítara re toratori insáf loidibo. Lekin Manúc or Fua zeñtté aibó, Íba ye kí duniyait iman faibo?” 9 Hodún manúc zetárá nizoré forhésgar táare aar oinno zon ore hékarot goré, Isá ye ítara re e meésal lan hoiyé, 10 “Dui zon manúc baitul-mukaddos ot dua goittó giiyé; ezzon

gó, bou, báiyain, bafmaa yáh fuain eridiyé, **30** estekbal goijjé. **7** Híyan dekí manúc beggúne yóggwa ye e zobanat híin boót gun bicí faibo, endilla cékayot gorát doijje, “Íba ezzon gunágár aar aibó de zobanat ofúrani zindigi faibo.” (**aíon** or gorba óito giiyé.) **8** Zakéyose týai Malik ore **g165, aíonios g166)** **31** Yárbaade Isá ye baró zon cárit hoór de, “Soó Malik, aña cóbottu ttu ekdók añí tun ore ekkinare loizai ítara re hoór de, “Soó, gorif ókkol ore diifélair, aar zodi añí honókiyo añára uore Jerúsalem ot zair, Manúc or Fuar ttu na hókkot kessú loiyí de óile, ítare añí sair baabute nobi ókkole ziín-zíín leikké híin beggún gun waafes fíraidiyum.” **9** Isá ye yóggwa re hére fura óibo. **32** Íba re Beyohúdi ókkol or hoór de, “Aijja e gó ot nejat aiccé, kiyólla-hoile hañse gosáidiya zaybo; ítara Íba re ínca goríbo, yoggwá yó toh Ibrahim or fua. **10** Manúc or Fua beizzoti goríbo, edde sép maribó; **33** ítara Íba aiccé de toh áñzigiyo de ítara re tuwai bolla re coóñk mari baade zane marifélaibo. Lekin edde nejat di bolla.” **11** Ítara híin beggún fúner tin din ot din Íba zinda ózayboi.” **34** Cárit tune de októt, Isá ye ítara re ekkán meésal hoiyé, hotá híin ekkán óu nó buzé; hé hotár maáni kiyólla-hoile Íba Jerúsalem or dáke accíl aar ítara ttu lukaiféla gíyeh, hétolla ziín hoiyé híin ítara táchajjil de Allar raijjo bicí hára zahér óibo. ítara buzí nó fare deh. **35** Isá zeñtté Jerikó cóor **12** Íba ye hoór de, “Ezzon bóddoro manúc ekkán or dáke foóñicce, ezzon añdá manúc rastar durór mulluk ot giiyé, baáñcca boni waafes hañsat boói hórat mager de accíl. **36** Yóggwa ai bolla. **13** Zaibar age yóggwa ye nizor goóur ye ek dol manúc dák ottu zaar de abas fúni, ókkol ottu doc zon ore matai ítara re doc cán eré kii ó de fusár goijjé. **37** Maincé yóggwa cúnar foicádiyé, díi ítara re hoór de, ‘Añí nú re hoór de, “Isá Nasári e boli zaar deh.” **38** aiyí foijjonto ífín lói códori gorogoi.’ **14** “Lekin Hétunot yóggwa ye guzori-guzori hoór de, ‘Ó yóggwa re nizor decóitta ókkole nafrót goittó, Dawud or Fua Isá, aña uore rahám goró!” **39** hétolla ítara yóggwar fisé nomainda diferái Zetará age-age zaar de accíl, ítara yóggwa re hoiyé de, ‘Añára e manúc cwa ye añárar uore jéjjerai nizám óito hoiyé; montor yóggwa ye hókumot goré de híyan no saái.’ **15** “Zeñtté aró guzori-guzori hoór de, ‘Ó Dawud or Fua, yóggwa baáñcca boni waafes aiccé, yóggwa ye aña uore rahám goró!’” **40** Hétunot Isá týaigjyo nizor tíañ dyíl de goóur gún ore mata baiyé, aar hókum díye de, yóggwa re Íbar hañse aná zeéne ítara códori gorí hodún hamaiyé de zani zay bolla. Yóggwa dáke aiccé rár, Isá ye yóggwa fare. **16** “Cúrur íte aái hoór de, ‘Malik, tuáñr ttu fusár gorér de, **41** ‘Tuñí kii soó, Añí tuáñr foicá lói añí aró doc cán foicá baráiyi.’” **17** Ila kii goittám?” Yóggwa ye hoór de, “Malik, “Yóggwa ye ítare hoór de, ‘Cabác, gom goóur! aña ttu dekí faribár toóufik faito monehoór.” **42** Tui zettót bicí hom ot imandari táikkos, yala Isá ye yóggwa re hoór de, “Dekí faribár toóufik tui doc cán cóor or uore hókumot gó.” **18** loo; tuáñr imane tuáñre gom goijjé.” **43** Éhon “Dusára wa ye aái hoór de, ‘Malik, tuáñr foicá yóggwa ye dekí faribár toóufik faiyé aar Allar lói añí aró fañs sán foicá baráiyi.’” **19** “Yóggwa ye taarif gorí-gorí Isár fisáli doijje. Manúc beggúne ítare yó hoór de, ‘Tui yó fañs sán cóor or uore hókumot gó.’” **20** “Baade ar ezone aái hoór de, ‘Malik, ótiya tuáñr foicá, aña yián ore ekkán faktí berái lukai raikkílam; **21** kiyólla-hoile añí tuáñre dooraiyí, tuñí ézzon hora manúc; tuñí toh niye zíin nò rakó híin loifélo, aar zíin nò lago híin hařo.” **22** “Yóggwa ye ítare hoór de, ‘Ó behar goóur! Tor muk or hotá loi aña tor bisar goijjum. Tui de zainti aña ézzon hora manúc deh, aña zíin nò rakí híin loifélai, aar zíin nò lagai híin haři.” **23** Tói tui aña tíañ gán benggót óile kiyá nò rakós? Héndilla goittí bólui aña ailé híyan or fúañti kessú cút faitam.” **24** “Tarfore yóggwa ye ínyot házir accíl de ítara re hoór de, ‘Itar ttu foicá gán loifélai, zar ttu doc cán foicá asé ítare diiféló.’” **25** “Ítara yóggwa re hoór de, ‘Malik, ítar ttu de age lóti doc cán foicá asé.’”

19 Isá Jerikó cóor ot góli búttottu zaat accíl.

2 Hére Zakéyos nam or ézzon manúc accíl; yóggwa accíl házana-tulóya ókkol or sóddar edde tuangor manúc. **3** Yóggwa ye Isá hon de híyan saító kucíc goijjíl, montor manúc or dol or zoriya saái nò fare, kiyólla-hoile yóggwa gaafíré baří accíl. **4** Hétolla yóggwa ye Isá re sai bolla muúmmikka duñri zai eggwá duñirgas ot uittégoi, kiyólla-hoile Íba hé foñt báy zaibo. **5** Zeñtté Isá hé zagat foóñicce, Íba ye uormikká saái yóggwa re hoór de, “Zakéyos, toratori lamogái, kiyólla-hoile aijja Añí ttu tuáñr gó ot tákár zorur.” **6** Hétunot yóggwa toratori laimmégaí, aar Íba re kúcir sáańte

26 “Añí tuáñra re hoóir, zar ttu asé, yóggwa re ore dhañit or aðda-hána banaiféhaiyo.” **47** Íba aró diiya zaybo; montor zar ttu nái, yóggwa ye baitul-mukaddos ot fottí din taalim dito. ttu asé de híin úddwa loiféla zaybo. **27** Montor Montor doóñr imam ókkole, alem ókkole, edde añr ducon zetará niki añí ítarar uore hókumot manúc or daiðoónr ókkole Íba re marifélaibar gorí de no saító, ítara re iñyót aní añr cáikkat kucíc ot accíl. **48** Lekin híyan gorí bolla ítara honó mouka nó faa, kiyólla-hoilé tamám manúc age-age Jerúsalem or uzu zaat doijje. **29** Zeñtté ókkole Íbar hotá oóñlgori fúnito.

Íba Zaitun Faár ot asé de Betfégí edde Betániya farar hañsáhañsi foóñicce, Íba ye Nizor dui zon cárit ore diferáiyé, **30** endilla hoói, “Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére góli mottor eggwá gadár sóo baindá loot faiba, zibár uore aijjó honókiye nó soré. Yíba re kúli eré anógoi. **31** Zodi honókiye tuáñra ttu fusár goré, ‘Tuáñra yíba re kiyólla kúlor?’ Yóggwa re hoibá de, ‘Malik ottu yibá re lager.’” **32** Tói zetará re diferáiyé ítara rowana loiyé, aar Íba ye zeén hoiyé héen loot faiyé. **33** Ítara gadár sóo wa re kúler rár, yíbar giróse ítara re hoór de, “Tuáñra gadár sóo wa re kiyólla kúlor?” **34** Ítara hoór de, “Malik ottu yibá re lager.” **35** Baade ítara yíba re Isár hére ainné, aar yíbar uore ítarar hoor ókkol bicáidi Isá re uore buáguraiye. **36** Íba zaar de októt, manúc ókkole nizor hoor ókkol rastat bicáidiyat accíl. **37** Zaite-zaité Íba Zaitun Faár or lamonir hañsáhañsi foóñicce rár, ummot ókkol or dol týia ye ítara ze keramot ókkol deikkil híin beggún olla guzori-guzori kúcir sáañte Allar taarif gorát doijje, **38** hoór de, “Mubarek Baáñcca Ubá zibá Mabud or name aiyér. Ebbe uore asman ot cánti óuk, aar hére mohíma óuk!” **39** Dol ottu hoozzon Féroci ye Íba re hoór de, “Ustat, Tuáñr ummot ókkol ore éggwa bótþoro.” **40** Íba ye zuwabe hoór de, “Añí tuáñra re hoóir, zodi itará nizám ói táké, fattór ókkol guzori uýibo!” **41** Zeñtté Íba Jerúsalem or hañsáhañsi foóñicce, cór gán dekí híyan olla haindé, **42** hoór de, “Áh, tui yó aijja zodi cánti kiyé ané de zaintiyá! Montor yala de híyan tor suk or argwal ógiyoi. **43** Kiyólla-hoilé tor uore eén din aibó, tor ducon ókkole tor ulða ðebal tulí toré gíridoribo, aar toré hárr mikká ttu gérgwal goríbo, **44** toré edde tor bútor or fuain dore meñit añsáribo, aar tor bútor eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no rakíbo, kiyólla-hoilé tui toh Alla ye toré basaitó aiccé de októ nó sinós.” **45** Fore Isá baitul-mukaddos or uýán ot góli, zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje; **46** ítara re hoór de, “Pak-kalam ot endilla asé, ‘Añr gó munazat or góri óibo,’ montor tuáñra toh híyan

20 Ek din zeñtté Isá ye baitul-mukaddos ot manúc ókkol ore taalim der edde kúchóbor toblik gorér, doóñr imam ókkole edde alem ókkole murubbi ókkol ore fúañti looi Íbar hañse aiccé, **2** aar Íba re hoór de, “Añára re hoósai, Tuñí ham iín kii adíkare gorór? Tuáñre e adíkar diiyé de fba hon?” **3** Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Añí yó tuáñra ttu ekkán súwal fusár goríyum. Añré hoósai, **4** Yaháya ye báptisma díbar adíkar faáil de asman ottu né náki insán ottu?” **5** Ítara afós ot biyasana gorér de, “Zodi añañra hoói ‘asman ottu,’ Íba ye hoibó de, ‘Tóoile tuáñra Íba re biccác kiyá nó goró?’ **6** Montor zodi hoói, ‘insán ottu,’ tóoile manúc beggúne añañra re cil or dola maribó, kiyólla-hoilé ítara toh Yaháya eggwá nobi de biccác goré.” **7** Hétolla ítara zuwab der de, “Añára no zani híyan hontú.” **8** Tói Isá ye ítara re hoór de, “Tóoile Añí yó tuáñra re no hoiyúm Añí iín kii adíkare gorír.” **9** Tarfore Isá ye manúc ókkol ore e meésal lan howá cúru goijjé, “Ezzon maincé ekkán anggur-bariza lagaiyé, yóggwa ye híyan cacá ókkol ore téka dí lamba taim olla oinno mulluk ot giyyói. **10** Aar anggur or ainda aiccé rár, yóggwa ye eggwá goóur ore cacá gún or hañse diferáiyé, zeéne ítara yóggwa re barizar gular bák dee; montor cacá gúne taré maradóra gorí háli áte duñraidiyé. **11** Yóggwa ye abar ar eggwá goóur diferáiyé; ítara taré yó mari edde bici beizzoti gorí háli áte duñraidiyé. **12** Baade yóggwa ye tisára goóur diferáiyé; ítara taré yó zohóm gorí baáre félaidiye. **13** “Tarfore barizar giróse hoór de, ‘Yala añí kii goittám? Añí añr adorja fua re diferáiyum; ítara Íba re izzot goittó fare.’” **14** “Montor cacá gúne hé fua re dekí afós ot biyasana gorér de, ‘Ite toh mirasdár; aiyó itaré mariféhai, zeéne miras añañrar óizagoi.’” **15** Tói ítara Íba re barizar baáre loizai mariféhaiye. “Hé ísafe, barizar giróse ítara re kii goríbo fáñllar?” **16** Yóggwa ye aáí hé cacá gún ore mariféhai, aar bariza gán oinno kiyó re diiféhai.” Ítara híyan fúni hoór de, “Alla ye héndilla no goróuk.” **17** Montor Isá ye ítarar

híkka saái hoór de, “Tóoile pak-kalam ot asé toh Muúsa ye úddwa zoler de záddwar zikír de e hotár maáni kii, ‘Ze fattór mistíri ye inkar gorá gíyeh de hére zahér goijjé, hére íba ye gorífelaiye, yíba cíl beggún or túaro bicí zoruri Mabud ore İbrahím or Alla, Isahák or Alla, edde wa óigiyoí?’ 18 Ze kiyé hé cíl or uore foribó íte Yakub or Alla ḥaikké. 38 Kiyólla-hoile Alla toh báñgi hán-hán óizayboi, montor zar uore niki mora ókkol or Alla no, bólke zinda ókkol or hé cíl yíba foribó, íte fíci zayboi.” 19 Hétunot éna, kiyólla-hoile Íbar hañse beggún zinda.” 39 doóñr imam ókkole edde alem ókkole íba re Hétunot hodún aleme íba re zuwabe hoór de, dörifelai bolla kucíc goijjíl, kiyólla-hoile ítara “Ustat, Tuñi gom hoiyó.” 40 Yárbaade ítara ttu buzígyoi de ki meésal híyan ítarar hélef hoiyé íba re ar honó súwal goittó hímmote nó deh. deh; montor ítara awam ókkol ore dooraitó. 20 41 Isá ye ítara re hoór de, “Mosih re Dawud or Ítara Isár uore háas nozor raikké, héttola gom fua keéngori hoó? 42 Kiyólla-hoile Dawud nize manúc or bét dórai gurinda ókkol díferáyi, toh Zobur Córif ot endilla hoiyé, ‘Mabude añr zeéne ítara íba re Nizor hotár fán ot félai fare Malik ore hoór de, “Añr den dák ottu boiyó, 43 edde íba re hákim or hókumot ot edde adíkar ot zetókkal foijjonto Añi Tuáñr ducon ókkol ore gosáidi fare. 21 Gurinda gúne íba re súwal gorér Tuáñr foor tole gorí nó felai.”” 44 Dawude toh de, “Ustat, añára zani Tuáñr hotá edde taalim íba re ‘Malik’ ḥaikké, tóoile keéngori íba Dawud sóiyi, aar Tuñi honókiyo re forók goró de nái, or fua dé?” 45 Manúc beggúne Isár boiyan fúnat bólke sóiyigori Allar rastar taalim doh. 22 Romi asé de októt íba ye Nizor ummot ókkol ore baáñcca re házana doon añára lla zayes asé né hoór de, 46 “Alem ókkol ottu úñciyar táikko, náki nái?” 23 Montor íba ye tarár sail ore zani zetará lamba-lamba kuruta fiñdí gúrafra goittó fari tará re hoór de, 24 “Añré ekkán dinár dahó. saá, aar bazare-bazare sólam faito, mujilíc-hána Yián har sóbi edde har nam?” Tará zuwab der ókkol ot uñsol tokkar hadírat boító edde mela-de, “Romi baáñccar.” 25 Tói íba ye tará re hoór cóbat barík zagat boító fosón goré. 47 Ek mikká de, “Tóoile ziín baáñccar híin baáñcca re diiyo, ttu ítara rari ókkol or górr ókkol luṭ gorífele, aar ziín Allar híin Alla re diiyo.” 26 Tará manúc arek mikká ttu maincóré dahái bolla lamba-or muúntu íba re Nizor hotár fán ot félai nó fare, lamba dua goré. Manúc híne sáñza bicí doóñr bólke íbar zuwabe ammúk ói nizám óigiyoí. 27 faibo.”

Baade hodún Sadukái Isár hañse aiccé, Sadukái ókkole háñcor nái hoi biccác goré, ítara aái íba re ekkán súwal goijjé, 28 ki hoile, “Ustat, Muúsa ye añára lla leikké de, zodi honókiyor biyáta bái fuain sára morizagói, tóoile ítar hé bái ottu bou híba re biyá gorífelai nizor bái olla nosól foida gorá foribó. 29 Dóro, háñt zon bái accíl. Foóila wa ye bou looi, fuain sára morigiyói. 30 Baade híba re dusára wa ye biyá goijjé, aar íte yó fuain sára morigiyói; 31 tarfore híba re tisára wa ye biyá goijjé. Héndilla, ítara háñto bái ye híba re biyá gorí fuain sára morigiyói. 32 Ahérit, mayafua wa yó morigiyói. 33 Hé ísafe, háñcor or hale híba har bou óibo? Kiyólla-hoile híba re toh háñto zone nizor bou banaáil.” 34 Isá ye ítara re zuwab diiyé de, “E zobanat maincé biyá-cádi goré edde biyá-cádi deh. (aión g165) 35 Montor zetará re aibó de zobanar bági óíbar edde háñcor-or-din mora ttu zinda óíbar laayek bouli gona zah, ítara no biyá goríbo aar no ítara re biyá díya zaybo; (aión g165) 36 ítara ar mori yó no faribó, kiyólla-hoile ítara fíristar dóilla óizayboi; aar ítara háñcor or bági ói Allar fuain óizayboi. 37 Mora ókkol zinda ó de híyan

21 Baade Isá ye suk tulí saiýe rár dekér de, tuangor ókkole ítarar sótka ókkol baitul-mukaddos or dan-baccút deer. 2 Íba ye eggwá gorif rari ye yó hére duiyán cóñro foicá deer de deikké. 3 Hétunot íba ye hoór de, “Añi tuáñra re sóiyi hooir, e gorif rari wa ye beggún or túaro bicí diiyé; 4 kiyólla-hoile oinno beggúne ítarar átalikka dón ottu diiyé deh, montor ibáh ye toh nizor gorif hálót ot basi táki bolla ziín accíl híin beggún diiffelaiye.” 5 Zeñtté hodúne baitul-mukaddos or baabute endilla howáhoi gorér, híyan ore keén cündor-cündor fattór lói edde Alla re diiya hádiya ókkol lói hánza gíyeh, Isá ye hoór de, 6 “Tuáñra eré ziín dekór híin olla eén din aibó, eré eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no tákibo, híin fottí ekgwá re fíelaidiya zaybo.” 7 Ítara íba ttu fusár gorér de, “Ustat, híin hoñtté óibo dé? Híin beggún fura óíbar októ aiccé de híyan or alamot kii óibo?” 8 Íba ye zuwab der de, “Saiyó, honókiye zen tuáñra re gollot ot no loiza, kiyólla-hoile boóut zone Afir name aái hoibó de, ‘Añi íba,’ edde ‘Októ dáke.’ Montor ítarar fisáli no dóijjo. 9 Zeñtté

tuáñra larái edde úrussul or abas ókkol fúniba, ekkán miyúlat góri aiyér. **28** Montor zeñtté no dooraiyó; kiyólla-hoilé age híin ówar zorur. híin fura ówat dore, tuáñra uzu gori tíyai Montor híyala yó toratori ahérot óibo de no.” tuáñrar matá uormikká goríyo, kiyólla-hoilé **10** Íba ye ítara re aró hoór de, “Ek koume arek tuáñrar rehái dáke.” **29** Tarfore Isá ye ítara koum or ulða edde ek raijjo ye arek raijjo ulða re ekkán meésal hoiyé, ki hoilé, “Duñir-gas tíyaibo. **11** Doóñr-doóñr búsal óibo, aar zaga- edde oinno gasgusal beggún ore soó. **30** Zeñtté zaga raþ ókkol edde ababiyaram ókkol óibo; aró, híin ot fata aiyé, tuáñra híin saái nizorgá niye asman ottu hótara jiníc edde doóñr nicán ókkol zanizogói de, hóran dáke. **31** Héndilla tuáñra dahá zaybo. **12** “Lekin híin beggún óibar age, yó, zeñtté iín ór de dekfba, héñtire yián buziba maincén Añr nam or wasté tuáñra re dórifelaibo de, Allar raijjo dáke. **32** “Añí tuáñra re sóyi edde zulúm goríbo. Ítara tuáñra re mujilc- hooir, iín beggún fura nó óiyo foijjonto e nosól hánat gosáidibo edde ziyól ot díbo. Añr nam bilkúl no fúraibo. **33** Asman zobin toh zari no or wasté tuáñra re baáñcca edde hákim ókkol tákibo, montor Añr hotá hámica zari tákibo. or muúntu házir gorá zaybo. **13** Montor híyan **34** “Hétolla úñciyar táikko, zeéne tuáñrar dil tuáñra gobá díbar mouka óibo. **14** Hétolla dil ot ayaciye, nicábaziyé, edde zindigir sintabáfaniye gañtí rakó de ki, kii zuwab diba age lóti sinta bóri no zagói, arnóile din yíba tuáñrar uore fán gorár zorur nái; **15** kiyólla-hoilé Añí tuáñra re or dóilla bánggori aáizayboi; **35** kiyólla-hoilé eén zaban edde giyan diiyum, ziín ore tuáñrar din yíba fura duniyait asé de tamám manúc honó duccone mukabela yáh inkár gorí no ókkol or uore héndilla góri aáizayboi. **36** Hétolla faribó. **16** Tuáñra re nizor bafmaa ye, báiboináin tuáñra hárr októt úñciyar táikko, aar dua goríyo de, egana-guiccí ye edde dustó ókkole úddwa de, tuáñra ttu zen muúntu fura óibar asé de dóridib; tuáñra hodún ore marifélaibo yó. **17** híin ottu basi zayboi lla bol téake aar Manúc or Aar Añr lla bouli tuáñra re beggúne nafórot Fuar muúntu týai faro.” **37** Din ot Isá baitulgöríbo. **18** Lekin tuáñrar matár ekkán sul úddwa mukaddos ot taalim dito, montor háñzinna borbad no zaybo. **19** Tuáñrar sobóre tuáñra neeli Zaitun Faár hoó de yíbat zai rait haraitó; nizor zan basai rakfba. **20** “Tuáñra zeñtté fóous **38** aar biínna sóore manúc beggúne fíbar boiyan ókkole Jerúsalem ore sairókul ttu berái dóijje fúni bolla baitul-mukaddos ot aító.

de dekfba, héñtire týariyo de, híyan bocotí sára óibar októ dáke. **21** Héñtire zetará Yohúdiyat tákiba ítara ttu faár ot dáizagoi foribó, zetará cíor or bútore tákiba ítara ttu baáre neelizagói foribó, aar zetará farat tákiba ítara ttu cíor ot no góla foribó. **22** Kiyólla-hoilé din híin óilde bodola loibar din, zeéne pak-kalam ot asé de híin beggún fura ó. **23** Montor hé din ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or maa ókkol olla bicí afsús or hálót óibo! Kiyólla-hoilé nulluk ot doóñr mosibot óibo edde manúc ítarar uore gozzob aibó. **24** Ítara re toluwar loi kotól gorifela zaybo, aar bañdí fottí koum or hañse loiza zaybo. Jerúsalem ore otókkal foijjonto Beyohúdi ókkole ténge úñrat tákibo, zetókkal Beyohúdi ítarar októ fura nó óiyo. **25** “Aar san, beil edde tara ókkol ot taajuippa nicán ókkol dahá zaybo; duniyait koum ókkol ferecanit forizybói, kiyólla-hoilé ítara doriyar abase edde goire súharaiya óizayboi, **26** manúce duniyait óibo de híin or doore edde báfaniye beúñic óizayboi, kiyólla-hoilé asmani jiníc ókkol tóttoraibo. **27** Héñtire ítara dekfba de, Manúc or Fua kudurut edde doóñr mohímár sáañte

22 Héñtire Yohúdi ókkol or Cútar-sára Ruñir-id or din dáke aiccé, ze id ore Azadir-id bouli hoó. **2** Aar doóñr imam ókkole edde alem ókkole Isá re kii bote marifélaí faribó híyan or talac ot accíl, kiyólla-hoilé ítara maincóré dooraitó. **3** Héñtire Yohúdah zaré Iskáriyet dáke, ítar bútore Cítian góille, zee accíl baró zon cárit tun ottu ezzon. **4** Íte zai döóñr imam ókkol lói, alem ókkol lói, edde faáradar ókkol lói sólla gojjégoi de, íte kii bote Isá re tarár át ot dóridi faribó. **5** Híyan ot ítara kúci óiye, aar ítare týañ diibó bouli hoiyé. **6** Íte razi óiye, aar manúc or dol no téake de októt Isá re dóridi bolla moukar talac ot accíl. **7** Tarfore Cútar-sára Ruñir-id or din aiccé, ze din ot Azadir-id or hánar lla bérásol or sóo kurbani gorá fóros. **8** Isá ye Fitor edde Yohánná re diferái hoór de, “Zoo, añára hái fari fán Azadir-id or hánar toiyari gorógoi.” **9** Ítara Íba re hoór de, “Tuáñr ttu hondilla monehoór, añára horé toiyar goittám?” **10** Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra cíor ot gólige mottor, zok ot gori faní loizar de ézzon manúc tuáñra llói milibó; íba ze gór ot gólibo hé gór ot fíbar fisé-

jisé zaiyo, 11 aar góð gan or girós ore hoibá de, maiggé. 32 Montor tor iman komzur no fán ‘Ustate tuáñr re hoór de, “Meéman-hána horé, Añí tor lla dua gojjí, aar zeñtté tui Añí hére ziyán ot Añí Añí cárit tun or fúaňti Azadir-id waafes aibí, tor báiyain dore mozbüt goríc.” 33 or hána hái faijjum?” 12 Hétunot yóggwa ye Fitore hoór de, “Malik, añí Tuáñr fúaňti ziyól ot tuáñra re háñzaiya ekkán uoror  alar  o n r zaito edde moitto toiyar así.” 34 Isá ye hoór de, kamára daháibo; hére toiyar gojjjó.” 13 Tói ítara “Fitore, Añí toré hooir, aijja ratakurá bak dibar zai, Isá ye ítara re zendilla hoíyé héndilla faiyé; age tui Añré no sinós hoói tin bar inkar goríbi.” baade Azadir-id or hánar toiyari gojjé. 14 Zeñtté 35 Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Zeñtté Añí októ aáigiyoi, Isá hána háito boiccé, Íbar fúaňti tuáñra re  ia r zali, cen  r edde hóilla sára sáhabí gún óu boiccé. 15 Íba ye ítara re hoór de, difer  lám, héñtta tuáñra ttu kess  r homi aicc  l “Añí duk faibar age tuáñrar fúaňti e Azadir-id né?” Ítara hoór de, “Kess  r homi nu acc  l.” 36 or hána háito bici azzu gojjí; 16 kiyólla-hoile  ba ye hoór de, “Eh  n zar ttu  ia r zali as   tee Añí tuáñra re hooir, zet  din foijjonto yi  n Allar fúaňti loo, héndilla hóilla y   loo, aar zar ttu raij jot fura no, hétonin i  n Añí abar na háiyum.” s  ri n  i, tee nizor saddr besi ekk  n kinilo. 37 17 Baade  ba ye fiyala looi Alla re c  kuriya gor   Pak-kalam ot toh endilla as  , ‘ ba re gun  gar hoór de, “Yib   looi tuáñrar b  tore borat gor  . orfúaňti gona giy  h, Añí tuáñra re hooir, hé 18 Kiyólla-hoile Añí tuáñra re hooir, el  n ottu hot  t Añr b  tore fura ówa zorur, kiyólla-hoile l  ti Allar raijjo nú aiy   foijjonto Añí anggur Añr baabute zi  n leikk   h  in fura ór.” 38 Ítara or roc na háiyum.” 19 Tarfore  ba ye ru  t looi  ba re hoór de, “Malik, so  , e  r duiy  n s  ri as  .” Alla re c  kuriya gojjjl, aar b  ngi ítara re dii  ba ye hoór de, “I  n óile kaffi.” 39 Isá neeli Nizor hoór de, “Yi  n Añr gaa, ziy  n tuáñra lla diiya niyom mozin Zaitun Fa  r ot giy  ; carit tun óu zaybo; Añré monot gor   bolla endilla gojjjó.” 20 Íbar fis  -fis   giy  . 40 H   zagat fo  nisi  ba ye H  ndilla ru  t hái baade fiyala wa looi hoór de, ítara re hoór de, “Dua gor  , ze  ne ent  n ot no “Añr lou loi óibo de noya razinamar nic  n óilde foro.” 41  ba ítarar h  yan ttu eggw   c  l or dola e fiyala, ze lou tuáñra lla d  lidiyum. 21 “Montor mel   m  ille zedd  r zaa, héddur ánik dur   zai so  , zee Añré d  ridibo íte eh  n Añr fúaňti mes a  n  r t  kdi dua gor  r de, 42 “Ó Baf, zodi Tu  n   ot hána háar. 22 Bec  k, Alla ye f  isela gojj   so  , e duk-mosibot or fiyala yib   Añr ttu dur de mozin Man  c or Fua morib  , monitor afs  s gor  felo, monitor to  u Añr mon  c mozin no, uitar uore, zee  ba re d  ride.” 23 H  yan f  ni, b  lke Tu  n   mon  c mozin óuk.” 43 H  tunot tar  r b  tottu hé ham m  n hone gor  bo ho  i asman ottu eggw   f  rista dah   d    ba re bol ezzon ottu ezone fus  r gojjjl. 24 Ítarar b  tottu diiy  . 44  ba oc  nti ói dilm  n di ar   bic   dua har   begg  n or t  aro  o  n  r mana zaybo ho  i gor  t acc  l, aar Íbar g  m lou w  r f  r  r d  illa y   ek  n bar  bari uit  tl. 25 Isá ye ítara re ho  r ói merit fojjjl. 45  ba zeñtté dua ttu ur   carit de, “Beyoh  di ókkol or ba  ncca ókkole tar  r tun or hére aicc  , héñtta ítara ferecane óran uore h  kumot gor  , aar tar  r uore zar   ad  kar ói g  m g  ye de loot faiy  . 46  ba ye tar  r re sola, ítara ‘man  c or dust  ’ b  oli dabi gor  . 26 ho  r de, “Tu  n  ra g  m zo  r kiy  ? Ur  o aar dua Montor tuáñra héndilla no óyo, b  lke zee niki gor  , ze  ne ent  n ot no foro.” 47  ba ye h  in tuáñrar b  tore ebbe  o  n  r as  , tee ebbe c  n  r ho  r de okt  t, ek dol man  c aicc  , aar bar   zon war d  illa óuk; aar zee niki só  dar as  , tee carit tun ottu Yoh  dah ho   de íte tar  r age-age gulam or d  illa óuk. 27 Kiyólla-hoile honnw   acc  l. Íte Is   re app   d   bolla Íbar d  ake giy  .  o  n  r, ki mes ot hána háito boiy   de  ba, aar 48 Montor Is   ye ítare ho  r de, “Yoh  dah, tui n  ki hédmot gor   de  ba? Mes ot háito boiy   de Man  c or Fua re app   d   d  r d  r dé?” 49 Zeñtté  ba no né? Lekin Añí tuáñrar b  tore hédmot- Íbar s  a  nti ókkole kii óibo de ót faiy  , ítara ho  r gor  yar d  illa. 28 “Tu  n  ra óilade uitar   zet  r  r de, “Malik, a  n  ra toluwar solaiy  m né?” 50 Ítara Añr dukk  r okt  t fúaňti-fúaňti acc  l. 29 Añr ttu ezone toluwar solai boro imam or gulam Bafe zendilla Añré ekk  n raijjo diiy  , héndilla or den d  k or han harif  laiye. 51 Montor Is   ye Añí y   tuáñra re ekk  n raijjo diir, 30 ze  ne ho  r de, “Bon gor, endilla aar no gor  c.” Baade tuáñra Añr raij jot maz   Añr mes ot háafiya  ba ye tar han d  ri gom gor  diye. 52 Tarfore gor  , edde tokt  t bo  i Is  r  l or bar   guicc  r Is   ye  o  n  r imam ókkol, baitul-mukaddos or bisar gor  .” 31 “S  imon, S  imon, f  n, C  itane só  dar ókkol, edde murubbi ókkol, zet  r  ba re tuáñra re giyu  r d  illa salif  lai bolla eazazot d  itto aicc  , tar  r re ho  r de, “Tu  n  ra d  aha  n  t

dóítto aiccó fággori toluwar edde larí-cúra loi edde dabí goré de ki Íba Nize Mosih, Baáñcca.” 3 aiccó dé? 53 Añí tuáñrar fúañti fottí din baitul- Filate Isá ttu fusár gorér de, “Tuñí Yohúdi ókkol mukaddos ot tákite toh tuáñra Añr uore át nó or Baáñcca níki?” Íba ye yóggwa re zuwabe lago; lekin ehón tuáñrar októ, ze októ añdáre hoór de, “Ói, tuñí hoór de héndilla.” 4 Tói Filate hókumot gorér.” 54 Tarfore tará Íba re gereftar ðoóñr imam mún ore edde manúc or dol ore gorífelai boro imam or gó or loigiyó. Fitor hoór de, “Añí toh e Manúc cwa ttu honó hosúri duré-duré táí fisé-fisé zaat accíl. 55 Tará zeñtté no fair.” 5 Montor ítara zit gorát accíl, ítara uçán or mazé ooin zali fúañti gul gorí boiccé, hoór de, “Íba ye fura Yohúdiyat taalim di manúc Fitor óu tarár fúañti boiccé. 56 Ekgwá bañdi ókkol ore uskai der. Ibá ye héndilla Galil ottu lótí mayafua ye Fitor ore ooin or þal ot boirá dekí, cúru gorí e zagat fojjjonto aiccé deh.” 6 Filate gúañrai saái hoór de, “E manúc cwa yó Isár híyan fúinne rár, Manúc ibá Galil or níki fusár fúañti accíl.” 57 Montor íba ye endilla hoói goijjé. 7 Yóggwa ye Isá zettót Hérud or elakar inkar gorídiye, “Héy mayafua, añí Íba re no Manúc de zani faijjé, yóggwa ye Íba re Hérud or siní.” 58 Hotún baade Íba re ar ezzone dekí hoór hére díferáidiye, kiyólla-hoile hé októ Hérud de, “Tuñí yó ítarar búttott ekzon.” Montor óu Jerúsalem ot accíl. 8 Hérude Isá re dekí bicí Fitore hoór de, “No bái, añí no.” 59 Arek gónða kúci óyiye, kiyólla-hoile yóggwa ye bicí deri lótí áník baade ar ezzon manúce yó ekin or sáñte Íba re dekí bolla azzu gorí accíl. Yóggwa ye hoór de, “Sóiyi, e manúc cwa yó Íbar fúañti Íbar baabute fúinnil de híyalá lótí Íba ttu kessú accíl, kiyólla-hoile ibá yó Galil or manúc.” 60 keramot sai bolla acá goijjíl. 9 Yóggwa ye Isá Montor Fitore hoór de, “Ó bái, tuñí iín kiyór re boóut súwala-súwali goijjíl, montor Íba ye baabute hoór añí no zani.” Íba ye híyan hoór de yóggwa re honó zuwab nó deh. 10 Ðoóñr imam októ, éhon-éhon ratakurá bak diyé. 61 Hétunot múné edde alem múné hére tíyai zuresúre Íbar Malike fíri Fitor or uzu sayié. Aar Fitor ottu uore elzam lagat accíl. 11 Tarfore Hérude edde Malik or hotá waán monot uiñté, ki hoilé, “Aijja yóggwar fóous ókkole Isá re beizzoti edde táttaí ratakurá bak dibar age tui Añré tin bar inkar goijjíl. Ítara Íba re sosoikka eggwá zubba fiñdái goríbi.” 62 Baade Íba baáre neeligói kúb hañdat Filat or hañse waafes díferáidiye. 12 Hé din doiße. 63 Zetará Isá re faáradi accíl, tará Íba re Filat edde Hérud dustó ógiyoi, age ítara ezzon ínca gorát edde marat doiße. 64 Tará Íbar suk loi ezzon duccón accíl. 13 Filate ðoóñr imam bañdí fusár gorér de, “Toré hone maijjé antas ókkol ore, sóddar ókkol ore edde awam ókkol gor sái?” 65 Héndilla tará Íbar hélef bicí hotá ore matai zoma goijjé, 14 tói ítara re hoór de, ókkol hoói Íba re beizzoti goijjíl. 66 Biínna foór “Tuáñra e Manúc cwa re añr hañse ainnó de, fáiñte rár, ðoóñr imam ókkol or edde alem ókkol Ibá ye maincórre bagi boni bolla uskai der hoói. or, yáni Yohúdir murubbi ókkol or mujilíc óyiye; Montor soó, añí Ibá re tuáñrar cáikkat zerá ítara Isá re fótuyai-mujilíc ot aní hoór de, 67 goijjí, tuáñra e Manúc cwar uore ziín elzam “Tuñí zodi Mosih de óile, añaára re hoó.” Íba lagoór, hín or baabute añí Ibá ttu honó hosúri ye ítara re hoór de, “Zodi Añí tuáñra re hoói, no fair. 15 Hérude yó nó faa, héttola yóggwa tuáñra ekin no goríba, 68 aar zodi Añí tuáñra ye Ibá re añaárar hañse waafes díferáidiye deh; ttu ekkán súwal fusár gorí, tuáñra zuwab no tuáñra dekór, moot or laayek Ibá ye honó kessú dibá. 69 Lekin yala lótí Manúc or Fua Alla Tálar nó goré. 16 Hétolla añí Ibá re sáñza dí hálás den dák ottu boói tákibo.” 70 Hétunot ítara gorídiyum.” 17 Yóggwa ttu fottí Azadir-id or beggúne fusár gorér de, “Tóoile Tuñí Allar Fua din honó ek hodi re ítarar hañse hálás gorídiya níki?” Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra sóiyi foitto. 18 Montor ítara beggúne ekku fúañti hoór, ói Añí.” 71 Híyané ítara hoór de, “Añára ttu ar kii gobá lager dé? Kiyólla-hoile añaára toh híyan Ibár nizor muk ottu fúinni.”

23 Tarfore mujilíc týa uví Isá re Filat or hañse loigiyé. 2 Aar ítara Íbar uore endilla elzam ókkol lagat doiße, “Añára loot faiyí de, e Manúc cwa ye añaárar koum ore gumrá gorífeler. Ibá ye Romi baáñcca re házana no diito maná goré,

dé? Añí toh Ibá ttu mora fore de héndilla honó der de, “Tui ki Alla re úddwa no dooros? Tui yó hosúri nó fai; héttola añí Ibá re sáñza dí hálas de ekí ðóilla sáñza foór. **41** Becók añárar sáñza gorídiyum.” **23** Montor ítara zit gorí guzori- hókkot, kiyólla-hoile añára nizor ham olla ziyán guzori dabi gorát accíl de ki, Ibá re kúruc ot laayek híyan fair deh, lekin e Manúc cwa ye dí mariféla záy bolla. Aar ahérit ítarar guzora toh honó hosúri nó goré.” **42** Tarfore yóggwa kaamiyab óiye. **24** Tói Filate ítarar dabi mozin ye hoór de, “Ó Isá, Tuñí Nizor raijjot aibá de gorá záy bolla hókum díye. **25** Yóggwa ye ítara októt añré yaad raikkó.” **43** Isá ye yóggwa re maiggíl de manúc cwa re hálas gorídiye, zibá re hoór de, “Añí tuáñre sóyi hoóir, aijja tuñí Añr ziyól ot díya gyíl de, bagiyai edde kún goijjíl fúañti jonnottul-férodus ot óiba.” **44** Héntte de héttola; montor Isá re ítarar moncá mozin duúñijjar baró wa ánik baijjé, héntte lóti tin gorá záy bolla gosái diffelaiye. **26** Fóous ókkole nwá báze fán guñra mulluk andár ói accíl, **45** Isá re loizargói de októt, ítara Kureni cóor or kiyólla-hoile beile foór díya bon gorifelaiye; Sáimon nam or ézzon manúc ore gang zaga ttu aar baitul-mukaddos or foroda gán fári dui aiyér de hére dörifelaiye, dóri yóggwar uore bák óigiyoi. **46** Hétunot Isá ye eggwá doóñr kúruc can tulídiye, híyan Isár fisé-fisé boóí abase guzori hoór de, “Ó Baf, Tuáñr át ot Añr loizai bolla. **27** Doóñr ek dol manúc Isár fisé- ruh gosáidiyi.” Híyan hoói baade Ibá entehal fisé zaat accíl, ítarar búture boóut beriyáin óiye. **47** Ziyán óiye híyan dekí Romi cáape accíl zetará Ibá lla buk kilai-kilai hañdat accíl. Allar taarif gorí hoór de, “Sóyi e Manúc cwa **28** Isá ye ítarar híkka fíri hoór de, “Ó Jerúsalem behosúr accíl!” **48** Aar manúc zetará hé tooñcá or mayafuain, Añr lla no hañdiyó, bólke tuáñra saító zoma óiye, ítara beggúne ziñ óiye hín nizor lla edde nizor fuain dor lla hañdo. **29** dekí buk kilai-kilai waafes giyyégoi. **49** Montor Kiyólla-hoile soó, eén din aiyér, ze din maincé Íbar sinforiso manúc edde beriyáin zetará Galil hoibó de, ‘Mubarek báz mayafuain ókkol, zetará ottu lóti Íbar fisáli doijjil, ítara beggúne duré ttu honódin fuain nó óiyo, zetará honódin buk góri tíyai hín saái táikkil. **50** Yusúf nam or or dud nó háaba.’ **30** Héntte maincé murá ókkol ézzon gom edde forhésgar manúc accíl. Yóggwa ore hoibó de, ‘Añárar uore for,’ aar faár ókkol fótuyi-mujilíc or membór accíl, **51** montor ore hoibó de, ‘Añára re záfaifel.’ **31** Kiyólla- yóggwa ítarar sóllat edde ham ot razi nu accíl. hoile manúce dargwá keeñsa tékite zodi endilla Yóggwa Yohúdir cóor Aramátiyat tékito, aar goré, fúaile kii no goríbo de asé?” **32** Ítara oinno Allar raijjo lla entezar gorí accíl. **52** Yóggwa ye dui zon acámi re yó Íbar fúañti marifélaí bolla Filat or hañse zai Isár lac cwa maiggé, **53** baade loizar. **33** Ítara zeñtté Matár Mala hoó de zaga lac cwa lamai ekkán hohón or hoor ot beráye, híyan ot foónicce, hére ítara Ibá re edde hé aar cíl kúndi banaiyé de eggwá hober or búture acámi gún ore kúruc ot díye, ezzon ore Íbar raikkégoi, zibát honódin honókiyo re dohón den dák ottu edde ar ezzon ore Íbar ban dák goráil de nái. **54** Hé din accíl entezam-or-din, ottu. **34** Isá ye hoór de, “Ó Baf, itará re maf aar ebaadot-or-din cúru óíbar októ óiye. **55** Galil goró; kiyólla-hoile ítará kii gorér de híyan itará ottu ze beriyáin nún Isár fúañti aiccíl ítara fisá no zane.” Baade ítara lotzári mari ítarar búture dori, hober gwá edde Isár lac cwa re keéngori Íbar hoorsuor ore bák goijjé. **35** Manúc ókkole raikké de deikkíl. **56** Tarfore ítara waafes zaigói, tíyai saái táikkil. Yohúdir neta ókkole yó Ibá re kúcbo mosólla ókkol edde añtor ókkol toiyar téttai gorí hoór de, “Ibá ye toh oinno zon ore goijjíl. Aar ebaadot-or-din Córíyot or hókum basaitó; zodi Ibá Allar Baicca Mosih wa de óíle, mozin ziraáil. yala Nizoré Nize basouk sái.” **36** Fóous ókkole yó dáke aái Ibá re téttai gorát accíl. Ítara Ibá re hái bolla sírka dii **37** hoór de, “Zodi Tui Yohúdir Baáñcca de óíle, yala Nizoré Nize basa sái!” **38** Íbar matár uottú ekkán sáainbút óu maridiíl, ziyán ot leikké de, “Ibá óilde Yohúdi ókkol or Baáñcca.” **39** Kúruc ot díya giyéh de acámi ttu ezzone Ibá re beizzoti gorí hoór de, “Tui ki Mosih no? Nizoré edde añára re basa sená.” **40** Montor oinno acámi wa ye ítara jéjeraqi zuwab

24 Háftar foóila din biínna kúb sóore, beriyáin núne kúcbo mosólla uúin looi hober gwat aiccé ziñ ítara toiyar goijjíl. **2** Ítara hober or muk ottu cíl lan larifelaiya loot faáil, **3** montor búture góille rár, Malik Isár lac loot nó faa. **4** Ítara oulzoul ot forigiyói de októt, asimbit sosoikka hoor findá duwá manúc ítarar dák ottu téyaiye. **5** Beriyáin ítara doore matá hémmikka gorifelaiye, montor manúc cúne ítara re hoór

de, “Tuáñra Zindawa re mora ókkol ot máze tuáñrar dil toh nobi ókkole hoóigiye de hotá kiyá tuwoór? **6** Íba eré nái, íba zinda óigjyoi, beggún biccác goitté bicí asté! **26** Mosih ttu Monot goró, íba ye Galit ot tákite tuáñra re kii Íbar mohímát gólte duk híin faar ki zorur nu hoóil. **7** Hoóil de, Manúc or Fua re gunágar accíl?” **27** Baade íba ye Muúsa edde tamám nobi ókkol or át ot gosáidiya foribó, kúruc ot dí ókkol ottu cúru gorí, fura pak-kalam ot íbar mariféla foribó, aar tin din ot din íba ttu abar baabute ziín asé híin ítara re buzádiye. **28** Zaitez-zinda óizagoi foribó.” **8** Hétunot ítara ttu íbar zaite ítara zaar de farar hañsáhañsi foónicce hotá monot uiittíl. **9** Baade ítara hobor ottu rár; íba ye aró duré zaar fán goijjíl. **29** Montor waafes giyyégoi, aar híin beggún egaro zon ítara íba re becábíci aros gorí hoór de, “Añárár nún ore edde baki manúc beggún ore zanaiyé, fúañti táizogoi, kiyólla-hoíle hánz óizagoi, aar **10** Zetará sáhabí gún ore híin zanaiyé, ítara din fúraiyegei.” Tói íba ítarar fúañti taki bolla óilde Moriyam Makdálini, Joanna, edde Yakub bútore giyyé. **30** Aar eén óiye, zeñtté íba ítarar or maa Moriyam; ítarar fúañti aró beriyáin fúañti hana háito boiccé, íba ye ruñi looi Alla ókkol accíl. **11** Montor ítara ttu híin altufáltru re cükuriya goijjíl, aar báñgi ítara re diiyé. **31** hotár dól laiggíl, hé tolla ítara beriyáin nún Hétunot ítarar suk kúligjyoi, aar ítara íba re ore biccác nó goré. **12** Lekin Fitor urí hobor ot sinné; montor íba ítarar nozor ottu gaib óigjyoi. duñrdiyé, aar niyúri saiýé rár dekér de, siríf **32** ítara ezzon ore ezzone hoór de, “Foñt ot hohón or hoor gún beh asé. íba ye hé hálót zeñtté íba ye añára llói hotá hoór aar añára dekí taajup ói, góor ot giyyégoi. **13** Soó, hé din re pak-kalam buzái der, héñtde añárár bútore ítara ttu dui zon manúc ekkán Émayus nam or añárár dil zolat accíl de no né?” **33** Ítara éhon-farat zaar, ziyán Jerúsalem ottu hánit mail duré. éhon urí Jerúsalem ot waafes aáigjyoi, aar hére **14** Aar ítara ezzon loi ezzone, ziín óiye híin egaro zon nún ore edde ítarar sáañti ókkol ore beggún or baabute gofat accíl. **15** Ítara gofer ekkán ot zoma loot faiyé, **34** aar hoór de, “Malik de edde toskara gorér de októt, Isá Nize dáke sóiyi zinda óiye; íba ye Sáimon ore dahádiye.” aái ítarar fúañti áñrat doijje. **16** Lekin ítarar **35** Tarfore ítara duní zone foñt ot kii óiye de suk ore íba re siní no fare fán gorífela gíyeh. zanaiyé, edde Isá ye ruñi báñgíbar októt íba re **17** íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra áñri-áñri ítara keéngori sinníl de híyan óu zanaiyé. **36** ezzon loi ezzone iín kiyór baabute gofór dé?” Ítara híin hoór de októt, Isá Nize ítarar mazé Hétunot ítara nakmuk hala gorí týaigjyoi. **18** aái týaíye, aar hoór de, “Assalamu alaikum.” **37** Ítara ttu zar nam niki Kaleópas, yóggwa ye Isá Montor ítara doore toddó óigjyoi, ítara táaijje re zuwabe hoór de, “Jerúsalem or forbáci siríf de bút dekér bóuli. **38** Íba ye ítara re hoór de, Tuñí ezzone niki e hooddin or bútore óiye de “Tuáñra doorór kiyá? Tuáñrar dil ot cóok kiyá híin no zano dé?” **19** Isá ye ítara re hoór de, aiyér? **39** Añr át téng soó, íba Añí. Añré dóri “Kii óiye dé?” Ítara íba re hoór de, “Isá Nasárir soó, kiyólla-hoíle bút ottu toh gusso edde áñddí uore óiye de híin. íba Allar edde tamám manúc nái, zendilla Añr ttu asé de dekór.” **40** Híyan or nozor ot hame edde hotábattaraye eggwá hoóí íba ye ítara re Nizor át téng dahádiye. **41** taakotwala nobi accíl. **20** Doóñr imam ókkole ítara zettót kúciye edde taajupe biccác gorí no edde añárár sóddar ókkole íba re moot or sáñza farer, íba ye ítara re hoór de, “Hái bolla eré lla gosáidiye, aar íba re kúruc ot difela gíyeh. tuáñra ttu kessú asé né?” **42** Tói ítara íba re **21** Lekin añára ttu acá accíl de, Boni Isráil ore ek hánđa síañt díya mas diiyé. **43** Aar íba ye íba ye beh azad goríbo. Aró hoiyúm hoílé, iín híyan looi ítarar cáikkat háiye. **44** Tarfore íba óiye de aijja tin din óigjyoi. **22** Montor añárár ye ítara re hoór de, “Iín óilde Añr hotá ziín bútottu hoozon beriyáin de añára re ammúk tuáñra re Añi tuáñrar fúañti tákite hoóilam, ki gorídíye. Ítara biínna kúb sóore hobor gwat hoílé, Añr baabute ziín Muúsar Córivot ot, nobi gyíl, **23** montor íbar lac loot nó faa. Ítara aái ókkol or kitab ot, edde Zobur Córif ot leikká hoiyégai de, ítara re fírista ye dahádiye aar asé, híin beggún fura ówar zorur.” **45** Baade íba híine ítara re hoiyé de, íba zinda asé. **24** Hétunot ye ítarar demak kúlidye, zeñne ítara pak-kalam añárár fúañti accíl de ítara ttu hoozone hobor buzí fare. **46** Íba ye ítara re hoór de, “Pak-kalam gwat giyyé rár, beriyáin núne hoiyé de mozin ot endilla asé, Mosih ye duk faibo aar tin din ot loot faiyé, montor ítara Isá re nó deké.” **25** din mora ttu zinda óizayboi, **47** baade Jerúsalem Hétunot Isá ye ítara re hoór de, “Ó bekuf ókkol, ottu lóti cúru gorí tamám koum ókkol or hañse

Íbar name guná maf faibar touwár tobolik gorá zaybo. **48** Tuáñra óilade iín beggún or gobá. **49** Soó, Añr Baf or waada goijjá wa re Añí tuáñrar hañse diferáidiyum; lekin asman ottu taakote bóri nó zogoi foijjonto e cóor ot táikko.” **50** Fore Isá ye ítara re baárkule Betániyar héddur foijjonto loigiyé, aar Íbar át tulí ítara re borhot diyé. **51** Íba ye ítara re borhot diyat accíl de októt, Íba ítara ttu alok óigiyoi, aar Íba re asman ot tulífela gíyeh. **52** Ítara Íba re sóida gorí baade, bicí kúcir sáañte Jerúsalem ot waafes aáigiyoi, **53** aar baitul-mukaddos ot házir táki lagatar Allar taarif gorát accíl.

Yohánnna

1 Foóila cúrut Kalam accíl, Kalam Allar fúañti accíl, edde Kalam nize Alla accíl. **2** Íba foóila cúrut Allar fúañti accíl. **3** Hárressú Íbar duara foida gorá gíyeh, aar zedún foida gorá gíyeh hín or bútore ekkán óu Íba re sára foida gorá nó zah. **4** Íbar hañse zindigi accíl, aar hé zindigi accíl insán or Nur. **5** Hé Nure andár ot foór deh, montor andáre hé Nur ore ziti no fare. **6** Alla ye Yaháya nam or ézzon manúc ore duniyait diferáil. **7** Yóggwa re hé Nur or ek gobá ísafe diferá gíyl, zeéne beggúne yóggwar gobá fúni iman ané. **8** Yóggwa nize hóno hé Nur accíl de no, bólke yóggwa hé Nur or baabute gobá dító aiccíl deh. **9** Sóiyi Nur óilde Ubá zibá ye fottí maincórre foór deh, Íba duniyait aibár accíl. **10** Íba duniyait accíl, aar duniyai Íbar duara foida gorá gíyeh, toóu duniyair maincér Íba re nó siné. **11** Íba Nizor maincór hére aiccíl, montor nizor maincér Íba re kobul nó goré. **12** Lekin zetó zone Íba re kobul gorí iman ainné, ítara fottí zon ore Íba ye Allar fuain óibar hók diiyé. **13** Ítarar hé zormo no lou wóttu óiye, no jísím or moncáye óiye, aar no manúc or moncáye óiye, bólke Alla ttu óiye deh. **14** Hé Kalam insán boinné, aar añárar fúañti tákke. Baf or lehár ek Fua ísafe Íbar ze mohíma asé hé mohíma re añára deikkí. Íba rahámote edde sóiyiye furaiya. **15** Yaháya ye Íbar baabute gobá díyl. Yóggwa ye guzori hoóil de, “Íbá óilde Ubá zibár baabute añí endilla hoóilam, ‘Añí baade zibá aiyér Íba aña túaro ðooñr, kiyólla-hoile Íba aña age lóti asé.’” **16** Añára beggúne toh Íbar furaiya ttu rahámot or uore rahámot faiyí. **17** Kiyólla-hoile Córíyot diiya gyíl de Muúsár duara, montor rahámot edde sóiyi aiccé de Isá Mosihr duara. **18** Alla re toh honókiye honódin deikké de nái, lekin Baf or buk ot accíl de lehár ek Fua ye beh Íba re zahér goijjé. **19** Yaháyar gobá accíl de yián, zeñtté Yohúdir neta ókkole Jerúsalem cór ottu hoozzon imam ore edde Leéviyo re yóggwar hére yián fusár goittó diferáye, “Tuñí hon?” **20** Yóggwa ye inkar nó goré, bólke cíkar gorí hoiyé de, “Añí Mosih no.” **21** Ítara yóggwa ttu fusár goijjé de, “Tóoile tuñí hon? Tuñí hóno nobi Eliyas né?” Yóggwa ye hoiyé de, “No, añí no.” Tói ítara fusár goijjé de, “Tuñí kí aibár hotá asé de hé Nobi?” Yóggwa ye zuwab diyé de, “No.” **22** Tarfore ítara yóggwa re hoiyé de, “Tóoile tuñí

hon añára re zuwab doh, zeéne zetará añára re diferáye ítara re zuwab di fari. Tuñí nizor baabute kii hoó?” **23** Yaháya ye nobi Yesáyahr hotá lói zuwab diyé de, “Añí óílam de ubá zibá ye moídan zagat guzori-guzori eén hoór, ‘Mabud or rasta uzu goró.’” **24** Hé manúc ítara re diferá gíyeh de óilde Férocí firkar torfóttu. **25** Ítara Yaháya ttu fusár goijjé de, “Zodi tuñí Mosih no, Eliyas no, edde hé Nobi wa yó no, tóoile tuñí bápþisma kiyá doh?” **26** Yaháya ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Añí toh fanít éna bápþisma dí, montor tuáñrar bútore eén Ekzon tíyai asé zibá re tuáñra no sinó.” **27** Íba óilde Ubá zibá añí baade aiyér; añí Íbar centár or fíta kúli bolla úddwa laayek no.” **28** Iín Jordán hál or farkule Betániyat óiye deh, zeré Yaháya ye bápþisma dító. **29** Tarfor din Yaháya ye Isá yóggwar uzu aiyér de dekí, hoór de, “Soó, Ubá óilde Allar Bérasóol-or-Sóo, zibá ye duniyair maincór guná loizagói. **30** Íba óilde Ubá zibár baabute añí endilla hoóilam, ‘Añí baade eén Ekzon aiyér, zibár tokka aña túaro ðooñr, kiyólla-hoile Íba aña age lóti asé.’” **31** Añí Íba re no sinítam, montor Íba Isráili ókkol or hañse zahér ó fán, añí fanír bápþisma dító aiccí deh.” **32** Tarfore Yaháya ye yián gobá díye, “Añí deikkí de, Pak-Ruh hoitor or ðóilla ói asman ottu lami aái Íbar uore boiccé. **33** Añí Íba re no sinítam, montor zibá ye aña fanír bápþisma dító diferáye, Íba ye aña hoiyé de, ‘Zibár uore Pak-Ruh lami aái boibó de dekíbi, Íba óilde Ubá zibá ye Pak-Ruh lói bápþisma díbo.’” **34** Añí héndilla deikkí edde gobá dír de ki, Íbá óilde Allar Fua.” **35** Tarfor din abar Yaháya edde yóggwar dui zon ummot hére tíyai accíl. **36** Aar Isá híyan ttu áñri zaar de dekí, yóggwa ye hoór de, “Soó, Ubá óilde Allar bérasóol-or-Sóo!” **37** Yóggwar hotá fúni, hé duní ummot Isár fisáli doijje. **38** Isá ye fissá fíri dekér de, ítara fisé-fisé aiyér; héntunot ítara re hoór de, “Tuáñra kii talac gorór dé?” Ítara zuwab der de, “Rabbi” (ziyán or maáni óilde, ustát), “Tuñí hoqé tákó dé?” **39** Íba ye ítara re hoór de, “Aiyó soogai.” Tói ítara zai, Isá táke de zaga gán saiýé, aar hé din Isár fúañti tákkel. Héntte háñzinna sair gwá baijíl. **40** Yaháyar hotá fúni ze dui zon Isár fisáli doijjil, ítara ttu ézzon accíl Sáimon Fitor or bái Enderiyas. **41** Yóggwa ye age nizor bái Sáimon ore tuwai loi Íba re hoór de, “Añára Mesáiya re loot faiyí” (Mesáiya maáni, Mosih). **42** Yóggwa ye Sáimon ore Isár hañse ainné. Isá ye Sáimon or híkka saái hoór de, “Tui

toh Yohánnar fua Sáimon, montor toré Kéfas maincé de age gom anggur or roc cún hábaifela, ḫaha zaybo” (hé nam or maáni óilde, Fitor). aar meéman ókkol or mon mozin háiya óile **43** Tarfor din Isá ye Galil elakat zaitogói niyot baade yár túaro hóraf fin háaba. Montor tuñí goijjé. Íba ye Filíp ore loot fai hoór de, “Añr aijjó gom anggur or roc cún rakídiyo.” **11** Galil fisálí dor.” **44** Filíp accíl de Enderiyas edde Fitor or Kána farat illayi-nicán ísafe e foóila cúrur tarár cóor Betsáidar manúc. **45** Filípe Natanel keramot tán gorí Isá ye Nizor mohíma zahér ore loot fai hoór de, “Añrá Ubá re loot faiyí goijjé. Híyan dekí Íbar cárit tune Íbar uore zibár baabute Muúsa ye Tourat Córif ot leikké, iman ainné. **12** Yárbaade Isá, Isár maa, báiyain, aar nobi ókkole yó leikké; Íba óilde Yusúf or edde cárit tun nise Kaparnahúm cóor ot giyyé; fua Isá, Nasárat cóor or.” **46** Natanele Íba re ítara hére hooddin táikkil. **13** Yohúdi ókkol or hoór de, “Nasárat ottu kí kessú gom aái fare?” Azadir-id zeñtté dáke aiccé, Isá uore Jerúsalem Filípe hoór de, “Aiyó, soógai.” **47** Isá ye Natanel ot giyyé. **14** Aar baitul-mukaddos or urán ot Nizor uzu aiyér de dekí yóggwar baabute hoór mazé Íba ye dékér de, maincé goru, bérásóol, de, “Soó, ezzon sóiyi Isráili, zibár bútore honó edde hoitor ókkol beser, aar hodúne boói bat̄a dükabazi nái.” **48** Natanele Isá ttu fusár gorér báñger. **15** Hétunot Íba ye rosí lói ekkán coónk de, “Tuñí añré keéngori sinó?” Isá ye yóggwa re banai ítara re baitul-mukaddos or urán ottu zuwabe hoór de, “Tuáñre Filípe ḫahaibár age bérásóol edde goru ókkol lói looraidiye. Íba zeñtté tuñí ḫuñir-gas tala accíla, héntte Añí ye bat̄a báñgoya ókkol or ṭebíl natdiyagaraidi tuáñre deikki.” **49** Hétunot Natanele Íba re hoór ítarar ḫiañ-foicá cíñraciñttá gorídiye. **16** Zetará de, “Rabbí, Tuñí óílade Allar Fua, Tuñí Boni hoitor beser, ítara re Íba ye hoór de, “Entú iín Isráil or Baáñcca.” **50** Isá ye yóggwa re zuwabe loizogóil Añr Baf or góre bazar no banaiyó!” hoór de, “Añí tuáñre ḫuñir-gas tala deikki hoiyí **17** Hétunot Íbar cárit tun ottu pak-kalam or e de híyan olla kí tuñí iman ainnó? Tuñí iín hotá monot uijté, “Tuáñr góre or muhábbote or túaro ḫoñoñr-ḥoñoñr ham ókkol dekiba.” **51** añré háifelaibo.” **18** Yohúdi ókkole Isá ttu fusár Íba ye aró hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi gorér de, “Tuáñr ttu iín goríbar adíkar asé de hoóir, tuáñra endilla dekiba, asman kúla aar híyan, Tuñí añrá re kii keramot dahái sábut Allar firista ókkol Manúc or Fuar uore urálama gorí faribá?” **19** Isá ye ítara re zuwab der de, “E baitul-mukaddos yián báñgifelo, Añí tin din or bútore banaidiyum.” **20** Yohúdi ítara hoór de, “E baitul-mukaddos yián banaité salic-sów bosór laiggé, aar Tuñí tin din or bútore banai diba dé?” **21** Montor Isá ye baitul-mukaddos or bazá dí Íbar Nizor gaar baabute hoiyé deh. **22** Hétolla zeñtté Isá re mora ttu zinda gorá gíyeh, Íbar cárit tun ottu Íba ye hoiyé de hotá monot uijté. Tarfore ítara pak-kalam edde Isáré hotár uore iman ainné. **23** Azadir-id or októt, Isá ye Jerúsalem ot tákite ze keramot goijjíl, híin dekí bicí maincé Íbar uore iman ainné. **24** Lekin Isá ye ítara re bóraca nó goré, kiyólla-hoílé Íba ye manúc beggún ore bálagori siné, **25** aar Íba ttu maincór baabute honó gobá no lage, kiyólla-hoílé maincór dil ot kii asé de híyan Íba ye zane.

2 Tin din ot din Galil or Kána farat ekkán boirat óiyé. Isár maa hére accíl. **2** Hé boirat ot Isá edde Íbar cárit tun ore yó dawot diyé. **3** Zeñtté hére anggur or roc fúraigiyoi, Isár maa ye Isá re hoór de, “Itará ttu ar anggur or roc nái.” **4** Isá ye maa re hoór de, “Maá, híyan or baabute tuñí lói Añí lói kii bazá asé? Añr októ de aijjó nú aiyé.” **5** Isár maa ye háadem ókkol ore hoór de, “Íbá ye tuáñra re ziñ goittó hoó, híin goijjó.” **6** Yohúdir Córivot mozin uzu banai bolla hére fattór or sów wa siyú buágariaya accíl, híin ekgwát máze kuri ttu tiríc gelóm fojjonto faní añritó. **7** Isá ye háadem ókkol ore hoór de, “E siyú gún ot faní bóro.” Tói ítara híin ot ḫip-ḥip faní bóijje. **8** Baade Isá ye ítara re hoór de, “Yala entú hodún looi boiraitta hánar zimmadar ore doogói.” Tói ítara loigiyé. **9** Ze faní gún anggur or roc bonigiyói, híin hé zimmadar gwá ye háisíl baade dulá re mataiyé. Yóggwa ye hé anggur or roc cún hontú aiccé hoi no fare, montor goóur zetará faní ainné ítara hoi fare. **10** Yóggwa ye dulá re hoór de, “Fottí

3 Férocí ókkol or bútore Nikódemas nam or ézzon Yohúdi ókkol or neta accíl. **2** Ek din raitta yóggwa Isár hére aái hoór de, “Rabbí, añrá zani, Tuñí ézzon ustast ísafe Allar torfóttu aiccó; kiyólla-hoílé Tuñí ze keramot ókkol goró, Alla fúañti no tákile honókiye híin gorí no

fare.” 3 Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, ókkol Allar moncá mozin gorá gíyeh de híyan “Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, noya gori zormo sáf-sáf góri dahá zah.” 22 Yárbaade Isá edde no óile, honókiye Allar raijjo dekí no fare.” Íbar cárit tun Yohúdiya elakat giiyé. Hére Íba 4 Nikódemase Isá ttu fusár gorér de, “Zeñtté cárit tun or fúañti hooddin táikkil, aar manúc manúc ézzon burá óizagoi, íte keéngori abar ókkol ore báptisma díyl. 23 Héntte Sálím zagar zormo loibo? Dusárabar kí íte maar ferot góli dáke Ainon nam or ek farat Yaháya yó báptisma abar zormo ói faribó?” 5 Isá ye yóggwa re zuwab díyat accíl, kiyólla-hoile hé zagat bicí faní accíl, der de, “Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, faní edde aar manúc ókkol aaí Íba ttu báptisma lowat Ruh ttu zormo no óile, honókiye Allar raijjet accíl. 24 Yaháya re hé októt ziyól ot díya nó góli no fare. 6 Insán ottu ziín zormo ó híin zah. 25 Ek din Yaháyar hoozzon ummote Yohúdi insán, aar Ruh ttu ziín zormo ó híin ruh. 7 ókkol lói uzu banar baabute torkatorki diyé. 26 Añí ziyán tuáñre hoiyí, tuáñra ttu noya gori Ítará Yaháyar hañse aaí hoór de, “Rabbí, Zibá zormo ówa foribó, híyan lói ammúk no óiyo. 8 Jordán hál or farkule tuáñr fúañti accíl, Zibá Boiyar toh zikká monehoó híkka baá, aar tuñí baabute tuñí gobá díyla, soó, Íba ye báptisma hé boiyar or abas fúno, montor hontú aiyér aar der, aar manúc beggún Íbar hére aiyér.” 27 hoikká zaar híyan toh no zano. Zetará Ruh ttu Yaháya ye zuwab der de, “Asman ottu diiyo no zormo óiye Ítará yó héndilla.” 9 Nikódemase Isá gilé honókiye kessú fai no fare. 28 Tuáñra nize ttu fusár gorér de, “Iín keéngori ói fare?” 10 Isá toh añr e hotár gobá asó, ki hoile, ‘Añí Mosih no, ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Tuñí de ézzon montor añré Íbar age diferá gíyeh.” 29 Zar át ot Boni Isráil or ustát, toóu tuñí iín no buzó dé? 11 dulí re tulídiya gíyeh íte óilde dulá. Dulár dustó Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, añaára ziín zani híin ye toh tífai dulár hotá fúne, aar dulár abas fúni hoói, aar ziín deikkí híin or baabute gobá díh, bicí kúci ó. Borabor héndilla, yala añr kúci yó montor tuáñra añaárar gobá re kobul no goró. fura óiye. 30 Becók Íba ttu qdóñr ówa foribó, 12 Añí tuáñra re duniyaibi jiníc or hotá hoile aar añr ttu cóníro ówa foribó. 31 “Zibá uottú zettót biccác no goró, tóí asmani jiníc or hotá aiccé, Íba beggún or uore; zibá duniyai ttu, Íba hoile keéngori biccác goríba? 13 Zibá asman duniyair, aar duniyaibi hotá hoó. Montor zibá ot téke aar asman ottu lami aiccé, hé Manúc asman ottu aiccé, Íba beggún or uore. 32 Íba or Fua sára ar honókiye asman ot nó uré. 14 ye ziín deikké edde fúinne híin or gobá déh, Muúsa ye zendilla moidan elakat háf ore uore toóu honókiye Íbar gobá kobul no goré. 33 tuillíl, héndilla Manúc or Fua re yó uore tulá Montor zee niki kobul goijjé, íte e hotát moór zaybo, 15 zeéne zee niki Íbar uore iman ané íte lagafélfaiye de ki, Alla óilde sóiyi. 34 Zibá re ofúrani zindigi faa. (aiónios g166) 16 “Kiyólla-hoile Alla ye duniyair maincór etó muhábbot goijjé, Íba ye Nizor lehár ek Fua dan gorifelaiye; zeéne Alla ye differáye de, bólke etollá díferáye, zeéne duniyair maincér hé Fuar duara nejat fa. 18 “Zee niki hé Fuar uore iman ané, ítar hosúr dóra no zah; montor zee niki iman nu ané, ítar hosúr age lóti dóra gíyeh, kiyólla-hoile íte de Allar siríf ek Fuar uore iman nú ané. 19 Ítar hosúr etollá bólki dóra gíyeh, kiyólla-hoile duniyait Nur aiccíl, montor manúc ókkol or ham hóraf de héttola, ítará Nur or túaro andár ore bicí fosón goijjé. 20 Zee niki hóraf ham goré, íte Nur ore nafrót goré aar fte Nur ot nu aiyé, kiyólla-hoile zodi ailé ítar hórafi dahá zaybo bouli doora. 21 Montor zee niki sóiyi gán gorí zindigi hará, íte Nur ot aiyé, zeéne ítar ham

4 Zeñtté Malike zani fajjé de ki, Íba ye Yaháyar túaro bicí ummot banaiyé de aar báptisma díye de híin Féroci ókkole fúinne, 2 hálezek Isá Nize báptisma no dito, bólke Íbar ummot ókkole dito deh, 3 tóí Íba Yohúdiya elaka ttu neeli abar Galil elakat zaargói. 4 Zaite Íba ttu Samáriar elaka báy zaa forer. 5 Zaite-zaite Íba Samáriar Súkor nam or ekkán farat foónicce, ziyán Yakube nizor fua Yusúf ore diil de zobin or cláke. 6 Hére Yakub or fajt-kuwa accíl. Isá áñiñtē-áñiñtē óran ói hé fajt-kuwa war hañsat boiccé. Héntte beil tük óiye. 7 Ekgwá Samáriar

mayaſua hére faní tuiltó aiccé. Isá ye híba re Mayaſua ye hoór de, “Añí zani Mesáiya aiyér, hoór de, “Añré ek tirác faní háaba.” 8 Kiyólla- yáni Mosih. Íba zeñtté aibó, añára re hárr kessú hoilé Íbar carít tun cóor ot hána kinto giyyói. 9 zanaidibo.” 26 Isá ye híba re hoór de, “Añí óílam Hétolla hé Samári mayaſua ye Isá re hoór de, de Íba, zibá ye tor loi hotá hoóir.” 27 Hétunot “Añí de ézzon Samári mayaſua, Tuñí Yohúdi óí Íbar carít tun aiccé, aar Isá ye eggwá mayaſua yore keéngori añr ttu faní magor?” Híba ye e lloí hotá hoór de dekí ítara ammúk óigiyoi; hotá etollá hoiyé, kiyólla-hoile Yohúdi ókkol lói montor toou ítara honókiye fusár nó goré de Samári ókkol lói honó taalukat nái. 10 Isá ye ki, “Tuñí kii twoór?” yáh, “Tuñí kiyólla híba híba re zuwab der de, “Tui zodi Allar hádiya llói hotá hoór?” 28 Baade mayaſua wa ye nizor re edde tor ttu hone faní maiggé hoi faiitti, fanír góra wa eri, farat zai manúc ókkol ore tóoile tui Íba ttu faní magití, aar Íba ye toré hoór de, 29 “Aiyó, tuáñra eggwá Manúc ore zindigi dee de faní diito.” 11 Mayaſua ye hoór soogai, zibá ye añí añr zindigit ziín-ziín goijí de, “Ustat, Tuáñr ttu de faní tulí bolla honó tára hín beggún añré hoiyé. Tóoile Íba hóno hé nái, aar fajt-kuwa toh mur. Tói Tuñí hé zindigir Mosih né?” 30 Tói manúc ókkol fara ttu neeli faní horé faiyó? 12 Tuñí añaarar baf Yakub or Íbar hére aát doijje. 31 Héntte Íbar carít tune túaro dóoñr níki, zibá ye añaara re e fajt-kuwa wa Íba re aros gorí hoór de, “Rabbí, kessú hónona.” diiyé, aar Íba níze, Íbar fuain ókkole, edde Íbar 32 Lekin Íba ye ítara re hoór de, “Añr ttu eén gorusól ókkole yibár faní háiye?” 13 Isá ye híba híbar hána asé, ziín or baabute tuáñra no re zuwabe hoór de, “Zee níki e faní háa, ítar zano.” 33 Hétunot Íbar carít tune afós ot hoór ttu abar tirác lagibó, 14 montor zee níki Añí dii de, “Honókiye hóno Íba re hána anídiye né?” 34 de faní háa ítar ttu ar honódin tirác no lagibó, bólke Añí diiyum de hé faní ítar dil ot zónma ttu uré fángori uřibó, aar híine ítare ofúrani zindigi diibo.” (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mayaſua ye Isá re ‘Aró sair mac asé, baade fósol harjibár ainda hoór de, “Ustat, tóoile añré hé faní doo, zeéne aibó?” Montor Añí tuáñra re hoóir, suk tulí bil añaar ttu ar tirác no lage, aar eré faní lla yó aá no fore.” 16 Isá ye híba re hoór de “Tóoile zaa, tor or uzu soó, fósol ókkol harjí bolla fagigiyói. 36 hócom ore eré matai angói.” 17 Mayaſua ye Isá re zuwabe hoór de, “Añr ttu de honó hócom zeéne lagoya edde haroya duní zone mili kúci ó. nái.” Isá ye híba re hoór de, “Tui sóyi hoiyós, (aiōnios g166) 37 E hotá sóyi de ki, ‘Ezzone laga, ar tor ttu honó hócom nái. 18 Kiyólla-hoile tor ttu eezzone harje.’ 38 Añí tuáñra re fósol uúin hařító yaar age fañs swá hócom óigiyoi, aar ehón zee differáilam ziín olla tuáñra meénnnot nó goró; níki tor fúañti asé, íte yó tor hócom no. Tui oinno maincé meénnnot goijjé, aar tuáñra ítarar sóyi hoiyós.” 19 Mayaſua ye hoór de, “Ustat, hé meénnnot or fósol haitjó.” 39 Hé mayafuar e añí ehón zani faijjí, Tuñí ézzon nobi. 20 Zeén hotá fúni fara híyan or bicí Samári ókkole Isár óibo óuk, añaarar baf dada ókkole e faár gwar uore iman ainné, ki hoilé, “Añí añr zindigit ziín- uore ebaadot goittó, montor tuáñra Yohúdi ziín goijjí hín beggún Íba ye añré hoiyé.” 40 ókkole hoó de, manúc ókkol ottu Jerúsalem Zeñtté hé Samári ókkol Isár hañse aiccé, ítara ot ebaadot gorár fóros.” 21 Isá ye hoór de, Íba re ítarar fúañti tákito aros goijjíl, toí Íba “Mayaſua, Añr hotá biccác gó, eén októ aiyér, hére dui din táikkil. 41 Íbar hotá fúni aró bicí tuáñra Baf or ebaadot no e faár or uore goríba, maincé iman ainníl. 42 Ítara mayaſua wa re aar no Jerúsalem ot goríba. 22 Tuáñra zibá re hoiyé de, “Ehón de añaara tor hotár zoriya iman no sinó Íbar ebaadot goró deh; montor añaara ainní de no, bólke añaara níze Íbar hotá fúni zibár ebaadot gorí Íba re siní, kiyólla-hoile nejat zani faijjí de ki, Íba óilde Ubá zibá duniyair or mouka Yohúdir búttottu éna aiccé. 23 Lekin manúc or sóyi Nejatdoya.” 43 Dui din baade Isá eén októ aiyér, ehón óilde hé októ, zeñtté sóyi héntu rowana loi Galil ot giyyé. 44 Isá Níze age ebaadotgár ókkole ruh edde sóyi lói Baf or hoíl de, “Ze honó nobir izzot nizor wotón ot ebaadot goríba, kiyólla-hoile Bafe yó héndilla nái.” 45 Hétolla Íba zeñtté Galil ot aiccé, Galil or ebaadotgár or talac gorér. 24 Alla óilde Ruh, maincé Íba re kobul goijjé, kiyólla-hoile Isá ye héttolla zetará Íbar ebaadot goré ítara ttu Íbar Jerúsalem ot Azadir-id ot ze ham ókkol goijjíl ebaadot ruh edde sóyi lói gorár zorur.” 25 hín beggún ítara deikkíl, kiyólla-hoile ítara yó

hé id ot giíl. **46** Baade Íba abar Galil or Kána de, “Aijja toh ebaadot-or-din; aijja bisána tulí farat giiyé, zeré Íba ye faní re anggur or roc loizon Córivot or maná.” **11** Montor yóggwa banaáil. Hére Kaparnahúm cóor ot ek cáap or ye ítara re hoór de, “Zibá ye añré gom goijjé fua ttu ocúk óiye. **47** Zeñtté yóggwa ye fúinne Íba ye añré hoiyé de, “Tuáñr bisána tulí looi de ki, Isá Yohúdiya ttu Galil ot aáigiyoi, hétunot áñro.” **12** Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, yóggwa Isár hañse zai aros gorér de, yóggwar “Zee niki toré tor bisána tulí looi áñrito hoiyé fua wa re gom goittó aító, kiyólla-hoile fua wa Manúc Íba hon?” **13** Lekin ze manúc cwa re moron-moron óoil. **48** Isá ye yóggwa re hoór de, gom gorá gíyeh, yóggwa ye Íba hon hoi no “Tuáñra toh illayi-nicán edde keramot ókkol fare, kiyólla-hoile hé zagal bicí manúc accíl, no dekíle bilkúl iman nu aníba.” **49** Baáñccar aar Isá híyan ttu gaif óigilgoi. **14** Yárbaade, Isá cáape hoór de, “Ó Malik, añr fua wa moribár ye yóggwa re baitul-mukaddos ot loot fai hoór age aiyó!” **50** Isá ye yóggwa re hoór de, “Zoogói; de, “Soó, tuñi gom óigiyogoi. Ar guná no goijjó, tuáñr fua basibó.” Baade manúc cwa ye Isár zeéne tuáñr hálót agor túaro hóraf no ó.” **15** hotá ekin gorí giyyégoi. **51** Yóggwa foñt ot táite, Baade manúc cwa zai Yohúdi ókkol ore hoiyé nizor hodún gulame aái hoór de, “Tuáñr fua de, yóggwa re gom goijjé de Íba óilde Isá. **16** gom óigiyoi!” **52** Tói yóggwa ye fua hoñtté gom Hétolla bóuli Yohúdi ókkole Isá re zalat doijje, óiye de híyan ítara ttu hóbor lóye. Ítara yóggwa kiyólla-hoile Íba ye ebaadot-or-din héndilla re hoór de, “Gel de hailla din or eggwá báze ham ókkol goittó. **17** Lekin Isá ye ítara re hoór ítar zor giyyói.” **53** Hétunot bafe zani fajjé de, de, “Añr Baf aijjó foijjonto ham gorát asé, aar sóyi oñtté fua wa gom óiye zeñtté Isá ye hoiyé Añi Nize yó gorí.” **18** Isár hé hotá lla bóuli de, “Tuáñr fua basibó.” Baade yóggwa edde Yohúdi ókkole Íba re marifelaito aró bicí kucík yóggwar góri týia ye Isár uore iman ainné. **54** gorát accíl, kiyólla-hoile Íba ye siríf ebaadot-Yián óilde Isá dui nombór or keramot, ziyán or-din or niyom báñgito de no, bólke Alla Íbar Íba ye Yohúdiya ttu neeli abar Galil ot aái goijjé. **19** Baf hoói Nizoré Alla lloí fúainna yó goittó.

5 Yárbaade, Yohúdir ekkán id óiye, aar Isá uore Jerúsalem ot giiyé. **2** Jerúsalem or Bérasóol Geit hoó de híyan or dáke eggwá fooir asé, zibá re Hibrú zuban ot Betésda hoó, hé fooir gwat fañs sán baanda asé. **3** Baanda híin ot bicí biyaramma ókkol fori tákito, zendilla niki, añdá, leng, mazur. Ítara beggúne fanír lorasora re sooni gorí tákito. **4** Kiyólla-hoile Allar ek firista taime-taime hé fooir gwat lami aái faní laritó, aar faní lari baade zee niki age lami fare ítar ze honó biyaram gom óizaytoi. **5** Hére ézzon manúc accíl, zibá tiric-añcتو bosörja biyaramma. **6** Isá ye zeñtté yóggwa re hére fori táikke de deikké, aar yóggwa bicí deri lóti hé hálót ot asé de zani fajjé, Íba ye yóggwa ttu fusár gorér de, “Tuáñr ttu gom óito monehoór ne?” **7** Biyaramma wa ye Íba re zuwab der de, “Ustat, faní lare de októ añré dóri fooir ot lamaidi bolla añr ttu honókiye nái. Hétolla añi foóñsite-foóñsite añr agor ttu ar ezzon lamizagói.” **8** Isá ye yóggwa re hoór de, “Uró, tuáñr bisána tulí looi áñro.” **9** Baade éhon or bútore manúc cwa gom óigiyoi, aar nizor bisána tulí looi áñrat doijje. Hé din accíl Yohúdir ebaadot-or-din. **10** Híyan olla ze manúc cwa re gom gorá gíyeh, yóggwa re Yohúdi ókkole hoór Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Añi tuáñra re sóyi-sóyi hooir, Fua Nizorgá Nize kessú gorí no fare. Íba ye siríf uúin goré ziín Bafe goré de deké; kiyólla-hoile Bafe ziín goré, Fua ye yó híin éna goré. **20** Bafe Nizor Fua re muhábbot goré, aar Nize ziín goré híin beggún Fua re dahá. Íba ye híin or túaro doóñr-doóñr ham ókkol Fua re daháibo, zeéne híin dekí tuáñra taajup ó. **21** Bafe zendilla mora ókkol ore zinda goré, héndilla Fua ye yó zaré monehoó taré zinda goré. **22** Aró hoító sailé, Bafe honókiyor bisar no goré, bólke bisar or hárr zimma Fuar át ot gosáidiye, **23** zeéne zendilla Baf ore beggúne izzot goré, héndilla Fua re yó izzot goré. Zee niki Fua re izzot no goré, íte Fua re diferáiyé de hé Baf ore yó izzot no goré. **24** “Añi tuáñra re sóyi-sóyi hooir, zee niki Añr hotá fúne aar Añré diferáiyé de íbar uore iman ané, ítar ttu ofúrani zindigir asé. Ítar uore honó sáñzar hókum no óibo, bólke íte mora ttu zindigit faráigiyoi. (aiónios g166) **25** Añi tuáñra re sóyi-sóyi hooir, eén októ aiyér, bólke ehón aáigiyoi, zeñtté mora ókkole Allar Fuar abas fúnibó; aar zetará fúnibó ítara zinda óibo. **26** Kiyólla-hoile zendilla Baf Nize zindigir Malik, héndilla Íba ye Fua re yó zindigir Malik banaiyé. **27** Íba ye Fua re bisar or adíkar diiyé, kiyólla-hoile Íba óilde Manúc or Fua. **28**

"Híin fúni taajup no óiyo, kiyólla-hoile één októ
6 Yárbaade, Isá Galil Ðíir okule giyégoi, ze ðíí
aiyér, zetará hober or bútore asé, ítara beggúne
re Tibiriyas Ðíí yó hoó. 2 Doóñr ek dol manúc
zeñtté Íbar abas fúnibo, 29 héñtte neeliaibó; Íbar fisá doijjil, kiyólla-hoile Íba ye biyaramimma
zetará gom ham goijjé, ítara zindigi fai bolla ókkol or uore goittó de keramot ókkol ítara
uríbo; aar zetará hóraf ham goijjé, ítara sáñza deikkil. 3 Baade Isá eggwá faár or uore urí,
fai bolla uríbo. 30 "Añí Nizorgá Nize kessú gorí hére Nizor cárit tun or fúañti boiccé. 4 Héñtte
no fari. Añí zendilla fúni héndilla beh bisar Yohúdi ókkol or Azadir-id dáke aiccé. 5 Isá ye
gorí; aar Añr bisar sóyi, kiyólla-hoile Añí Nizor suk tulí saiýé rár dekér de, ðoóñr ek dol manúc
moncá mozin goittó no saái, bólke Ubár moncá Íbar hére aiyér, hétunot Íba ye Filíp ore hoór
mozin goittó saái zíbá ye Añré díferáye. 31 "Añí de "E manúc itará hái bolla añára ruñi hontú
zodi Nizor baabute Nize gobá díh, tóoile Añr kiniyúm?" 6 Filíp ore entán gorí bolla Íba ye
gobá sóyi no. 32 Montor ar ezzon asé, zíbá ye híyan hoiyé deh, lekin Nizor kii goríbo de híyan
Añr baabute gobá déh, aar Añí zani, Íba ye Añr Íba ye age lóti zane. 7 Filípe Íba re zuwab diyé
baabute dede gobá sóyi. 33 "Tuáñra toh Yaháya de, "Itará beggún ore hom-hom gori diilé yo,
ttu fusár goittó díferáila, aar yóggwa ye sóyi toóu dui cót dinár or ruñi loi no kulaibó." 8 Íbar
gán gobá díye. 34 Becók, Añí honó manúc or cárit tun ottu ezzone, yáni Sáimon Fitor or bái
gobár uore bóraca no gorí, lekin Añí iín etollá Enderiyase Íba re hoór de, 9 "Eré eggwá fua ttu
hoóir, zeéne tuáñra nejat fo. 35 Yaháya accíl fañs swá barlím ruñi edde duwá mas asé, montor
serak waán, ziyáne zoli foór deh; aar tuáñra edún maincóré iíne kii óibo?" 10 Isá ye hoór
hooddin olla yóggwar foór ot kúci goittó razi de, "Manúc cún ore buágaro." Hé zagat bicí kér
óila. 36 "Lekin Yaháyar gobár túaro ðoóñr gobá accíl. Tói beçaín ítara boiccé, ítara tokoriban
Añr ttu asé; kiyólla-hoile Añí toh ham uúin fañs ázar. 11 Tarfore Isá ye ruñi gún looi Alla re
gorír ziín fura gorí bolla Bafe Añré diiyé, aar cükuriya goijjé, aar zetará boóí accíl ítara re
Añí gorí de ham híine Añr baabute gobá dé baridiyé; héndilla góri Íba ye mas óu diiyé. Ítara
de ki, Añré Bafe díferáye. 37 Hé Baf zíbá ye ttu zedún monehoiyé hédun hái faijjé. 12 Ítara
Añré díferáye, Íba Nize Añr baabute gobá díye. beggúne fet bóri hái baade, Íba ye Nizor cárit
Tuáñra honódin no Íbar abas fúinno, aar no tun ore hoór de, "Ze tukura ókkol basigiyói
Íbar siyára-súrot deikkó. 38 Tuáñrar dil ot Íbar híin dola gorífe, zeéne kessú borbad no zah."
kalam no téke, kiyólla-hoile tuáñra de Íba ye 13 Tói maincé hái baade, barlím ruñi fañsó wa
zíbá re díferáye Íbar uore iman nu anó. 39 ttu zedún basigiyói, híin dola gorí baró báñir
Tuáñra toh pak-kalam or duara ofúrani zindigi bójje. 14 Manúc cún Isá ye goijjé de keramot
faiba bouli tåari dilmon di pak-kalam tahákít tán dekí hoór de, "Sóyi Ibá óilde Nobi Ubá zíbá
goró, montor hé pak-kalame Añr baabute éna duniyait aibár hotá asé." 15 Tói Isá ye zani faijjé
gobá déh. (aiōnios g166) 40 Toóu tuáñra zindigi de, manúc cún Isá ye goijjé de keramot
fai bolla Añr hañse aító no soó. 41 "Añí insán bolla dítto aító sár, hétolla Íba ítara ttu alok
ottu izzot faito no saái. 42 Lekin Añí tuáñra re ói gaaga abar faár or uore uiñtégoi. 16 Baade
siní, ki hoile, tuáñrar dil ot Alla lla muhábbot zeñtté háñz óiye, Íbar cárit tun ðiít giyé, 17 aar
nái. 43 Añí Añr Baf or name aiccí, toóu tuáñra noow ot urí, Kaparnahúm ot zai bolla ðíí farát
Añré kobul no goró; montor oinno kiyé zodi doijje. Héñtte andár oígyioi, aar híyalá úddwa
nizor name ailé, tuáñra ítare kobul goríba. 44 Isá ítarar hére nú aiyé. 18 Ekgwá tez boiyar or
Tuáñra zetará ezzone ar ezzon or hañsóttu izzot zoriya, ðiít goir ókkol cúru óiye. 19 Ítara noow
faito soó, montor ze izzot Allar hañsóttu faa baái-baái tin sair mail áník zai baade dekér de,
zah híyan faito kucíc no goró, tuáñra keéngori Isá fanír uottú añri-añri noowr uzu aiyé; híyan
iman aníba? 45 "Tuáñra no tåaijjo de ki, Añí Baf dekí ítara ttu ðoor laiggé. 20 Montor Íba ye ítara
or muúntu tuáñra re hosúr díyum. Tuáñra re re hoór de, "Íba Añí; no ðooraiyó." 21 Tói ítara
zíbá ye hosúr díbó Íba óilde Muúsa, zíbár uore Íba re noow ot tulító razi óiye, aar ítara zeré
tuáñrar bóraca raikkó. 46 Tuáñra zodi Muúsa zaar noow gán éhon hé zagat foóñiccegoi. 22
re biccác goittá, tuáñra Añré yó biccác goittá, Ðíir okule ze manúc ókkol táikkil, ítara tarfor
kiyólla-hoile Íba ye Añr baabute éna leikké. 47 din ót faiyé de, hére ekkán noow bade ar honó
Lekin tuáñra zettót Íbar leká re biccác no goró, noow nái, aar Isá Nizor cárit tun or fúañti hé
tói tuáñra Añr hotá keéngori biccác goríba?" noow ot nó uré, bólke siríf Íbar cárit tun giyé

deh. 23 Montor kessú noow ókkol Tibiriyas cóor ottu zaga waán or dáke aiccé, ziyan ot Malik Isá ye cükuriya gorí manúc ókkole rutí háail. 24 Zeñtté manúc ókkole Isá edde Íbar carít tun hé zagat nái de deikké, ítara noow ókkol lói Isá re tuwai-tuwai Kaparnahúm ot foónicce. 25 Aar zeñtté ítara Íba re diir okule loot faiyé, ítara Íba ttu fusár gorér de, "Rabbí, Tuní eré hoñtté aiccó?" 26 Isá ye ítara re zuwab der de, "Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, tuáñra Añr keramot ókkol dekí Añré tuwoór de no, bólke fej bóri rutí hái faijjo de hétolla tuwoór deh. 27 Borbad zagói de hána lla meénot no goijjó, bólke ze hána ofúrani zindigi foijjonto tiki táke hín olla meénot goró, zíñ tuáñra re Manúc or Fua ye diibo; kiyólla-hoile Íbar uore toh Alla Bafe Nizor moór lagaidiye." (aiónios g166) 28 Tói ítara Íba ttu fusár gorér de, "Allar ham gorí bolla añára ttu kii gorá foribó?" 29 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, "Alla ye Zibá re diferáye, Íbar uore iman aná óilde Allar ham." 30 Baade ítara Íba ttu fusár gorér de, "Tóole Tuní kii illay-nicán daháiba, zeéne añára dekí yore Tuáñr uore iman aní fari? Tuní kii ham goríba? 31 Añárar bafdada ókkole de moidan zagat manná háiye. Pak-kalam ot endilla asé, 'Ítara hái bolla Alla ye asman ottu rutí diiyé.'" 32 Isá ye ítara re hoór de, "Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, tuáñra re asman ottu rutí Muúsa ye diiyé de no, bólke Añr Bafe diiyé deh. Íba ye tuáñra re asman ottu sóyi rutí dee. 33 Kiyólla-hoile Allar rutí óilde toh Ubá zibá ye asman ottu nise aái duniyair maincórre zindigi dee." 34 Tói ítara Íba re hoór de, "Malik, hé rutí añára re hámica doo." 35 Isá ye ítara re hoór de, "Hé zindigir rutí óílam de Añí. Zee niki Añr hañse aiyé, ítar ttu honódin búk no lagibó, aar zee niki Añr uore iman ané, ítar ttu honódin tirác no lagibó. 36 Lekin Añí toh tuáñra re hoóifelaiyi, ki hoilé, tuáñra Añré deikkó, montor toóu iman nu anó. 37 Zedún ore Bafe Añr át ot dee, hín beggún Añr hañse aibó, aar zee niki Añr hañse aibó, Añí ítare honódin duñrai no diyum. 38 Kiyólla-hoile Añí toh asman ottu nise aiccé de Nizor moncá mozin gorí bolla no, bólke Ubár moncá mozin gorí bolla, zibá ye Añré diferáye. 39 Añré diferáye de Íbar moncá óilde, zedún ore Íba ye Añr át ot diiyé, Añí zen héntu honókiyo re na hárai, bólke háñcor or din ítara re zinda gorí. 40 Kiyólla-hoile Añr Baf or moncá óilde, zee niki Fua re dekí Íbar uore iman ané, íte zen ofúrani zindigi faa. Aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum." (aiónios g166) 41 Híyan fúni Yohúdi ókkole Íbar baabute furafuri gorát doijje, kiyólla-hoile Íba ye hoiyé de, "Ze rutí asman ottu nise aiccé, yíba óílam de Añí." 42 tuwai-tuwai Kaparnahúm ot foónicce. 43 Isá ye keéngori Íba zibár bafmaa re añára siní? Íba ye keéngori hoór de, Añí asman ottu nise aiccí?" 44 Añr Baf zibá ye Añré diferáye, Íba ye tani nu aníle honókiye Añr hañse aái no fare. Aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum. 45 Nobi ókkol or kitab ot endilla leikká asé, 'Ítara beggúne Alla ttu taalim faibo.' Hétolla zee niki Baf ottu fúni taalim faiyé, íte Añr hañse aiyé. 46 Hé Baf ore toh Allar hañsóttu aiccé de Íba ye bade ar honókiye nái deké. Siríf Íba ye deikké deh. 47 Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, zee niki Añr uore iman ané, yóggwa ttu ofúrani zindigi asé. (aiónios g166) 48 "Zindigir rutí óílam de Añí. 49 Tuáñrar bafdada ókkole de moidan elakat manná háiye, toóu ítara morigiyói. 50 Montor yibá óilde asman ottu nise aiccé de hé rutí, zeéne honókiye hái no more. 51 Añí óílam de asman ottu nise aiccé de zindigir rutí yíba. Zodi honókiye e rutí háá, íte hámica lla basi tékibo. Duniyair manúce zindigi fai bolla Añí diiyum de hé rutí óilde Añr gusso." (aión g165) 52 Híyan fúni Yohúdi ókkole afós ot matamat di hoór de, "E Manúc cwa ye añára re keéngori Nizor gusso hái bolla diibo?" 53 Isá ye ítara re hoór de, "Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, zetún foijjonto tuáñra Manúc or Fuar gusso edde lou nái hótun foijjonto tuáñra ttu zindigi nái. 54 Zee niki Añr gusso edde lou háá, ítar ttu ofúrani zindigi asé, aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum. (aiónios g166) 55 Kiyólla-hoile Añr gusso óilde sóyi hána, aar Añr lou óilde sóyi fiíbar jiníc. 56 Zee niki Añr gusso edde lou háá, íte Añr bútore zari téke, aar Añí ítar bútore zari téki. 57 Zinda Bafe zendilla Añré diferáye aar Añí Íbar zoriya zinda así, héndilla zee niki Añré háibo íte yó Añr zoriya zinda tékibo. 58 Yíba óilde asman ottu nise aiccé de hé rutí. Tuáñrar bafdada ókkole hái morigiyói de héndilla rutí no. Zee niki e rutí háibo, íte hámica lla basi tékibo." (aión g165) 59 Isá ye hotá hín Kaparnahúm or mujilic-hánat taalim dibarcót hoiyé. 60 Hé taalim fúni Isár ummot ókkol ottu boóut zone Íba re hoór de, "Yíán toh ekkán bicí hora taalim, hone gosí faribó?" 61 Nizor ummot ókkole furafuri gorér

de híyan zani fari Isá ye ítara re hoór de, “E bútore Íbar baabute suppe-suppe bici furafuri taalime ki tuáñra re bezar goijjé? 62 Manúc or óiye. Hodúne hoór de, “Íba gom manúc.” Ar Fua foóila zeré accíl, Íba zodi hére ugrégoi de hodúne hoór de, “No, no, Íba ye maincórre gollot dekó, tóoile tuáñra kii báfibá? 63 Ruh ye éna ot loizargói.” 13 Montor toóu Yohúdi ókkol or zindigi dee; jisíme toh honó fáida no dee. Añí doore honókiye Íbar baabute kúlamela góri nó tuáñra re ze hotá gún hoiyí, hín óilde ruh edde hoó. 14 Id ekdók ánik óiye rár, Isá uore baitulzindigi. 64 Montor aijjó fojjonto tuáñra hodúne mukaddos or urán ot zai taalim diyat doijje. 15 iman nú anó.” Isá ye foóila círu ttu lóti zane, Aar Yohúdi ókkole taajup ói hoór de, “E Manúc hontará iman nú ané aar hone Íba re dóridibo. cwa ye honó mikká ttu taalim hásil no gorí ífn 65 Isá ye aró hoór de, “Hétolla toh Añí tuáñra keéngori zane?” 16 Isá ye ítara re zuwab der de, re endilla hoóilam, honókiye Añí hañse aái no “Añí ziín taalim di hín Añí Nizor no, bólke Zibá faribó, zetún fojjonto Añí Bafe ítare toóufik ye Añré diferáiyé Íbar. 17 Zar ttu Allar moncá no dee.” 66 Hé októt lóti Íbar boóut ummot mozin goittó monehoó, íte zanibó, e taalim iín ókkol fírigyoi, aar Íbar fúañti solafíra gorá bon kí Allar aar náki Añrgá Añí hoóir deh. 18 Zee niki gorifelaiye. 67 Hétolla Isá ye baró zon cárit tun nizor torfóttu hoó, íte nizor izzot tuwa. Lekin ottu fusár gorér de, “Tuáñra ttu yó kí zaitogói Zibá ye Diferóiyar izzot tuwa, Íba óilde sóiyi, monehoón né?” 68 Sáimon Fitore Íba re zuwab aar Íbar bútore honó dükabazi nái. 19 Muúsa der de, “Ó Malik, añára har hañse zaitam? ye tuáñra re Círiyot diiyé de no né? Montor Ofúrani zindigir hotá Tuáñr ttu éna asé. (aiōnios 69 Añára iman ainní aar sóiyigori zani faijjí 20 Manúc ókkole zuwab der de, “Tuáñre búte de, Tuní óilade Allar Pakzon.” 70 Isá ye ítara re hoór de, “Añí kí tuáñra baró zon ore basí nó faiyé. Tuáñre hone marifélaito sár dé?” 21 looi né? Toóu tuáñrar bútore ezzon ibilic asé.” Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí ekkán ham 71 Híyan Isá ye Sáimon or fua Yohúdah Iskáriyet 22 Muúsa ye tuáñra re ázomi gorí bolla hókum díye or baabute hoiyé deh. Kiyólla-hoilé íte baró zon cárit tun ottu óile yo, íte Isá re dóridibo.

7 Yárbaade, Isá Galil ot solafíra gorér; kiyólla-hoilé Yohúdi ókkole Íba re marifélaibar kucíc ot accíl de héttolla Íba ttu Yohúdiyat solafíra goittó mone no hoór. 2 Héntte Yohúdi ókkol or Bañcár-id or októ dáke aiccé. 3 Hétolla Isá rá báiyain de Íba re hoór de, “Tuñí entú Yohúdiyat zoogói, zeéne Tuñí goró de ham ókkol Tuáñr ummot ókkole yó deké. 4 Kiyólla-hoilé zee niki mocúr óito saá, íte toh lukai honó kessú no goré. Tuñí zettót e ham ífn gorór, tói Nizoré duniyair hañse zahér goró.” 5 Asóle Íbar báiyain de úddwa Íbar uore iman nú ané. 6 Tói Isá ye ítara re hoór de, “Añí zaibar októ aijjó nü aiyé, montor tuáñra ze honó októt zai faribá. 7 Duniyair maincé tuáñra re nafröt gorí no fare, lekin Añré nafröt goré, kiyólla-hoilé Añí toh ítarar ham ókkol hóraf bóuli gobá díh. 8 Tuáñra hé id ot zoo. Añí id híyan ot ehón no zaiyum, kiyólla-hoilé Añí októ aijjó furafuri nü aiyé.” 9 Ítara re hín hoóí baade, Íba Galil ot táigyoi. 10 Lekin Íbar báiyain ókkol id ot zaigói baade, Íba Nize yó giyyé; kúlamela góri nó, bólke lukai ore giyyé. 11 Id ot Yohúdi ókkole Íbar talac gorí-gorí fusár gorér de, “Íba horé?” 12 Manúc or daái or

aar náki Añrgá Añí hoóir deh. 18 Zee niki gorifelaiye. 67 Hétolla Isá ye baró zon cárit tun nizor torfóttu hoó, íte nizor izzot tuwa. Lekin ottu fusár gorér de, “Tuáñra ttu yó kí zaitogói Zibá ye Diferóiyar izzot tuwa, Íba óilde sóiyi, monehoón né?” 68 Sáimon Fitore Íba re zuwab aar Íbar bútore honó dükabazi nái. 19 Muúsa der de, “Ó Malik, añára har hañse zaitam? ye tuáñra re Círiyot diiyé de no né? Montor Ofúrani zindigir hotá Tuáñr ttu éna asé. (aiōnios 69 Añára iman ainní aar sóiyigori zani faijjí, aar tuáñra beggún taajup óigiyogoi. 22 Muúsa ye tuáñra re ázomi gorí bolla hókum díye de héttolla, tuáñra toh ebaadot-or-din úddwa manúc ore ázomi goró. Háleke héndilla gorá Muúsa lóti círu óiye de no, bólke bafizada gún ottu lóti. 23 Muúsar Círiyot no báñgi bolla zodi ebaadot-or-din manúc eggwá re ázomi gorá zah, tóoile ebaadot-or-din Añí eggwá manúc ore furafuri gom goijjí de héttolla kiyá tuáñra Añr lói guccá óiyo? 24 Uortú saái bisar no goijjó, insáf bisar goijjó.” 25 Hétunot Jerúsalem or kessú maincé hoór de, “Íbá kí Ubá no zibá re Yohúdi ókkole marifélaito sár? 26 Lekin soó, Ibá ye toh kúlamela góri hotá hoór, toóu úddwa ítara Ibá re kessú no hoór. Hókumot-goróya ókkole hónó Ibá Mosih de híyan sóiyigori zani faijjé né? 27 Zeén óibo óuk, añára toh zani, Ibá hontú aiccé, montor zeñtté Mosih aibó, Íba hontú aiccé honókiye no zanibó.” 28 Isá baitulmukaddos ot taalim dibarcót guzori hoór de, “Ói, tuáñra Añré sinó, aar Añí hontú aiccí yó zano. Montor Añí Nizorgá Nize aiccí de no, Zibá ye Añré diferáiyé Íba sóiyi. Tuáñra toh Íba re no sinó. 29 Lekin Añí Íba re siní, kiyólla-hoilé Añí Íbar torfóttu aiccí, Añré Íba ye diferáiyé deh.” 30 Hín fúni ítara Íba re gereftar gorí bolla saiýé, montor Íbar októ nü aiyé de héttolla honókiye Íbar uore át nó laga. 31 Toóu manúc or dol ottu

boóut zone Íbar uore iman ainné. Ítara hoór de, ítar hosúr dori bolla kí añárar Córivot ot asé?”
 “Mosih zeñtté aibó, Íba ye kí e manúc cwa ye 52 Ítara yóggwa re zuwabe hoór de, “Tuñí yó
 goijjé de yár túaro bicí keramot ókkol daháibo?” kí Galil or manúc? Pak-kalam tahákit gorí soó,
 32 Manúc or ðaái ye Isár baabute fúcfucar de Galil ottu honó nobi nú aiyé.” 53 Baade fottí
 híyan Féroci ókkole fúinne. Hétolla ðooñr imam zon zar-zar górt ot tee-tee giyyói.
 ókkole edde Féroci ókkole Íba re dori aintó hodún faáradar diferáiyé. 33 Isá ye hoór de,
 “Añí tuáñrar fúañti ar bicí din nái, baade Añré differáiyé de Íbar hañse zaiyumbói. 34 Tuáñra
 Añr talac goriba, montor Añré loot no faiba, aar zeñt Añi tákiyum, hére tuáñra aái no faribá.” 35
 Tói Yohúdi ókkole afós ot hoór de, “Íbá re añára tuwai no fai fán Ibá horé zaito niyot gorér dé?
 Ze Beyohúdi ókkol or búture añárar Yohúdi ókkol cíñraciñttá óigiyoi, Ibá ye hónó hére zai
 hé Beyohúdi ókkol ore taalim dibo de né?” 36 Ibá ye e hotá lói kii hoító sár deh, “Tuáñra Añr talac
 goriba, montor Añré loot no faiba,” aar ‘Zeñt Añi tákiyum, hére tuáñra aái no faribá?’” 37
 Baade id or ahéri din or din, yáni id or ebbe ðooñr din ot, Isá týai yore guzori hoór de, “Zee
 niki tiráci asó, íte Añr hañse aái faní hóogai. 38 Zee niki Añr uore iman ané, pak-kalam mozin,
 ‘Ítar bútottu zindigi dee de faní urát tákibo.’” 39 Isá ye híyan Pak-Ruhr baabute hoiyé de, zibá
 re zetará Isár uore iman ainné ítara fai zaybo. Pak-Ruh hétun foijjonto diiya nó zah, kiyólla-
 hoilé Isár mohíma hétun foijjonto zahér gorá nó zah. 40 Hín fúni baade kessú maincé hoór
 de, “Becók, Ibá óilde hé Nobi.” 41 Ar hodúne hoór de, “Ibá óilde Mosih.” Aró hodúne hoór
 de, “Mosih kí Galil ottu aibó né?” 42 Pak-kalam ot ki endilla nái, Mosih Dawud or nosól ottu
 edde Dawud táke de Betélhem fara ttu aibó boulí?” 43 Héndilla, Isár zoriya manúc ókkol or
 búture faáta-faáti foida óigiyoi. 44 Ítarar bútottu hodúne Íba re dori bolla saiýé, montor honókiye
 Íbar uore át nó laga. 45 Tarfore faáradar gún ðooñr imam edde Féroci ókkol or hañse waafes
 aiccé. Tará ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra Íba re nó kiyá anó?” 46 Faáradar gúne zuwab der
 de, “Hé Manúc cwar ðóilla góri honókiye honó októt hotá hoiyé de nái.” 47 Féroci gúne hoór
 de, “Tuáñra re yó hónó gollot ot loigiyói né?” 48 Honó sóddare yáh Féroci ye Íbar uore iman
 ainné de asé né?” 49 Montor hé awam ókkole toh Córivot no zane. Ítarar uore laánot asé.”
 50 Hé Féroci gún or búture Nikódemas óu asé, zibá yár age Isár hañse giil. Yóggwa ye ítara ttu
 fusár gorér de, 51 “Honó manúc or muk ottu nó fúinte aar íte kii goijjé de híyan nó zainte,

8 Montor Isá Zaitun Faár ot giyyé. 2 Tarfor din
 biínnna sóore Isá baitul-mukaddos ot abar
 aiccé, aar manúc beggún Íbar hañse zoma óiye.
 Baade Íba boóti ítara re taalim diyat doijje.
3 Héñt alem ókkole edde Féroci ókkole ek
 mayafua re Isár hañse ainné, zibá zená gorát
 dora háiye. Baade híba re manúc ókkol or mazé
 tíyagaraiye. 4 Tói ítara Isá re hoór de, “Úzur, e
 mayafua wa zená gorát dora háiye. 5 Córivot
 ot Muúsa ye añára re hókum díye de, endilla
 mayafuain dore cíl or dola mari marifélaito,
 montor Tuñí kii hoó?” 6 Ítara Íba re hé súwal
 lan entán gorí bolla goijjé deh, zeéne ítara Íba
 re elzam dibar mouka faa. Montor Isá uñri boóti
 ooñile meñit lekát accíl. 7 Ítara zettót Íba ttu
 warawori fusár gorát asé, Íba urí ítara re hoór
 de, “Tuáñrar búture zee niki guná sára asó,
 mayafua wa re cíl or dola íte age maro.” 8
 Baade Isá abar uñri boóti meñit lekát accíl. 9 Hé
 hotá fúni, ítara burá ttu lóti cúru gorí zon-zon
 neeligiyoí, montor Isá ezzon táigiyoi, mayafua
 wa yó mazé týai accíl. 10 Isá urí zeñtté mayafua
 wa bade ar honókiye re nó deké, Isá ye híba
 re hoór de, “Mayafua, uitárá horé? Honókiye
 tor hosúri nó dore níki?” 11 Híba ye hoór de,
 “Malik, honókiye nó dore.” Isá ye hoór de, “Añí
 yó tor hosúri no dori. Zaa, guná no goríc.” 12 Isá
 ye ítara re abar hoór de, “Añí óilam de duniyair
 Nur, zee niki Añr fisá dore, íte andár ot nu
 áñribo, bólke zindigir Nur faibo.” 13 Hétolla
 Féroci ókkole Íba re hoór de, “Tuñí toh Nizor
 gobá Nize éna dor; Tuáñr gobá sóiyi no.” 14 Isá
 ye ítara re zuwabe hoór de, “Añí Nizor gobá
 Nize dilé yo, Añr gobá sóiyi, kiyólla-hoile Añí
 hontú aiccí edde horé zairgói Añí zani. Montor
 Añí hontú aiccí aar horé zairgói híyan tuáñra
 no zano. 15 Tuáñra toh insán or niyom mozin
 bisar goró, montor Añí honókiyor bisar no gorí.
 16 Añí zodi bisar gorí yo, Añr bisar hók, kiyólla-
 hoile Añí ekela no, Añré differáiyé de hé Baf Añr
 fúañti asé. 17 Tuáñrar Córivot ot óu leikká asé
 de ki, duí zone ek ðoilla gobá dé de óile hé gobá
 sóiyi. 18 Añr baabute Añí Nize yó gobá díh, aar
 Añr baabute Añré differáiyé de hé Bafe yó gobá
 déh.” 19 Hétunot ítara Íba ttu fusár gorér de,

“Tuáñr Baf horé?” Isá ye ítara re zuwab der Añí uúin hoói ziín Añí Añr Baf or hañse deikkí, de, “Tuáñra no Añré sinó, aar no Añr Baf ore aar tuáñra uúin goró ziín tuáñra tuáñrar baf sinó. Tuáñra zodi Añré siníta, tóoile Añr Baf ore ottu fúinno.” **39** Ítara Íba re zuwabe hoór de, yó siníta.” **20** Isá ye hotá híin baitul-mukaddos “Añárar baf óilde Ibrahím.” Isá ye ítara re hoór or urán ot dan-baccúr dáke taalim dibarcót de, “Tuáñra Ibrahím or fuain óita bóuli, tuáñra beh hoiyé. Toóu honókiye Íba re gerefstar nó Ibrahím or dóilla ham goittá.” **40** Añí toh Alla ttu goré, kiyólla-hoile Íbar októ aijjó nú aiyé. **21** ze sóyi gán fúinni, híyan éna tuáñra re hoiyí, Isá ye ítara re abar hoór de, “Añí toh zaigói; aar toóu tuáñra Añré marifélaito soór. Ibrahíme tuáñra Añr talac goríba, aar nizor gunát nize de héndilla nó goré. **41** Tuáñra tuáñrar baf or moribá. Añí zeré zaigói hére tuáñra aái no gún gorór deh.” Ítara Íba re hoór de, “Añára faribá.” **22** Hétolla Yohúdi ókkole hoór de, “Íba toh zoura fuain no; añára ttu Baf ekgwá asé ye hónó nizoré marifélaibo né? Kiyólla-hoile deh, Íba óilde Alla.” **42** Isá ye ítara re hoór de, Íba ye hoiyé de, “Añí zeré zaigói hére tuáñra “Sóyi zodi Alla tuáñrar Baf óito, tuáñra Añré aái no faribá.” **23** Isá ye aró hoór de, “Tuáñra muhábbot goittá, kiyólla-hoile Añí toh eré Allar nisor ttu, aar Añí uottú. Tuáñra e duniyair; Añí torfóttu éna aiccí. Añí Nizorgá Nize aiccí de no, toh e duniyair no. **24** Hétolla Añí tuáñra re hoiyí bólke Añré Íba ye beh diferáye. **43** Tuáñra Añr de, tuáñra nizor gunát nize moribá. Tuáñra zodi hotá kiyá no buzór? Híyan etollá, kiyólla-hoile Añí Íba de biccác no goró, tóoile nizor gunát tuáñra Añr hotá re bordac gorí no faroór. **44** nize moribá.” **25** Tói ítara Íba ttu fusár gorér de, Tuáñra tuáñrar baf Ibilíc or, hétolla tuáñra ítar “Tuñí hon?” Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí moncá ókkol fura goittó soó. Íte toh foóila cúru óílam de Ubá zibár baabute Añí foóila cúrut lóti ttu lóti kúni, aar honódin sóiyit no téake, kiyólla-tuáñra re hoói-hoói aiyír. **26** Tuáñrar baabute hoile ítar búture honó sóiyi nái. Íte zeñtté misá hoibár edde bisar goríbar Añr ttu boóut kessú hotá hoó, nizor búttottu hoó, kiyólla-hoile íte asé, lekin Zibá ye Añré diferáye Íba sóyi. Añí óilde misákur aar misár baf. **45** Lekin Añí toh duniyai re siríf uúin hoói ziín Íbar torfóttu hók hotá hoói, hétolla tuáñra Añré biccác no fúinni.” **27** Isá ye ítara re Baf or baabute hoór goró. **46** Tuáñra ttu hone Añí gunágár bólui de híyan ítara nó buzé. **28** Hétolla Isá ye ítara sábüt gorí faribá? Zodi Añí sóiyi hotá hoóir de re hoór de, “Tuáñra Manúc or Fua re zeñtté óile, tuáñra Añré biccác kiyá no goró? **47** Ze uore tulíba, héñtne zanibá de, Añí óílam de Íba, manúc Allar, íte Allar hotá fúne. Tuáñra híin aar Añí Nizorgá Nize kessú no gorí, bólke Añí etollá no fúno, kiyólla-hoile tuáñra Allar no.” uúin beh hoói ziín Bafe Añré cíkaiye. **29** Zibá ye **48** Yohúdi ókkole Íba re zuwabe hoór de, “Añára Añré diferáye Íba Añr fúañti asé. Íba ye Añré kí sóiyi nó hoói né, Tuñí ézzon Samári, aar ekéla nó ere, kiyólla-hoile Añí toh hámica ham Tuáñre búte faiyé?” **49** Isá ye zuwab der de, uúin gorí ziín lói Íba kúci ó.” **30** Isár hotá híin “Añré búte nó faa. Añí Añr Baf ore izzot gorí, fúni boóut zone Íbar uore iman ainné. **31** Ze montor tuáñra Añré beizzoti goró. **50** Añí Añr Yohúdi ókkole Isár uore iman ainné, ítara re Íba izzot tuwair de no. Lekin Ekzon asé zibá ye Añr ye hoór de, “Zodi tuáñra Añr hotát lagi táko, izzot or kíyal raké aar Íba óilde bisarhar. **51** tóoile sóiyi tuáñra Añr ummot, **32** baade tuáñra Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr sóiyi re zanibá, aar hé sóiyi ye tuáñra re azad hotá amól goré, íte honódin no moribó.” (*aión g165*) **52** Yohúdi ókkole Íba re hoór de, “Ehón añaña fakkagori zani faijjí, Tuáñre búte faiyé. Ibrahím edde nobi ókkol toh morigiyói, toóu Tuñí hoór de, ‘Zee niki Añr hotá amól goré, íte honódin no moribó.’” (*aión g165*) **53** Tuñí kí añañrar baf Ibrahím or túaro doóñr? Íba toh morigiyói, aar nobi ókkol óu morigiyói. Tuñí Nizorgá Nize toóu tuáñra Añré marifélaito soór, kiyólla-hoile éna goré, Zibá re tuáñra tuáñrar Alla bouli dabi tuáñrar dil ot toh Añr hotá lla honó zaga nái. **38** goró. **55** Tuáñra Íba re no sinó, lekin Añí Íba re

siní. Zodi Añí hoói, 'Añí Íba re no siní,' tóoile din. **15** Hétolla bóuli yóggwar suk keéngori Añí yó toh tuáñrar dóilla misákur tóoriyum, gom óiye de híyan Féroci ókkole yóggwa ttu lekin Añí Íba re siní, aar Íbar hotá amól gorí. **16** abar fusár goijjé. Yóggwa ye ítara re hoór de, Tuáñrar baf Ibrahíme Añr din dekíbar acáye "Íba ye añr suk ot fúñt bóraidiye, baade añí kúci goijjíl. Íba ye deikkíl aar kúci óoil." **17** Tói dúiyi rár dekí faijjí." **18** Hétolla hodún Féroci Yohúdi ókkole Íba re hoór de, "Tuáñr boc toh ye hoór de, "Hé Manúc cwa Allar torfóttu no, aijjó fonzaic bosór úddwa nó óiyo, aar Tuñí kiyólla-hoile Íba ye ebaadot-or-din no mane." Ibrahím ore deikkó dé?" **19** Isá ye ítara re hoór Montor ar hodúne hoór de, "Ezzon gunágár de, "Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, Ibrahím manúce keéngori endilla keramot gorí fare?" zormo óibar age lóti Añí así." **20** Hé hotá fúni ítara Íba re mari bolla cíl or dola feñräi loiyé, montor Isá Nizoré argwal gorí baitul-mukaddos ottu neeligiyói.

9 Isá rasta báy zaite-zaite, Íba ye eggwá manúc deikké, zibá zormo ttu lóti añdá. **21** Íbar cárit tune Íba ttu fusár gorér de, "Rabbí, har gunár zoriya e manúc cwa zormo ttu lóti añdá óiye dé? Ki nizor aar náki yóggwar bafmaar?" **22** Isá ye zuwab der de, "Héndilla no e manúc cwar gunár zoriya óiye, aar no yoggwár bafmaar gunár zoriya óiye, bólke etollá óiye, zeéne yoggwár zindigit Allar ham zahér ó. **23** Din tákite añára ttu Ubár ham gorífela foribó zibá ye Añré díferáyi. Rait aiyér zeñtté honókiye ham gorí no faribó. **24** Zetó din Añí duniyait así, Añí óilam de duniyair Nur." **25** Hín hoói baade, Íba ye meñit sép félai yore fúñt banaiyé, aar hé fúñt looi añdá manúc cwar suk ot bóraidiye. **26** Baade yóggwa re hoór de, "Zoo, zai Sílom foóir gwá ttu dúifelogoí" (Sílom or torjuma óilde, "Díferáyi"). Tói yóggwa zai dúifelaiye, baade suké dekí waafes fíri aiccé. **27** Hétolla yóggwar atehañsór manúc ókkole edde age zetará yóggwa re hórat magító de deikkíl ítara hoór de, "Manúc ibá ubá no né zibá ye boóiboí hórat magító?" **28** Hodúne hoór de, "Ói, e manúc cwa yóggwa." Ar hodúne hoór de, "No, montor ite yóggwar dóilla deh." Lekin yóggwa ye, "Añí Íba," bóuli howát accíl. **29** Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, "Tóoile tuáñr suk keéngori kúligyoi?" **30** Yóggwa ye zuwab der de, "Isá hoó de Manúc cwa ye merí re fúñt banai añr suk ot bóraidiye, aar añré hoiyé de, 'Zai Sílom foóir gwá ttu dúifelogoí.' Añí zai dúifelaiyi rár suké dekí farir." **31** Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, "Hé Manúc cwa hoqué?" Yóggwa ye zuwab der de, "Añí hoi no fari." **32** Baade ítara añdá accíl de manúc cwa re Féroci ókkol or hañse loigiyé. **33** Ze din Isá ye merí re fúñt banai yóggwar suk kúillil, hé din accíl ebaadot-or-

Montor ar hodúne hoór de, "Ezzon gunágár de, "Añí tuáñra re sóyi-sóyi hoóir, Ibrahím manúce keéngori endilla keramot gorí fare?" Héndilla ítarar bútore faáta-faáti foida óigiyoi. **34** Hétunot ítara añdá accíl de manúc cwa re abar hoór de, "Íba ye tor suk kúille de híyan olla tui Íbar baabute kii hoós?" Yóggwa ye zuwab der de, "Íba eggwá nobi." **35** Lekin yóggwa age añdá accíl aar ehón dekí farer de híyan yóggwar bafmaa re matai fusár nó loh foijjonto Yohúdi ítara biccác nó goré. **36** Ítara yóggwar bafmaa ttu fusár gorér de, "Íba tuáñrar fua ubá né, zibá re tuáñra zormo ttu lóti añdá hoóila? Héen óíle yala ite keéngori dekí farer?" **37** Yóggwar bafmaa ye ítara re zuwabe hoór de, "Añára zani ibá añárár fua, aar ite añdá zormo óoil; **38** Montor yala ite keéngori dekí farer añára no zani; itar suk hone kúille yó añára no zani. Itar ttu boc óiye, tuáñra itar ttu fusár goró. Ite nizor baabute tuáñra re hoibó." **39** Yóggwar bafmaa ye héndilla hoóil de Yohúdi ókkol or doore, kiyólla-hoile Yohúdi ókkole age lóti fáisela goijjíl de, zee niki Isá re Mosih bóuli cíkar goré, ítare ítarar mujilc-hána ttu neelaidiya zaybo. **40** Híyan olla bóuli yóggwar bafmaa ye hoóil de, "Itar ttu boc óiye; tuáñra itar ttu fusár goró." **41** Hétolla ítara age añdá accíl de manúc cwa re abar matai hoór de, "Hók hotá hoói Allar taarif gor. Añára zani hé Manúc cwa ézzon gunágár." **42** Yóggwa ye zuwab der de, "Íba gunágár ói ne no añí no zani. Lekin añí yíán ekkán zani, añí age añdá accílam aar yala suké dekí." **43** Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, "Íba ye toré kii goijjé? Íba ye tor suk keéngori kúliдиye?" **44** Yóggwa ye zuwab der de, "Añí tuáñra re hoóifelaiyi, montor tuáñra toh nó fúno. Tuáñra ttu híyan abar kiyá fúinto monehoór? Tuáñra ttu yó hóno Íbar ummot óito monehoór?" **45** Baade ítara gail di yóggwa re hoór de, "Tui Manúc Íbar ummot, lekin añára de Muúsar ummot. **46** Añára zani Alla ye Muúsa llói hotá hoiyé, montor hé Manúc cwa hontú aiccé híyan toh añára no zani." **47** Hétunot manúc cwa ye ítara re zuwabe hoór de, "Ki taajuippa hotá! Tuáñra Íba hontú aiccé

no zano, aar toóu íba ye añr suk kúlidiye. 31 fúne. 9 Añí óílam de duwar. Zee niki Añr dí Añrá zani Alla ye gunágar ókkol or hotá no bútore góle, íte nejat faibo. Íte bútore aibó edde fúne, montor íba ye ubár hotá fúne zee niki baáre zaibo, aar soribár zaga faibo. 10 Sur toh íbar ebaadotgár edde íbar moncá mozin goré. siríf suri, kún edde dónc gorí bolla éna aiyé. 32 Honókiye ezzon zormo ttu lóti añdá óíye de Lekin Añí aiccí de, zeéne ítara zindigi faa aar manúc or suk kúlidiye de toh duniyai cérú óíye hé zindigi zen ítara ttu furafuri gorí táké.” 11 lóti honódin fúna nó zah. (aiōn g165) 33 Zodi hé Gom bérásóol soroya óílam de Añí. Gom soroya Manúc cwa Allar torfóttu no de óito, íba ye toh ye toh bérásóol ókkol olla Nizor zan deh. 12 kessú gorí no faitto.” 34 Ítara yóggwa re zuwab Montor zee niki muzur, íte asól soroya no, íte der de, “Tui toh furafuri gunát zormo óíyos, aar bérásóol or girós óu no. Íte rangkuñir aiyér de tui añaára re cíkka dor dé?” Héndilla hoói ítara dekile bérásóol félai dáizagoi, tói rangkuñir aái yóggwa re mujilíc-hána ttu neelaidiye. 35 Ítara bérásóol lun ore dórí cíñraciñttá gorífele. 13 Íte yóggwa re neelaidiye de híyan Isá ye fúinne. etollá dáizagoi, kiyólla-hoile íte óilde muzur, aar íba ye yóggwa re loot fai hoór de, “Tuñí Manúc ítar ttu bérásóol or baabute honó sintabáfana or Fuar uore iman ainnó né?” 36 Yóggwa ye nái. 14 Gom bérásóol soroya óílam de Añí. Añí zuwab der de, “Ustat, íba hon añré hoó, zeéne Añr bérásóol ókkol ore siní, aar híine yó Añré añí íba uore iman añí fari.” 37 Isá ye yóggwa re siné, 15 zendilla Bafe Añré siné aar Añí Baf ore hoór de, “Tuñí íba re deikkó; tuáñr llói hotá siní. Añí Añr bérásóol ókkol olla Nizor zan dih. hoór de Yóggwa óilde íba.” 38 Baade yóggwa ye 16 Añr ttu aró hodún bérásóol asé, ziín e zák hoór de, “Malik, añí iman ainní.” Héndilla hoói ot nái. Añr ttu híin ore yó loianá foribó, aar yóggwa ye íba re sóida goijjé. 39 Isá ye hoór híine yó Añr abas fúnibo. Tói eggwá zák óibo de, “Añí e duniyait bisar gorí bolla aiccí deh, edde eggwá soroya óibo. 17 “Bafe Añré etollá zeéne zetará no deké ítara dekí fare, aar zetará muhábbot goré, kiyólla-hoile Añí Añr zan dih, deké ítara añdá óizagoi.” 40 Isár fúñfti accíl de zeéne híyan abar loiféhai fari. 18 Honókiye híyan hodún Féroci ye híin fúni íba re hoór de, “Tóole Añr ttu loiféla de no, bólke Añí Nize híyan di añaára yó añdá niki?” 41 Isá ye ítara re hoór de, deh. Añr ttu híyan dibar óu kémota asé, aar Añr “Zodi tuáñra añdá óita, tuáñra ttu honó guná ttu híyan abar waafes loibar óu kémota asé. no tákitó; montor tuáñra zettót hoó, ‘Añaára dekí,’ hétolla tuáñrar guná táizagoi.”

10 “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hooir, zee niki bérásóol or añrail ot duwar báy no góle, montor oinno boli farái góle, íte sur edde ñahañit. 2 Lekin zee niki duwar báy góle, yóggwa óilde bérásóol soroya. 3 Yóggwa re duwar sooniadare duwar kúlide, aar bérásóol ókkole yóggwar abas fúne. Yóggwa ye nizor bérásóol ókkol ore nam dori-dori matai baáre ané. 4 Zeñtté yóggwa ttu nizor bérásóol beggún ore baáre ainná ó, yóggwa híin or age-age zaa, aar bérásóol híin yóggwar fisé-fisé aiyé, kiyólla-hoile yóggwar abas híine siné. 5 Montor híin osin manúc or fisé-fisé bilkúl no zaibo, bólke ítar ttu dáizayboi, kiyólla-hoile híine osin manúc or abas no siné.” 6 Isá ye ítara re e meésal lan hoiyé, montor íba ye ítara re kii hoító sár de híyan ítara nó buzé. 7 Hétolla Isá ye ítara re abar hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hooir, bérásóol lun or duwar óílam de Añí. 8 Añr age zetará aiccíl ítara beggún sur edde ñahañit, montor bérásóol lune ítarar hotá no

Yohúdi ókkol or bútore abar faáta-faáti foida ñigiyoi. 20 Ítara boóut zone hoór de, “Íba re bútore faiyé, íba fool. Tuáñra Ibár hotá kiyá fúnor?” 21 Ar hodúne hoór de, “Montor e hotá gún toh eggwá bútore-faiya manúc or hotár díolla no. Bútore añdár suk kúlidi fare níki?” 22 Yárbaade Jerúsalem ot Hanúka-id óíye. Héñtté cítkhal accíl, 23 aar Isá baitul-mukaddos or bútore Sóloman or baandat łożólat accíl. 24 Yohúdi ókkole íba re sairó dák ottu gíridori hoór de, “Tuñí añaára re ar hotódin andacát rakíba? Tuñí zodi Mosih de óíle, añaára re sáf-sáf góri hoó.” 25 Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí tuáñra re hoiyí, montor tuáñra toh biccác no goró. Ze ham ókkol Añí Añr Baf or name gorí, híine Añr gobá déh. 26 Lekin tuáñra etollá biccác no goró, kiyólla-hoile tuáñra Añr bérásóol lun ottu no. 27 Añr bérásóol ókkole Añr abas fúne, Añí híin ore siní, aar híin Añr fisé-fisé aiyé. 28 Añí híin ore ofúrani zindigi dii; híin honódin dónc no óibo; aro Añr át ottu híin ore honókiye haríloifelai no faribó. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Kiyólla-hoile

Añr Baf, zibá ye híin ore Añré diiyé, Íba beggún abar Yohúdiyat zai.” 8 Cárit tune Íba re hoór or túaro ðoóñr. Honókiye Añr Baf or át ottu de, “Rabbí, yaar hooddin age toh Yohúdi ókkole híin ore harflofeli no fare. 30 Añí edde Baf Tuáñre cíl or dola maitto saáil, toóu Tuñí hére ek.” 31 Híyan fúni Yohúdi ókkole Íba re maitto abar zaito soór dé?” 9 Isá ye zuwab der de, abar cíl or dola feñrai loiyé. 32 Montor Isá ye “Din ot ki baró gónða nái ne? Honókiye zodi ítara re hoór de, “Añí de Baf or torfóttu tuáñra din ot áñre, íte uját na há, kiyólla-hoilé íte re boóut gom-gom ham ókkol daháiyi. Híin toh duniyair foór deké. 10 Montor honókiye ottu hon nán olla bóuli tuáñra Añré cíl or dola zodi rait ot áñre, íte uját há, kiyólla-hoilé ítar maitto soór dé?” 33 Yohúdi ókkole zuwab der bútore foór nái.” 11 Híin hoói baade, Íba ye de, “Gom ham olla bóuli añára Tuáñre cíl or ítara re hoór de, “Añárar dustó Lasár gúm ot dola marir de no, bólke kuféri goijjó de héttolla. foijjé, montor Añí yóggwa re tulíditó zair.” 12 Tuñí manúc ói Nizoré Nize Alla dabi gorór.” Tói cárit tune Íba re hoór de, “Malik, yóggwa 34 Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñrar Córíyot gúm ot foijjé de óile, yóggwa tók ózayboi.” 13 ot leikká asé de no né, Alla ye endilla hoiyé Háleke Isá ye hoiyé de óilde yóggwar moot or de, ‘Tuáñra óilade kúda?’ 35 Zetarár hañse baabute, montor ítara tåaijjil de endilla gúm Allar torfóttu kalam aiccé, ítara re toh kúda or hotá hoiyé bóuli. 14 Hétolla Isá ye ítara re bóuli howá gíyeh. Pak-kalam or hotá toh bad sáf-sáf góri eén hoóifelaiye, “Lasár morigiyói. di no fare. 36 Baf Nize éna Añré basíloye edde 15 Añí hére nu accílam de híyan olla tuáñrар duniyait diferáyiye. Añí zettót hoiyí, ‘Añí Allar zoriya kúci, zeéne tuáñra ekin gorí faro. Aiyó, Fua,’ tói tuáñra keéngori hoór de, ‘Tuñí Allar añára yóggwar hére zai.’ 16 Hétunot Tómas, kuféri goijjó?” 37 Zodi Añí Añr Baf or ham ókkol zibá re Zooñikka hoói ðake, yóggwa ye nizor no gorí, tóoile Añré biccác no goijjó; 38 lekin sáańti cárit tun ore hoór de, “Añro, añára yó zodi híin gorí, tuáñra Añré biccác no goillé yo, zai, zeéne añára Íbar fúańti mori fari.” 17 Baade ham híin ore biccác goró, zeéne tuáñra zano Isá zeñtté hére foóńicce, Íba ye zani fajjé de, edde buzó de, Baf Añr bútore asé aar Añí Baf or Lasár ore hobor ot diyé de sair din óigiyoi. bútore así.” 39 Hétunot Yohúdi ókkole abar Isá 18 Betániya gán Jerúsalem or dáke accíl, siríf re gereftar goittó kucíc goijjíl, montor Íba ítarar dui mail ánik duré deh. 19 Bicí Yohúdi ókkol át ottu hárígilgoi. 40 Tarfore Isá abar Jordán Morota edde Moriyam or hére aiccíl, ítara re hál or farkule zai tákkegoi, zeré age Yaháya ye ítarar bái or baabute tosólli dí bolla. 20 Zeñtté bápítisma díto. 41 Boóut manúc ókkol Íbar hañse Morota ye Isá aiyér de fúinne, híba ye Isá llói aiccíl; ítara hoító de, “Yaháya ye honó keramot milto giyyé, montor Moriyam góri ot táigilgoi. nó goré, montor toóu Yaháya ye e Manúc cwar 21 Morota ye Isá re hoór de, “Ó Malik, Tuñí zodi baabute ziín-ziín hoóil híin beggún sóyí.” 42 eré óita, añr bái no moritó. 22 Montor añí yían Hére boóut zone Isár uore iman ainné.

11 Lasár nam or ézzon manúc ocük accíl. Yóggwa óilde Betániya farar, ziyán ot yóggwar bóin Moriyam edde Morota yó tákito. 2 Hé Moriyam óilde ubá zibá ye Malik or téng ot añtor dálidi nizor sul loi fuñsídil. Ze Lasár ocük accíl, yóggwa óilde híbar bái. 3 Hétolla yóggwar bóinain de Isár hañse hotá foóñsaiye de, “Malik, Tuñí zaré ador goró, yóggwa ttu ocük óiye.” 4 Híyan fúinne rár Isá ye hoór de, “Hé ocük yóggwar moot olla óiye de no, bólke Allar mohíma lla óiye de, zeéne híyan or zoriya Allar Fuar mohíma zahér ó.” 5 Isá ye Morota re, híbar bóin ore, edde Lasár ore ador goittó. 6 Toóu Íba ye yóggwa ocük de fúni, Íba zezagat accíl hére aró dui din tákkel. 7 Baade Íba ye cárit tun ore hoór de, “Aiyó, añára

zani, Tuñí ehón óu Alla ttu ziín magibá, Alla ye híin Tuáñre diibo.” 23 Isá ye híba re hoór de, “Tor bái abar zinda ói uríbo.” 24 Morota ye Íba re hoór de, “Añí zani hánçor or din yóggwa abar zinda ói uríbo.” 25 Isá ye híba re hoór de, “Hánçor edde zindigi óílam de Añí. Zee niki Añr uore iman ané, yóggwa morilé yo zinda tákibo, 26 aar zee niki zinda asé aar Añr uore iman ané, yóggwa bilkúl no moribó. Tui híyan ekin gorós né?” (aión g165) 27 Híba ye zuwab der de, “Ói, Malik, añí iman ainní de, Tuñí óilade Allar Fua Mosih, zibá duniyait aibár hotá accíl.” 28 Híyan hoói baade, híba zai nizor bóin Moriyam ore matai zuitégori hoór de, “Ustat eré asé, Íba ye tuáñre ðaker.” 29 Híyan fúni híba toratori urí Isár hañse giyyé. 30 Héñtte Isá farat nó foóñse, bólke aijjó uré zeré Morota ye Íba llói dola óoil. 31 Ze Yohúdi ókkole Moriyam

or fúañti górt ot táihíba re tosólli díyat accíl, ye ítara re hoór de, “Tuáñra toh bilkúl kessú ítara Moriyam toratori uří baárkule zaargói de no zano, 50 aar tuáñra yián óu báfi no soór dekí híbar fisá doijje. Ítara t̄áaijje de, Moriyam de ki, tuáñra lla beétor óilde fura koum dóncó hobor ot hañditó zaar. 32 Zeñtté Moriyam uřé óizar túaro manúc beggún olla ekzon manúc foóñicce zeřé Isá asé, híba ye ūba re dekí ūbar moron.” 51 Yóggwa ye híyan nizor bole hoiyé téng ot fori hoór de, “Ó Malik, Tuñí zodi eré de no, bólke yóggwa hé bosór boro imam accíl óita, aří bái no morító.” 33 Isá ye híbar edde ísafe, yóggwa ye agun hotá hoiyé de ki, Yohúdi híbar fúañti aiccé de Yohúdi ókkol or hañdani koum olla Isá moribó; 52 siríf hé koum olla deikké rár, Nizor dil ot bicí ferecan laiggil, edde no, bólke Allar fuain ókkol zetará ikká-uikká fetfuri uit̄tl. 34 Úba ye fusár gorér de, “Yóggwa dorbodor óigiyoi ítara re ekkán ot zoma gorí re hořé raikkó?” Ítara Úba re hoór de, “Malik, bolla yó. 53 Hé din lóti ítara Isá re marifélaito aiyó, soögai.” 35 Isá hañdat doijje. 36 Hétolla sólla gorát doijje. 54 Hétolla Isá ye Yohúdi ókkol Yohúdi ókkole hoór de, “Soó, Ibá ye yóggwa re or búture kúlamela góri ar aá-zaa no gorér, hondilla ador goittó!” 37 Lekin ítara kiyé-kiyé bólke héntu moidan elakar dáke asé de Eferaim hoór de, “E Manúc zibá ye aňdár suk kúli díyl, nam or ekkán cőr ot giyyégoi, aar Nizor cárít Ibá ye saitó bóuli kí hé manúc cwa re no more tun ore looi hére tákat doijje. 55 Héñtté Yohúdi fán gorí no faitto né?” 38 Hétolla Isá ttu Nizor ókkol or Azadir-id dáke aiccé, aar id or age búture abar bicí ferecan lagi, hobor or hére nizoré pak-sáf góri bolla boóut manúc fara ttu giyyé. Hobor gwá óilde eggwá kúnda, aar yíbar uore Jerúalem ot giyyé. 56 Ítara Isá re talac muk ot ekkán cil ouzaiya accíl. 39 Isá ye hoór gorát accíl, aar baitul-mukaddos or uřán ot de, “Cíl lan larifélo.” Morigiyói de yóggwar bón t̄iyai ezzon ottu ezone fusár gorér de, “Tuáñra Morota ye Úba re hoór de, “Malik, yala héntu bac kii t̄áaro? Úba id ot ebbe nu aibó níki?” 57 Doóñr uříbo, kiyólla-hoile yóggwa morigiyói de sair imam ókkole edde Féroci ókkole hókum zari din óiye.” 40 Isá ye híba re hoór de, “Añí toré goijjé de, zodi honókiye Isá hořé asé de zane de hoiyí de no né, zodi ekin gorós, Allar mohíma óile ite ítara re hóbor dito, zeéne ítara Úba re dekíbi bóuli?” 41 Tóí ítara cil lan larifélaive. gereftar gorí fare.

Aar Isá ye uormikká suk tulí hoór de, “Ó Baf, Tuñí Añr hotá fúinno de héttola Añí Tuáñre cükuriya zanair. 42 Añí zani Tuñí hámica Añr hotá fúno, montor Añr sairókul ttu ze manúc cún t̄iyai asé, ítarar wasté Añí yián hooir, zeéne ítara ekin goré de, Añré Tuñí beh díferáyo.” 43 Hín hoói yore Isá ye doóñr abase dak mari hoór de, “Lasár, neelai!” 44 Tóí morigiyói de yóggwa neeli aáigiyoi, yóggwar át edde téng gun hohón or hoor loi baindá, aar yóggwar muk kán ekkán hoor loi beráya. Isá ye ítara re hoór de, “Yoggwá re kúlifelo, aar zaito doh.” 45 Yohúdi ókkol zetará Moriyam or hére aiccíl, ítara Isá ye ziyán goijjé híyan dekí boóut zone ūbar uore iman ainné. 46 Montor ítarar bútotu hodúne zai, Isá ye ziín goijjé hín Féroci ókkol ore zanaiyégoi. 47 Tóí doóñr imam ókkole edde Féroci ókkole fótua-yi-mujílc ore míting matai hoór de, “Añára ehón kii goittám? Hé Manúc cwa ye toh boóut keramot ókkol gorér. 48 Zodi aňára Úba re endilla eridi rakí, tóoile beggúne ūbar uore iman anífelaibo, aar Romi ókkole aáí aňárar pak zaga edde aňárar koum ore kobza gorífelaibo.” 49 Montor ítarar búture Káiyafas nam or zibá hé bosór boro imam accíl, yóggwa

12 Azadir-id or sów din age, Isá Betániyat aiccé, zeré oh Lasár tákito, zibá re Úba ye mora ttu zinda goijjíl. 2 Hére ítara Úba lla biyal or háná goijjé. Morota ye hédmot goijjíl, aar zetará ūbar fúañti háito boiccíl ítarar búture Lasár óu accíl. 3 Hétunot Moriyame háti nard-gas or bicí moóngga azzér aňtor looi aiccé, aar hín Isá foot dálidi nizor sul loi Úbar foo fuñsídiye. Hé aňtor or kúcboye góri gán bórigilgoi. 4 Montor ūbar cárít tun ottu ezzon zee níki Úba re dóridibo de asé, hé Yohúdah Iskáriyete hoór de, 5 “E aňtor gún kiyá tin cót dinár dí besi t̄iañ gún goríf ókkol ore dii nó fele?” 6 Íte hotá híyan goríf ókkol olla sintabáfana tákí hoiyé de no, bólke kiyólla-hoile íte sur accíl; t̄iañ fetí ítar hére tákito ísafe, yíbat zíín era zayto héntu íte sur gorífelaito. 7 Montor Isá ye hoór de, “Híba re goittó doh; híba ye íín Añr dohón or din olla beh raikké. 8 Gorib ókkol toh tuáñrar fúañti nitti asé, montor Añré tuáñra nitti no faiba.” 9 Isá Betániyat aiccé de zani fari becábicí Yohúdi ókkol hére aiccé. Ítara siríf Isá lla aiccé de no, bólke Lasár ore sai bolla yó, zibá re Úba ye mora ttu zinda goijjíl. 10 Lekin doóñr imam

ókkole Lasár ore yó marifélaibar sólla goijjé, fúni deba maitté de bólí hoiyé. Ar hodúne 11 kiyólla-hoilé yóggwar zoriya boóut Yohúdi hoór de, “Íba llói honó fírista ye hotá hoiyé ókkole ítarar héntu zaigói Isár uore iman anér. deh.” 30 Isá ye zuwab der de, “Hé abas swá Añr 12 Tarfor din, ze becábicí manúc ókkol id ot wasté aiccé de no, bólke tuáñrar wasté. 31 Yala aiccé, ítara fúinne de, Isá Jerúsalem ot aiyér, e duniyair maincór bisar goríbar októ aágigiyo, 13 tói ítara házu-gas or daggwa ókkol looi Íba aar yala e duniyair sóddar ore neelaidiya zaybo. llói dola óito neeillé, aar guzori-guzori hoór de, 32 Añré zeñtté zobin ottu uore tulífela zaybo, “Hósana! Mubarek Ubá zibá Mabud or name héñtte tamám manúc ókkol ore Añr hañse tani aiyér, Becók, íba óilde Isráili ókkol or Baáñcca!” tulífeliyum.” 33 Hotá hín lói Íba ye icára díye 14 Isá ye eggwá gadár sóo fai yíbar uore boiccíl; zendilla pak-kalam ot asé, 15 “Ó Síyon or zérfua, no dooraiyó; sóo, tuáñr Baáñcca gadár sóo re hoór de, “Añára Córíoyt ottu fúinny de, Mosih abadulabad tákibo, tói Tuñí keéngori hoór de, uore boói aiyér.” 16 Isár cárit tune hín age ‘Manúc or Fua re hámaha uore tulífela zaybo?’ buzí nó fare; montor zeñtté Isár mohíma zahér Hé Manúc or Fua Íba hon?” (aión g165) 35 Isá ye óiye, tói ítara ttu monot uitté de, hín Íbar ítara re hoór de, “Nur tuáñrar dormiyan ot ar baabute beh leká gíyeh, aar manúc ókkole Íba kessú októ foijjonto beh asé. Tuáñrar fúañti re héen-héen goijjé. 17 Isá ye Lasár ore hobor Nur tákite áñrat tákó, arnóile andáre tuáñra ottu qaki mora ttu zinda goijjil de héñtte ze re báraizyboi. Zee niki andár ot áñre, íte toh manúc ókkol Íbar fúañti accíl, ítara híyan or hoikká zaar hoi no fare. 36 Tuáñrar fúañti Nur baabute gobá díyat accíl. 18 Hétolla bólí yó hé tákite Nur or uore iman anó, zeéne tuáñra Nur manúc ítara Isá llói dola óito giíl deh, kiyólla-hoilé ítara fúinnil de, hé keramot tán Íba ye beh ítarar héntu zaigói Nizoré ítara ttu lukai raikkil. goijjé. 19 Féroci ókkole híyan olla afós ot hoór 37 Íba ye edún bicí keramot ítarar muúntu goríle de, “Tuáñra toh dekór, añárar honó fáida no ór. Soó, fura duniyai Íbar fisáli óigiyoi.” 20 Hé etollá óiye, zeéne Yesáyah nobi ye hoóil de hotá id ot zetará ebaadot goittó aiccé, ítarar bútore yián fura ó, “Ó Mabud, añárar poigam hone ekin hodún Girík manúc óu accíl. 21 Ítara Filíp or goijjé? Aar Mabud or duwáñir bol har hañse hañse aái hoór de, “Jonáb, añára ttu Isá re saító zahér óiye?” 39 Ítara etollá beh iman aní nó monehoór.” Filíp óilde Galil or Betsáida farar 38 Héndilla yo, toóu ítara Íbar uore iman nú ané. 38 Héndilla manúc. 22 Filípe zai híyan Enderiyas ore hoiyé, 40 “Alla ye ítarar suk añdá gorídiye, aar ítarar dil baade Enderiyase edde Filípe zai Isá re hoiyégoi. doró gorídiye, zeéne ítara suké no deké, dile no 23 Montor Isá ye ítara re hoór de, “Manúc or buzé, aar Íba ye ítara re gom gorídi bolla Íbar Fuar mohíma zahér gorá zaybar októ aiccé. 24 hañse fíri nu aiyé.” 41 Yesáyah ye hotá hín Isár Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoír, guyuñ bis zetún mohíma dekí Íbar baabute hoibárcot hoiyé deh. merit fori nó more, hétun gaaga táke; montor 42 Toóu neta ókkol ottu coo boóut zone Íbar zodi more, yíbat boóut fósol ókkol dóre. 25 uore iman ainné, montor Féroci ókkole ítara re Zee niki nizor zan ore muhábbot goré, yóggwa mujilíc-hána ttu neelaidibo de híyan or doore ye híyan háraifelaibo; aar zee niki e duniyait ítara híyan cíkar no goittó; 43 kiyólla-hoilé ítara nizor zan ore deéi no fare, yóggwa ye híyan Alla ttu izzot faar túaro manúc ottu izzot faa ofúrani zindigi lla basai rakíbo. (aiónios g166) 26 bici fosón goittó. 44 Baade Isá ye guzori-guzori Honókiye Añr hédmot goittó sailé, ítar ttu Añr hoór de, “Zee niki Añr uore iman ané, yóggwa fisáli dora foribó; kiyólla-hoilé Añí zeré, Añr siríf Añr uore iman ané de no, bólke Ubár uore háadem óu hére beh óibo. Zee niki Añr hédmot yó ané zibá ye Añré diferáyiye. 45 Zee niki Añré goré, ítarre Añr Bafe izzot goríbo. 27 “Yala añr deké, yóggwa ye Añré diferáyiye de Íba re beh ruh ferecan óigiyoi. Añí kí endilla hoitám né, ‘Ó deké. 46 Añí e duniyait Nur isafe aiccí, zeéne zee Baf, Añré e októ ttu basai rakó?” No, Añí e októ kiyé Añr uore iman ané, yóggwa andár ot no foijjonto héttolla éna aiccí. 28 Ó Baf, Tuáñr nam táke. 47 “Zodi honókiye Añr hotá fúne montor or mohíma zahér goró.” Hétunot asman ottu hín amól no goré, yóggwar bisar Añí no gorí, eggwá abas fúna gíyeh de, “Añí híyan zahér kiyólla-hoilé Añí toh duniyair maincór bisar goijjí yó, aar abar zahér goijjum óu.” 29 Ze goittó aiccí de no, bólke duniyair maincór manúc ókkol hére tíyai accíl, ítara hé abas swá basaitó aiccí deh. 48 Zee niki Añré inkar goré

aar Añr hotá kobul no goré, yóggwar bisarhar zeéne Añí tuáñra re goijjí de héndilla tuáñra asé. Ze hotá Añí hoiyí, kiyamot or din híne beh yó goró. 16 Añí tuáñra re sóyi-sóyi hooir, yóggwar bisar goríbo. 49 Kiyólla-hoile Añí toh gulam nizor girós or túaro doóñr no, aar zibá Nizor torfóttu kessú hoiyí de nái, montor Añré re diferá gíyeh íba yó diferóyar túaro doóñr diferáye de hé Baf Nize Añré hókum goijjé de, no. 17 Yala tuáñra toh iín zano, zodi amól goró Añr ttu kii-kii howá foribó aar kii-kii boiyan gorá foribó. 50 Añí zani íbar hókume ofúrani zindigit loiza; héttola Añí ziín hoói híin beggún Bafe Añré zendilla hoiyé héndilla beh hoói.”

(aiónios g166)

13 Azadir-id or ekkágóri agor hotá. Isá ye zainto de, íba e duniyai ttu Baf or hére zaibar októ aáigiyoi. Duniyait mazé zetará íbar Nizor manúc accíl ítara re íba ye muhábbot goittó aar ítara re ahéri foijjonto muhábbot goijjil. 2 Héntte biyal or hánar októ accíl. Íba re dóridi bolla íbilíce Sáimon or fua Yohúdah Iskáriyet or dil ot age lótí niyot gólaidiye. 3 Isá ye zainto de, Bafe íbar át ot hárr kessú diifélaíye aar íba Allar torfóttu aiccé edde Allar hére beh fíri zaar; 4 héttola íba ye háná eri uitífl, aar Nizor gaar uoror hoor kúli emmikká ejjjé, baade ekkán gansá looi keeñil ot baindé. 5 Tarfore íba ye gaálat faní dáli cárit tun or téng dúwai díyat doijje, aar íbar keeñil ot baindíl de gansá gán lói híin fuñsí díyat doijje. 6 Baade íba Sáimon Fitore or ínyot foóñicce. Fitore íba re hoór de, “Malik, Tuñí añr téng dúwai díba dé?” 7 Isá ye íba re zuwabe hoór de, “Añí kii gorír tui ehón no buzíbi, montor fore buzíbi.” 8 Fitore íba re hoór de, “Tuñí bilkúl añr téng no dúyo.” Isá ye íba re zuwab der de, “Añí zodi tor téng no dúi, tóoile tor lloí Añr llói honó hátil nái.” (aión g165) 9 Hétunot Sáimon Fitore íba re hoór de, “Malik, tóoile sirif añr téng no, bólke añr át tun edde matá yó dúwaido.” 10 Isá ye íba re hoór de, “Zee niki gaa dúifelaiye, ítar ttu sirif téng dúwa fore deh, kiyólla-hoile íte toh furafuri sáfsutara. Tuáñra sáf, montor beggún no.” 11 Isá ye zane íba re hone dóridibo deh; héttola íba ye hoiyé de, “Tuáñra beggún sáf no.” 12 Tói zeñtté íba ttu ítarar téng dúya óiye, íba ye Nizor hoor fiñdí abar boiccé. Íba ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re kii goijjí de buijjó né?” 13 Tuáñra toh Añré Ustat edde Malik ñako, aar tuáñra híyan sóyi hoó, kiyólla-hoile Añí toh héndilla ói. 14 Tói Añí zettót tuáñrar Malik edde Ustat ói tuáñrar téng dúwai díyi, tuáñra ttu yó ezzone ar ezzon or téng dúwai díyar zorur. 15 Añí gorí tuáñra re ekkán nomuna daháiyi de,

zeéne Añí tuáñra re goijjí de héndilla tuáñra toóle tuáñra mubarek. 18 “Añí tuáñra beggún or hotá hooir de no; Añí zani Añí hontará re basíloiyi. Montor héndilla etollá ór zeéne pakalam or hotá yián fura ó, ‘Zee niki Añr fúañti ruñi háa, íte Añr ulða latí tuillé.’ 19 “Híyan óibar age Añí yala lótí tuáñra re zanaidir, zeéne híyan óile tuáñra ekin goró de, Añí óílam de íba. 20 Añí tuáñra re sóyi-sóyi hooir, zee niki Añí diferáide yóggwa re kobul goré, íte Añré kobul goré deh; aar zee niki Añré kobul goré, íte Añré diferáye de íba re kobul goré deh.” 21 Isá ttu híin hoiyá ói baade, dil ot ferecan laiggé, aar hoóifelaiye de ki, “Añí tuáñra re sóyi-sóyi hooir, tuáñra ezzone Añré dórí diba.” 22 Cárít tune Isá ye har hotá hoór de buzí no fari ezzon or uzu ezzone saát doijje. 23 Ítara ttu ze cárit twa re Isá ye muhábbot goittó, yóggwa Isár gaat élan dí boiñá accíl. 24 Sáimon Fitore hé cárit twa re icára gorí hoór de, “Íba ye har hotá hoór de fusár goró.” 25 Tói hé cárit twa Isár gaat élan dí fusár gorér de, “Malik, íte hon?” 26 Isá ye zuwab der de, “Ruñir tukura yián burai Añí zaré diiyum, tee óilde manúc íte.” Baade íba ye ruñir tukura gán burai Sáimon Iskáriyet or fua Yohúdah re diiyé. 27 Ruñir tukura gán looi baade Cóitan ítar bútore góligiyoi. Héttola Isá ye ítare hoór de, “Tui ziyán goríbí híyan toratori gor.” 28 Montor háná háito boiccé de ítara honókiye nó buzé de, íba ye ítare hotá híyan kiyólla hoiyé. 29 Hodúne tñáijjil de, Yohúdah ttu zettót tñáñr fetí accíl héttola Isá ye ítare endilla hoiyé de, “Id olla ziín zorur híin kini angói,” arnóile gorif ókkol ore kessú deegói. 30 Íte ruñir tukura gán looi toratori baárkule neeligiyói. Híyalá rait. 31 Íte baáre zaigói baade, Isá ye hoór de, “Yala Manúc or Fuar mohíma zahér óibar októ aiccé, aar Allar mohíma íbar duara zahér óibo. 32 Zeñtté íbar duara Allar mohíma zahér óibo, héntte Alla ye yó Nizor duara hé Manúc or Fuar mohíma zahér goríbo, aar íba ye Nizor mohíma bicí toratori zahér goríbo. 33 “Ó Fuain ókkol, Añí tuáñrar fúañti ar kessú októ foijjonto así deh. Tuáñra Añr talac goríba, montor Añí Yohúdi ókkol ore zendilla hoólam, héndilla yala Añí tuáñra re yó hooir, ‘Añí zeré zaírgói hére tuáñra aái no faribá.’” 34

"Añí tuáñra re ekkán noya hókum dír, ki hoilé, Fuar duara zahér ó. 14 Tuáñra Añr name Añr ttuáñra ezzon ore ezzone muhábbot goró. Añí honó kessú sailé, Añí híyan goríyum. 15 "Zodi zendilla tuáñra re muhábbot goijjí, héndilla tuáñra Añré muhábbot goró, tóoile Añr hókum tuáñra yó ezzon ore ezzone muhábbot goró. ókkol amól goríba. 16 Añí Baf ottu magiyúm, aar 35 Zodi tuáñra ezzon ore ezzone muhábbot Íba ye tuáñra re ar ezzon Modotgár diibo, zeéne goró, híyan beggúne zanibó de, tuáñra óilade Íba tuáñrar fúañti abadulabad téke. (aïon g165) 17 Añr ummot." 36 Sáimon Fitore Isá re hoór de, Hé Modotgár óilde sóiyir Ruh; duniyai ye Íba re "Malik, Tuñí horé zoórgoi dé?" Isá ye zuwab kobul gorí no fare, kiyólla-hoile duniyai ye Íba der de, "Añí zeré zaírgói, hére tui Añr fúañti re no yo dékek aar no yo zane. Montor tuáñra yala aái no faribí, lekin fore aái faribí." 37 Fitore toh Íba re zano, kiyólla-hoile Íba tuáñrar fúañti- Íba ttu fusár gorér de, "Malik, añí Tuáñr fúañti fúañti téke edde tuáñrar bútore tákibo. 18 "Añí yala kiyá aái no faiattam? Añí toh Tuáñr lla bóuli tuáñra re etim rakí no zaiyum; Añí tuáñrar hére nizor zan úddwa difélaiyum." 38 Isá ye zuwab waafes aiccum. 19 Hotún ánik baade duniyai ye der de, "Tui Añr lla tor zan difélaibi dé? Añí Añré ar no dekfbo, montor tuáñra Añré dekiba, toré sóiyi-sóiyi hoóir, ratakurá bak dibar age kiyólla-hoile Añí zinda así isafe tuáñra yó zinda tákiba. 20 Hé din ailé tuáñra zani faribá de, Añí tákiba. Añr Baf or bútore así, tuáñra Añr bútore asó, aar Añí tuáñrar bútore así. 21 Zee niki Añr hókum ókkol kobul goré edde amól goré, yóggwa óilde zee niki Añré muhábbot goré. Zee niki Añré muhábbot goré, yóggwa re Añr Bafe muhábbot goríbo; Añí yó yóggwa re muhábbot goríyum aar Nizoré yóggwar hañse zahér goijjum." 22 Hétunot Iskáriyet no de hé Yohúdah ye Íba re hoór de, "Malik, kiyólla Tuñí duniyair hañse no gorí sirif añarár hañse Nizoré zahér goríba dé?" 23 Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, "Zodi kiyé Añré muhábbot goré, yóggwa Añr hotáye solibó. Añr Bafe yóggwa re muhábbot goríbo, aar Añrá yóggwar hañse aiccum edde yóggwar fúañti tákiyum. 24 Zee niki Añré muhábbot no goré, yóggwa Añr hotáye no sole. Ze hotá tuáñra fúnor hín Añr no, bólke Añré diferáye de hé Baf or. 25 "E hotá ín Añí tuáñra re tuáñrar fúañti tákite hoiyí. 26 Lekin Modotgár yáni Pak-Ruh, zibá re Bafe Añr name diferáibo, Íba ye tuáñra re hárr kessú cíkaibo, aar Añí ziín tuáñra re hoiyí hín beggún yaad goráidibo. 27 Añí tuáñra lla cánti rakí zair; Añr cánti Añí tuáñra re diir. Duniyai ye dee de héndilla gorí Añí no dii. Tuáñrar dil ot ferecan nu ainnó, edde no doorayó. 28 "Añí tuáñra re yián hoiyí de toh fúinno, 'Añí zaírgói, aar tuáñrar hére waafes aiccum.' Zodi tuáñra Añré muhábbot goittá, tóoile tuáñra Añí Baf or hére zaírgói de hé tolla kúci óita, kiyólla-hoile Añr Baf toh Añr túaro doóñr. 29 Hín óibar age lóti Añí tuáñra re hooidiyi, zeéne hín óile tuáñra biccác goró. 30 Añí tuáñra llói ar bicí hotá no hoiyúm, kiyólla-hoile duniyair sóddar toh aáizargoi, aar ítar ttu Añr uore honó kémota nái. 31 Montor Añí

14 "Tuáñrar dil ot ferecan nu ainnó. Allar uore iman rakó, Añr uore yó iman rakó. 2 Añr Baf or górtotákibar zaga bicí asé, zodi no tálkito, Añí tuáñra re hoóí dítam, kiyólla-hoile Añí toh tuáñra lla zaga toiyar goittó zair. 3 Añí zai tuáñra lla zaga toiyar gorí waafes aiccum, aar Añr hére tuáñra re loizaiyúmboi, zeéne Añí zeré, tuáñra yó hére ó. 4 Tuáñra toh Añí horé zair de híyan or rasta zano." 5 Tómase Íba re hoór de, "Malik, añára no zani Tuñí horé zoór, tóoile rasta keéngori zaniyúm?" 6 Isá ye yóggwa re hoór de, "Añí óílam de rasta, sóiyi, edde zindigí; Añr duara no zailé honókiye Baf or hére zai no fare. 7 "Zodi tuáñra Añré sinnó de óile, tóoile toh Añr Baf ore yó sinnó. Yala lóti tuáñra Íba re sinó edde dekifelaiyo." 8 Filípe Íba re hoór de, "Malik, Baf ore añára re dahó, híyan añára lla kaffí." 9 Isá ye yóggwa re hoór de, "Filíp, Añí toh tuáñrar fúañti etókkal así, toóu tui Añré no sinós dé? Zee niki Añré deikké íte Baf ore deikké. Tui keéngori hoór de, 'Baf ore añára re dahó?' 10 Tui ki biccác no gorós, Añí Baf or bútore así aar Baf Añr bútore asé dé? Hotá ziín Añí tuáñra re hoóí, hín Añí Nizor torfóttu hoóí de no, bólke Baf zibá Añr bútore asé Íba ye Nizor ham gorér deh. 11 Añré biccác goró de, Añí Baf or bútore así aar Baf Añr bútore asé; arnóile ham mún or wasté óile Añré biccác goró. 12 "Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr uore iman raké, ze ham ókkol Añí gorí hín íte yó goríbo; íte hín or túaro doóñr-doóñr ham ókkol goríbo, kiyólla-hoile Añí toh Baf or hére zaírgói. 13 Aar tuáñra Añr name ziín saibá hín Añí goríyum, zeéne Baf or mohíma

Baf ore muhábbot gorí de híyan duniyai ye 17 Añí tuáñra re hókum dír de ki, tuáñra ezzon zane fán, Bafe Añré zendilla hókum goijjé Añí ore ezzone muhábbot goró. 18 “Zodi duniyai ye héndilla beh gorí. “Urqó, Añára yián ttu zaigói.

15 “Añí óilam dé sóiyi anggur-gas, aar Añr

Baf óilde barizar cacá. 2 Añr ze déeilaat gula no dóre, yíba re Íba ye hariféle; montor ze déeilaat gula dóre, yíba re Íba ye cári sáf raké, zeéne yíbat aró gula dóre. 3 Añí tuáñra re ze hotá ókkol hoiyí híin lói toh tuáñra age lóti pak-sáf óigiyogoi. 4 Añr llói laigga táko, aar Añí yó tuáñra llói laigga táikkum. Zendilla déeila anggur-gas ot laigga no tákile nizorgá nize gula dórai no fare, héndilla tuáñra yó no faribá zodi Añr llói laigga no táko. 5 “Añí óilam de anggur-gas, aar tuáñra óilade déeila ókkol. Zee niki Añr llói laigga táke aar Añí ítar llói laigga táki, íte bicí gula dórai fare, kiyólla-hoile Añí sára toh tuáñra kessú gorí no faribá. 6 Zee niki Añr llói laigga no táke, ítaré déeilar dóilla baáre félaidiya zah, aar fúaizagoi; tói maincé híin ore dolagorí ooin ot félai déh, aar híin furizagói 7 Zodi tuáñra Añr llói laigga táko, aar Añr hotá tuáñra llói laigga táke, tóoile tuáñra ttu monehoó de híyan magiyó, tuáñra re híyan diiya zaybo. 8 Tuáñra bicí gula dórai Añr ummot de sábut goríle, Añr Baf or mohíma zahér ó. 9 “Bafe Añré zendilla muhábbot goijjé, Añí yó tuáñra re héndilla muhábbot goijjí. Añr muhábbot ot laigga táko. 10 Zodi tuáñra Añr hókum ókkol amól goró, tóoile Añr muhábbot or búture tálka, zendilla Añí Añr Baf or hókum ókkol amól gorí yore Íbar muhábbot or búture tálki. 11 Hotá íín Añí tuáñra re etollá hoiyí, zeéne

Añr kúci tuáñrar búture tálki, aar tuáñrar kúci zen fura óizagoi. 12 Añr hókum óilde yián, Añí tuáñra re zendilla muhábbot goijjí, tuáñra yó ezzon ore ezzone héndilla muhábbot goró. 13 Ezzone nizor dustó ókkol olla nizor zan diféle de híyan or túaro toh ar doóñr muhábbot nái. 14 Tuáñra Añr dustó ókkol, zodi Añí tuáñra re ziín hókum díyi híin amól goró. 15 Añí tuáñra re gulam bouli ar no hooir, kiyólla-hoile gulame ailé tuáñra ttu monot ure de ki, Añí tuáñra toh nizor giróse kii gorér no zane. Montor Añí re híin or baabute hoói ráikki. Añí tuáñra re tuáñra re dustó hoiyí, kiyólla-hoile Añí toh Añr Baf ottu ziín fúinni híin beggún tuáñra re zanaidiyí. 16 Tuáñra Añré basloyo de no, bólke Añí éna tuáñra re basloyi edde ham ot lagaiyí, zeéne tuáñrar zindigit gulagala dóre ‘Tuñí horé zoórgoi dé?’ 6 Montor Añí tuáñra aar hé gulagala tiki táke, zeéne tuáñra Baf ottu re íín hoiyí de héttolla, tuáñrar dil ferecaniye Añí name ziín magibá híin Íba ye tuáñra re dee. bórighoyi. 7 Lekin Añí tuáñra re sóiyi hooir, Añí

17 Añí tuáñra re hókum dír de ki, tuáñra ezzon ore ezzone muhábbot goró. 18 “Zodi duniyai ye tuáñra re nafórot goré, monot raikkó de, ítaré tuáñra re goríbar age Añré nafórot goijjé. 19 Zodi tuáñra duniyair óita, duniyai ye tuáñra re nizor ísafe muhábbot goittó; montor tuáñra zettót duniyair no aar Añí tuáñra re duniyai ttu basloifélyai, héttolla beh duniyai ye tuáñra re nafórot goré. 20 Añí tuáñra re hoiyí de hotá gán monot raikkó de ki, ‘Gulam nizor girós or túaro doóñr no.’ Héttolla ítaré zodi Añré zulúm goijjé de óile, tuáñra re yó zulúm goríbo; zodi ítaré Añr hotá amól goijjé de óile, tuáñrar hotá yó amól goríbo. 21 Lekin ítaré híin beggún tuáñra re Añr nam or zoriya beh goríbo, kiyólla-hoile ítaré Añré diferáye de Íba re no siné. 22 Zodi Añí nu aitám aar ítaré re hotá ókkol no hoitám, tóoile ítaré gunágár no tóorito; montor yala de ítaré ttu nizor guná lla honó bahána nái. 23 Añré nafórot goré de íte Añr Baf ore yó nafórot goré. 24 Zodi Añí ítarar hére ham uúin no goittám ziín honókiye goijjé de nái, tóoile ítaré gunágár no tóorito; montor yala toh ítaré Añré edde Añr Baf ore deikké aar nafórot óu goijjé. 25 Lekin héndilla etollá óiye, zeéne ítarar Córivot ot leikká asé de hotá yián fura ó, ‘Ítaré Añré hárnnak nafórot goijjé.’ 26 “Zeñtté Modotgár Ubá aibó zibá re Añí Baf or torfóttu tuáñrar hére diferáiyum, yáni sóiyir Ruh zibá Baf or torfóttu aiyé Íba re, héttitte Íba ye Añr baabute gobá díbo. 27 Aar tuáñra yó Añr baabute gobá díba, kiyólla-hoile tuáñra toh Añr fúañti-fúañti foóila cúru ttu lóti asó.

16 “Añí tuáñra re hotá íín etollá hoiyí, zeéne tuáñra iman ottu no zoogói. 2 Maincé tuáñra re mujilíc-hána ttu neelaidibo; ói, eén októ aiyér, zee niki tuáñra re mariféle íte táaribo de, íte Allar hédmot gorér bólui. 3 Ítaré héndilla híin etollá goríbo, kiyólla-hoile ítaré no Baf ore sinné aar no Añré sinné. 4 Lekin híin Añí tuáñra re hoiyí de, zeéne híin or októ re híin or baabute hoói ráikki. Añí tuáñra re foóila lóti híin nó hooir, kiyólla-hoile Añí toh tuáñrar fúañti-fúañti accílam. 5 “Montor yala re íín hoiyí de héttolla, tuáñrar dil ferecaniye aar tuáñra honókiye Añr ttu fusár no gorór de, bórighoyi. 7 Lekin Añí tuáñra re sóiyi hooir, Añí

tuáñrar fáida lla zaigói deh; kiyólla-hoile zodi Aijjó foijjonto tuáñra Añr name kessú maiggó Añí no zaigói, hé Modotgár tuáñrar hañse nu de nái. Mago, tuáñra faiba, zeéne tuáñrar kúci aibó; montor Añí zailégoi, Añí Íba re tuáñrar fura ózagoi. 25 “Hotá iín Añí tuáñra re meésal hañse diferáiyum. 8 Aar Íba zeñtté aibó, duniyai dí beh hoiyí, lekin eén októ aiyér, Añí tuáñra re gunár, forhésgarir edde bisar or baabute re meésal dí ar no hoiyúm, bólke sáf-sáf góri hosúrbon tóoraibo. 9 Gunár baabute tóoraibo de tuáñra re Baf or baabute hoiyúm. 26 Hé din kiyólla-hoile, manúc ókkole Añr uore iman nú tuáñra Añr name maigibá; aar Añí tuáñra re eén ané; 10 forhésgarir baabute tóoraibo de kiyólla- no hoír de, Añí Baf or hañse tuáñra lla aros hoile, Añí Baf or hére zaigói aar tuáñra Añré goijjum. 27 Baf Nize toh tuáñra re muhábbot ar no dekíba; 11 bisar or baabute tóoraibo de goré, kiyólla-hoile tuáñra Añré muhábbot goijjó kiyólla-hoile, duniyair sóddar or bisar óigiyoi. aar biccác goijjó de, Añí Allar torfóttu aiccí deh. 12 “Añí ttu tuáñra re hoibár aró boóut kessú asé, 28 Añí Baf or héntu aái e duniyait aiccí; abar Añí montor yala tuáñra híin bordac gorí no faribá. e duniyai eri Baf or hére zaigói.” 29 Hétunot 13 Lekin zeñtté Ubá, yáni sóiyir Ruh aibó, Íba ye Íbar cárit tune hoór de, “Soó, yala Tuñí sáf-sáf tuáñra re fura sóiyir rasta daháibo; kiyólla-hoile góri hoór, honó meésal dí no. 30 Yala añára zani Íba ye toh Nizor torfóttu kessú hoibó de no, faijjí de, Tuñí hárr kessú zano, aar Tuáñr ttu bólke ziín fúne híin beh hoibó, aar ziín óibo de honókiye súwal goríbar zorur nái; híyane añára asé híin tuáñra re zanaidibo. 14 Íba ye Añr gún biccác gorí de, Tuñí Allar torfóttu aiccó deh.” looi tuáñra re zanaidibo; héndilla gorí Íba ye 31 Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra yala biccác Añr mohíma zahér goríbo. 15 Baf ottu ziín asé goró né? 32 Soó, eén októ aiyér, becón aáigiyoi, híin beggún toh Añr; héttola hoiyí de, Íba ye Añr tuáñra beggún dorborod ói zar-zar zagat tee-gún looi tuáñra re zanaidibo.” 16 “Hotún baade tee zaibagói, aar Añré háliga eribá. Toóu Añí tuáñra Añré ar no dekíba, aar abar hotún baade háliga no, kiyólla-hoile Baf toh Añr fúañti asé. tuáñra Añré dekíba.” 17 Hétolla Íbar hoozzon 33 “Añí tuáñra re hotá iín etollá hoiyí, zeéne cáríte afós ot hoór de, “Ibá ye añára re iín kii tuáñra Añr bútore cánti foo. Duniyait mazé hoór, ‘Hotún baade tuáñra Añré ar no dekíba, tuáñra duk-mosibot ot tákiba; montor hímmot aar abar hotún baade tuáñra Añré dekíba?’ Aró na háräiyo, Añí duniyai re ziti aiccí.” hoór de, ‘Kiyólla-hoile Añí Baf or hére zaigói?’”

18 Ítara hoór de, “Ibá ye ziyán ‘Hotún or’ hotá hoór híyan kii? Añára no zani Ibá ye kiyór hotá hoór.” 19 Isá ye zani faijjé de, ítara ttu Íba re súwal goittó monehoór, héttola Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra afós ot Añr hotá yián or baabute howáhoi gorór de né, ziyán Añí hoiyí de, ‘Hotún baade tuáñra Añré ar no dekíba, aar abar hotún baade tuáñra Añré dekíba?’ 20 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra hañdibá edde bilak goríba, montor duniyai ye kúci goríbo. Tuáñra ferecan óiba, lekin tuáñrar ferecani kúcit bodolizaybói. 21 Zeñtté honó mayafua ye fua zormo deh héntte toh duk faa, kiyólla-hoile híbar duk faibar októ aiccé; montor zeñtté fua hálas ózagoi, duniyait eggwá fua foida óiye de kúciye hé duk ore ar monot no raké. 22 Héndilla, tuáñra yó yala ferecanit asó; montor tuáñra llói Añí abar miliyúm, héntte tuáñrar dil kúci óibo, aar tuáñrar kúci re tuáñra ttu honókiye looi no felaibo. 23 Hé din tuáñra Añr ttu honó kessú fusár goríba de nái. Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zodi tuáñra Añr name Baf ottu kessú mago, Íba ye tuáñra re diibo. 24

17 Isá ye híin hoói baade asman or uzu saái hoór de, “Ó Baf, októ aáigiyoi. Tuáñr Fuar mohíma zahér goró, zeéne Fua ye yó Tuáñr mohíma zahér goré, 2 Kiyólla-hoile Tuñí toh Íba re fura insán-zatin uore adíkar diiyó, zeéne Tuñí zetará re Íbar át ot diiyó, ítara beggún ore Íba ye ofúrani zindigi dee. (aiōnios g166) 3 Aar ofúrani zindigi óilde yián, ítara zen Tuñí sirif sóiyi Alla re edde Tuñí diferáiyó de Isá Mosih re zane. (aiōnios g166) 4 Tuñí Añré ze ham gorí bolla diiyó, híyan fúrai Añí e duniyait Tuáñr mohíma zahér goijjí. 5 Aar yala, ó Baf, Tuñí zeré asó hére Añré mohímawala banaifélo, oh mohímaye ze mohíma duniyai foida goríbar age lóti Tuáñr fúañti Añr ttu accíl. 6 “Añí Tuáñr nam manúc uitarár hañse zahér goijjí zetará re Tuñí duniyai ttu Añr át ot diiyó. Ítara toh Tuáñr accíl; Tuñí ítara re Añr át ot diiyó aar ítara Tuáñr hotá amól goijjé. 7 Yala ítara zainné de, zedún Tuñí Añré diiyó, híin beggún Tuáñr torfóttu; 8 kiyólla-hoile ze hotá Tuñí Añré hoító hoiyó, Añí híin ítara re hoiyí, aar ítara híin kobul goijjé. Ítara fakkafakki gori zainné de,

Añí Tuáñr héntu aiccí deh, aar biccác goijjé toh Tuáñre no siné, montor Añí Tuáñre siní; aar de, Añré Tuñí beh diferáyo. 9 “Añí ítara lla itará zainné de, Añré Tuñí beh diferáyo. 26 Añí beh dua gorír. Añí duniyai lla dua gorír de itarár hañse Tuáñr nam zahér goijjí, aar híyan no, bólke zetará re Tuñí Añr át ot diiyó ítara aró zahér gorát tákiyum, zeéne ze muhábbote lla, kiyólla-hoile ítara toh Tuáñr. 10 Ziín Añr Tuñí Añré muhábbot goijjó hé muhábbot itarár hín beggún Tuáñr, aar ziín Tuáñr hín beggún búture téake aar Añí itarár búture téaki.”

Añr, Añr mohíma hín or duara zahér óiye. 11

Añí duniyait ar no tákium, montor ítara toh duniyait asé, aar Añí Tuáñr hére aáizairgoi.

Ó pak Baf, ze nam Tuñí Añré diiyó Tuáñr hé name Tuñí ítara re héfazot rakó, zeéne ítara undilla ek óizagói zendilla Añára ek. 12 Añí zetókkal foijjonto ítarar fúañti accílam, Añí ítara re Tuáñr oh name héfazot raikkí, ziyán Tuñí Añré diiyó. Añí ítara re faára dí ráikki, aar ítara ttu honókiye borbad nó óiyo, siríf uite beh óiye zee niki borbad óibar accíl, zeéne pak-kalam fura ó.

13 “Lekin yala toh Añí Tuáñr hére aáizairgoi, aar Añí duniyait tákite ifn etollá hoóir, zeéne ítara ttu Añr kúci furafuri gori téake. 14 Añí ítarar hañse Tuáñr kalam foónsaiyi, aar duniyai ye ítara re naforot goijjé, kiyólla-hoile zendilla Añí duniyair no, héndilla ítara yó toh duniyair no. 15 Añr dua endilla no de ki, Tuñí ítara re duniyai ttu loizogói, bólke Añr dua óilde, Tuñí ítara re Ibilíc ottu héfazot rakó. 16 Zendilla Añí duniyair no, héndilla ítara yó toh duniyair no. 17 Ítara re sóiyi lói pak-sáf goró. Tuáñr kalam óilde hé sóiyi. 18 Zendilla Tuñí Añré duniyait diferáyo, héndilla Añí yó ítara re duniyait diferáyi. 19 Añí ítara lla Nizoré háas gorí rakír, zeéne ítara re yó sóiyi lói háasgori raká zah. 20 “Añí siríf ítara lla dua gorír de no, bólke uitára lla yó gorír zetará ítarar hotá fúni Añr uore iman aníbo; 21 zeéne ítara beggún ek óizagói, zendilla, ó Baf, Tuñí Añr búture asó, aar Añí Tuáñr búture así, héndilla ítara yó zen Añára búture ó, zeéne duniyai ye biccác goré de, Añré Tuñí beh diferáyo. 22 Tuñí Añré ze mohíma diiyó híyan Añí ítara re yó diiyí, zeéne ítara undilla ek óizagói zendilla Añára ek. 23 Añí ítarar búture así aar Tuñí Añr búture asó, zeéne ítara furafuri ek óizagói, zeéne duniyai ye zane de, Añré Tuñí beh diferáyo, aar Tuñí ítara re undilla muhábbot goijjó zendilla Añré muhábbot goijjó. 24 “Ó Baf, Añí síai, zetará re Tuñí Añr át ot diiyó, ítara yó zen Añí zeré téaki hére Añr fúañti téake, zeéne Tuñí Añré diiyó de Añr hé mohíma ítara deké, kiyólla-hoile Tuñí toh Añré duniyair foidayecir age lótí muhábbot goijjó. 25 “Ó insáfwala Baf, duniyai ye

18 Isá ye hotá hín hoói baade, Nizor cárit tun ore looi Kídrón zúra farái okule giyé. Hére ekkán bagan accíl, aar Íba edde Íbar cárit tun híyan ot góille. 2 Íba re dóridiye de Yohúdah ye yó hé zaga gán zainto, kiyólla-hoile Isá egazá-egazá hére Nizor cárit tun lói militó. 3 Hétolla Yohúdah ye qoóñr imam ókkol ottu edde Féroci ókkol ottu ek dol Romi fóous edde hodún faáradar ókkol ore fúañti looi fánoc, uzal, edde átiyar ókkol lói hére aiccé. 4 Isá ye Íbar uore ziín óibo hín beggún zane ísafe, baáre neeli ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra haré tuwoór dé?” 5 Ítara Íba re zuwab der de, “Isá Nasári re.” Isá ye ítara re hoór de, “Añí Íba.” Íba re dórider de Yohúdah yó ítarar fúañti týai asé. 6 Zeñitté Isá ye ítara re yián hoiyé, “Añí Íba,” hétnutot ítara fissá zai merit forigiyói. 7 Íba ye ítara ttu abar fusár gorér de, “Tuáñra haré tuwoór dé?” Ítara hoór de, “Isá Nasári re.” 8 Isá ye zuwab der de, “Añí Íba de híyan toh tuáñra re hoóifelaiyi. Hétolla zodi tuáñra Añré tuwoór de óile, tóoile itará zoggói.” 9 Híyan etollá óiye, zeéne Íba ye hoóil de e hotá fura ó, “Zetará re Tuñí Añr át ot diiyó, Añí ítara ttu ezzon ore úddwa nó áñzai.” 10 Sáimon Fitor ottu ekkán toluwar accíl ísafe, yóggwa ye híyan neelai boro imam or gulam or uore solai ítar den dák or han nán harífelaiye. Hé gulam mwar nam Malkus. 11 Hétolla Isá ye Fitor ore hoór de, “Toluwar daf ot gólei er. Ze fiyala Bafe Añré diiyé, Añí hé fiyala no fíftam né?” 12 Tói hé fóous suné, ítarar zonnale, edde Yohúdir faáradar gúne Isá re gereftar gorí bañdífelaiye. 13 Baade Íba re age Hánan or hére loigiyé, kiyólla-hoile ze Káiyafas hé bosór boro imam accíl, yóggwar hóour óilde Hánan. 14 Hé Káiyafas óilde ubá zee niki Yohúdi ókkol ore mocuwara dyíl de, beétor óilde fura koum olla ekzon manúc moron. 15 Sáimon Fitor edde ar ezzon cárit Isár kure-kure zaat accíl. Hé cárit twa re boro imame siníto ísafe, yóggwa Isár fuñde-fuñde boro imam or urán ot góillegoi, 16 lekin Fitor baáre duwar ot týai téakkil. Hétolla ze cárit twa re boro imame siníto, yóggwa ye baáre neeli duwar sooniðar

gwá re hoói Fitor ore bútore ainné. **17** Duwar de, “Tuñí hotá yián nizor torfóttu hoór de né, sooniðar bañdi mayafua wa ye Fitor ore hoór náki ar honókiye tuáñre Añr baabute hoiyé de, “Tuñí yó hóno e Manúc cwar cárit ottu dé?” **35** Filate zuwab der de, “Añí Yohúdi níki? né?” Yóggwa ye zuwab der de, “Añí no.” **18** Tuáñr nizor koume edde ðooñr imam múné éna Héñtte cítkhal de héttola gulam ókkole edde Tuáñre añr hañse gosáidiye. Tuñí kii goijjó dé?” faáradar ókkole aañra loi ooin dórai ínyot tíyai **36** Isá ye zuwab der de, “Añí raijjo e duniyair ooin fuwát accíl; aar Fitor nize yó ítarar fúañti no. Zodi Añr raijjo e duniyair óito, Añr gulam tíyai ooin fuwát accíl. **19** Héñtte boro imame ókkole maramari goittó, zeéne Añré Yohúdi Isá ttu Íbar ummot ókkol or edde Íbar taalim ókkol or hañse gosáidiya no zah. Montor Añr or baabute súwal gorér. **20** Isá ye yóggwa re raijjo toh eríyar no.” **37** Híyan olla Filate Íba zuwab der de, “Añí duniyair hañse kúlamela re hoór de, “Tóoile Tuñí baáñcca níki?” Isá ye góri hotá hoiyí. Añí hámica mujilíc-hána ókkol zuwab der de, “Tuñí sóyi hoór, Añí baáñcca. ot edde baitul-mukaddos ot zeré tamám Yohúdi Aní etollá zormo óyi aar etollá duniyait aiccí, ókkol zoma ó hére taalim diyí, aar Añí toh kiyólla-hoile: sóiyir uzu gobá dí bolla. Zee niki lukai kessú hoiyí de nái. **21** Tuñí Añr ttu kiyá sóiyir, yóggwa ye Añr hotá fúne.” **38** Filate Isá re fusár gorór? Fúinne de ítara ttu fusár goróna hoór de, “Sóyi kii?” Híyan hoói baade yóggwa Añí ítara re kii hoiyí. Becók Añí ziín hoiyí híin abar baáre neeli Yohúdi gún or hére aiccé, aar ítara zane.” **22** Isá ye híin hoiyé rár, hére dáke ítara re hoór de, “Añí Íba ttu honó hosúri no tíyai accíl de faáradar ottu ezzone Íba re suwar fair. **39** “Lekin tuáñra ttu toh ekkán niyom asé, mari hoór de, “Boro imam ore héndilla góri ki hoile, Azadir-id or októt añr ttu tuáñrar zuwab dede niki?” **23** Isá ye ítare zuwab der de, hañse honó ek hodi re hálás gorídiyar zorur. “Zodi Añí honó gollot hoiyí de óile, gollot híyan Hétolla tuáñra ttu añré Yohúdir Baáñcca wa re daháide; montor zodi sóyi hoiyí de óile, Añré hálás gorídiya baitó monehoór né?” **40** Hétunot marór kiyá?” **24** Baade Hánane Isá re baindá ítara beggúne abar guzori hoór de, “Hé Manúc hálote, boro imam Káiyafas or hére diferáidiye. cwa re no, bólke Bárabba re!” Hé Bárabba ézzon **25** Sáimon Fitor aijjó foijjonto tíyai ooin fuwát bagi accíl.

accíl. Maincé yóggwa re hoór de, “Tuñí yó hóno Íbar cárit tun or búttottu né?” Yóggwa ye inkar gorí hoór de, “Añí no.” **26** Boro imam or gulam ottu ezzon zee niki Fitore han hañfelail de ítar egana, íte hoór de, “Añí toré Íbar fúañti bagan ot nó dekí niki?” **27** Fitore abar inkar goijjíl; aar éhon-éhon ratakurá bak diyé. **28** Yárbaade Yohúdir neta ókkole Isá re Káiyafas or héntu Romi razmohól ot loigjé, héñtte biínná sóore accíl. Ítara nize hé mohól ot nó góle, zeéne ítara nafak ói no zagói, bólke Azadir-id or hána hái fare. **29** Hétolla Filat baáre neeli ítarar hére aiccé aar hoór de, “Tuáñra e Manúc cwar ulða kii hosúri ainnó dé?” **30** Ítara yóggwa re zuwabe hoór de, “Zodi Íba acámi no óito, añaára Íba re tuáñr hañse gosái no ditam.” **31** Filate ítara re hoór de, “Tuáñra Íba re loizai tuáñrar córiyot mozin bisar gorógoi.” Hé Yohúdi gúne yóggwa re hoór de, “Añára ttu honókiyo re zane marifélaibar ezazot nái.” **32** Híyan etollá óiye, zeéne Isár oh hotá fura ó, ziyán Íba ye Íba hondilla mora moribó de híyan or icáraye hoóil. **33** Tarfore Filat abar razmohól or bútore góille, aar Isá re matai hoór de, “Tuñí Yohúdir Baáñcca níki?” **34** Isá ye yóggwa re zuwab der

19 Baade Filate Isá re loizai soóñk mara baáil. **2** Aar fóous ókkole keñrar eggwá tas banai Íbar matát diyaaidil, aar Íba re bayoinna rong or eggwá zubba fiñdáidil. **3** Tarfore ítara Íba hañse aái-aái hoór de, “Ó Yohúdir Baáñcca, márhaba!” Héen hoói-hoói ítara Íba re suwar maijjé. **4** Filat abar baáre neeli aái Yohúdi gún ore hoór de, “Soó, añí Íba re baáre tuáñrar hañse anáir, zeéne tuáñra zano de, añí Íba ttu honó hosúri no fair.” **5** Tarfore keñrar tas edde bayoinna rong or zubba findá hálote Isá baáre aiccé. Aar Filate ítara re hoór de, “Soó hé Manúc cwa!” **6** Zeñtté ðooñr imam múné edde faáradar gúne Íba re deikké, ítara guzori-guzori hoór de, “Kúruc ot difélo, Ibá re kúruc ot difeló!” Filate ítara re hoór de, “Añí toh Ibá ttu honó hosúri no fair, héttola Ibá re tuáñra loizai kúruc ot dógoi.” **7** Yohúdi gúne yóggwa re zuwab der de, “Añára ttu ekkán córiyot asé, aar hé córiyot mozin Ibá ttu morar zorur, kiyólla-hoile Ibá ye Nizoré Nize Allar Fua dabi goijjé.” **8** Zeñtté Filate hotá híyan fúinne, yóggwa aró dooraigiyói, **9** aar razmohól or bútore abar gólli Isá re hoór de, “Tuñí horjíyar?” Montor Isá ye yóggwa re honó

zuwab nó déh. 10 Hétolla Filate íba re hoór de, zeéne pak-kalam or yián fura ó, “Ítarar bútore “Tuñí añař llói hotá no hoibá níki? Tuñí kí no añař hoor ore borat goijjé, aar ítar añař hoor olla zano, añař ttu Tuáñre eridibar óu kémota asé ložári maijjé.” Fóous súne héndilla hín hétolá deh, aar kúruc ot díbar óu kémota asé dé?” 11 Isá goijjé deh. 25 Isár kúruc or dáke íbar maa, íbar ye yóggwa re zuwab der de, “Zodi tuáñre uottú maar bóiñ, aar Klopas or bou Moriyam edde kémota diiya no zayto, tóoile Añr uore tuáñr Moriyam Makdálini tíyai accíl. 26 Zeñtté Isá ye honó kémota no tákito. Hétolla zee niki Añré Nizor maa re edde Nize ador goittó de carit twa tuáñr hañse gosáidiye ítar guná aró doóñr.” 12 re dáke týaiya deikké, íba ye maa re hoór de, “Ó Hé októt lóti Filate Isá re eridibar kucíc goijjíl, maa, soó tuáñr fua óilde ibá.” 27 Baade hé carit montor Yohúdi gúne guzori-guzori howát accíl twa re hoór de, “Soó, tuáñr maa óilde ibáh.” de, “Tuñí zodi e Manúc cwa re erido, tóoile Héñtté lóti hé carit twa ye híba re yóggwar tuñí Káisar or dustó no. Zee niki nizoré nize nizor góri ot loigílgói. 28 Yárbaade, Isá ye hárr baáñcca dabi goré, íte toh Káisar or duccón.” kessú goijjá óigiyoi de híyan hoi fari, pak-kalam 13 Hétolla, zeñtté Filate híyan fúinne, yóggwa fura ói bolla hoór de, “Añr ttu tirác laiggé.” 29 ye Isá re baáre ainné, baade ze zaga gán ore Hé zagat eggwá sírkar tára buágaraíya accíl; Fattór-or-Urán hoó, aar Hibru Zuban ot Gabbata ítara híbat ekkán esfónj burai yore hísop-gas or bouli hoó, híyan ot bisar or toktót boiccé. 14 eggwá déeilar matát bazáidi Isá gal ot diiyé. 30 Hé din nwá accíl Azadir-id or toiyarir din, aar Zeñtté Isá ttu hé sírka háiya óiye, íba ye hoór héñtté din or duuñijja ánik óiye. Filate Yohúdi de, “Goijjá óigiyoi.” Tarfore matá re hémmikka gún ore hoór de, “Soó, tuáñrar Baáñcca!” 15 gorí íbar foran diféliye. 31 Hé din nwá zettót Montor ítara guzori-guzori hoór de, “Dur goró, ebaadot-or-din or toiyarir din accíl, ebaadot-dur goró, Ibá re kúruc ot difelo!” Filate ítara ttu or-din kúruc ot honó lac no téke fán Yohúdi fusár gorér de, “Tuáñrar Baáñcca re añi kúruc ókkole Filat ore aros goijjé de, zetará kúruc ot ot difelaitam?” Doóñr imam ókkole zuwab der asé ítarar téng gún báñgidil ítarar lac lamaiféi de, “Añára ttu Káisar bade ar honó baáñcca bolla, kiyólla-hoile ebaadot-or-din nwá háas nái.” 16 Tói kúruc ot dí mariféi bolla Filate accíl. 32 Tói fóous ókkol aáí, Isá fúañti kúruc ot Isá re ítarar hañse gosáidiye. Baade ítara Isá díya gýl de ítarar téng gún báñgidil, age ezzon re loigiyégoi. 17 Isá ye Nizor kúruc Nize hañd or, baade ar ezzon or. 33 Lekin zeñtté ítara Isá ot looi baáre Matár-Mala hoó de zaga foijjonto íñyot aáí íba morigiyói de deikké, ítara íbar loigiyé, ziyán ore Hibru Zuban ot Golgota bouli téng nó báñge. 34 Montor eggwá fóouse Isá hoó. 18 Hére ítara íba re edde íbar fúañti ar gaar dák bay sél maijjé, aar éhon héntu lou dui zon manúc ore kúruc ot díye, ezzon ore edde faní neeliaiccl. 35 Nizor suké deikké de ek kultú ek kultú, aar Isá re mazé. 19 Filate yóggwa ye beh híyan gobá díye, aar yóggwar ekkán sáainbút óu lekí Isá kúruc ot maridil. gobá sóiye; yóggwa ye zane de yóggwa sóiye gán Híyan ot leikkí de: Isá Nasári, Yohúdi ókkol or hoór de, zeéne tuáñra yó ekin goró. 36 Híin Baáñcca. 20 Boóut Yohúdi ókkole hé sáainbút etollá óiye, zeéne pak-kalam or yián fura ó, tán foijjíl, kiyólla-hoile ze zaga gán ot Isá re “Íbar ekkán áñddi úddwa báñga no zaybo.” 37 kúruc ot díyl híyan cóor or dáke; aar sáainbút Pak-kalam ot yián óu asé, “Ítara zibá re gañitté tán Hibru, Girík edde Leñin Zuban ot leikkil. 21 Íbar híkka ítara saáí tákibo.” 38 Híin baade, Híyan dekí Yohúdir doóñr imam mune Filat ore Aramátiya cóor or Yusúfe Isá lac loizaitói hoiyé de, “Yohúdi ókkol or Baáñcca” no lekíyo, Filat ottu ezazot maiggíl. Yusúf accíl de Isá bólke endilla lekó, ‘ibá ye hoító de, Añi óílam de ézzon lukaiya ummot, kiyólla-hoile yóggwa ye Yohúdi ókkol or Baáñcca.” 22 Filate zuwab diyé Yohúdir neta ókkol ore qooraitó. Filat or ezazot de, “Añi leikkí de híyan añi leikkí.” 23 Fóous fai yore yóggwa aáí Isá lac loigiyégoi. 39 Fúañti ókkole Isá re kúruc ot dí baade, ítara íbar uoror Nikódemas zee niki age raitta Isá hére giíl, hoor kúli looi sair bák goijjé, ek fóous olla ek yóggwa yó aiccé; yóggwa ye mur añtor edde bák or dore; ítara íbar Zubba wa yó loiyé. Hé alóh-gas miyái banaiya tiric tin cér ánik kúcbor Zubba wa honó zuradiya sára, aar uottú lóti guri ainníl. 40 Tarfore ítara Isá lac cwa loizai nise foijjonto ek hoor. 24 Ítara ezzon ore ezzone kúcbo gún dii fúñtar hoor lói hohón solaiyé, hoór de, “Añára e Zubba wa no fári, bólke lotári zendilla Yohúdi ókkol ottu dohón gorár niyom mari saáí yibá har hére fore.” Híyan etollá óiye, asé. 41 Ze zagat Isá re kúruc ot díyl hére ekkán

bagan accíl, aar hé bagan ot eggwá noya hobor or hére zai hoógoi de, ‘Zibá Añr edde tuáñrar accíl, zibát honódin honókiyo re dohón goráil Baf, zibá Añr edde tuáñrar Alla, Añí uore Íbar de nái. 42 Hé din nwá Yohúdir ebaadot-or-din hére beh zaigói.’’ 18 Tói Moriyam Makdálini or toiyarir din ísafe, hé hobor gwá zettót dáke, aái cárit tun ore zanaiyé de, híba ye Malik ore deikké, aar híba re hotá hín fíba ye hoiyé deh.

20 Háftar foóila din fózor októt andár tákite, Moriyam Makdálini hobor gwat giyyé, aar deikké de, hobor or muk ottu cíl lan larifelaiya. 2 Hétunot híba duñri Sáimon Fitor edde oinno cárit zibá re Isá ye muhábbot goittó, ítarar hére giyyé, zai ítara re hoór de, ‘‘Maincé Malik ore hobor ottu loigiyégoi; ítara Íba re horé eijjégoi añára no zani.’’ 3 Hétunot Fitor edde hé oinno cárit twa neeli hobor ot zaat doijje. 4 Ítara duní zon ekku fúañti duñrat accíl, montor oinno cárit twa Fitor ore bárai zai hobor ot age foónicce. 5 Yóggwa ye niyúri bútormíkka saiýé rár, hohón or hoor gún asé de deikké, montor yóggwa bútore nó zah. 6 Tarfore Sáimon Fitor óu yóggwar fisé-fisé aái foónicce, aar hobor gwar bútore góille; yóggwa ye yó hohón or hoor gún asé de deikké, 7 aar ze hoor gán Isár matát beráidil híyan hohón or hoor or fúañti nái, bólke alok gori ekkán ot boitña. 8 Hétunot ze oinno cárit twa hobor ot age foóniccil, yóggwa yó bútore góille, aar dekké biccác goijjíl. 9 Kiyólla-hoile hétnun foijjonto toh ítara Isá ttu mora ttu zinda ówar zorur de pak-kalam or hé hotá nó buzé. 10 Tarfore hé cárit tun nizor górt waafes giyyégoi. 11 Lekin Moriyam hobor or baárkule tíyai hañdat accíl; híba hañdi-hañdi niyúri hobor gwar bútormíkka saiýé, 12 aar deikké de, Isár lac ziyóñt raká gíyl híyoñt dóla hoor findá duwá fírista boóti táikke, eggwá cítan ottu, ar eggwá foitán ottu. 13 Híne híba re hoór de, ‘‘Ó Mayafua, tui hañdoór kiyá?’’ Híba ye hín ore hoór de, ‘‘Maincé añr Malik ore loigiyégoi; ítara Íba re horé eijjégoi añí no zani.’’ 14 Híyan hoói baade híba ye fissá fíri dekér de, Isá tíyaiya; montor Íba Isá de híyan híba ye nó siné. 15 Isá ye híba re hoór de, ‘‘Ó mayafua, tui hañdoór kiyá?’’ Tui haré tuwoór dé?’’ Moriyame Isá re bagan sóoñloya bouli tåari Íba re hoór de, ‘‘Jonáb, Íba re zodi tuñi loigiyó de óile, Íba re horé eijjógoi de añré hoó, añí Íba re loizayúmboi.’’ 16 Isá ye híba re hoór de, ‘‘Moriyam!’’ Moriyame fíri Hibrú zubane Íba re hoór de, ‘‘Rabbúnil’’ ziyán or maáni, Ustat. 17 Isá ye híba re hoór de, ‘‘Añré dóri no rakíc, kiyólla-hoile Añí toh aijjó uore Baf or hére nó zaigói; bólke Añr báyain nún

or hére zai hoógoi de, ‘‘Zibá Añr edde tuáñrar accíl, zibát honódin honókiyo re dohón goráil Baf, zibá Añr edde tuáñrar Alla, Añí uore Íbar de nái. 42 Hé din nwá Yohúdir ebaadot-or-din hére beh zaigói.’’ 18 Tói Moriyam Makdálini or toiyarir din ísafe, hé hobor gwá zettót dáke, aái cárit tun ore zanaiyé de, híba ye Malik ore deikké, aar híba re hotá hín fíba ye hoiyé deh. 19 Hé din or, yáni háftar foóila din or hánizinna, zeñtté Yohúdi ókkol or doore cárit tun zeré zoma ói táikke hériyar duwar ókkol bañdá accíl, Isá aái ítarar mazé tíyaiye, aar ítara re hoór de, ‘‘Assalamu alaikum.’’ 20 Híyan hoói baade, Íba ye ítara re Íbar duní át edde Íbar gaar dák daháyiye. Cárit tune Malik ore dekí bicí kúci óiye. 21 Isá ye ítara re abar hoór de, ‘‘Assalamu alaikum. Bafe zendilla Añré díferáye, héndilla Añí yó tuáñra re díferáir.’’ 22 Híyan hoói, Íba ye ítarar uore fúu dí hoór de, ‘‘Pak-Ruh loo. 23 Tuáñra zetárar guná maf goríba, ítarar guná maf óibo; aar zetárar guná maf no goríba, ítarar guná maf no óibo.’’ 24 Montor Tómas, zibá baró zon cárit tun ottu ezzon, zibá re Zooñikka dake, yóggwa Isá aicclé de héñtte ítarar fúañti nu accíl. 25 Hétolla oinno cárit tune yóggwa re hoór de, ‘‘Añára Malik ore deikki.’’ Montor yóggwa ye ítara re hoór de, ‘‘Zetún añí Íbar duní át ot zoloir dak nó dekké aar zoloir zaga híyan ot añr ooñl gólaide. Nabiccáç no gorí, bólke biccác górl.’’ 26 Tómase zuwabe Íba re hoór de, ‘‘Ó añr Malik, añr Alla!’’ 29 Isá ye yóggwa re hoór de, ‘‘Tómas, tui toh Añré deikkós de hétnollá éna iman ainnós. Mubarek uitár zetará Añré no dekile yo toóu iman ané.’’ 30 Becók, Isá ye Nizor cárit tun or muúntu aró boóut keramot ókkol goijjíl, ziñ ore e síyarat leká nó zah; 31 montor iín ore etollá leká gíyeh zeéne tuáñra iman anó de, Isá óilde Mosih, Allar Fua; aar héndilla iman aní tuáñra zen Íbar name zindigi hásil goró.

21 Yárbaade, Tibiriyas Ðíír hañsat Isá ye abar Nizoré cárit tun or hañse dahádiye. Íba ye Nizoré dahádiye de endilla gori: 2 Sáimon Fitor, Zooñikka dake de Tómas, Galil or Kána farar Natanel, Zebedair fuain, edde Íbar ar dui zon cárit ekkán ot accíl. 3 Sáimon Fitore ítara re

hoór de, “Añí mas saító zair.” Ítara íba re hoór lun sora. **18** Añí toré sóiyi-sóiyi hoóir, zeñtté de, “Tuáñr fúañti añára yó zaiyum.” Tói ítara tui juwan accíli, héñtté toh tui nizor keeñil neeli zai noow ut uiñtégoi, montor hé raitta bañdí zeré monehoó hére zaiti; montor zeñtté ítara honó mas nó faa. **4** Biínna zeñtté fózor tui burá óibi, héñtté tui tor át ḫani dibi, aar fárer, Isá aáí diír hañsat tíyai táikke, montor oinno zone tor keeñil bañdí tor ttu zeré mone cárit tune Íba Isá de nó siné. **5** Isá ye ítara re no hoó hére toré loizaibó.” **19** Allar mohíma hoór de, “Fuain, hái bolla honó mas faiyó né?” zahér ói bolla Fitor hondilla moote moribó de Ítara zuwab der de, “Nó fai.” **6** Íba ye ítara re híyan buzái bolla beh Isá ye hé hotá hoiyé. hoór de, “Noowr den dák ottu zal félo, kessú Híyan hoói baade Isá ye íba re hoór de, “Añr mas faiba.” Tói ítara zal félaiye, aar bicí mas fuñde-fuñde ai.” **20** Fitore fissá fíri dekér de, foijjé de hé tolla ítara zal lan ar ḫani tulí no farer. Isá ye muhábbot goré de cárit twa fuñde-fuñde **7** Hétolla, Isá ye muhábbot goittó de cárit twa aiyér, yóggwa óilde ubá zee niki háná háibarcot ye Fitor ore hoór de, “Íbá toh Malik!” Sáimon Isár gaat élandi fusár goijjíl de, “Malik, Tuáñre Fitore íba Malik de híyan fúinne rár, nizor gaar dóridibo de íba hon?” **21** Yóggwa re dekí Fitore uoror hoor gán berái fanít záp majjjé. Íba ye Isá re hoór de, “Malik, manúc ubár hálot kii híyan ham gorí bolla kúli ejjjíl deh. **8** Ítara kul óibo?” **22** Isá ye Fitor ore hoór de, “Zodi Añr ottu bicí duré nu accíl, siríf duí cót át áník ttu monehoó, Añí waafes nú aiyí foijjonto íba beh duré, hé tolla oinno cárit tune mas furaiya basi tákouk, tóoile híyan tor loi kii bazá? Tui zal lan ḫani-᳚ani hé gura noow gán ot góri kul Añr fuñde-fuñde ai.” **23** Hétolla bóuli imandár ot aiccé. **9** Tarfore zeñtté ítara kul or uore báiyain dor bútore fóligyoi de, hé cárit twa laimmé, deikké de, eggwá ooin or hoilar ṭal, no moribó. Lekin Isá ye yóggwa no moribó yíbar uore mas edde ruṭi asé. **10** Isá ye ítara re bóuli nó hoó, bólke siríf hoiyé de, “Zodi Añr hoór de, “Ehón dóijjo de héntu hooggwá mas ttu monehoó, Añí waafes nú aiyí foijjonto íba anó.” **11** Tói Sáimon Fitore noow ot urí zal lan basi tákouk, tóoile híyan tor loi kii bazá?” **24** Hé ḫani kul or uore ainné. Zal lan ek cóo fonzaic cárit twa óilde ibá zee niki edún iín beggún or tin nwá ðoñir mase furaiya, montor héðun de gobá der, edde ífn leikké. Añára zani, yóggwar óile yo zal lan nó fáre. **12** Isá ye ítara re hoór gobá sóiyi. **25** Isá ye aró boóut kessú foijjé de de, “Aiyó, háná hooagai.” Cárit ítara honó ezzon asé, zodi híin ore ekkán-ekkán góri leká zayto, ottu hímmote nó dede íba ttu fusár goittó, tóoile añr kíyal mozin, odún kitab leká zayto, “Tuñí hon?” Kiyólla-hoile ítara íba Malik de ziín fura duniyait úddwa nu añritó.

híyan zainto. **13** Baade Isá aáí, ruṭi looi ítara re diiyé, héndilla, mas óu diiyé. **14** Isá re mora ttu zinda gorázai baade Íba ye cárit tun or hañse Nizoré dahá díyl de ebar óilde tisárabar. **15** Aar zeñtté ítara ttu háná háiya óiye, Isá ye Sáimon Fitor ore hoór de, “Yohánnar fua Sáimon, tui Añré itarár túaro muhábbot gorós né?” Íba ye hoór de, “Ói, Malik; Tuñí toh zano, añí Tuáñre ador gorí.” Isá ye íba re hoór de, “Tóoile Añr bérásol-or-sóo gún sora.” **16** Isá ye íba re dusárabar hoór de, “Yohánnar fua Sáimon, tui Añré muhábbot gorós né?” Íba ye hoór de, “Ói, Malik; Tuñí toh zano, añí Tuáñre ador gorí.” Isá ye íba re hoór de, “Tóoile Añr bérásol lun ore saásita góri.” **17** Isá ye íba re tisárabar hoór de, “Yohánnar fua Sáimon, tui Añré ador gorós né?” Fitor ebar guccá óigiyoi, kiyólla-hoile íba ye e tisárabar óu fusár goijjé de, “Tui Añré ador gorós né?” Fitore íba re hoór de, “Malik, Tuñí toh hárress kessú zano; Tuñí zano añí Tuáñre ador gorí deh.” Isá ye íba re hoór de, “Añr bérásol

Hamól

1 Ó jonáb Tiyofílas, añr agor kitab ot añí uúin beggún or baabute beh leikkí, ziín Isá ye círu ttu lóti goijjíl edde taalim dyíl, 2 oh din foijjonto ze din Íba re asman ot tulífela gíyeh. Zaibar age Íba ye Nizor basíloiya sáhabí gún ore Pak-Ruhr duara hédatoyot ókkol diíl. 3 Íba ye duk fai baade ítarar hañse Nizoré zahér goijjíl, aar Íba zinda asé de híyan biccác gorá zah de héndilla boóut sábut ókkol diíl. Íba ye ítara re salic din foijjonto dahá dídi Allar raijjor baabute howát accíl. 4 Ítarar fúaňti tákité, Íba ye ítara re e hókum man dyíl, “Tuáñra Jerúsalem sári no zaiyogói, bólke Baf or waada goijjá hádiyar entezar goró, ziyán or baabute tuáñra Añr ttu fúinno. 5 Kiyólla-hoile Yaháya ye toh fanít éna báptísmá díye, montor yaar hooddin or bútore tuáñra re Pak-Ruh lói báptísmá díya zaybo.” 6 Hétolla zeñtté ítara ekkán ot zoma óiye, ítara Isá ttu fusár gorér de, “Malik, Tuñí e októt Boni Isráil ore raijjo waafes loidiba niki?” 7 Íba ye ítara re zuwab der de, “Ze októ edde tarík Bafe Nizor adíkare tük gorí raikké, híun zanon tuáñrar ham no. 8 Montor zeñtté tuáñrar uore Pak-Ruh aibó, tuáñra bol faiba; aar Jerúsalem ot, Yohúdiyar edde Samáriar agagurat, edde duniyair céc matá foijjonto tuáñra Añr gobá óiba.” 9 Híin hoíi baade, ítarar suk or muúntu Íba re tulífela gíyeh, aar ekkán miyúla ye Íba re ítarar nozor ottu argwal gorifelaiye. 10 Íba zaargói de híyalá ítara asman or uzu suk lagaidi saái táikke de októt, asimbit duí zon dóla hoor findá manúc ítarar dák ottu tíyaiye, 11 aar hoór de, “Ó Galil or manúc ókkol, tuáñra tíyai asman or uzu kiyá saái táikko? E Isá, zibá re tuáñrar hañsóttu asman ot tulífela gíyeh, Íba zendilla gori asman ot zaargói de deikkó héndilla gori waafes aibó.” 12 Yárbaade, sáhabí gún Zaitun Faár hoó de yíba ttu Jerúsalem ot waafes giiyégoi. Hé faár gwá cóor ottu tokoriban adá mail duré accíl. 13 Ítara cóor ot foóñsi uoror çalar kamárat giiyé, zeré ítara tákitó. Ítara óilde: Fitor, Yohánna, Yakub, Enderiyas, Filíp, Tómas, Bartólomiyo, Moti, Alfáiyas or fua Yakub, Sáimon zibá ézzon Zélot, edde Yakub or fua Yohúdah. 14 Ítara beggúné Isár maa Moriyam, oinno hoozzon mayafuain, edde Isár báiyain dor fúaňti ek mone nitti dua goittó. 15 Hé din ókkol ot zeñtté tokoriban ek-có kuri zon imandár zoma óiye, Fitor urí

ítara re hoór de, 16 “Báiboináin ókkol, Isá re gereftar-goróya ókkol or foñt daháidoya accíl de Yohúdahr baabute Pak-Ruh ye Dawud or duara hoóil de pak-kalam or hotá híin fura ówar zorur accíl. 17 Kiyólla-hoile íte toh añárar daái or accíl, aar íte e ham goríbar híssa faáil.” 18 Manúc íte nizor kuham or dam loi ekkán zobin kinné, aar hére íte matá hémmikka góri fori ítar feñfári yore añaigíla beggún neeligiyói. 19 Híyan Jerúsalem or manúc beggúne fúinne, héttola zaga híyan ore ítarar zuban ot Akeldama nam diyé, ziyán or maáni óilde, Lou wor Zobin. 20 Fitore hotá howá zari raikkíl, “Híyan or baabute Zobur Córif ot endilla leikká asé, ‘Ítar bíra háli óizoggoi, honókiye híyan ot no tákouk.’ Aró leikká asé, ‘Ítar zimmadari ar ezone loifelouk.’ 21 Hétolla, añára ttu ar ezzon manúc ore gobá ísafe basílowar zorur. Íba endilla manúc ottu ówa foribó zetará hárr októt añárar fúaňti-fúaňti sofór gorát accíl, oñtté zeñtté Malik Isá añárar fúaňti accíl. 22 Yáni zetará Yaháyar báptísmá ttu lóti círu gorí Isá re añárar hañsóttu tulífela gíyeh de októ foijjonto accíl, ítara ttu ekzon manúc añárar fúaňti gobá bona foribó, Isá mora ttu zinda óiye de híyan or gobá dí bolla.” 23 Tói ítara duí zon manúc or baabute mocuwara diyé, ezzon óilde Yusúf, zibá re Barsába dáke, Íba re Yustus óu dákitó; aar ar ezzon óilde Mattíyas. 24 Baade ítara dua gorér de, “Ó Malik, Tuñí toh hárr ekzon or dil zano. Tuñí añára re dahó, Tuñí itará duí zon ottu haré basíloyo, 25 zeéne yóggwa ye sáhabiham gorí fare, ze ham Yohúdah ye eri zaga waán ot giiyégoi ziyán ot íte zaibar laayek accíl.” 26 Baade ítara tará lla lotári maijje rá, Mattíyas or name lotári foijjíl; tói yóggwa re egaro zon sáhabí gún ot cámil gorá gíyeh.

2 Zeñtté Pentikos id or din aiccé, ítara beggún ek zagat zoma accíl. 2 Aar asimbit asman ottu doóñr tuwán or dóilla gori eggwá abas aiccé, aar ítara ze góri boírá accíl híyan hé abase bórigyégoi. 3 Ítara ooin or zilhar dóilla kessú deikké, ziyán zir or súrot. Híyan bák-Enderiyas, Filíp, Tómas, Bartólomiyo, Moti, Alfáiyas or fua Yakub, Sáimon zibá ézzon Zélot, beggún Pak-Ruh lói furaiya óiye, aar hé Ruhr diiya toóufike alok-alok zubane hotá howát doijje. 5 Héntte duniyair hárr dec or dindár Yohúdi ókkol Jerúsalem ot tákitó. 6 Zeñtté hé abas swá fúna gíyeh, manúc ókkol ekkán ot zoma óigiyoi, aar tarár nizor-nizor zubane

imandár ókkole hotá hoór de fúni, tará buddí Alla ye Íba re moot or duk ottu azad gorí abar háraiya óigilgoi. 7 Tará ammúk edde taajup ói zinda goijjé, kiyólla-hoile moote Íba re nizor hoór de, “Soó, hotá hoór de ítara beggún Galil kobzat rakí nó fare. 25 Íbar baabute Dawude or manúc de nó né? 8 Tói añára fottíkiye kiyá toh endilla hoóil, ki hoile, ‘Añí Malik ore añr ítara añárar maayi zubane hotá hoór de fúnir? muúntu hámica dekítam, kiyólla-hoile Íba añr 9 Añára toh Partiyi, Mediyi, edde Elami ókkol, den dák ottu asé, zeené añi no hafi. 26 Hétolla aar Mesopótomiyar, Yohúdiyar, Kappadókiyar, añr dil kúci óiye, aar añr zire kúcir hotá hoór. Pontus or, edde Ecíyar báncinda ókkol, 10 aró, Añr gaar haiya yó acáye basi tákibo, 27 kiyólla-Fergiyar, Pampúliyar, Ijíp or, edde Kurenir dákor hoile Tuñí añr ruh re fatalfur ot félai no rakiba, Líbiyar atehaňsór báncinda ókkol. Aar Rom ottu aar Tuñí Tuáñr Pakzon or gaar haiya re foñsitó yó hodún así. 11 Etré Yohúdi ókkol óu asé aar no diba. (*Hadés g86*) 28 Tuñí añré zindigir rasta Yohúdir dórmot faráye de Beyohúdi ókkol daháiy; Tuñí añré Tuáñr háziri lói furafuri óu asé. Héndilla, Kereti edde Arob koum óu kúci goríba.’ 29 ‘Báyain, añi tuáñra re bafdada asé. Añára beggúne de ítara añárar nizor-nizor Dawud or baabute sáf-sáf góri hoóí faijjum de zubane Allar bicí ðoóñr-ðoóñr harhána ókkol or ki, Íba morigiyói, aar Íba re dohón gorífela baabute hoór de fúnir!’ 12 Tará beggún ammúk gíyl; Íbar hobor aijjó foijjonto añárar fúañti egré edde buddí háraiya ói ezzon ore ezone hoór asé. 30 Íba toh eggwa nobi accíl; Íba ye zainto de, “Ín kiyólla óitofare?” 13 Montor hodúne de, Alla ye hosóm hái Íba llói waada goijjíl técerai hoór de, “Itará córab hái tjuúl óigiyoi de ki, Íbar nosól ottu ekzon ore Íbar toktót deh!” 14 Montor Fitore baki egaro zon sáhabí buágaraibo. 31 Muúntu kii óibo de híyan dekí gún lói týai guzori-guzori manúc ókkol ore fari Íba ye Mosih zinda ówar baabute endilla boiyan gorér de, “Ó Yohúdiyar manúc edde hoiyé, ‘Íba re no fatalfur ot félaidiya gíyeh, aar Jerúalem ot táko de tamám manúc ókkol, híyan no Íbar haiya foñiccé.’ (*Hadés g86*) 32 Alla ye hé añi tuáñra re buzái díh; añr hotá gún díyan dí Isá re zinda goijjé, añára beggún híyan or gobá fúno. 15 Tuáñra týáror de héndilla itará nicá hái así. 33 Hétolla Íba re Allar den dák ottu boibár tjuúl óiye de no, kiyólla-hoile aijjó toh biínnar tokka diiya giyéh, aar Íba ye Baf or torfóttu now wa éna baijjé. 16 Bólke yián óilde waán, waada goijjá Pak-Ruh faáil; yala tuáñra ziín ziyán nobi Yoél or áta howá gíyl, ki hoile 17 Alla dekór edde fúnor híin Íba ye dálidiye deh. 34 ye fórmár de, Añi ahéri zobanat endilla goijjum: Kiyólla-hoile Dawud nize toh asman ot nó ure, Añi Añr Ruh fottí insán or uore dálidiyum. montor toóu Íba nize hoiyé de, ‘Mabude añr Tuáñr morotfuain de edde zérfuain de Añr Malik ore hoór de, Añr den dák ottu boiyó, kalam boiyan goríbo, tuáñrar juwan maincé 35 zetukkún foijjonto Añi Tuáñr ducon ókkol dorcón dekíbo, aar tuáñrar burá maincé cóppon ore Tuáñr foor tole gorí nó felai.’ 36 ‘Hétolla dekíbo. 18 Añr gulam edde bañdi ókkol or uore tamám Boni Isráil ókkole yián fakkagori zanilo yó hé din ókkol ot Añr Ruh dálidiyum, aar ítara de ki, tuáñra kúruc ot dí marifélaile de hé Isá re Añr kalam boiyan goríbo. 19 Aar Añi uore asman Alla ye Malik edde Mosih banaiyé.’ 37 Híyan ot taajuippa harhána ókkol daháiyum, aar nise fúni manúc ókkol ottu dil ot sél maijje fán zobin ot illayi-nicán ókkol daháiyum. Yáni lou, laiggé; ítara Fitore ore edde oinno sáhabí gún ooín edde dúañr miyúla ókkol daháiyum. 20 ore hoór de, “Báyain, añára kii goittám?” 38 Mabud or hé ðoóñr edde mohíma ola din aibár Fitore ítara re zuwab der de, “Tuáñra fottíkiye age, beil andár óizayboi, aar san lou wór dóilla towá goró, aar gunár maf fai bolla Isá Mosihr óizayboi. 21 Aar eén óibo, zee niki Mabud or name bápþísmá loh; tói tuáñra hádiya ísafe nam loibo, íte nejat faibo.’ 22 ‘Ó Boni Isráil Pak-Ruh faiba. 39 Kiyólla-hoile hé waada toh ókkol, hotá iín fúno: Isá Nasári, Zibár duara Alla tuáñra lla, tuáñrar fuain dor lla, edde zetará ye tuáñrar hañse keramot, taajuippa harhána duré asé ítara lla—zétó zon ore añárar Mabud edde illayi-nicán ókkol daháí sábut goijjé de, Alla ye Nizor híkka dákibó.’ 40 Fitore ítara re Íba óilde Allar torfóttu; tuáñra nize toh híyan aró boóut hotá ókkol hoóí nosíyot goijjíl, aar zano. 23 Alla, zibá ye muúmor hálot zane, Íba aros gorér de, “E zobanar báaňra manúc ókkol ye age lóti fáisela goijjé de, Isá re tuáñrar át ot ottu nizoré basai rakíyo.” 41 Zedúne Íbar boiyan gosáidi bolla. Aar tuáñra toh Íba re bedini ókkol kobul goijjé, ítara bápþísmá loiyé; hé din ítarar or áta kúruc ot dí mariféla báila. 24 Montor dol ot tokoriban tin ázar manúc cámil gorá gíyl.

42 Tará sáhabí gún ottu hámica taalim fúinto, ar Isahák or, edde Yakub or Alla ye, yáni añárar ítara llói bóng góri ruṭi háito edde dua goittó. bafdana ókkol or Alla ye Íbar Gulam Isá re **43** Manúc beggúne dooraitó, kiyólla-hoile sáhabí mohíma diiyé. Tuáñra de Íba re marifélaí bolla gúne boóut taajuippa harhána ókkol edde illayi-díla, aar Filate Íba re eridi bolla fáisela nicán ókkol daháito. **44** Tamám imandár ókkol gorí baade yo tuáñra yóggwar muúntu Íba re ek zagat tákito, aar harr kessú milizúli estemal inkar goijjila. **14** Tuáñra hé Pak edde Insáfwalla goittó. **45** Ítara nizor malsámana edde dón-wa re inkar gorí ezzon kúnire tuáñrar hañse cómbotti ókkol besi yore fottí zon ore zorurot eridi bolla aros goijjila. **15** Tuáñra zindigir Malik mozín baridito. **46** Aar fottí din baitul-mukaddos ore marifélaí, lekin Alla ye Íba re mora ttu ot ekku fúañti zoma óito, aar góre-góre ruṭi zinda goijjé. Añára híyan or gobá así. **16** Isárá báñgi kúcir sáañte edde dil or ehélase hánanam or uore iman ainné de hétolla e manúc háito. **47** Ítara Allar taarif gorát tákito, aar cwa ye bol faiyé, zibá re tuáñra dekor aar sinó. manúc beggún lói boni tákito. Zará nejat faito, Isár usílaye ze iman aiyé híyane yoggwá re tará re Malike fottí din ítarar dol ot cámil goittó.

3 Ek din Fitor edde Yoháんな duar októt, yáni tin nwá báze, uore baitul-mukaddos ot zaar. **2** Hére ézzon zormo ttu lóti leng manúc ore maincé baitul-mukaddos or Cúndor nam or dorozat aní fottí din buágurai rakító, zeéne yóggwa ye baitul-mukaddos ot góle de ítara ttu hórat magi fare. **3** Yóggwa ye zeñtté Fitor edde Yoháんな re baitul-mukaddos or bútore góler de deikké, yóggwa ye ítara ttu hórat maiggé. **4** Fitor edde Yoháんな ye yóggwar uzu díyan dórí saái hoór de, “Añárar híkka soó!” **5** Hétunot yóggwa ye ítara ttu kessú faibar acáye ítarar uzu díyan dórí saái táikkil. **6** Montor Fitore yóggwa re hoór de, “Añr ttu toh cúna-cañdi nái, montor ziyán asé híyan tuáñre diir. Nasári Isá Mosihr name urí áñról” **7** Baade Íba ye yóggwar den át tan dórí yóggwa re tuillé, aar éhon or bútore yóggwar ténge edde sulgirá ye bol faiyé. **8** Yóggwa fál mari týai áñrat doijje, aar áñri-áñri edde fál mari-mari Allar taarif gorí-gorí ítarar fúañti baitul-mukaddos ot góllegoi. **9** Tamám manúc ókkole yóggwa áñrer de edde Allar taarif gorér de dekí, **10** zani fajjé de, yóggwa óilde ubá zibá ye baitul-mukaddos or Cúndor nam or dorozat boói hórat magitó. Yóggwar uore ziyán óiyé híyan dekí ítara bicí taajup edde ammúk óigiyoi. **11** Yóggwa aijjó foijjonto Fitor edde Yohánnar fisá dórí accíl. Manúc beggúne taajup ói ítarar ínyot duñri giiyé, ze zaga gán ore Sóloman or baanda hoó. **12** Híyan dekí Fitore manúc ókkol ore hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra yián or uore taajup kiyá óiyó? Añára yoggwá re añárar taakote yáh dindáriye áñraír fángori kiyá tuáñra añárar híkka suk doóñr gorí saái táikko? **13** Ibrahím or,

Isahák or, edde Yakub or Alla ye, yáni añárar ítara llói bong góri ruṭi háito edde dua goittó. bafdana ókkol or Alla ye Íbar Gulam Isá re **14** Tuáñra de Íba re marifélaí bolla gúne boóut taajuippa harhána ókkol edde illayi-díla, aar Filate Íba re eridi bolla fáisela nicán ókkol daháito. **15** Tuáñra zindigir Malik mozín baridito. **16** Aar fottí din baitul-mukaddos ore marifélaí, lekin Alla ye Íba re mora ttu ot ekku fúañti zoma óito, aar góre-góre ruṭi zinda goijjé. Añára híyan or gobá así. **17** “Yala, ó báiyain, añí zani tuáñra yó tuáñrar sóddar ókkol or dóilla no buzí híyan goijjila. **18** Montor Alla ye híyan lói waán fura goijjé, ziyán Íba ye tamám nobi ókkol or muké age lóti boiyan goijjil, ki hoile, Íbar Mosih ye duk faibo. **19** Hétolla touwá goró, aar Allar uzu fíro, zeéne tuáñrar guná fuñsífela zah. Tói Mabud or torfóttu fotfojtä goríbar októ aibó, **20** aar Íba ye Isá re, yáni Mosih re diferáibo, zibá re tuáñra lla age lóti basílowa gíyeh. **21** Hárr kessú noya gori banaibár októ nú aiyé foijjonto Isá ttu asman ot táka foribó, zendilla Alla ye Nizor pak nobi ókkol or muké boóut age lóti hoóil. **(añón g165)** **22** Muúsa ye hoóil de, “Tuáñrar Mabud Alla ye tuáñrar báiyain dor búttottu tuáñra lla añr dóilla ézzon nobi tulíbo; Íba ye tuáñra re ziín hoó hífin beggún fúna foribó. **23** Aar eén oíbo, zee niki hé nobir hotá no fúnibo, ítaré Allar Nizor bonda ttu ekkuware dóncó gorifela zaybo.” **24** “Becók, Sémuel ottu lóti círu gorí zedúin nobi ókkole kalam hoiyé, ítara beggúne e din ókkol or baabute yó boiyan goijjil. **25** Tuáñra toh nobi ókkol or edde Alla ye añárar bafdana ókkol lói ze razinama goijjil híyan or fuain. Alla ye Ibrahím ore hoóil de, “Tor nosól or duara duniyair tamám koum ókkole rahámot faibo.” **26** Hétolla Alla ye Nizor Gulam Isá re basí, agor tuáñrar hañse diferáije, zeéne Íba ye tuáñra fottíkiyo re nizor-nizor burair rasta ttu fírai rahámot dee.”

4 Fitor edde Yoháんな ye manúc ókkol ore boiyan gorér de októt, imam ókkol, baitul-mukaddos or sóddar, edde Sadukái ókkol ítarar hére aiccé. **2** Tará bicí bezar óiyé, kiyólla-hoile sáhabí gúne maincóre taalim der, aar Isá mora ttu zinda óiyé de híyan tobolik gorér. **3** Tói tará

ítara re gereftar gorí tarfor din foijjonto ziyól ziín deikkí edde fúinni hín or baabute howá ot raikkíl, kiyólla-hoilel híyala háñz óigilgoi. 4 bon gorí no faijjum.” 21 Tarfore ítara tará re Montor boiyan fúinne de héntu boóut zone aró dómkí ókkol di baade eridiffélaие. Manúc iman ainníl, aar imandár ókkol bicí ói tokoriban olla bóuli tará ítara re sáñza díbar fáisela gorí fañs ázar óiye. 5 Tarfor din, Yohúdir neta ókkol, nó fare, kiyólla-hoilel ziyán gorá gíyeh híyan murubbi ókkol edde alem ókkol Jerúsalem ot or zoriya manúc beggúne Allar taarif gorát zoma óiye. 6 Hére boro imam Hánan accíl, accíl. 22 Kiyólla-hoilel ze manúc cwar uore gom héndilla Káiyafas, Yohánnna, edde Alexzendar goré de keramot tan gorá gíyeh, yóggwa ttu óu accíl, aar boro imam ókkol or oinno egana- salic bosór or túaro bicí boc óiye. 23 Fitor edde guiccí ókkol óu accíl. 7 Tará ítara re mazé Yohánnna re eridiyé mottor, ítara nizor sáaňti týagarai fusár gorér de, “Tuáñra ham yián ókkol or hére waafes giiyégoi, aar ñooñr imam kiyór taakote yáh har name goijjó dé?” 8 ókkole edde murubbi ókkole ítara re ziín hoiyé Hétunot Fitore Pak-Ruh lói furaiya ói ítara re hín beggún zanaiyé. 24 Híyan fúni ítara ektofák zuwab der de, “Ó manúc or sóddar ókkol edde ói Allar hañse abas tulí dua gorér de, “Ya Malik, murubbi ókkol, 9 añára ek leng manúc ore asman, zobin, doriya edde hín or búture ziín bábai goijjí de héttola zettót yóggwa keéne gom asé hín beggún Tuñí éna foida goijjó. 25 Tuñí óiye hoíi añára re zerá gorá zar, 10 tói tuáñra Tuáñr gulam añárar baf Dawud or muké Pak-edde tamám Boní Isráil ókkole yián zanilo de Ruhr duara hoóila de, ‘Beyohúdi ókkol kiyá rak ki, Isá Mosih Nasári, zibá re tuáñra kúruc ot óiye? Manúc ókkole behar sail kiyá gorér? 26 dí maríflaila montor Alla ye mora ttu zinda Duniyair baáñcca ókkol toiyar óiye, aar hákim goijjé, Íbar name beh e manúc cwa furafuri gom ókkol fúaňti mili zoma óiye Mabud edde Íbar ói eré tuáñrar muúntu týai asé. 27 Tuáñr pak Gulam Isá, zibá re Ubá zibár baabute pak-kalam ot endilla asé, ‘Ze Tuñí basíloila, Íbar ulða Hérude edde Pontiyus fattór tuáñra mistíri ókkole inkar goijjíla, yíba Filate Beyohúdi edde Boní Isráil or fúaňti e cóor beggún or túaro bicí zoruri fattór óiaicce.’ 28 ot zoma óoil, 29 uúin gorí bolla ziín óíbar fáisela Nejat ar honókiyor hañse faa no zah, kiyólla- Tuñí age lóti Nizor kudurute edde moncáye gorí hoilel asman or nise insán ore ar honó nam diiya raikkíla. 29 Yala, ó Mabud, ítarar dómkí re soó, nó zah ziyán or usílaye añára nejat fai faiittam.” aar Tuáñr gulam ókkol ore endilla toóufik doo 29 Zeñtté tará Fitor edde Yohánnar hímmot de ki, ítara zen furafuri hímmot or sáaňte Tuáñr deikké, aar ítara be-elómdar edde torbiyot kalam hoóí fare. 30 Tuáñr át baró, zeéne Tuáñr sára manúc de zani fajjé, tará ammük óigiyoi; pak Gulam Isár name ítara biyaram ókkol gom tarfore tará ót fajyé de, ítara Isár fúaňti accíl. 31 gorí fare, aar illayi-nicán ókkol edde taajuippa Aar ze manúc cwa re gom gorá gíyl, yóggwa re harhána ókkol dahái fare.” 32 Ítara ttu dua goijjá zettót tará Fitor edde Yohánnar fúaňti týaiya óiye rár, ítara ze zaga gán ot zoma accíl híyan dekér, tará ttu ítarar hélef hoibár honó hotá nu hafi uiñté. Ítara beggún Pak-Ruh lói furaiya óiye, accíl. 33 Montor ítara re fótuayi-mujilíc ottu aar hímmot or sáaňte Allar kalam howát accíl. baáre neeli zai bolla hókum dí yore tará ezzon 34 Tamám imandár ókkol dile mone ek accíl. loi ezone biyasana gorát doijje, 35 hoór de, ítara honókiye nizor siz ore nizor bouli dabi no “Añára e manúc ítará re lói kii goittám? Kiyólla- goittó, bólke hárí kessú milizúli estemal goittó. hoilel ítará ze ñooñr keramoti ham goijjé, híyan 36 Aar sáhabí gúne Malik Isá mora ttu zinda óiye Jerúsalem or manúc beggúne zane, aar añára de híyan or baabute ñooñr kudurut or sáaňte toh híyan inkar gorí no faijjum. 37 Montor gobá díyat accíl, aar Allar rahámot ítara beggún híyan or baabute maincór búture ar no fóle or uore ódorbaára accíl. 38 Ítarar búture ezzon fán, e name honókiyo re ar honó hotá no hoi óu muútac ot nu accíl, kiyólla-hoilel zetará zaga-bolla añára ítará re horagori úñciyari díh.” 39 zobin or yáh góir or girós accíl, ítara hín besi Baade tará ítara re matai hókum díye de, Isár yore tjañ-foicá faito de hín aintó, 40 aar aní name ar bilkúl kessú no hoító edde honó taalim yore sáhabí gún or téng or gurat rakíto, baade no dito. 41 Montor Fitor edde Yohánnna ye tará fottíkiyo re zorurot mozin barjidiya zayto. 42 re zuwabe hoór de, “Tuáñra nize fáisela goró, Hére Leévir háandan ottu Yusúf nam or ezzon Allar nozor ot hon nán sóyi, tuáñrar hotá fúna manúc accíl, zibá Sáifrus díyat zormo óoil, né náki Allar hotá fúna? 43 Kiyólla-hoilel añára zibár nam sáhabí gúne Bárnavas díye ziyán or

torjuma óilde, Josba-dooya. 37 Yóggwa ye nizor boli zailé Íbar sába ítara kessú manúc or uore zaga ekkán besi, tiañ gún aní sáhabí gún or fore. 16 Jerúsalem or atehánsór cóor ókkol ottu téng or gurat raikkégai.

5 Lekin Ananiyas nam or ezzon manúce yó nizor bou Safíra llói ekkán zaga beiccé. 2 Yóggwa ye besar dam ottu kessú tiañ nizor lla rakídiye, ziyán or baabute yóggwar bou wé yó furafuri zane, baade argún aní sáhabí gún or téng or gurat raikkégai. 3 Montor Fitore hoór de, “Ananiyas, Cótiane tuáñr dil eéngori kiyá kobza gorífelaiye, zeén níki tuáñre Pak-Ruhr hañse misá hotá howá baiyé, aar zaga besar dam ottu kessú tiañ nizor lla rakídiya baiyé.” 4 Zaga híyan besibár age yó kí tuáñr nizor nu accíl né? Aar híyan besi baade yo kí tiañ gún tuáñr át ot nu accíl né? Tuñí e ham gorí bolla kiyá tuáñr dil ot niyot goijjó? Tuñí insán ore misá hotá hoiyó de no, bólke Alla re.” 5 Hotá híin fúni mottor Ananiyas dorótgori fori morigiyói. Aar zetará hé hálot tan fúinne ítara beggún bicí dooraigiyói. 6 Tarfore juwan fuain ókkol urí aaí yóggwar gaat hohón solaiyé, aar baáre loizai dohón gorífelaiye. 7 Tin gónda ánik baade yóggwar bou Saffíra bútore aiccé, montor ziín óye híin híba ye no zane. 8 Fitore híba ttu fusár gorér de, “Añiré hoósai, tuñí edde tuáñr hócome zaga gán e dore beiccó de né?” Híba ye zuwab der de, “Jii, hé dore beiccí deh.” 9 Tói Fitore híba re hoór de, “Mabud or Ruh re entán gorí bolla kiyá tuáñra ezzon loi ezzon razi óyo? Soó, tuáñr hócom ore dohón gorí aiccé de ítara duwar or dáke tíyai asé, aar ítara tuáñre yó tulí baáre loizaybói.” 10 Híba éhon or bútore Fitor or téng ot dorótgori fori morigiyói. Aar juwan fuain núne bútore aaí dekér de, híba mora, tói híba re baáre loizai hócom or dáke góri dohón gorífelaiye. 11 Hétolla fura zomát ot edde zetará híin fúinne ítara beggún or bútore döor góligiyoi. 12 Sáhabí gúne manúc ókkol or bútore boóut illayi-nicán edde taajuippa harhána ókkol daháito, aar imandár ókkol beggún ekku fúañti Sóloman or baandat zoma óito. 13 Maincé ítara re bicí izzot goittó, montor ítarar dol ot cámil ói bolla ar honókiye hímmot no goittó. 14 Toóu Malik or uore iman ainné de aró boóut mayafuain edde morotfuain loi ítarar dol lagatar barát accíl. 15 Sáhabí gúne gorér de ham or zoriya, manúc ókkole biyaraaimma ókkol ore aní rasta-rasta gadir uore edde háiñtar uore nerai rakító, zeéne Fitor hé yó maincé fúañti biyaraaimma edde hóraf jine faiya manúc ókkol ore aintó, aar ítara beggún ore gom gorá zayto. 17 Baade boro imam edde yóggwar sáañti ókkol, zetará Sadukái fírkár manúc, ítara beggún ricé furaiya óigiyoi. 18 Ítara sáhabí gún ore gereftar gorí církari ziyól ot díye. 19 Montor raitta Mabud or ek fírista ye ziyól or doroza kúli ítara re baáre neelai aní hoór de, 20 “Zoo, baitul-mukaddos ot tíyai manúc ókkol ore e noya zindigir hotá beggún boiyan gorógoi.” 21 Híyan fúni ítara biínna sóore baitul-mukaddos ot góli taalim diyat doijje. Boro imame edde yóggwar sáañti ókkole hére foónsi, fótuayi-mujilíc tíya re míting gorí bolla daikké, yáni Boni Isráil or murubbi beggún ore. Tarfore sáhabí gún ore ziyól ottu tarár hañse aná zay bolla hókum foónsaiye. 22 Lekin baitul-mukaddos or faáradar ókkol hére aái, sáhabí gún ore ziyól-hánat loot nó faa. Hétolla ítara waafes zai hóbör díye de, 23 “Añára ziyól-hána gán mozbüt gori tala majija edde doroza ókkol ot faáradar ókkol tíyai táikka loot faiyí, montor doroza kúilli rár, bútore honókiyo re loot nó fai.” 24 Híyan fúni baitul-mukaddos or faáradar ókkol or mazí ye edde döoirim imam ókkole yaa kii óibo hoi buddí hárailya óigilgoi. 25 Hétunot ezzone aái tará re hoór de, “Soó, ze manúc cún ore tuáñra ziyól ot díla, ítara baitul-mukaddos ot tíyai maincórre taalim der.” 26 Tói hé mazí wa ye faáradar ókkol loizai sáhabí gún ore waafes ainné, lekin bolazuri góri no, kiyólla-hoíl tará maincé cíl or dola maribó bólui döoraáil. 27 Tará ítara re aní, fótuayi-mujilíc or muúntu tíyagaraiye. Boro imame ítara ttu fusár gorér de, 28 “Añára toh tuáñra re e name taalim no di bolla horagori úñciyari dílam, montor toóu úddwa deh tuáñrar taalim loi Jerúsalem bóraifelaiyo, aar tuáñra añára re e Manúc cwar lou wór hosúrbon tóoraito soór.” 29 Hétunot Fitore edde oinno sáhabí gúne zuwab der de, “Añára ttu insán or hókum manar túaro Allar hókum manon fóros. 30 Añárar bafdada ókkol or Alla ye Isá re zinda goijjé, zíbá re tuáñra kúruc ot taki marifélaila. 31 Íba re Alla ye Sóddar edde Nejatdoya ísafe Nizor den dák ottu boibár tokka diiyé, zeéne Íba ye Isráili ókkol ore touwá goríbar edde guná maf faibar mouka dii fare. 32 Añára nize híin or gobá así aar Pak-Ruh yó asé, zíbá re Alla ye uitará re diiyé zetará Íbar

hókum ókkol amól goré.” 33 Híyan fúni tará Estífen ore basíloye, zibá imane edde Pak-Ruh ttu bicí guccá uijté, aar ítara re marifélaito lói furaiya, aró Filíp ore, Porokóras ore, Nikáno monehoóil. 34 Montor Gamaliel nam or ezzon ore, Timon ore, Parménas ore, edde Entiyok or Féroci zibá Córlyot or alem aar manúc beggúne Nikólas ore. Hé Nikólas ézzon Beyohúdi de óile izzot goittó, yóggwa ye fótuyi-mujilíc ot tíyai yo Yohúdir dórmó mainto. 6 Ítara tará re sáhabí hókum díye de, sáhabí gún ore essát olla baáre gún or muúntu házir goijjé, aar sáhabí gúne dua neelai rakíto. 35 Baade yóggwa ye tará re hoór gorí tarár uore át díye. 7 Allar kalam fólat accíl de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra e manúc itará Jerúsalem ot ummot ókkol or dol bicígori barát re ziyán goittó soór híyan úñciyare goijjó. 36 accíl, aar imam ókkol ottu yó boóut zone hé Kiyólla-hoilé yaar hoodin age Teyúdas hoó de iman kobul goijjé. 8 Estífen hoó de yóggwa Allar íte urí, nize eggwá sóddar hoi dabi goijjíl; aar rahámote edde taakote furaiya aiccíl, yóggwa ye tokoriban sair cót manúc ítar bóng ot córik óoil. manúc ókkol or bútore doóñr-doóñr taajuippa Montor ítare mariféla gíyeh aar ítar llói bóng harhána ókkol edde illayi-nicán ókkol daháito. óoil de ítara beggún dorbodor ógilgoi aar kessú 9 Lekin ek din, Azad-Faiya-Maincór Mujilíc-hána ói nó fare. 37 Íte baade, Galil or Yohúdah ye hoó de híyan or hoozzon maincé Estífen or ulða manúc seráng gorá zar de októt urí bicí manúc ói yóggwa llói torkatorki diyat doijje. Ítara accíl nizor híkka gorífelail. Ítare yó mariféla gíyeh, de, Kurenir, Alexzendariyar, Kiliciyar edde Ecíya aar ítar manúc beggún óu dorbodor ógilgoi. 38 elakar Yohúdi ókkol. 10 Montor yóggwa ye Pak-Hétolla bóuli ehón añí tuáñra re hoóir, tuáñra Ruhr diiya giyane hoiyé de hotá re ítara ziti e manúc itará ttu duré táikko; itará zoggói; nó fare. 11 Hétolla honókiye no zane fán gorí kiyólla-hoilé zodi itarár erada edde ham insán ítara hodún maincré eén hoi bolla bíraiye, ki or torfóttu de ó, tóoile híin toh nac ózayboi. 39 hoilé, “Añára Estífene Allar edde Muúsar ulða Montor zodi Allar torfóttu de ó, tuáñra itará kuféri hotá ókkol hoór de fúinni.” 12 Héndilla re bon gorí no faribá. Zodi goró, tuáñra Allar gorí ítara awam ókkol ore, murubbi ókkol ore, ulða larái-goróya tóoriba de baná.” 40 Tará edde alem ókkol ore uskaidiyé, aar ítara Estífen Gamaliel or buddí dóijje, aar sáhabí gún ore or hañse aáí yóggwa re dóri fótuyi-mujilíc or bútore matai yore soóñk mara baiyé. Baade muúntu ainné. 13 Ítara zetará re misá gobá ítara re hókum díye de, Isár name honó hotá týagaraiye ítara hoór de, “E manúc cwa ye no hoító, tarfore ítara re eridifélaive. 41 Ítara nitti e pak zagar edde Córlyot or hélauf hotá fótuyi-mujilíc ottu zaibarcót bicí kúci accíl, ókkol hoó. 14 Añára yoggwá ye endilla hoór kiyólla-hoilé Alla ye ítara re Isár wasté beizzot de fúinni, Isá Nasári ye e zaga yián ore dónco óibar laayek goinné. 42 Aar ítara fottí din baitul-mukaddos ot edde góre-góre zai-zai lagatar taalim diyat edde tobolik gorát accíl de ki, Isá óilde Mosih.

6 Hé din ókkol ot zeñtté ummot ókkol bicí ór, ítarar bútottu ze Yohúdi ókkole Girík zubane hotá hoító ítara Hibrú zubane hotá hoító de Yohúdi ókkol or ulða cékayot gorát doijje, kiyólla-hoilé fottí din hína barídibarcót ítarar rari ókkole no faito. 2 Tói baró zon sáhabí gúne ummot ókkol beggún ore ekkán ot zoma gorí hoór de, “Allar kalam tobolik gorár ham bad di hína baridiyat lagi tákon añára lla tík no. 3 Hétolla, ó báiyain, tuáñrar bútottu hárñt zon izzotdár manúc basó, zetará Pak-Ruh lói edde buddí lói furaiya. Añára ítara re e ham or zimma gán gosáidiyum, 4 aar añára dua gorát edde manúc beggún hé hotát razi óiye. Baade ítara

7 Hétunot boro imame Estífen ottu fusár gorér de, “Iín sóyi ói né?” 2 Estífene zuwab der de, “Ó báiyain aar bafáin, añr hotá fúno. Añárar baf Ibrahím Háran cóor ot tákibar age Mesopótomiyat accíl de októt mohímar Alla ye yóggwa re dahá díyl, 3 aar hoóil de, ‘Tor mulluk edde tor egana-guiccí ókkol eri oh mulluk ot zaa ziyán Añí toré daháiyum.’ 4 “Hétunot yóggwa Kasdiyo ókkol or mulluk eri Háran ot zai táikkegoi. Aar yóggwar baf morizaygói baade, Alla ye yóggwa re e mulluk yián ot lori aá baiyé, ziyán ot yala tuáñra tákor. 5 Montor fba ye yóggwa re e mulluk yián or honó híssa miras nó dee, téng rakí fare de héttor úddwa

nó dee; lekin yóggwa ttu fua nu accíl de októt 22 Muúsa ye Ijípi ókkol or tamám cíkkar elóm úddwa íba ye yóggwa llói waada goijíl de ki, e faiyé, aar íba hotát edde ham ot taakotwala mulluk yián yóggwar edde yóggwa zai yóggwar accíl. 23 “Baade Muúsa salic bosór óiye rár, nizor ze nosól ókkol tákibo ítarar kobzat gorídibo. 6 koum Boni Isráil or hálot saító zaito demak ot Alla ye yóggwa re endilla hoóil, ‘Tor nosól ókkol aiccé. 24 Íba ye dekér de, ezzon Ijípi maincé for or mulluk ot tór sára boni tákibo; hére ítara eggwá Isráilir uore zulúm gorér. Tói íba zai re gulamit rakíbo, aar sair cót bosór foijjonto yore Isráili wa re basai Ijíp or manúc cwa re zulúm háibo.’ 7 Alla ye aró hoóil de, ‘Montor marifélai bodola loiyé. 25 Muúsa ye báippil de, ítara ze koum or gulami goríbo, Añí hé koum Alla ye ítara re rehái gorí bolla íba re estemal ore sáñza díyum, yárbaade ítara hé mulluk ottu gorér de híyan íbar koumi báiyain de buzíbo, neeli aái e zagat Añr ebaadot goríbo.’ 8 Tarfore montor ítara nó buzé. 26 Tarfor din íba ye dekér íba ye Nizor razinamar nicán ísafe yóggwa re de, duí zon Isráili ye maramari der. Íba ye ítara ázomi gorár niyom diíl. Tói zeñtté Ibrahím ottu re cántir sááñte bonaídibar kucíce hoór de, Isahák zormo óiye, yóggwa ye íba re añçto din ‘Ekí, tuáñra toh bái bái, tuáñra kiyá ezzon loi ot din ázomi goráye; baade Isahák ottu Yakub ezone maramari dor?’ 27 “Montor zee niki zormo óoil, aar Yakub ottu baró háandan or oinno wa re zulúm gorér, yóggwa ye Muúsa bafdana gún zormo óoil. 9 “Hé bafdana gúne re déikka mari hoór de, ‘Toré hone añárar Yusúf ore ricé Ijíp ot besifélail, montor Alla íbar hákim edde bisarhar banaiyé?’ 28 ‘Tui ki añré yó fúañti accíl, 10 aar íba re tamám mosibot ókkol marifélai bi Zendilla gel de hailla ezzon Ijípi re ottu basaáil. Alla ye íba re Ijíp or baáñcca Féruan marifélaiyos?’ 29 Híyan fúni Muúsa dáigiyegoi, ottu meérbani faabáil aar buddíman banaáil, aar Miídiyan mulluk ot ezzon bidecítta ísafe baade íte íba re Ijíp or edde ítar razmohól táikkil. Hére íba ttu duwá fua zormo óoil. 30 guñrarár hákim banaáil. 11 “Yárbaade, guñra Ijíp “Salic bosór guzori zaigói baade, Kuútor Faárt ot edde Kánan ot eggwá ratj óoil, zibá ye bicí or moidan zagat ek fírista ye eggwá zoler de duk ainné, aar añárar bafdana gúne hái bolla ooin or záddwat Muúsa re dahádiye. 31 Híyan háná nó faa. 12 Montor Yakube zettót Ijíp ot dekí Muúsa taajup óigilgoi, aar cündorgori sai háná asé bóuli fúinnil, íba ye añárar bafdana bolla aró dáke giyyé rár, Mabude één hoór de gún ore foóila bar hére diferáíl. 13 Dusábar ot abas fúinne, 32 Añí óílam de tor bafdana ókkol hére giyyé rár, Yusúfe íbar báiyain dore nizor or Alla, yáni Ibrahím or, Isahák or edde Yakub foriso dyíl, baade Féruane Yusúf or foribar or or Alla.’ Hétunot Muúsa doore hafat dóijíll aar baabute zani faijjíl. 14 Tarfore Yusúfe íbar baf saibár hímmot nó goré. 33 “Mabude íba re hoór Yakub ore edde íbar tamám egana-guiccí ókkol de, ‘Tor téng or centár kúlifela, kiyólla-hoile ore aító hóbor foónsaiye. Ítara kulehale hóittor tui ze zagat týaiyos híyan pak zaga. 34 Becók, fañs zon accíl. 15 Baade Yakub Ijíp ot giíl; hére Añí Añr bonda ókkol zetará Ijíp ot asé ítarar íba edde añárar bafdana gún entehal óigiyoi. 16 uore ze zulúm ókkol ór híin deikkí. Añí ítarar Aar ítarar muruda ókkol ore Cekém ot loizai dukkór hañdani fúni ítara re basailoibo lla nise hobor ot diya giyéh; hoborostán waán ot ziyán aiccí deh. Yala ai, Añí toré Ijíp ot diferáiyum.’ Ibrahíme Cekém cóor ot Hamor or fuain dor ttu 35 “Íbá óilde oh Muúsa, zibá re ítara endilla hoói tíañ díi kinilóil. 17 “Montor Alla ye Ibrahím lói inkar gorídil, ‘Toré hone hákim edde bisarhar goijíl de waada fura goríbar októ zettót dáke banaiyé?’ Ze fírista ye zoler de záddwat Muúsa aiyér, Ijíp ot añárar koum barí bicí óigilgoi, re dahá díyl hé fíristar duara Alla Nize íba re 18 Yárbaade, Ijíp ot ar eggwá baáñcca uiññil, hákim edde rehái-goróya banai diferáiyé. 36 Íba zee niki Yusúf or baabute kessú no zainto. 19 ye Boni Isráil ókkol ore Ijíp ottu neelai ainníl, íte añárar koum loi saláki goijíl, aar añárar aar Ijíp ot, Nil Doriyat, edde moidan zagat salic bafdana ókkol ore eddúr zulúm goijíl zeén níki bosór fán taajuppa harhána ókkol edde illayi-ítara ttu nizor dud or fuain dore baáre félaidiya nicán ókkol daháiyé. 37 “Íbá óilde oh Muúsa, fore, zeéne híin morizagói. 20 “Hé októt Muúsa zibá ye Boni Isráil ókkol ore hoóil de, ‘Alla ye zormo óoil. Íba bicí cúndor accíl, aar íba re tin tuáñrar báiyain dor búttottu tuáñra lla añr dóilla mac foijjonto baf or góri ot fala gyíl. 21 Baade ézzon nobi tulíbo.’ 38 Íba óilde úba, zibá moidan íba re zettót baáre félaidiya giyéh, Féruan or zagat añárar koum zoma óoil de ítarar fúañti zíi ye íba re loizai nizor fuar dóilla góri faillíl. accíl; hére añárar bafdana ókkol edde íba llóí

Kuútor Faár or uore hotá hoóil de fírista wa ókkol bicí rak óigiyoi, aar yóggwar ulða date-yo accíl, aar añárar hañse foónsai bolla íba ye dat kirkirat doijje. 55 Montor yóggwa Pak-Ruh zinda kalam faáil. 39 “Montor añárar bafizada lói furaiya ói yore asman or uzu díyan dóri ókkole íbar hotá mainto nó saá, bólke ítara íba saiýé rár Allar mohíma deikké. Aró deikké de, re inkar goijjil, aar Ijíp ot waafes zai bolla dile- Isá Allar den dák ottu tíyaiya asé. 56 Yóggwa dile mon gorí, 40 Arón ore hoóil de, ‘Añárar ye hoóir de, ‘Soó, añí dekír de, asman kúla aar age-age zai bolla añára lla debota ókkol bano, Manúc or Fua Allar den dák ottu tíyaiya asé.’” kiyólla-hoíle añára re Ijíp dec ottu neelai ainné 57 Hétunot ítara nizor han bon gorifelaiye, aar de Muúsar hálot kii óigiyoi añára no zani.’ 41 eggwá ðooñr guzoran mari beggúne ekku fúañti Tói hétnut ítara gorur-sóor dóilla eggwá mutti yóggwar uore záp maijje. 58 Ítara yóggwa re banai yíbar hañse kurbani peec goijjé, aar ítara cóor or baáre loizai cíl or dola marat doijje; aar nizor át or banaiya siz or uore kúci-áci goijjé. gobá gúne nizor hoorsuor kúlifelai Sául nam or 42 Montor Alla ye ítara ttu muk fírafelaiye, aar ézzon juwan manúc or téng or gurat raikké. 59 ítara re asman or tara ókkol fuñzító eridifelaiye, Ítara Estífen ore cíl or dola marat accíl de októ, nobi ókkol or kitab ot zendilla leikká asé, ‘Ó yóggwa ye endilla hoóir dua gorér, ‘Ó Malik Isá, Boni Isráil ókkol, tuáñra moidan zagal salic añr ruh re kobul goró.’ 60 Baade yóggwa ye bosór foijjonto Añr hañse januwar kurbani edde añrú félei eggwá ðooñr abase guzori hoóir de, oinno kurbani peec goijjila níki? 43 Tuáñra “Ó Malik, itarár e guná no dóijo.” Híyan hoóir toh Molek debotar þambu edde tuáñrar Rifan yóggwa moot or gúm ot foijjé.

debotar sóbi éna tulí looi fúañti-fúañti loizaitá, ziín tuáñra fuñza gorí bolla banaáila. Hétolla Añr tuáñra re Babilon or okul or zagal bondit diferáiyum.’ 44 “Moidan zagal añárar bafizada ókkol ottu Allar Házirir Tambu accíl; híyan ore undilla nomuna mozin bana gyíl, zendilla gori banai bolla Alla ye Muúsa re daháidi hókum goijjil. 45 Tambu híyan fai baade, añárar bafizada ókkole Yehócuar sóddarir tole tákite híyan ore nizor fúañti añárar e mulluk ot ainníl. Héntte Alla ye ítarar muúntu oinno koum ókkol ore neelai dyíl. Híyan Dawud or zobana foijjonto e mulluk ot accíl. 46 Dawude Allar rahámot fai yore Yakub or Alla táki bolla ékkán zaga banaibár ezazot maiggíl. 47 Montor íba lla górl Sólomane éna banaiyé. 48 “Háleke, Alla Tála insán or át or banaiya górl ot no táke. Nobí ye endilla hoóir, 49 Mabude fórmár de, ‘Asman óilde Añr toktó, aar zobin óilde Añr foo rakíbar banggú. Tui Añr lla hon kisím or górl banaibí? Añr aram goríbar zaga hojé óibo? 50 lín beggún Añr Nizor áte banaiyí de no né?’ 51 “Ó izzotí manúc ókkol! Tuáñrar dil edde han toh bedini ókkol or híin or dóilla. Tuáñra hámica Pak-Ruh re oóñli rakó, zendilla tuáñrar bafizada ókkole goittó. 52 Tuáñrar bafizada ókkole hon nobi wa re zulúm nó goré de asé? Ítara toh uitára re yó marifélail zetará Insáfwala wa aibár agun hotá hoóil. Aar yala tuáñra yó íba re dórídi marifelaiyo. 53 Tuáñra toh fírista ókkol or áta diiya Córíoyt faáila, montor toou híin amól nó goró.” 54 Híin fúni fótuayi-mujilíc or membór

8 Estífen ore marifelaiye de híyan ot Sául furafuri razi accíl. Hé din, Jerúalem ot accíl de zomát or uore eggwá ðooñr zulúm cúru óiye, aar sáhabí gún bade argún beggún Yohúdiya edde Samária elakar agagurat dorborod óigiyoi. 2 Hodún dindár manúce Estífen ore dohón gorifelaiye, ítara bilak gorí-gorí yóggwa lla bicí haindé. 3 Ar Sáule zomát ore dóncó gorár kucíce, góre-góre góli morotfuain edde mayafuain ókkol ore tani ani ziyól ot díyat doijje. 4 Ze imandár ókkol dorborod óigiyegoi, ítara zaga-zaga zai kúchóbor tobolik gorát accíl. 5 Aar Filipe nise Samáriar ekkán cóor ot zai, maincórre Mosihr baabute tobolik gorát doijje. 6 Manúc ókkole Filíp or boiyan fúni edde íba ye daháito de illayinicán ókkol dekí íbar hotá aró díyan or sáañte fúinto. 7 Kiyólla-hoíle bicí manúc ottu hóraf jin ókkol ðooñr abase guzoran mari neeillíl, aar boóut zon mazur edde leng gom óoil. 8 Hétolla hé cóor ot bicí kúci accíl. 9 Yár age hé cóor ot Sáimon nam or ézzon manúc accíl, zíbá ye jadu dahái Samáriar manúc ókkol ore taajup gorí rakító, aar dari goittó de, añí yó ézzon ðooñr manúc. 10 Gorib tuangor beggúne yóggwar hotá díyan dí fúinto aar hoító de, “E manúc cwa óilde Allar oh kudurut, ziyán ore ðooñr Kudurut bouli zana zah.” 11 Ítara yóggwar hotát etollá díyan dito, kiyólla-hoíle yóggwa ye ítara re jadu dahái bicí deri lóti taajup gorí raikkíl. 12 Montor ítara zeñté Filíp Allar rajjor edde Isá Mosihr baabute kúchóbor tobolik goijjé

de híin or uore iman ainné, ítara morotfuain de, "Tuñí ziín telawot gorór híin buzór né?" mayafuain duní gúne báptisma loiyé. 13 Sáimon 31 Yóggwa ye zuwab der de, "Honókiye buzái nize yó iman aní báptisma loiyé. Yóggwa Filíp no dilé añí keéngori búz faijjum?" Tói yóggwa or fúañti-fúañti zaito, aar íba ye daháito de ye Filíp ore uore urí yóggwar fúañti boító aros illayi-nicán ókkol edde qoóñir-qoóñir keramot goijjé. 32 Manúc cwa ye pak-kalam or ze híssa ókkol deki yóggwa taajup óizaytoi. 14 Jerúsalem gán telawot gorén híyan óilde yián, "Zoorái ot asé de sáhabí gúne zettót Samáriar maincé bolla bérásol ore zendilla gori loiza zah, íba Allar kalam kobul goijjé de fúinne, ítara Fitor re héndilla gori loiza giyéh; aar nizor keñc ore edde Yohánnra re tarár hañse diferáyi. 15 haroyar muíntu bérásol or sóo ye zendilla Ítara duní zon foóñsi yore tará lla dua goijjé, nizám ói téke, héndilla íba ye yó Nizor muk zeéne tará Pak-Ruh faa; 16 kiyólla-hoile tarár nó kúle. 33 Íba re beizzoti goijjíl de híyan or uore Pak-Ruh hétnun foijjonto nú aiyé; tará cídu honó bisar nó faa. Hone Íbar nosól or baabute Malik Isár name báptisma lól deh. 17 Baade hoóí faribó? Kiyólla-hoile duniyai ttu Íbar zan Fitor edde Yohánnra ye tarár uore át díye, tói loifélagil." 34 Hé uzir gwá ye Filíp ottu fusár tará Pak-Ruh faiyé. 18 Sáimone dekér de, sáhabí gorér de, "Meérbani gori añré hoó, nobi ye íín gúne át dile Pak-Ruh miler, tói yóggwa ye tará har baabute hoór deh, nizor né náki oinno zon re tiañ dii 19 hoór de, "Añré yó e kémota gán or?" 35 Hétunot Filípe hotá howá sáat goijjé, doo, zeéne añí zar uore át dí yóggwa ye Pak- aar pak-kalam or hé híssa gán lói círu gorí Ruh faa." 20 Montor Fitore yóggwa re hoór yóggwa re Isár baabute kúchóbor tobolik goijjé. de, "Tuáñr tiañ tuáñr fúañti dóncó óizoggó, 36 Ítara rasta báy zaite-zaite faní asé de ekkán kiyólla-hoile tuñí toh Allar hádiya tiañ dii kina zagat foónicce. Uzir gwá ye hoór de, "Soó, eré zah bouli tíaïijo. 21 Ham yián ot no tuáñr honó faní asé, yala báptisma lowa ttu añré kiyé oóñli híssa asé aar no honó borat asé, kiyólla-hoile faribó?" 37 Filípe yóggwa re hoór de, "Zodi Allar nozor ot tuáñr dil sóiyi no. 22 Hétolla tuñí fura dile Isár uore iman ainnó de óile, loi tuñí tuáñr e hórafi ttu touwá goró, aar Malik faribá." Yóggwa ye hoór de, "Añí iman aní de, or hañse dua goró, óitofare íba ye tuáñr dil or Isá Mosih óilde Allar Fua." 38 Baade yóggwa e hóraf báfaní maf gorídibo. 23 Kiyólla-hoile ye gúra-garí tíyagaraito hókum díye, tarfore añí dekír de, tuñí lalosé bóra aar gunár kobzat Filíp edde hé uzir, tará duní zon fanít laimmé, asó." 24 Hétunot Sáimone zuwabe hoór de, "Añí aar Filípe yóggwa re báptisma díye. 39 Zeñté lla Malik or hañse dua goró, zeéne tuñí hoiyó ítara faní ttu uiñégai, Malik or Ruh ye bánggori de héntu ekkán úddwa añr uore no." 25 Tarfore Filíp ore loigiyégoi. Hé uzir gwá ye Filíp ore ar Malik or kalam tobolik gorí edde Isár baabute nó deké, lekin kúci gorí-gorí nizor sofór zari gobá dí baade, Fitor edde Yohánnra Jerúsalem raikkíl. 40 Montor Filípe nizoré Asdod cóor or uzu rowana loiyé, aar foñt ot Samári ókkol ot loot faiyé, íba héntu lóti Kaisáriyat foóñse or boóut tan farat kúchóbor tobolik goijjíl. 26 foijjonto cóor beggún ot kúchóbor tobolik gorát Ek din, Mabud or ek fírista ye Filíp ore hoór accíl.

de, "Tuñí urí doóin míkka rasta ubát zoo, zibá Jerúsalem ottu Gaza cóor ot foijjé." Hé rasta wa moidan zagat accíl. 27 Hétunot íba urí rowana loiyé, aar zaite-zaite foñt ot máze Itúpiya dec or Kandes ranir ek doóñr uzir loi dola óiye, yóggwa accíl ízara, aar ranir tamám dón-doulot or zimmadar. Yóggwa Jerúsalem ot aiccíl de Allar ebaadot gorí bolla. 28 Yóggwa nizor gúra-garít boóí górt ot waafes zaargói de foñt ot nobi Yesáyahr kitab telawot gorát accíl. 29 Hétunot Pak-Ruh ye Filíp ore hoór de, "Hé gúra-garí gán or dáke zai híyan or fúañti-fúañti zaat dóro." 30 Tói Filíp duñri gúra-garí dáke giyé rár fúner de, manúc cwa ye nobi Yesáyahr kitab telawot gorér. íba ye yóggwa ttu fusár gorér

9 Hé hale, Sáule Malik or ummot ókkol ore dómkí diyat edde zulúm gorát accíl. íba boro imam or hañse giyé, 2 aar Damáskas cóor or mujilíc-hána ókkol ot dii bolla ceñrí maiggé, zeéne íba ye zaré-zaré Malik or Torikat asé de looffa, ítara beggún ore bañdí Jerúsalem ot aní fare, ítara morotfuain óuk yáh mayafuain. 3 Zaite-zaite íba zeñté Damáskas or hañsáhañsi foónicce, atíkka asman ottu eggwá foór íbar sairó dák ottu soimké, 4 baade íba merit forigilgói, aar endilla hoór de eggwá abas fúinne, "Sául, Sául, tui Añré zulúm gorár kiyá?" 5 Sáule fusár gorér de, "Malik, Tuñí hon?" íba ye zuwab der de, "Añí Isá, zibá re tui zulúm

gorór. 6 Yala tui urí cóor or bútore zaa, tor din guzori zaigói baade, Yohúdi ókkole íba re ttu kii gorá foribó de híyan hére toré howá marifélai bolla ekkán sail gúraiye, 24 montor zaybo.” 7 Oinno manúc zetarár Sául or fúañti Sáule ítarar hé sail or baabute zani fajjé. Ítara zaar, ítara ammúk ói týai táikkil, kiyólla-hoile íba re marifélai bolla dine raite cóor or geit ítara abas swá fúner montor honókiyo re no ókkol ot faára díyat accíl, 25 montor íbar cárit dekér. 8 Tarfore Sául mejeri ttu uitjté, lekin suk ókkole raitta eggwá dooñr lai ot gori íba re kúille rár kessú no dekér. Baade ítara íba re ḥebal or ekkán zanála báy nise lamaidiyé. 26 át ot dóri Damáskas ot loigiyé. 9 Íba tin din Baade Sául Jerúsalem ot giyyégoi. Hére íba ye foijjonto añdá accíl, aar honó hana-fina ná haa. ummot ókkol lói bong óito kucíc goijjil; montor 10 Damáskas ot Ananiyas nam or ezzon ummot ítara beggúne íba re ḥooraitó, kiyólla-hoile accíl, Malike yóggwa re ekkán dorcón ot hoór íba sóyi-sóyi ummot bonigiyói de híyan ítara de, “Ó Ananiyas.” Yóggwa ye zuwab der de, “Jii biccác no goittó. 27 Montor Bárnbábase íba re Malik, añí eré así.” 11 Baade Malike yóggwa sáhabí gún or hañse ainné. Yóggwa ye ítara re hoór de, “Uṭ, Uzu hoó de rasta yíbat zaa, re zanaiyé de, Sáule sofór ot zaibarcót rastar aar Yohúdahr górt Sául nam or ezzon Tarsús uore Malik ore hondilla gori deikkil, Malike íba cóor or manúc or talac gorgói. Íba ehón dua llói keéngori hotá hoóil, edde íba ye Damáskas gorér. 12 Íba ye ekkán dorcón ot deikké de, ot Isár name keén hímmot or sáañte tobolik ezzon Ananiyas nam or manúice aái íbar uore át goijjil. 28 Tarfore Sául ítarar fúañti táikkil, aar díye, zeéne íba ye abar dekí fare.” 13 Ananiyase kúlamela góri Jerúsalem or agagurat zai hímmot hoór de, “Malik, manúc íbar baabute añí boóut or sáañte Malik or name tobolik gorát accíl. maincór ttu fúinni, íba ye Jerúsalem ot Tuáñr 29 Íba ye Yohúdi zetarár Zuban Girík ítara llói pak bonda ókkol ore hotó duk diyé deh, 14 aar hotá hoító edde barábari díto; montor ítara íba eré Tuáñr ebaadot goré de ítara beggún re marifélaito kucíc goittó. 30 Zeñtté imandár ore gereftar gorí bolla dooñr imam ókkol ottu báyain de híyan or baabute zainné, ítara íba adíkar fai aiccé deh.” 15 Montor Malike yóggwa re nise Kaisáriyat aní Tarsús ot duñraidiyé. 31 re hoór de, “Tui zaa, kiyólla-hoile íba óilde Héñtfe fura Yohúdiyar, Galil or, edde Samáriar Añr basíloiya usila, Beyohúdi ókkol or, baáñcca zomát ókkol ot cánti accíl, aar híin torki ówat ókkol or, edde Boni Isráil ókkol or muúntu Añr accíl. Ítara Malik ore ḥooraitó aar Pak-Ruhr nam foóñsai bolla. 16 Añr nam or wasté íba ttu tosólliye solító; héndilla góri ítarar dol barát hodún duk faa foribó Añr íba re daháiyum.” 17 accíl. 32 Fitor hárr zagat sofór goitté-goitté, Tói Ananiyas zai hé górgán ot góille, aar Sául or ek dinná íba Liídiya farat Allar ze pak bonda uore át dí hoór de, “Bái Sául, Malik Isá, zibá ye ókkol asé ítarar hañse yó aiccé. 33 Hére íba ye tuáñre eré aibárcot rastat dahá díyl, añré tuáñr Ainiyas nam or ezzon manúc loot faiyé, zibá hañse íba ye diferáiyé deh, zeéne tuñí abar dekí añtur de héttola añçto bosór fán bisánat fori faro aar Pak-Ruh lói furaiya ó.” 18 Baade éhon asé. 34 Fitore yóggwa re hoór de, “Ainiyas, Isá or bútore Sául or suk ottu oóñc or ḥóilla kessú Mosih ye tuáñre gom goijjé; uṛó, tuáñr bisána foijjé, aar íba ye abar dekí faijje. Tarfore íba boři loo.” Baade yóggwa éhon urí týaiye. 35 urí báptisma loiyé, 19 aar hana háiye rár abar Aar yóggwa re dekí Liídiyar edde Cáron elakar bol faiyé. Íba ummot ókkol or fúañti Damáskas manúc beggún Malik or uzu fíjje. 36 Joppa ot hooddin táikkil, 20 aar honó deri no gorí cóor ot Tabita nam or eggwá mayafua ummot mujilfc-hána ókkol ot Isár baabute tobolik gorát accíl; Girík Zuban ot híbar nam Dorkas, ziyán or doijje de ki hoile, Isá óilde Allar Fua. 21 Zetarár torjuma “Óroin.” Híba ye hámica bálai goittó íbar boiyan fúinto ítara beggúne taajup ói hoító aar gorif ókkol ore modot goittó. 37 Héñtfe híba de, “Manúc ibá kí ubá no, zibá ye Jerúsalem ot biyaram ói morigílgói, aar manúc ókkole híba Isár ebaadotgár ókkol ore zulúm goittó? Ibá eré re díwaidai baade uoror talar ekkán kamárat yó héndilla goré de ítara re gereftar gorí dooñr raikké. 38 Liídiya fara gán Joppar dáke accíl. imam ókkol or hañse loizaibár niyote aiccé Ummot ókkole zettót Fitor hére asé de fúinne de no né?” 22 Montor Sául dinbodin mozbut ítara duí zon manúc difeřái íba re aros gorér ówat accíl, aar Isá óilde Mosih de híyan or eén de, “Tuñí añaarar hére aíté deri no goijjó.” 39 dolil ókkol diyat accíl, zeén nikí Damáskas ot Héñtunot Fitor urí ítarar fúañti giyyé. Zeñtté íba téke de Yohúdi ókkol toddó óizaytoi. 23 Boóut hére foonicce, ítara íba re uoror talar kamárat

gán ot ainné. Rari mayafuain beggún Fitor nafak yáh háram háyi de nái.” 15 Hétunot or sairó dák ottu tíyai táikke, aar Dorkase fbar hañse abar eggwá abas aiccé de, “Alla ye zinda tákite zedún kuruta edde hoorsuor ókkol ziyán ore pak-sáf goijjé híyan ore nafak bouli no banaál hín beggún íba re hañdi-hañdi dahát hoóic.” 16 Héndilla tin bar óiye, baade saddor doiже. 17 Montor Fitore ítara beggún ore baáre gán atíkka asman ot waafes tulífela gíyeh. 17 neelaidi añrú félai dua goijjé. Íba ye lac cwar Zenítte Fitore deikkil de dorcón or maáni kii uzu fíri hoór de, “Tabita, ut.” Tói híba ye suk hoói báfer, Korneliyase diferáil de manúc cún kúille, aar Fitor ore deikké rár ují boiccé. 18 Sáimon or góð gán horé asé de talac gorí fai Baade Fitore híba re át ot dóri tuillé, aar rari yore híyan or geit ot aáí tíyai táikke. 18 Ítara mayafuain cóo imandár beggún ore matai híba dák mari fusár gorér de, “Sáimon, zibá re Fitor re zinda gosáidiye. 19 Hé hóbor gán Joppa óu ðake, íba eré asé né?” 19 Fitore dorcón agagurat fóligilgoi, aar boóut maincé Malik or híyan or baabute báfat accíl de októt, Pak-Ruh uore iman ainné. 20 Fitor boóut din fojjonto ye íba re hoór de, “Saá, tin zon maincé tor Joppat maze Sáimon nam or ézzon samarar ham-goróyar fúañti táikkil.

10 Kaisáriya cóor ot Korneliyas nam or ezzon manúc accíl, yóggwa accíl Ítaliyo Teérang hoó de yíbar ek cót fóous or cáap. 2 Yóggwa edde yóggwar góð tíya dindár accíl aar Alla re ðooraitó; yóggwa ye gorif ókkol ore bicí hórat diito, aar Allar hañse nitti dua goittó. 3 Ekbar din or tin nwá báze yóggwa ye ekkán dorcón deikké, ziyán ot sáf-sáf góri dekér de, Allar ek firista aáí yóggwa re hoór de, “Korneliyas.” 4 Yóggwa ye ðoore fíristar uzu suk ðoóñr góri saái hoór de, “Malik, hoóna?” Baade fírista ye hoór de, “Tuáñr duaye edde hórat doone Alla kúci óiye aar íba ye hín monot raikké. 5 Yala tuñí Joppat manúc diferó, aar Sáimon zibá re Fitor óu ðake, íba re matai anó. 6 Íba samarar ham-goróya Sáimon or góð ot meéman ísafe asé, zar góð gán doijsar hañsat.” 7 Yóggwa llói hotá hoóil de fírista wa zaigói baade, yóggwa ye nizor góð or duí zon gulam ore edde yóggwa re hámica hédmot goittó de ítarar búttottu eggwá dindár fóous ore mataiyé. 8 Aar ziñziín óiye hín beggún ítara re buzái yore Joppat diferáiyé. 9 Tarfor din ítara zaite-zaite cóor gán or hañsáhañsi foñíser de októt, din or duññija Fitor góð or sád or uore dua goittó uiññegoi. 10 Íba ttu búk laiggíl, aar kessú háito monehoóil, montor háná tojyar ór de októt, íba ye ekkán dorcón deikké, 11 ziyán ot dekér de, asman kúla aar ðoóñr saddor or ðóilla ekkán siz ore sair kuna ttu dóri zobin ot lamaidiya zar. 12 Híyan or bútore hárr kisím or sair téingga januwár, buke añrē de zandár, edde faik ókkol asé. 13 Baade fbar hañse eggwá abas aiccé de, “Fitor, ut, iín ore marifelái háá.” 14 Montor Fitore hoór de, “No, no, Malik; añr toh honódin kessú

Zenítte Fitore deikkil de dorcón or maáni kii uzu fíri hoór de, “Tabita, ut.” Tói híba ye suk hoói báfer, Korneliyase diferáil de manúc cún kúille, aar Fitor ore deikké rár ují boiccé. 18 Sáimon or góð gán horé asé de talac gorí fai Baade Fitore híba re át ot dóri tuillé, aar rari yore híyan or geit ot aáí tíyai táikke. 18 Ítara mayafuain cóo imandár beggún ore matai híba dák mari fusár gorér de, “Sáimon, zibá re Fitor re zinda gosáidiye. 19 Hé hóbor gán Joppa óu ðake, íba eré asé né?” 19 Fitore dorcón agagurat fóligilgoi, aar boóut maincé Malik or híyan or baabute báfat accíl de októt, Pak-Ruh uore iman ainné. 20 Fitor boóut din fojjonto ye íba re hoór de, “Saá, tin zon maincé tor talac gorér. 20 Hétolla ut, nise zaa, aar honó cók-cubá sára ítarar fúañti zaa, kiyólla-hoíl ítara re Añi diferáiyi deh.” 21 Hétunot Fitor nise zai manúc cún ore hoór de, “Tuáñra zar talac gorór, íba óílam de añi. Tuáñra kiyólla aiccó dé?” 22 Ítara zuwab der de, “Añára re cáap Korneliyase diferáiyi deh. Yóggwa ézzon forhésgar edde Alla re ðoora de manúc. Tamám Yohúdi ókkole yóggwar nam goré. Yóggwa re pak fírista eggwá ye hoíyé de, tuáñre yóggwar góð ot matai bolla, zeéne yóggwa ye tuáñr ttu kalam fúni fare.” 23 Hétunot Fitore ítara re bútore matai aní meémandari goijjé. Tarfor din Fitor ítarar fúañti rowana loiyé. Íbar fúañti Joppa ttu hoozzon imandár báyain óu giyé. 24 Zaite-zaite ek din baade ítara Kaisáriyat foñíccce. Korneliyase nizor egana-guicci edde háas dustó ókkol zoma gorí ítarar entezar ot accíl. 25 Fitor góð ot gólibarcot Korneliyase íba re estekbal goijjíl, aar fbar téng ot uuíntoi fori sóida goijjíl. 26 Montor Fitore yóggwa re eén hoói tulífioye, “Uró, añi yó toh ézzon insán.” 27 Yóggwa llói hotá hoóí-hoóí Fitor bútore góille rár dekér de, hére boóut manúc zoma óiye. 28 Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra toh zano, ek Yohúdi ye honó Beyohúdi llói sákbak rakón yáh ítarar hére beraitó zoon añárar córiyot or maná. Montor honókiyo re háram yáh nafak no hoi bolla Alla ye añré daháidiye. 29 Hétolla tuáñra añré mataitó diferáiyi rár, añi honó bazá no di aiccí deh. Yala añi fusár góð faijum né tuáñra añré kiyólla mataitó diferáiyi dé?” 30 Korneliyase zuwab der de, “Yar sair din age, etún ot din or tin nwá báze añi añr góð ot dua gorí de októt, somoikka hoor findá ézzon manúc asimbit añr muúntu tíyaiye, 31 aar hoór de, “Korneliyas, Alla ye tuáñr dua fúinne edde tuáñr hórat diya monet raikké. 32 Hétolla

honókiyo re Joppat díferó, aar Sáimon zibá re Fitor óu ñake, íba re matai anó, íba samarar ham-goróya Sáimon or góri ot meéman ísafe asé, zar góri gán doijjar hañsat.’ 33 Hétolla añí tuáñre matai bolla éhon or bútore manúc díferáiyi deh. Gom óiye tuñí aiccó. Yala añára beggún eré Allar muúntu házir óiyi de, Malike tuáñre añára re ziñ hoi bolla hókum díye hín beggún fúni bolla.” 34 Baade Fitore hotá howá círu góri hoór de, “Ehón añí sóiyi-sóiyi zani fajjí, Alla ye ektorría no goré, 35 bólke hárr koum ottu zeezee íba re ñoora aar sóiyi ham goré, taré-taré íba ye kobul goré. 36 Tuáñra toh oh kúchóbor zano ziyán Alla ye Boni Isráil ókkol or hañse foóñsaiye, ki hoilé, Isá Mosih zibá beggún or Malik, íbar duara cánti faa zah. 37 Tuáñra niże zano, Yaháya ye báptísmar baabute tobolik góri baade Galil ottu lóti círu góri guñra Yohúdiyat kii óiye. 38 Tuáñra yián óu zano, Alla ye Nasárat or Isá re Pak-Ruh loi edde kudurute furaiya góri basíloil. Íba ye zaga-zaga zai bálai goittó, aar zetará re Ibilice duk de ítara beggún ore gom goittó, kiyólla-hoile Alla toh íbar fúañti accíl. 39 “Íba ye Yohúdi ókkol or mulluk ot edde Jerúsalem ot zedún ham ókkol goijjé, añára hín beggún or gobá así. Manúc ókkole íba re kúruc ot taki marifélail. 40 Montor Alla ye íba re tindin ot din zinda goijjé, aar íba re zahér ówa baiyé, 41 beggún or hañse no, bólke siríf Alla ye age lóti basí raikké de gobá ókkol or hañse, yáni añárar hañse, zetará íba mora ttu zinda ói baade íbar fúañti háafiya goijjilam. 42 Íba ye añára re hókum díye de, manúc ókkol or hañse tobolik góri bolla edde yián gobá dí bolla, ki hoilé, íba óilde Ubá zibá re Alla ye zinda edde mora ókkol or bisarhar banaiyé. 43 Tamám nobi ókkole yó íbar baabute endilla gobá díye de ki, zee niki íbar uore iman ané íte íbar name gunár maf faa.” 44 Fitore hín boiyan goré de októt, fúner de ítara beggún or uore Pak-Ruh lami aiccé. 45 Joppa ttu ze ázomi goijjá imandár ókkol Fitor or fúañti aiccíl ítara taajup ógilgoi, kiyólla-hoile Beyohúdi ókkol or uore yó hádiya ísafe Pak-Ruh ñáliдиya giyéh. 46 Ítara dekér de, Beyohúdi ókkole gabí zubane hotá hoór edde bicígori Allar taarif goré. Hétunot Fitore hoór de, 47 “Yala toh itará re fanír báptísmalowa ttu honókiye oóñsi no faribó, kiyólla-hoile añárar ñoilla itará yó de Pak-Ruh faiyé.” 48 Tói íba ye ítara re Isá Mosihr name báptísmalowa díya zay bolla hókum díye. Yárbaade ítara Fitor ore hooddin fúañti tákito aros goijjé.

11 Sáhabí gúne edde Yohúdiyar agagurat asé de imandár báiyain de fúinne de, Beyohúdi ókkole yó Allar kalam kobul goijjé. 2 Hétolla Fitor zeñtté uore Jerúsalem ot giyé, ázomi goijjá imandár ókkole íba re hosúr díye, 3 ítara hoór de, “Tuñí be-ázomi goijjá maincór góri ot giyó, aar ítarar fúañti háná yó háiyo.” 4 Tói Fitore ítara re ekku ttu lóti beggún buzái hoór de, 5 “Añí Joppa cíor ot dua gorír de októt ekkán dorcón deikkí, ziyán ot deikkílam de, ñoõn saddr or ñoilla ekkán siz ore sair kuna ttu dóri asman ottu lamaidiya zar; híyan laimte-laimte añí ziyóñt así híñyot foóñicce. 6 Añí saddr góri or uzu díyan dóri saiyí rár deikkí de, híyan or bútore zóbin or sair téingga januwar, jonggoli januwar, buke áñre de zandár, edde faik ókkol asé. 7 Baade eggwá abase añré endilla yó hoór de fúinni, ‘Fitor, uñ, iñ ore marifelái háa.’ 8 “Montor añí hoiyé de, ‘No, no, Malik; añí toh honódin kessú nafak yáh háram háná gal ot diiy de nái.’ 9 “Hétunot dusárabar asman ottu eggwá abas aáí hoór de, ‘Alla ye ziyán ore pak-sáf goijjé híyan ore nafak bouli no hoóic.’ 10 Héndilla tin bar foijjonto óiye, baade hín beggún ore asman ot waafes tulífela gíyeh. 11 “Hétukkun ot tin zon manúc zetará re añr hañse Kaisáriya ttu díferá gíyeh, ítara añára ze góri gán ot accílam híyan ot foóñicce. 12 Pak-Ruh ye añré honó cók-cubá sára ítarar fúañti zaito hoiyé. E sów zon báiyain itará yó añr fúañti giñ. Baade añára manúc cwar góri ot gólligoi. 13 Yóggwa ye añára re hoiyé de, yóggwa ye yóggwar góri ot eggwá fírista deikké, zibá ye hoiyé de, ‘Honókiyo re Joppat díferó, aar Sáimon zibá re Fitor óu ñake, íba re matai anó. 14 Íba ye tuáñre endilla hotá ókkol hoibó, zíñe tuñí edde tuáñr góri týa ye nejat faiba.’ 15 “Baade añí zettót boiyan gorá círu goijjí, ítarar uore Pak-Ruh lami aiccé, zendilla foóila círut añárar uore aiccíl. 16 Hétunot añr ttu hotá waán monot uiñfil ziyán Malike hoíl, ki hoilé, ‘Yaháya ye toh fanít éna báptísmalowa díye, montor tuáñra re Pak-Ruh lói báptísmalowa díya zaybo.’ 17 Hétolla Alla ye zettót ítara re ekku ñoilla hádiya diiyé, zendilla añára re diíl zeñtté añára Malik Isá Mosihr uore iman ainní, tói añí hon abar Alla re oóñlitam?” 18 Ítara hín fúni nizám ói táikkil aar Allar taarif góri hoór

de, "Tóoile toh Alla ye Beyohúdi ókkol ore peec gorí bolla. 5 Hétolla bouli Fitor ore ziyól yó touwá gorí ofúrani zindigi faibar toóufik ot raikkíl deh, montor zomát or manúc ókkole diiyé." 19 Estífen or uore lótí círu óiye de zulúm íba lla Allar hañse dilmon di lagatar dua gorát or zoriya ze imandár ókkol dorbodor óigilgoi, accíl. 6 Ze din Hérude Fitor ore baáre neelai ítara zaite-zaite Fonikcýa elakat, Sáifrus diyat, aníbo, hé din raitta íba duiyán síyol líoi baindá edde Entíyok ot foijjonto foóniccegoi. Ítara accíl aar dui zon fóous or mazé gúm ot accíl, Yohúdi ókkol ore bade ar honókiyor hañse aar faáradar ókkole ziyól or dorozat faára dí kalam tobolik no goittó. 20 Montor itarar bútore táikkil. 7 Atskka Mabud or ek fírista dahádiye, Sáifrus or edde Kurenir hoozzon manúc accíl, aar hétunot kamárat eggwá foór zoli uitté. zetará Entíyok ot zai Girík manúc ókkol ore yó Fírista ye Fitor ore dák sai lari seton gorídi hoór Malik Isár baabute kúchóbor tobolik goijjíl. 21 de, "Hára uró!" Hétunot íbar duní át ottu síyol Malik or át ítarar uore accíl de héttola becábicí lun kúli forigiyói. 8 Baade fírista ye íba re hoór manúc ókkole iman aní Malik or uzu fíjil. 22 de, "Keeñil bañdó, aar tuáñr centár fiñdó." Tóí Hé hóbör híyan Jerúsalem ot asé de zomát or íba ye héndilla goijjé. Fírista ye íba re aró hoór hañse foónicce rár, ítara Bárnabas ore Entíyok de, "Tuáñr saddr gán gaat berái añr fisé-fisé ot diferáyiye. 23 Yóggwa zeñtté hére foónicce, aiyó." 9 Fitor neeli fisé-fisé zaat doijje; montor Alla ye ítara re rahámot goijjé de dekí bicí fírista ye ziyán gorér híyan fottón ot de Fitore kúci óiye, aar ítara re nosiyot goijjé de, fura hoi no fare. Íba ye táaijil de dorcón dekér bóuli. dile Malik loi laigga táki bolla. 24 Hé Bárnabas 10 Baade ítara foóila edde dusára faáradar ore ézzon nekkar bonda accíl, zibá Pak-Ruh líoi edde bárai zai luwár geit or ínyot aiccé, ziyán báy imane furaiya. Héñtte bicí manúc ókkol ore cóor or bútore góli fare. Hé geit tan ítara lla Malik or hañse aná gíyeh. 25 Yárbaade Sául ore nizebaze kúligiyói, aar ítara híyan báy neeli tuwaitó Bárnabas Tarsús ot giiyé, 26 aar íba re eggwá rasta báy zaat accíl. Zaite-zaite atíkka tuwai fai Entíyok ot ainné. Hére ítara duní zon hé fírista wa Fitor ore eri giyyégoi. 11 Hétunot zomát or manúc ókkol or fúañti fura ek bosór Fitor únic ói nizoré nize hoór de, "Yala añí táikkil aar bicí manúc ore taalim dyíl. Entíyok sóiyigori zani faijjí, Malike Nizor fírista diferáí óilde foóila zaga, ziyán ot ummot ókkol ore añré Hérud or át ottu edde Yohúdi ókkole ziyán Isáyi hoói dáka gíyeh. 27 Hé októt Jerúsalem or acá gorí táikkil híyan ottu basaiyé." 12 Híyan ottu hoozzon nobi hére Entíyok ot aiccé. 28 buzí fari íba Yohánnar maa Moriyam or górtí Ítara ttu ezzon or nam accíl Agabos, zibá ye ot giiyé. Hé Yohánnna re Markus hoói yó dáke. tífai yore Pak-Ruhr hédayote agun hotá hoiyé Górtí híyan ot bicí manúc zoma ói dua gorát de ki, fura duniyait eggwá doóñr rañt óibo. Hotá accíl. 13 Fitore geit or doroza gán baijjaiye rár, híyan baáñcca Kalediyus or hókumot or októt Rođá nam or eggwá bañdi mayafua ye kúlidito fura óoil. 29 Héñtte ummot ókkole zee zedún aiccé. 14 Híba ye zettót Fitor or abas ót faiyé, díi fare hédun díi, Yohúdiyat asé de imandár kúciye geit no kúli duñri bútore zai hoór de, báiboináin dor hañse modot foónisaibar fáisela "Fitor dorozat tífai táikke!" 15 Ítara híba re goijjé. 30 Ítara hé modot tun Yohúdiyar zomát hoór de, "Tor matá hóraf óigiyói!" Montor híba or murubbi-neta ókkol or hañse Bárnabas edde ye zettót híyan sóiyi bóuli howát accíl, ítara hoór de, "Tóoile íba Fitor or fírista óibo deh." 16 Montor Fitor warawori doroza baijjat accíl. Aar ítara doroza gán kúille rár, Fitor ore dekí taajup óigiyói. 17 Fitore áte icára gorí ítara re nizám óito hoiyé, aar Malike íba re ziyól ottu keéngori neelai ainné de híyan ítara re buzákiye. Íba ye aró hoiyé de, "Tuáñra e hóbör yián Yakub edde oinno imandár báiboináin dore yó zanaidiyo." Baade íba héntu neeli ar ekkán zagat giyyégoi. 18 Biínnna óiye rár, Fitor hořé giyyói hoi ziyól or fóous ókkol or bútore doóñr úrussul óiye. 19 Hérude zettót Fitor ore tuwai loot nó faa, yóggwa ye hókum díye de, faáradar gún ore zerá

12 Hé din ókkol ot baáñcca Hérude zomát or kessú maincórere gereftar gorí-gorí zulúm gorát doijje. 2 Hé sílsila loi yóggwa ye Yohánnar bái Yakub ore toluwar loi kotól gorá baiyé. 3 Yóggwa ye zettót Yohúdi ókkol ottu híyan fosón laiggé de deikké, Fitor ore yó gereftar goijjé. Hé gótna gán Cútar-sára Ruñir-id or októt óoil. 4 Yóggwa ye Fitor ore gereftar gorí ziyól ot raikkíl, aar sair zon sair zon gorí sair daái fóous faára díyl. Yóggwar erada accíl de, Azadir-id baade íba re awam ókkol or muúntu

gorí mariféla zay bolla. Baade yóggwa Yohúdiya or fua, tui hárr kisím or dúka edde férokbazi ttu nise Kaisáriyat zai yore hooddin tálkkegoi. lói furaiya, aar hárr gom ham or ducon. Tui 20 Hé októt yóggwa Tayár edde Sídon cóor or Malik or uzu rasta re behañ gorá bilkúl bon manúc ókkol lói bicí guccát accíl. Montor ítara no gorbi níki? 11 Saá, Malik tor ulđa tíyaiye. beggún ek mon ói Balatái ore manaiyé, zibá Tui añdá ói hooddin fán beil or foór úddwa razmohól or zimmadar accíl, zeéne íte ítara re no deklibi.” Ebbe hétunot ítar uore kúwa edde modot goré. Baade ítara Hérud or hañse aái andár aái foijjé; aar ítare át ot dórí loizai fare cánti magat doijje, kiyólla-hoilel ítarar mulluk fán íte manúc átat doijje. 12 Ziín óiye hín dekí ore hé baáñcar mulluke hána lói solaitó. 21 hókumot-goróya wa ye iman ainné, kiyólla-Hétunot Hérude ítara re tarík díye, aar hé tarík hoilel yóggwa ye Malik or baabute ze taalim mozin yóggwa ye razfucák fiñdí nizor toktót faiyé hín lói taajup óigilgoi. 13 Baade Pául boói ítara re bacon diyat doijje. 22 Yóggwar edde ïbar sáaňti ókkol, Pafós ottu zaáns ot góri hotá fúni awam ókkole guzori hoór de, “Ibá Pampíliyat asé de Perga cóor ot aiccé, montor toh debotar abas, insán or no!” 23 Hérude Allar Yohánna ye ítara re eri Jerúsalem ot waafes taarif nó goré de héttolla Mabud or ek fírista ye giyyégoi. 14 Lekin ítara Perga ttu zai Pisídiyat asé yóggwa re éhon agát goijjé. Baade yóggwa re de En̄tiyok ot aiccé, aar ebaadot-or-din mujilíc-logé háifeliye aar morigiyóí. 24 Montor Allar hánat zai boiccégoi. 15 Tourat edde nobi ókkol kalam fólat accíl aar imandár ókkol bicí ówat or kitab ottu telawot goijjá ói baade, mujilíc-accíl. 25 Bárnabas edde Sául ottu tobolik or ham goijjá ói baade, Yohánna re fúaňti looi hánar sóddar ókkole ítarar hañse hotá diferáiyé de ki, “Báiyain, zodi tuáňra ttu honó nosíyoti Jerúsalem ottu waafes giyyégoi. Hé Yohánna re hotá téke, tóoile boiyan goró.” 16 Hétunot Páule tíyai, áte icára gorí hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáňra zetará Alla re dooro, añr hotá fúno: 17 Boni Isráil or Alla ye añárar bafdada gún ore basfloil, aar ítara re Ijip dec ot táite doóñir koum banaidíl, aar ïbar kudurutir áte ítara re héntu neelai ainníl. 18 Salic bosór foijjonto ïba ye moidan zagat ítarar adot ókkol ore bordac gorát accíl. 19 Yárbaade ïba ye Kánan mulluk or hárt twa zati re dóncó gorífelai Nizor bonda ókkol ore ítarar mulluk híyan miras diiyé. 20 lín beggún óite tokoriban sair-có fonzaic bosór laiggé. “Yárbaade nobi Sémuel or októ foijjonto Alla ye ítara re bisarhar ókkol diiyé. 21 Baade ítara eggwá baáñcca maiggé rár, Alla ye ítara re Binyamin or háandan ottu Kic or fua Sául ore diíl, zibá ye salic bosór foijjonto hókumot goijjil. 22 Alla ye Sául ore baáñcagiri ttu félaidi baade Dawud ore ítarar baáñcca banaáil, zibár baabute ïba ye yó gobá díye de ki, ‘Añí Añr mon or manúc ísafe Jesir fua Dawud ore faiyí, zibá ye Añr moncá beggún fura goríbo.’ 23 “Hé manúc cwar nosól ottu Alla ye Nizor waada mozin Boni Isráil ókkol olla eggwá Nejatdoya diferáiyé, ïba óilde Isá. 24 ïba aibár age Yaháya ye tamám Boni Isráil ókkol or hañse touwár báptismar tobolik goijjil. 25 Yaháya ye ïbar tobolik or ham furussat goijjá óibarcot hoóil de, ‘Tuáňra añí hon bóuli tåaro? Tuáňra Zibár talac gorór ïba añí no. Montor soó, añí baade eén Ekzon aiyér zibár téng or centár or fíta kúli bolla úddwa

13 En̄tiyok or zomát ot hoozzon nobi edde

ustat accíl. Ítara óilde Bárnabas, Símyon zibá re Halaiya ñake, Kureni cóor or Lukiyus, hókumot-goróya Hérud or falok bái Manain, edde Sául. 2 Ítara zeñtít ruza rakí Malik or ebaadot gorér, Pak-Ruh ye ítara re hoór de, “Bárnabas edde Sául ore oh ham olla háas gorí rakó, ze ham olla Añí ítara re ñahaiyí.” 3 Tóí ítara ruza rakí edde dua gorí baade, hé duní zon or uore át dí ítara re bidai gorídiye. 4 Tóí Bárnabas edde Sául ore Pak-Ruh torfóttu diferá gíyeh. Baade ítara Selukiyat giyyé, aar héntu zaáns ot góri Sáfírus ot giyyé. 5 Ítara Salamis cóor ot foóñsi mottor Yohúdir mujilíc-hána ókkol ot Allar kalam tobolik gorát doijje. Ítarar fúaňti modotgár ísafe Yohánna accíl. 6 Guñra ñiya báy zai ítara Pafós cóor foijjonto giyyé. Hére ítara eggwá Yohúdi jadugor edde misá nobi loot faáil zibár nam Bar-Isá. 7 Íte accíl hókumot-goróya Sergiyus Pául or dustó. Sergiyus ezzon buddíman manúc accíl, zibá ye Bárnabas edde Sául ore mataitó diferáil, aar ítara ttu Allar kalam fúinto saáil. 8 Montor jadugor Elumase (Yián óilde Girík zuban ot Bar-Isár dusára nam) ítarar muhálef goijjil, aar hókumot-goróya re iman ottu larifelaito saáil. 9 Montor Sául zibá re Pául óu ñake, ïba Pak-Ruh lói furaiya ói ítar uzu suk lagaidi saáí hoór de, 10 “Tui Ibilic

añí laayek no.' 26 "Ó báiyain, Ibrahím or fuain de boóut zon Beyohúdi, Pául edde Bárnavas or edde Alla re dooroya Beyohúdi ókkol, nejat or e fisá doijje. Tará duní zone ítara llói hotábattara hóbör añárar hañse foónsa gíyeh. 27 Jerúsalem hoiyé, aar Allar rahámot ot lagí tákí bolla ítara or báncinda ókkole edde ítarar sóddar ókkole re tuaijjo dijé. 44 Tarfo ebaadot-or-din cóor Isá re nó siné, aar hárr ebaadot-or-din nobi or beecbák manúc, Malik or kalam fúni bolla ókkol or ze boiyan ókkol telawot gorá zah, híin zoma óyiye. 45 Montor manúc or dol déki Yohúdi óu nó buzé, héttolla ítara Íba re fótua dí hín ókkol hásorote furaigiyói, aar ítara Páule hoór fura goijjé deh. 28 Ítara Íba re mariféla fore de hotár ulða hotá ókkol hoói yore Íba re de héndilla honó hosúri no faile yo, toóu Íba beizzotti goijjíl. 46 Hétunot Pául edde Bárnavabase re marifélaito Filat ore aros goijjíl. 29 Zeñtté ítara ttu Íbar baabute pak-kalam ot ziín asé hín beggún fura goijjá óyiye, Íba re kúruc ottu lamai eggwá hóbör ot raikkíl. 30 Montor Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé. 31 Aar Íba boóut din foijjonto uitarár hañse dahádiye, zetará Íbar fúañti Galil ottu Jerúsalem ot aiccíl. Ítara yala añárar koum or hañse Íbar gobá óyiye. 32 "Añára tuáñrar hañse e kúcir hóbör gán boiyan gorí, hañse fura goijjé. Zobur Córif or dui nombór rukút endilla asé, 'Tuñí óilade Añr Fua, aijja Añí Tuáñr Baf óiyi.' 34 Alla ye Íba re mora ttu zinda gorí ítarar fuain dor hañse, yáni añárar goijjé, héttolla Íbar haiya honódin no foñsibó. Alla ye endilla hoiyé, 'Añí tuáñra re pak edde sónyi niyamot diiyum, ziín Añí Dawud ore waada goijjílam.' 35 Hétolla Íba ye Zobur Córif or arek zagat óu hoiyé de, 'Tuñí Tuáñr Pakzon or gaar haiya re foñsító no diba.' 36 "Dawud toh Íbar zabanat Allar moksót or hédmot gorí baade moot or gúm ot forigiyói. Íba re nizor bafdana ókkol or fúañti dohón gorá gíyl, aar Íbar haiya foñsigígoi. 37 Montor Alla ye Zibá re mora ttu zinda goijjé Íbar haiya toh nó foñse. 38 "Hétolla, ó báiyain, añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór, ki hoilé, Isár duara guná maf faibar hotá tuáñrar hañse tobolik gorá zar. 39 Tuáñra Muúsar Córivot or duara ze guná ttu azad nó foo, híin beggún ottu uite azad faa zee niki Íbar uore iman ané. 40 Hétolla úñciyar táikko, zeéne nobi ókkole boiyan goijjé de hín tuáñrar uore no, ki hoilé, 41 'Ó tooñcábazi-goróya ókkol, soó, taajup ó aar dóncó óizogoi, kiyólla-hoile Añí tuáñrar din ot endilla ekkán ham gorí, ziyán tuáñra re honókiye buzádíle yo ekin goittá no.'" 42 Pául edde Bárnavas mujilíc-hána ttu neeli zaargói de októt, manúc ókkole aros gorát doiijje de, ítara re e hotá iín aibó de ebaadot-or-din aró boiyan goittó. 43 Mujilíc fúrai baade boóut zon Yohúdi edde Yohúdir dórmot faráiyé de boóut zon Beyohúdi, Pául edde Bárnavas or edde Alla re dooroya Beyohúdi ókkol, nejat or e fisá doijje. Tará duní zone ítara llói hotábattara hóbör añárar hañse foónsa gíyeh. 27 Jerúsalem hoiyé, aar Allar rahámot ot lagí tákí bolla ítara or báncinda ókkole edde ítarar sóddar ókkole re tuaijjo dijé. 44 Tarfo ebaadot-or-din cóor Isá re nó siné, aar hárr ebaadot-or-din nobi or beecbák manúc, Malik or kalam fúni bolla ókkol or ze boiyan ókkol telawot gorá zah, híin zoma óyiye. 45 Montor manúc or dol déki Yohúdi óu nó buzé, héttolla ítara Íba re fótua dí hín ókkol hásorote furaigiyói, aar ítara Páule hoór fura goijjé deh. 28 Ítara Íba re mariféla fore de hotár ulða hotá ókkol hoói yore Íba re de héndilla honó hosúri no faile yo, toóu Íba beizzotti goijjíl. 46 Hétunot Pául edde Bárnavabase re marifélaito Filat ore aros goijjíl. 29 Zeñtté ítara ttu Íbar baabute pak-kalam ot ziín asé hín beggún fura goijjá óyiye, Íba re kúruc ottu lamai eggwá hóbör ot raikkíl. 30 Montor Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé. 31 Aar Íba boóut din foijjonto uitarár hañse dahádiye, zetará Íbar fúañti Galil ottu Jerúsalem ot aiccíl. Ítara yala añárar koum or hañse Íbar gobá óyiye. 32 "Añára tuáñrar hañse e kúcir hóbör gán boiyan gorí, hañse fura goijjé. Zobur Córif or dui nombór rukút endilla asé, 'Tuñí óilade Añr Fua, aijja Añí Tuáñr Baf óiyi.' 34 Alla ye Íba re mora ttu zinda gorí ítarar fuain dor hañse, yáni añárar goijjé, héttolla Íbar haiya honódin no foñsibó. Alla ye endilla hoiyé, 'Añí tuáñra re pak edde sónyi niyamot diiyum, ziín Añí Dawud ore waada goijjílam.' 35 Hétolla Íba ye Zobur Córif or arek zagat óu hoiyé de, 'Tuñí Tuáñr Pakzon or gaar haiya re foñsító no diba.' 36 "Dawud toh Íbar zabanat Allar moksót or hédmot gorí baade accíl.

14 Ikóniyat Pául edde Bárnavas Yohúdi ókkol or mujilíc-hánat gíyé. Hére tará eéngori tobolik goijjé, zeén níki Yohúdi edde Beyohúdi becábíci ye iman ainné. 2 Montor ze Yohúdi ókkole iman nú ané ítara Beyohúdi ókkol ore uskaidi yore imandár báiyain dor ulða matá horáf gorídiye. 3 Toóu Pául edde Bárnavas hére boóut din táikkil; tará hímmot or sáaňte Malik or baabute taalim dito, aar Malike tarár áta illayi-nicán ókkol edde taajuippa harhána ókkol dahái Íbar rahámot or hotá sónyi dé sábut goittó. 4 Montor cóor or manúc ókkol faát-faát óigilgoi; kessú Yohúdi ókkol or híkka, aar kessú sáhabí gún or híkka. 5 Hétolla hodún Beyohúdi ye edde Yohúdi ye ítarar sóddar ókkol lói mili sólla goijjé de, Pául edde Bárnavas ore cíl or dola mari bolla edde beizzotti gorí bolla. 6 Montor tará híyan zani fajjé rár, héntu Lukáyoniya elakar cóor Lusítarat edde Darbit edde híin or atehaňsór

zaga ókkol ot dáigiyegoi, 7 aar hére lagatar de, "Allar raijjot góilte añára ttu hámaha bici kúchóbor toblik gorát accíl. 8 Lusítarat ézzon mosibot ókkol bordac gorá foribó." 23 Páule leng manúc boói tákito. Íba héndilla zormo edde Bár nabase hárri zomát ot murubbi-neta óoil, aar honódin áñri fajjé de nái. 9 Hé manúc ókkol tuillé, aar ruza rakí edde dua gorí ítara cwa Pául or boiyan fúnat accíl. Páule yóggwar re Malik or át ot gosáidiye, zibár uore ítara uzu díyan dórí saiye rér dékér de, yóggwa ttu iman ainné. 24 Tarfore tará Pisídiya elaka báy gom ói bolla iman asé, 10 héttola íba ye eggwá zai Pampúliyat aiccé, 25 aar Perga cóor ot doóñr abase ñak mari hoór de, "Tuáñr téngé kúchóbor toblik gorí Attaliya cóor ot giyyégoi. uzu gorí tíyo." Hétunot yóggwa fál mari týiaye 26 Baade héntu zaáñs ot góri waafes Enťiyok aar áñrat doijje. 11 Páule goijjé de ham mán olla rowana lojyé, zeré tará re ham uúin goittó dekí manúc ókkole guzori Lukáyonía zubane Allar rahámot or át ot gosáidiya gýyl ziín tará hoór de, "Añárar hañse insán or súrote debota ttu fura goijjá óiye. 27 Tará hére foónsi baade ókkol lami aiccé!" 12 Ítara Bár nabas or nam dyíl zomát or manúc beggún ore zoma goijjé, aar Zeyus, aar Pául or nam dyíl Harmis, kiyólla- Alla ye tarár áta ziín-zíín goijjé hín beggún hoilé íba ye kalam or hotá bicí hoító. 13 Zeyus ítarar hañse boiyan goijjé, aró boiyan goijjé de, debotar mondir gán cóor or ekkágori baáre Alla ye Beyohúdi ókkol olla yó iman or duwar accíl. Híyan or imame cóor or geít ot biríci goru kúille. 28 Baade tará hére ummot ókkol or fúañti ókkol edde golar mala ókkol ainníl, kiyólla- boóut din táikke.

15 Yohúdiya ttu kessú manúc nise aái imandár báiyain dore endilla taalim diyat doijje de, "Zodi Muúsar Córíyot mozín ázomi no goró, tuáñra nejat fai no faribá." 2 Híyan ot Páule edde Bár nabase ítara llói doró torkatorki edde barábari díye. Ahérít zomáte fáisela lóiyé de, Pául, Bár nabas edde ítarar búttottu hoozzon manúc uore Jerúsalem zai sáhabí gún lói edde buzurgó ókkol lói e mosólar baabute mocuwara gorá foribó. 3 Baade zomáte tará re diferáye; tará Fonikcýar edde Samáriar búttottu zaite-zaite hére imandár báiyain dore zanaiyé de, Beyohúdi ókkol keéngori Allar uzu fírer; híyané ítara beggún or hañse bicí kúci ainné. 4 Tará zeñítte Jerúsalem ot foónicce, zomát or maincé, sáhabí gúne edde buzurgó ókkole tará re estekbal goijjé, baade Alla ye tarár áta ziín-zíín goijjé hín beggún ítarar hañse boiyan goijjé. 5 Montor Féroci firka ttu imandár boinné de hoozone urí hoór de, "Beyohúdi ókkol ottu ázomi gorár zorur aar ítara re Muúsar Córíyot amól gorí bolla hókum díyar zorur." 6 Hétunot sáhabí gúne edde buzurgó ókkole hé mosóla gán or uore báfi bolla zoma óiye. 7 Hére boóut torkatorki ói baade Fitore urí ítara re hoór de, "Ó báiyain, tuáñra toh zano, boóut din age Alla ye añré tuáñrar héntu basíloiyé, zeéne añr muk ottu Beyohúdi ókkole kúchóbor or hotá fúni iman ané. 8 Aar Alla, zibá ye fottí ekzon or dil zane, íba ye Beyohúdi ókkol ore yó kobul goré de híyan ítara re Pak-Ruh dii yore sábut goijjé, zendilla íba ye añaára re yó diíl. 9 Íba ye añaára

edde ítarar bútore honó forók nó goré, kiyólla- adorja Bárñabas edde Pául or fúañti diferái hoilé íba ye toh ítara iman anóne ítarar dil ore bolla. **26** Bárñabas edde Pául óilde endilla manúc yó sáf goijjé. **10** Tói yala, ze zuañl añañar bafdada zetará añañar Malik Isá Mosihr nam or wasté ókkole boói nó fare aar añañra yó nó fari, yíba nizor zan hótarat félaiye. **27** Añañra Yohúdah ummot ókkol or hañd ot tulídi Alla re kiyólla re edde Sílas ore tuáñrar hañse diferáir, zetará entán gorór? **11** Añañra biccác gorí de, añañra nizor muké tuáñra re añañra leikkí de hín forí nejat faiyí de Malik Isár rahámote, zendilla ítara fúnaibo. **28** Pak-Ruh ttu edde añañra ttu gom yó faiyé.” **12** Hétunot manúc beggún nizám laiggé de, e zoruri hotá gún baade tuáñrar uore mári táikkil, aar Pául edde Bárñabas or áta ar honó fuñzá tulí no di bolla, **29** ki hoilé, tuáñra Alla ye Beyohúdi ókkol or hañse ze illayi-nicán muttir hañse kurbani diya háná ókkol na háiyo, ókkol edde taajuippa harhána ókkol dahál hín lou na háiyo, gola sibi marifélaya januwar tará ttu fúnat accíl. **13** Tará ttu hotá hoiyá ói or gusso na háiyo, edde zená no goríyo. Zodi baade, Yakube hoór de, “Báiyain, añr hotá fúno. tuáñra hín gorá ttu basi táko, bála óibo. Kúda **14** Sáimone añañra re buzádiye, Alla ye Beyohúdi háfiz.” **30** Baade tará re diferá gíyeh, aar tará ókkol or búttottu Nizor lla eggwá koum basíloito nise Ențiyyok ot giyé. Hére tará zomát or manúc cürut hondilla gori ítarar uzu nozor diyé deh. beggún ore zoma gorí ceñrí gán diiyé. **31** Manúc **15** Hotá híyan lói nobi ókkol or hotá yó mil ókkole ceñrí gán forí nosíyoti hotá loot faiyé há; pak-kalam ot endilla asé, **16** ‘Hín baade rár, bicí kúci óiye. **32** Yohúdah edde Sílas, zetará Añi waafes aiccúm, aar Dawud or raijjo re agor nize nobi, tará imandár báiyain dore boóut dóilla banai felaiyum. Híyan or báñgasúra ókkol hotá lói nosíyot goijjíl edde mozbut goijjíl. hónggori yore abar doró goríyum, **17** zeéne ar **33** Tará hére boóut din táki baade, imandár baki insán beggúne Mabud ore tuwa, tamám báiyain de tará re cántir dua loi bidai diyé, Beyohúdi ókkole úddwa, zetará re Añr bonda ói zeéne zetará tará re diferáye ítarar hére tará bolla dhaña giyéh. Mabude héndilla fórmáyiye, waafes zaigói fare. **34** Lekin Sílas ottu hére zibá ye hín **18** boóut age lóti zanaidi di aiyér.” taaaiza gom laiggíl. **35** Pául edde Bárñabas óu (*añon g165*) **19** Yakube aró hoór de, “Hétolla añr rai Ențiyyok ot aró táikkil, aar hére tará aró bicí óilde, Beyohúdi zetará Allar uzu fírer ítara re maincór fúañti manúc ókkol ore Malik or kalam añañra tokolíf no dih, **20** bólke añañra ítarar hañse or taalim diyat edde tobolik goráit accíl. **36** endilla lekí, ítara zen muttir hañse kurbani Hooddin baade Páule Bárñabas ore hoór de, diya nafak háná na háá, zená no goré, gola sibi “Aiyó, añañra ze cóor gún ot Malik or kalam marifélaya januwar or gusso na háá, edde lou tobolik goijjílam hín ot waafes zai imandár na háá. **21** Kiyólla-hoile Muúsar Córíyot toh báiyain ókkol keén asé saágói.” **37** Bárñabase agor zobana ttu lóti fottí cóore-cóore tobolik Yohánna re fúañti loizaitó saáil. Hé Yohánna gorá zar, aar fottí ebaadot-or-din mujilíc-háná re Markus hoóí yó ñake. **38** Montor Páule íba ókkol ot telawot gorá zar.” **22** Baade sáhabí re loizon gom no óibo bouli báippil, kiyóllagúne edde buzurgó ókkole zomát or manúc hoilé yár age íba ye ítara re Pampúliyat félai beggún lói mili fáisela goijjé de, ítarar búttottu zai ítarar fúañti ham ar nó goré. **39** Híyan olla hoozzon manúc basíloí Pául edde Bárñabas ítarar bútore één torkatorki óiye zeén níki ítara or fúañti Ențiyyok ot diferáibo. Ítara basíloye ezzon ottu ezzon síra óigiyoi. Baade Bárñabase de óilde, imandár báiyain dor bútore sóddar Markus ore fúañti looi zaáñs ot góri Sáifrus olla accíl de Yohúdah re, zibá re Barsába bólui hoó, bacá lóiyé. **40** Montor Páule Sílas ore baiccé, aar edde Sílas ore. **23** Tarár áta ítara e ceñrí gán imandár báiyain de ítara re Malik or rahámot diferáil: “Ențiyyok ot, Síriyat, Kilicíyat asó de or át ot gosáidi baade ítara rowana loiyé, **41** Beyohúdi imandár báiyain, tuáñrar báiyain aar zomát or manúc ókkol ore iman ot mozbut añañra sáhabí gún or edde buzurgó ókkol or goráí-goráí Síriya edde Kilicíya báy zaat doijje. torfóttu tuáñra re sólam. **24** “Añañra fúinni de, añañar héntu hoozzon manúc añañar honó hókum sára aáí tuáñra re tarár hotá lói ferecan goijjé, aar tuáñrar dil ot duk diyé. **25** Hétolla añañra beggúne razirobbot ói fáisela goijjí de, hoozzon manúc basíloí tuáñrar hére añañar

16 Zaite-zaite Pául Darbi cóor ot foónicce, baade Lusítara cóor ot. Hére Timóti nam or ezzon ummot accíl. Yóggwar maa óilde ezzon Yohúdi zibá imandár boinné, montor yóggwar baf accíl de Girík koum. **2** Lusítarat edde Ikóniyat

asé de imandár báiyain de yóggwar nam goittó. accíl. Ahérit Pául ottu bezar laiggíl, aar fíri 3 Pául ottu yóggwa re fúaňti loizaitó monehoiyé, hé jin nwá re hoór de, “Añí toré Isá Mosihr hé tolla yóggwa re hériyar Yohúdi ókkol or name hókum dír, tui ibáhr bútottu neelizagói.” zoriya ázomi goráil, kiyólla-hoile yóggwar baf Hétunot jin nwá híbar bútottu neeligiyoí. 19 Girík koum de híyan ítara beggúne zainto. 4 Montor hé bañdir girós ókkole dekér de, ítara Tará coore-cóore zai hookkán niyom uúin mani tjań hamai faribár acá ar nái, hétunot ítara Pául bolla zanaidíl ziín Jerúsalem or sáhabí gúne edde Sílas ore dóri somónit adikari ókkol or edde buzurgó gúne zari goijjíl. 5 Héndilla góri hañse tani-tani loigiyé. 20 Ítara tará re Romi zomát or manúc ókkol iman ot mozbut ówat bisarhar ókkol or hañse aní hoór de, “Manúc accíl, aar ítarar dol dinbodin barát accíl. 6 Pául iíne añárar cóor ot úrussul foida gorér; itará edde íbar sáaňti ókkol Fergiya edde Galatíyar óilde Yohúdi; 21 itará eén rosóm ókkol cíkar elaka báy zaat doiije, kiyólla-hoile Pak-Ruh ye ziín añára Romi ókkol olla gosón yáh manon tará re Ecíyat tobolik no goittó maná goijjíl. 7 zayes no.” 22 Awam ókkol óu Pául edde Sílas or Tará Misíya elakar címat foónsi baade Bitúniya hélauf ítarar bóng ot góille. Tói bisarhar gúne zilár bútore zai bolla kucíc goijjíl, montor Isár hókum díye de, tarár gair or hoor fárifelai tará Ruh ye tará re zaito nó deh. 8 Hétolla tará Misíya re bet mari bolla. 23 Ítara tará re bicígori mari báy zai nise Toras cóor ot giyégoí. 9 Hére Páule baade ziyól ot díyl, aar tará re mozbut gori raitta ekkán dorcón ot dekér de, Makedóniyar faáradi bolla ziyól or zimmadar ore hókum díyl. ézzon manúce tíyai yore íba re bicí aros gorí 24 Tói zimmadar gwá ye hé hókum fai yore tará hoór de, “Makedóniyat aái yore añára re modot re ziyól or ebbere bútor or kamárat raikké, gorogai.” 10 Páule dorcón nán dekí baade, añára aar tarár téng gun berít gólaide. 25 Baade Makedóniyat zai bolla éhon toiyar óigiyigoí, tokoriban adá raitta Pául edde Sílas dua gorér kiyólla-hoile añára buzí fajjí de, ítarar hañse edde Allar taarif or seér gaár, aar baki hodi kúchóbor tobolik gorí bolla Alla ye añára re ókkole híin fúnat accíl. 26 Atíkka hére eggwá ñaikké. 11 Hétolla añára Toras ottu zaáns ot ettór doóñr búsal aiccé, zeén nkí ziyól-hánar góri ruúru Samotarak ñiyat giflam, aar tarfor guijja úddwa tóttoraiye. Hétukkun ot ziyól or din Niyapúlis cóor ot. 12 Baade héntu Filíppi dorozá beggún edde hodir síyol lun kúligyoi. cóor ot giyí, ziyán Makedóniyar meén cóor aar 27 Zeñtté ziyól or zimmadar gwá gúm ottu Romi ókkol táke de zaga. Añára hére hooddin tám faiyé, yóggwa ye ziyól or dorozá gún kúla tákikilam. 13 Ebaadot-or-din añára cóor or geit̄ deikké rár súri neelai nizoré nize marifélaito or baáre hál or hañsat giyí, tñáaijjilam de hére saiyé, kiyólla-hoile yóggwa ye tñáaijjil de, hodi dua goittó ekkán zaga faiyum. Añára boói yore ókkol dáigiyegoí. 28 Montor Páule eggwá doóñr hodún beriyáin lói hotá hooílam zetará hére abase dák mari hoór de, “Nizoré hóti no goijjó; zoma óiye. 14 Fúner de ítarar bútore Tuatíra añára beggún eré así.” 29 Hétunot yóggwa ye cóor or Liídiya nam or eggwá mayafua accíl, batti magai duñri bútore giiyé, aar hafi-hafi zibá ye bayoinna rong or hoor besító. Híba Pául edde Sílas or téng or gurat foijjé. 30 Baade Allar ebaadotgár accíl. Pául or boiyan díyan yóggwa ye tará re baáre aní fusár gorér de, dí fúni bolla Malike híbar dil kúlidil. 15 Zeñtté “Jii, nejat faite añr ttu kii gorá foribó?” 31 Tará híba ye edde híbar góri tñáya ye báptisma loiyé, zuwab der de, “Malik Isár uore iman anó, tói híba ye añára re eén hoói nizor góri ot dawot tuñí edde tuáñr góri tñáya ye nejat faiba.” 32 díyl, “Zodi tuáñra añré Malik or imandár bóuli Tarfore tará yóggwa re edde yóggwar góri or tñáaro, tóoile aái añr góri ot tákogai.” Héndilla beggún ore Malik or kalam fúnaiye. 33 Hé rait hoói híba ye añára re mojbur goijjé. 16 Ek din or hé októt ziyól or zimmadar gwá ye tará añára duar zagat zair de októt eén óiye, añára re loizai tarár zohóm ókkol dúifelaiye, baade re ek bañdi ye loot faiyé zibá re eggwá gonot yóggwa ye edde yóggwar góri tñáya ye éhon bonar jine faiyé. Híba ye agun hotá hoói-hoói báptisma loiyé. 34 Tarfore yóggwa ye tará re nizor girós ókkol olla bicí tñáñ-foicá hamaitó. 17 nizor góri ot aní háná diiyé. Allar uore iman aní Híba ye Pául or edde añárar fisé-fisé aái guzori yóggwa edde yóggwar góri tñáya bicí kúci óiye. hoór de, “Manúc itará óilde Alla Tálar gulam, 35 Tarfor din biínna óiye rár, bisarhar gúne zetará tuáñrar hañse nejat or rastar hotá boiyan ziyól or zimmadar or hañse fulic ókkol diferái gorér.” 18 Híba ye héndilla boóut din fán gorát hoór de, “Manúc cún ore hálas gorí doh.” 36

Hétunot ziyól or zimmadar gwá ye Pául ore toratori Pául edde Sílas ore Beriyat duñraidiyé. hoór de, “Tuáñra duní zon ore hálás gorídi Hére foónsi yore tará Yohúdir mujilíc-hánat bolla bisarhar ókkole hókum díye. Tuáñra yala giiyé. 11 Hériyar Yohúdi hín Tisónika cóor or zaigói faribá; cántir sáaňte zoogói.” 37 Montor Yohúdi ókkol or túaro cáda-cída accíl, kiyólla-Páule fulic cún ore hoór de, “Añára hódun Romi hoilé ítara doóñr azzuye kalam fúni kobul goijjíl. manúc ói baade yo ítara añára re bisar ot no Ítara Páule ziín hoító hín fottí din pak-kalam tulí beggún or muúntu bet mari ziyól ot díye, tahákít gorí sóyi né na sóyi saító. 12 Hétolla aar ehón ítara añára re nizám or sáaňte hálás ítara ttu boóut zone iman ainné; héndilla boóut gorí dér de níki? Héndilla bilkúl ói no faribó; zon Girík mocúr mayafuain edde morottuain de ítara nizebaze aái añára re hálás goróukgai.” yó iman ainné. 13 Montor Tisónikar Yohúdi 38 Baade fulic cúne hotá hín bisarhar gún ore ókkole zeňtté Páule Beriyat óu Allar kalam zanayié, aar Pául edde Sílas Romi manúc de tobolik gorér de fúinne, ítara hére yó zai manúc fúni ítara dooraigiyói. 39 Ítara aái tará ttu maf ókkol ore uskaidi oulzoul foida goijjé. 14 Hétolla saiýé, aar tará re ziyól or baáre aní aros gorér imandár báiyain de toratori Pául ore doijjar de, “Meérbani góri cóor gán ottu zoogói.” 40 hañsat duñraidiyé, montor Sílas edde Timóti Tará ziyól ottu hálás ói baade Liídiyar góri ot hére táigilgoi. 15 Zetará Pául ore baráidito giíl giyyé; hére tará imandár báiboináin ókkol lói ítara íba re Aten cóor foijjonto foónsaidiye, aar Sílas edde Timóti zendilla fare héndilla hára Pául or hañse ai bolla hókum fai yore ítara waafes giyyégoi. 16 Páule Aten cóor ot Sílas olla edde Timóti lla entezar gorér de októt, hé cóor gán mutti loi furaiya de dekí íba ttu dil ot bicí ferecan laiggíl. 17 Hétolla íba ye mujilíc-hánat Yohúdi edde dindár Beyohúdi ókkol lói toskara ókkol goittó, héndilla somónit zai zetará re lootfa ítara llói yó fottí din goittó. 18 Ipíkuri edde Stoiki firkar hoozon úzure yó íba llói barábari díyat doijje, hodúne hoór de, “E fáltu ite kii hoító sár dé?” Ar hodúne hoór de, “Ite toh eggwá bidecí debotar baabute taalim der fán lager.” Ítara e hotá etollá hoiyé, kiyólla-hoile Páule Isár baabute edde mora ttu zinda ówar baabute kúchóbor tobolik gorát accíl. 19 Ítara Pául ore Ariyopagus mujilíc or hére aní fusáar gorér de, “Tui ze noya taalim ekkán doór híyan kii añára zani fajjum né? 20 Kiyólla-hoile tui toh añárar han ot endilla hotá ókkol anór, ziín honódin fúna nó zah, héttola añára ttu hín or sóyi maáni zainto monehoór.” 21 Tamám Ateni ókkol edde bidecítta ókkol zetará hé cóor ot tákito, ítara siríf noya-noya hotá ókkol howát edde fúnat țaim härító. 22 Páule Ariyopagus mujilíc ot tíyai hoór de, “Ó Ateni ókkol! Aní dekí de, tuáñra hárr mikká ttu bicí dindár. 23 Kiyólla-hoile aní berai-berai tuáñra fuñza goró de jiníc ókkol díyan dóri saáir de októt, aní endilla ekkán kurbani-gáñ yó deikki ziyán ot leikká asé de, ‘OSIN KÚDAR HAÑSE.’ Hétolla tuáñra no zani zibár fuñza gorór, aní íbar baabute boiyan gorí deh. 24 “Ze Alla ye duniyai re edde híyan ot asé de hín beggún

17 Tará Amfipolis edde Apoloniáa cóor báy zai Tisónika cóor ot aiccé, zeřé Yohúdir ekkán mujilíc-hánat accíl. 2 Páule nizor niyom mozin mujilíc-hánat giyyé, aar lagatar tin ebaadot-or-din foijjonto ítara llói pak-kalam ottu toskara ókkol goijjé. 3 Íba ye toskara gorí buzár de edde dolil der de ki, Mosih ttu duk faibar edde mora ttu zinda ówar zorur accíl. Íba ye hoiyé de, “Aní tuáñra re ze Isár baabute boiyan gorí, íba óilde hé Mosih.” 4 Ítara hoozone iman aní Pául edde Sílas lói bong óiye, héndilla doóñr ek dol Girík dindár manúc edde boóut zon mocúr mayafuain óu bong óiye. 5 Montor ar baki Yohúdi ókkol ottu gairot lagi bazar ottu hodún hóraf manúc lói eggwá daái baindé aar cóor ot úrussul foida goijjé. Ítara Jason or góri ore hámlea gorí Pául edde Sílas ore tuwaiyé, zeéne tará re awam ókkol or muúntu aní fare. 6 Montor tará re zettót tuwai nó faa, ítara Jason edde kessú imandár báiyain dore tani-ťani cóor or adikari ókkol or muúntu ainné, aar guzori hoór de, “Manúc ítará fura duniyait ferecani foida gorí yala eré yó aiccé, 7 aar Jasone ítará re nizor góri ot zaga diiyé. Itará beggúne baánicca Káisar or hókum or ulđa goré, aar hoó de, Káisar bade aró ekgwá baánicca asé, zibár nam Isá.” 8 Héndilla hoíl ítara awam ókkol or edde cóor or adikari ókkol or matá hóraf góridiye. 9 Montor Jason edde oinno manúc ókkol tará lla zabin óiye rár, sóddar ókkole tará re eridiyé. 10 Hé din raitta imandár báiyain de

foida goijjé, íba zettót asman zobin or Malik, íba tobolik gorát furafuri lagi táka cúru goijjé. Íba insán or áte banaiya mondir ókkol ot no téke. ye Yohúdi ókkol or hañse gobá díto de, Isá 25 íba honó kessúr muútac ot no fore, hétolla óilde Mosih. 6 Montor Yohúdi ókkole zettót íba ttu insán or át or honó hédmot or zorur nái, Pául or muhálefí edde beizzoti gorér, íba ye kiyólla-hoilé íba Nize fottíkiyo re zindigi dee, ítarar ulđa nizor gair or hoor zárifelai hoór de, niyác dee edde beggún dee. 26 Ekzon manúc “Tuáñrar lou wór zimma tuáñrar matár uore ottu íba ye fura duniyait táki bolla tamám koum óuk! Añí behosúr. Añí ehón ottu lóti Beyohúdi ókkol foida goijjé, aar ítarar hoñtté hon zagat ókkol or hére zaiyumbói.” 7 Yárbaade Pául tákibo hín óu íba ye age lóti fáisela gorí raikké. mujilíc-hána sári ek manúc or górt gijyé, zibár 27 Alla ye héndilla etollá goijjé, zeéne ítarar átai- nam Titus Yustus. Yóggwa Allar ebaadotgár átai tuwai faibar acáye íbar talac goré, montor accíl, aar yóggwar górgán mujilíc-hána dáke háleke íba añára honókiyo ttu duré de no. accíl. 8 Mujilíc-hána sóddar Krispuse edde 28 Kiyólla-hoilé añára toh íbar bútore zindigi yóggwar górt týia ye Malik or uore iman ainníl, harái, solafíra gorí edde zinda así. Tuáñrar héndilla Pául or boiyan fúni boóut Kórintióle kessú cáir ókkole úddwa endilla hoiyé, ‘Añára yó iman ainníl aar báptísmá lóil. 9 Ek din raitta yó íbar fuain.’ 29 “Hétolla, añára zettót Allar Malike Pául ore ekkán dorcón ot hoór de, ‘No fuain, añára ttu endilla kíyal nu aná foríbó de ki, qoraic, bólke howát ták, nizám ói no tákic, Kúdayi hoó de híyan cúna, sañdi, yáh fattór or 10 kiyólla-hoilé Añí tor fúañti-fúañti así. Tor dóilla ekkán sóbi, ziyán or cokól insán or aňka hóti gorí bolla toré honókiye hámla no goríbo, edde báfani lóti bana gijyéh. 30 Agor zabanat kiyólla-hoilé e cóor ot Añí ttu bicí manúc manúc ókkole Alla re no zainto de híyan íba asé.’ 11 Tói Pául der-bosór foijjonto Kórin ot ye dekile yo nó deké fángori tákito, montor tákí maincóré Allar kalam or taalim dyíl. 12 yala íba ye hárz zagar manúc beggún ore touwá Montor Galiyo zeñtté Akaya elakar hókumotgorí bolla hókum der. 31 Kiyólla-hoilé íba ye goróya accíl, Yohúdi ókkol ektofák ói Pául or ekgwá din tík gorí raikké, ze din ot íba ye Nizor hélfat týaiye aar íba re adalot ot ainné. 13 Ítarar basfloiya Manúc cwar áta insáf lóti duniyair hoór de, ‘Manúc ibá ye maincóré Allar ebaadot bisar goríbo. íba ye híyan íba re mora ttu zinda endilla torikaye goittó uskaider, ziyán Córivot gorí manúc beggún or hañse sábut goijjé.’ 32 or ulđa.’ 14 Páule hotá howá cúru goítté, Galiyo Zeñtté ítarar mora ttu zinda ói ujrás baabute ye Yohúdi ókkol ore hoór de, ‘Ó Yohúdi ókkol, fúinne, hoozone Pául ore téceraiye, montor zodi tuáñrar elzam yián honó sóyi hosúr yáh ar hodúne hoór de, ‘Añára yián or baabute gollot ham or baabute óito, tóole tuáñrar hotá tuáñr ttu arek motto fúniyum.’ 33 Baade Pául fúnion añr lla hazor óito. 15 Montor yián ot hé mujilíc ottu giiyégoi. 34 Hoozzon manúc íba zettót taalim, nam edde tuáñrar nizor córivot llói bóng díye aar iman ainné. Imandár ítarar or baabute súwal gólgaiya asé, yián ore tuáñra bútore mujilíc híyan or membór Diyonísius nizebaze hól gorógoi; añí endilla maamelar accíl, Damari nam or eggwá mayafua accíl, bisarhar óito no saáir.’ 16 Héen hoói yóggwa fúañti aró hoozzon accíl.

18 Yárbaade Pául Aten cóor ottu bacá lói Kórin cóor ot giiyé. 2 Hére íba ye Ekúila nam or ézzon Yohúdi loot faiyé, zibá Pontus ot zormo óoil. Baáñcca Kalediyuse Yohúdi beggún ore Rom sári zaitogói hókum dyíl de héttolla, yóggwa kessú taim age yóggwar bou Prisila re looi Itáli ttu aáigilgoi. Páule ítarar re saító giyyé, 3 aar íba yó zettót ítarar dóilla tamber-takoya, íba ítarar fúañti tákí ham goijjíl. 4 íba ye fottí ebaadot-or-din mujilíc-hána toskara ókkol gorí-gorí Yohúdi ókkol ore edde Girík ókkol ore borai anfbar kucíc goittó. 5 Zeñtté Sílas edde Timóti Makedóniya ttu aiccé, Páule kalam

ye ítarar re adalot ottu duñraidiyé. 17 Hétunot ítarar beggúne mujilíc-hána sóddar Sostin ore dóri yore adalot or muúntu mara-dóra goijjé. Montor Galiyo ye híin or híkka honó díyan nó deh. 18 Pául Kórin ot boóut din tákí baade, imandár báiboinán dor ttu bidai loi zaáñs ot góri Siíriya mulluk ot zai bolla rowana óiye; fúañti Prisila edde Ekúila yó accíl. Kinkíriya cóor ot táite íba ye nizor sul harifelail, kiyólla-hoilé íba ekkán manoc or tole accíl. 19 Tará ífisás cóor ot foónsi baade Páule Prisila edde Ekúila re hére raikké. Baade íba nize mujilíc-hána zai yore Yohúdi ókkol lóti toskara gorát doijje. 20 Yohúdi ókkole íba re aró hooddin ítarar fúañti tákí bolla aros goijjíl, montor íba

razi nō. 21 Bólke zaibarcót ítara re hoór de, toskara ókkol gorí ítara re bořaibár kucíc goijjil. “Alla ye sailé añí tuáñrar hañse abar aiccum.” 9 Montor ítara hoozzon or dil doró óigilgoi, Baade íba zaáns ot góri Ífisás ottu rowana óiye, aar ítara iman nu aní maincór muúntu Malik 22 aar Kaisáriyat lami baade uore Jerúsalem ot or Torikar baabute gifot ókkol gorát doijje. giiyé. Tarfore hériyar zomát or manúc ókkol Hétolla Pául ítara ttu síra óigilgoi aar ummot ore sólam zanai Entiyok or giiyégoi. 23 Hére ókkol ore fúañti loizai Turanus nam or ezzon hooddin táki baade íba Galatíya edde Fergiya manúc or morkos ot fottí din toskara goittó. 10 elakar agagurat zai-zai ummot ókkol or iman Héndilla dui bosór fán ówat accíl, héttola Ecíyat mozbut gorát accíl. 24 Hé októt Apólos nam or tákitó de Yohúdi edde Girík beggúne Malik ézzon Yohúdi Ífisás ot aiccíl, zíbá Alexzendariya or kalam fúni fajjjil. 11 Alla ye Pául or duara cóor ot zormo óoil. Yóggwa ye cündorgori waáz endilla taajuippa keramot ókkol goittó, 12 zeén goittó, aar pak-kalam furafuri zainto. 25 Yóggwa níki íbar nummal edde gaar uoror hoor ókkol ye Malik or torikar baabute taalim faáil, aar bicí sbar gaat bazái biyaraímmar hañse loizailé, josbar sáaňte Isár baabute sóiyigori taalim dito ítarar biyaram ókkol gom óizaytoi aar hóraf jin edde cíkka díto, montor yóggwa ye zainto de ókkol neelizaytói. 13 Hoozzon Yohúdi zetará siríf Yaháyar báptísmar baabute. 26 Yóggwa zaga-zaga zai manúc ókkol ottu hóraf jin ókkol ye hímmot or sáaňte mujilíc-hánat waáz gorát dáfaito, ítara Malik Isár nam estemal gorí yó doijje, montor Prísila ye edde Ekúila ye zeñtté héndilla goríbar kucíc goijjil. Ítara hoiyé de, yóggwar hotá fúinne, ítara yóggwa re ítarar gór “Añára toré Isár name neelai bolla hókum dír, ot loizai Allar rastar baabute aró cündorgori Zibár baabute Páule tobolik goré.” 14 Sekiva buzáyiye. 27 Apólos ottu Akaya elakat zaito nam or ézzon Yohúdir doóñr imam or hánit twa monehoiyé rár, Ífisás or imandár báiboináin fua ye yó héndilla goittó. 15 Ekbar hóraf jine ókkole yóggwa re hímmot díye, aar yóggwa ítara re hoór de, “Isá re toh añí siní, aar Pául re estekbal gorí bolla hériyar ummot ókkol ore yó siní, montor tuáñra hon?” 16 Hétunot ze or hañse ekkán ceñrí leikké. Aar zetará Allar manúc cwa re hóraf jine faiyé íte ítara háñt óu rahámote iman ainné ítara re yóggwa ye hére zon or uore záp maijje, aar ítara beggún ore foónsi baade bicí modot goijjé. 28 Kiyólla-hoile ziti eén hámla goijjé, zeén níki ítara zohóm fai yóggwa ye Isá óilde Mosih de híyan pak-kalam gór gán ottu biyossor dáigiyegoi. 17 Tói Ífisás ottu dolil diyat accíl, aar héndilla gorí yóggwa ot tákoya Yohúdi edde Girík beggúne zettót e ye manúc ókkol or muúntu Yohúdi ókkol ore hóbor yián faiyé, ítara beggún dooraigiyó, aar zuresúre gollot sábüt goijjil.

19 Apólos Kórin ot tákite, Pául Ecíya elaka báy sofór gorí Ífisás ot aiccé. Hére íba ye hoozzon ummot loot faáil. 2 Íba ye ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra iman ainnó de októt Pak-Ruh faáila né?” Ítara zuwab der de, “Nó fai, añára toh Pak-Ruh asé bóuli úddwa nó fúni.” 3 Hétunot Páule fusár gorér de, “Tóoile tuáñra har báptísmá loiyó dé?” Ítara zuwab der de, “Yaháyar báptísmá.” 4 Páule hoór de, “Becók Yaháya ye touwár báptísmá díye. Montor íba ye toh manúc ókkol ore endilla hoíl, ‘Afíi baade aibó de Íbar uore iman aníyo, yáni Isár uore.’” 5 Hotá híyan fúni ítara Malik Isár name báptísmá loiyé. 6 Aar Páule ítarar uore át díye rár, ítarar uore Pak-Ruh aiccé, baade ítara gabí Zubane hotá howát doijje, aar Allar kalam boijan gorát doijje. 7 Ítara tokoriban baró zon beraáin accíl. 8 Yárbaade Pául mujilíc-hánat zai tin mac hímmot or sáaňte tobolik goijjil, aar Allar raijjor baabute

manúc ókkol or dil zitat accíl. 21 Híin beggún ói baade, Páule Makedóniya edde Akaya elaka báy Jerúsalem ot zaito niyot goijjé. Íba ye hoiyé de, “Hére zai baade añí ttu Rom cóor ot óu zaa foribó.” 22 Tói íba ye nízor dui zon modotgár ore, yáni Timótí re edde Erastus ore sbar age Makedóniyat diferáyiye, montor íba Ecíya elakat hooddin táigilgoi. 23 Hé októt Malik or Torikar baabute doóñr hánggama uitté. 24 Kiyólla-hoile hére Dímiteriyus nam or ezzon rufar bainna accíl, zee níki devi Artemis or gura-gura mondír ókkol banaitó, aar hé hame mistíri ókkol olla

bicí fáidai aintó. **25** Yóggwa ye ítara re edde soó, tóoile híyan kaanuni mujilíc ot fáisela héndilla ham or oinno mistíri ókkol ore fúañti gorá foribó. **40** Ajja óiye de hánggamar zoriya matai hoór de, “Báiyain, tuáñra toh zano, añára añárár uore elzam foribár dör asé. Zodi fore, e ham or zoriya bála amodoni fair. **26** Tuáñra añára e hánggamar honó wajá dahái no faijjum, yián óu dekór edde fúnor, Páule siríf Ífisás kiyólla-hoílé yián or toh honó gom wajá nái.” ot no bólke fura Ecíyar bicí maincóré úddwa **41** Híyan hoóí baade yóggwa ye mujilíc hótom bíraifelaiye deh. Íba ye hoó de, át or banaiya debota ókkol kessú no. **27** Híyan or zoriya siríf añárár ham or uore bodnam aibó de no, bólke muhán devi Artemis or mondir or izzot or hání yó óibo aar híbar muhángiri yó nac óizayboi, zíbá re Ecíyar edde fura duniyair maincé fuñza goré.” **28** Híyan fúni ítara ttu bicí guccá uiítté, aar guzori-guzori hoór de “Íficiól or devi Artemis muhán.” **29** Éhon or bútore guñra cóor gán oulzoul ot forigiyói. Manúc ókkole Gayus edde Aristarkus nam or ze dui zon Makedóniol Pául or fúañti sofór ot zaar ítara re dórifelai fúañti ekku duñre, mujilíc goré de zaga gán ot giyé. **30** Montor Pául manúc or daái or muúntu zaito saiýe rár, íba re ummot ókkole zaito nó deh. **31** Ecíyar hoozzon elakayi zimmarad ókkol zetará Pául or dustó, ítara yó íbar hañse ekkán hóbor foónsai bicí aros goijjíl de, íba zen mujilíc goré de zaga gán ot no zaa. **32** Hére manúc ókkol guzorat accíl, hodúne yián hoóí guzorer aar hodúne waán hoóí guzorer. Boóut zone ítara hére kiyólla zoma óiye de úddwa hoi no fare. **33** Hodún Yohúdi ye Alexzendar ore manúc or daái war bútottu neelai ítarar muúntu díye; yóggwa ye manúc ókkol ore áte icára gorí nizám óito hoiyé, zeéne yóggwa ye mujilíc or muúntu sófafí dí fare. **34** Montor ítara zettót yóggwa Yohúdi de híyan ót faiyé, ítara beggúne ek abase dui gónda foijjonto endilla guzorat accíl, “Íficiól or devi Artemis muhán.” **35** Baade ahérít, cóor or kerani ye manúc ókkol ore nizám márai hoór de, “Ó Íficiól, e hotá yián toh beggúne zane, Ífisás óilde muhán devi Artemis or mondir or edde sóbi waán or sóoñloya, ziyán asman ottu foijjé. **36** Hétolla, ífin zettót inkar gorí no fare de héndilla hákikot ókkol, tuáñra ttu nizám ón sáa, aar bánggori kessú no gorón sáa. **37** Kiyólla-hoílé tuáñra e manúc ziín ore egré ainnó, ítara no mondir ottu dahañiti goijjé aar no añárár devir kuféri goijjé. **38** Hétolla, zodi Dimiteriyus ottu edde yóggwar sáañti mistíri ókkol ottu honókiyor ulða cékayot téke, adalot ókkol toh kúla asé, aar hákim ókkol óu asé. Hére zai ítara ezzon olla ezzone mooddima goróukgoi. **39** Montor zodi tuáñra yaar túaro kessú goittó

20 Hánggama bon óizaygoi baade, Páule ummot ókkol ore mata baiyé, aar ítara re hímmot dí baade ítara ttu bidai loi Makedóniyat zai bolla bacá lóiyé. **2** Hére foóñsi baade, hériyar elaka ókkol ot zai-zai imandár báiyain dore becábicí hímmot dí baade Giris ot aiccé. **3** Íba hére tin mac táikkil, aar zaáñs ot góri Síriya nulluk ot zaibar age Yohúdi ókkole íbar hélef sail gúraiye de héttolla, íba Makedóniya báy waafes zaitogói fáisela goijjé. **4** Pául or fúañti hoozzon sáañti accíl, ítara óilde, Beriya ttu Purus or fua Sopétar, Tisónika ttu Aristarkus edde Sékundus, Darbiya ttu Gayus, Timóti, Ecíya ttu Tukikus edde Torofímos. **5** Ítara age neeli zai Toras ot añára lla entezar gorí táikkil. **6** Cútar-sára Ruñir-id baade añára zaáñs ot góri Filíppi ttu bacá lóiyé, aar fañs din or bútore ítarar hére Toras ot foóñci; hére añára háñt din táikkilam. **7** Háftar foóila din, zeñtté añára fúañti hana hái bolla zoma óiyi, Páule manúc ókkol ore waáz gorát doijje, aar tarfor din rowana óíbar niyote adá rait foijjonto gorát accíl. **8** Añára uoror talar ze kamárat fúañti zoma óiyi, hére bicí serak ókkol zolat accíl. **9** Ezzon juwan manúc zanálar dáke góri boírá accíl. Yóggwar nam óilde Etukus. Pául or waáz zetó lamba ór, manúc cwa héto gúm ot forat accíl. Ahérit mur gúm ot fori yóggwa tin talar uottú meñit forigiyói, aar yóggwa re tuillé rár mora loot faiyé. **10** Pául nise zai yóggwar uore fori añza mari döri hoór de, “No dooraiyó, yoggwá ttu aijjó foran asé.” **11** Baade Pául abar uoror talar zai ruñi báñgi háiye, aar fózor fáre foijjonto hotábattara hoóí baade héntu giyyégoi. **12** Manúc ókkole juwan fua wa re góri ot zinda loigiyé, aar ítara añañta nó kúci óiye deh. **13** Añára age neeli zai zaáñs ot urí Asos cóor ot zai bolla rowana óiyi, zentú Pául ore tulí loiyum hoóí niyot goijjí. Íba ye héndilla entezam etollá goijjé, kiyólla-hoílé íba hére áñri-áñri zaibar niyot goijjíl. **14** Zeñtté íba ye añára re Asos ot loot faiyé, añára íba re zaáñs ot tulí looi Mitulen cóor ot aiccí. **15** Aar héntu zaáñs ot góri zai tarfor din

Kiyos ɖiyar muúntu foóñicci, yár tarfor din Hé kalame tuáñrar ruúhani torki gorí faribó, Sámos diyat aiccí, baade yár tarfor din Miletus aar pak gorá gýyeh de ítarar bútore cámil gorí cíor ot foóñicci. 16 Kiyólla-hoilé Páule age lóti miras dii faribó. 33 Añí toh honókiyor cúnafásela goijjíl de, zaáñs ot góri zaibarcót Ífisás cañdir, yáh hoorsuor or lalós nó gorí. 34 Tuáñra ot no gólibo, zeéne íba ttu Ecíyat ʈaim hara no nize de zano, añr e át ifíne ham gorí añr edde fore, kiyólla-hoilé íba ye Jerúsalem ot foóñsi añr sáañti ókkol or zorurot ókkol fura goijjí. 35 bolla duadi goijjíl, farilé, Pen̄tikos or din. 17 Añí goijjí de hárr kessú loi tuáñra re daháyi Miletus ottu Páule Ífisás ot hóbor díferái zomát de ki, héndilla dorómoro meénnnot gorí-gorí or murubbi-neta ókkol ore mataiyé. 18 Ítara añára ttu komzur ókkol ore modot gorár zorur, zeñtté íbar hére aiccé, íba ye ítara re hoór aar Malik Isár e hotá monet raká foribó, ziyán de, “Tuáñra nize toh zano, añí Ecíyat aiccí de íba Nize hoiyé, ki hoilé, ‘Lowar túaro diiya bicí foóila din lóti tuáñrar fúañti hárrekéengori mubarek.’” 36 Hín hoiyá ói baade, Páule añrú haraálam. 19 Yohúdi ókkol or sail or zoriya añr kúlamela góri edde góre-góre taalim diyí. 21 Añí Yohúdi ókkol ore edde Girík ókkol ore horagori zanaidiyí de, ítara ttu touwá gorí Allar uzu fíra foribó, aar añárarar Malik Isár uore iman aná foribó. 22 “Aar ehón, Pak-Ruhr hotá mozin añí Jerúsalem ot zair, hére añr uore kii guzoribó añí hoi no fari. 23 Añí siríf yián zani, Pak-Ruh ye añré fottí cíor ot zanaider de ki, ziyól edde mosibot añár lla entezar gorí asé. 24 Hái! Añí añr zan ore nizor lla honó muillo bouli no táari; añr siríf niyot óilde, tobolik or ham edde ze zímmadari Malik Isá ttu añí faiyí híyan adai gorón, yáni Allar rahámot or kúchóbor or gobá dón. 25 “Yala añí zani, tuáñra zetarár hañse añí Allar raijor tobolik goijjí, tuáñra añr muk ar no dekiba. 26 Hétolla aijja añí tuáñra re hoóir, tuáñra honókiyor lou wór zimma añí no. 27 Kiyólla-hoilé añí toh Allar furafuri moncá re tuáñrar hañse boiyan goitté fissá nó mari. 28 Hétolla nizoré nize úñciyar aar Pak-Ruh ye tuáñra re bérásol or zák zibár saásita-goróya banayé yíba guñra re lói yó úñciyar. Allar zomát or soroya bono, ziyán íba ye Nizor Fuar lou loi kinné. 29 Añí zani, añí zaigói baade tuáñrar bútore hótarnak rangkuñir ókkol aibó, aar bérásol or zák ore hotí goríbo. 30 Ebbe tuáñrar bútottu úddwa kessú manúc uýí báañra-báañra hotá ókkol hoibó, zeéne ummot ókkol ore ítarar híkka gorífelai fare. 31 Hétolla úñciyar táikko! Monot rakíyo de, tin bosór foijjonto añí raite dine suk or faní bácaí-bácaí tuáñra re nicót gorá bon nó gorí. 32 “Yala añí tuáñra re Allar át ot edde íbar rahámoti kalam ot gosáidir.

Hé kalame tuáñrar ruúhani torki gorí faribó, Sámos diyat aiccí, baade yár tarfor din Miletus aar pak gorá gýyeh de ítarar bútore cámil gorí cíor ot foóñicci. 16 Kiyólla-hoilé Páule age lóti miras dii faribó. 33 Añí toh honókiyor cúnafásela goijjíl de, zaáñs ot góri zaibarcót Ífisás cañdir, yáh hoorsuor or lalós nó gorí. 34 Tuáñra ot no gólibo, zeéne íba ttu Ecíyat ʈaim hara no nize de zano, añr e át ifíne ham gorí añr edde fore, kiyólla-hoilé íba ye Jerúsalem ot foóñsi añr sáañti ókkol or zorurot ókkol fura goijjí. 35 bolla duadi goijjíl, farilé, Pen̄tikos or din. 17 Añí goijjí de hárr kessú loi tuáñra re daháyi Miletus ottu Páule Ífisás ot hóbor díferái zomát de ki, héndilla dorómoro meénnnot gorí-gorí or murubbi-neta ókkol ore mataiyé. 18 Ítara añára ttu komzur ókkol ore modot gorár zorur, zeñtté íbar hére aiccé, íba ye ítara re hoór aar Malik Isár e hotá monet raká foribó, ziyán de, “Tuáñra nize toh zano, añí Ecíyat aiccí de íba Nize hoiyé, ki hoilé, ‘Lowar túaro diiya bicí foóila din lóti tuáñrar fúañti hárrekéengori mubarek.’” 36 Hín hoiyá ói baade, Páule añrú haraálam. 19 Yohúdi ókkol or sail or zoriya añr kúlamela góri edde góre-góre taalim diyí. 21 Añí Yohúdi ókkol ore edde Girík ókkol ore horagori zanaidiyí de, ítara ttu touwá gorí Allar uzu fíra foribó, aar añárarar Malik Isár uore iman aná foribó. 22 “Aar ehón, Pak-Ruhr hotá mozin añí Jerúsalem ot zair, hére añr uore kii guzoribó añí hoi no fari. 23 Añí siríf yián zani, Pak-Ruh ye añré fottí cíor ot zanaider de ki, ziyól edde mosibot añár lla entezar gorí asé. 24 Hái! Añí añr zan ore nizor lla honó muillo bouli no táari; añr siríf niyot óilde, tobolik or ham edde ze zímmadari Malik Isá ttu añí faiyí híyan adai gorón, yáni Allar rahámot or kúchóbor or gobá dón. 25 “Yala añí zani, tuáñra zetarár hañse añí Allar raijor tobolik goijjí, tuáñra añr muk ar no dekiba. 26 Hétolla aijja añí tuáñra re hoóir, tuáñra honókiyor lou wór zimma añí no. 27 Kiyólla-hoilé añí toh Allar furafuri moncá re tuáñrar hañse boiyan goitté fissá nó mari. 28 Hétolla nizoré nize úñciyar aar Pak-Ruh ye tuáñra re bérásol or zák zibár saásita-goróya banayé yíba guñra re lói yó úñciyar. Allar zomát or soroya bono, ziyán íba ye Nizor Fuar lou loi kinné. 29 Añí zani, añí zaigói baade tuáñrar bútore hótarnak rangkuñir ókkol aibó, aar bérásol or zák ore hotí goríbo. 30 Ebbe tuáñrar bútottu úddwa kessú manúc uýí báañra-báañra hotá ókkol hoibó, zeéne ummot ókkol ore ítarar híkka gorífelai fare. 31 Hétolla úñciyar táikko! Monot rakíyo de, tin bosór foijjonto añí raite dine suk or faní bácaí-bácaí tuáñra re nicót gorá bon nó gorí. 32 “Yala añí tuáñra re Allar át ot edde íbar rahámoti kalam ot gosáidir.

21 Añára ítarar héntu zaigói baade, zaáñs ot góri ruúru Kos diyat giyí. Tarfor din Rodes diyat, aar héntu Patara cíor ot. 2 Foníkciyát zaar de ekkán zaáñs loot fai, añára híyan ot urí rowana óiyí. 3 Aar Sáifrus ɖiya wa deikkí rár, yíbar doóin míkká báy zai Siíriya mulluk or Tayár ot laimmí, zeñé zaáñs or malsámana ókkol lamaibár hotá accíl. 4 Hére ummot ókkol tuwai fai yore añára ítarar fúañti ek háfta táikki. Pak-Ruhr hédayote ítara Pául ore maná goijjíl de, Jerúsalem ot no zaito. 5 Zeñtté añára rowana óíbar októ óiyé, añára héntu bacá lói añárar sofór ot zaa cúru goijjí. Ítara bou fuain cóo beggúne añára re cíor or baáre foijjonto baráidiye. Hére añára doijjar hañsat añrú félai dua goijjí. 6 Baade ezzon ottu ezone bidai loi añára zaáñs ot uiitígoi, aar ítara nizor górt waafes giyégoi. 7 Tayár ottu zaáñs lói sofór gorí Patolomis cíor ot foóñicci, aar hériyar imandár báiboináin dore sólam zanai ítarar fúañti ek din táikki. 8 Tarfor din añára rowana ói Kaisáriyat foóñicci, aar kúchóbor tobolik-goróya Filíp or górt ot táikki. Hé Filíp accíl Jerúsalem ot háñt zon modotgár basiloil de ítarar bútottu ekzon. 9 Yóggwa ttu sair gwá abiyáta zérfua accíl, zetará nobi ísafe Allar kalam hoító. 10 Añára hére boóut din tákar baade, Yohúdiya ttu Agabos nam or ezzon nobi aicçíl. 11 Yóggwa añárarar hañse aáí Pául or dualir looi nizor át téng bañdífelai hoóir de, “Pak-Ruh ye fórmár de, ‘Jerúsalem ot Yohúdi ókkole e dualir girós ore endilla gori bañdíbo, aar íba re

Beyohúdi ókkol or át ot gosáidibo.” 12 Híyan zanaidiyé de, pak-sáf ówar din hoñtté céc óibo fúni añára edde hériyar manúc ókkole Pául ore aar ítara fottí ekzon olla hoñtté kurbani diya Jerúsalem ot no zaito fóriyat goijjí. 13 Montor zaybo. 27 Háñt din fura óibar kessú taim age, Páule zuwab diyé de, “Tuáñra hañdaharí gorí Ecíyar Yohúdi ókkole Pául ore baitul-mukaddos aña dil báñgifelor kiyá? Añí toh Jerúsalem ot or bútore deikké rár, manúc ókkol ore uskaidi Malik Isán nam or wasté siríf bañdá hái bolla íba re dorífelaiye. 28 Ítara guzoran mari hoór de, toiyar así de no, bólke mori bolla úddwa toiyar “Ó Boni Isráil ókkol, añára re modot gorógai! E así.” 14 Íba re zettót añára manai no farir, añára manúc ibá óilde ubá zibá ye agagura fottíkiyo re yián hoói nizám mári táikki, “Malik or moncá añárar koum or, añárar Córíyot or, edde e zagar fura óuk.” 15 Hé din ókkol baade añára toiyar hélaf taalim deh. Aar híin baade yo, ibá ye Girík ói uore Jerúsalem ot zai bolla rowana loiyí. 16 ókkol ore baitul-mukaddos ot aní e pak zaga Añárar fúañti Kaisáriya ttu hoozzon ummot re nafak gorífelaiye.” 29 Ítara héndilla kiyólla óu giíl; ítara añára re Sáifrus diyar Manason hoiyé hoilé, yár age ítara ífici manúc Torofímos nam or ezzon manúc or góri ot loigiyé, zeré ore sbar fúañti cóor or bútore deikkíl, aar añára tákibar hotá accíl. Hé manúc cwa accíl táchijil de, Páule yóggwa re baitul-mukaddos ot agor ummot ókkol ottu ezzon. 17 Zeñtté añára ainné. 30 Tarfore guñra cóor ot hánggama foida Jerúsalem ot foónicci, imandár báiboináin de óigiyoi, aar manúc ókkole fúañti ekkú duñre añára re kúcir sáaňte estekbal goijjé. 18 Tarfor aái Pául ore dorífelaiye, baade íba re baitul-din Páule añára re fúañti looi Yakub ore saító mukaddos ottu tani baáre aní, éhon geit tún giiyé. Hére zomát or buzurgó beggún házir bon gorífelaiye. 31 Ítara íba re marífeleito kucíc accíl. 19 Páule ítara re sólam zanai baade, sbar gorér de októt, Romi téerang or zonnal or hañse toblik or ham or duara Alla ye Beyohúdi ókkol ekkán hóbor foónicce de ki, “Fura Jerúsalem ot or dormiyan ot ziín-zíiñ goijjé hín ekkán-ekkán úrussul soler.” 32 Híyan fúni mottor hé zonnale boiyan gorát doijje. 20 Híin fúni ítara Allar hoozzon fóous edde cáap fúañti looi duñri taarif goijjé, aar Pául ore hoiyé de, “Bái, tuñí manúc or dol lwát giyé. Manúc ókkole zonnal toh dekór, hotó ázar Yohúdi ókkole iman ainné, lwá re edde fóous ókkol ore deikké rár, Pául aar ítara beggún ottu Córíyot olla jus asé. 21 ore mara-dóra bon goijjé. 33 Tói zonnal lwá ítara re tuáñr baabute howá giyeh de ki, tuñí dáké aái Pául ore gereftar gorífelaiye, aar íba re Beyohúdi ókkol or bútore ze Yohúdi ókkol asé duiyán síyol lói bañdá zay bolla hókum díye. ítara beggún ore Muúsar Córíyot bad di soli Tarfore yóggwa ye fusár gorér de, “Manúc ibá bolla taalim doh. Tuñí bóle ítara re hoiyó de, hon? Ibá ye kii goijjé dé?” 34 Montor manúc ítarar fuain dore ázomi gorá no foribó, aar or daái war bútottu hodúne yián hoói guzorer añárar rosóm ókkol mozín sola no foribó. 22 aar hodúne waán hoói guzorer. Zonnal lwá ye Tóoile kii gorá zaybo? Manúc ókkole de tuñí zettót úrussul or zoriya hákikot zani no farer, eré aiccó de híyan hámaha fúnibo. 23 Hétolla Pául ore gáñtit loiza zay bolla hókum díye. 35 añára hooir de híyan goró. Añára ttu sair zon Pául círir tók foijjonto foónicce rár, fóous ókkol manúc asé, zetará manoc or tole. 24 Ítara re ottu íba re boói loiza foijjé, kiyólla-hoile manúc tuáñr fúañti loizo, aar nizoré ítarar fúañti pak- or dol lwá hótara accíl. 36 Manúc ítara sbar fisés-sáf gorógoi. Ítara nizor matá eñraífelei fare fisé zaat accíl, aar guzori-guzori howát accíl de, fán ítara re hóssa diiyo. Tói manúc beggúne “Ibá re marífeleo.” 37 Pául ore gáñtit gólaibar zanibó de, ítarar hañse tuáñr baabute ziín howá októt, íba ye zonnal lwá ttu fusár gorér de, “Añí giyeh hín or bútore honó sóyi nái, bólke tuñí tuáñre kessú hoói faijjum né?” Zonnal lwá ye nize yó Córíyot mozín zindigi haço. 25 Montor zuwab der de, “Tui Girík Zuban zanos nikí? 38 ze Beyohúdi ókkole iman ainné, ítarar hañse Tóoile kí tui Ijípi uite no, zee niki yaar hooddin añára fáisela gorí e hotá hoói ceñrí leikkí, age bagiyai gorái sair ázar kúni re moidan zagat ki hoile, tuáñra muttir hañse kurbani diya loigígoi?” 39 Montor Páule zuwab der de, “Añí hána ókkol na háiyo, lou na háiyo, gola sibi ézzon Yohúdi, Kilicíya elakar Tarsús or manúc, marífeleiajanuwar or gusso na háiyo, edde añí aamfám cóor or manúc no. Meérbani góri zená no goríyo.” 26 Tarfor din Páule manúc añré manúc cún ore hotá hoibár ezin doh.” 40 ítara re fúañti loigiyé, aar ítarar fúañti nizoré Zonnal lwár ezin fai yore, Pául círir tók ot tíyai pak-sáf goijjé. Baade baitul-mukaddos ot zai

manúc ókkol ore áte icára goijjé. Ítara beggún nizám óiyé rár, íba ye Hibrú zubane hoór de,

22 “Ó báiyain aar bafáin, ehón añí aña sófai díyum, fúno.” 2 Manúc ókkole íba ye Hibrú zubane hotá hoór de fúni aró nizám ói táikkil. Tói Páule hoór de, 3 “Añí ezzon Yohúdi, añí Kilicíyar Tarsús ot zormo óiyi, montor doóñr óiyi de e cóor ot; añí Gamaliel ottu cíkka faiyi, zibá ye añañre añañr bafdada ókkol or Córíyot or baabute furafuri cíkaiye. Aijkal zendilla tuáñra beggún ottu Alla lla jus asé héndilla añañr ttu yó héñtte jus accíl. 4 Hétolla añí e Torikat soílto de ítarar uore more fán zulúm goittám, aar beraáin beþiyáin duní gún ore geref tar gorí ziyól ot dítam. 5 Boro imam edde fótuayi-mujilíc or murubbi beggún híyan or gobá asé. Añí tará ttu Damáskas ot asé de Yohúdi báiyain dor hañse loizai bolla ceñri fai yore hére giílam, zeéne añí hére zai yore yó manúc ítara re Jerúalem ot sáñza dí bolla bañdí añí fari. 6 “Montor eén óiyé, añí zaite-zaite duúñijja góri Damáskas ot foóñsir de októt, atíkka asman ottu eggwá doóñr foór añañr sairó dák ottu soimké. 7 Añí merít forigiyígoi, aar añañre endilla hoór de eggwá abas fúinni, ‘Sául, Sául, tui añañre kiyólla zulúm gorór?’ 8 “Tói añí fusár goijjí de, ‘Malik, Tuñí hon?’ ‘Íba ye añañre zuwab diyé de, ‘Añí óílam de Isá Nasári, zibá re tui zulúm gorór.’ 9 Zetará añañti accíl ítara yó hé foór gwá deíkkil, montor añañr llói hotá hoór de íbar abas ítara nó fúne. 10 “Añí fusár goijjí de, ‘Malik, añañr ttu kii gorá foribó?’ ‘Malike zuwab diyé de, ‘Uþ, Damáskas ot zaa, tor lla ziín tük gorí raká gíyeh híin beggún hére toré howá zaybo.’ 11 Añí zettót hé foór or tozolliyé kessú no dekír, añañr fúuañti accíl de manúc cúne añañre át ot dori Damáskas ot loigiyé. 12 “Hére Ananiyas nam or ezzon dindár manúc accíl, zibá ye Córíyot díyan or sáñte amól goittó, aar hériyar Yohúdi beggúne yóggwa re bicí izzot goittó. 13 Yóggwa añañr hére aiccé, aar añañr dák ottu týayi añañre hoór de, ‘Bái Sául, tuáñr dekíbar toóufik fíri aiyóuk.’ Hétunot añí yóggwa re dekí faijjí. 14 “Baade Yóggwa ye hoór de, ‘Añárar bafdada ókkol or Alla ye tuáñre basíloiyé, íbar moncá zani bolla, aar Insáfwalla wa re dekí bolla, edde íbar muk or hotá fúni bolla. 15 Kiyólla-hoilé tuñí ziín deíkkil edde fúinno híin or baabute tamám manúc ókkol or hañse tuñí íbar gobá óiba. 16 Ehón aar deri kiyá gorór? Uró, báptísmá loh

aar íbar nam daki tuáñr guná ókkol dúifelo.’ 17 “Baade eén óiyé, zeñtté añí Jerúalem ot waafes aáí baitul-mukaddos or bútore dua gorí, añí ekkán dorcón deíkkí, 18 ziyán ot Malike añañre hoór de, ‘Toratori gor! Ehón-ehón Jerúalem sári zaagói, kiyólla-hoilé eríyar maincé Añí baabute tor gobá no gosíbo.’ 19 “Hétunot añí hoór de, ‘Malik, manúc ítara toh zane, añí fottí mujilíc-hánat zai-zai, Tuáñr uore iman ané de ítara re ziyól ot dítam edde mara-dóra goittám deh. 20 Tuáñr gobá Estífen ore mariféla zar de októt óu añí dáke týai accíl. Añí ham híyan ot furafuri razi accíl, aar zetará yóggwa re marifélar ítarar hoorsuor ókkol soóñi accíl.’ 21 “Hétunot Malike añañre hoór de, ‘Zaa, Añí toré duré Beyohúdi ókkol or hére diferáiyum.’” 22 Manúc ókkole Pául or hotá hétkunn foijonto fúnat accíl. Baade ítara guzoran mari hoór de, “Itaré duniyai ttu fúrafelol Ite zinda tákibar laayek no.” 23 Ítara zettót guzori-guzori nizor hoorsuor melá márér, aar boiyar ot dúil urar, 24 zonnal lwá ye hókum díye de, Pául ore gáñtit aná zay bolla, aar hoiyé de, manúc ókkole íbar hélef endilla gori kiyólla guzorer de híyan zani fare fán Pául ore soóñk mari zerá gorí bolla. 25 Ítara íba re soóñk mari bolla baindé de októt, Páule dáke týai accíl de cáap pwá re hoór de, “Honó hosúri faa nó zah de héndilla ézzon Romi manúc ore soóñk maron kí tuáñra lla kaanuni ham?” 26 Cáap pwá ye híyan fúinne rár, zonnal lwár hañse zai hoór de, “Tuñí iín kii goittó soór? Ibá toh Romi manúc.” 27 Hétunot zonnal lwá aáí Pául ottu fusár gorér de, “Añañre hoósai, tui Romi manúc níki?” Íba ye zuwab der de, “Jii, ói.” 28 Zonnale íba re hoór de, “Añañr ttu Rom or nagorita óíte boóut tíañ-foíca diiyya foijjé.” Páule hoór de, “Montor añí de zormo ttu lóti Romi.” 29 Zetará íba re zerá goittó accíl ítara híyan fúinne mottor íba ttu fisságiyoi, aar íba Romi manúc de híyan zani fari zonnal lwá yó dooraigiyó, kiyólla-hoilé yóggwa ye Pául ore bañdí raikkil. 30 Yohúdi ókkole Pául ore kiyólla elzam der de híyan zonnal lwá ttu fakkagori zainto monehoór de héttolla, tarfor din yóggwa ye Pául ore kúliidiye, aar hókum díye de, doóñr imam edde fótuayi-mujilíc or membór beggún dola óito. Baade yóggwa ye Pául ore nise añañr itarar muúntu týagaraiye.

23 Páule fótuayi-mujilíc or membór ókkol or uzu díyan dori saáí hoór de, “Báiyain,

añí aij fojjonto furafuri sáf hélome Allar toiyar así.” 16 Montor Pául or báaina ye ítarar cáikkat zindigi hařaiyí.” 2 Hétunot boro imam sail or baabute fúinne rár, gáňtir bútore góli Ananiyase manúc zetará Pául or dáke týai accíl Pául ore hín zanayié. 17 Hétunot Páule Romi ítara re hókum díye de, íba re gal sái maitto. 3 cáap ókkol ottu ezzon ore matai hoór de, “E Montor Páule íba re hoór de, “Héy munafék! juwan fua wa re zonnal lwár haňse loizo, itar Alla ye toré maribó. Tui eré Córíoyt mozin éna ttu yóggwa re kessú hoibár asé.” 18 Tói hé añař bisar goittó boiccós, montor añař mari bolla cáap pwá ye ítare zonnal or hére aní hoór hókum dí tui nize toh Córíoyt báñgor.” 4 Zetará de, “Hodi Páule añař matai e juwan fua wa re Pául or dáke týai accíl ítara hoór de, “Allar boro tuáñr hére aní bolla hoiyé, kiyólla-hoilel itar imam ore beizzoti gorí bolla tor kii hímmot!” 5 ttu bóle tuáñre kessú hoibár asé.” 19 Hétunot Páule zuwab der de, “Báiyain, ibá boro imam zonnale ítare át ot dóri ekkinare loizai fusár de añař no zani, arnóile endilla lofzó estemal gorér de, “Tor ttu añař kii hoibár asé dé?” 20 no goittám. Kiyólla-hoilel pak-kalam ot toh Íte hoór de, “Hodún Yohúdi ye Pául or baabute endilla asé, ‘Nizor koum or sóddar or baabute aró bálagori tahákit gorá forer hoói hailla íba bura no hoiyó.” 6 Montor Páule zettót ek daái re nise fótuayi-mujilíc ot añař bolla tuáñre aros Sadukái de aar arek daái Féroci de ót faiyé, íba goittó ek óiye. 21 Montor tuñí ítarar hotá no ye fótuayi-mujilíc ot guzori hoór de, “Ó báiyain, fúinno, kiyólla-hoilel ítara salic zon or túaro bicí añař ezzon Féroci aar Férocir fua; añař bisar gorá manúc luki táki Pául or entezar gorér; ítara íba zar de kiyólla-hoilel, añař acá gorí de, mora ókkol re zetódin marifélaí nō fare hétodin hána-fina zinda ói urjbo.” 7 Íba ye héndilla hoiyé mottor, na háibo hoói hosóm háiye. Yala ítara toiyar Féroci edde Sadukái ókkol or bútore hoijja cúru óiye, siríf tuáñr razirobbot olla entezar gorér óigiyoi, aar mujilíc bák óigiyoi. 8 Kiyólla-hoilel deh.” 22 Zonnale juwan fua wa re endilla hókum Sadukái ókkole hoó de, mora ókkol zinda ói dí duňraidiyé, “Tui añař iín zanaidiyós bóuli no urjbo, ítara aró hoó de, fírista yó nái, ruh honókiyo re no hoóic.” 23 Baade hé zonnal lwá yó nái; montor Féroci ókkole hín beggún asé ye cáap ókkol ottu dui zon ore matai hoór de, de biccác goré. 9 Hétunot hére eggwá ðooñr “Rait or now wa báze Kaisáriyat zai bolla dui hánggama óiye. Féroci fírkár hoozzon aleme cót fóous, hóittor zon gúra-soloinna fóous edde týai guccár sáante eén hoói barábari díyat dui cót folóuwan toiyar gorí raikkó. 24 Pául doijje, “Añára e manúc cwa ttu honó hosúri nō olla yó gúra ókkol toiyar raikkó, zeéne íba sóiyi fai. Honó ruh ye yáh fírista ye ibá llói hotá hoilel sólamote hákim Fílix or hére foónsegoi.” 25 yo kí no fare né?” 10 Hoijja zettót bicí ðooñr Tarfore yóggwa ye endilla ekkán ceñrí leikké: 26 óigiyoi, ítara Pául ore tukúra-tukúra gorifelaibo “Añí Kalediya Laisíyas or torfóttu bicí izzotdár bouli zonnal lwá ye dooraiyé, héttola yóggwa ye hákim Fílix ore sólam. 27 E manúc cwa re Yohúdi fóous ókkol ore hókum díye de, nise zai Pául ore ókkole dórifelail ar marifélaito saáil, montor añař manúc ókkol ottu bolazuri gáňtít loianí bolla. zeñtté ibá ézzon Romi manúc de zani fajjí, añař 11 Tarfor din raitta Malike Pául or dáke týai añí fóous ókkol lói zai ibá re basailoiyí. 28 Aar hoór de, “Hímmot gó; tui zendilla Jerúsalem ítara ibá re kiyólla elzam der de híyan añař ttu ot Añí baabute gobá díyos, héndilla tor ttu zainto monehoiyé rár, añař ibá re ítarar fótuayi-Rom cóor ot óu gobá díya foribó.” 12 Tarfor din mujilíc ot loigiyí; 29 baade añař zani fajjí de, ítara biínna hodún Yohúdi ye ekkán sail gúrai hosóm ibá re ítarar Córíoyt or baabute elzam lagar háiye de, ítara zetódin Pául ore marifélaí nō deh; montor ibá ttu mora fore de yáto ziyól fare hétodin hána-fina na háibo. 13 Sail híyan hará fore de héndilla honó hosúri nái. 30 Zeñtté ot salic zon or túaro bicí betaín cámíl accíl. añař hébor díya gíyeh de ki, e manúc cwa re 14 Ítara ðooñr imam ókkol or edde murubbi marifélaibar sail gúraiye; añař ibá re éhon or ókkol or haňse zai hoór de, “Añára Pául ore bútore tuáñr haňse diferáiyi deh. Zetará ibá re marifélaí nō fari fojjonto hána-fina na háiyum elzam lagar, añař ítara re hókum díyi de, ítara ttu hoói dorómoro hosóm háiye. 15 Hétolla yala, ibár ulđa ze elzam ókkol asé hín tuáñr muúntu tuáñra edde fótuayi-mujilíce íbar mooddima peec gorí bolla.” 31 Tói hókum mozin fóous aró bálagori tahákit gorá forer hoói íba re nise ókkole hé raitta Pául ore Entipateris cóor ot tuáñr muúntu añař bolla zonnal ore hébor loigiyé. 32 Tarfor din, ítara gúra-soloinna fóous dóh. Añára íba eré foónsibar age marifélaí bolla sun ore Pául or fúañti duňraidi gáňtít waafes

aáigiyoi. 33 Gúra-soloinna fóous sun Kaisáriyat gorí, ki hoilé, ze Torika re itará gollot dol bouli foónicce rár, hákim ore ceñrí gán diiyé, aar Pául hoór, hé Torika re mani aní aňárar bafdana ore yó fbar át ot gosádiye. 34 Hákime ceñrí gán ókkol or Allar ebaadot gorí. Aní ze hotá ókkol forí, Pául ottu fusár gorér de, "Tui hon zagar?" Tourat ot edde nobi ókkol or kitab ot leikká asé Páule zuwab der de, "Kilicýar." 35 Hákime hoór híin beggún ekin gorí. 15 Añr ttu Allar uore de, "Tor elzam lagoya ókkol eré foónisile aní tor mooddimar baabute fúniyum." Baade yóggwa ye hókum díye de, Pául ore Hérud or razmohól ot faára dí raká zay bolla.

24 Fañs din baade boro imam Ananiyase hoozzon murubbi loo edde Tartuliyas nam or ezzon ukil looi nise Kaisáriyat giyyé, baade ítara hákim or hañse Pául or ulda elzam ókkol peec goijjil. 2 Pául ore bútore mata bay baade, Tartuliyase hákim or hañsé elzam ókkol peec gorát doijje, hoór de, "Tuáñr hókum or tole aňára boóut deri lóti bicí cántit así, aar tuáñr bála nozoriyar zoriya e koum or uore boóut d'óilla torki aiccé. 3 Ó izzotdár Fílix, aňára híyan hárr d'óillat, hárr zagat furafuri cíkuriyar sáaňte kobul gorí. 4 Montor añr ttu tuáñr taim ar borbad dito mone no hoór, hétolla aňí tuáñre fóriyat gorí, meérbani góri aňárar hotá gún fíuno. Aňára hookkán hotát beggún fúrai díyum. 5 "Aňára loot faiyí de, e manúc cwa óilde ekkán bifot; ibá ye fura duniyair Yohúdi beggún or bútore hággamá foida goré. Ibá óilde Nasári nam or dol or eggwá sóddar. 6 Ibá ye baitul-mukaddos úddwa nafak goittó kucíc goijjé, aňára ibá re hétolla gereftar goijjí deh. 7 Montor zonnal Laisíyas aái yore ibá re ádoma gorí aňárar át ottu loigiyégoi, 8 aró ibár mooddima-goróya ókkol ore hókum díye de, tuáñr muúntu ai bolla. Tuñi nizebaze ibá re iín beggún or baabute zerá goillé zani faribá, aňára ibá re kiyólla hostúr dír." 9 Yohúdi ókkol óu elzam lagat córik ói híin beggún sóyi bóuli hoiyé. 10 Baade hákime Pául ore hotá hoító icára goijjé rár, Páule hoór de, "Añi zani, tuñi boóut bosór lóti e koum or joc. Hétolla aňí kúcír sáaňte añr sófai dír. 11 Tuñi zasai goillé sóyigori zani faribá, aňí uore Jerúsalem ot ebaadot goittó giyyí de aijjó baró din or túaro bicí nó óiyo. 12 Añr uore zetará elzam lagar ítara añré no baitul-mukaddos ot honó manúc lói barábari dír de loot faiyé, aar no mujilic-hánat yáh cíor or honó mikká hággamá foida gorí de loot faiyé. 13 Itará añr uore ze elzam ókkol lagar, híin or tuáñre honó sábut dí no faribó. 14 Montor aňí tuáñr hañse yián cíkar

gorí, ki hoilé, ze Torika re itará gollot dol bouli acá asé, zendilla itará ttu yó asé, híyan óilde, forhésgar edde hóraf manúc beggún ore mora ttu zinda gorá zaybo. 16 Hétolla aňí furafuri kucíc gorí de, Allar edde insán or muúntu hámica sóyi hélome táki bolla. 17 "Yala boóut bosór baade, aňí Jerúsalem ot añr koum or hañse hórat foónsai bolla edde januwar kurbaní di bolla aiccí. 18 Tói Ecíyar hoozzon Yohúdi ye añré baitul-mukaddos ot pak-sáf ói aňí hé ham gorí de loot faiyé. Hére añr fúaňti no manúc or dol accíl aar no aňí honó hággamat cámil accílam. 19 Montor zodi ítara ttu añr ulda honó kessú hoibár téake, tóoile ítara ttu tuáñr muúntu aiyón accíl. 20 Arnóile eré asé de itará nize hoóuk, aňí fótua-yi-mujilfc or muúntu týai accílam de híyala añr ttu kii hosúri faiyé deh. 21 Itará añré siríf yián ekkán or hosúr dí faribó, ziyán aňí ítarar muúntu týai accílam de híyala guzori hoóilam, ki hoilé, 'Mora ókkol zinda ói ujrás mosóla loi beh aijja añré bisar gorá zar.'" 22 Montor Fílix ottu hé Torikar baabute sóyi zana asé de hétolla, yóggwa ye bisar gorá bon gorí hoór de, "Zonnal Laisíyas nise ailé, aňí tor mooddimar fáisela goijjum." 23 Baade íba ye cáap ore hókum díye de, Pául ore gañrat ot rakí bolla, kessú azadi di bolla, aar Pául or dustó ókkole íba re hédmot goittó ailé ítara re maná no gorí bolla. 24 Hooddin baade, Fílix e nizor bou Durusila re fúaňti looi aiccé, híba ezzon Yohúdi accíl. Yóggwa ye Pául ore mataitó diferáyi, baade Pául ottu Mosih Isár uore iman or baabute boiyan fúinne. 25 Páule zettót forhésgarir, nizoré sóoñli rakár, edde aibó de kiyamot or baabute boiyan gorér, Fílix döoraigiyói, aar hoór de, "Tui ettar zaagói, one mouka faile aňí toré mataitó diferáiyum." 26 Fúaňti-fúaňti yóggwa ye Pául ottu gúc faibar óu acá goijjíl, hétolla yóggwa ye Pául ore egazá-egazá matai íba llói hotá hoító. 27 Dui bosór guzori zaigói baade, Fílix or zagat Forkiyus Fistas aiccé. Montor Fílix ottu Yohúdi ókkol or nozor ot bála tóoitto monehoiyé de hétolla, yóggwa ye Pául ore ziyól ot rakígilgoi.

25 Fistas hé mulluk ot aái tin din baade Kaisáriya ttu uore Jerúsalem ot giiyé. 2

Hére ɏoóñr imam ókkole edde Yohúdir neta bolla ɬba re mouka diiya nó zah.’ 17 Hétolla ókkole Pául or ulða elzam ókkol ainné, aar hé Yohúdi gún eré zoma óiye rár, añí deri no aros gorí 3 Pául or ulða ekkán meérbani saiýé, gorí tarfor din bisar or toktót boiccí, aar manúc zeéne ɬba ye Pául ore Jerúsalem ot diferáide. cwa re aná zay bolla hókum díyi. 18 Mooddim-Kiyólla-hoile, ítara Pául ore foñt ot máze luki goróya ókkol zeñtté hotá hoi bolla tíyaiye, ítara taki marifelaito sólla goijjíl. 4 Montor Fistase añí tåajijilam de héndilla honó gollot ham or hoór de, “Pául ore Kaisáriyat máze gañrat ot hosúri nó deh. 19 Montor ɬba llói ítara ttu raká gíyeh, aar añí niye hére hárá zaiyum. 5 nizor dórmor edde mora manúc Isár baabute Tuáñrar hoozzon sóddar añr fúañti aiyóuk. kessú obonaboni accíl, Zibá zinda asé hoi Páule Zodi hé manúc cwar honó hosúri téke, tóoile dabi goré. 20 Añí hé maamela gún or baabute ítara hére ɬbar hosúri ókkol daháidouk.” 6 Fistas hondilla gori tahákit goríyum no zani ísafe, ítarar fúañti añc̄o-doc din taki baade nise fusár goijjí de, ɬba ttu Jerúsalem ot zai hín or Kaisáriyat giiyé. Tarfor din yóggwa ye bisar bisar olla tíyaito monehoór né. 21 Montor Páule or toktót boiccí, aar Pául ore aná zay bolla zettót Káisar or fáisela lla ɬba re gañrat ot raká hókum díye. 7 Pául foónicce rár, ze Yohúdi zay bolla apíl goijjé, añí hókum díyi de, ɬba re ókkol Jerúsalem ottu aiccíl, ítara ɬbar sairókul Káisar or hére nó diferái foijjonto gañrat ot ttu tíyai ɬbar uore bicí hotara-hótara elzam raká zay bolla.” 22 Ageripa ye Fistas ore hoór ókkol lagat doijje, montor hín sábut gorí nó de, “Añí nizor ttu yó hé manúc cwar hotá fúinto fare. 8 Hétunot Páule één hoói nizor sófai díye, monehoór.” Yóggwa ye hoór de, “Hailla fúni “Añí no Yohúdir Córíyot or ulða hosúri goijjí, no faribá.” 23 Tói tarfor din baáñcca Ageripa edde baitul-mukaddos or ulða goijjí, aar no Káisar or Barnis, bicí ðók or sáañte ɏoóñr zonnal ókkol ulða goijjí.” 9 Montor Fistase Yohúdi ókkol or edde cóor or daiðoñr ókkol ore loi boiróknoroz ot bála ɬóori bolla Pául ore hoór de, “Tui hánat góille. Fistas or hókum mozin Pául ore Jerúsalem ot zai e mooddimar bisar olla añr bútore aná gíyeh. 24 Fistase hoór de, “Ó baáñcca muúntu tíyaito soós né?” 10 Páule zuwab der de, Ageripa edde eré añaarar fúañti házir asó de “Añí toh yala Káisar or adalot ot éna tíyai así; tamám manúc ókkol, tuáñra e manúc cwa re añr bisar or fáisela eré gorá foribó. Añí Yohúdi soó, zibár baabute Yohúdi beggúne Jerúsalem ot ókkol or ulða honó hosúri nó gorí, híyan de edde eré añr apíl gorí guzori hoóil de, e manúc tuñi yó bála zano. 11 Zodi toóu añí mora fore de cwa ar basi tákibar laayek no. 25 Montor añí zani héndilla honó kessúr hosúrbon de óile, añí mori faijjí de, ibá ye moot or laayek honó hosúri nó bolla razi así. Montor e Yohúdi itará añr uore goré. Aar ibá ye zettót Káisar ore apíl goijjé, añí ziín elzam lagar hín zodi ekkán óu sóiyi no, ibá re hére diferáibar fáisela goijjí. 26 Montor tóoile honókiyo ttu añr itarár át ot gosaídibar ibár baabute añr muhán baáñccar hañse lekí hók nái. Añí Káisar ore apíl gorí.” 12 Baade bolla añí honó sóiyi hosúri nó fai. Hétolla añí ibá Fistase uzirnazir ókkol lói mocuwara gorí hoór re tuáñrar muúntu ainní, háasgori tuñi baáñcca de, “Tui zettót Káisar ore apíl goijjós, héntolla Ageripar muúntu, zeéne zerá gorí baade añr tui Káisar or hére zaibi.” 13 Hooddin guzori ttu kessú lekfíbar téke. 27 Kiyólla-hoile añr ttu zaigói baade, baáñcca Ageripa ye edde Barnise lager de, hosúri ókkol dahái no dí honó hodi re Fistas ore sólam zanaitó Kaisáriyat aiccé. 14 hére diferái don sóiyi no.”

Ítara hére boóut din hařai baade, Fistase Pául or mooddimar baabute baáñcca re zanaiyé. Yóggwa ye hoór de “Fílixe manúc ézzon ore eré hodi ísafe rakígyioi. 15 Zeñtté añí Jerúsalem ot giflam, Yohúdir ɏoóñr imam ókkole edde murubbi ókkole ɬbar hosúri ókkol añr hañse peec gorí hoiyé de, ɬba re sáñza dí bolla. 16 “Montor añí ítara re hoiyé de, ‘Yián Romi niyom no de ki, honó manúc ore sáñza lla gosaídion, zetún foijjonto ɬba ye nizor mooddim-a-goróya ókkol lói muámuikka dola nó óiyo edde nizor ulða ze elzam ókkol laga giyéh hín or sófai dí

26 Ageripa ye Pául ore hoór de, “Toré nizor sófai díbar ezazot diya giyéh.” Hétunot Páule át baráí nizor sófai díyat doijje de: 2 “Ó baáñcca Ageripa, aijja añí tuáñr muúntu Yohúdi ókkole añr uore ze elzam lagar hín beggún or ulða añr sófai dí farir de híyan añí bágitta boulí tåarir. 3 Háasgori kiyólla-hoile, añí zani, tuñi Yohúdi ókkol or rosóm or edde torkatorkir súwal ókkol or baabute bicígori zano. Hétolla añí tuáñre fóriyat gorí, sobór or sáañte añr hotá gún fúno.” 4 Tamám Yohúdi ókkole toh

zane, añr nizor koum or dormiyan ot edde baade Jerúsalem ot edde Yohúdiyar agagurat, Jerúsalem ot añr zindigir solasol cúru ttu lótí aar Beyohúdi ókkol or hañse yó endilla hoói añí hondilla accíl. 5 Ítara añré bicí deri lótí siné, tobolik goijjí de ki, ítara ttu touwá gorí Allar zodi ítara ttu gobá dító monehoó, di faribó, uzu fíra foribó, aar touwár laayek ham ókkol ki hoilé, añí añárar dórmor ebbe hora firka gorá foribó. 21 Híyan olla bólui hodún Yohúdi Férocí mozín zindigi haçayı. 6 Aar yala añré ye añré baitul-mukaddos ottu dórifelail aar etollá bisar gorá zar, kiyólla-hoile Alla ye añárar marifélaito kucíc goijjíl. 22 Montor aij foijjonto bafizada ókkol lói ze waada goijjíl hé waadar Alla ye añré modot goijjé, héttolla añí týyai uore añí acá rakí. 7 Añárar baró háandan or ðooñr-cóñrø beggún or hañse gobá ókkol dir. manúce toh hé waada re faibar acáye dilmon di Nobi ókkole edde Muúsa ye ziín fura óibo bólui raite dine Allar ebaadot goittó. Ó baáñcca, añré hoiyé hín or baáre añí honó kessú hoiyí de Yohúdi ókkole hé acár zoriya elzam der deh. 8 nái; 23 ki hoilé, Mosih ttu duk faa foribó, aar Alla ye mora re zinda goré de híyan kiyá tuáñra mora ttu zinda óyiye de foóila zon ói yore Yohúdi ttu biccák no lager? 9 Age añí nize yó tåaittam edde Beyohúdi ókkol or hañse nur or hóbör de, zeéne fari héene añr ttu Isá Nasári nam díya foribó.” 24 Páule zettót héndilla góri nizor or ulda gorón fóros. 10 Héndilla añí Jerúsalem sófai dér, Fistase gozgosai hoór de, “Héy Pául, ot goijjí yó. Ðooñr imam ókkol ottu kémota tui fool óigiyosgi! Bicí elóm hásil goróne toré fai yore Allar pak bonda boóut zon ore ziyól fool banaifélar.” 25 Montor Páule hoór de, “Ó ot dílam, aar ítara re zeñtté marifélaito fáisela izzotdár Fistas, añí fool nó ói, añí ziín hoóir goré hétítte añí yó bút dítam. 11 Bicí taim ot hín sóiyi aar buzón or hotá. 26 Baáñcca ye toh añí ítara re sáñza dí bolla fottí mujilíc-hánat iín or baabute zane, héttolla añí íbar muúntu zaitam, aar ítara re bolazuri kuféri gorá baitó hímmot góri hotá hoóir farir deh. Añí biccák kucíc goittám. Añí ítara llói bicí rak accílam de góri de, e hotá iín ekkán óu íba ye no zane de héttolla oinno mulluk or cóor ókkol ot úddwa nái, kiyólla-hoile iín toh honó ek kunat óyiye zai-zai ítarar uore zulúm goittám. 12 “Hétítte de no. 27 Ó baáñcca Ageripa, tuñi nobi ókkol ek din añí ðooñr imam ókkol ottu adískar edde ore biccák goró né? Añí zani tuñi goró.” 28 hókum fai yore Damáskas ot zair de októt, 13 óu Hétunot Ageripa ye Pául ore hoór de, “Tui añré baáñcca, duúñija góri añí foñt ot máze asman ebbe hom taim or bútore Isáyi banai faribí bólui ottu eggwá foór deikkí, zibá beil or túaro foór, tåajjios níki?” 29 Páule hoór de, “Hom taim ot yíba añr edde añr sáañti ókkol or sairómkka óuk yáh lamba taim ot, añí Allar hañse dua ttu somkat doijje. 14 Zeñtté añára beggún meñit gorá de, sirif tuñi no bólke zetará aijja añr hotá forigiyigoi, añré Hibrú zubane endilla hoór de fúner ítara beggún óu zen añr ðóilla ó, montor eggwá abas fúinni, ‘Sául, Sául, tui Añré kiyólla e síyol sára.’” 30 Hétunot baáñcca urígyioi aar zulúm goró? Áilla súañr ulda latí mara tor íbar fúañti hákim, Barnis, edde zetará ítarar lla aásan no.’ 15 Hétunot añí fusár goijjí de, fúañti boirók ot accíl ítara yó urígyioi. 31 Ítara ‘Malik, Tuñi hon?’ Malike zuwab diyé de, ‘Añí héntu neeli zaigói baade ezzon ore ezzone hoór óílam de Isá, zibá re tui zulúm goró. 16 Ehón de, ‘E manúc cwa ye mora fore de sáñzar laayek ut, tor téngé týia. Añí tor hañse zahér óyiye de, yáh ziyól hara fore de héndilla honó kessú nó toré hágadem edde gobá banai bolla; sirif ziín goré.’” 32 Ageripa ye Fistas ore hoór de, “E deikkós hín olla no bólke muúntu Añí toré manúc cwa ye Káisar ore apíl no goittó bólui, ziín daháiyum hín olla yó. 17 Añí toré tor ibá re eridiya zayto.”

koum ottu basai rakíyum, aar ze Beyohúdi ókkol or hañse Añí toré diferáir, ítara ttu yó basai rakíyum. 18 Tui ítarar suk kúlidibi, zeéne ítara andár ottu foór or uzu fíri aiyé, edde Cóitan or kobza ttu Allar hañse aiyé. Tói ítara gunár maf faibo, aar zará Añr uore iman aní pak-sáf óyiye tarár bútore zaga faibo.’ 19 “Héttolla, ó baáñcca Ageripa, asman ottu dorcón or duara añré ziín howá gíyeh, añí hín or nañórmáni nó gorí. 20 Sáat ot zetará Damáskas ot asé ítara re,

27 Zeñtté añára re zaáñs ot góri Itálit loiza foribó bólui fáisela óigiyoi, Pául ore edde ar hoozzon hodi re Baáñccar Teérang hoó de yíbar ek cáap or át ot diiya giyéh, zibár nam Julius. 2 Añára Aderamitiya cóor or ekkán zaáñs ot uýí zaat doijji, ziyán Ecíya elakar alok-alok gáñt ókkol ot zai bolla toiyar accíl. Aar Makedóniya elakar Tisólonika cóor or Aristarkus añárar fúañti accíl. 3 Tarfor din añára Sídon ot foóñicci,

aar Juliuse Pául ore meérbani gorí nizor dustó malsámana ókkol félaidiyat doijje. **19** Tisára din ókkol or hére zaibar ezazot diyé, zeéne fbar ítara zaáñs sola de sáisamana ókkol nizor áte dustó ókkole fbar zorurot ókkol fura gorí fare. félaidiye. **20** Boút din lóti zettót beil óu dahá **4** Añára héntu bacá lóiyí, aar boiyar añárar no zar, tara ókkol óu dahá no zar, aar lagatar ulða baár de héttola Sáifrus or ze boli boiyar zuresüre tuwán óu baát accíl, tói añára basibár no baár hé boli giyi. **5** Baade Kilicýar edde acá félaidiyi. **21** Zaáñs or manúc ókkol boóut din Pamplúliyar doijja báy zaite-zaite añára Lusíya foijjonto waácca de héttola, Páule ítarar mazé elakar Mira cór ot laimmí. **6** Hére hé cáap tíyai hoór de, “Manúc ókkol, tuáñra ttu añr pwá ye Alexzendariya cór or ekkán zaáñs buddí gán dóri Keret diyá ttu zaáñs lói nu aiyón faáil ziyán Ítali dec ot zaar. Íba ye añára re accíl, tói e mosibot edde hóti ttu basitá. **22** híyan ot tuillé. **7** Añárar zaáñs boóut din fán Montor yala añí tuáñra re fóriyat gorí, tuáñra asté-asté soli baade bicí dukkór sáaňte Kanidas hímmot goró, kiyólla-hoile tuáñra honókiyor cór ot foóñicci. Boiyare zettót añára re aar zan no zaybo; siríf zaáñs san hóti óibo deh. **23** muúmmikka zaito no der, añára Sálmon cór or Añí Zibár manúc edde Zibár ebaadot gorí, hé muúntu Keret diyar ze boli boiyar no baár hé Allar ek firista ye gel de raitta añr dák ottu boli giyi. **8** Aar doijjar hañsa dóri dukkór sáaňte tíyai yore **24** hoiyé de, ‘Pául, no dooraiyó, tuáñr soli-soli ekkán zagat foóñicci ziyán or nam óilde ttu Káisar or muúntu hámaha tíya foribó. Aar Héfazotí Gáñt Ókkol. Híyan Lasíya ɬoón or dáke zetará tuáñr fúaňti zaáñs ot góri zaar, Alla ye accíl. **9** Héndilla góri boóut din guzori zaigói tuáñr wasté meérbani gorí ítara beggún or zan baade, zaáñs ot góri zaibar sofór hótara óiacce, basai raikké.’ **25** Héttola, manúc ókkol, hímmot aar Koffarar Din óu zettót faraigiyoi, Páule ítara goró, kiyólla-hoile añr ttu Allar uore iman asé re eén hoói úñcysiari diyé, **10** “Manúc ókkol, añí de, añré zeén hoiyé héen óibo. **26** Lekin añára dekír de age zai añárar e sofór hótara óibo, ttu honó diyat oozagói foribó.” **27** Tuwán or aar bicí hóti ókkol óibo, siríf malsámana edde soiddó din ot din adá raitta, añára zaáñs lói zaáñs no, bólke añárar zan úddwa.” **11** Montor báái Aderiya Doijjar hére aiccí rár, zaáñs or cáape Pául or hotár túaro zaáñs-soloyar edde manúc cúne ɬáijje de, ítara kul or dáke foóñser híyan or girós or hotá fúinnil. **12** Hé zaáñs gáñt bóuli. **28** Ítara fanír tola maippé rár ací át mur ṭan cítkhal haráitie cíuda no de héttola, ítara loot faáil, yár hotún baade abar maippé rár bicí zone fáisela goijjé de, héntu zai honó bote háít át mur loot faáil. **29** Ítara zaáñs sán cil Fonis gáñrot foónsi cítkhal harai bolla. Hé gáñt ot dúc háibo bóuli doore zaáñs or fasíl ottu ṭan óilde Keret diyar zaáñs gáñt, ziyán or muu sair gwá nogol maijjé aar din or foór fári bolla gán doóinali fosím edde uttorali fosím mfkka. dua gorát doijje. **30** Tarfore séraingga gúne **13** Zeñtté doóinali boiyar asté-asté baát doijje, zaáñs ottu dáizai bolla kucíce, agil ottu nogol ítara báfer de ítarar niyot fura gorí faribó; mare fán gorí zaáñs or uottú noow gán doijjat héttola ítara zaáñs or nogol tulífelai Keret diyar lamaiféleiye. **31** Hétunot Páule cáap ore edde sor báy giyi. **14** Montor hotún ánik baade, hé fóous ókkol ore hoór de, “Zodi manúc itará zaga ttu eggwá doóñr tuwáni boiyar cúru óiye, zaáñs or uore no téke, tuáñra basi no faribá.” **32** zibá re Yorakilo ɬake. **15** Zaáñs sán ore zettót Tói fóous ókkole noowr rosí gún harídyé, zeéne hé boiyare faiyé aar híyan boiyar or zoriya híyan fanít forizagoi. **33** Biínna foór fáribar muúmmikka zai no farer, añára kucíc gorá bon ekkágóri age, Páule ítara beggún ore háná hái gorí boiyar zikká baár híkka zaáñs sán zaito bolla eén hoói aros goijjé, “Tuáñra kessú na hái diyí. **16** Aar zaite-zaite eggwá Kawuda nam or lagatar entezar ot asó de aijja soiddó din óiye. gura diyar ze boli boiyar no baár hé bouli giyi, **34** Héttola añí tuáñra re fóriyat gorí, zane basi aar bicí mockil or sáaňte añára zaáñs or noow téki bolla tuáñra kessú háná hóo, kiyólla-hoile gán basai faijjí. **17** Manúc ókkole noow gán tuáñra honókiyor matár ekkán sul úddwa no zaáñs or uore tulí yore rosí lói zaáñs or sairókul foribó.” **35** Hotá híyan hoói baade, Páule ruṭi ttu berái bañdí eijjé, aar ítara zaáñs sán Sartis looi ítara beggún or muúntu Alla re cükuriya or meir sor ot bazíbo bóuli doore zaáñs or cór goijjé, aar baade bángi háat doijje. **36** Hétunot gán lamaifélei boiyar zikká baár híkka zaáñs ítara beggúne hímmot faiyé, aar ítara nize yó sán zaito diyé. **18** Baade tuwán or zoriya zettót háná háiye. **37** Zaáñs or uore añára kulehale duí añára bicí énska háir, ítara tarfor din zaáñs or cóo hóittor-sów zon accílam. **38** Beggúne feṭ

bóri hái baade, ítara guyuñ ókkol doijjat félaidi fáiyat accíl de baki biyaramma beggún Pául or zaáñs or uzón hom gorát doijje. 39 Biínna foór hañse aiccé, aar ítara re yó gom gorá gíyeh. fáiße rár, ítara zaga gán siní nó fare, montor 10 Ítara añára re boóut dóilla torikaye izzot ítara doijjar eén ekkán atari deikkfíl, ziyán or sor goijjé; aar añára héntu bacá lói bolla toiyar balu ola. Baade ítara fáisela goijjé de, zodi faille óyi de októt, añára ttu sofór olla lage de hín zaáñs sán hére uore tulídi bolla. 40 Hétolla ítara beggún ítara zaáñs ot bóridiye. 11 Tin mac nogol lun haři doijjat félaidiye, fúaňti-fúaňti baade añára Alexzendariya cóor or zaáñs ot súwan or rosí gún óu kúlifelaiye. Ítara zaáñs or góri bacá lói yí, ziyán fura cítkhal foijjonto hé cór gán boiyar ot tulídiye, baade zaáñs sán hé fáiyat accíl. Hé zaáñs sán ore “Zooníkka Debota,” sor or híkka zaat doijje. 41 Montor zaáñs sán zaite-zaita dui doriyar mudar meir sor or uore bañdí yore hére tin din táikki. 13 Añára héntu uiňtégoi, aar zaáñs or agil eén bazígoyi, ebbe no zaáñs ot góri bacá lói Regiyon cóor ot foóñicci. lorer, aar goir or zoriya fasíl ottu báñgi gurigara Ek din baade doóinali boiyar baát doijje, aar óizat doijje. 42 Fóous súne hodi ókkol ore tarfor din Puteli Ɋoón ot foóñicci. 14 Hére añára marifélaibar niyot goijjé, zeéne ítara honókiye hoozzon imandár báiboináin loot faiyí, zetará háñsuri dáizaigoi no fare. 43 Montor cáap ottu añára re ítarar fúaňti ek háfta tákito dawot dyíl. Pául or zan basaitó monehoóil, héttola íba ye Héengori añára Rom ot foóñicci. 15 Hériyar fóous sun ore ítarar moncá mozin goittó nó imandár báiboináin ókkole zettót añára aiyír de déh. Íba ye hókum díye de, zetará háñsuri fare fúinne, ítara añára llói milto hodún Appiyus or age ítara fanít záp mari kul or uore zai bolla, Bazar hoó de híyan or héddur aiccé, ar hodún 44 aar baki gúne tottá yáh zaáñs or báñgasúra ókkol dóri yore hére zaiboi lla. Tói héndilla gorí héfazot or sááñte beggún kul ot foóñicci.

28 Zeňtte añára héfazot or sááñte kul or uore foóñicci, añára zani fajjí de, hé diya war nam óilde Meliti. 2 Hé diyar báicina ókkole añára re ódorbaára meérbani goijjí. Híyala zór dér de edde tnda accíl ísafe, ítara ooín zolai añára beggún ore estekbal goijjé. 3 Páule zettót ek tara fúana dargwá dola gorí ooín ot diyé, tói gorome eggwá bic ola háf neeli a íbar át s hooñri doijje. 4 Hériyar báicina ókkole zettót Pául or át ot háf fwa loki tkke de deikké, ítara ezzon ore ezzone hoó de, “Becók, e manúc cwa kúni; íba doriya ttu basilé yo Insáfi nam or debota ye íba re basító no dér.” 5 Lekin Páule háf fwa zári ooín ot flaidiye, aar íbar honó hóti nó. 6 Manúc cûne taijje de, íbar gaa flizayboi, arnóile atfkka fori morizaybói, montor ítara boóut hotún entezar gorí baade dekér de, íba ttu kessú no ór, héntunot ítara nizor mon bodoli hoó de, “Íba eggwá debota!” 7 Hé zagar dke hé diyar ebbe doñr manúc or zóbin ókkol accíl. Manúc íbar nam óilde Fubili. Íba ye añára re estekbal goijjé, aar tin din fn añára re becábíci meémardari goijjé. 8 Aar eén óiye, hé októt Fubilir baf gaatzore edde gaalamaníye bisánat fori accíl. Páule íba re saító bútore gíyé, aar dua gorí baade íbar uore át dí íba re gom goijjé. 9 Yárbaade, hé

diyat accíl de baki biyaramma beggún Pául or zaáñs or uzón hom gorát doijje. 10 Ítara añára re boóut dóilla torikaye izzot ítara doijjar eén ekkán atari deikkfíl, ziyán or sor goijjé; aar añára héntu bacá lói bolla toiyar balu ola. Baade ítara fáisela goijjé de, zodi faille óyi de októt, añára ttu sofór olla lage de hín zaáñs sán hére uore tulídi bolla. 11 Tin mac nogol lun haři doijjat félaidiye, fúaňti-fúaňti baade añára Alexzendariya cóor or zaáñs ot súwan or rosí gún óu kúlifelaiye. Ítara zaáñs or góri bacá lói yí, ziyán fura cítkhal foijjonto hé cór gán boiyar ot tulídiye, baade zaáñs sán hé fáiyat accíl. Hé zaáñs sán ore “Zooníkka Debota,” sor or híkka zaat doijje. 12 Aar Sirakusa cóor ot zaáñs sán zaite-zaita dui doriyar mudar meir sor or uore bañdí yore hére tin din táikki. 13 Añára héntu uiňtégoi, aar zaáñs or agil eén bazígoyi, ebbe no zaáñs ot góri bacá lói Regiyon cóor ot foóñicci. 14 Hére añára marifélaibar niyot goijjé, zeéne ítara honókiye hoozzon imandár báiboináin loot faiyí, zetará háñsuri dáizaigoi no fare. 15 Montor cáap ottu añára re ítarar fúaňti ek háfta tákito dawot dyíl. Pául or zan basaitó monehoóil, héttola íba ye Héengori añára Rom ot foóñicci. 16 Añára Rom ot foóñsi baade Pául ore nizor ttu monehoó de hére tki bolla ezzazot diya gíyéh. Íba re ezzon fóouse faára díto. 17 Tin din baade, Páule Yohúdir neta ókkol ore ekkán ot mataiyé, aar ítara zeňtte zoma óiye, Páule ítara re hoó de, “Ó báiyain, zodi a añárár koum or edde añárar bafdada ókkol or rosóm ókkol or ula kessú no goillé yo, toóu aré hodir dóilla góri Jerúsalem ottu Romi ókkol or át ot gosáidya gíyeh. 18 Romi ókkol ottu aré zerá gorí baade eridito monehoóil, kiyólla-hoileí ítara ar ttu mora fore de héndilla honó hosúri nó faa. 19 Montor Yohúdi ókkole zettót híyan ot bazá díye, a mojbur ói Káisar ore apíl goijjí, háleke híyan or maáni ar ttu nizor koum or ula elzam lagaibár niyot accíl de no. 20 Hétolla bóuli a tuáñra re sai bolla edde tuáñra llói hotá hoi bolla tuáñra re mataiyé deh, kiyólla-hoileí Boni Isráil ókkole ze acá raké hé acár zoriya aré e síyol lói bañdá gíyeh.” 21 Héntunot ítara íba re hoó de, “Añára tuáñra baabute Yohúdiya ttu honó ceñrí nó fai, aar héntu ze báiyain eré aiccíl ítara ttu yó honókiye tuáñr baabute no honó hóbor díye, aar no honó hóraf hoiyé. 22 Montor añára ttu tuáñr rai ókkol fúinto monehoóir, kiyólla-hoileí añára zani de, fottí zagar maincé e firkar ula hotá ókkol hoó.” 23 Tói ítara Pául lói mili bolla eggwá din tk goijjé, aar ítara edde aró bicí manúc íba téke de

zaga híyan ot aiccé. Tarfore Páule ítara re biínna ttu lóti háñzinna foijjonto Allar raijjor baabute buzáil edde gobá díyl, aar Muúsar Córíyot edde nobi ókkol or kitab ottu dahái dídi ítara re Isár baabute iman aná baitó kucíc goijjíl. **24** Íbar boiyan fúni kiyé-kiyé iman ainné, montor argúne ekin nó goré. **25** Ítarar bútore zettót obonaboni foida óyiye, Pául or e hotá fúni ítara zaat doijje, ki hoilé, “Pak-Ruh ye nobi Yesáyahr áta tuáñrar bafdada ókkol ore sóiyi hotá hoiyé, ki hoilé, **26** E manúc cún or hañse zai hoógoi de, ‘Tuáñra hane fúnat tákiba montor no buzíba, tuáñra suké saát tákiba montor no siníba. **27** Kiyólla-hoile manúc ítarar dil toh doró óigiyoi, ítarar han bór óigiyoi, aar ítara nizor suk bon gorífelaiye. Arnóile ítara nizor suké dekító, hane fúnito, nizor dile buzí Añr hañse fíri aító, aar Añí ítara re gom goittám.’ **28** “Hétolla añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór de ki, Allar e nejat or hóbor Beyohúdi ókkol or hañse foónsa gíyeh, aar ítara fúnibo.” **29** Páule hotá híin hoiyé rár, Yohúdi ókkole afós ot bicí barábari dí gíiyégoi. **30** Pául fura dui bosór foijjonto nizor bára górr ot táikkil, aar zetó zon íbar hañse aító ítara beggún ore fba ye estekbal gorí, **31** furafuri hímmot or sáaňte honó bazá sára Allar raijjor baabute tobolik goittó edde Malik Isá Mosihr baabute taalim dito.

Romiól

1 Añí Pául, Mosih Isár éggwa gulam, zibá re sáhabí ói bolla ḍaka giyéh edde Allar kúchóbor or tobolik olla basílowa gíyeh, 2 ze kúchóbor or waada Alla ye age lótí Nizor nobi ókkol or duara pak-kalam ot mazé goijjíl. 3 Hé kúchóbor óilde Íbar Fuar baabute, zibá insán or hé rúwate Dawud or nosól ottu zormo óoil, 4 aar pakir Ruhr hé rúwate mora ttu zinda gorá gíyeh de héttola kudurut or sáańte Allar Fua de dahá gíyeh. Íba óilde Isá Mosih añárar Malik, 5 zibár duara añára rahámot edde sáhabigiri faiyi, zeéne Íbar nam ói bolla tamám koum ókkol ore iman ottu foida ó de fórmadarir hére aní; 6 zetará re Isá Mosihr ói bolla ḍaka giyéh, ítarar bútore tuáńra yó asó. 7 Tuáńra zetará Rom cóor ot Allar adorbon asó, zetará re níki Alla ye Nizor pak bonda ói bolla ḍaikké, tuáńra beggún or hañse lekír: Tuáńrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. 8 Ebbe age, aní tuáńra beggún olla Isá Mosihr duara añr Alla re cíkuriya gorír, kiyólla-hoile tuáńrar iman or baabute toh duniyair agagura howá zar. 9 Ze Allar Fuar baabute kúchóbor tobolik gorí-gorí aní fura dile Allar hédmot gorí, Íba añr gobá asé de ki, aní honó bad sára tuáńra re yaad gorí yore 10 duat hámica magi de, Alla ye sailé aní zen ebarot óile honó bote tuáńrar hañse aibár rasta fai. 11 Kiyólla-hoile añr ttu tuáńra llói milto kúb monehoór, zeéne aní aái tuáńra re ruúhanir kessú niyamot dii fari, zíne tuáńra re mozbut goríbo; 12 yáni, tuáńrar hére téaki, tuáńra ttu edde añr ttu asé de imane ezzon ore ezzone josba di faijjum. 13 Báiboináin ókkol, añr ttu tuáńra re zanaidito monehoór de ki, aní tuáńrar hañse ai bolla boóut bar niyot goijjílam de asé, montor etókkal foijjonto aái no faillam. Añí aító saáilam de kiyólla-hoile zeéne aní tuáńra ttu yó kessú fólfola fai, zendilla oinno koum ókkol ottu faiyi. 14 Añr ttu manúc beggún or uore zimmadari asé, ítará Girík manúc óuk yáh gañiya óuk, elómdar óuk yáh be-elómdar óuk. 15 Hétolla bóuli tuáńra zetará Rom ot asó, añr ttu tuáńrar hañse yó kúchóbor tobolik goittó bicí azzu asé. 16 Añí toh kúchóbor loi no córmai, kiyólla-hoile híyan toh iman anóya fottíkyo re nejat di bolla Allar kudurut, age Yohúdi re yárbaade Beyohúdi re. 17 Kiyólla-hoile hé kúchóbor ot toh Allar oh forhésgari zahér ó, ziyán manúce siríf imane hásil gorí faijjíl edde faribó, zendilla pak-kalam ot asé, “Forhésgar manúc imane beh basi tákibo.” 18 Montor asman ottu Allar gozzob manúc uitarár hárr bedini edde kuham or ulđa zahér ó, zetará sóiyi re kuham lói záfai raké, 19 kiyólla-hoile Allar baabute ziín zani fara zah hín toh ítarar hañse sáf zahér, kiyólla-hoile Allar ye hín ítarar hañse sáf zahér goijjé. 20 Duniyair foidayecir héntte lótí toh Íbar dekí fara no zah de sifót ókkol sáf-sáf góri dahá zar, yáni Íbar ofúrani kudurut edde Kúdayi re; hín Íbar banaiya mohóluk ókkol ottu ót faa zah, héttola manúc ítará ttu honó bahána nái. (aiðios g126) 21 Ítará Alla re zani baade yo toh Íba re Alla ísafe izzot nó goré aar cíkuriya yó nó zana, bóliké ítarar báfaní behar óigiyoi aar ítarar obuz dil andáre bórígíyoi. 22 Ítará guyani bouli dabi goillé yo, ítará bekuf óigiyoi; 23 aar ítará fána no ó de hé Allar ebaadot bad di endilla mutti ókkol or fuñza goijjé ziín fána óizagoi de insán or, faik or, sair-téingga januwar or edde buke áñre de zandár or súrote banaiya. 24 Hétolla Alla ye ítará re ítarar dil or azzur nafak ham ókkol gorí bolla eridifélaie, híyan olla bóuli ítará ezzon or jisím lói ezzone córmor ham goré. 25 Ítará misá ekkán olla Allar háñsa re bad difélaie, aar Foida-goróya re no ói mohóluk or ebaadot edde hédmot goijjé. Montor Foida-goróyar taarif abadulabad ówat tákibo! Aamin. (aiðon g165) 26 Alla ye héttola toh ítará re córomi ham or azzut eridifélaie; ítarar beriyáin de úddwa ziyán milmilab or niyom asé híyan ore uldát bodolifélaie. 27 Héndilla, beréaín de yó beriyáin lói ziyán milmilab or niyom asé híyan bad di, oinno zon loi córmor ham goittó fool óigiyoi, yáni beréaín de beréaín lói córmor ham gorí bolla; héttolla ítará nizor uore ítarar hóraf ham or laayek zoribana ané. 28 Aró, ítará zettót Allar baabute zankari rakító nó saá, Alla ye ítará re hóraf mon rakí bolla eridifélaie, zeéne ítará ham uiín goré ziín gorón tık no; 29 ítará hárr kuham, burai, lalós edde hórafe furaiya; ítará hásorot, kún, hoijja, férokbazi edde duconir kíyale bórhaiya; ítará gifot-goróya, 30 bodnam-goróya, Alla re nafórot goróya, biyadof, anari, edde fohór ola; ítará hóraf ham or rasta kúle, aar bafmaar nafórman ókkol; 31 ítará obuz, beiman, zaalem, edde berahám; 32 ítará Allar e hókum zane, ki hoile, zetará héndilla ham hín goré ítará moot or laayek, montor toóu ítará

siríf húin gorát téke de no, bólke aar zetará húin aar Córíyot or uore bóraca gorós edde Allar háas bonda bouli fohórai gorós; 18 tui Córíyot

ottu taalim faiyós ísafe Íbar moncá zanos, aar sóyi gán basí zanos; 19 tui furafuri tárados de, tui óilide aindá ókkol or foñt dahóya, andár ot asé de ítarla lla ekkán foór, 20 fool ókkol or ézzon torbiyotdoya, aar nabalok ókkol or ézzon ustast; kiyólla-hoile tor báfa óilde, Córíyot ot hárresszúr zankari edde sóyi asé. 21 Tóoile, tui zee niki ar ezzon ore cíkka dos, tui nizoré cíkka dos né? Tui zee niki suri no goijjó hoói waáz gorós, tui hónó suri gorós né? 22 Tui zee niki zená no goittó hoós, tui hónó zená gorós né? Tui zee niki mutti ókkol ore nafrórot gorós, tui hónó mondir ottu suri gorós né? 23 Tui zee niki Córíyot lói borái gorós, tui hónó Córíyot báñgi Alla re beizzoti gorós né? 24 Pakkalam ot toh endilla asé, “Tuáñrar solasol dekí Beyohúdi ókkole Allar nam or kuféri gorér.” 25 Kiyólla-hoile, becök tor ázomir kimot asé zodi tui Córíyot amól gorós, montor zodi tui Córíyot báñgoya de óile, tóoile toh tor ázomi gorá ázomi nó gorós fán óigiyoi. 26 Hétolla, zodi ázomi goijjá honó manúce Córíyot or dabi-dawa ókkol amól goré, ítare kí Alla ye ázomi goijjá bóuli no gonibó né? 27 Tuáñra Yohúdi ókkol ore Beyohúdi ókkole hosúr díbo, kiyólla-hoile tuáñra ttu leikká Córíyot taki aar tuáñra ázomi goijjá manúc ói baade úddwa tuáñra Córíyot báñgo, montor ítarla toh jisim ot ázomi no goré de óile yo Córíyot amól goré. 28 Kiyólla-hoile asól Yohúdi toh uite no zee niki siríf Yohúdi kúwala, aar asól ázomi toh waán no ziyán jisim hari baár ttu gorá zah. 29 Bólke asól Yohúdi óilde uite zee niki dil ottu Yohúdi; aar asól ázomi óilde waán ziyán Allar Ruhr duara dil ot gorá zah, leikká Córíyot or duara no. Héndilla manúce taarif faa de insán or torfóttu no, bólke Allar torfóttu.

3 Héen óile, Yohúdi ókkol ottu kii fáida asé? Ázomi gorár kii kimot asé? 2 Becök, hárri mikká ttu bicí fáida asé. Ebbe agor gán óilde, Alla ye ítarlar hañise Íbar kalam nazil gorí bolla ítarla re bóraca goijjil. 3 Ítarla kessú ye beimaní goijjé de óile yo kii óiye? Ítarla beimaní goijjé bóuli kí Alla ye yó beimaní goríbo né? 4 Bilkúl no! Bólke fottí manúc misá tóorile yo, Alla sóyi tóorar zorur, zendilla pak-kalam ot asé, “Tuáñr hotá ye sábut goré de, Tuáñr hámica ot asé. 17 Becök tui toh nizoré nize Yohúdi hoós, sóyi táko, aar Tuáñre elzam laga zah de októt

Tuñí ziti aiyó.” 5 Montor añárar kuhame zodi báca báy endilla koffara ísafe peec goijjé ziyan Allar hók bisar zahér ó, tóoile añára kii hoitám? or uore iman aníle gunár maf faa zah. Híyan Alla ye añára re sáñza dé de híyan nainsáfi lói Alla ye daháyié de, Íba oñtté yó Insáfwala no ór ne? Becók híyan óilde insán or ekkán accíl zeñtté insáne goijjíl de gunár sáñza no di nozoriya. 6 Héndilla bilkúl no! Arnóile Alla ye Íba ye cooi-cóoi accíl. 26 Héndilla gorí Íba ye e duniyair bisar keéngori gorí faribó? 7 Hodúne októt sábut goijjé de ki, Íba insáfwala, aar zee endilla hoibó, “Añir misá hotáye zodi Alla hámica niki Isár uore iman ané ítaré Íba ye forhésgar sóyi táke de híyan zahér ó aar híyanne Íbar bólui kobul goré. 27 Tóoile borái goríbar kii asé? mohíma ó, tóoile Íba ye añré gunágár ísafe kiyá Kessú nái. Hon córiyot olla bólui nái de? Amól bisar goré?” 8 Héndilla hoó de ítará endilla or né? No, bólke iman or córiyot olla bólui. yó hoibó, ziyan añára hoói bólui hoói hodúne 28 Hétolla añára dóri de ki, manúc forhésgar añárar bodnam goré, ki hoilé, “Aiyó, añára tóore de nizor imane, Córíyot or amóle no. 29 burai gorígoi, kiyólla-hoilel zetó burai gorí fare Tóoile Alla ki siríf Yohúdi ókkol or Alla? Íba héto gom.” Hé bodnam-goróya ókkole ítarar kí Beyohúdi ókkol or óu Alla no? Becók, Íba laayek sáñza hámaha fai zaybo. 9 Yala añára kii Beyohúdi ókkol or óu Alla, 30 kiyólla-hoilel Alla hoitám? Añára Yohúdi ókkol kí Beyohúdi ókkol toh ekgwá éna asé, zibá ye Yohúdi ókkol ore or túaro beétor? Bilkúl no; añára toh age yó forhésgar bólui kobul goríbo de yó imane, aar hoóilam, tamám Yohúdi ókkol edde Beyohúdi ókkol gunár kobzat asé. 10 Zendilla pak-kalam Tóoile kí añára imane Córíyot ore baatel gorí? ot asé, “Forhésgar honókiye nái, ekzon úddwa Bilkúl no! Bólke, añára Córíyot zari rakí deh. nái; 11 buz ola kiyé nái, honókiye Allar talac no goré. 12 Beggún manúc sóyi ttu lorigiyói, beggún ekku fúañti bigirigiyói; gom ham goré de honókiye nái, ekzon úddwa nái.” 13 “Ítarar muk fooísa lac or kúla hobor or dóilla; ítará nizor zire férokbazi goré,” “Ítarar uñt ot háf or bic asé.” 14 “Ítarar muk gozzobe furaiya; ítarar hotát honó mirá nái.” 15 “Kún gorí bolla ítará duñri zaa; 16 ítará zeré zaa hére dóncó edde mosibot foida goré. 17 Cánti góri tákar rasta ítará no siné.” 18 “Ítarar dil ot Allar honó door nái.” 19 Yala añára zani de, Córíyote ziín hoó híin uitará re beh hoó zetará Córíyot or tole asé; zeéne honó insán ottu hoibár kessú no téke, aar fura duniyai ttu Allar hañse ísafkitab diya fore, 20 kiyólla-hoilel Córíyot amól gorí honó insán Íbar nozor ot forhésgar no tóoribo, kiyólla-hoilel Córíyot or duara toh gunár zankari éna aiyé. 21 Montor yala toh Alla ye maincóré Córíyot sára keéngori forhésgar bólui kobul goré de rasta híyan zahér óyiye, ziyan or baabute Tourat Córif ot edde nobi ókkol or kitab ot óu zikír asé. 22 Rasta híyan óilde, zetará Isá Mosihr uore iman ané ítará beggún ore nizor-nizor imane Alla ye forhésgar bólui kobul goré; rasta híyan ot Yohúdi edde Beyohúdi honó forók nái, 23 kiyólla-hoilel beggúne toh guná goijjé, aar Allar mohíma ttu maárum óigiyói. 24 Montor Mosih Isár bútore asé de azadir usflaye Alla ye beggún ore Nizor rahámot or hádiya ísafe forhésgar bólui kobul goré. 25 Alla ye Íba re Nizor lou

4 Héen óile, jisím or híkka ttu añárar ze baf asé hé Ibrahíme híyan or baabute kii loot faáil hoitám? 2 Kiyólla-hoilel Ibrahím ore zodi amóle forhésgar bólui kobul gorá gíyeh de óile, tóoile toh yóggwa ttu borái goríbar kessú tákito, montor Allar muúntu no. 3 Pak-kalam ot kii asé? Yián, “Ibrahíme Allar uore iman raikkíl, héttolla yóggwa re forhésgar bólui gona gyíl.” 4 Ham goré de ítar tolof ore toh hádiya bólui dóra no zah, bólke hók bólui dóra zah. 5 Montor zee niki nizor amól or uore bóraca no gorí Ubár uore bóraca goré zibá ye bedini ókkol ore forhésgar bólui kobul goré, ítaré ítar hé imane beh forhésgar bólui gona zah, 6 zendilla Dawude yó manúc ubá mubarek bouli hoiyé zibá re Alla ye amól sára forhésgar bólui gone. Íba ye hoiyé de, 7 “Mubarek uitará zetarár hosúr ókkol maf gorídiya gíyeh, zetarár guná dur gorífela gíyeh. 8 Mubarek manúc ubá, zibár guná Mabude hisaf no rakíbo.” 9 Eré mubarek hoiyé de híyan kí siríf ázomi goijjá ókkol olla? Aar náki ázomi agoijjá ókkol olla yó? Kiyólla-hoilel pak-kalam ot toh añára endilla faiyí, “Ibrahím ore imane beh forhésgar bólui gona gyíl.” 10 Tóoile hoñtté gona gyíl dé? Yóggwa ye ázomi gorí baade né náki ázomi no goríbar age? Becók ázomi gorí baade no, bólke ázomi no goríbar age. 11 Forezai yóggwa ye ázomi goijjíl; yóggwar hé ázomi óilde ekkán nicán ziyáne dahá de, yóggwa ázomi agoijjá tákite lóti yóggwa re

imane beh forhésgar bóuli gona gyíl. Hétolla añárar Malik Isá Mosihr duara cántit así. 2 bóuli yóggwa óilde uitará beggún or baf, zetará Añára yala ze rahámot or tole así hére añára re re ázomi agojjá óile yo iman anóne forhésgar Íba ye beh foónsaiye, kiyólla-hoile añára toh bóuli gona zah. 12 Héndilla, yóggwa ázomi goijjá iman ainní; héttola Allar mohímar bági óibar uitarár óu baf zetará sirif ázomi goijjé de no, acáye añára kúci gorí. 3 Sirif híyan no, bólke bólke endilla imane yó zindigi härä ziyán añára añára mosibot ot mazé yó kúci gorí, kiyólla-baf Ibrahím ottu ázomi goríbar age accíl. 13 Hoilé añára zani de, mosibote bordac foida Kiyólla-hoile Alla ye Ibrahím ore ze waada diíl, goré, 4 bordace sóyi adot bana, aar sóyi adote yóggwa edde yóggwar nosóle e duniyai miras acá ané. 5 Hé acáye toh añára re córminda faibo hoói, híyan toh yóggwa ye Córíyot amól no goré, kiyólla-hoile añára re diiya giyéh de gorí faiyé de no, bólke imane forhésgar tóori hé Pak-Ruhr duara Alla ye añára dil ot Nizor beh faiyé. 14 Kiyólla-hoile Córíyot amól gorí muhábbot dálidíye. 6 Kiyólla-hoile zeñtté añára zodi honókiye mirasdár ói fare, tóole toh iman nizoré nize basaibár kaabel nu accílam, héñtta befózul óigiyoi, aar hé waadar honó kimot nái; sóyi októ mozin añára bedini ókkol ore basai 15 kiyólla-hoile Córíyote toh gozzob éna ané, bolla Mosih ye zan diyé. 7 Zee tee toh honó montor zeré cónriyot nái, hére cónriyot báñgar forhésgar manúc olla úddwa nizor zan dito no hotá yó nái. 16 Hétolla, hé miras imane beh saá, toú ezzon bábai-goróya lla honókiye nizor faa zah, zeéne híyan rahámote ó aar hé waada zan dito hímmot goillé goittó fare. 8 Lekin Alla Ibrahím or tamám nosóle faibo de híyan fakka ye añára re goré de Nizor muhábbot híyan eén ó; híyan sirif Córíyot amól-goróya ókkol olla no, gorí zahér goijjé, añára gunágar accílam de bólke uitará lla yó zetará ttu iman asé Ibrahím októ Mosih ye añára lla bóuli zan diyé. 9 Añára or dóilla, zibá añára beggún or baf, 17 zendilla re zettót Mosihr lou wór usílaye forhésgar bóuli pak-kalam ot asé, “Añí toré boóut koum or baf kobul gorá giyeh, añára toh hámaha íbar duara banaiyí.” Yóggwa óilde Ubár nozor ot añára Allar gozzob ottu basiyúm. 10 Kiyólla-hoile baf zibá uore yóggwa ye iman raikkíl, yáni añára toh age Allar duccón accílam, montor Allar uore, Zibá ye mora re zinda goré edde íbar Fuar moot or usílaye Íba llói añára bonot nái de jiníc ókkol Nizor hókume foida goré. óigiyoi. Añára bonot zettót óigiyoi, añára toh 18 Ibrahíme honó acá no tálile yo acár sáaante hámaha íbar zibone nejat faiyum. 11 Sirif híyan iman tikai raikkíl, héttola yóggwa boóut koum no, bólke añára Alla re lói añára Malik Isá or baf óiye, zendilla yóggwa re howá gyíl de ki, Mosihr duara kúci yó gorí, zibá ye añára re “Tor nosól ókkol bicí óibo.” 19 Zeñtté yóggwa Alla lloí bonot gorídiye. 20 Guná duniyait ekzon tokoriban ek cót bosór óiye, buijjíl de, nizor manúc or duara beh aiccíl, aar hé gunár zoriya moot or októ dáke aáigiyoi aar Sárah ttu yó moot aái fura insán-zatir uore fóligyoi, kiyólla-fua zormo di faribár októ ar nái, montor toú hoilé beggúne guná goijjé. 13 Becók, Córíyot yóggwar iman komzur nó óiyo. 20 Allar waadar diibar age duniyait guná accíl, montor zeþé baabute yóggwar dil ot honó cók-cubá nú aiyé, cónriyot nái hére guná bóuli dóra yó nái. 14 bólke iman ot aró mozbut ói Allar taarif goittó, Toú moote Adom ottu lóti Muúsa foijjonto 21 aar yóggwa ttu furafuri ekin accíl de, Alla hókumot goijjíl, uitarár uore úddwa zetaráttu Nizor waada fura goríbar óu kémota asé. guná Adom or nañómanir dóilla no. Adom accíl 22 Yóggwa re héttola beh forhésgar bóuli gona aibár hotá accíl de íbar icára. 15 Lekin rahámot gyíl. 23 “Forhésgar bóuli gona gyíl” hoó de hotá or hádiya hé hosúrir dóilla no. Kiyólla-hoile híyan sirif yóggwa lla leká giyeh de no, 24 bólke ekzon manúc or hosúre bicí manúc moijjé de añára lla yó. Añára re yó de forhésgar bóuli óile yo, Allar rahámot toh yár túaro boóut bicí gona zaybo, kiyólla-hoile añára toh Ubár uore dñoñr, ziyán ar ekzon Manúc, yáni Isá Mosihr iman ainní Zibá ye Isá añára Malik ore mora rahámot or duara hádiya ísafe hé bicí zon or ttu zinda goijjé, 25 zibá re añára hosúre beh uore bicígori diiya giyéh. 16 Héndilla, Allar moot or át ot tulídíya gyíl, aar añára forhésgar hádiyar notiza yó hé gunár notizar dóilla no. tóori bolla beh mora ttu zinda gorá giyeh.

Kiyólla-hoile ek ruwate hé ekkán hosúrir notiza óilde hosúrbon bouli fáisela zari óiye, montor arek ruwate boóut hosúrir zoriya ze hádiya aiccé híyan óilde forhésgar tóora. 17 Ekzon

5 Hétolla, añára re zettót imane forhésgar bóuli kobul gorá giyeh, Alla lloí añára llói

manúc or hosúrir zoriya zettót moote hé ekzon tuáñra mora, aar yala Mosih Isár bútore Alla ottu lóti hókumot gorá cúru goijjé, tói añára lla beh zinda asó. **12** Hétolla guná re tuáñra zetará aṭalikká rahámot faiyí aar hádiya ísafe fána ó de jisím or uore hókumot goittó no diyó, forhésgar tóojiji, añára toh zindigit maze Ubár arnóile tuáñra re hé jisím or hóraf moncá mozin zoriya, yáni Isá Mosihr zoriya hámaha hókumot sola baibó. **13** Jisím or honó híssa re gunár goríyum. **18** Hoór de ki hoilé, zendilla ekkán ham gorí bolla eridi no raikkó, bólke mora hosúrir notiza ísafe fura insán-zati hosúrbon ttu zinda óiya manúc ísafe nizoré Allar át ot tóojije, héndilla ekkán gom ham or notiza óilde gosáido, aar héndilla íba lla forhésgarir sámana fura insán-zati lla forhésgar tóora edde zindigi ísafe nizor jisím or híssa ókkol óu gosáido. **14** aiccé. **19** Kiyólla-hoile zendilla ekzon manúc or Kiyólla-hoile guná ye tuáñrar uore ar hókumot nafrómanir zoriya boóut zon gunágár tóojije, no goríbo, kiyólla-hoile tuáñra toh Córivot or héndilla Ekzon or fórmadarir zoriya hé boóut tole no, bólke rahámot or tole. **15** Tóoile kii zon ore forhésgar bólui kobul gorá zaybo. **20** óiye? Añára Córivot or tole no bólke rahámot Córivot etollá beh diiya giyéh, zeéne hosúri bicí ó; montor zeré guná bicí óiye, hére rahámot toh yár túaro bicí óigiyoi, **21** zeéne guná ye zendilla moot or duara hókumot goijjé, héndilla rahámote yó forhésgarir ham loi hókumot goré, Isá Mosih añárar Malik or duara ofúrani zindigi faa bay bolla. (aiōnios g166)

6 Tóoile añára kii hoitám? Añára guná gorát tákítam né zeéne rahámot bicí ó? **2** Bilkúl no! Kiyólla-hoile añára toh guná ttu morigiyigoi, tói añára hé gunát ar keéngori zindigi haraiyúm? **3** Tuáñra kí no zano, añára zedúne Mosih Isá llói ek óibar báptísmá loiyí, añára hé báptísmar duara Íbar fúañti morigiyigoi dé? **4** Hétolla añára báptísmar duara Íbar fúañti morigiyigoi de híyané dahá de, añára re Íbar fúañti dohón gorá giyeh, zeéne Alla Bafe Nizor mohímaye Mosih re zendilla mora ttu zinda goijjé, héndilla añára yó noya zindigi harai. **5** Kiyólla-hoile zodi añára Íbar dóilla mori yore íba llói ek óigiyigoi de óile, añára toh Íbar dóilla zinda gorá zah lói yó íba llói hámaha ek óiyum, **6** kiyólla-hoile añára toh zani, añárar furana fítorot ore Íbar fúañti kúruc ot dí mariféla giyeh, zeéne guná ye hókumot goittó de añárar jisím yián nac óizagói, aar añára gunár gulam ar no táki. **7** Kiyólla-hoile zee niki morigiyói, íte toh guná ttu azad óigiyoi. **8** Añára zettót Mosihr fúañti moijjí, añára ttu ekin asé de ki, añára Íbar fúañti zinda yó tákiyum, **9** añára toh zani, Mosih re zettót mora ttu zinda gorá giyeh, íba ar honódin no moribó; moot ottu Íbar uore ar honó kémota nái. **10** Kiyólla-hoile zeñté íba moijjíl, íba toh ekbar ot hámica lla gunár hókumot ottu morigiyói; montor yala íba ye ze zindigi harar, híyan Alla lla beh harar. **11** Héndilla tuáñra re tuáñra yó báfiyo de, gunár hókumot ottu

tuáñra mora, aar yala Mosih Isár bútore Alla ottu lóti hókumot gorá cúru goijjé, tói añára lla beh zinda asó. **12** Hétolla guná re tuáñra zetará aṭalikká rahámot faiyí aar hádiya ísafe fána ó de jisím or uore hókumot goittó no diyó, forhésgar tóojiji, añára toh zindigit maze Ubár arnóile tuáñra re hé jisím or hóraf moncá mozin zoriya, yáni Isá Mosihr zoriya hámaha hókumot sola baibó. **13** Jisím or honó híssa re gunár goríyum. **18** Hoór de ki hoilé, zendilla ekkán ham gorí bolla eridi no raikkó, bólke mora hosúrir notiza ísafe fura insán-zati hosúrbon ttu zinda óiya manúc ísafe nizoré Allar át ot tóojije, héndilla ekkán gom ham or notiza óilde gosáido, aar héndilla íba lla forhésgarir sámana fura insán-zati lla forhésgar tóora edde zindigi ísafe nizor jisím or híssa ókkol óu gosáido. **14** aiccé. **19** Kiyólla-hoile guná ye tuáñrar uore ar hókumot nafrómanir zoriya boóut zon gunágár tóojije, no goríbo, kiyólla-hoile tuáñra toh Córivot or héndilla Ekzon or fórmadarir zoriya hé boóut tole no, bólke rahámot or tole. **15** Tóoile kii zon ore forhésgar bólui kobul gorá zaybo. **20** óiye? Añára Córivot or tole no bólke rahámot Córivot etollá beh diiya giyéh, zeéne hosúri bicí ó; montor zeré guná bicí óiye, hére rahámot toh yár túaro bicí óigiyoi, **21** zeéne guná ye zendilla moot or duara hókumot goijjé, héndilla rahámote yó forhésgarir ham loi hókumot goré, Isá Mosih añárar Malik or duara ofúrani zindigi faa bay bolla. (aiōnios g166)

6 Tóoile añára kii hoitám? Añára guná gorát tákítam né zeéne rahámot bicí ó? **2** Bilkúl no! Tuáñra kí no zano né, zeñté tuáñra hotábattara mani bolla nizoré honókiyor hañse gulam ísafe gosáido, héñte tuáñra zar hotábattara manor ítar gulam dé? Héndilla, tuáñra no óile gunár gulam boni moribá, arnóile Allar gulam boni forhésgari ham goríba. **17** Lekin Allar cíkur de ki, tuáñra gunár gulam accíla de óile yo, toótu tuáñra re diya giyéh de taalim ot ze sóyi faiyó híin ore fura dile manat asó. **18** Tuáñra re toh guná ttu azad gorífela giyeh, yala tuáñra forhésgarir gulam óigiyogoi. **19** Tuáñra buzí kul no faiba de héttola, añí insáni zindigi ttu meésal dí iín beggún hooir. Zendilla tuáñra aró kuham gorí bolla nizor gaár híssa ókkol ore nafak edde kuham or gulam ísafe eridi raikvíla, héndilla pak ói bolla yala tuáñra nizor gaár híssa ókkol ore forhésgarir gulamit gosáido. **20** Kiyólla-hoile zeñté tuáñra gunár gulam accíla, héñte toh forhésgari ttu azad accíla. **21** Tuáñra ziín gorón or zoriya yala córmindat asó, híin gorí yore kii fáida faáila dé? Kiyólla-hoile híin or notiza toh moot. **22** Lekin yala de tuáñra guná ttu azad fai Allar gulam óigiyogoi; híyan ot tuáñrar fáida óilde, tuáñra zetó éto pak ór, aar ahérít ofúrani zindigi faiba. (aiōnios g166) **23** Kiyólla-hoile gunár muzuri toh moot, montor Mosih Isá añárar Malik or duara Allar hádiya óilde ofúrani zindigi. (aiōnios g166)

7 Báiboináin ókkol, tuáñra zetará Córivot zano, añí tuáñra re hooir, tuáñra kí no zano né, ze honó manúc or uore Córivot or hókumot otódin beh téake zetódin hé manúc cwa zinda téake? **2** Meésal, córivoté bou wóre nizor hócom lói otódin baindá raké zetódin hócom zinda téake; montor zodi hócom morizagói, híba hé córivot ottu azad óizagói ziyáne híba re hócom lói bañdí

raikké. 3 Hétolla, hócom zinda tákite zodi híba goríbar azzu añr ttu asé, montor añí híyan gorí ar ezzon or ózagoi, tóoile híba re zenákur howá no fari. 19 Kiyólla-hoile ze gom ham mán añr ttu zaybo; montor zodi híbar hócom morigiyói de goittó monehoó, añí toh híyan no gorí; bólke óile, tóoile híba hé córiyot ottu azad faiyé, yala ze bura ham mán añr ttu goittó mone no hoó, híba ar ezzon or óizaile yo híba re zenákur híyan beh gorát táki. 20 Añr ttu ziyán goittó howá no zaybo. 4 Héndilla, ó añr báiboináin mone no hoó híyan zettót añí gorí, tóoile toh ókkol, tuáñra Mosihr jisím or híssa bonigiyógoi híyan goróya añí no, bólke añr bútore táke de de héttolla, Córiyot ottu tuáñra yó morigiyógoi. 5 Kiyólla-hoile zeéne añára Alla lla gulagala dórai. 6 Lekin añára ziyán ot bondi accílam, híssa ókkol ot téake. 7 Tóoile añára kii añr dil ot asé de, Alla niyom or gulami gorí hoitám? Córiyot guná de né? Bilkúl no! Bólke bolla; montor arek ruwate añr insáni fítorote Córiyot sára añí guná siní no faittam, kiyólla-hoile Córiyote zodi endilla no hoító, "Lalós no goríba," tóoile lalós kii de añí no zaintam. 8 Montor guná ye hé hókum ottu fáida tulí añr bútore hárr dóilla lalós foida goijjé, kiyólla-hoile Córiyot no tákile, guná toh morar dóilla ói téake. 9 Ek hale añí Córiyot sára zinda accílam, montor hé hókum aiccé rár guná zinda óiye, aar añí morigiyógoi. 10 Hé hókum ziyáne zindigi aníbar accíl, híyané añr lla moot ainné. 11 Kiyólla-hoile guná ye hé hókum ottu fáida tulí añré daga diyé, aar hé hókum or duara añré marífélaiye. 12 Hé ísafe, Córiyot pak, aar hére asé de hókum ókkol óu pak, insáfi edde gom. 13 Híyan or maáni kí ziyán gom híyan añr lla moot boinné dé? Bilkúl no! Bólke guná re guná ísafe ót fai bolla bólui guná ye ziyán gom híyan estemal gorí añr lla moot ainné deh, zeéne hé hókum or duara dahá zah de ki, guná ebbe hóraf. 14 Añára toh zani, Córiyot gabí; montor añí de jisími; añré gunár gulamit besiféla gíyeh. 15 Añí kii gorí añí nize úddwa no buzí; kiyólla-hoile añí añr ttu ziyán goittó monehoó híyan gorí de no, bólke añr ttu nafrórot lage de híyan beh gorí. 16 Añí zettót añr ttu ziyán goittó mone no hoó híyan gorí, tóoile toh Córiyot gom bouli añí kobul gorí. 17 Hé súrote, híyan goróya añí no, bólke añr bútore téake de hé guná. 18 Kiyólla-hoile añí zani de, añr bútore, yáni añr jisím or bútore gom kessú nái. Becók, gom mán

goríbar azzu añr ttu asé, montor añí híyan gorí no fari. 19 Kiyólla-hoile ze gom ham mán añr ttu zaybo; montor zodi híbar hócom morigiyói de goittó monehoó, añí toh híyan no gorí; bólke óile, tóoile híba hé córiyot ottu azad faiyé, yala ze bura ham mán añr ttu goittó mone no hoó, híyan beh gorát táki. 20 Añr ttu ziyán goittó howá no zaybo. 21 Yala tóoile añr bútore ekkán niyom Yala toh tuáñra ar ezzon or óigiyogoi, yáni mora loot fair de ki, gom mán goittó monehoile, añr ttu zinda gorá gíyeh de hé Mosihr óigiyogoi, hañse bura gán aáí boói téake. 22 Kiyólla-hoile zeéne añára Alla lla gulagala dórai. 23 montor añí dekír de, añr jisím or híssa haraitám, héntte Córiyot or foida goijjá gunár ókkol ot aró ekkán niyom asé, ziyáne añr dil azzu ókkole añáras jisím or híssa ókkol ot ham or hé niyom loi larái gorí añré gunár niyom goittó, zeéne añára endilla gulagala dórai ziíne waán or bondi banai raké ziyán añr jisím or moot ané. 24 Añí bicí fuckará! Moot híyan ottu mori yore yala Córiyot ottu azad ané de jisím ziyán ottu añré hone basaibó? 25 faiyí. Hétolla añára ar hé leikká Córiyot or Alla re cíkuriya, Íba ye añré Isá Mosihr añáras diiya furan zindigir gulam no, bólke Pak-Ruhr Malik or duara basaiyé! Hé ísafe, ek ruwate toh diiya noya zindigir gulam. 26 Tóoile añára kii añr dil ot asé de, Alla niyom or gulami gorí hoitám? Córiyot guná de né? Bilkúl no! Bólke bolla; montor arek ruwate añr insáni fítorote Córiyot sára añí guná siní no faittam, kiyólla-hoile Córiyote zodi endilla no hoító, "Lalós no goríba," tóoile lalós kii de añí no zaintam. 27 Zetará Mosih Isár bútore asé, ítara re yala ar hosúrbon dóra no zah. 28 Kiyólla-hoile tuáñra re toh zindigi dooya Pak-Ruhr niyome, Mosihr Isár duara, gunár edde moot or niyom ottu azad gorífelaiye. 29 Córiyote insán or jisím or komzurir zoriya ziyán gorí nó fare, Alla ye híyan endilla gorí goijjé: gunár kurbani di bolla Íba ye Nizor Fua re guná ola jisím or súrote diferáiyé. Héndilla góri Íba ye insán or jisím ot asé de guná re hosúrbon tóoraiye, 30 zeéne añára zetará insáni fítorot mozin no bólke Pak-Ruhr hédayot mozin soli, añára Córiyot or dabi-dawa re furafuri adai gorífelai fari. 31 Kiyólla-hoile zetará insáni fítorot mozin sole ítara insáni fítorot or gún or híkka beh mon deh, montor zetará Pak-Ruhr hédayot mozin sole ítara Pak-Ruhr gún or híkka beh mon deh. 32 Insáni fítorot or híkka mon dilé moot beh aiyé, montor Pak-Ruhr híkka mon dilé zindigi edde cánti faa zah, 33 kiyólla-hoile ze mon insáni fítorot or híkka, híyan Allar ducon; kiyólla-hoile híyané Allar córiyot mainto toh razi no, aar mani yó no fare. 34 Hé ísafe, zetará insáni fítorot mozin sole ítara Alla re kúci gorí no fare. 35 Lekin Allar Ruh sóiyi-sóiyi tuáñrará bútore téake de óile, tóoile toh tuáñra insáni fítorot or mozin no bólke Pak-Ruhr mozin soloór deh. Lekin zar bútore Mosihr Ruh nái, íte Mosihr no. 36 Zodi Mosihr

tuáñrar bútore asé de óile, becón ek ruwate entezar ot táki. **26** Borabor héndilla, Pak-Ruh ye tuáñrar jisím gunár zoriya mora de óile yo, yó añárar komzurit modot goré, kiyólla-hoilé arek ruwate forhésgarir zoriya Pak-Ruh óilde añára toh kiyólla-kiyólla dua gorón sáa no zani, foran. **11** Aar zodi Zibá ye Isá re mora ttu zinda montor Pak-Ruh Nize endilla hañdi-hañdi añára goijjé Ubár Ruh tuáñrar bútore téake de óile, lla cúwaric goré, ziín boiyan gorí faribár raá nái. tóoile toh Íba zibá ye niki hé Mosih Isá re mora **27** Alla, zibá ye fotti dil or hotá zane, Íba ye Pak-ttu zinda goijjé Íba ye tuáñrar fána ó de jisím Ruhr báfani yó zane, kiyólla-hoilé Pak-Ruh ye ore yó Íbar oh Ruhr duara zinda goríbo zibá Allar pak bonda ókkol olla Allar moncá mozin tuáñrar bútore téake. **12** Hétolla, ó báiboináin beh cúwaric goré. **28** Añára zani, zetará Alla re ókkol, becón añára fóros or tole así, montor muhábbot goré, yáni zetará re Alla ye Nizor insáni fitorot mozin zindigi haraibár no. **13** erada mozin daikké, ítara lla ziín ó híin beggún Kiyólla-hoilé zodi jisím or fitorot mozin zindigi Íba ye ítarar bálaí lla beh ówaba. **29** Kiyólla-hoilé haró, tóoile toh hámaha moribá; montor zodi zetará re Íba ye age lótí basí raikké, ítara toh Ruhr bole jisím or fitorot ókkol marifélo, tóoile Íbar Fuar dóilla ói bolla yó Íba ye fáisela goijjé, zinda tákiba. **14** Kiyólla-hoilé zedúne Allar Ruhr zeéne bicí báiboináin dor bútore hé Fua foóila hédaiyote zindigi haña, ítara beggún toh Allar zormo wa ói fare. **30** Aar zetarár baabute Íba ye fuain. **15** Tuáñra toh gulamir Ruh faiyó de no, age lótí fáisela gorí raikké, ítara re Íba ye daikké zeén níki ar doora foitto; bólke tuáñra Allar yó; aar zetará re Íba ye daikké, ítara re Íba ye fuain tóora de Ruh éna faiyó, Zibár zoriya añára forhésgar bólui kobul óu goijjé; aar zetará re Alla re "Abba" yáni "Ó Baf" hoíi matai fari. **16** Íba ye forhésgar bólui kobul goijjé, ítara re Íba Hé Ruh Nize añárar ruh lói mili gobá dé de ki, ye mohíma wala yó goijjé. **31** Yala híin beggún añára óílam de Allar fuain. **17** Añára zettót Íbar saái añára kii hoitám? Alla zodi añárar híkka fuain, añára mirasdár óu; yáni añára Alla ttu ó, hone añárar ulða tíyai faribó? **32** Íba ye toh miras fooya edde Mosihr fúañti miras fooya; Nizor Fua re úddwa hárai nó raké bólke añára kiyólla-hoilé añára zettót Mosihr dóilla duk beggún olla moot or át ot tulí diffelaiye. Íba ye ókkol bordac gorí, añára Íbar fúañti mohímat zettót Nizor Fua re añára re diifelaiye, tóí Íba óu bági óiyum. **18** Añí zani, añárar hañse ze ye añára re hárr kessú yó kiyá dii no felaito? **33** mohíma zahér óíbar asé, híyan lói fúwan goillé Yala Allar basíloiya bonda ókkol or ulða elzam añárar e zindigir duk-mosibot ókkol kessú no. lagai faribár hon asé? Ítara re toh Alla Nize éna **19** Héntte dahá zaybo Allar fuain hontará; híyan forhésgar bólui kobul goijjé. **34** Ítara re hone dekí bolla tamám mohóluk ókkol bicí azzur hosúrbon tóorai faribó? Kiyólla-hoilé Mosih sáañte entezar ot asé. **20** Kiyólla-hoilé mohóluk Isá zibá siríf moijíl de no bólke zinda yó óiye, ókkol or moksót toh behar óigiyoi; híin ottu Íba toh Allar den dák ottu asé aar Íba ye añára monehoói héndilla óiye de no, bólke Alla ye lla cúwaric goré. **35** Hétolla añára re Mosihr Nizor moncá lói héndilla goijjé deh. Toóu híin muhábbot ottu kiyé alok gorí faribó? Mosibote ore e acá gán diiya giyéh, **21** ki hoilé, ek din hé né? Ferecani ye né? Zulúme né? Feror bükke mohóluk ókkole yó borbadir gulami ttu azad fai né? Hoorsuor or homi ye né? Afotbifote né? yore, Allar fuain dor mohímar azadir bági óibo. Duccon or toluware né? **36** Pak-kalam ot endilla **22** Añára toh zani, aij foijonto tamám mohóluk asé, "Tuáñr lla bólui añára dinbór moot or ókkole endilla gori kiñyar, zendilla gori maa hótórat fori; maincór nozor ot añára zooráibo ye fua hálás óíbar októt dukké kiñya. **23** Siríf de bérásol or dóilla." **37** Montor añára toh híine no, bólke añára zetará Pak-Ruh re Allar zibá ye añára re muhábbot goijjé Íbar duara foóila hádiya ísafe faiyí, añára nize yó bútore- híin beggún ore furafuri fóta gorifelai. **38** Añí bútore kiñyai-kiñyai oh din or entezar ot así, ze ttu yián ekin asé de ki, moote yáh zindigiye, din Alla ye añára re Nizor fuain banaibó, yáni fírista ókkole yáh bút-ferot ókkole, yaar hale añárar gaa re azad goríbo. **24** Kiyólla-hoilé añára yáh aibó de hale, honó dóilla asóre, **39** asman or re toh acá dii éna nejat diya giyéh. Saiyá gán sai yáh fatalfur or honó kessú ye, yáh oinno honó bolla toh honókiye ar acá no goré; kiyólla-hoilé mohóluke añára re Allar oh muhábbot ottu alok ziyán saáifelaiye híyan sai bolla acá goré de gorí no faribó ziyán Mosih Isá añárar Malik or hon asé? **25** Lekin adeikká kessú lla zodi añára uslaye faiyí. acá gorí, añára toh híyan olla sobór or sáañte

9 Añí Mosih re gobá gorí háñsa hotá hoóir, monehoó tar dil doró gorífele. **19** Yala tuáñra misá hotá no, añr hélome yó Pak-Ruhr duara honókiye añré endilla hoibá, “Toóu kiyá Alla yián gobá der, **2** ki hoilé, añr dil ot Boni Isráil ye añarár hosúr dóre? Íbar mon ore hone bazá ókkol olla bicí afsús lager edde lagatar ferecan dí fare?” **20** Añr zuwab óilde, ó moniccó, Allar lager. **3** Añí toh añr koum, yáni zetará añr gusso uottú mati bolla tui hon? Banaiya kessú ye edde lou, ítara lla bólui zodi Mosih ttu alok ói kí banoya ttu endilla fusár goríbo né, “Añré bodduar tole ówa foitto úddwa óítam. **4** Alla ye endilla kiyá banailá?” **21** Ek meñir dola ttu kí toh hé Boni Isráil ókkol ore Nizor fuain óíbar monehoó de héndilla jiníc ókkol banai bolla hók diiyé, edde ítarar hañse Nizor mohíma kuáñija ttu hók nái né—kessú jiníc háas ham zahér goijjé. Íba ye ítara llói razinama ókkol ot estemal gorí bolla aar kessú jiníc cádaran goijjé, aar ítara re Córíoyt edde sóiyi ebaadot ham ot estemal gorí bolla? **22** Borabor héndilla, or torika diiyé. Íba ye ítara llói boóut dóilla Alla ttu Nizor gozzob nazil goittó edde Nizor waada ókkol óu goijjé. **5** Ítara óilde bafdada kudurut zahér goittó monehoiyé de óile yo, gún or nosól, aar Mosih yó insán ísafe ítarar toóu Íbar gozzob faibar manúc zetará re borbadi háandan ottu beh aiccé. Zibá ye hárr kessú lla toiyar gorá gíyeh, ítara re Íba ye bicí sobór uore hókumot goré, hé Allar taarif abadulabad or sáañte cooíye. **23** Íba ye ítara re etollá cooíye, ówat tákouk. Aamin. (aíon g165) **6** Añr hotá maáni zeéne Íbar oti mohíma uitarár hañse zahér ó, eén no de ki, Allar kalam baatél óigiyoi. Kiyólla- zetará Íbar rahám faibar manúc, zetará re Íba hoilé Isráili beggún toh basíloiya Isráili no; **7** ye mohíma lla age lóti toiyar raikké. **24** Rahám Ibrahím or nosól ottu aiccé maáni hónó ítara faibar manúc ítara óílam de añára. Íba ye siríf beggún Íbar asól fuain de no. Pak-kalam ot añára Yohúdi ókkol or búttottu daikké de no, endilla asé, “Isahák ottu beh tor nosól dóra bólke Beyohúdi ókkol or búttottu yó daikké. **25** zaybo.” **8** Hoító sailé, insán ottu foida óíye Alla ye endilla hoiyé de nobi Hóciyar kitab ot maáni Allar fuain óigiyoi de no, bólke asól nosól asé, “Zetará Añr bonda nu accíl, ítara re Añí ‘Añr bólui uitará re beh dóra zah, zetará Allar waadar bonda’ ñakiyúm, aar ítara zetará Añr adorbon fuain. **9** Hé waada óilde yián, “Añí e októt nu accíl, Añí ítara re ‘Añr adorbon’ ñakiyúm. **26** waafes aiccúm, hénitte Sárah ttu eggwá morot Ze zagat ítara re endilla howá gíyeh, “Tuáñra fua tákibo.” **10** Siríf híyan no, bólke Rebékar Añr bonda no,’ hé zagat ítara re ‘zinda Allar hálöt óu héndilla; zeñtté híba ekzon manúc lói, fuain’ ñaka zaybo.” **27** Nobí Yesáyah ye Isráili yáni añarár baf Isahák lói hámil accíl; **11** hénitte ókkol or baabute guzori endilla hoiyé, “Boni fuain nún zormo nó óite, aar honó bála-bura Isráil ókkol doijjar sor or balur hédun de óile yo, kessú nó goitté, híba ye Alla ttu ekkán hóbör toóu ítara bicí hom maincé beh nejat faibo. **28** faiyé, ziyáne dahá de, Alla ye manúc ókkol ore Kiyólla-hoíl Mabude toh Íbar fórman duniyait Íbar zari téke de erada mozin beh basílo; híyan furafurir sáañte bicí toratori fura goríbo.” **29** honó amól or zoriya no bólke Íba ye age lóti Zendilla nobi Yesáyah ye age lóti batalai dyíl, daikké de hétolla. **12** Híba re howá gyíl de ki, ki hoilé, “Alla Robbul Alamine zodi añára lla “Fua ñoñr gwá ye cónñro war gulami goríbo.” kessú nosól rakí no zayto, tóoile añárar hálöt **13** Hétolla pak-kalam ot endilla asé, “Yakub ore toh Sódom cóor or edde Gomórah cóor or dóilla Añí muhábbot goijjí, montor Isów re nafórot óizaytoi.” **30** Tóoile añára kii hoitám? Yiána, goijjí.” **14** Tóoile añára kii hoitám? Alla ttu insáf Beyohúdi ókkole forhésgarir talac no goillé yo nái de né? Bilkúl no. **15** Kiyólla-hoíl Íba ye toh forhésgari hásil goijjé, ze forhésgari imane beh Muúsa re endilla hoíl, “Añr ttu zaré monehoó, faa zah; **31** montor Boni Isráil ókkole forhésgarir tar uore rahám goijjum; aar zaré monehoó, córiyot or talac goillé yo hé córiyot loot nó faa. taré fetfurani daháiyum.” **16** Hé ísafe, híyan **32** Kiyólla? Kiyólla-hoíl ítara híyan ore imane honókiyor moncár yáh kucíc or uore no, bólke kucíc no gorí amóle faa fángori kucíc goijjíl. Allar rahám or uore. **17** Alla ye toh Féruan ore Ítara uját há de fattór ot uját háiye. **33** Zendilla endilla hoiyé de Pak-kalam ot asé, “Añí toré pak-kalam ot asé, “Soó, Añí Síyon ot eggwá baáñcca tuillí de kiyólla-hoíl, zeéne tor duara endilla fattór rakí, ze fattóre maincóre uját Añr kudurut dahái fari, baade duniyair agagura háibaibo, yíba óilde oh Cíl, ze Cíle maincóre fora Añr nam or howáhoi óibo.” **18** Hétolla toh Íba baibó, montor zee niki Íbar uore iman ané ite ye zaré monehoó tar uore rahám goré, aar zaré bilkúl corminda no óibo.”

10 Ó báiboináin ókkol, Boni Isráil ókkol olla fúna gíyeh, aar ítarar hotá duniyair céc matá añr dil or azzu edde Allar hañse añr dua foijjonto foónicce.” **19** Abar añr súwal óilde, óilde, ítara nejat fouk. **2** Añi ítarar baabute e Boni Isráil ókkole nó buzé de né? Híyan or gobá gán dir de ki, ítara ttu Alla lla jus asé, zuwab Alla ye Muúsar áta age lóti difélaiye montor sóiyi zankari táki no. **3** Ítara ttu Allar de ki, “Ek bezatir duara Añi tuáñra re guccá forhésgarir baabute honó zankari nái, aar ítara tulídiyum, aar ek obuz zatir duara Añi tuáñra nizor kucíce beh forhésgar óito saá; héttola ze re guccá tulídiyum.” **20** Forezai Alla ye nobi torika loi Allar forhésgari hásil goré hé torika Yesáyahr áta aró horagori endilla hoiyé, “Zetará ítara kobul no goré. **4** Mosih ye toh Córíyot Añr talac nó goré, ítara Añr loot faiyé; zetará ore hótom gorifelaiye, zeéne iman ané de ítara fottíkiye forhésgari hásil goré. **5** Córíyot lói forhésgar óíbar baabute Muúsa ye toh endilla leikké, “Zee niki Córíyot or hókum ókkol mane, edde ekguañjja koum or uzu Añi dinbór Añr íte híine beh basi tákibo.” **6** Montor imane ze duní át melí raikkí.”

forhésgari hásil goré híyan or baabute pak-kalam ot asé de, “Tuáñra dile-dile no hoiyó de, ‘Hone asman ot uýbo?’” Yáni Mosih re lamai aní bolla. **7** Aar endilla yó no hoiyó de, “Hone nise fatalfur ot lambób?” Yáni Mosih re muruda ókkol ottu waafes loianí bolla. (*Abyssos g12*) **8** Montor pak-kalamendilla hoór de no né? “Kalam tuáñrar dáke asé, yáni tuáñrar muk ot edde tuáñrar dil ot.” Híin óilde iman or baabute kalam uúin ziín añaára tobolik gorí de ki, **9** zodi tuñí nizor muké Isá re Malik de cíkar goró, aar Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé de híyan dile iman anó, tuñí nejat faiba. **10** Kiyólla-hoile dile iman aníle forhésgar boulí kobul gorá zah, aar muké cíkar goríle nejat fa zah. **11** Pak-kalam ot endilla asé, “Zee niki Íbar uore iman ané íte bilkúl córminda no óibo.” **12** Híyan ot Yohúdi edde Beyohúdi honó forók nái, kiyólla-hoile beggún or Kúda toh ekgwá. Íba re zetará mata, ítara beggún ore Íba ye aṭalikka rahámot dee, **13** kiyólla-hoile, “Zee niki Mabud or nam loybo, íte nejat faibo.” **14** Montor zibár uore ítara iman nú ané, Íba re ítara keéngori mataibó? Aar zibár baabute honódin nó fúne, Íbar uore ítara keéngori iman aníbo? Tobolik-goróya no tákile ítara keéngori fúni faribó? **15** Aar ítara keéngori tobolik goríbo, zodi ítara re no diferá? Pak-kalam ot endilla asé, “Zetará gom jiníc ókkol or gom hóbor ané, ítarar téng hotó mubarek!” **16** Lekin ítara beggúne hóno hé gom hóbor gán kobul nó goré; kiyólla-hoile nobi Yesáyah ye toh endilla hoiyé, “Ó Mabud, añaárar poigam hone ekin goijjé?” **17** Hé ísafe, iman aiyé de fúnile, yáni Mosihr baabute kalam fúnile. **18** Lekin añr súwal óilde, Boni Isráil ókkole hé kalam nó fúne de né? Becók fúnne. Pak-kalam ot asé de, “Ítarar abas duniyair agagura ttu

11 Tói aró añr súwal óilde, Alla ye Nizor basíloiya bonda ókkol ore inkár gorifelaiye de né? Bilkúl no! Kiyólla-hoile añi nize yó de ézzon Isráili; añi óílam de Ibrahím or nosól, aar Binyamin or háandan or manúc. **2** Alla ye Nizor bonda zetará re age lóti basí raikkí ítara re inkár gorí né fele. Pak-kalam ot nobi Eliyas or baabute kii asé híyan tuáñra no zano né? Yóggwa ye toh Boni Isráili ókkol or ulða Allar hañse endilla bisar dyíl, **3** “Ó Mabud, ítara Tuáñr nobi ókkol ore marifelaiye aar Tuáñr kurbani-gán ókkol báñgifikasi. Añi ekzon beh basi así deh, yala ítara añr zan loito yó talac gorér.” **4** Montor Alla ye yóggwa re kii zuwab dyíl? Yíána, “Añi Nizor lla háñt ázar manúc rakídiyi, zetará Baal debotar hañse añrú né fela.” **5** Borabor héndilla, ehón or októt Boni Isráil or hodún manúc tákigiyoi, zetará re Alla ye rahámote basí raikké. **6** Aar híyan zettót rahámote, tóoile híyan toh honó amóle no; zodi amóle óíto, tóoile toh rahámot ar rahámot no tákito. **7** Tóoile notiza kii? Boni Isráil ókkole ziyán or talac goijjíl híyan ítara hásil nó goré, montor ítara ttu zetará re basílowa gíyeh ítara beh híyan hásil goijjé, aar badbaki gún or dil doró gorifela gíyeh. **8** Zendilla pak-kalam ot asé de, “Alla ye ítara re eén súharaiya gorifelaiye, zeéni níki ítara aij foijjonto suké no dékér, aar hane no fúner.” **9** Dawude hoiyé de, “Ítarar mela-cóba ókkol ítara lla cíyarír zal edde fán bonizoggoi; hín or zoriya ítarar uore mosibot aiyóuk, aar nizor hóraf ham or sáñza fouk. **10** Ítarar suk añdá óizoggoi, zeéne ítara no déké; ítara hámica lla guza óizoggoi.” **11** Abar añr súwal óilde, ítara hé uját háiye de hámica lla fori bolla né? Bilkúl no. Bólke ítarar naförmanir

faiyí. Zodi añárar niyamot Allar kalam boiyan ítarar torfóttu taarif faiba; 4 kiyólla-hoilé ítarar goríbar de óile, iman or mutabek Allar kalam óilde Allar háadem tuáñrar bálai lla. Lekin zodi boiyan gorí; 7 zodi hédmot goríbar de óile, kuham goró, ítara re dooraibár asé, kiyólla-hédmot gorí. Zee niki taalim dibar niyamot hoilé ítara toh hánnak sáñza no déh. Ítara faiyó, íte taalim doh; 8 zee niki josba dibar faiyó, Allar gulam de hétolla, Allar torfóttu ói kuham-íte josba doh; zee niki sótka goríbar faiyó, íte goróya ókkol ore sáñza dé deh. 5 Hétolla bóuli dilkúla góri sótka goró; zee niki sóddari goríbar ítara re mani solar zorur; sirif sáñzar doore faiyó, íte díyan or sáaňte sóddari goró; aar zee no, bólke héndilla gorón sóyi de buzí yore niki rahám goríbar faiyó, íte kúcir sáaňte rahám yó. 6 Tuáñra hétolla toh ítara re házana yó goró. 9 Munaféki sára muhábbot goijjó. Hórafi doo, kiyólla-hoilé ítara nizor zimmadari adai re gín goijjó; ziyán gom híyan mozbut gori dóri gorér de híyan óilde Allar hédmot gorér deh. 7 táikko. 10 Ezzon ore ezone báiyali muhábbote Beggún or hók adai goijjó; zaré házana diibar muhábbot goijjó; ezzon ore ezone nizor túaro asé, yóggwa re házana diiyo; zaré hásil diibar izzot diyo; 11 alcí no goijjó, bólke ruúhanir asé, yóggwa re hásil diiyo; zee niki izzot or josbar sáaňte Malik or hédmot goijjó; 12 acáye laayek, yóggwa re izzot goijjó; zee niki taarif or kúci táikko, mosibot ot sobór goijjó, nitti dua laayek, yóggwar taarif goijjó. 8 Ezzon ore ezone gorát táikko; 13 Allar pak bonda ókkol zorurot muhábbot goríbar bade ar honó kessúr gun or ot foille saňda diiyo; meémandari goijjó. 14 tole no táikko. Zee niki oinno zon ore muhábbot Zetará tuáñrar uore zulúm goré, ítara lla borhot goré, íte Córíyot furafuri adai gorífelaiye. 9 magiyó; ói, gozzob no, borhot magiyó. 15 Zetará Kiyólla-hoilé Córíyot ot asé de, “Zená no goríba; kúci gorér, ítarar fúaňti kúci goríyo; aar zetará kún no goríba; suri no goríba; lalós no goríba,” hañdahaři gorér, ítarar fúaňti hañdahaři goríyo. iín edde ar badbaki hókum beggún e hókum 16 Ezzon ore ezone ek kíyale saiyó. Fohórai no ekkán ot góliayi asé, híyan óilde, “Atehaňsór goijjó, bólke niróc ókkol lói miyái-zuwai soliyó. maincórre nizor dóilla góri muhábbot goró.” 10 Nizoré nize buddíman no tákariyo. 17 Honókiyo Muhábbot goillé toh honókiye honókiyor hóti re burair bodol burai no goijjó. Manúc beggún no goré. Hétolla muhábbot goillé fura Córíyot or nozor ot ziyán sóyi híyan goittó díyan díyo. adai goijjá. 11 Ehón or októ buzi híin goró. Gúm 18 Manúc beggún lói cántit táki bolla tuáñrar ottu uríbar októ foóniccegai, kiyólla-hoilé añára torfóttu zeddúr faro héddur kucíc goijjó. 19 Ó zeňtté iman ainnílam híyalar túaro yala añárar adorja ókkol, nizebaze bodola no loíyo, bólke nejat or októ aró dáke. 20 Rait fúron-fúron Allar gozzob olla mouka raikko, kiyólla-hoilé óiye, yala fózor fáříbar októ órgai. Hétolla, aiyó, pak-kalam ot toh Mabude endilla hoór, “Bodola añára andár or ham ókkol félaidi foór or átiyar lon Añr ham, Añf fúñzaiyum.” 20 Yárbodol, ókkol findí toiyar ói táki. 13 Aiyó, añára cárabir “Tuáñr ducon ottu búk lagilé, ítare háná doo; fúruti, nicábazi, zenákari, ayaci, hoiija-fózzat, tirác lagilé, ítare faní doo. Kiyólla-hoilé héndilla edde alingáñi bad di, din or foór ot así fángori goríle toh tuñí ítar matár uore zoler de hoilar soli. 14 Tuáñra Malik Isá Mosih re findifelo, aar tal tulídiyo fán óibo.” 21 Burai re tuáñra re ziti jisím or bura azzu ókkol fura goríbar uzu honó aító no diyó, bólke bálai lói burai re ziti aiccó. díyan no dih.

13 Hárr ekzone dec or hókumot-goróya ókkol ore mani solo, kiyólla-hoilé Allar torfóttu no de honó hókumot nái. Zedún hókumot asé, torkatorki no diyó. 2 Hodún or iman óilde, hárr híin Allar torfóttu beh zari óiye. 2 Hétolla kessú hái fare; lekin iman komzur ola ókkole zee niki hókumot or muhálef goré, íte Alla ye niriccá beh háa. 3 Zee niki hárr kessú hóo, íte ziyán entezam goijjé híyan or beh muhálef héndilla na háa de ítare hékarot no goijjó; aar goré. Zetará héndilla muhálef goré, ítara nizoré zee niki hárr kessú no hóo, íte yó héndilla háá bisar or laayek bana. 3 Kiyólla-hoilé gom ham de ítare hosúr no diyó, kiyólla-hoilé Alla ye goillé toh adikari ókkol ore dooraibár nái, ítare yó toh kobul goijjé. 4 Oinno zon or gulam montor kuham goillé dooraibár asé. Tuáñra or bisar gorí bolla tuñí hon? Íte sóiyit asé né ttu adikari ókkol or door sára óito monehoór náki gollot ot asé híyan ítar giróse éna fáisela né? Tóoile ziyán gom híyan goró, baade tuáñra goríbo. Becók íte toh sóiyit tákibo, kiyólla-hoilé

14 Komzur iman ola re tuáñrar ðaái ot cámil goijjó, montor yóggwar rai ókkol lói

Malik toh ítare sóiyit rakí faribár kaabel. 5 Beétor óilde, gusso no hón, anggur or roc no Hodúne din eggwá re oinno din or túaro kimoti hón, yáh oinno honó kessú no gorón, zodi bouli t̄áare, aar hodúne din beggún or kimot h̄fine tuáñr honó bái ore gunát foraba. 22 Hé borabor bouli t̄áare. Hárr ekzon ottu nizor dil mosólar baabute tuáñr dil ot ze iman asé híyan ot furafur ekin tákar zorur. 6 Ze maincé ze Allar edde tuáñr dormiyan ot rakó. Mubarek din ore háas boulí mane, íte toh Malik ore kúci goríbar niyote éna mane. Héndilla, zee niki hár kessú háá, íte Malik ore kúci goríbar niyote beh háká, kiyólla-hoile íte toh hín Alla re cükuriya gorí háá. Aar zee niki hár kessú na háá, íte yó Malik ore kúci goríbar niyote beh na háá, aar íte yó ziín háá hín olla Alla re cükuriya goré.

7 Kiyólla-hoile añára honókiye basi táki de yó nizor lla no, aar honókiye mori de yó nizor lla no. 8 Kiyólla-hoile zeñtté añára basi táki, añára Malik olla beh basi táki; aar zeñtté morizaygói, añára Malik olla beh morizaygói. Hétolla añára basi táki yáh morizaygói, añára Malik or. 9 Kiyólla-hoile Mosih toh etollá éna moijjil edde abar zinda óiye, zeéne ðba mora zinda duní gún or Malik ó. 10 Tói tuñí keéne tuáñr bái or hosúr dórör? Nizor bái ore hékarot kiyá gorör? Añára beggún toh ek din Allar adaloti-toktör muúuntu tíyaiyum de asé. 11 Pak-kalam ot endilla asé, "Mabude fórmár de, Añr zindagirir hosóm hái hooir, hár ekzone Añr muúuntu añrú felaibo, aar hár zobane Añr Alla de cíkar goribó." 12 Híyane dahá de, añára fottíkiyo ttu Alla re nizor-nizor hisaf díya foribó. 13 Hétolla, aiyó, añára ezzon or hosúr ezone ar no dóri, bólke uúin no goittó fáisela gorifelai ziíne arek bái or iman or foñt ot dábba díbo, yáh yóggwa re gunát fora baibó. 14 Malik Isár ummot ísafe añi zani edde ekin gorí de ki, honó háná nizebaze haram nái, montor zee ze háná re haram t̄áare, hín itar lla beh haram. 15 Zodi tuáñr hánar zoriya arek bái ye dil ot duk faa, tóoile toh tuñí muhábbot or foñt báy ar no soloór. Ze bái olla Mosih moijjil hé bái ore tuáñr háná lói córbonac no goijjó. 16 Tuáñrar suk ot ziýán gom híyan or bodnam no zuraiyó, 17 kiyólla-hoile Allar raijjo toh háná-finar baabute no, bólke Pak-Ruh ye dee de forhésvari, cánti edde kúcir baabute. 18 Zee niki hé torikaye Mosihr hédmot goré, yóggwar uore Alla yó kúci téke aar manúc óu razi téke. 19 Hétolla, aiyó, añára ham uúin goríbar kucíc gorí ziíne cánti ané edde ziín lói ezzon ore ezone banaitulí faijjum. 20 Honó hánar zoriya Allar ham borbad no goijjó. Becók, háná beggún hálal, montor ar ezzon ore gunát foraba de héndilla honó háná hónon gallot. 21

manúc uite, zee niki gom bouli buzí honó kessú gorifelai baade dile-dile afsús na há. 22 Montor

Alla ye uitaré hosúrbon boulí dóre zee niki cök

gorí honó kessú háifele, kiyólla-hoile íte toh

nizor iman or mozín háiye de no. Ziyán iman

or mozín no híyan toh guná.

15 Hétolla, añára zetarár iman mozbut, añára ttu nizor kúci no saái komzur imandár ókkol ore ítarar fuñzá bowát modot gorár fóros. 2 Añára fottíkiyo ttu nizor atehañsór maincórre ítarar bálai lla kúci rakár zorur, ítarar re banaitulí bolla. 3 Kiyólla-hoile Mosih Nize úddwa Nizor kúci nó saá. Pak-kalam ot Íbar baabute endilla asé, "Zetará Tuáñre beizzoti goijjil ítarar hé beizzoti Añr uore aicccé." 4 Yaar age pak-kalam ot ziín-zíín leká gíyl, hín beggún añára re cíkka dí bolla beh leká gíyl, zeéne hére ze sobór edde josbar baabute asé hín ottu añára acá hásil gorí. 5 Sobór edde josba dooya Alla ye Mosih Isá ttu accíl de ekí mon tuáñrar afós ot máze taki bolla toóufik douk, 6 zeéne tuáñra ek mone edde ek abase añárar Malik Isá Mosihr Alla Baf or mohíma goró. 7 Hétolla hooir de, ezzon ore ezone kobul goró, zendilla Mosih ye yó tuáñra re kobul goijjé, zeéne Allar mohíma ó. 8 Añi hooir de ki hoile, Allar hotá sóiyi de sábut gorí bolla Mosih aái Yohúdi ókkol or háadem boinné, zeéne bafdada gún lói gorá gíyl de waada fura gorí fare, 9 aar Beyohúdi ókkole zen Allar rahám faiyé de híyan olla Íbar taarif goré; zendilla pak-kalam ot asé, "Hétolla añi Beyohúdi ókkol or hére Tuáñr taarif goijjum, edde Tuáñr name seér gaiyúm." 10 Hére yián óu asé, "Ó Beyohúdi ókkol, tuáñra Allar basíloiya bonda ókkol or fúañti kúci goró." 11 Aró asé de ki, "Ó tamám Beyohúdi ókkol, tuáñra Mabud or taarif goró; ó duniyair manúc ókkol, tuáñra beggúne Íbar taarif goró." 12 Nobi Yesáyah ye yó endilla hoiyé, "Jesir Cíñyor zahér óibo, aar ðba aái Beyohúdi ókkol or uore hókumot goribó. Ítarar beggúne Íbar uore acá rakibó." 13 Acá dooya Alla ye tuáñra re Íbar uore iman rakár zoriya hár kúci edde cánti lói bórí douk, zeéne Pak-Ruh kudurute tuáñrar acá baái fore. 14 Ó añr báiboináin ókkol, añi nizor ttu

yó tuáñrar baabute furafuri ekin asé de ki, 30 Ó báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr tuáñrar dil bálayi lói furaiya, tuáñra ttu furafuri name edde Pak-Ruhr muhábbote añí tuáñra re zankari asé, aar tuáñra ezzon ore ezzone nosíyot aros gorí, tuáñra añí llói bóng ói añí fúañti goríbar kaabel óu. 15 Toóu tuáñra re abar yaad Allar hañse añí lla dilmon di dua goró. 31 Dua goráidi bolla añí kessú mouzúr uore tuáñrar goríba de, añí Yohúdiyat Allar ze naförman hañse bicí hímmot or sáañte leikkí, kiyólla- ókkol asé ítara ttu héfazot táki fán, aar añí hoilé Alla ye añré diiyé de toóufik lói, 16 añí toh Jerúsalem olla ze hédmot tán gorí híyan Allar Beyohúdi ókkol or hañse Mosih Isár háadem ze pak bonda ókkol hére asé ítara ttu fosón lage óiyi. Añí imam or dóilla góri Allar kúchóbör fán, 32 zeéne Alla ye sailé añí tuáñrar hañse or hédmot gorí, zeéne Beyohúdi ókkol Pak- kúcir sáañte aái fari, aar tuáñrar fúañti táki Ruhr duara pak-sáf ói Allar kobuldár kurbani ói foran zurai fari. 33 Cánti dooya Alla tuáñra fare. 17 Hétolla toh añí Alla lla gorí de ham ot beggún or fúañti-fúañti tákouk. Aamin.

Mosih Isár duara fohórai goríbar wajá faiyí. 18

Kiyólla-hoile añí siríf uúin hoi bolla beh hímmot goríyum, ziín Mosih ye añr duara gorí Beyohúdi ókkol ore Allar fórmadar banaiyé. Mosih ye ham híyan añr hotábattara edde ham loi, 19 illayi-nicán or edde keramot or bole, aar Allar Ruhr kudurute goijjé. Hétolla toh añí Jerúsalem ottu lóti cúru góri Ilurikúm fojjonto agagurat Mosihr kúchóbör furafuri tobolik goijjí. 20 Añr zindigin niyot óilde, uré kúchóbör tobolik gorón zeré Mosihr baabute honódin nó fúne, arnóile toh añí ar ezzon or buniyadir uore góri banaitulír fán óibo. 21 Pak-kalam ot endilla asé, “Zetará re Íbar baabute howá nó zah, ítara yala dékí faribó; aar ítara zetará Íbar baabute nó fúne, ítara yala buzí faribó.” 22 Añí boóut bár tuáñrar hañse aító saái hé wajáye aái nó fari deh. 23 Montor yala zettót añr ttu eríyar elaka ókkol ot ham goríbar zaga baki nái aar añr ttu tuáñrar hére aító kúb monehoór de boóut bosór óiye, 24 añí acá gorí de, Espéin dec ot zaibarcót tuáñra llói miliyúm, aar tuáñrar fúañti kessú ṭaim kúci-áci gorí harai baade, tuáñra añré añr sofór ot zai bolla modot goríba. 25 Lekin ehón añí Allar pak bonda ókkol or hañse modot foóñsai bolla Jerúsalem ot zair. 26 Kiyólla-hoile Makedóniyan edde Akayar zomát ókkole Jerúsalem ot Allar pak bonda ókkol or búture zetará gorif asé ítara lla kessú sañda tuillé. 27 Ítara híin bicí kúcir sáañte diiyé, eéne híyan ítarar fóros óu. Kiyólla-hoile Beyohúdi ókkole zettót Yohúdi ókkol or ruúhanir rahámot or bág faiyé, tói ítara ttu yó Yohúdi ókkol ore duniyabi malsáman lói modot gorár fóros. 28 Añí hé sañda gún foóñsai baade zeñtté ítara áte-áte faiyé de híyan fakkafakki gori zainnum, añí Espéin dec ot zaibarcót tuáñrar hére góliyum. 29 Añí zani, añí tuáñrar hére aiccúm de híyalá, Mosihr furaiya rahámot fúañti looi yore aiccúm.

16 Foibi nam or añárar ze bón Kinkíriya cóor ot asé de zomát or háadem, híbar baabute añí tuáñra re mocuwara dir de, 2 tuáñra híba re Malik or name endilla góri gosíloyo zendilla Allar pak bonda ókkol ore gosílowar zorur, aar híba re modot olla tuáñrar muútac ó, híba re híyan diiyo, kiyólla-hoile híba ye añré cóo boóut maincóre modot goijjé. 3 Prisila re edde Ekúila re añí sólam díyi hoiyó, zetará Mosih Isár búture añr fúañti ham-goróya, 4 zetará añr lla boulí nizor zan hótora félaiye. Ítarar cíkur sirif añí gorí de no bólke Beyohúdi ókkol or tamám zomát ókkole yó goré. 5 Ítarar góri ot zoma ó de zomát twa re yó sólam díyi hoiyó. Añr adorja Ipenítus ore yó sólam díyi hoiyó, zibá Ecíya elaka ttu Mosihr foóila ummot. 6 Moriyam ore yó sólam díyi hoiyó, zibá ye tuáñra lla bicí meénnnot goijjé. 7 Andrunikus edde Juúniya re yó sólam díyi hoiyó, zetará añr koumi manúc aar añr fúañti ziyól háiñtl. Sáhabí gún or búture ítara bicí namdár; ítara Mosihr búture añr age lóti asé. 8 Ampeliyatas ore yó sólam díyi hoiyó, zibá Malik or búture añr adorja. 9 Mosihr búture añárar sáañti ham-goróya Urban ore edde añr adorja Istakus ore yó añí sólam díyi hoiyó. 10 Apelis ore yó sólam díyi hoiyó, zibá re Mosihr ummot de híyan sóiyi faa giyéh. Aristobulus or górtýa re yó sólam díyi hoiyó. 11 Hérodiyon ore yó sólam díyi hoiyó, zibá añr koumi manúc. Héndilla, Narkissus or górtýa re yó díyi hoiyó, zetará Malik or búture asé. 12 Turféná edde Turfósima re yó sólam díyi hoiyó, zetará Malik or ham-goróya. Adorja bón Ferísa re yó sólam díyi hoiyó, zibá ye kúb meénnnot or sáañte Malik or ham goijjé. 13 Malik or basíloiya manúc Rufus ore edde yóggwar maa re yó sólam díyi hoiyó. Yóggwar maa añr óu maa. 14 Asinkirus, Felegon, Harmis, Patorobas, Hermas edde ítarar

fúañti ar ze imandár báiboináin asé ítara re yó sólam díyi hoiyó. **15** Filologus edde Juliya re, Neriyus edde fbar bón ore, Olimpas ore edde ítarar fúañti Allar ze pak bonda ókkol asé ítara beggún ore yó sólam díyi hoiyó. **16** Tuáñra ezzon ore ezone pak dile appá dí sólam zano. Mosihr tamám zomát ókkole tuáñra re sólam zanar. **17** Yala, báiboináin ókkol, añí tuáñra re aros gorí, tuáñra faiyó de taalim or ulða zetará faáta-faáti edde bazá ókkol foida goré, ítarar uore nozor rakíyo, aar ítara ttu duré takiyo. **18** Kiyólla-hoile héndilla manúc ókkole toh añárar Malik Mosihr hédmot gorér de no, bólke nizor feþ falér deh. Ítara miþá-miþá edde tuládiya hotá ókkol hoói cáda-cída manúc ókkol or dil ot daga deh. **19** Tuáñrar fórmadarir hóbor toh beggún or han ot foóñicce, héttola añí tuáñra re lói bicí kúci; montor añí saái de, tuáñra gom ham or buddíman ó aar kuham ottu maasum táko. **20** Cánti dooya Alla ye Cóitan ore bicí hára tuáñrar foor tole di ficifelaibo. Añárar Malik Isár rahámot tuáñrar uore zari tákouk. **21** Añr fúañti ham-goróya Timóti ye tuáñra re sólam zanar; héndilla, añr koumi manúc Lukíyas, Yason edde Sosipatere yó zanar. **22** Añí Tertiyus, zar áta e ceñri gán lekér, añr torfóttu yó tuáñra re Malik or name sólam. **23** Gayus, zibár górt ot añí Pául taki aar fura zomát zoma ó, íba ye yó tuáñra re sólam zanar. Héndilla, cóor or kecíyar Erastuse edde bái Kuwartuse yó tuáñra re sólam zanar. **24** Añárar Malik Isár rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk. **25** Alla, zibá níki Isá Mosihr baabute añí tobolik gorí de kúchóbor mozín tuáñra re mozbüt goríbar kaabel, íba ye boóut zobana lóti hé kúchóbor or gufon niyot ore lukai raikkíl, (aiōnios g166) **26** montor yala hé niyot zahér gorá gyeh, aar agor nobi ókkole leikké de kitab or duara edde abadulabadi Allar hókume híyan tamám koum ókkol or hañse zanaidiya zar, zeéne ítara iman añí fórmadar bone. (aiōnios g166) **27** Hé lehár giyani Allar taarif Isá Mosihr duara abadulabad ówat tákouk. Aamin. (aiōn g165)

1 Kórintiól

1 Añí Pául, zibá re Allar moncá mozin Isá Mosihr éggwa sáhabí ói bolla ḫaka giyéh. Añr fúañti añárar bái Sóstines óu asé. **2** Kórin cóor ot Allar ze zomát asé yíbar hañse lekír, zetará re Mosih Isár bútore pak gorá gíyeh edde Allar pak bonda ói bolla ḫaka giyéh. Uitará beggún or hañse yó lekír, ze hárz zagar maincé añárar Malik Isá Mosihr nam loh, zibá ítarar óu Malik aar añárar óu Malik. **3** Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **4** Añí tuáñra lla aña Alla re hámica cükuriya gorí, kiyólla-hoile Íba ye toh tuáñra re Mosih Isár duara rahámot goijjé, **5** ki hoile, Íbar bútore tuáñra tamám hotábattaraye edde giyane hárr mikká ttu tuangor óigiyogoi, **6** kiyólla-hoile Mosihr baabute añára diyí de gobá toh tuáñrar dil ot gañittá asé. **7** Hétolla zeñtté tuáñra añárar Malik Isá Mosihr zahéri lla dilmon di entezar gorí asó, tuáñra ttu honó niyamot or homi nái. **8** Íba ye tuáñra re ahéri foijonto mozbut óu rakíbo, yáni tuáñra añárar Malik Isá Mosih aibó de din ot behosúr óiba. **9** Alla toh biccácdar, zibá ye níki tuáñra re Nizor Fua lloí taalukat rakí bolla ḫaikké, yáni Isá Mosih añárar Malik loi. **10** Hétolla, ó báiboináin ókkol, añí tuáñra re añárar Malik Isá Mosihr name aros gorí, tuáñra beggún ek sólluk ó, zeéne tuáñrar bútore honó faáta-faáti no téke, bólke tuáñrar mon edde rai zen furafuri ek doilla ó. **11** Kiyólla-hoile, ó aña báiboináin ókkol, Kalowir góor or maincé aña hóbör diye de, tuáñrar bútore bóle hoiija-fózzat soler. **12** Añí hoitám saáir de ki, tuáñrar bútottu kiyé hoó de, “Añí Pául or ummot,” kiyé hoó de, “Añí Apólos or ummot,” kiyé hoó de, “Añí Kéfas or ummot,” ar kiyé hoó de, “Añí Mosihr ummot.” **13** Mosih kí faáti-faáti óigiyoi? Pául ore kí tuáñra lla kúruc ot dí mariféla gíyeh? Tuáñra kí Pául or name báptisma loiyó? **14** Alla re cükuriya, añí tuáñrar bútottu Krispus edde Gayus ore bade ar honókiyo re báptisma nó díh. **15** Hétolla honókiye aña name báptisma loiyé bólui hoi no faribó. **16** Becók, añí Estefáñas or góor or maincór yó báptisma dílam, yárbaade ar haré báptisma diyí aña ttu monot no urér. **17** Kiyólla-hoile Mosih ye aña diferáye de toh báptisma díto no, bólke kúchóbör tobolik goittó, aar híyan óu saláki hotá lói goittó no, zeéne

Mosih kúruc or uore kurbani óiye de híyan honó asór sára no. **18** Kiyólla-hoile kúruc or hóbör toh zetará dóncó óizargoi ítara lla bekuippa hóbör, montor aña zetará nejat fair, aña lla híyan óilde Allar kudurut. **19** Pak-kalam ot endilla asé, “Añí giyani ókkol or giyan ore dóncó gorífelaiyum, aar buddíman ókkol or buddí re behar gorídiyum.” **20** Tói giyani manúc hořé? Alem hořé? E jáhan or barábari-dóya hořé? Alla ye e duniyair giyan ore bekuf bouli sábut goijjé de no né? (**aion g165**) **21** Kiyólla-hoile Alla ye Nizor giyane fáisela goijjé de, duniyair manúce ítarar giyane Íba re siní no fare fán. Hétolla Alla ttu yián fosón laiggé, ki hoile, tobolik gorá zah de hóbör ore bekuf tāara zah de híyan or usílaye iman anóya ókkol ore nejat don. **22** Yohúdi ókkole illayi-nicán ókkol dabí goré, aar Girík ókkole giyan or talac goré, **23** montor aña Mosih re kúruc ot dí mariféla gíyl de híyan or tobolik gorí, ziyán ore Yohúdi ókkole zari no fare aar Beyohúdi ókkole bekuippa hóbör bólui tāare, **24** lekin zetará re Alla ye daikké, ítarar Yohúdi óuk yáh Girík, ítarar hañse Mosih óilde Allar kudurut edde Allar giyan. **25** Kiyólla-hoile Allar bekuaiyi hoó de híyan toh insán or giyan or túaro giyani, aar Allar komzuri hoó de híyan toh insán or bol or túaro boluwar. **26** Báiyain, báfiso, Alla ye tuáñra re daikkí de októt tuáñra hondilla accíla. Insán or nozor ot toh tuáñra boóut zon giyani nu accíla, boóut zon taakotwala nu accíla, aar boóut zon uoror tokkar háandan or óu nu accíla, **27** montor giyani gún ore córom dí bolla Alla ye duniyai ye bekuf tāare de hín ore basíloye, aar boluwar gún ore córom dí bolla Alla ye duniyai ye komzur tāare de hín ore basíloye. **28** Alla ye duniyai ye niróc edde behar tāare de hín ore, yáni ziín nái hín ore basíloye de kiyólla-hoile, asé de hín ore baatel gorí bolla, **29** zeéne honó moniccó ye Allar muúntu borái gorí no fare. **30** Tuáñra Íbar zoriya beh Mosih Isár bútore asó, Mosih óilde añañrar hañse Allar diiya giyan; Íba añañrar forhésgari, paki, edde azadi. **31** Hétolla pak-kalam ot endilla asé de mozin, “Zee niki borái goré, yóggwa ye Mabud ore lói beh borái goróuk.”

2 Báiboináin ókkol, zeñtté aña tuáñrar hañse áái Allar gufon sóiyir tobolik goijjílam, aña toh cúndor-cúndor hotá yáh giyani hotá estemal nó gorí. **2** Kiyólla-hoile aña niyot accíl de,

tuáñrar fúañti tákite añí siríf Isá Mosihr edde íba re kúruc ot dí mariféla gýyl de híyan or baabute bade ar honó kessú no zani bolla. **3** Añí tuáñrar fúañti tákite komzur accílam edde doore bicí hafitám. **4** Añr boiyan edde tobolik maincórë bíra de héndilla guyani hotá lói gorá gýyl de no, bólke Pak-Ruhr kudurut dahái gorá gýyl deh, **5** zeéne tuáñrar iman insán or guyane no ói Allar kudurute tíki téke. **6** Guyani hotá toh añára uitará llói hoóí zetará iman ot balok óiye, montor hé giyan e jáhan or yáh e jáhan or sóddar ókkol or no, zetará borbad ówat asé. **(aión g165)** **7** Háleke añára zíni boiyan gorí híin óilde Allar gufoni giyan or baabute, yáni Alla ye duniyai foida goríbar age lóti añárár mohíma lla tík gorí raikkil de hé lukaiya giyan or baabute. **(aión g165)** **8** Hé giyan ore e jáhan or honó sóddare nó buzé, kiyólla-hoile zodi buzító toh ítara mohímar Malik ore kúruc ot dí mari no felaito. **(aión g165)** **9** Montor pak-kalam ot asé de, "Zetará Alla re muhábbot goré, ítara lla íba ye zíni toiyar gorí raikké, híin no honó suké deikké, no honó hane fúinne, aar no honó insán or dil ot aiccé." **10** Alla ye Pak-Ruhr duara añárár hañise híin zahér gojjé, kiyólla-hoile hé Ruh ye hárr tahákit goré, hoító sailé, Allar ebbe gufoni gún úddwa. **11** Kiyólla-hoile insán or búture endilla hon asé, zee niki oinno zon or báfani re zane de? Siríf nizor ruh ye éna nizor báfani re zane. Borabor héndilla, Allar báfani re yó Allar Ruh ye bade ar honókiye no zane. **12** Añára toh zar ttu Pak-Ruh nái, yóggwa ye Allar Ruhr torfóttu zíni aiyé híin kobul no goré, kiyólla-hoile híin yóggwar nozor ot bekuippa. Yóggwa or guyane diya cíkkar no, bólke Pak-Ruhr diya ruúhanir hákikot ókkol buzáite ruúhanir lofzó ókkol estemal gorí. **13** Montor zar ttu Pak-Ruh nái, yóggwa ye Allar Ruhr torfóttu zíni aiyé híin kobil no goré, kiyólla-hoile híin yóggwar nozor ot bekuippa. Yóggwa or demak ore hone zainné, zeén níki yóggwa ye íba re buddí dí faitto?" Montor añára ttu toh Mosihr demak asé.

Báiboináin ókkol, ruúhani ola maincórë zendilla gori hotá howá fore, añí tuáñra re héndilla gori hoóí no fari, bólke uitará re hoó fángori howá foijjé zetará aijjó duniyai, yáni zetará Mosihr búture aijjó dud or fuain. **2** Añí tuáñra re dud hábailam, doró háná no; kiyólla-hoile tuáñra híin or kaabel nu accíla. Becók aijjó úddwa no óiyo, **3** kiyólla-hoile tuáñra toh aijjó duniyai. Tuáñrar búture zettót hásorot edde hoijja-fózzat asé, toí tuáñra duniyai de no né? Tuáñra aam maincór dóilla gori soloór de no né? **4** Kiyólla-hoile zeñtté ezone eén hoó, "Añí Pául or ummot," ar ezone, "Añí Apólos or ummot," toí tuáñra duniyai manúc de no né? **5** Eéne, Apólos hon? Aar Pául hon? Duní zon toh háadem éna, zetár usílaye tuáñra iman ainnó. Malike añára re zar-zar zimma taré-taré diiyé. **6** Añí bis lagaiyí, Apólose faní diiyé, montor baráyiye de óilde Alla ye. **7** Hé ísafe lagoya yó kessú no, faní-dooya yó kessú no, montor Alla zibá ye níki baráyiye íba óilde hárr kessú. **8** Lagoiyar edde faní-dooyer moksoít ek doilla; montor fottíkiye nizor-nizor meénnöt mozin boccíc faibo. **9** Kiyólla-hoile añára oyíi de fúañti Allar ham-goróya; tuáñra óílade Allar zobin, tuáñra Allar banaiya billíng. **10** Alla ye añré diiyé de toóufik mozin, ezzon guyani mistírir dóilla añí ekkán buniyadi dáilli, aar ar ezzone híyan or uore billíng tulér. Montor nize hondilla gori banaitulér de híyan ot fotti ekzon Ruh ye bade ar honókiye no zane. **11** Ze buniyadi age duniyai ruh faiyí de no, bólke añára faiyí de lóti dála gíyeh, hé buniyadi óilde Isá Mosihr. **12** Hodúne cúna, rufa, dami fattór, Añára hoóí de óilde híin or baabute. Híin hoíté gas, bojjal yáh nañrá lói hé buniyadir uore góri añára ze lofzó ókkol estemal gorí híin insán banaibó de tákibo, **13** montor fottí ekzon or ham sáf-sáf gori dahá zaybo de asé, kiyólla-cíkkar. Añára ruúhanir hákikot ókkol buzáite hoile din ailé híin zahér óizayboi; kiyólla-hoile ruúhanir lofzó ókkol estemal gorí. **14** Montor híin ooin loi beh zahér gorá zaybo, ooine har ham hondilla de sábüt goríbo. **15** Híyan or uore torfóttu zíni aiyé híin kobil no goré, kiyólla-hoile híin yóggwar nozor ot bekuippa. Yóggwa zee ziyán banaiyé híyan zodi no furi tiki téke, tóoile banoya ye boccíc faibo. **16** Montor zar ye híin ore buzí yó no fare, kiyólla-hoile híin gán furizaybói, yóggwa ttu gunári óibo. Becók ore forók gorí fare de siríf hé Ruhr duara. **17** Zodi honókiye Zar ttu Pak-Ruh asé yóggwa ye hárr kessú forók gorí saá, montor yóggwa re honókiye forók gorí no fare, **18** zendilla pak-kalam ot asé, "Mabud or demak ore hone zainné, zeén níki yóggwa ye íba re buddí dí faitto?" Montor añára ttu toh Mosihr demak asé.

Báiboináin ókkol, ruúhani ola maincórë zendilla gori hotá howá fore, añí tuáñra re héndilla gori hoóí no fari, bólke uitará re hoó fángori howá foijjé zetará aijjó duniyai, yáni zetará Mosihr búture aijjó dud or fuain. **2** Añí tuáñra re dud hábailam, doró háná no; kiyólla-hoile tuáñra híin or kaabel nu accíla. Becók aijjó úddwa no óiyo, **3** kiyólla-hoile tuáñra toh aijjó duniyai. Tuáñrar búture zettót hásorot edde hoijja-fózzat asé, toí tuáñra duniyai de no né? Tuáñra aam maincór dóilla gori soloór de no né? **4** Kiyólla-hoile zeñtté ezone eén hoó, "Añí Pául or ummot," ar ezone, "Añí Apólos or ummot," toí tuáñra duniyai manúc de no né? **5** Eéne, Apólos hon? Aar Pául hon? Duní zon toh háadem éna, zetár usílaye tuáñra iman ainnó. Malike añára re zar-zar zimma taré-taré diiyé. **6** Añí bis lagaiyí, Apólose faní diiyé, montor baráyiye de óilde Alla ye. **7** Hé ísafe lagoya yó kessú no, faní-dooya yó kessú no, montor Alla zibá ye níki baráyiye íba óilde hárr kessú. **8** Lagoiyar edde faní-dooyer moksoít ek doilla; montor fottíkiye nizor-nizor meénnöt mozin boccíc faibo. **9** Kiyólla-hoile añára oyíi de fúañti Allar ham-goróya; tuáñra óílade Allar zobin, tuáñra Allar banaiya billíng. **10** Alla ye añré diiyé de toóufik mozin, ezzon guyani mistírir dóilla añí ekkán buniyadi dáilli, aar ar ezzone híyan or uore billíng tulér. Montor nize hondilla gori banaitulér de híyan ot fotti ekzon Ruh ye bade ar honókiye no zane. **11** Ze buniyadi age duniyai ruh faiyí de no, bólke añára faiyí de lóti dála gíyeh, hé buniyadi óilde Isá Mosihr. **12** Hodúne cúna, rufa, dami fattór, Añára hoóí de óilde híin or baabute. Híin hoíté gas, bojjal yáh nañrá lói hé buniyadir uore góri añára ze lofzó ókkol estemal gorí híin insán banaibó de tákibo, **13** montor fottí ekzon or ham sáf-sáf gori dahá zaybo de asé, kiyólla-cíkkar. Añára ruúhanir hákikot ókkol buzáite hoile din ailé híin zahér óizayboi; kiyólla-hoile ruúhanir lofzó ókkol estemal gorí. **14** Montor híin ooin loi beh zahér gorá zaybo, ooine har ham hondilla de sábüt goríbo. **15** Híyan or uore torfóttu zíni aiyé híin kobil no goré, kiyólla-hoile híin yóggwar nozor ot bekuippa. Yóggwa zee ziyán banaiyé híyan zodi no furi tiki téke, tóoile banoya ye boccíc faibo. **16** Montor zar ye híin ore buzí yó no fare, kiyólla-hoile híin gán furizaybói, yóggwa ttu gunári óibo. Becók ore forók gorí fare de siríf hé Ruhr duara. **17** Zodi honókiye Zar ttu Pak-Ruh asé yóggwa ye hárr kessú forók gorí saá, montor yóggwa re honókiye forók gorí no fare, **18** zendilla pak-kalam ot asé, "Mabud or demak ore hone zainné, zeén níki yóggwa ye íba re buddí dí faitto?" Montor añára ttu toh Mosihr demak asé.

ot giyani bouli țáare, yóggwa bekuf bonouk, Añára aijjó úddwa búkki edde tiráci. Añára ttu zeéne yóggwa sóyi giyani óizagoi. (aiõn g165) 19 hoorsuor or homi asé, añára fiña hái, añára Kiyólla-hoile duniyair giyan-buddí toh Allar begór, 12 añára nizor áte meénot gorí. Maincé nozor ot bekufaiyi. Pak-kalam ot endilla asé, añára re beizzoti goillé yo añára ítara re borhot “Alla ye giyani ókkol ore ítarar salákir fán ot dih. Añárar uore zulúm goillé yo añára bordac félá.” 20 Endilla yó asé, “Mabude giyani ókkol or gorí. 13 Zeñtté maincé añárar bodnam goré, báfa behar de zane.” 21 Hétolla, hoító saír de, añára ítara re norom or sáaňte zuwab dih. Añára honókiye manúc ore lói borái no goijjó. Kiyólla-hoile beggún toh tuáñrar: 22 Pául óuk, Apólos or dóilla óigiyigoi, ebbe aijjó úddwa héndilla. 14 óuk, Kéfas óuk, duniyai óuk, zindigi óuk, moot óuk, asé de híin óuk yáh aibó de híin, beggún tuáñrar, 23 tuáñra óilade Mosihr, aar Mosihr óilde Allar.

4 Maincé añára re Mosihr háadem edde Allar gufon sóyi ókkol zanaidibar zimmadar bouli buzóuk. 2 Híyan ot zoruri óilde, zimmadar ókkol ore furafuri biccácdar lootfon. 3 Añr bisar tuáñra goró yáh duniyabi adalote goré, híyan añr lla ñooñr hotá no; añí toh añr nizor bisar úddwa no gorí. 4 Kiyólla-hoile añí añr ulda kessú no zani; montor híyane hóno añí behosúr bólui sábut no goré. Añr bisar goré de óilde Malike. 5 Hétolla sóyi októ aibár age honó kessúr bisar no goijjó; Malik nú aiyé foijjonto entezar gorí táikko. Íba ye toh ziín andár ot lukaiya asé híin foór ot anfó, aar insán or dil or erada ókkol zahér goríbo. Héñtte Allar torfóttu zar-zar taarif tee-tee faibo. 6 Báiboináin ókkol, tuáñrar bálai lla añí añr nizor edde Apólos or meésal dí tuáñra re iín hoiyí, zeéne tuáñra añára ttu e hotár maáni cíko, ki hoile, “Ziín leikká asé híin or baáre no zaiyo.” Baade tuáñra ezzon ore lói ar ezzon or ulda boráiyé fúli no uriba. 7 Tuáñra re ar ezzon or túaro ñooñr hone banaiyé? Tuáñra kii nó foo de asé? Zodi faiyó de óíle, tói kessú nó foo fángori kiyólla borái goró? 8 Saité de tuáñra age lóti beggún fai yore tuangor óigiyigoi; añára sára tuáñra baáñcca óigiyigoi fán lager. Becók, tuáñra baáñcca óita bólui gom óito, kiyólla-hoile añára yó tuáñrar fúaňti hókumot gorí faiittam. 9 Añr ttu lage de, Alla ye añára sáhabí gún ore beggún or fisé manúc uitárár dóilla góri raikké zetará re marifélaibar hókum óigiyoi; kiyólla-hoile añára toh duniyair, fírista ókkol or, edde manúc ókkol or nozor ot ekkán tooñcá bonigiyigoi. 10 Añára toh Mosihr wasté bekuf bonigiyigoi, montor tuáñra Mosihr ummot ói giyani óigiyogo. Añára komzur, montor tuáñra boluwar. Tuáñrar boóut izzot asé, montor añárar honó izzot nái. 11 de hé din nejat fa. 6 Tuáñra boráiyé goró de híyan

Añára aijjó úddwa búkki edde tiráci. Añára ttu zeéne yóggwa sóyi giyani óizagoi. (aiõn g165) 19 hoorsuor or homi asé, añára fiña hái, añára Kiyólla-hoile duniyair giyan-buddí toh Allar begór, 12 añára nizor áte meénot gorí. Maincé nozor ot bekufaiyi. Pak-kalam ot endilla asé, añára re beizzoti goillé yo añára ítara re borhot “Alla ye giyani ókkol ore ítarar salákir fán ot dih. Añárar uore zulúm goillé yo añára bordac félá.” 20 Endilla yó asé, “Mabude giyani ókkol or gorí. 13 Zeñtté maincé añárar bodnam goré, báfa behar de zane.” 21 Hétolla, hoító saír de, añára ítara re norom or sáaňte zuwab dih. Añára honókiye manúc ore lói borái no goijjó. Kiyólla-hoile beggún toh tuáñrar: 22 Pául óuk, Apólos or dóilla óigiyigoi, ebbe aijjó úddwa héndilla. 14 Añí iín lekír de tuáñra re córom dí bolla no, bólke añr adorja fuain ísafe tuáñra re nosíoy gorí bolla. 15 Becók, tuáñra ttu Mosihr baabute cíkkadoya ázar-ázar tákile yo, tuáñra ttu baf bicí nái, kiyólla-hoile tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goróne Mosihr Isár bútore siríf añí óílam de tuáñrar baf. 16 Hétolla añí tuáñra re aros gorí, tuáñra añr nomuna mozin solo. 17 Hé niyote añí tuáñrar hañse Timóti re diferáiyi, zíbá Malik or bútore añr adorja edde biccácdar fua. Mosihr bútore añr solasol hondilla de aar hárr zagar fottí zomát ot añí hondilla taalim ókkol di de híin beggún yóggwa ye tuáñra re monot gorídibo. 18 Añí tuáñrar hañse ar nu aiccúm bólui țáari tuáñra ttu hodún manúc boráiyé fúli uițté. 19 Malike sailé, añí tuáñrar hañse hárta aiccúm, baade añí boráiyé fúli uițté de ítarar hotá ókkol zaniloiyum de no siríf, bólke ítara ttu kii kémota asé híyan óu zaniloiyum. 20 Kiyólla-hoile Allar raijjo toh hotábattarar uore no, bólke kudurut or uore. 21 Tuáñra hon nán basfá? Añí tuáñrar hañse loí lói aitám né, náki muhábbot edde țánđa mezas or sáaňte aitám?

5 Fúna zar de, tuáñrar bútore zenákari soler, endilla zenákari ziín Beyohúdi ókkol or bútore úddwa nái, hoító sailé, ezzone nizor baf or bou loi nizor bou wór dóilla góri gúm zah. 2 Híyan olla tuáñra afsús háiba tóuk, bólke aró fohórai goró. Zee niki héndilla ham gorér ítare tuáñrar bútottu neelai don nu accíl né? 3 Añí tuáñrar hañse jisím or sáaňte házir no tákile yo, ruhr sáaňte házir así; héntolla zee niki héndilla ham gorér ítar bisar añí jisím or sáaňte házir así fángori age lóti gorí raikkí. 4 Ki hoile, tuáñra zeñtté añárar Malik Isár name zoma óiba, aar añí ruhr sáaňte tuáñrar hañse házir óiyum, edde añárar Malik Isár kudurut óu añárar fúaňti tákibo, 5 héñtte héndilla manúc ore Cóitan or át ot gosáidiyo, zeéne ítar jisím dónco óizagoi, aar ítar ruh ye zen Malik Isár aibó izzot asé, montor añárar honó izzot nái. 11 de hé din nejat fa. 6 Tuáñra boráiyé goró de híyan

gom no. Tuáñra no zano né, ekkiní góri cútare **9** Tuáñra no zano né, kuham-goróya ókkole hañi or dola guñra fúlaifele dé? **7** Furana cútár Allar raijjo míras no faibo dé? Nizoré fáki no dur gorifelo, zeéne tuáñra noya hañi óizogoi, diyo; bodmac, mutti-fuñzoya, zenákur, morotzendilla tuáñra asóle cútár sára. Kiyólla-hoile morote zená-goróya, **10** sur, lalósbon, nicákur, Mosih añárar azadir-id or Bérasóol-or-Sóo re bodnam-goróya, tíañmaru, ítara honókiye Allar añára lla kurbani gorá gýyeh. **8** Hétolla, aiyó, raijjo míras no faibo. **11** Tuáñra hodún óu añára furana cútár, yáni ducconir edde hórafir héndilla accíla, montor Malik Isá Mosihr name cútár dur gorifelai yore cútár sára ruñi loi id edde añárar Allar Ruhr duara tuáñra re dúifela gorí, yáni ehélase edde sóiyir sáánte. **9** Añr gýyeh, pak-sáf gorá gýyeh, edde forhésgar bóuli ceñírt añi tuáñrar hañse leikkílam de ki, tuáñra kobul gorá gýyeh. **12** Honókiye endilla hoibá zenákur ókkol lói taalukat no raikkó; **10** añi de tákito fare, “Añr lla hárr kessú zayes,” tík uitará llói taalukat no rakito hoitó saiýí de no hotá, montor hárr kessú ye manúc ore fáida no zetará e duniyair zenákur ókkol, lalósbon ókkol, goré. Añi yó hoóí faijjum, “Añr lla hárr kessú dhañaít ókkol, yáh mutti-fuñzoya ókkol; kiyólla- zayes,” montor añi honó kessú re añr uore hoile héndilla óile toh tuáñra ttu e duniyair hókumot goittó no diyum. **13** Honókiye endilla baáre zaagói foribó. **11** Bólke háleke añi tuáñrar yó hoibá de tákito fare, “Hána feþ olla, aar feþ hañse leikkílam de, tuáñra endilla honó imandár hánna lla,” tík hotá, montor Alla ye toh duníyan kúwala de manúc lói taalukat no raikkó zee dóncor gorifelaibo. Monot raikkó, jisím zená lla niki zenákur, lalósbon, mutti-fuñzoya, bodnam- no bólke Malik olla, aar Malik óilde jisím olla. goróya, nicákur, yáh tíañmaru. Héndilla manúc **14** Alla ye toh Nizor kudurute Malik ore zinda or fúañti hánna úddwa na háiyo. **12** Añré kiyé goijjé, íba ye Nizor hé kudurute añára re yó faiyé baárgwa maincór bisar goráye? Tuáñra kí zinda goríbo. **15** Tuáñra no zano né, tuáñrar torikar bútor or maincór bisar no goró né? **13** jisím óilde Mosihr jisím or híssa ókkol dé? Tói Montor baárgwa maincór bisar Alla ye goríbo. añi kí Mosihr jisím or híssa loiféhai híin ore Pak-kalam ot endilla asé, “Hé burá manúc cwa honó magir jisím or híssa banaiyúm? Bilkúl re tuáñrar cómaz ottu neelaido.”

6 Tuáñra honókiyo ttu honó imandár bái lói hoijja tákile, hon hímmote Allar pak bonda ókkol or hañse bisar saító no zai bedini ókkol or hañse saító zoo? **2** Tuáñra no zano né, Allar pak bonda ókkole duniyair bisar goríbo dé? Tuáñra zettót duniyair bisar goríba, tói tuáñra cónþro-cónþro hoijja ókkol or bisar goríbar kaabel no né? **3** Tuáñra no zano né, añára fírista ókkol or bisar goijjum dé? Héen óíle e duniyair gún goitté kii? **4** Hétolla, tuáñra ttu héndilla maamela tákile, zomát or baárgwa maincóré kiyá bisarhar tíyagaró? **5** Añi íín tuáñra re córom dí bolla hooir deh. Tuáñrar búture endilla honó giyani manúc nái níki, zee niki imandár báiyain dor maamelar bisar goríbar kaabel? **6** Montor tuáñra toh ek imandár bái or ulða arek imandár bái ye bisar ot zoo, aar híyan óu gairimandár ókkol or muúntu! **7** Asóle tuáñra ezzon or ulða ezzone mooddima goró de híyané dahá de, tuáñra ebbere hóñri gýyogoi. Yár túaro nainsáfi kiyá bordac no goró? Nizoré beimani goittó kiyá no doh? **8** Háleke tuáñra nize yó toh nainsáfi goró, aar beimani goró, héndilla tuáñra imandár báiboináin dore úddwa goró.

zee niki honó magi lloí milmilab goré ítar jisím híba llói ek gaa óizagoi dé? Kiyólla-hoile pákkalam ot endilla asé, “Ítara duní zon ek jisím óizayboi.” **17** Montor zee niki Malik loi ek ó, íte íba llói ek ruh óizagoi. **18** Zenákari ttu dáizogoi. Manúce ar badbaki ze guná ókkol goré híin beggún jisím or baáre goré deh, montor zee niki zená goré íte nizor jisím or ulða guná goré deh. **19** Tuáñra no zano né, tuáñrar jisím Pak-Ruh tákibar góri deh, zibá tuáñrar kollóf ot asé, zibá re tuáñra Allar torfóttu faiyó? Tuáñra tuáñrar nizor no, **20** kiyólla-hoile tuáñra re dam dii kina giyéh, hétolla nizor jisím lói Allar mohíma zahér goró.

7 Yala añi tuáñra añr hañse leikkó de híin or zuwab dir: óí, morotfuain de mayafuain loi milmilab no gorón gom. **2** Montor zenákari ttu basí tákí bolla, fottí morotfuain dor ttu nizor-nizor bou tákouk, aar fottí mayafuain dor ttu nizor-nizor hócom tákouk. **3** Hócome nizor bou wór hók adai goróuk, aar héndilla, bou wé yó nizor hócom or hók adai goróuk. **4** Bou wottu nizor gaar uore honó adíkar nái, montor hócom ottu beh asé; aar héndilla, hócom ottu yó nizor

gaar uore honó adíkar nái, montor bou wóttu Alla ye zaré ze hálot ot tákite daikké, íte hé beh asé. 5 Ezzon ore ezzone inkar gorí no díyo, hálot ot táko. 21 Tuáñre gulami hálot ot tákite montor dua gorí bolla duní zone razirobbot dáha giyéh de né? Ferecan no óíyo. Montor zodi ói yore kessú októ lla faribá. Baade abar agor tuáñr ttu azad ói faribár moouka téake, tóoile dóilla óizayogoi, zeéne tuáñra re tuáñrar nizoré híyan estemal goró. 22 Kiyólla-hoile Malike sóonli rakár homi loi yore Cóiitane entán ot zaré gulami hálot ot tákite daikké, íte Malik or no félá. 6 Añí tuáñra re iín hókum gorí de azad goijjá manúc. Héndilla, zaré azadi hálot no, bólke ezazot dir deh. 7 Añr azzu óilde, ot tákite daikké, íte Mosihr gulam. 23 Tuáñra fottí morotfuain añañ dóilla óuk. Montor fottí re dam dii kina giyéh, hétolla insán or gulam zon ottu Allar diiya niyamot asé, ezzon ottu no boniyó. 24 Báiyain, zaré ze hálot ot tákite endilla asé, aar ar ezzon ottu arek dóilla asé. 8 dáha giyéh, íte hé hálot ot tákite Alla lloítaalukat Montor abiyáta ókkol ore edde rari ókkol ore añí zari rakó. 25 Yala abiyáta ókkol or baabute yián hoóir, tuáñra yó añañ dóilla abiyáta tákile hoítot sailé: añañ ítara lla Malik or torfóttu honó gom óibo. 9 Montor zodi nizoré sóonli rakí no hókum nó fai, lekin Malik or rahámote añañ faro, tóoile biyá gorífelo, kiyólla-hoile azzuye bóracar laayek óiyi ísafe añañ rai dir. 26 Yala zolifuri zar túaro beétor óilde biyá gorífelon. 10 soler de mosibot ókkol or uzu kíyal gorí sailé, Montor biyáta gún ore añañ hókum dir, hálake añañ báfa mozin, zee zendilla asé héndilla tákile añañ dir de no bólke Malike der deh, ki hoile, gom óibo. 27 Tuáñr ttu bou asé niki? Tákile bou nizor hócom ottu alok ói no zoggói. 11 híba ttu síra óizaytoi zuu no tuwaiyó. Tuáñr Montor zodi alok óizagói, tóoile híba ttu abiyáta ttu bou nái niki? No tákile bou no tuwaiyó. 28 tákizagoi foribó, arnóile nizor hócom lói abar Montor zodi biyá gorífelo, tuní guná gorór de bonizagói foribó, aar hócom ottu yó nizor bou héen no; aar zodi honó abiyáta mayafua ye biyá wóre no sára foribó. 12 Aar badbaki gún ore gorífele, híba ye yó guná gorér de héen no. Malike no, bólke añañ hoóir, honó imandár bái Montor añañ saáir de tuáñra re mosibot ókkol ottu zodi gairimandár bou tákile, aar híba tar ottu basai bolla, ziín héndilla manúc ottu e loi zindigi goittó razi ó, tóoile tee híba re no zindigit tákibo. 29 Báiboináin ókkol, añañ hoítám sárrouk. 13 Héndilla, honó imandár mayafua ttu saáir de ki hoile, októ ebbe hom; hétolla zetará zodi gairimandár hócom tákile, aar tee híba llói ttu bou asé, ítara ttu yala lóti eéngori solar zindigi goittó razi ó, tóoile híba ye nizor hócom zorur zeén níki ítara ttu bou nái; 30 zetará ore no sárrouk. 14 Kiyólla-hoile gairimandár hañdahári gorér ítara eén óuk zeén níki ítara hócom bou wór zoriya pak-sáf óizagói, aar hañdahári no gorér; zetará kúci gorér ítara eén gairimandár bou imandár hócom or zoriya pak- óuk zeén níki ítara kúci no gorér; zetará kessú sáf óizagói; arnóile toh tuáñrar fuain nafak óito, kiner ítara eén óuk zeén níki ítara ttu kessú nái; montor yala ítara pak. 15 Montor gairimandár 31 zetará duniyaibi jiníc ókkol estemal gorér, gwá zodi alok óizaytoi saá, tóoile óizoggoi. ítara eén óuk zeén níki ítara híin lói birana nái. Héndilla hálot ot honó imandár bái yáh bón Kiyólla-hoile e duniyair súrot toh bodolizargói. biyá-cádir ban or tole nái. Alla ye toh añára re 32 Añí saáir de, tuáñra sintabáfani sára tákó. cántir zindigi harai bolla éna daikké. 16 Ó bou, Abiyáta manúce Malik or jiníc ókkol or baabute tui keéngori zanos, tor hócom ore nejat fa bay beh báfe, ki hoile, nize Malik ore keéngori kúci no faribí de? Ó hócom, tui keéngori zanos, tor gorí faribó. 33 Montor biyáta manúce duniyaibi bou wóre nejat fa bay no faribí de? 17 Malike jiníc ókkol or baabute beh báfe, ki hoile, nizor zaré ze hálot ot raikké edde zaré ziyán olla bou wóre keéngori kúci gorí faribó; 34 Ítar mon daikké, fottíkiye hé mosin zindigi haro. Tamám duihárat fore. Ze mayafua abiyáta yáh kuwári, zomát ókkol or hañse añañ di de hókum óilde híba ye Malik or jiníc ókkol or baabute beh híyan. 18 Zodi ázomi goijjá honó manúc ore báfe, zeéne híba jisím ot edde ruht pak ói fare. dáha giyéh de óile, íte be-ázomi goijjá óibar Montor biyáta mayafua ye duniyaibi jiníc ókkol kucíc no goróuk. Zodi be-ázomi goijjá honó or baabute beh báfe, ki hoile, nizor hócom ore manúc ore dáha giyéh de óile, íte ázomi no keéngori kúci gorí faribó. 35 Añí híin tuáñrar goróuk. 19 Kiyólla-hoile ázomi gorá yó kessú fáida lla hoóir deh; tuáñra re sifot rakí bolla no, ázomi no gorá yó kessú no, montor asól hoóir de no, bólke tuáñra zen ziyán sóyi híyan hotá óilde Allar hókum ókkol amól gorón. 20 goró, zeéne tuáñra ek díyane Malik or hédmot

goró. 36 Montor zodi honókiye eén tāare, íte tóoile yóggwa ye yó kí muttir hañse kurbani ítar zuragatá goijjá mayafua re biyá gorí no diya háná ókkol háito hímmot no faibo né? 11 feler de híyan gom no ór, aar zodi ítar ttu biyár Tói hé komzur bái zar lla Mosih moijjil, tuáñr furani bicí ói híba re biyá gorí felar zorur de zankarir zoriya yóggwa dóncó ói no zaybói báfe, tóoile íte nizor erada fura goróuk, híyan né? 12 Héndilla góri zeñtté tuáñra imandár guná no; ítara biyá gorí felouk. 37 Montor zee báiboináin dor ulða guná gorí ítarar komzur niki nizor kuwári mayafua re ettar biyá no gorí hélom ot zohóm goró, hérité tuáñra Mosihr bolla nizor dile-dile mozbut fáisela gorí felaiye ulða guná gorór deh. 13 Hétolla, zodi háná ye aar honó mojburi nái, bólke nizor moncá re añr imandár bái ore gunát foraba, tóoile añí furafuri sóoñli fare, íte yó gom goré. 38 Hétolla, zee niki nizor zuragatá goijjá mayafua re biyá yóggwa gunát no fore. (aión g165)

9 Añí kí azad no? Añí kí sáhabí no? Añí kí Isá añañrar Malik ore nó dekí? Malik or hañse añr ham or notiza tuáñra no né? 2 Añí argún or hañse sáhabí de no óile yo, becók tuáñrar hañse ói; kiyólla-hoile tuáñra óilade Malik or hañse añr sáhabigirir moór. 3 Zetará añr sáhabigirir baabute súwal goré, ítarar hañse añr zuwab óilde: 4 añára ttu háná-fina háibar hók nái niki? 5 Añára ttu kí nizor imandár bou loi sofór ot zaibar hók nái, zendilla oinno sáhabí gún

8 Yala muttir hañse kurbani diya háná ókkol or baabute hoító sailé: añaña toh zani, ói, añaña beggún ottu, Malik or báiyain dor ttu, edde Kéfas ottu añaña zankari asé. Zankariye toh fohórai baré, montor muhábbote torki ané. 2 Ottu ham no goríbar hók nái de? 7 Nizor tíañ Zee niki nizor ttu kessúr zankari asé bóuli tāare, hóros gorí fóous ísafe ham goré de hon asé? ítar ttu aijjó oddúr zankari nái zeddúr ítar ttu Anggur-bariza lagai híyan ottu gula na húa taka foitto. 3 Montor zee niki Alla re muhábbot de hon asé? Aar goru-sóol fali híin ottu dud goré, ítare toh Íba ye siné. 4 Hétolla muttir na húa de hon asé? 8 Añí kí iín siríf insán or hañse kurbani diya háná ókkol háár baabute kiyase hoír de né? Córiyote yó kí iín no hoó hoító sailé: añaña zani, mutti toh duniyait mazé né? 9 Muúsar Córiyot ot toh endilla asé, “Dán asóle kessú no, aar Alla ekgwá bade ar nái. 5 úñror de goru re hoóñr no diyó.” Alla ye ki Kiyólla-hoile zodi debota hoó de híin asman siríf goru ókkol olla sintá goré de né? 10 Íba ye ot yáh duniyait tákile yo, becók debota hoó de híyan añaña lla hoíyé de no né? Becók, híyan yó bicí asé, kúda hoó de yó bicí asé; 6 montor añaña lla beh leká gíyeh, kiyólla-hoile álcac-añaña ttu Alla asé de siríf ekgwá, Íba óilde Baf, goróya ttu acár sáañte álcac gorár zorur, aar zibár torfóttu hárr kessú foida óiye aar zibá dán-úñroya ttu bák faibar acár sáañte dán úñrar lla añaña zindigi hañair. Aar Malik asé de yó zorur. 11 Añaña zettót tuáñrar búture ruúhanir ekgwá, Íba óilde Isá Mosih, zibár duara hárr bis cíñtji, tói añaña zodi tuáñra ttu fósol ísafe kessú foida óiye aar zibár duara añaña basi así. duniyaibi jiníc ókkol dai híyan kí doóñr hotá 7 Montor hárr manúc ottu hé zankari gán nái. né? 12 Tuáñrar uore oinno kiyó ttu zodi híin Hodún ottu aijjó mutti fuñzar adot táigyoí ísafe faibar hók téke, tóoile añaña ttu kí aró bicí nái ítara muttir hañse kurbani diya háná ókkol háá, né? Montor añaña hé hók híyan or fáidai nái aar ítarar hélem komzuriye nafak ózagoi. 8 tulí; bólke hárr kessú bordac gorí, zeéne añañrar Hána ye añaña re Allar dáke no goré; añaña zoriya Mosihr kúchóbor olla bazá foida no. 13 híin na háile yo honó lussán nái, aar háile yo Tuáñra no zano né, zee niki baitul-mukaddos or añañrar honó fáida nái. 9 Toóu úñciyar, zeéne hédmot goré, yóggwa ye baitul-mukaddos ottu tuáñrar e azadi ye hélem komzur ola ókkol ore híana faa dé? Aar zee niki kurbani-gáñr hédmot gunát no foraba. 10 Kiyólla-hoile zodi honó goré, yóggwa ye kurbani-gáñr ttu bák faa dé? hélem komzur ola manúce tuñi zankari ola 14 Borabor héndilla, Malike hókum díye de ki, manúc ore muttir mondir ot híana hóor de deké,

or usílaye nizor zorurot ókkol fouk. **15** Montor **10** Báiboináin ókkol, añí no saái tuáñra yián añí hé hók hín ekkán ottu úddwa fáidai nó or ozana táko, ki hoilé, añárar tamám tulí. Aar añí héndilla hók or dabi gorí bolla bafídada ókkol miyúlar sáiyar tole accíl, aar iín lekír de no, kiyólla-hoile honókiyo re añr ítara beggúne doijja farái gifl. **2** Ítara Muúsar e borái goríbar hók harí loifelaito díyar túaro ummot ói bolla beggúne miyúlat edde doijjat añí morizon nán añr lla beétor óibo. **16** Añí bápítisma lóil; **3** beggúne ekí gabí hána háail, kúchóbor tobolik gorí de óile yo, añr ttu borái **4** edde beggúne ekí gabí faní háail. Kiyólla-goríbar kessú nái, kiyólla-hoile híyan toh añr hoile ítara faní háito de óilde ítarar fúañtí-fóros. Añr uore afsús, zodi añí kúchóbor tobolik fúañti zaito de gabí Cíl yíba ttu, hé Cíl lwá óilde no gorí. **17** Zodi añí hé ham nizor ttu monehoói Mosih. **5** Montor toóu ítara beecbák lói Alla kúci goittám, tóoile toh añr lla boccíc tákito; montor nu accíl, héttola ítarar lac ókkol moidan zagat añí toh añr zimmadari éna adai gorí, kiyólla-dorbodor óigilgoi. **6** Híin añára lla sébok boinné, hoile añré híyan or zimma diiya giyéh. **18** Tóoile zeéne añára ttu burá ham goittó dilmon no téke añr boccíc kii? Híyan óilde, zeñtté añí kúchóbor zendilla ítara ttu accíl. **7** Tuáñra mutti fuñza no tobolik gorí, añí zen honó dam sára kúchóbor goijjó, zendilla ítara hodúne goijjíl. Pak-kalam tobolik gorí, aar kúchóbor tobolik-goróya ísáfe ot endilla asé, “Manúc ókkole hána-fina háito añr ze hók asé, añí zen híyan or furafuri fáidai boói nasító uitté.” **8** Aiyo añára zená no gorí, no tulí. **19** Añí honókiyor gulam no de óile zendilla ítara hodúne gorí ek din ot ekkuri tin yo, añí nizoré manúc beggún or hañse gulam ázar manúc morigílgói; **9** añára Malik ore entán banaiyí, zeéne añí aró bicí maincóré tanianí no gorí, zendilla ítara hodúne goijjíl, aar háf fari. **20** Yohúdi ókkol or hañse añí Yohúdir dóilla ókkol or hoñran hái morigílgói; **10** cékayot no boinní, zeéne Yohúdi ítara re tanianí fari. Zetará gorí, zendilla ítara hodúne goijjíl, aar hálak-Córiyot or tole asé, añí Córiyot or tole no de goróya firista ye hálak gorífelai. **11** Maincé óile yo, ítarar hañse Córiyot or tole así fángori sébok háslí gorí bolla híin ítarar uore óiye deh, tákki, zeéne añí Córiyot or tole asé de ítara re aar añára ahéri zabanar maincór nosiyot olla tanianí fari. **21** Zetará ttu Córiyot nái, añí ítarar híin leká gíyeh. (aión g165) **12** Hétolla, zee niki hañse Córiyot sáraar dóilla boinní, zeéne zetará mozbüt gori tíyaiya asé bóuli táare, íte úñciyar Córiyot sára asé ítara re tanianí fari. Háleke añí tóuk, zeéne fori no zagói. **13** Tuáñra toh endilla Allar diiya córiyot sára de no, añí toh Mosihr honó entán ot nó foro, ziín insán olla aamfám córiyot or tole así. **22** Komzur ókkol or hañse no. Alla toh biccácdar; íba ye tuáñra re bordac añí komzur boinní, zeéne añí ítara re tanianí gorí no faro de héndilla entán ot foitto no dibo; fari. Añí beggún or hañse hárr kessú boinní, bólke entán or fúañti-fúañti héntu neeliaibár zeéne añí ze honó bote hodún ore basai fari. foñt óu milaidibo, zeéne tuáñra híyan bordac **23** Añí híin beggún goríde óilde kúchóbor or gorí faro. **14** Hétolla hoíir, ó añr adorja ókkol, wasté, zeéne añí yó híyan or rahámot or bági ói mutti fuñza ttu dáizogoi. **15** Añí tuáñra re fari. **24** Tuáñra no zano né, zetará duñraduñri aholbon bouli búzí hotá iín hoíir. Añí hoíir de zibbat de ítara duñitte beggúne duñre, montor hotá híin tuáñra nize báfiso. **16** Zeñtté añára boccíc siríf ekzone faa dé? Héndilla, tuáñra yó rahámot or fiyala ttu Alla re cükuriya gorí hái, ziti faro fángori duñro. **25** Zetará kélát cámíl ó, añára kí Mosihr lou wót córik ói no zaygói ítara toh bicí hora niyom-kaanun mani nizoré né? Aar zeñtté ruñti báñgi hái, añára kí Mosihr sóoñli raké. Ítara nac óizagói de tas fai bolla gaat córik ói no zaygói né? **17** Ruñti asé de toh beh héndilla goré, montor añára nac no ó de ekgwá, héttola añára bicí de óile yo añára ek tas fai bolla beh gorí. **26** Hétolla honó moksót gaa, kiyólla-hoile añára beggúne toh hé ekgwá sára añí no duñri; boccín kéloyar dóilla añí ruñti éna hái. **18** Boni Isráil or baabute báfiso: boiyar ot no mari. **27** Montor añí añr gaar uore zetará kurbani diya hána ókkol háá, ítara kí horagori niyom-kaanun solai híyan ore nizor kurbani-gáñt córik ói no zagóí né? **19** Híyan gulam banai rakí, zeéne oinno zon ore tobolik lói kí añí endilla hoitó saáir de, muttir hañse gorí baade añí nize boccíc or nakaabel ói no kurbani diya hána ókkol or kimot asé, yáh mutti ókkol or kimot asé? **20** No, bólke hoitó saáir de, Beyohúdi ókkole ziín kurbani de híin ítara Allar hañse kurbani dede no bólke bút ókkol

or hañse de deh. Aar añí no saái de ki, tuáñra kiyólla-hoile híbar matá eñraiya matá lói ek bút ókkol lói honó taalukat rakó. **21** Tuáñra ñoilla óizagoi. **6** Ze mayafua ye nizor matá gúri Malik or fiyala ttu edde bút ókkol or fiyala ttu no raké, híba ye nizor sul harifélok, montor ekku fúañti hái no faribá. Tuáñra Malik or mes zodi nizor sul harifélaite yáh matá eñraifélaite ot edde bút ókkol or mes ot ekku fúañti córik honó mayafua ttu beizzoti lage, tóole híba ói no faribá. **22** Náki añára Malik ore gairot ye nizor matá gúri rakóuk. **7** Honó morotfua tulídír dé? Añára kí Íbar túaro boluwar? **23** ttu nizor matá gúri rakár zorur nái, kiyólla-Honókiye endilla hoibá de tákito fare, “Añr lla hoile Íbar duara Allar súrot edde mohíma zahér hárr kessú zayes,” Tík hotá, montor hárr kessú ó; montor mayafuar duara zahér ó de óilde ye manúc ore fáida no goré. Añí yó hoíi fajjum, morotfuar mohíma. **8** Kiyólla-hoile morotfua “Añr lla hárr kessú zayes,” montor hárr kessú toh mayafua ttu aiccé de no, bólke mayafua éna ye toh manúc ore torki no goré. **24** Honókiye morotfua ttu aiccé; **9** morotfua re toh mayafua nizor fáida no tuwaiyó, bólke oinno zon or lla foida gorá gíyeh de no, bólke mayafua re fáida tuwo. **25** Gussor bazar ot ziín bese híin éna morotfua lla foida gorá gíyeh. **10** Híyan háiyo; hélon or wasté honó súwal no goijjó; **26** olla mayafua ttu nizor matát adíkar or marhá kiyólla-hoile pak-kalam ot endilla asé, “Duniyai tákár zorur, kiyólla-hoile fírista ókkole toh saái edde duniyait asé de híin beggún Mabud or.” **27** tákke. **11** Becók, Malik or bútore, morotfua Zodi honó gairimandáre tuáñra re hánar dawot mayafua ttu azad no, aar mayafua morotfua ttu de aar tuáñra hé dawot kobul goijjó de óile, azad no. **12** Kiyólla-hoile zendilla niki morotfua tuáñrar muúntu ziín dee híin háifelaiyo; hélon ttu mayafua aiccé, héndilla morotfuar zormo or wasté honó súwal no goijjó. **28** Montor zodi ó de yó mayafua ttu. Montor hárr kessú aiyé honókiye tuáñra re eén hoó, “Gusso ífn mutti re de óilde Allar torfóttu. **13** Tuáñra nize báfiso: peec goijjá,” tóole zibá ye tuáñra re batalaidiyé mayafuin de Allar hañse uidda matá dua gorá yóggwar wasté edde hélon or wasté híin na kí ták? **14** Fítorote yó kí tuáñra re yián no cíka háiyo; **29** añí tuáñrar nizor hélon or hotá hooir né, morotfuin de sul lamba rakón cormor hotá de no, bólke yóggwar. Kiyólla-hoile oinno zon dé? **15** Montor mayafuin de sul lamba rakón or héломe kiyá añr azadir fáisela goittó? **30** óilde nizor lla ekkán izzoitta ham, kiyólla-hoile Zodi añí cükuriya gorí hái, tóole ziín olla añí gúri rakí bolla éna ítara re sul híin diyya giyéh. cükuriya gorí híin or zoriya kiyá añr bodnam **16** Zodi honókiye ífn or baabute barábari díto óito? **31** Hétolla hooir, tuáñra hóo yáh fiyó, saá, tóole añr zuwab óilde, añára ttu ífn bade ar yáh oinno kessú goró, beggún Allar mohíma ói honó niyom nái, Allar zomát ókkol ottu yó nái. bolla goríyo. **32** Honókiyo lla oñsá no boinno; **17** Añí yala ze hókum diyum, híin or mutalek Yohúdi lla óuk yáh Girík olla, aar yáh Allar añr torfóttu tuáñra lla honó taarif nái, kiyólla-zomát olla, **33** zendilla gori níki añí yó hárr hoile tuáñrar zoma ówa ye fáidar túaro lussán torikaye fottíkiyo re kúci goríbar kucíc gorí. Añí bicí goré. **18** Cúrur gán hoító sailé, añí fúnir nizor fáidai no tuwai bicí zon or fáidai tuwai, de, zeñtté tuáñra zomát ísafe zoma ó, tuáñrar bútore faáta-faáti téake. Añí híyan kessú bák biccác óu gorí. **19** Becók, tuáñrar bútore faáta-faáti ón zorur, zeéne tuáñrar bútore hontará sóiyit asé de híyan zahér óizagoi. **20** Hétolla hooir de, zeñtté tuáñra zoma ó, tuáñra Malik or Yadgarir Hána háibolla zoma ó de no, **21** kiyólla-hoile háibarcot tuáñra toh age zar-zar háná tee-tee looi háat dóro; héton, hodún búkki táizagoi ar hodún tóúl óizagoi. **22** Tuáñra ttu kí háafiya gorí bolla góri nái? Náki tuáñra Allar zomát ore hékarot gorór de aar zetará ttu kessú nái ítara re córom dór dé? Añí tuáñra re kii hoitám? Tuáñrar taarif goittám né? Híyan or mutalek añí tuáñrar taarif no goijjum. **23** Kiyólla-hoile añí tuáñra re ze taalim diyí, híin Malik or

11 Tuáñra añr nomuna mozun solo, zendilla añí Mosihr nomuna mozun soli. **2** Añí tuáñrar taarif gorí, kiyólla-hoile tuáñra toh añré hárr kessút yaad rakó edde ze taalim añí tuáñra re diyí híin mozbüt or sáañte dórí asó. **3** Montor añí tuáñra re yián batalaidito saáir, ki hoile, Mosih óilde fottí morotfuar matá, morotfua óilde mayafuar matá, aar Alla óilde Mosihr matá. **4** Ze morotfua ye nizor matá gúridi dua goré yáh Allar kalam boiyan goré, ite nizor matá re beizzoti goré. **5** Aar ze mayafua ye uidda matá dua goré yáh Allar kalam boiyan goré, híba ye nizor matá re beizzoti goré,

torfóttu faiyí deh, ki hoilé, ze raitta Malik Isá re toóufik diiya zah; hé ekí Ruhr duara ar kiyó re dóridiya gíyl, hé rait ot Íba ye ruṭi looi **24** Alla ahole hotá hoibár toóufik diiya zah. **9** Kiyó re re cükuriya goijjíl, aar báñgi hoiyé de, “Yián hé Ruhr duara iman diiya zah, ar kiyó re hé Añr gaa, ziyán tuáñra lla. Añré monot gorí bolla ekí Ruhr duara biyaram gom goríbar niyamot endilla goríyo.” **25** Héndilla, háná baade Íba ye diiya zah. **10** Kiyó re keramot goríbar, kiyó re fiyala yó looi hoiyé de, “Añr lou loi óibo de noya nobi ísafe hotá hoibár, kiyó re ruh ókkol forók razinamar nicán óilde e fiyala. Tuáñra zetóbar goríbar, kiyó re ñoilla-boðoilla gabí Zubane fiíba, Añré monot gorí bolla fiíyo.” **26** Kiyólla- hotá hoibár, edde kiyó re hé Zuban báñgidibar hoilé zetóbar tuáñra e ruṭi háiba edde e fiyala toóufik ókkol diiya zah. **11** Hífin beggún óilde hé ttu fiíba, héto bar tuáñra Malik or moot or elan ekí edde ekgwá Ruhr ham. Íba ye fottíkiye re gorór deh, zetódin níki Íba nú aiyé. **27** Hétolla, zaré ze niyamot diito monehoó hé niyamot dee. zee niki nalaayek ahálake Malik or ruṭi háá yáh **12** Zendilla ekkán gaat híssa ókkol bicí asé aar Íbar fiyala ttu fiíye, yóggwa Malik or gaa edde híssa hín beggún lói ekkán gaa bone, Mosih lou wór hosúrbon tóoribo. **28** Montor fottíkiye yó héndilla. **13** Kiyólla-hoile Yohúdi óuk yáh hé ruṭi háibar edde fiyala ttu fiíbar age nizoré Girík, gulam óuk yáh begulam, añára beggúne tahákít gorí soóuk. **29** Kiyólla-hoile zee niki toh ek gaa ói bolla ekí Ruhr duara báptisma Mosihr gaa re no siní hé ruṭi háá edde fiyala loiyá, aar añára beggúne ekí Ruh faiyí. **14** Gaat ttu fiíye, yóggwa ye hín hóone edde fiíyone toh híssa ekkán asé de no, bólke bicí. **15** Téng nizor uore sáñza aníbo. **30** Hétolla toh tuáñrar or fata ye zodi hoó, “Añí át no de hé tolla añí bútore boóut zon komzur edde biyaramma gaar híssa no,” tóoile híyan gaar híssa no de asé, aar boóut zon moot or gúm ot fojjé de héen no. **16** Aar zodi hane hoó, “Añí suk no de yó asé. **31** Zodi añára nizor bisar nize sóiyigori hé tolla añí gaar híssa no,” tóoile híyan gaar goittám, tóoile añára bisar gorá no foitto. **32** híssa no de héen no. **17** Guñra gaa zodi suk óito, Montor Malike añára re bisar gorí torbiyot tóoile fúinto hontú? Aar zodi guñra gaa han goré, zeéne añára yó duniyair fúañti hosúrbon óito, tóoile fúuñi faitto hontú? **18** Montor Alla no tóori. **33** Hétolla hoóir, ó añr báiboináin ye toh híssa hín fottí ekkán ore gaar bútore ókkol, zeñtté tuáñra hín háito zoma ó, ar ezzon woóñit-woóñt raikké ziyóñt-ziyóñt rakí bolla olla entezar goríyo. **34** Zodi honókiyo ttu búk Íba ttu monehoíye. **19** Zodi hín beggún ekkán lage, yóggwa ye górttu hána hái zaiyo, zeéne híssa óito, tóoile gaa hoéy óito? **20** Montor yala tuáñra hosúrbon tóori bolla zoma óíyo fán no. toh híssa ókkol bicí asé, lekin gaa asé de ekkán. Aar badbaki maamela gún or baabute añí hére **21** Hétolla suké át ore hoóí no faribó de, “Añr ttu tor zorur nái,” aar matá ye téng or fata re hoóí no faribó de, “Añr ttu tor zorur nái.” **22** Háleke, gaar ze híssa gún saité komzur, hín aró bicí zoruri, **23** aar gaar ze híssa gún ore añára hom izzoti bouli tóári, hín ore añára aró bicí izzot dih. Ze híssa gún ore añára córome lukai rakí, hín ore bicí zottone gúri rakí, **24** montor añára alukaiya híssa gún ore zottón goríbar zorur nái. Alla ye toh gaa re endilla gorí-gorí milai banayé, zeén níki ze híssa gún hom izzoti hín ore aró bicí izzot diya fore; **25** zeéne gaar bútore honó na-ektófáki no táke, bólke híssa ókkole zen ekkán olla ekkáne kíyal raké. **26** Ekkán híssa ye duk faile, híyan or fúañti híssa beggún kúci ó. **27** Tóí yala tuáñra óílade Mosihr gaa, aar fottí zon híyan or híssa ókkol. **28** Alla ye zomát ot alok-alok manúc ókkol tuillé: ek nombór ot sáhabí ókkol, duí nombór ot nobi ókkol, tin nombór

12 Báiboináin ókkol, ruúhanir niyamot ókkol or baabute hoitó sailé: añí no saái tuáñra hín or baabute ozana táko. **2** Tuáñra toh zano, zeñtté tuáñra bedini accíla, héñtite tuáñra re buga muttir uzu zee zendilla loizaitó héndilla zaitagói. **3** Hétolla, añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór de ki, zee niki Allar Ruhr hédayote hotá hoó, íte endilla no hoó de, “Isá uore laánot óuk,” aar Pak-Ruhr hédayot sára honókiye endilla hoóí no faribó de ki, “Isá óilde Malik.” **4** Niyamot toh ñoilla-boðoilla asé, montor hín dee de óilde ekí Ruh ye. **5** Hédmot goríbar torika yó ñoilla-boðoilla asé, montor ekí Malik ore. **6** Héndilla, ham óu ñoilla-boðoilla asé, montor ekí Alla ye beh beggún or bútore hárr dóilla ham goré. **7** Montor zon-zon or hañse Ruhr zahéri beggún or fáida lla beh ó. **8** Hé Ruhr duara kiyó re giyani hotá hoibár

ot ustāt ókkol. Baade íba ye uitará re tuillé Alla ye añré zane. **13** Hé ísafe, iman, acá, edde zetará ttu keramot goríbar, zetará ttu biyaram muhábbot, e tiníyan zari táke; montor hín or gom goríbar, zetará ttu modot goríbar, zetará bútore ebbe ñooñr gán óilde muhábbot.

ttu hókumot goríbar, edde zetará ttu ñoilla-boñoilla gabí zubane hotá hoibár niyamot asé.

29 Beggún kí sáhabí né? Beggún kí nobí né? Beggún kí ustāt né? Beggún kí keramot goróya né? **30** Beggún ottu kí biyaram gom goríbar niyamot asé? Beggúne kí gabí zubane hotá hoó? Beggúne kí zuban báñgidi fare? **31** Montor tuáñra niyamot uúin olla bicígori azzu goró, ziín ñooñr. Toóu añí tuáñra re aró bicí bála ekkán rasta dahái dír.

13 Zodi añí insán or edde fíristar zubane hotá

hoói fari, montor añr ttu muhábbot no táke, tóoile añí toh bazailé uzor ó de búng or ñoilla yáh baza de zurir ñoilla éna. **2** Zodi añr ttu nobí ísafe hotá hoibár niyamot táke, aar añí tamám gufoni ókkol buzí edde añr ttu hárressúr zankari táke, aró zodi añr ttu faár larifelai fare de héndilla furafuri iman táke, lekin añr ttu muhábbot no táke, tóoile toh añí kessú no.

3 Zodi añí añr cóbottí beggún sótka gorífelai aar añr gaa re furat di bolla diifelai, lekin añr ttu muhábbot no táke, tóoile toh añr honó fáidai nái. **4** Muhábbot óilde sobór, aar meérban. Muhábbote hásorot no goré, muhábbote borái no goré aar fohórai no goré, **5** Muhábbote

biyaddofi no goré; híyane nizor fáida no tuwa, zeenten guccá no goré, aar ar ezzon or hórafi dil ot no raké. **6** Muhábbote hórafit kúci no goré, bólke sóiyir uore kúci goré. **7** Híyane beggún cóo, beggún ekin goré, beggún ot acá raké, edde beggún bordac goré. **8** Muhábbot honódin hótom no; montor zodi nobí ísafe hotá hoibár toóufik táke, hín bon óizayboi; zodi gabí zubane hotá hoibár toóufik táke, hín óu bon óizayboi; aar zodi elóm táke, hín fúraizayboi. **9** Kiyólla-hoile añára toh honó kessú furafuri no

zani, aar nobí ísafe yó furafuri hotá hoói no fari; **10** montor zeñtté furafuri aibó, hénnté homi gún hótom óizayboi. **11** Añí gura accílam de októt, gurar ñoilla hotá hoitám, gurar ñoilla góri báfitam, edde gurar ñoilla góri bisar goittám; montor añí zeñtté ñooñr óiyi, añí gurahal or solasol ókkol félaidiyi. **12** Ehón toh añára aainat mazé miyúnda góri dahá zah fángori éna dekír; montor hénnté muámuikka dekífum. Yala añí honó kessú furafuri no zani, montor hénnté añí eén furafuri zaniyúm zendilla furafuri gori

Alla ye añré zane. **13** Hé ísafe, iman, acá, edde zetará ttu keramot goríbar, zetará ttu biyaram muhábbot, e tiníyan zari táke; montor hín or gom goríbar, zetará ttu modot goríbar, zetará bútore ebbe ñooñr gán óilde muhábbot.

14 Muhábbot or fisá doro, aar fúañti-fúañti ruúhanir niyamot ókkol olla yó bicígori azzu goró, háasgori nobí ísafe Allar kalam boiyan goríbar niyamot olla. **2** Kiyólla-hoile zee niki gabí zubane hotá hoó, yóggwa ye manúc or hañse hoó de no, bólke Allar hañse hoó deh. Yóggwar hotá toh honókiye no buzé, kiyólla-hoile yóggwa ye gufon hotá hoó de óilde Ruhr bole. **3** Montor zee niki kalam boiyan goré, yóggwa ye maincór hañse beh hoó, zeéne ítara

torki ó, bol faa, edde tosólli faa. **4** Zee niki gabí zubane hotá hoó, yóggwa ye nizoré beh

torki goré, montor zee niki kalam boiyan goré, yóggwa ye zomát ore beh torki goré. **5** Añí

saái tuáñra zen beggúne gabí zubane hotá hoó, montor beechedíssa yián saái tuáñra zen kalam

boiyan goró. Kiyólla-hoile zee niki gabí zubane hotá hoó, zodi zomát or torki lla hín báñgi no

déh, tóoile toh zee niki kalam boiyan goré íba yóggwar túaro ñooñr. **6** Báiboináin ókkol, zodi

añí tuáñrar hañse aái gabí zubane hotá hoó, montor hín or duara Allar sóiyir zahérir hotá,

yáh zankarir hotá, yáh nobí ísafe Allar diiya hotá, yáh taalim or hotá ókkol tuáñra re no

hoói, tóoile tuáñra añr ttu kii fáida faiba? **7** Ki bací ki bina, hé zan sára jiníc hín ottu zodi abas neeilte alok-alok abas no neeilto, tóoile

bací yáh binat kii bazar de híyan keéngori siná zayto? **8** Cíañ ye zodi sáf-sáf góri cíañ abas no

deh, tóoile laráí lla hone toiyar óibo? **9** Héndilla tuáñra yó zodi oinno zone no buzé de zubane hotá hoó, tuáñra kii hoór de hín keéngori buzá zaybo? Tuáñra toh boiyar loi hotá hoór fán óibo. **10** Becók, duniyait mazé becábicí zuban

ókkol asé, montor hín ekgwá yó maáni sára no. **11** Hétolla, zodi añí ze zuban hoór hé zuban

no buzí, tóoile toh hoór de yóggwar hañse añí bidecoíttar ñoilla, aar yóggwa añr hañse bidecoíttar ñoilla. **12** Hotá híyan tuáñra lla

yó háre. Tuáñra ttu zettót ruúhanir niyamot ókkol olla bicí azzu asé, tuáñra undilla niyamot

olla furafuri kucíc goró, ziíne zomát ore torki goré. **13** Hétolla, zee niki gabí zubane hotá hoó, yóggwa ye hín báñgidi fari bolla dua goróuk.

14 Kiyólla-hoile zodi añí gabí zubane dua gorí, tóoile toh añr ruh ye éna gorér, montor añr mone kessú no gorér. **15** Tóoile añr ttu kii gorár

zorur? Añí ruhr sáaňte yó dua goijjum, mon aiyé, tóoile age lóti zee niki hoór yóggwa nizám or sáaňte yó dua goijjum. Añí ruhr sáaňte yó óizoggoi. **31** Kiyólla-hoile tuáñra beggúne ekzon seér gaiyúm, mon or sáaňte yó seér gaiyúm. **16** ekzon gori Allar kalam boiyan gorí faribá, zeéne Arnóile, zodi tuñí siríf ruhr sáaňte Allar taarif beggúne cíke aar beggúne josba hásil goré. **32** goró, tóoile cárden manúce tuáñr cükuriya Nobi ókkol or ruh toh nobi ókkol or kobzat éna gorát “Aamin” keéngori hoói faribó? Kiyólla- téake. **33** Kiyólla-hoile Alla toh cúcak or Alla hoile yóggwa ye toh tuñí kii hoór de no buzér. **17** no, bólke cántir, zendilla niki pak bonda ókkol Becók tuñí cündorgori cükuriya gorór, montor or tamám zomát ókkol ot asé. **34** Mayafuain oinno zon torki no ór. **18** Añí Allar cükuriya ókkol zomát ot nizám mári tákouk; kiyólla-hoile gorí, kiyólla-hoile añí gabí Zubane hotá tuáñra ítara matibár ezazot nái, bólke ítara fórmadar beggún or túaro bicí hoói. **19** Montor zomát ot tákouk, zendilla Córivote yó hoó. **35** Zodi ítara máze gabí Zubane doc ázar hotá howár túaro, ttu kessú cíkito monehoó, tóoile nizor-nizor oinno zon ore nosiyot gorí bolla añí buzá zah hócom ottu górt máze fusár goróuk, kiyólla-de héndilla fañs sán hotá howá basíyum. **20** Ó hoile mayafuain zomát ot maton toh cormor báiboináin, buzát fuain no boinno. Burait gura hotá. **36** Allar kalam ki foóila círuth tuáñrar fuain bono, montor buzát balok ó. **21** Córivoyt ot búttottu neeillé dé? Aar náki hín siríf tuáñrar endilla leikká asé, Mabude fórmár de, “Maincór hére foónicce dé? **37** Zodi honókiye nizoré nobi osin Zubane edde bidecóitta ókkol or muké Añí yáh ruúhani ola manúc boulí tñare, yóggwa ttu e manúc itarár hañse hotá hoiyúm, aar toóu yián mani lowa foribó de ki, añí tuáñrar hañse úddwa itará Añr hotá no fúnibo.” **22** Híyane ziín lekír hín Malik or hókum. **38** Montor zodi buzá zar de, gabí Zuban ókkol óilde gairimandár honókiye mani no loh, yóggwa re yó mani lowa ókkol olla ekkán nicán, imandár ókkol olla no. **23** Hétolla azzu goró, aar gabí Zubane hotá no hoító maná no goijjó. **40** Montor hárr kessú sóiyigori edde niyome-niyome gorár zorur.

15 Báiboináin ókkol, añí tuáñrar hañse ze kúchóbor tobolik goijjílam híyan yala tuáñra re zanaidir, ziyán tuáñra kobul goijjó aar ziyán ot tuáñra lagi asó. **2** Zodi tuáñra añí tuáñrar hañse tobolik goijjílam de kalam mozbü gori dörí asó de óile, tuáñra toh híyan or usílaye nejat foór, arnóile tuáñrar iman aná behar óigiyoi. **3** Kiyólla-hoile añí tuáñrar hañse foónsaiyi de óilde uúin ziín añí faiyí de héntu bicí dorhari gún, ki hoile, Mosih pak-kalam mozin añárar guná lla boulí moijjíl, **4** Íba re dohón gorá gyíl, aar pak-kalam or hotá mozin Íba re tin din ot din zinda gorá gíyeh, **5** baade Íba ye Kéfas ore dahádiye, tarfore baró zon sáhabí gún ore. **6** Yárbaade Íba ye ekbar ot fañs cót or túaro bicí báiboináin dore dahádiye, zetarár búttottu kessú moot or gúm ot forigiyó de óile yo, lekin bicí zon aijjó basi asé. **7** Tarfore Íba ye Yakub ore dahádiye, baade tamám sáhabí ókkol ore; **8** aar beggún or fisé, añí ézzon betaimma zormor hañse yó Íba ye dahádiye. **9** Kiyólla-hoile sáhabí gún or búttottu añí óílam de ebbe niróc cwa; añré sáhabí hoibár úddwa laayek no, kiyólla-hoile añí toh Allar zomát ore zulúm

goittám. 10 Montor yala aní ziyán óyi híyan tole gorídiye Íba hére cámil nái. 28 Hárr kessú Allar rahámote óyi deh; aña uore Íba ye ze zettót Íbar tole gorídiya gíyeh, tói Fua Nize rahámot goijjé híyan behar ói nö zagoi; aní ítara yó Ubár tole ózayboi zibá ye hárr kessú Íbar beggún or túaro bicí meénnot goijjí, hálake aní tole gorídiye, zeéne hárr kessút Alla hárr kessú goijjí de no, bólke aña uore Allar ze rahámot ó. 29 Arnóile, zetará mora ókkol olla báptísmá óyi híyan goijjé deh. 11 Híyan aní goijjí óuk loh, ítara kii goríbo? Mora ókkol ore zodi zinda yáh ítara goijjé, añára toh waán or baabute gorá no zaybo de óile, tóoile kiyá maincé ítara éna tobolik gorí, ziyán or uore tuáñra iman lla báptísmá loh? 30 Aar añára yó kiyá hárr ainnó. 12 Mosih re mora ttu zinda gorá gíyeh októt hótoraat forat táki? 31 Báiyain, Mosih Isá de híyan or toh tobolik gorá zah, tói tuáñra añaarar Malik or hañse tuáñra re lói aña ttu ze hodúne keéngori hoó de, mora ókkol or háñcor borái asé, aní híyan or hosóm hái hoóir, aní nái? 13 Montor zodi mora ókkol or háñcor no fottí din morizagói. 32 Ífisás ot aña ttu jonggoli téke, tóoile toh Mosih re yó zinda gorá nö zah. januwar ókkol lói ze larái gorá foijjé, híyan zodi 14 Aar zodi Mosih re zinda gorá nö zah de óile, duniyaibi niyote goijjí de óile, tóoile aña kii añaarar tobolik toh behar aar tuáñrar iman óu fáida? Zodi mora ókkol ore zinda gorá no zaybo behar. 15 Híyan baade yo, añaarar Allar misá gobá de óile, "Tóoile aiyó, añaará háafiya gorí, kiyólla-tóojí; kiyólla-hoile añaarar Allar baabute gobá hoile hailla toh mori zaiyumbói." 33 Fáki na dí de ki, Íba ye Mosih re zinda goijjé. Lekin háiyo. "Hóraf sáaňti ye gom adot ókkol ore mora ókkol ore zinda gorá zah de híyan zodi bigiriféle." 34 Sóiyi únic ot aiyó, aar guná gorá sóiyi no, tóoile toh Íba ye Mosih re yó zinda bon goró. Tuáñrar bútore endilla hodún manúc nö goré. 16 Kiyólla-hoile mora ókkol ore zinda asé zetará Alla re no siné. E hotá hoóir de aní gorá no zaylé, tóoile Mosih re yó toh zinda gorá tuáñra re córom dí bolla. 35 Óitofare honókiye nö zah. 17 Aar zodi Mosih re zinda gorá nö zah endilla hoibó, "Mora ókkol ore keéngori zinda de óile, tóoile toh tuáñrar iman behar; tuáñra gorá zaybo? Ítara ttu hondilla jisím tákibo?" 36 aijjó nizor gunár tole asó. 18 Héen óile, Mosihr Ó fool! Ze bis lagos yíba no moille toh sara no bútore ói zetará moot or gúm ot foijjé, ítara fúre. 37 Lagaité toh fore bonibó de sara lagos yó dóncó óigiyoi. 19 Zodi añaarar Mosihr uore de no, bólke siríf bis éna, óitofare yíba giyuñr acá raikkí de siríf e zindigi lla de óile, tóoile yáh oinno kessúr. 38 Montor Alla ye Nizor fosón toh manúc beggún or túaro añaarar bodnosíf ola. mozin yíba re ekkán gaa dee. Íba ye fottí bis ore 20 Montor becök, Mosih re toh mora ttu zinda nizor-nizor zat mozin gaa dee. 39 Hárr jisím ek gorá gíyeh. Ziyáne fakka goré de, moot or gúm ñoilla no, insán or jisím ek ñoilla, januwar or ot foijjé de ítara re yó zinda gorá zaybo. 21 jisím ek ñoilla, faik or jisím ek ñoilla, aar mas or Kiyólla-hoile zendilla manúc or duara moot jisím ek ñoilla. 40 Héndilla, asmani jisím óu asé, aiccé, héndilla Manúc or duara mora ókkol or aar duniyaibi jisím óu asé, montor asmani jisím háñcor óu aiccé. 22 Zendilla Adom or fuain or cáan ek ñoilla, aar duniyaibi jisím or cáan ek ísafe beggún moiijjé, héndilla uitará beggún ñoilla. 41 Beil or cáan ek ñoilla, san or cáan ek ore yó zinda gorá zaybo zetará Mosihr ummot. ñoilla, tara ókkol or cáan ek ñoilla, hoító sailé, 23 Lekin bari-bari mozin: ebbe age Mosih re ek tarar cáan arek tarar cáan lói úddwa forók. gorá gíyeh, yárbaade Mosihr ummot ókkol ore 42 Mora ókkol or háñcor óu héndilla. Haiya gorá zaybo zeñtté Íba aibó. 24 Yárbaade ahérot merít diiya zah de toh fána ó de jisím ísafe, aibó; héñtte Íba ye hárr hókumot, hárr adískar, montor tulá zaybo de fána no ó de jisím ísafe. edde hárr taakot ore dóncó gorifelai baade Alla 43 Merít diibarcót híyan or honó kodor no téke, Baf or át ot raijjo gosái difelaibo. 25 Kiyólla- montor híyan ore tulá zaybo de izzot ot. Merít hoile Mosih ttu otódin foijjonto hókumot gorár diibarcót híyan komzur, montor híyan ore tulá zorur, zetódin Alla ye Íbar tamám ducon ókkol zaybo de taakot ot; 44 híyan ore merít diiya ore Íbar foor tole gorí nö fele. 26 Ahéri ducon, zah de insáni jisím ísafe, montor tulá zaybo de ziyán ore fána gorifela zaybo híyan óilde moot. ruúhanir jisím ísafe. Zendilla insáni jisím asé, 27 Kiyólla-hoile pak-kalam ot asé de, "Íba ye héndilla ruúhanir jisím óu asé. 45 Hétolla pak-hárr kessú Íbar tole gorídiye." Montor Íba ye, kalam ot asé de, "Foóila manúc Adom zinda "hárr kessú," Íbar tole gorídiya gíyeh hoó de zandár óiaicce." Aar ahéri Adom zindigi-dooya híyané sábut ó de, zibá ye hárr kessú Mosihr ruh óiaicce. 46 Age toh jisím ruúhanir gán aiccé

de no, bólke insáni gán aiccé deh, yárbaade ot tuáñra llói milto no saáir, kiyólla-hoile añí ruúhanir gán. **47** Foóila manúc óilde merir, yáni tuáñrar fúañti kessú taim harai bolla acá gorí, meri loi banaiya; dusára Manúc óilde asmani. zodi Malike ezazot deh. **8** Montor añí Ífisas ot **48** Manúc merir gwá zendilla, duniyair ítara yó Pentíkos Id foijjonto tákiyum, **9** kiyólla-hoile héndilla; aar Manúc asmani wa zendilla, asmani cár ó de ham gorí bolla añr lla ekkán bódja ítara yó héndilla. **49** Zendilla añára merir gwar dorozá kúille, aar muhálef-goróya ókkol óu siyára-súrot faiyí, héndilla añára asmani war bicí asé. **10** Zodi Timóti aiyé, sayiý, yóggwa siyára-súrot óu faiyum. **50** Báiboináin ókkol, tuáñrar fúañti honó qdoor sára táki fare fán, hoitám saáir de ki, jisím edde lou wé Allar raijjo kiyólla-hoile añr dóilla yóggwa ye yó Malik or miras fai no fare; héndilla, fána ó de híine fána ham éna gorér. **11** Hétolla honókiye yóggwa re no ó de híin miras fai no fare. **51** Fúno, añí hékarot no goijjó, bólke cántir sáañte sofór ot tuáñra re ekkán gufoni zanaadir, ki hoilé, añára rowana gorídiyo, zeéne yóggwa añr hañse aái beggún moot or gúm no zaiyum, lekin beggún fare, kiyólla-hoile yóggwa imandár báiyain dor bodoli zaiyumbói. **52** Híyan éhon or búture, suk fúañti aibó bóuli acá gorí. **12** Yala añárar báí or bailfata fíraibarcot, ahéri cíañ matar fúañti- Apólos or baabute hoitó sailé: añí yóggwa re fúañti óibo. Kiyólla-hoile cíañ matilé muruda imandár báiyain dor fúañti tuáñrar hére ai bolla ókkol fána no ó de hálot ot uýzayboi, aar añára bicígori aros goijjí, montor yóggwa ttu ehón bodoli zaiyumbói. **53** Kiyólla-hoile fána ó de aibár honó mon nái; one moouka faile aibó. haiya yián ot fána no ó de héndilla kessú findár **13** Úñciyar ó; iman ot dorógori táko; hímmot zorur, aar e moroni haiya yián ot omoroni kessú rakó; mozbut ó. **14** Tuáñra ziín goró híin beggún findár zorur. **54** Montor zeñtté fána ó de haiya muhábbot or sáañte goró. **15** Tuáñra toh zano, yián ot fána no ó de héndilla kessú findá zaybo, Estefáñas or górtýa óilde Akaya elakar foóila aar moroni haiya yián ot omoroni kessú findá imandár, aar ítara Allar pak bonda ókkol or zaybo, tóí baade pak-kalam ot asé de e hotá hédmot ot nizoré gosáidiye. Báiboináin ókkol, fura óibo, “Moot ore ziti dónco gorífela gíyeh.” añí tuáñra re bicígori aros gorí, **16** tuáñra yó **55** “Ó moot, tor fóta horé? Ó moot, tor cùm nizoré ítarar dóilla maincór hañse gosoáido; horé?” (*Hadës g86*) **56** Moot or cùm óilde guná, héndilla, zetó zon hé ham ot edde meénnnot ot aar gunár bol óilde Cöriyot. **57** Montor Allar córik asé, ítarar hañse yó gosoáido. **17** Añí bicí cíkur óuk, zibá ye níki añárar Malik Isá Mosihr kúci oíyi, Eştefáñas, Fortúnatus, edde Akayikus duara añára re fóta dan goijjé. **58** Hétolla, ó añr aiccé de héndilla, kiyólla-hoile tuáñrar torfóttu adorja báiboináin ókkol, mozbut ó aar tórok ziyán una accíl híyan ítara fura goijjé. **18** Ítara dóri táko. Malik or ham hámica bicígori goró, añr edde tuáñrar ruh re fojfoiṭha goijjé. Hétolla, kiyólla-hoile tuáñra toh zano, Malik or hañse héndilla maincór kodor goríyo. **19** Ecíya elakar tuáñrar meénnnot befózul no.

16 Yala Allar pak bonda ókkol olla sañda tulár baabute hoitó sailé: tuáñra undilla goró zendilla añí Galatíyar zomát ókkol ore hókum dílam. **2** Fottí háftar cürur din, fottíkiye nizor-nizor amodoni mozin kessú tjañ alok gorí zoma rakíyo, zeéne añí ailé sañda tulá no fore. **3** Añí hére ailé, tuáñra zetará re basíloiba ítarar át ot ceñrí díi ítara re tuáñrar hádiya ókkol Jerúsalem ot foónsaito diferáiyum. **4** Aar zodi añr ttu yó zaa fore, ítara añr fúañti zaibo. **5** Añí tuáñrar hére Makedóniya báy sofór gorí baade aiccum, kiyólla-hoile añí Makedóniya báy sofór goijjum. **6** Óitofare añí tuáñrar fúañti hooddin tákiyum, yáh fura cítkhál úddwa haraiyúm, zeéne añí zejé zaiyum hé sofór ot tuáñra añré rowana gorídi faro. **7** Añí ehón zaibar foñt

2 Kórintiól

1 Añí Pául, zibá Allar moncá mozin Mosih Isár ézzon sáhabí. Añárar bái Timóti yó añr fúañti asé. Kórin cóor ot Allar ze zomát asé, yíbar hañse edde Akaya elakar agagurat asé de pak bonda beggún or hañse lekír. **2** Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **3** Añárar Malik Isá Mosihr Alla edde Baf or taarif óuk, zibá rahám or Baf edde hárr dóilla tosóllir Alla. **4** Íba ye añára re añárar hárr duk-mosibot ot tosólli déh, zeéne añára yó Allar torfóttu faiyí de hé tosólli lói uitará re tosólli dí fari zetará ze honó duk-mosibot ot asé. **5** Kiyólla-hoile zendilla Mosihr duk añárar uore bicí, héndilla añárar tosólli yó toh Mosihr duara bicí. **6** Zeñtté añára duk-mosibot ot fori, añára tuáñrar tosólli edde nejat olla fori deh. Zeñtté añára tosólli fai, añára tuáñrar tosólli lla fai deh, zíne sobór or sáañte duk uúin bordac gorí bolla modot goré ziín añára yó bordac gorí. **7** Tuáñrar baabute añárar acá mozbut, kiyólla-hoile añára zani de, zendilla tuáñra añárar duk ókkol ot córik asó, héndilla tuáñra añárar tosóllit óu asó. **8** Báiboinán ókkol, añára no saái, tuáñra Ecíya elakat añárar uore óye de duk-mosibot ókkol or baabute ozana táko. Añárar uore ettór doóñr sab foijjíl ziyán bordac or baáre óigilgoi, aar añára zane basi tákar acá úddwa háraifelailam. **9** Becók, añára tájjijilam de, añárar uore moot or hókum óigiyoi. Montor héndilla etollá óye, zeéne añára nizor uore no bólke mora re zinda goré de hé Allar uore bóraca rakí. **10** Íba ye añára re héttor doóñr mooti docá ttu basaiyé, aar basaibó yó. Íbar uore añárar e acá raikkí de, íba ye añára re basat tákibo. **11** Tuáñra yó toh añára re dua loi modot goró, zeéne boóut zon or duar usílaye añára faiyí de niyamot olla boóut zon or duara añárar bodol Allar cükuriya adai ó. **12** Añárar borái óilde yián ziyán níki añárar hélome yó gobá déh, ki hoile, añára duniyait mazé paki edde dindárir ehélase tuáñrar hañse leikkílam de doóñr mosibot or zindigi harayí, háasgori tuáñrar dormiyan hálot ot edde dil or ferecaniye boóut suk or ot. Añára héndilla goijjí de hóno duniyaibi faní bácai-bácai; tuáñrar dil ot duk di bolla no, giyane no, bólke Allar rahámote. **13** Kiyólla-hoile tuáñra ziín forí faro edde buzí faro, yár baáre añára tuáñrar hañse kessú no lekír. Añí honókiye dil ot duk di táké, tóoile toh íte siríf acá gorí, tuáñra ahéri foijjonto buziba, **14** zodi yala añára hoóir de híin beggún no buzíle yo.

Kiyólla-hoile beggún buzíle, añárar Malik Isá aibár din ot añára óiyum de tuáñrar borái, zendilla tuáñra añárar borái óiba. **15** Híyan or ekine añí erada goijjí de, age tuáñrar hére ai bolla, zeéne tuáñra dui gun aiborhot foo; **16** yáni, Makedóniyat zaite tuáñrar hére góli bolla aar Makedóniya ttu aíté yó tuáñrar hére góli bolla, baade tuáñra añré Yohúdiyat zaibar sofór ot rowana gorídiba. **17** Héndilla erada goróne kí añí tooñcá gorí bouli sábüt ó? Añí kí duniyaibi manúc or dóilla niyot goijjí fán óye, zetará ekbar ói bouli hoó arekbar no no bouli hoó? **18** Montor Alla zendilla biccácdar, yián óu héndilla de ki, tuáñrar hañse añárar hotá ekbar “óí” edde arekbar “no” lói no. **19** Kiyólla-hoile Allar Fua Isá Mosihr, zibár baabute añára, yáni añí, Sílwanus edde Timóti ye tuáñrar hañse tobolik goijjílam, íbar bútore toh “óí” edde “no” duníyan nu accíl, bólke íbar bútore “óí” hoile hámica ói. **20** Allar tamám waada ókkol íbar bútore “óí.” Hétolla íbar usílaye añára “Aamin” hoóí, zeéne Allar taarif ó. **21** Zibá ye añára re edde tuáñra re Mosihr bútore mozbut goré edde añára re basíloye íba óilde Alla. **22** Íba ye añárar uore Nizor moór lagaidiye, edde boona ísafe añárar dil ot Pak-Ruh diiyé. **23** Montor añí Alla re gobá gorí añr zindigir hosóm hái hoóir, añí Kórin ot abar nú aiyí de tuáñra re basai rakí bolla. **24** Añára tuáñrar iman or uore hókumot solair de no, bólke tuáñrar fúañti tuáñrar kúci lla ham gorí deh; kiyólla-hoile tuáñra toh imane mozbut gori tíyaiya asó.

2 Hétolla añré añí fáisela goijjí de, añí tuáñrar dil ot duk di bolla tuáñrar hére ar nu aiccúm. **2** Kiyólla-hoile zodi añí tuáñrar dil ot duk dih, tóoile tuáñra zetarár dil ot añí duk diyí, tuáñra bade añré kúci goróya ar hon asé? **3** Añí tuáñrar hañse hotá híin leikkílam de kiyólla hoile, zeéne añí ailé, zetará añré kúci goríbar hotá, ítará añré dil ot duk no deh; añr ttu tuáñra beggún or uore yián ekin asé de, ziyán añr kúci, híyan ziyán níki añárar hélome yó gobá déh, tuáñra beggún or óu kúci. **4** Kiyólla-hoile añí bólke tuáñra zen añr ttu tuáñra lla ze háas muhábbot asé híyan zani faro. **5** Montor zodi añr dil ot duk diyé de no, bólke—bicí horagori no hoiyúm hoile—kessú bák tuáñra beggún ore

yó diyé. 6 Héndilla manúc ore bicí zone ze montor Ruh ye dee de zibon. 7 Moot ainné de sáñza díyo de híyan ítar lla kafí. 8 Yárbdol razinama ziyán or hórof ókkol fattór ot kúndi yala tuáñra ttu ítare maf gorídiyar edde tosólli yore leká gíyl, híyan or hédmotdari zettót eén díyar zorur, zeéne íte bicí dukké hóñri no zagói. tozollir sáañte aiccé zeén níki Boni Isráil ókkole 8 Hétolla, añí tuáñra re bicí aros gorí, tuáñra Muúsar siyárar uzu lagatar saái táki nó fare, ítare muhábbot goró de híyan sábüt gorí dahó. kiyólla-hoile ibar siyárat tozollir accíl, ziyán 9 Añí tuáñrar hañse etollá yó leikkílam, zeéne asté-asté homi zat accíl, 8 tói Ruhr hédmotdari añí tuáñra hárressít fórmadar asó né entán aró hotó tozollir sáañte óibo fáñllar! 9 Kiyólla-gorí saái fari. 10 Tuáñra zaré maf gorído, añí hoile hosúrbon tóora de razinamar hédmotdarit yó ítare maf gorídi. Kiyólla-hoile becók, añí tozollir tákile, Allar nozor ot forhésgar tóora de ziín maf gorídiyi, zodi maf gorídibar kessú razinamar hédmotdarit toh tozollir aró boóut accíl de óile, añí híin Mosihr cáikkat tuáñrar bicí tákibo. 10 Becók hé súrote toh ziyán tozollir wasté maf goijí deh; 11 zeéne Cótítane añára ola accíl híyan ot doóñr tozollir zoriya tozollir ttu honó fáidai tulí no fare, kiyólla-hoile añára nái fán óigiyoi. 11 Kiyólla-hoile ziyán hótom toh ítar sail or baabute ozana no. 12 Zeñtté óizagoi híyan tozollir ola de óile, ziyán tiki téke añí Mosihr kúchóbor tobolik goittó Toras ot híyan toh aró boóut bicí tozollir ola óibo. 12 giílam, Malike añí lla ekkán duwar kúillil. 13 Añára ttu héndilla acá asé de héttolla, añára Toóu añr mon ot cánti nu accíl, kiyólla-hoile boiyan goitté hímmot or sáañte gorí. 13 Añára añí añr bái Titus ore hére loot nó fai. Hétolla Muúsar dóilla no, zibá ye nizor siyárat ekkán añí ítara ttu bidai loi Makedóniyat giílamboi. foroda dito de zeéne ziyán hótom óizargo 14 Montor Allar cúkur óuk, zibá ye añára re híyan or fúranti re Boni Isráil ókkole dekí no Mosihr usílaye zitai hámica fisé-fisé loiza, aar fare. 14 Lekin ítarar dil doró accíl. Ítara furana añárar duara Mosihr baabute zankari hárzagat razinama re telawot goróne aij foijjonto ítarar kúcbo fóla fóla. 15 Kiyólla-hoile Allar nozor dil ot hé foroda táigiyoi, kiyólla-hoile híyan toh ot añára toh nejat foya edde hálak óoya ókkol Mosihr ummot óile éna dur gorífela zah. 15 Aij olla Mosihr kúcbo. 16 Ek gún or hañse añára foijjonto zeñtté-zeñtté ítara Muúsar Córivot moot ané de kúcbo, arek gún or hañse zindigi telawot goré, ítarar dil ore foroda ekkáne gúri ané de kúcbo. Tóoile ham híin goríbar laayek raké. 16 Lekin zeñtté honókiye Malik or uzu fíre, hon? 17 Boóut zon zetará Allar kalam loi códori héñtte hé foroda dur gorífela zah. 17 Hé Malik goré, añára toh ítarar dóilla no; bólke Alla ye óilde Ruh; zeré Malik or Ruh asé, hére azadi zettót añára re diferáye, añára híin Mosihr asé. 18 Montor añára zetará beggúne beforoda siyára lói Malik or tozollí re aainat dekí fángori dekí, añára hé Malik zibá Ruh ibar usílaye zetó éto tozolliwala boni ibar súrot ot bodolizairgó.

3 Hotá híin hoói kí añára abar nizor nam gorát doiiji dé? Aar náki hodún maincór dóilla añára ttu cùwaricnamar ceñrí ókkol tuáñra re diibar yáh tuáñra ttu loibar zorurot óiye dé? 2 Añárar ceñrí toh tuáñra, ziyán añárar dil ot leikká asé, ziyán ore tamám maincér zane edde foré. 3 Yián sáf zahér de ki, tuáñra óilade Mosihr ceñrí, ziyán iba ye añárar hédmot or duara leikké. Híyan ore leká gíyeh de cíyai lói no bólke zinda Allar Ruh lói, fattór or fat ot no bólke insán or fat ot, yáni dil ot. 4 Héndilla de híyan añára ttu Mosihr usílaye Allar uore ekin asé. 5 Añárar bútore endilla honó toóufik asé de héen no, ziyán lói añára nizebaze kessú goijí hoói dari gorí fajjum; añárar toóufik óilde Allar torfóttu, 6 zibá ye añára re noya razinamar háadem óibar toóufik diiyé, ziyán lekár no bólke Ruhr. Kiyólla-hoile leká ye ané de moot,

4 Hétolla, añárar uore zettót eén rahám óiye zeén níki e hédmotdari faiyí, añára hímmot na hárai. 2 Bólke córmor ham ziín lukaiya accíl híin añára inkar gorídiyi; añára no férokbazi gorí soli aar no Allar kalam bigiriféhai, bólke sóiyi re kúlamelar sáañte zahér gorí Allar cáikkat fottí maincór hélon ot añára cúnam zurai. 3 Aar zodi añárar kúchóbor foroda diya de óile yo, híyan foroda diya de uitárra hañse zetará dóncó óizargoi. 4 Hé gairimandár ítarar zehén ore e jáhan or kúda ye añdá banaiféhaiye, zeéne ítara Mosihr mohímar kúchóbor or nur dekí no fare, ze Mosihr óilde Allar súrot. (aïon g165) 5 Kiyólla-hoile añára toh nizor baabute no bólke Mosihr Isár baabute éna tobolik gorí; ki hoile, iba óilde Malik, aar Isár wasté añára óílam de

tuáñrar gulam. 6 Kiyólla-hoilé ze Alla ye hoiyé Becók, añára zetará e t̄ambut así, añára fuñzár de, "Andár ottu foór zolouk," Íba óilde Ubá zibá bóre doóñr-doóñr niyác félair, kiyólla-hoilé níki añárar dil ot soimké, añára re Allar oh añára ttu afindá no bólke findá óito monehoór, tozollir zankari di bolla ze tozolli Isá Mosihr zeéne fána ó de híyan ore zindigi ye giliféle. 5 siyárat somke. 7 Montor añára ttu hé dón Añára re hé moksót olla toiyar Alla ye goijjé híyan meít̄a fatilat asé fán asé, zeéne hé doóñr deh, zibá ye añára re boona ísafe Ruh diiyé. kudurut añárar nizor torfóttu no bólke Allar 6 Hétolla añára hámica hímmot rakí aar zani torfóttu de híyan dahá zah. 8 Añárar uore hárr de, zetókkal añára e insáni haiya loi asé, añára mikká ttu sab fore, montor hóñri no zaygói; Malik or hére házir nái; 7 kiyólla-hoilé añára añára buddí háraiya ói, montor acá hárai no ói; toh solafira iman or sáañte gorí deh, suké dekí 9 añára zulúm hái, montor Alla hámica fúañti no. 8 Ói, añára ttu hímmot asé, aar añára e asé; añára re meñit̄ añañáre, montor dóncó ói no haiya ttu alok ói Malik or fúañti góri ot ówa aró zaygói. 10 Añára nitti añárar jisím ot góri Isár fosón gorí. 9 Hétolla añára e haiyar góri ot así moot boói loizai, zeéne añárar jisím or bútore yáh nái, añárar monzil-moksót óilde Íba re kúci Isár zindigi yó zahér ó. 11 Kiyólla-hoilé añára gorón. 10 Kiyólla-hoilé añára beggún ottu toh zetará basí así, añára re toh Isár wasté moot or Mosihr adaloti toktór muúntu hámaha házir át ot hámica tulídiya zar, zeéne añárar fána ó ówa foríbo, zeéne haiya loi tákite zee zendilla de jisím or bútore Isár zindigi yó zahér ó. 12 Hé ham goijjí hé mozín fottíkiye bodola fai, ham súrot or uore, añárar bútore ham gorér de óilde híin gom óuk yáh hóraf. 11 Hétolla, Malik or moote, montor tuáñrar bútore zindigi ye. 13 dōr kii de híyan zani añára manúc ókkol ore Pak-kalam ot endilla asé, "Añí iman ainní de borai aníbar kucíc gorí. Alla ye toh añára re hétolla hoiyí déh." Añára ttu zettót iman or siné; añí acá gorí, tuáñrar hélome yó añára re hé ekí ruh asé, añára yó iman ainní de hétolla siné. 12 Añára tuáñrar hañse abar añárar nam hoói deh. 14 Kiyólla-hoilé añára zani, zibá ye gorí de no, bólke añára re lói borái gorí bolla Malik Isá re zinda goijjé Íba ye añára re yó tuáñra re ekkán moouka diir deh, zeéne tuáñra Isár fúañti zinda goríbo, aar añára re tuáñrar ttu uitará lla zuwab táké zetará dil or gún lói fúañti Íbar muúntu házir goríbo. 15 Kiyólla- no bólke dekí fara zah de híin lói borái goré. 13 hoilé híin beggún toh tuáñrar wasté éna ó, Kiyólla-hoilé zodi añára bekuñ de óile, híyan zeéne ze rahámot bicí-bicí maincór hañse fóler toh Allar wasté éna; aar zodi añárar demak t̄ik híyan or zoriya Allar becábicí cíkuriya adai ó, de óile, híyan toh tuáñrar wasté éna. 14 Hotá zeéne Íbar mohíma ó. 16 Hétolla, añára hímmot óilde, añára re Mosihr muhábbote mojbur goré, na hárai. Añárar baár or haiya nac óizagói de óile yo, añárar ruúhani dinbodin noya ówat asé. 17 Kiyólla-hoilé añárar e hooddinna cón̄ro mosibote añára lla ettór doóñr ofúrani tozolli toiyar gorér, ziyán ore honó kessú lói mafa no zah. (aiónios g166) 18 Hétolla, añára dekí fara zah de híin or uzu no, bólke dekí fara no zah de híin or uzu beh nozor dih; kiyólla-hoilé dekí fara zah de híin toh tooitta, montor dekí fara no zah de híin ofúrani. (aiónios g166)

5 Kiyólla-hoilé añára toh zani, zodi añára tákí de e duniaibi t̄ambu, yáni haiya dóncó óizagói, añára ttu asman ot endilla ekkán billíng góri asé ziyán Allar torfóttu, híyan át or banaiya no bólke abadulabadi. (aiónios g166) 2 Becók, e t̄ambut tákí añára doóñr niyác félai-félai asmani góri híyan ore hoor fiñdé fángori fiñdí bolla bicí azzu gorí, 3 kiyólla-hoilé zeñtíe añára híyan ore fiñdífelaiyum, añára re biyosser faa no zaybo. 4

ókkol ore becábicí aros gorér. Añára Mosihr ítara ttu aladá óizogoi. Honó nafak jiníc no torfóttu ói yore tuáñra re fóriyat gorí de, “Alla dóijjo, tói Añí tuáñra re kobul goijjum. 18 Añí lloí bonizogói.” 21 Kiyólla-hoile Alla ye toh tuáñrar Baf óiyum, aar tuáñra Añr futzíyain añárár bodol Ubá re gunár zagat tíyagaraiye óiba, hooir hárr Kudurutwala Kúda ye.”

Zibá beguná accíl, zeéne añára Íbar bútore ói
Allar forhésgarir bági óizaygoi.

7 Ó adorja ókkol, añára llói zettót hé waada
ókkol gorá gýeh, hétolla aiyó, añára jisím

6 Añára Allar sáahti ham-goroya ísafe tuáñra or edde ruhr hárr nafaki ttu nizoré pak-sáf
re aros gorír, tuáñra Allar ze rahámot faiyó, gorí, aar héndilla góri Allar door rakí furafuri
híyan ore befózul óito no diyó. 2 Kiyólla-hoile pak boni. 2 Añára re tuáñrar dil ot zaga doo.
Íba ye fórmár de, “Kobul gorá zah de októ Añára toh no honókiyo re nainsáfi goijjí, no
Añí tor hotá fúinni, aar nejat or din ot Añí honókiyo re bigírifélaiyi, aar no honókiyo ttu
toré modot goijjí.” Fúno, yala óilde kobul gorá fáida tuillí. 3 Añí tuáñra re hosúr dí bolla íín
zah de októ, aijja óilde nejat or din. 3 Añára hooir de no. Añí toh tuáñra re age lóti hoyí,
honókiyo re tokkor na hábai, zeéne añárár ki hoilé, tuáñra lla añárár dil ot eén zaga asé,
hédmotdarir bodnam no. 4 Bólke añára Allar moille beggún fúañti moiijum, basilé beggún
háadem de híyan hárr vessút zahér gorí, hoító fúañti basi táikkum. 4 Añr ttu tuáñrar uore
sailé, bicí sobór ot, duk-mosibot ot, mockil ot, qooñr ekin asé; tuáñra re lói añí bicí borái gorí
ferecanit, 5 fira hát, ziyól harat, hánggamat, fari. Añí tosólliye furaiya óiyi; añárár tamám
meénnöt ot, urgúmat, waáccat, 6 pak-sáf ot, mosibot ot añr ttu bicí hoilé bicí kúci téake. 5
giyan ot, bordac ot, meérbanit, Pak-Ruht, háti Añára toh Makedóniyat áái úddwa añárár gaa
muhabbot ot, 7 sóyi kalam loi, Allar kudurut ye honó cük nó faa, bólke añára hárr mikká ttu
loi, den át ot edde ban át ot forhésgarir átiyar mosibot ot accílam: baáre accíl hoijja-fózzat,
ókkol lói, 8 izzot edde beizzot ówa lói, aar bútore accíl door. 6 Montor Alla, zibá ye mon
bodnam edde taarif faa loi. Añára sóyi de óile cóñiro goré de ítara re tosólli déh, Íba ye Titus
yo maincé añára re dükabaz tááre; 9 añára or aá lói añára re tosólli díye; 7 siríf yóggwar
re beggúne siníle yo no siné fán goré; añára aá lói no, bólke yóggwa re tuáñra ze tosólli
morigiyigoi fán de óile yo, hálake añára zinda. díyo hín lói yó. Yóggwa ye añára re zanaiyé de,
Maincé añára re sáñza déh, montor aijjó zane tuáñra añré saító bicí azzu gorór, aar añr lla
mari nó fele. 10 Añára ferecanit así fán de óile hañdahaři edde sintabáfani gorór; híne añí aró
yo añára hámica kúcit así; añára re saité gorif, bicí kúci óiyi. 8 Añí añr ceñrí lói tuáñra re dil ot
hálake añára boóut zon ore tuangor banair; duk diyí de óile yo, añí afsús na hái zodi yaar
añára ttu kessú nái fán, montor añára ttu hárr age afsús háilam de óile yo. Kiyólla-hoile añí
kessú asé. 11 Ó Kórintiól, añára tuáñrar hañse dekrí de, ceñrí híyane tuáñra re duk dilé yo sirif
kúlamela góri hotá hoyí, aar tuáñra lla añárár essát olla diyé deh. 9 Yala añí kúci de tuáñra re
dil ebbe kúlahala. 12 Añára tuáñra lla añárár dil duk diyí de hétolla no, bólke etollá kiyólla-hoile
bon gorí raikkí de no, tuáñra éna tuáñrar dil tuáñrar hé duke tuáñra re touwár uzu loigiyé.
añára ttu bon gorí raikkó. 13 Ehón añí tuáñra Kiyólla-hoile tuáñra re duk diya giyéh de toh
re añr fuain ísafe hooir, bodolat mazé tuáñra Allar moncá mozin éna, zeéne añárár zoriya
yó añára lla tuáñrar dil kúlido. 14 Gairimandár tuáñrar honó hóti no. 10 Allar moncá mozin
ókkol or fúañti ek zuañl ot no óiyo. Kiyólla-hoile aiyé de duk-ferecani ye endilla touwá foida goré
forhésvari lói bedini loi kii bazá asé? Andár ziyáne nejat or uzu loiza, aar híyan ot afsús
lói foór lói kii hátil asé? 15 Mosih ttu Belial háibar kessú nái; montor duniaibi duk-ferecani
loi kii bonot asé? Imandár ottu gairimandár ye moot foida goré deh. 11 Tuáñra nize soó,
lói kii bazá asé? 16 Allar góri ot máze muttir Allar diiya hé duk-ferecani ye tuáñrar bútore
kii zaga asé? Kiyólla-hoile zinda Allar góri toh kii-kii foida goijjé: hotó azzu, nizor sófai díbar
añára éna; zendilla Alla ye fórmaye, ki hoilé, hotó josba, gollot hórkot ókkol or uore hotó
“Añí ítarar bútore tákiyum edde ítarar bútore guccá, hotó door, hotó tomonna, hotó jus, edde
solafíra goríyum. Añí ítarar Alla óiyum, aar gollot ham ókkol or sáñza dí bolla hotó toiyar.
ítara Añr bonda óibo.” 17 Hétolla bouli Mabude Tuáñra hárr mikká ttu sábut gorí daháiyo de,
fórmár de, “Tuáñra ítarar bútottu neeliaiyó, hé mutalek tuáñra behosúr. 12 Añí ceñrí híyan

tuáñrar hañse lekile yo, híyan no zibá ye gollot óizogoi. 10 Hé mosólar uore añr rai dir ziyáne goijjé yóggwar wasté aar no zibár uore gollot tuáñra re fáida goríbo. Gelde bosór tuáñra siríf óiyé yóggwar wasté, bólke etollá, zeéne tuáñra sótka diiyat foóila gún accíla de no bólke diito ttu añára lla ze tan asé híyan Allar muúntu monehowát óu. 11 Yala hé ham hótom gorífelo, tuáñrar hañse zahér óizagoi. 13 Añára tosólli zeéne zendilla tuáñra hé ham gorí bolla kúcir héttolla faiyí deh. Añára tosólli faiyí de híyan sáańte niyot goijjíla, héndilla tuáñrar toóufik baade yo, Titus or kúciye añára aró bicí kúci mozin híyan zen hótom óu óizagoi. 12 Zodi óiyi, kiyólla-hoile tuáñra beggún or torfóttu diibar mon táke, Alla ye manúc íbar sótka re íba yóggwar ruh fofoițta óigiyoi. 14 Yóggwar hañse ttu asé de hé mozin kobul goré, nái de hé mozin añi tuáñrar baabute borái goijjílam, aar híyan no. 13 Añr kýyal eén no de ki, oinno kiyé cük ot añr ttu córminda ówa nó fore. Bólke zendilla fouk aar tuáñra duk foo, bólke beggún or hálot tuáñrar hañse añára hárr kessú sóiyi-sóiyi zen borabor ó. 14 Yala zettót tuáñra ttu bicí boiyan goijjí, héndilla Titus or muúntu añára ze asé, hín lói ítarar zorurot ókkol fura óizayboi; borái goijjí híyan óu sóiyi sábut óiye. 15 Tuáñra aar fore ítara ttu bicí tákile, hín lói tuáñrar beggúne yóggwa re keéngori döore edde hafi-zorurot ókkol óu fura óizayboi. Héndilla góri hafi estekbal gorí yore yóggwar hotá mainnília, beggún or hálot borabor óizayboi. 15 Zendilla híyan zenítte yóggwa ttu monöt uré, héntte pak-kalam ot asé, "Zee niki bicí zoma goijjíl yóggwa ttu tuáñra lla ador aró bicí barízagoi. 16 Añí bicí kúci, kiyólla-hoile hárr kessút añi tuáñra re bóraca gorí fari.

8 Ó báiboináin ókkol, añára yala tuáñra re Allar oh rahámot or baabute zanair ziyán Makedóniyat asé de zomát ókkol or uore gorá gíyeh, 2 ki hoilé, ítara re duk-mosibot or duara dööñr entán gorá zar de októt, ítara eén bicí kúci accíl, zeén níki ítara bicí gorif de úddwa dilkúla góri sótka ókkol goijjíl. 3 Añí yián gobá dí fajjum de ki, ítara zedún fajjé hédun diíl, hoitó sailé, fare de yár túaro bicí diíl, monehoói yore. 4 Ítara añára re bicí hoilé bicí aros goijjé de, Allar pak bonda ókkol ore modot gorár rahámot ot ítara re yó cámil rakí bolla. 5 Ítara siríf añára acá goijjí de yár túaro bicí diiyé de no, bólke age ítara nizoré Malik or hañse gosáidiye, baade Allar moncá mozin nizoré añárar hañse yó gosáidiye. 6 Hétolla añára Titus ore bicí aros goijjí de ki, zendilla yóggwa ye tuáñrar bútore sótka tulár ham cúru goijjé, héndilla híyan hótom óu gorí bolla. 7 Zendilla tuáñra hárr kessút máze, yáni iman ot, hotábattarat, zankarit, fura josbat, edde tuáñra ttu añára lla asé de muhábbot ot uttom óiyo, héndilla tuáñra e sótka diiyar ham ot óu uttom ói bolla saiýó. 8 Añí yián tuáñra re hókum gorí de no, bólke oinno kiyór josba loi tuáñrar muhábbot or ehélasi re entán gorí deh. 9 Kiyólla-hoile tuáñra toh zano, añárar Malik Isá Mosihr ye tuáñrar uore hotó rahámot goijjé, ki hoilé, íba tuangor de óile yo tuáñrar wasté gorif boinné, zeéne íbar gorifiye tuáñra tuangor

óizogoi. 10 Hé mosólar uore añr rai dir ziyáne goijjé yóggwar wasté aar no zibár uore gollot tuáñra re fáida goríbo. Gelde bosór tuáñra siríf óiyé yóggwar wasté, bólke etollá, zeéne tuáñra sótka diiyat foóila gún accíla de no bólke diito ttu añára lla ze tan asé híyan Allar muúntu monehowát óu. 11 Yala hé ham hótom gorífelo, tuáñrar hañse zahér óizagoi. 13 Añára tosólli zeéne zendilla tuáñra hé ham gorí bolla kúcir héttolla faiyí deh. Añára tosólli faiyí de híyan sáańte niyot goijjíla, héndilla tuáñrar toóufik baade yo, Titus or kúciye añára aró bicí kúci mozin híyan zen hótom óu óizagoi. 12 Zodi óiyi, kiyólla-hoile tuáñra beggún or torfóttu diibar mon táke, Alla ye manúc íbar sótka re íba yóggwar ruh fofoițta óigiyoi. 14 Yóggwar hañse ttu asé de hé mozin kobul goré, nái de hé mozin añi tuáñrar baabute borái goijjílam, aar híyan no. 13 Añr kýyal eén no de ki, oinno kiyé cük ot añr ttu córminda ówa nó fore. Bólke zendilla fouk aar tuáñra duk foo, bólke beggún or hálot tuáñrar hañse añára hárr kessú sóiyi-sóiyi zen borabor ó. 14 Yala zettót tuáñra ttu bicí boiyan goijjí, héndilla Titus or muúntu añára ze asé, hín lói ítarar zorurot ókkol fura óizayboi; borái goijjí híyan óu sóiyi sábut óiye. 15 Tuáñra aar fore ítara ttu bicí tákile, hín lói tuáñrar beggúne yóggwa re keéngori döore edde hafi-zorurot ókkol óu fura óizayboi. Héndilla góri hafi estekbal gorí yore yóggwar hotá mainnília, beggún or hálot borabor óizayboi. 15 Zendilla híyan zenítte yóggwa ttu monöt uré, héntte pak-kalam ot asé, "Zee niki bicí zoma goijjíl yóggwa ttu tuáñra lla asé, "Zee niki bicí zoma goijjíl yóggwa ttu bicí ói nō zagoi, aar zee niki hom zoma goijjíl ite yó honó homit nō fore." 16 Allar cúkur óuk, zibá ye Titus or dil ot oh kýyal foida goijjé ziyán añr ttu tuáñra lla asé. 17 Kiyólla-hoile yóggwa ye siríf añárar aros ore kobul goijjé de no, bólke nizebaze fáisela gorí bicí jus or sáańte tuáñrar hére aiyér. 18 Añára yóggwar fúańti bái ubá re yó díferáir, zibá re kúchóbor or ham olla bouli tamám zomát ókkole taarif goré. 19 Siríf híyan no, bólke íba re zomát ókkole añára e sótka gún loizair de hére fúańti zai bolla basíloíye, ziyán or entezam añára etollá goijjí, zeéne Malik Nizor mohíma ó, aar añára modot goittó toiyar de híyan zahér ó. 20 Añára ham híyan héndilla góri solai loizair de kiyólla-hoile, zeéne hé bicí sótka gún or mutalek honókiyo ttu añára re hosúr díbar no táke, 21 kiyólla-hoile añárar niyot toh uúin gorón zíñ siríf Malik or nozor ot no, bólke maincór nozor ot óu sóiyi. 22 Ítarar fúańti añárar bái ubá re yó díferáir zibá re añára boóut bar boóut kessút dáf asé de loot faiyí. Yala íbar dáf aró bicí barígiyo, kiyólla-hoile íba ttu tuáñrar uore dööñr bóraca asé. 23 Titus or baabute hoitó sailé, yóggwa óilde añr sáańti aar añr fúańti tuáñra lla ham-goróya. Aar báiyain nún or baabute hoitó sailé, ítara óilde zomát ókkol or nomainda ókkol, zetarár usílaye Mosihr mohíma ó. 24 Hétolla hoír, tuáñrar muhábbot or sábut edde tuáñrar baabute añára kiyólla borái gorí de híyan ítara re zomát ókkol or muúntu kúlamela góri daháiyó.

9 Allar pak bonda ókkol olla soler de hé hédmotdarir baabute toh añr ttu tuáñrar

hañse lekíbar zorur nái. 2 Kiyólla-hoile añí zani, tuáñra ttu modot goríbar mon asé, ziyan ore lói añí tuáñrar baabute Makedóniol or hañse gairházir óile atok, añí nize tuáñra re Mosihr eén hoíi borái gorí de ki, Akayar manúc ókkole cídayi edde noromi loi aros gorí. 2 Añí aros dii bolla gel de bosór lóti toiyar ói táikke, aar gorí de ki, añí ttu zen tuáñrar hére ailé oddúr tuáñrar josbaye ítara bicí zon ore josba diyé. atok ówa no fore zeddúr añí ttu kessú manúc 3 Lekin añí hé báiyain nún ore etollá diferáir, lói ówa foribó bouli tárar, zetará níki añára zeéne híyan or mutalek añára tuáñra re lói duniyaibi niyome zindigi harair bouli báfe. 3 gorí de borái misá no tóore, bólke añí hoiyí Kiyólla-hoile añára duniyat zindigi harailé yo de héndilla tuáñra toiyar ói táko. 4 Arnóile toh añára gorí de larái duniyaibi niyome no. 4 añí fúañti Makedóniyar honó manúc aái zodi Kiyólla-hoile añárálar laráir átiyar toh duniyaibi tuáñra re toiyar loot no faa, héntte tuáñrar hotá gún no, montor uúin ziín ot killa ókkol ore ero, tuáñrar uore héddur bóraca goróne añára báñgiefelai bolla illayi kudurut asé. 5 Añára úddwa córom fajyum. 5 Hétolla añí báippi de, demaikka buzá re edde hárr uñsol jiníc zíne Alla hé báiyain nún ore age tuáñrar hére zaito aros re sinát oñsá ísafe tíya híin ore báñgiefelai, aar gorár zorur, zeéne yaar age tuáñra ze aiborhoti hárr kíyal ore kobza gorífelai Mosihr fórmadar hádiya diibar waada goijjila, híin ítara age lóti banai. 6 Aar añára, zeñtté tuáñra furafuri entezam gorí raké. Tóí híyane daháibo de tuáñra fórmadar óizaybagoi, héntte hárr nafórmánar híin bolazuri no bólke monehoói diiyó deh. 6 sáñza dí bolla toiyar así. 7 Tuáñra toh baár or Hotá óilde, zee niki hom laga, íte hom daibo; súrot éna soór. Zodi honókiyo ttu nizor uore aar zee niki bicí laga, íte bicí daibo. 7 Fottíkiye endilla bóraca asé de ki yóggwa óilde Mosihr, nizor dile-dile fáisela goijjó de mozin diiyo, tóoile yóggwa ye nizor dile-dile abar báfisouk mon bórgori yáh bolazuri no; kiyólla-hoile Alla de ki, yóggwa zendilla Mosihr, héndilla añára yó ye toh kúcir sáñte dooya re éna muhábbot toh Mosihr. 8 Zodi añí añárálar adískarir baabute goré. 8 Alla tuáñra re aṭalikka rahámot gorí aró kessú borái gorí yo, toóu añí córminda no faribár kaabel, zeéne tuáñra ttu hámica hárr óiyum—ze adískar Malike diiyé de óilde tuáñra kessú kaffí taki yore, hárr dóilla gom ham olla re banaitulí bolla, nac gorífelai bolla no. 9 Híyan yó ódorbaára téke. 9 Zendilla pak-kalam ot añí etollá hooir, zeéne añí ceñrí lói tuáñra re asé, “Íba ye dilkúla góri gorif ókkol ore dan door lagair fán no. 10 Kiyólla-hoile hodúne hoó goijjé, íbar forhésgarí abadulabad zari tákibo.” de, “Íbar ceñrí ókkol bicí atok edde bicí hora, (aión g165) 10 Zibá ye cacá ókkol ore bis milaide montor íba zeñtté nize házir téke, héntte íba aar hái bolla ruñi dee, íba ye tuáñra re lagai komzur aar íbar hotá ókkol gáiyot no góle.” 11 bolla bis milaidibo edde híin borhot goríbo, Héndilla manúce yián buzí louk de ki, gairházir aar tuáñrar forhésgarí fósol ókkol bicígiori ceñrí ókkol or sáñte añárálar hotá zendilla, díbo. 11 Tóí tuáñra hárr mikká ttu tuangor óiba, borabor héndilla házirit óu goijjum. 12 Añára zeéne hámica dilkúla góri sótka gorí faro, ziín toh uitará llói barík kúwalaito yáh nizoré ítara or zoriya añárálar duara Allar cükuriya adai ór. llói fúwan goittó no saái zetará nizor nam nize 12 Kiyólla-hoile hé hédmotdarir hame toh siríf goré. Ítara nize nizoré mafe de edde nize nizor Allar pak bonda ókkol or zorurot ókkol furafuri lloí fúwan goré de híyane dahá de ítara keén fura ór de no, bólke boóut zon or duara Allar obuz. 13 Añára niyom or baáre borái no goijjum, ódorbaára cükuriya yó adai ór. 13 Kiyólla-hoile bólke oh címar héddur goijjum ziyán Alla ye hé hédmotdarí lói ziyán sábut óiyé híyan or añára lla buwáiyé, hé címar bútore tuáñra yó zoriya ítara Allar taarif goríbo, kiyólla-hoile gólaya asó. 14 Añára toh niyom or baáre borái tuáñra toh Mosihr kúchóbör ore cíkar gorí gorí de no, zendilla añára tuáñrar hére nu híyan or fórmadar óiyo, aar ítara re edde oinno aitám bólui óito, kiyólla-hoile Mosihr kúchóbör beggún ore dilkúla góri sótka goijjó. 14 Alla ye loi tuáñrar hére foijjonto age añára éna aiccí. tuáñra re ódorbaára rahámot goijjé de héttola 15 Añára oinno zon or meénnöt lói yó borái no ítara furanir sáñte tuáñra lla dua goré. 15 gorí, héndilla goillé toh címar baáre óizayboi. Allar cükur óuk, Íbar boiyan gorí fara no zah de Lekin añára acá gorí de, zendilla tuáñrar iman barér, héndilla tuáñrar bútore añárálar ham or zaga yó doóñr óizayboi; 16 zeéne tuáñra baade hádiya lla.

10 Añí Pául zibár baabute howá zah de, tuáñra llói muámuikka óile fuñda montor

asé de elaka ókkol ot óu kúchóbor tobolik gorí fari, kiyólla-hoile aňára ttu oinno zon or címar bútore goijjá ham loi borái goittó mon nái. 17 Montor, “Zee niki borái goré, yóggwa ye Mabud ore lói beh borái goróuk.” 18 Kiyólla-hoile nizor nam niye goillé toh sóyi boulí sábut óizagoi de no, bólke Mabude nam goillé éna ó.

11 Añí acá gorír tuáñra aňr kessú bekufai re bordac goríba; becök tuáñra bordac gorór óu. 2 Aňr ttu tuáñra lla Allar dóilla gairot asé; kiyólla-hoile aňí toh tuáñra re ekgwá hócom lói zuragatá gorífelayi, yáni Mosih llói, zeéne aňí tuáñra re ñbar át ot pak hoinna ísafe tulídi fari. 3 Lekin aňí ñoorair de ki, zendilla háfe nizor saláki lói Háwa re gunát félaiye, héndilla tuáñrar demak ore yó honókiye tuáñra ttu Mosih llói ze imandari edde pak taalukat asé híyan ottu gollot ot loizaybói. 4 Kiyólla-hoile zodi honókiye aáí ar eggwá Isár tobolik goré, zibár baabute aňára tobolik nó gorí, yáto zodi tuáñra endilla honó ruh foo zibá tuáñra faiyó de ñba llói alok, yáh endilla honó kúchóbor foo ziyán tuáñra kobul goijjó de híyan lói alok, híin toh tuáñra kúcir sáaňte bordac goró. 5 Añí toh nizoré hé “barík sáhabí” howá zah de ítarar túaro honó hom no tåári. 6 Zodi aňí cündorgori boiyan di no zanilé yo, elóm or híkká ttu toh aňí héndilla no. Híyan toh aňára hárr kessút máze furafurir sáaňte tuáñra re daháiyi. 7 Tuáñrar tokka barí bolla aňí niróc ói tuáñrar haňse Allar kúchóbor maana tobolik goijjí de híyan kí aňí guná goijjí de né? 8 Tuáñrar hédmot gorí bolla boulí aňí oinno zomát ókkol ottu dam goiccí, hoító sailé ítarar re luť goijjí. 9 Aar zeňtté aňí tuáñrar fúaňti tákite muútac ot foijjílam, héňtte aňí honókiyo lla zulap nó ói, kiyólla-hoile Makedóniya ttu aiccíl de báiyain núne aňr zorurot ókkol furafuri fura goijjí. Aňí hárr kessút nizoré tuáñra lla zulap no ói fán goijjílam, aar héndilla gorát tákiyum óu. 10 Mosihr ze sóyi aňr bútore asé, aňí híyan or hosóm hái hoír, Akayar elaka ókkol ot aňré e borái gorá ttu honókiye bon gorí no faribó. 11 Híyan kiyólla hoír? Aňí tuáñra re muhábbot no gorí de né? Alla ye zane, aňí tuáñra re muhábbot gorí. 12 Montor aňí ziyán gorír híyan gorát táikkum, zeéne aňí uitára re mouuka faito no dih, zetará aňára goijjí de héndilla ham ókkol goijjé hoíi borái gorí aňára llói borabor óíbar mouuka tuwar. 13 Kiyólla-hoile héndilla

manúc ítarar toh misá sáhabí, edde fókkorai góri ham-goróya ókkol, zetará nizoré Mosihr sáhabí 17 ísafe dahái bolla bét dore. 14 Taajup óíbar kessú nái, kiyólla-hoile Cóitan nize yó toh nurani fírista ísafe bét dore. 15 Hétolla ítar gulam ókkole yó forhésgarir háadem ísafe bét dore de híyan ñoðr hotá no. Ítarar notiza ítarar ham mozin beh faibo. 16 Aňí abar hoír, aňré honókiye bekuf bouli no báippo; montor zodi báfo, tóoile aňré ezzon bekuf ísafe óile gosó, zeéne aňí yó ekkaná borái gorí fari. 17 Asóle yala aňí héndilla boráir ekine ziín hoír, híin Malik or mozin no bólke ezzon bekuf or dóilla góri hoír deh. 18 Boóut zone zettót duniyaibi mozin borái gorér, aňí yó borái goijjúm. 19 Kiyólla-hoile tuáñra toh guyani ói bekuf ókkol ore kúcir sáaňte bordac goró. 20 Siríf híyan no, zodi honókiye tuáñra re gulam banailé, tuáñra re dóńco gorífelaile, tuáñra ttu fáida tulíle, nizoré nize barík kúwalaile, yáh tuáñra re gal sái suwar maille, tuáñra híin óu toh bordac goró. 21 Aňí cormindar sáaňte yián kobul háir de ki, aňára híin gorá ttu bicí komzur accílam. Montor oinno kiyór ttu ze baabute borái goríbar hímmot asé—ezzon bekuf or dóilla góri hoijyúm hoile—aňr ttu yó hé baabute borái goríbar hímmot asé. 22 Ítarar Hibrani de né? Aňí yó toh héndilla. Ítarar Isráili de né? Aňí yó toh héndilla. Ítarar Ibrahím or nosól de né? Aňí yó toh héndilla. 23 Ítarar Mosihr háadem de né?—Ezzon fool or dóilla góri hoijyúm hoile—aňí toh aró bicí: bicí meénnnot gorát óu, ziyól harat óu, háñdai fíra hát óu, aar barbár moot loi mukabela ówat óu. 24 Yohúdi ókkol ottu aňí ek hom salic cwar dóre fañs bar dura háiyi. 25 Tin bar aňí ñanda loi fíra háiyi, ekbar fattór mara háiyi; tin bar foijjonto aňí zair de zaáñis báñgi ñufígilgoi, aar aňr ttu doijjat mazé ek rait ek din hara foijjé de asé. 26 Aňr egazá sofór ot aňí boóut dóilla hótara ókkol ot foijjílam: hál or hótora, ñahaňit or hótora, nizor koumi maincór hótora, Beyohúdi ókkol or hótora, cóor or hótora, moidan elakar hótora, doijjar hótora, edde misá báiyain dor hótora. 27 Aňí bicí meénnnot edde duk ókkol goijjí, aar boóut rait urgúma haraiyí de asé. Aňí búk tiráce duk faiyí, aar egazá-egazá waácca táikki de asé. Aňí cíte edde hoorsuore yó duk faiyí. 28 Argún or hotá ero, tamám zomát ókkol olla asé de sintabáfani ye aňré fottí din dabat téke. 29 Hone komzur óile aňí komzur no ói de asé? Haré

gunát félaille añr bútore no fure de asé? **30** Zodi mikká ttu hom no. **12** Becók, tuáñrar hañse toh borái goríbar zorur ó, añi uúin lói borái goríyum furafuri sobór or sáaňte illayi-nicán, taaajuippa ziín añr komzuri loi bazá asé. **31** Malik Isár Alla edde Baf, zibár taarif abadulabad ówat tákibo, Íba ye zane añi misá hotá hoóir de no. (**aíon g165**) **32** Damáskas ot máze, añré gereftar gorí bolla bóuli baáñcca Aritas or hákime Damáskas cóor ore faára dí raikkl. **33** Montor añré eggwá lai ot góri ñebal or ekkán zanála báy nise lamaidiya gyíl, tói añi yóggwar át ottu basigiyigoi.

12 Añr ttu borái gorár zorur, fáida no tákile yo. Montor yala añi Malik or diiya dorcón edde zahéri ókkol or baabute hoiyúm. **2** Añi Mosihr bútore ezzon manúc ore siní de asé, zibá re yaar soiddó bosór age tisára asman ot tulá gyíl. Híyan jisím or sáaňte óiye ne yáh jisím sára óiye añi no zani, Alla ye beh zane. **3** Añi zani de, hé manúc íba re—híyan jisím or sáaňte óiye né yáh jisím sára óiye añi no zani, montor Alla ye zane— **4** jonnottul-férodus ot tulá gyíl, aar íba ye boiyan gorí fara no zah de héndilla hotá ókkol fúinnil, ziín honó maíncór ttu boiyan goittó ezazot nái. **5** Héndilla manúc ore lói añi borái goijjúm, montor nizoré lói no. Añi borái goijjúm de óilde añr komzuri ókkol or baabute. **6** Zodi añr ttu borái goittó monehoó yo añi bekuf no óiyum, kiyólla-hoile añi sóyi gán beh hoiyúm. Montor toóu añi híyan no goijjúm, zeéne honókiye añré añr ttu ziín deikké yáh fúinne yár túaro bicí bóuli no tåare. **7** Hé zahéri híin or oti ñoóñgiri lói añi barík no kúwalai fán añr gaat eggwá keñra góral díya gyíyeh; yíba óilde añré duk di bolla Cóitan or eggwá usíla, zeéne añré añi barík no kúwalai. **8** Híyan or baabute añi Malik or hañse tin bar fóriyat goijjílam, zeéne hé keñra wa añr ttu dur óizagoi. **9** Montor Íba ye añré hoiyé de, “Añr rahámot tor lla kafí, kiyólla-hoile Añr kudurut or moksót komzurit mazé furafuri fura óizagoi.” Híyan olla añi bicí kúcir sáaňte añr komzuri ókkol or baabute beh borái goijjúm, zeéne Mosihr kudurut añr bútore zari tåke. **10** Hétolla toh añi Mosihr wasté komzurit, beizzotit, ferecanit, zulúm ot, edde mockil ókkol ot máze kúci. Kiyólla-hoile zeñtté añi komzur ói, héñtte añi mozbut óizaygoi. **11** Añi bekuf óigiyigoi de ói, montor tuáñra éna añré mojbur goijjó. Asóle tuáñrar torfóttu añr ttu nam foon accíl, kiyólla-hoile añi kessú no de óile yo toh “barík sáhabí” howá zah de ítarar túaro honó

mikká ttu hom no. **12** Becók, tuáñrar hañse toh harhána, edde keramot ókkol or duara sóyi sahabir foriso diya gyíyeh. **13** Añi tuáñra lla fuñzá nó ói de híyan bade tuáñra ar hon mikká ttu oinno zomát ókkol or túaro hom óiyo dé? Añr hé gollot tán maf goró! **14** Añi e tisárabar óu tuáñrar hére ai bolla toiyar así, aar añi tuáñra lla fuñzá no óiyum; kiyólla-hoile añi tuáñrar honó kessú saáir de no bólke tuáñra re saáir deh. Kiyólla-hoile bafmaa lla zoma goríbar zimma fuain dor ttu nái, montor bafmaa ttu fuain dor lla asé. **15** Añi bicí kúcir sáaňte tuáñra lla añr hárr kessú hóros gorífelaiyum, bólke nizoré úddwa. Añi toh tuáñra re bicí muhábbot gorí, tuáñra kiyá añré hom muhábbot goró? **16** Zeén óibo óuk, añi toh tuáñra lla fuñza nó ói. Montor toóu hodúne hoó de, añi bóle saláki góri tuáñra re fán ot félaiyi. **17** Añi kí tuáñrar hére diferáiyi de ítara honókiy়or duara tuáñra ttu fáida tuillí de né? **18** Añi Titus ore tuáñrar hére zai bolla aros goijjílam, aar yóggwar fúaňti bái wa re yó diferáílam. Tituse kí tuáñra ttu fáida tuillé de né? Añára duní zon kí ekí ruhye edde ekí rastat no soli né? **19** Tuáñra aijjó foijjonto añára tuáñrar hañse gom kúwalair bóuli tåaror níki? Añára ziín hoóir híin Mosihr ummot ísafe Alla re muúntu gorí hoóir deh. Ó adorja ókkol, híin beggún óilde tuáñra re banaitulí bolla. **20** Kiyólla-hoile añi doorair de, añi ailé tuáñra re zendilla saító saáir héndilla loot no faiyum bóuli, aar tuáñra yó añré zendilla saító soór héndilla loot no faiba. Añi hére iín loot faiyum bouri doorair: hoijja-fózzat, alingaňi, rakaraki, siríf nizor fáida tuwa, bodnami, gifot, tukabbori, edde gulmal ókkol. **21** Añi aró doorair de ki, añi abar ailé añr Alla ye añré tuáñrar muúntu córminda ówa baibó, aar añr ttu boóut zon uitára lla afsús gorá foribó zetará yaar age guná goijjíl aar nize goittó de nafaki, zenákari, edde bodmaci ttu touwá gorí nó fela.

13 Añi tuáñrar hére aiyír de ebar óilde tisárabar. Pak-kalam ot zendilla asé, “Ze honó maamela dui zon yáh tin zon gobár zobane sóyi bouli sábut óibo.” **2** Dusárabar añi tuáñrar fúaňti tákite age zendilla hoóílam, héndilla yár age guná goijjíl de ítara re edde baki beggún ore yala gairházirit óu añi age lóti hoóí rakí, añi abar ailé, honókiyo re bad no diyum; **3** kiyólla-hoile tuáñra toh Mosihr ye añr duara hotá hoó

de híyan or dolil soór. Íba tuáñrar híkka komzur de no, bólke tuáñrar bútore Íba taakotwala. **4** Kiyólla-hoile fba re komzur hálote kúruc ot dí mariféla gýeh de óile yo, Íba toh Allar kudurute zinda asé. Becók, añára yó Íbar bútore komzur, montor toóu tuáñrar wasté Allar ze kudurut asé híyan or zoriya añára Íbar fúañti zinda tákiyum. **5** Tuáñra iman ot asó né nái nizoré entán gorí soó; nizoré tahákit goró. Isá Mosih tuáñrar bútore asé de híyan kí tuáñra no zano? Arnóile toh tuáñra nakaabel tóorigyogoi. **6** Aar añí acá gorí de añára nakaabel nó tóori de híyan tuáñra zanibá. **7** Añára Allar hañse dua gorí de, tuáñra zen honó hóraf ham no goró; híyan etollá no de ki zeéne añára kaabel ísafe dahá zay, bólke zodi añára nakaabel ísafe dahá zaylé yo tuáñra zen sóyi gán goró. **8** Kiyólla-hoile añára ttu toh sóiyir ulđa kessú gorí faribár nái, montor sóiyir cúlđa óile asé. **9** Zeñtté añára komzur óile yo tuáñra mozbut ó, héñtte añára kúci. Añára yián óu dua gorí de ki, tuáñra zen balok óizogoi. **10** Hétolla bóuli toh añí gairházirit tákite edún iín lekír, zeéne házir taki de októt aña ttu adíkar estemal gorí aşok ówa no fore, ziyán Malike añařé diiyé de óilde banaitulí bolla, báñgifulai bolla no. **11** Ahérít hoóir, ó báiboináin ókkol, kúci goró, tuáñrar fonít tík goró, josba doh, ek mon ó, cántit tákó. Muhábbot or edde cántir Alla tuáñrar fúañti tákibo. **12** Ezzon ore ezone pak dile appá dí sólam zano. **13** Tamám pak bonda ókkole tuáñra re sólam zanar. **14** Malik Isá Mosihr rahámot, Allar muhábbot, edde Pak-Ruhr taalukat tuáñra beggún or fúañti zari tákouk.

Galatiól

1 Añí Pául, eggwá sáhabí. Añí e sáhabigiri honó ḋaáir torfóttu yáh honó ezzon or torfóttu faiyí de no, bólke Isá Mosihr torfóttu edde Baf Alla, zibá ye Íba re mora ttu zinda goijjé Íbar torfóttu faiyí deh. **2** Añí edde añr fúañti asé de imandár báiboináin beggúne, Mosihr ze zomát ókkol Galatiyat asé hín or hañse lekír. **3** Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **4** Añára re toh e hóraf zobana ttu basai bolla hé Mosih ye añárar Baf Allar moncá mozin añárar guná lla Nizor zan diyé. (aión g165) **5** Abadulabad Allar taarif ówat tákouk. Aamin. (aión g165) **6** Añí bicí taajup óyi, kiyólla-hoile Zibá ye tuáñra re Mosihr rahámote ḋaikké Íba re tuáñra bicí hára sári, arek ḋoilla kúchóbor or híkka zoórgoi. **7** Asóle kúchóbor arek ḋoilla nái. Toóu endilla hodún manúc asé zetará tuáñra re oulzoul ot félaider, aar Mosihr kúchóbor bodoli félaito sár. **8** Montor ze kúchóbor añára tuáñrar hañse tobolik goijjí, hé kúchóbor or ulđa zodi honókiye tuáñrar hañse arek ḋoilla kúchóbor tobolik goré, híyan añára nize gorí yáh asman or honó firista ye goré, yóggwar uore gozzob forouk. **9** Añára age zendilla hoílam héndilla ehón óu hoíir, zodi honókiye tuáñra kobul goijjí de hé kúchóbor or ulđa arek ḋoilla kúchóbor tuáñrar hañse tobolik goré, yóggwar uore gozzob forouk. **10** Híyan hoíi añí har taarif faito saáir deh, insán or né náki Allar? Aar náki añí maincóré kúci gorí bolla saáir de? Zodi añí aijjó foijjonto maincóré kúci goittó saitám, añí Mosihr gulam no óitam. **11** Báiboináin ókkol, añí tuáñra re yián zanaidir, ze kúchóbor añí tobolik goijjí híyan insán or banaouti no, **12** kiyólla-hoile añí toh híyan no honó insán or torfóttu faiyí, aar no honókiye añré cíkaiye, bólke Isá Mosih Nize híyan añr hañse zahér goijjé deh. **13** Tuáñra de fúinno, ek hale añí Yohúdir dórmot táite añár solasol hondilla accíl, Allar zomát ore añí hotó zulúm goijjiflam edde híyan ore dóncor gorfelaito saáilam, **14** aar Yohúdi dórmor manat añí añr boccá Yohúdi ókkol or túaro uore accílam, aar añr dada-bafdadár rosóm ókkol olla añár ttu ódorbaára jus accíl. **15** Lekin Alla ye añré añr maar fejöt tákite lóti háas gorí raikkíl edde Nizor rahámote ḋaikkíl. Zeñtté Íba ttu fosón laiggé **16** Íbar Fua re añr hañse

zahér gorí bolla, zeéne añí Beyohúdi ókkol or hañse hé Fua re kúchóbor ísafe tobolik gorí, héñitte añí honó insán ottu mocuwara nó lói, **17** aar zetará añr age lóti sáhabí asé, ítaral lilo milto Jerúsalem ot óu nó zai, bólke Arob dec ot giílamboi, yárbaade abar Damáskas coor ot waafes aiccílam. **18** Tarfore tin bosór baade, Kéfas lói milto añí Jerúsalem ot giflam, aar Íbar fúañti hére fundóro din táikkilam; **19** montor sáhabí gún ottu ar honó sáhabí lói mili nó fari. Hére añí Malik or bái Yakub loi yó millílam. **20** Añí Alla re muúntu gorí hoíir, añí tuáñrar hañse ziín lekír hín misá no. **21** Baade añí Síriyar edde Kilicíya elaka ókkol ot giflam. **22** Héñitte Yohúdiya elakat ze zomát ókkol Mosihr bútore asé híine añré muk siná no sintó. **23** Ítaral siríf fúinto de, “Age ze manúc cwa ye añára re zulúm goittó, íba ye yala iman waán or tobolik gorér ziyán ore íba ye foóila dóncor gorfelaito saáil.” **24** Baade ítaral añr zoriya Allar taarif goittó.

2 Soiddó bosór baade, Bárñabas ore looi añí abar Jerúsalem ot giflam. Titus ore yó fúañti looi giflam. **2** Añr ttu hére zaa foribó bólui añr hañse zahér goijjé de héttola añí giflam. Beyohúdi ókkol or hañse añí ze kúchóbor tobolik gorí híyan or baabute añí hériyar ḋaidoóñr ókkol ore eggwá síra boiþók ot buzáilam, kiyólla-hoile añí nó saái de, añí gorí de meénnot yáh goijjílam de meénnot befózul óuk. **3** Lekin añr fúañti accíl de Titus ezzon Beyohúdi de óíle yo, íba re ázomi gorí bolla bolazuri gorá nó zah. **4** Hé mosóla gán uitçíl de kiyólla-hoile, kessú báiyain de imandár kúwalai añára ttu Mosih Isár bútore ze azadi asé híyan or zankari hásil gorí bolla gurinda ísafe añárar bútore góillil, zeéne ítaral añára re gulam banai fare. **5** Montor añára ítaral hotá essát olla úddwa mani nó lói, zeéne kúchóbor or sóyi tuáñra lla tiki téke. **6** Lekin zetará re ḋaidoóñr bólui mana zah, ítaral úddwa añí tobolik gorí de kúchóbor or baabute honó noya mocuwara di nó fare. Asóle ítaral ziín accíl óibo óuk, añr ttu honó forók nái. Alla ye toh ektorfía no goré. **7** Bólke ítaral deikké de, Alla ye añré Beyohúdi ókkol or hañse kúchóbor tobolik goríbar zimma diiyé, zendilla Fitor ore Yohúdi ókkol or hañse goríbar diiyé. **8** Kiyólla-hoile ze Alla ye Fitor ore ázomi goijjá ókkol or hañse sáhabí banai ham goijjé, hé Alla ye beh añré yó Beyohúdi ókkol or hañse

sáhabí banai ham goijjé deh. 9 Yakub, Kéfas, 3 Ó obuz Galatiól! Tuáñra re hone jadu goijjé? edde Yohánná re toh zomát or túni bouli mana Isá Mosih re kúruc ot dí mariféla gíyeh de zah. Zettót ítara añré diiya giyéh de rahámot híyan toh nizor suké deikkó fángori tuáñra or baabute zainné, añr lói edde Bárñabas lói re sáf-sáf góri buzá gíyeh. 2 Añí tuáñra ttu bóng bañdi bolla át milaiyé. Ítara razi óiye siríf yián zainto saáir: tuáñra Pak-Ruh faiyó de, añára Beyohúdi ókkol or hañse zai tobolik de Córíyot amól gorí né, náki fúinno de hé goijjum, aar ítara ázomi goijjá gún or hañse zai kúchóbor or uore iman aní? 3 Tuáñra endilla goríbo. 10 Ítara añára re siríf hoíl de, gorif obuz kiyá? Tuáñra ziyán Ruhr usílaye círu ókkol ore modot goittó no foóraito, ziyán gorí goijjó, híyan ehón jisíme furussat goittó soór bolla añr ttu yó age lóti bicí mon accíl. 11 de níki? 4 Tuáñra kí edún duk hánnak faiyó de? Montor Kéfas zeñtté Enťiyok ot aiccé, añí íbar Hánnak no de no né? 5 Tói añr súwal óilde, Alla cáikkacíkkit íbar ulða tíyaiyi, kiyólla-hoile íba zibá ye tuáñra re Pak-Ruh diiyé edde tuáñrar hosúrbon tóojije, 12 ki hoilé, Yakub or héntu bútore keramoti ókkol goré, íba ye hín tuáñra hoozzon manúc aibár age, íba ye Beyohúdi Córíyot amól goróne goré de né, náki kúchóbor ókkol or fúañti hána háito; montor ítara aiccé fúni iman ainnó de hé tolla goré de? 6 Ibrahím rár, íba ye Beyohúdi ókkol ottu síra ói alok gorí or baabute báfiso, "Yóggwa ye Allar uore iman tákki, kiyólla-hoile íba ye ázomi goijja dol ore raikkíl, hé tolla yóggwa re forhésgar bóuli gona dooraiyé. 13 Baki imandár Yohúdi ókkol óu íbar gyíl." 7 Hétolla yián zani rakó de ki, zetará ttu hé munafékit bóng óiye, zeén níki Bárñabas iman asé, siríf ítara óilde Ibrahím or asól nosól. úddwa ítarar munafékit forigílgói. 14 Montor 8 Pak-kalam ot toh age lóti endilla asé, iman zehón añí ítara kúchóbor or sóiyit no soler de or zoriya Alla ye Beyohúdi ókkol ore forhésgar deikkí, añí beggún or muúntu Kéfas ore hoiyí bóuli kobul goríbo. Hétolla Alla ye Ibrahím de, "Tuñi toh Yohúdi, lekin tuñi de Yohúdir ore e kúchóbor yián age lóti zanaidíl, ki hoilé, dóilla no ói Beyohúdir dóilla solafíra gorór. Tói "Tuáñr duara tamám koum ókkole rahámot tuñi keéngori Beyohúdi ókkol ore Yohúdir dóilla faibo." 9 Hé ísafe, zetará ttu iman asé ítara yó solafíra gorí bolla bolazuri gorór?" 15 Añára iman ola Ibrahíme faiyé de hé rahámot faibo. de zormo ttu lóti Yohúdi; añára toh gunágár 10 Zetará Córíyot amól gorár uore bóraca goré, howá zah de Beyohúdi ókkol or ferot ttu óiyí ítara beggún gozzob or tole asé, kiyólla-hoile de no. 16 Montor añára zani de, Mosih Isár pak-kalam ot endilla asé, "Uitará hárr ekzon uore iman aníle manúc forhésgar tóore, Córíyot gozzob or tole asé zetará Córíyot or Kitab ot amól goillé no. Hétolla toh añára nize yó Mosih leikká asé de corót beggún amól gorát no téke." Isár uore iman ainní, zeéne Córíyot amól gorí 11 E hotá sáf zahér de ki, Córíyot lói honó manúc no bólke Mosihr uore iman aní añára forhésgar Allar nozor ot forhésgar no tóore, kiyólla-hoile tóori fari, kiyólla-hoile córíyot or amóle honó pak-kalam ot endilla asé, "Forhésgar manúc manúc forhésgar no tóoribo. 17 Lekin Mosihr imane beh basi tákibo." 12 Zeén óibo óuk, iman duara forhésgar tóoribar kucíc goitté-goitté loi Córíyot or honó bazá nái bólke pak-kalam zodi añára nize yó gunágár sábút óizaygoi, ot asé de, "Zee níki Córíyot or hókum ókkol híyan or maáni kí Mosih gunár háadem? Bilkúl mane, íte híine basi tákibo." 13 Córíyot amól no! 18 Kiyólla-hoile ziyán añí nize báñigelaiyi no gorár zoriya añárar uore ze gozzob accíl, híyan zodi abar banai, tóoile toh añí nizoré nize hé gozzob ore Mosih ye nizor uore looi añára hosúrbon tóorair deh. 19 Añí Córíyot or duara re azad goijjé. Pak-kalam ot endilla asé, "Zaré-Córíyot ottu morigiyígoi, zeéne añí Alla lla basi zaré gas or uore taka zah, ítara beggún gozzob tákí fari. 20 Añré Mosihr fúañti kúruc ot taki or tole." 14 Íba ye añára re etollá azad goijjé, mariféla gíyeh; yala añí ar zinda nái, añr bútore zeéne ze rahámot Ibrahím ore diiya giyéh híyan Mosih zinda asé deh. Añí ehón e jisím lói ze Mosih Isár duara Beyohúdi ókkole yó faa, toí zindigi harair híyan Allar Fuar uore iman rakí baade añára zen waada goijjá Pak-Ruh re imane beh harair, zibá ye añré muhábbot gorí añr lla hásil gorí. 15 Báiboináin ókkol, añí tuáñra re bóuli Nizor zan diyé. 21 Añí Allar rahámot ore insáni zindigi ttu ekkán meésal dí buzái: zeñtté inkar no gorí, kiyólla-hoile Córíyot or duara dui zon manúce honó kessút razi ói razinama manúc forhésgar tóori fare de óile, Mosih toh gorífela, híyan ore honókiye baatel gorí no fare, hánnak moijjíl.

aar híyan ot kessú barái yó no fare. 16 Borabor

héndilla, Alla ye İbrahím ore edde yóggwar yó, zeñtté añára ruúhanit nabalok accílam, Nosól ore hé waada diíl. Pak-kalam ot endilla añára duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol nái de ki, “Nosól ókkol lói,” ziyán or maáni bicí or gulamit acclam. **4** Lekin zeñtté sóyi októ manúc, bólke “Tuáñr Nosól lói,” maáni ekzon furafuri aáigiyoi, Alla ye Nizor Fua re diferáye, loi, íba óilde Mosih. **17** Añí hoitám saáir de, Zibá ekgwá mayafua ttu zormo óoil aar Cöriyot Alla ye İbrahím lói ekkán razinama gorí waada or tole zindigi harááil, **5** zeéne zetará Cöriyot gojjíl de ki, híyan ore tíkai rakíbo. Ze Cöriyot or tole asé ítara re íba ye azad gorí fare, aar sair có tiríc bosór baade diiya guyéh híyane añára Allar fuain óizaygoi. **6** Tuáñra Allar fuain hé razinama re báñgi Allar waada re baatel de héttolla, Alla ye Nizor Fuar Ruh añárar dil ot gorífelai no faribó. **18** Kiyólla-hoile Cöriyote diferáye, zibá ye níki Alla re, “Abba” yáni “Baf” zodi miras faa zah, tóoile toh híyan waadye hoi ǵhababa. **7** Hétolla yala tuáñra ar gulam no faa zah de no, montor Alla ye toh İbrahím ore bólke fuain. Tuáñra zettót fuain, Alla ttu Nizor híyan waadar zoriya éna diíl. **19** Tóoile Cöriyot fuain dore ziín diíbar asé híin beggún tuáñra re kiyólla diíl? Cöriyot diíl de nafórmánir zoriya, diíbo. **8** Yaar age zeñtté tuáñra Alla re no siníta, zeéne híyan Nosól ubá nú aiyé foijjonto tiki tuáñra uúin or gulam accíla ziín asóle sóyi táké zibár waada gorá gíyl. Alla ye hé Cöriyot Kúda no. **9** Montor yala toh tuáñra Alla re sinó, fírista ókkol or duara ekzon usílar hañse diíl. **20** yáto Alla ye tuáñra re siné. Tói tuáñra kiyólla hé Lekin ekzon olla óile toh usíla no lage; aar Alla komzur edde behazor bút-ferot ókkol or uzu fíri asé de ek. **21** Héen óile Cöriyot kí Allar waada zaito soór? Tuáñra ttu hónó abar ítarar gulamit ókkol or ulða? Bilkúl no! Kiyólla-hoile zodi óito monehoór né? **10** Tuáñra toh háas-háas din endilla ekkán cöriyot diiya zayto ziyáne zibon ókkol, mac ókkol, moósum ókkol, edde bosór dii fare, tóoile híyan or duara forhésgar tóori ókkol falon goró. **11** Añí doorair de ki, añí tuáñra faitto. **22** Montor Pak-kalame fura duniyai re lla ze meéennot gojjíl híin hónó cár no óibo ne. gunár kobzat góglai raikké, zeéne ziyán or waada **12** Ó báiboináin ókkol, añí tuáñra re becábíci gorá gíyl híyan zetará Isá Mosihr uore iman aros gorí hoóir, tuáñra añr dóilla ó, kiyólla-hoile ané ítara hé imane hásil goré. **23** Montor iman añí yó tuáñrar dóilla óiyi. Tuáñra añr honó hótí aibár age, añára re Cöriyot or tole bon raká gíyl. nó goró. **13** Tuáñra toh zano, añr ttu gaat ocúk Hére añára re otódin foijjonto bon gorí raká óiyé de héttolla bóuli añí tuáñrar hañse foóila gíyl zetódin iman waán zahér nó ziyán zahér bar kúchóbör tobolik goríbar mouka faáilam. **14** óíbar accíl. **24** Hétolla Mosih nú aiyé foijjonto Añr gaar ocúk or zoriya tuáñra bicí duk faáila, Cöriyot añárar zimmadar accíl, zeéne añára montor toóu tuáñra añré hékarot yáh inkar imane forhésgar tóori. **25** Montor yala de hé nó goró, bólke añré endilla gori kobul gojjíla iman aiccé, añára ar zimmadar or tole no. **26** zeén níki añí eggwa Allar fírista yáh Mosih Mosih Isár uore iman anóne tuáñra beggún toh Isá Nize. **15** Héñtite de tuáñra bicí kúci accíla, Allar fuain óigiyogi. **27** Kiyólla-hoile tuáñra montor yala hé kúci horé giiyói? Añí nize gobá beggún zetará bápísmar duara Mosih llói ek dí faijjum de ki, héñtite tuáñra faiitta bouli nizor óyo, tuáñra Mosihr dóilla óigiyogoi. **28** Hétolla suk kún úddwa neelai añré diifélaita. **16** Montor bóuli Yohúdi edde Beyohúdir maze, gulam edde añí tuáñrar ducon óigiyogoi de tuáñra re sóyi begulam or maze, morotfuain edde mayafuain gán hoiyí de héttolla né? **17** Hé manúc ókkole dor maze honó forók nái, kiyólla-hoile Mosih tuáñra llói dustí gorí bolla bicí saár, montor Isár uore iman anóne tuáñra beggún toh ek bála niyote no. Ítara ttu monehoór de, tuáñra óigiyogoi. **29** Tuáñra Mosihr óigiyogoi de óile, re añr ttu alok goittó, zeéne tuáñra ítarar híkka tuáñra toh İbrahím or asól nosól, aar Alla ye íba re ziín or waada gojjé híin or mirasdár.

4 Añí hoitám saáir de, miras faibo de fua zetódin nabalok táké, íte baf or jiníc beggún or malík de óile yo ítar lói gulam loi honó forók no táké, **2** bólke bafe tík gorí raikké de boc nó óyo foijjonto ítar ttu sóoñloyar edde zimmadar or tole táká fore. **3** Héndilla añára

hoi bolla, kiyólla-hoile tuáñrar baabute añí olla ázomi gorón or no gorón or honó kimot kessú buzí no farir. **21** Tuáñra zetará ttu Córivot nái, montor iman tákón beh bicí zoruri, ziyáne or tole tákito monehoór, Córivot kii hoí de muhábbot or duara ham goré. **7** Tuáñra toh híyan tuáñra zano né? Añré hoósai. **22** Hére toh bálagori solat accíla; tói sóyi gán amól gorá ttu endilla leikká asé, Ibrahím ottu duwá fua accíla; tuáñra re hone oónicce? **8** Becók, tuáñra re ziyán ekgwá óiye de bañdi ttu, ar ekgwá óiye de bañdi hoí bíraifelaiye, híyan Ubár torfóttu aiccé de no de híba ttu. **23** Fua zibá bañdi ttu zormo no Zibá ye tuáñra re dake. **9** “Ekkiní góri cútare óiye íba jisím or niyom mozin óiye deh; montor toh fura hañi or dola fúlaifele.” **10** Montor zibá bañdi no de mayafua ttu zormo óiye, íba tuáñrar baabute añr ttu Malik or uore ekin asé Allar waada mozin beh óiye. **24** Hé hotá hín de ki, tuáñra arek ñoilla cíkka kobul no goriba. ot bútorgwa maáni asé: hé duní mayafua óilde Tuáñra re zee niki alabúlat felaider, íte zee óibo Allar duiyán razinama. Kuútor Faár or uore óuk, íte sáñza fai zaybo. **11** Ó báiboináin ókkol, gorá gýl de hé razinama óilde Házara, híba ttu añr baabute hoító sailé, zodi añí aijjó endilla zetará zormo ó, ítara beggún gulamit zormo tobolik gorí, ázomi gorár zorur; tóole añí aijjó ó. **25** E Házara óilde Arob dec ot asé de Kuútor kiyá zulúm fair? Héen óile toh kúruc or bazá Faár; híba yalar Jerúsalem cóor lói ek ñoilla, dur óigiyoi. **12** Zetará tuáñra re ferecan gorér, kiyólla-hoile hé cóor edde hé cóor or manúc ítara nizoré hánci goráifelaito bouli ebbere gom ókkol beggún gulamit asé. **26** Montor bañdi no óito. **13** Ó báiboináin ókkol, tuáñra re toh azad de mayafua loi asmani Jerúsalem cóor gán lói ói bolla éna ñaha giyéh; tuáñrar hé azadi re ek ñoilla, aar hé cóor toh añaarar maa. **27** Pak- tuáñrar jisím olla mouka ísafe estemal no goijjó, kalam ot endilla asé, “Kúci góri, ó báz mayafua, yárbodol muhábbote ezzon ore ezone hédmot tui zibá ttu honó fuain nó óiyo. Guzori-guzori goró. **14** Kiyólla-hoile tamám Córivot e ekkán kúci zahér góri, tui zibá ye fuain hálas ówar hókum ot góliaya asé, “Atehañsór maincóré duk nó fos; kiyólla-hoile fitídífelaiya mayafua nizor dóilla muhábbot goriba.” **15** Lekin zodi ttu hócom ola mayafuar túaro bicí fuain óibo.” tuáñra hoñrahoñri di ezzon ore ezone hóti **28** Ó báiboináin ókkol, Isahák or dóilla tuáñra goró, úñciyar! Arnóile tuáñra ezzon ore ezone yó Allar waada mozin zormo óiyo de fuain. **29** fúraifelaiya. **16** Añí hoóir de ki hoile, Pak-Ruhr Montor hé októt fua zibá jisím or niyom mozin zormo óiye, íba ye fua zibá Allar Ruhr waada zormo óiye, íba re zalaitó. Héndilla yala ókkol toh Ruhr moncár ulða, aar Ruhr moncár yó ór. **30** Montor Pak-kalam ot hondilla asé? ókkol jisímí moncár ulða. Hín ekgún or ulða Hére asé de, “Bañdi wa re edde híbar fua wa re neelaido, kiyólla-hoile bañdir fua honódin fua no goriba. **17** Kiyólla-hoile jisímí moncár mozin zormo óiye, íba re zalaitó. Héndilla yala ókkol toh Ruhr moncár ulða, aar Ruhr moncár yó ór. **31** Hétolla, ó báiboináin ókkol, añaára ókkol jisímí moncár ulða. Hín ekgún or ulða bañdir fuain no bólke bañdi no de híbar fuain.

5 Mosih ye toh añaára re azad táki fari bolla éna azad goijjé. Hétolla mozbut táko aar nizor hañd ot abar gulamir zuañl diito no diyo. **2** Fúno! Añí Páule tuáñra re hoóir, zodi tuáñra nizoré ázomi gorábo, tuáñra lla Mosih honó kimot no. **3** Honó manúc zee niki nizoré ázomi gorá báye ítar hañse añí yián abar hoóir, ítar ttu tamám Córivot amól gorár fóros. **4** Tuáñra zetará Córivot amól gorí forhésgar tóoitto soór, tuáñra Mosih ttu alok óigiyogoi aar rahámot faa ttu duré óigiyogoi. **5** Montor añaára toh Ruhr duara imane acá waán or kúb entezar ot así, ziyán óilde, añaára re forhésgar bóuli kobul gorá zaybo. **6** Kiyólla-hoile Mosih Isár ummot ókkol

jadugari, ducconi, hoijja, ric, guccá, baná nizor fáida tuwa, obonaboni, faáta-faáti, **21** hásorot, nicábazi, nicá hái fúruti gorá, héndilla aró boóut asé. Hín or baabute añí tuáñra re yaar age úñciyari dílam, aar héndilla abar óu dir de ki, zetará hín goré ítara Allar raijjo miras no faibo. **22** Montor ze gulagala Pak-Ruh ye dórraba hín óilde, muhábbot, kúci, cánti, sobór, meérbani, bállai, imandari, **23** noromi, edde nizoré sóoñlon. Iín or hélf honó niyom-kaanun nái. **24** Zetará Mosih Isár ummot, ítara nizor jisím ore híyan or gizgizi edde moncár ókkol or fúañti kúruc ot dí marifélaie. **25** Añaára zettót Ruhr zoriya zinda así, aiyó, añaára Ruhr hédayote soli, **26** borái no

gorí, ezzon or túaro ezzone barík no kúwalai, ókkol, añárar Malik Isá Mosihr rahámot tuáñrar edde ezzon ore ezzone hásorot no gorí. ruhr uore zari tákouk. Aamin.

6 Ó báiboináin ókkol, zodi honó manúc guná gorát dóraha, tuáñra zetará Ruhr hédayote zindigi hañoór, tuáñra yóggwa re bicí norom or sáańte sóiyit ainté; nize yó únciyar táikko, zeéne nize yó gunát fori no zogói. **2** Ezzon or bór ezzone cóo, kiyólla-hoile héndilla gorí beh tuáñra Mosihr niyom fura gorí faribá. **3** Zodi honókiye nize zeén no héen kúwala, íte nizoré nize fáki dér deh. **4** Fottí ekzone nizor-nizor ham ore tahákit gorí soóuk, baade ítara nizoré oinno zon loi fúainna no gorí nizor ham or zoriya nizoré lói borái gorí faribó. **5** Kiyólla-hoile zar-zar fuñzá tar ttu tar ttu bowá fore. **6** Zee niki honó ustata ottu kalam or cíkka hásil goré, íte hé ustata ore fottí ekkán bála jiníc or bág douk. **7** Nizoré nize fáki no díyo, Alla lloí toh toońcábazi no háre. Zee ziín cíñre híin beh daa. **8** Zee niki nizor jisím ot máze bis cíñre, íte jisím ottu fósol ísafe dóńco daibo; montor zee niki Ruht máze bis cíñre, íte Ruh ttu fósol ísafe ofúrani zindigi daibo. (aiōnios g166) **9** Aiyó, añára bálai goitté-goitté óran no ói, kiyólla-hoile sóyi októ ailé añára híyan or fósol daiyum zodi añára hímmot no hárai. **10** Hétolla añára ttu mouka táite manúc beggún ore bálai goríloí, háasgori uitará re zetará Allar foribar or manúc. **11** Soó, ańí hottór doónr-doónr hórof ókkol lói tuáñrar hañse nizor áte lekír. **12** Zedúne maincór muúntu barík kúwalaito sáa, tuáñra re ázomi gorái bolla ítara beh bolazuri gorér deh. Ítara héndilla goré de, zeéne ítara ttu Mosihr kúruc olla bouli zulúm faa no fore. **13** Zetará ázomi goijjá ítara nize úddwa Córivot amól no goré, montor toóu ítara saá de, tuáñra ázomi goró, zeéne tuáñra jisím ot ázomi goráiyo de híyan lói ítara borái gorí fare. **14** Lekin ańr ttu añárar Malik Isá Mosihr kúruc or baabute bade ar honó kessúr borái goríbar dil no tákouk, kiyólla-hoile hé kúruc or duara duniyai toh ańr lla mora, aar ańí duniyai lla mora. **15** Ázomi gorár no gorár honó kimot nái, bólke Mosihr duara noya mohóluk ówar beh kimot asé. **16** Zetará hé niyom mozin sole ítara beggún or uore, edde Allar asól Isráili ókkol or uore cánti edde rahám óuk. **17** Yala lóti honókiye ańré ar duk no douk, kiyólla-hoile ańí ańr gaat mazé Malik Isár zohóm ókkol lói berair. **18** Báiboináin

Íficiól

1 Añí Pául, Allar moncá mozin Mosih Isár éggwa sáhabí. Ífisás cóor ot Allar ze pak bonda ókkol asé ítarar hañse lekír, zetará Mosih Isár bútore imandár. **2** Tuáñrar uore Alla añárar Baf or edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **3** Añárar Malik Isá Mosihr Alla edde Baf or taarif óuk, zibá ye níki hárr dóilla ruúhani borhot ókkol asmani zagat añára re Mosihr usflaye diiyé, **4** zendilla Íba ye Íbar usílaye añára re duniyair foidayecir age lótí basí raikké, zeéne añára Íbar nozor ot pak edde behosúr óizaygoi. Muhábbote **5** Íba ye Nizor kúci edde moncá mozin age lótí añárar fáisela gorí raikké de, Isá Mosihr duara añára re Íbar fuain banaitó; **6** hétolla yala Íbar rahámot or mohímar taarif óibo, ziyán Íba ye añára re Íbar Adorja war usílaye goijjé. **7** Híyan óilde, añára hé Mosihr lou wór usílaye azad óiyi, yáni añárar guná-háta ókkol maf faiyí. Allar hé rahámot hotó doóñr, **8** ziyán Íba ye añárar uore ódorbaára nazil goijjé. Nizor furafuri giyane edde buzá lói **9** Íba ye kúcir sáańte Nizor gufon moncá re añárar hañse zahér goijjé, ziyán Íba ye Mosihr duara fura goríbar fáisela goijjil. **10** Híyan óilde, sóiyi októ furafuri ailé, asman zobin ot ziín asé híin beggún ore Mosihr bútore ektofák ot anón. **11** Zibá ye hárr kessú Nizor moncár erada mozin goré, Íba ye Nizor moksót mozin age lótí añárar ze fáisela gorí raikké, híyan olla bóuli añára Mosihr zoriya ekkán miras or bági yó óiyi, **12** zeéne añára zetará Mosihr uore agor ttu acá raikkí, añárar duara Íbar mohímar taarif ó. **13** Tuáñra yó toh sóiyi kalam, yáni tuáñrar nejat or kúchóbor fúni hé Mosihr uore iman ainnó. Zeñtté tuáñra iman ainnó, Íbar zoriya tuáñrar uore yó waada goijjá Pak-Ruh moór lagaidiya giyéh, **14** zibá óilde añárar miras or boona, otódin foijjonto lla zetódin Allar kinna bonda ókkol ore furafuri hálás gorífela nó zah, zeéne Íbar mohímar taarif ó. **15** Hétolla toh tuáñra ttu Malik Isár uore ze iman asé edde Allar tamám pak bonda ókkol olla ze muhábbot asé, híin añí fúinni lótí, **16** tuáñra lla cükuriya gorá bon gorí nó felai, bólke añr duat tuáñra re yaad rakí. **17** Añí magi de, añárar Malik Isá Mosihr Alla, zibá mohímar Baf, Íba ye tuáñra re giyan or edde Alla re zahér goré de Ruh dee fán, zeéne tuáñra Íba

re beétor sinó. **18** Añí aró dua gorí de, tuáñrar dil or suk kún kúlouk, zeéne tuáñra zano de, Íba ye tuáñra re ze acá dii ñaikké híyan kii, Íba ye Nizor pak bonda ókkol olla ze taajuippa miras raikké híyan hotó doóñr, **19** aar Íbar ze kudurut añára imandár ókkol or hañse ham gorér híyan keén címa sára doóñr. Híyan óilde doóñr kudurut waán, **20** ziyán estemal gorí Íba ye Mosihr re mora ttu zinda goijjé aar asmani zagat Íba re Nizor den dák ottu buáguraiye, **21** hárr dóilla hókumot or uore, adíkar or uore, taakot or uore, sóddarir uore edde zetó dóilla nam túwa gíyeh híin beggún or uore, sirif e jáhan ot no bólke aibó de jáhan ot óu. (aión g165) **22** Alla ye hárr kessú Íbar foor tole gorídiye, aar Íba re hárr kessú matá banai zomát ore diifélaie; **23** zibá óilde Íbar gaa; Íba zibá ye níki beggúlla beggún furaiféle, Íba hé zomát lói beh furafuri ó.

2 Tuáñra toh tuáñrar hosúrit edde gunát mora accíla, **2** héñtte tuáñra e duniyair toutorika mozin edde boiyar or uore hókumot goré de sóddar or mozin beh solitá, zibá óilde ruh ubá zibá ye níki yala nafróman ókkol or bútore ham gorát asé. (aión g165) **3** Becók añára beggúne yó toh yaar age ítarar dóilla jisím or ayaci mozin solitám; héñtte añára jisím or edde mon or azzu ókkol fura goittám, aar oinno maincór dóilla fítorote añára yó gozzob or laayek accílam. **4** Montor Alla, zibá rahám or tuangor, Íba ye añára re goijjé de hé doóñr muhábbote, **5** añára re zeñtté añára añárar nafrómanit mora accílam héntu úddwa Mosihr fúaňti zinda goijjé. Tuáñra rahámote beh nejat faiyó. **6** Añára Mosih Isár bútore de hétolla Íba ye añára re Mosihr fúaňti zinda gorí tulí Íbar fúaňti asmani zagat buáguraiye, **7** zeéne Mosih Isár bútore añárar uore ze meérbani óiye híyan or duara Íba ye aiyér de zobana ókkol ot Nizor rahámot or ocímana tuangori dahái fare. (aión g165) **8** Kiyólla-hoile tuáñra iman or zoriya rahámote beh nejat faiyó; híyan tuáñra nizor torfóttu no, híyan óilde Allar hádiya; **9** híyan honó ham or dam óu no, zeén níki honókiye borái gorí faitto. **10** Kiyólla-hoile añára de Íbar át or mohóluk, añára re Mosih Isár bútore foida gorá gíyeh de toh gom ham uúin gorí solitó, ziín añára gorí bolla Alla ye age lótí toiyar raikké. **11** Hétolla yaad raikkó de, tuáñra zetará zormo ttu lótí Beyohúdi, tuáñra re yaar age uitará “be-ázomi

goijjá" dákító zetará nizoré nize "ázomi goijjá" fúaňti mirasdár óiye, ekí gaar híssa óiye, edde
dabi goré, ze ázomi insán or áte jisím ot gorá waada waán or bági óiye ziyán Mosih Isár duara
zah. 12 Aró yaad raikkó de, héňtte tuáñra Mosih gorá gíyeh. 7 Allar rahámot or hádiyaye aňí hé
ttu aladá accíla, Boni Isráil ottu maárum accíla, kúchóbor or háadem boinní, ziyán Íbar kudurut
aar Allar waadar razinama ókkol or bági nu or bole aňré diiya giyéh. 8 Allar tamám pak
accíla; tuáñra ttu honó acá nu accíl aar duniyait bonda ókkol or bútore aňí ebbe niróc cwa de
tuáñra Alla sára accíla. 13 Montor yala toh óíle yo, aňr uore e rahámot tán óiye, Beyohúdi
tuáñra zetará ek hale duré accíla, Mosih Isár ókkol or haňse Mosihr ocímana dóń or tobolik
bútore tuáñra re Mosihr lou wór usílaye dáke goríbar, 9 edde gufoni waán or entezam tamám
anífela giyeh. 14 Kiyólla-hoile lba beh aňárár manúc ókkol ore daháíbar, ziyán guzorigyói
cánti, zibá ye níki hé duní gún ore ek goijjé, aar alok goré de mazór débal ziyán accíl híyan de zobana ókkol foijjonto Allar haňse lukaiya
aar lok goré de mazór débal ziyán accíl híyan accíl, zibá ye níki hárressú foida goijjé, (aión 165)
báñgifikasiye. 15 Íba ye híyan Nizor gaa kurbaní g165) 10 zeéne yala zomát or duara Allar doilla-
duconni re, yáni hókum edde niyom asé de bodoilla giyan or baabute, asmani zagat asé
Córiyot ore baatel gorífelai goijjé; zeéne Íba de hókumot-goróya edde adikari ókkol ore
ye Nizor bútore hé duní gún ore milai ekgwá zanaidiya zah. 11 Íba ye híyan Nizor abadulabadi
noya insán banai cánti aní fare, 16 aar Íba ye moksót mozin beh goijjíl, ziyán ore lba ye Mosih
hé duní gún ore ek gaa gorí kúruc or usílaye Isá aňárár Malik or duara fura goijjé, (aión 165)
Alla lloí bonot gorídi fare, ziyán lói hé duconni 12 zibár zoriya edde zibár uore iman anóne
re hótom gorífelaiye. 17 Íba ye toh aái, tuáñra aňára kúlamela góri edde hímmot or sááñte
zetará duré accíla, tuáñrar haňse yó cántir Allar cáikkat zai fari. 13 Hétolla, aňí tuáñra re
tobolik goijjíl, aar zetará dáke accíl ítarar haňse aros gorír, aňí tuáñrar zoriya ze duk-mosibot
yó cántir tobolik goijjíl, 18 kiyólla-hoile aňára fair híine hímmot no háraiyo, kiyólla-hoile híin
duní gúne Íbar zoriya beh ekí Ruhr usílaye Baf tuáñrar izzot olla beh ór. 14 Aňí hétolla oh Baf
or cáikkat zai fari. 19 Hétolla, tuáñra ar for or muúntu aňrú félai, 15 zibár héntu asman
edde bidecóitta no, bólke Allar oinno pak bonda zobin or hárre zandár ókkol foida óiye. 16 Aňí dua
ókkol ottu ze nagorita asé híyan tuáñra ttu yó gorí de, Íba ye Nizor mohímar tuangori mozin
asé, aar tuáñra yó Allar foribar or manúc, 20 Íbar Ruhr duara tuáñrar dil ot bol di tuáñra
zetará re níki sáhabí gún or edde nobi ókkol or re mozbut goré fám, 17 zeéne iman or usílaye
buniyadir uore banaitulá giyeh, ziyán or ebbe Mosih tuáñrar dil ot téake. Aňí aró dua gorí de,
zoruri kunar-fattór gwá óilde Mosih Isá Nize. 21 muhábbot ot cínyor gasái edde hé buniyadit
Íba llói guňra góri or híssa ókkol beggún zura loi tiki táki tuáñra zen 18 tamám pak bonda ókkol
Kúda lla ekkán pak góri bone. 22 Íba llói tuáñra or fúaňti buzí faro de, Mosihr hé muhábbot
re yó oinno maincór fúaňti milai endilla ekkán hotó corá, hotó lamba, hotó uňsol, edde hotó
zaga boni bolla banaitulá zár, zeřé Ruh ísafe mur, 19 aar hé muhábbot ziyán zani faribár
Alla téake. baáre, tuáñra zen híyan zani faro, zeéne tuáñra

3 Añí Pául zee niki tuárra Beyohúdi ókkol or wasté Mosih Isár hédmotdari goróne bondit así, añí hétolla toh Allar hañse dua gorí. **2** Becók Allar rahámot or entezam or baabute tuárra fúinno, ziyán tuáñrar hañse foóñsaibar zimmadari añré diiya giyéh, **3** yáni, gufoni waán ziyán Íba ye wahí dí añré zanaiyé, ziyán yaar age baír sáante lekfelaiyi. **4** Híyan forlé tuárra zani faribá, Mosihr gufonir baabute añí hoddúr buzí, **5** ziyán oinno zobana ókkol ot insán-zatir hañse zahér gorá nó zah, zendilla yala Íbar pak sáhabí edde nobi ókkol or hañse Pak-Ruhr duara zahér gorá giyéh. **6** Hé gufoni óilde yián, kúchóbör or usílaye Beyohúdi ókkol óu Yohúdir

4 Hétolla aní zee niki Malik or wasté bon así,
aní tuáñra re aros gorí, tuáñra re dñahaité
ziyán olla ñaha giyéh híyan or laayek zindigi
haró; 2 furafuri cídaye edde norome, sobré,
ezzon ore ezzone muhábbote bordac gorí, 3
cántir ban or bútore Ruhr sólluk tíkai rakí bolla
hárr dóilla kucíc gorí. 4 Jísím asé de ekkán,

aar Pak-Ruh asé de ekzon, zendilla tuáñra re azzu loi bigirizargói; 23 edde Alla re tuáñrar daháit  ekk n ac  lla beh d ha giy h; 5 Malik demak or k yal ore noya goitt  doh; 24 aar as  de ekzon, iman as  de ekk n, b pt sma tu nra noya man c ore find felo, zib  re Allar as  de ekgw , 6 begg n or Alla edde Baf as  s r te s oyi forh sgarir edde pakir s  nte foida de y  ekzon, zib  begg n or uore begg n or gor  g yeh. 25 H  isafe, tu nra fott kiye mis  duara ham gor  edde begg n or b tore as . 7 hot  how  f l aido aar ezzon loi ezzone h k Montor a n ra fott kiyor uore Mosihr ba diya hot  ho , kiy lla-hoile a n ra begg n toh ek mozin rah mot o ye. 8 H tolla pak-kalame gaar h ssa  kkol. 26 “Gucc  ur le u rouk, montor f rm ar de, “ ba ze tt  asman ot u t eg oi, h n te gun  no goij . Tu nra gucc  re beil g libar bondi  kkol f ua ti looi gy l, aar  ba ye mainc re age fan  gorifelaiyo; 27 Ibil c ore mouka no diyo. h diya  kkol di l.” 9 “ ba u t eg oi” or ma ni 28 Sur  kkole ar suri no goij , b l ke gom fec  kii? H yan or ma ni  ilde,  ba nise dunyair banai nizor  te me nnot gor ; ze ne mu utac zagat  u laimm l de as . 10 Zib  laimm l  ba  kkol ore dii bolla nizor ttu kess  t ke. 29  ilde ub  zib  asman begg n or uore u t eg oi, Tu nra muk ottu hon  bura hot  no neelaiy , ze ne  ba ye h arr kess  re b raifelai fare. 11 b l ke zi n oinno zon ore it tar zorurot mozin  ba Nizebaze hod n ore s ah bi  ibar, hod n banaitul  bolla gom h in beh neelaiy , ze ne ore nob   ibar, hod n ore tobolik-gor y   ibar, f unoya  kkole h in ottu f ida faa. 30 Aar Allar hod n ore zom t or soroya  ibar, edde hod n Pak-Ruh re naras no goij , zib  re tu nra ore ust t  ibar niyam t diy , 12 pak bonda uore ot kkal foijonto lla mo r lagaidiya giy h,  kkol ore Allar h dm t goitt  toiyar gor  bolla; zet kkal foijonto h las gor bar din n  aiy . ze ne h ndilla g ri Mosihr gaa bar  u , 13 31 H rr d illa monhalahali, rak, gucc , uzor ot kkal foijonto zet kkal a n ra begg n iman di hoij a diya, bodnam gor , edde h rr d illa ot ek s lluk n  o  edde Allar Fua re zanif l i n  duconni tu nra ttu dur gorifelo. 32 Ezzon ore fari, aar odd r balok n  o  zedd r  ile Mosihr ezzone me rbani gor  edde fe furani dah , aar furay r h ddur fo nse. 14 Tarfore a n ra ar fuain ezzon ore ezzone endilla maf gor , zendilla Alla no t kiy m, mainc  sal ki edde d ukabazi gor  oinno kiy  re gollot ot loizai bolla ze taalim deh, h  taalim ot boiyare tuill  goir or d illa a n ra ikk  uikk  d lat no t kiy , 15 b l ke muh bbote h k hot  ho i yore fott  mikk  ttu bar  u  Ub r balok gaa boniy m zib   ilde mat , y ni Mosihr, 16 zib r zoriya gu ra gaa g n h rr gir r modote zura loh edde d ij a t ke, aar ze tt  fott  h ssa ye zedd r ham gor  fore h ddur gor , t i h  g a g n bar  aar h yane nizor  muh bbot or s  nte banaitul . 17 H tolla, Malik or name a n  tu nra re ho idir, Beyoh di  kkole zendilla nizor behar k iale sole, tu nra ar h ndilla g ri zind gi no ha riy , 18 kiy lla-hoile  tarar buz and r ot fori as , aar  tarar dil dor r zoriya  tara ttu Allar ba bute zankari no t ne  tara Alla ye dee de zind gi ttu ma rum o  as ; 19  tara ttu hon  c romh ya n i;  tara nizor ttu h rr d illa nafak ham gor bar ze azzu as  h in gor  bolla nizor  ayacit g s idiye. 20 Montor tu nra toh Mosihr ba bute h ndilla taalim f iy  de no, 21 b l ke tu nra oh s oyi mozin  bar ba bute f u nno aar  bar torf t tu taalim f iy , ze s oyi h  Is r  ha n se as , 22 ki hoile, tu nra agor ze solasol as , h  furana man c ore f ua ti k li f l aido, zib  d ukabaz 

5 H tolla ho ir, tu nra Allar adorja fuain isafe,  bar kof yot loh; 2 aar endilla gori muh bbot ot solo zendilla Mosihr ye y  a n ra re muh bbot gor  a n ra lla b oli Nizor zan ore k ucb dar kurbani isafe Allar ha n se kurbani dif l iye. 3 Montor tu nra b tore zen karir, edde hon  d illa nafakir y h lals r hot  u ddwa no t kouk, kiy lla-hoile h in Allar pak bonda  kkol olla t k no. 4 H ndilla, hon  bereij a hot , behar hot , y h b railla mockari y  no t kouk, zi n ou t k no; y rbodol Allar c ukur gor . 5 Kiy lla-hoile tu nra toh fakkag ri zano, hon  zen kur, nafak man c y h lal sbon ottu Mosihr edde Allar raij t hon  miras n i deh. Lal s gor  mutti fu za loi borabor. 6 Saiy , hon kiye tu nra re galuw i gor  d uka no de f n, kiy lla-hoile h in or zoriya  na naf rman  kkol or uore Allar gozzob aiy . 7 H tolla, tu nra  tara ll i hon  baz  no raikk . 8 Kiy lla-hoile tu nra toh ek hale and r acc la, montor Malik or ummot isafe y la tu nra nur; h tolla nur or fuain dor d illa g ri solo, 9 kiy lla-hoile nur or gulagala  ilde toh h rr d illa b l ai, forh sgari, edde h n sa; 10 aar Malik zi n l i k ci  , zasai gor  h in gor . 11

Andár or befáida ham ot córik no óiyo, bólke fottíkiyo ttu yó nizor-nizor bou wóre nizor híin or asóliyot zahér goró; 12 kiyólla-hoile dóilla muhábbot gorár zorur, aar bouwán ókkol manúc ítara aiddone ziín goré híin or baabute manúc híin or baabute ottu yó nizor-nizor hócom ore izzot gorár uzu hoón úddwa córmor hotá. 13 Montor nure zahér kiyál rakár zorur.

goillé toh hárr kessú zahér óizagoi, kiyólla-hoile ziín zahér óizagoi híin óilde nur. 14 Hétolla toh endilla asé, “Ó gúm or manúc ókkol, seton óizagoi, mora ttu zinda ó, tói Mosih tuáñrar uore zolibó.” 15 Hé ísafe, saiýo tuáñra hondilla soloór; bekuf or dóilla no bólke buddfíman or dóilla góri solo; 16 honó mouka na háraiyo, kiyólla-hoile e zobana hóraf. 17 Hétolla hoóir, bekuf no óiyo, bólke Malik or moncá kii de buzó. 18 Córab hái tjuúl no óiyo, kiyólla-hoile híyan tuáñra re ayaci gorá baibó. Yárbodol Pak-Ruh lói furaiya ó, 19 aar Zobur Córif or kawali, seér, edde ruúhanir gozól ókkol or duara ezzon loi ezzone hotá hoó; héndilla góri tuáñrar dil ottu Malik or name seér goó edde bazana bazo, 20 aar hámica hárr kessú lla añárar Malik Isá Mosihr name Alla Baf or cíkur goró. 21 Mosihr door rakí tuáñra nizoré ezzon ore ezzone gosáido. 22 Bouwán ókkol, tuáñra nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáido, zendilla Malik or hañse gosáidiyo. 23 Kiyólla-hoile hócom óilde toh bou wór matá, zendilla Mosih yó zomát or matá; aar íba óilde gaar Nejatdoya. 24 Hétolla hoóir, zomáte zendilla nizoré Mosihr hañse gosáidiye, héndilla bouwán ókkol ottu yó hárr kessút nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáidiyar zorur. 25 Hócom ókkol, tuáñra nizor-nizor bou wóre muhábbot goró, zendilla Mosih ye yó zomát ore muhábbot goijjé aar híyan olla Nizor zan difélaiye, 26 zeéne íba ye kalam or duara hé zomát ore faní lói dúifelai pak-sáf góri fare, 27 zeéne íba ye hé zomát ore eén nurani banai Nizor hañse házir gorái fare, zibát honó dak, kuñraiya yáh héndilla honó kessú nái, bólke híba pak edde behosúr. 28 Hétolla, hócom ókkol ottu nizor-nizor bou wóre nizor gaar dóilla muhábbot gorár fóros. Zee niki nizor bou wóre muhábbot goré, íte nizoré muhábbot goré deh; 29 honókiye toh nizor gaa re honódin nafovot goijjé de nái, bólke híyan ore fali yore zotton beh goré, zendilla Mosih ye yó zomát ore goré; 30 kiyólla-hoile añára de Íbar gaar híssa ókkol. 31 “Híyan olla toh morotfua ye nizor bafmaa ttu zuda ói nizor bou wór fúañti tákibo, aar ítara duní zon ek jisím óizayboi.” 32 Híyan ekkán doóñr gufoni, lekin añí Mosih edde zomát or mutalek hoóir deh. 33 Zeén óibo óuk, tuáñra

6 Fuain ókkol, tuáñra Malik or ísafe, tuáñrar bafmaa hotábattara mano; kiyólla-hoile híyan toh tük. 2 “Bafmaa re izzot goríba” óilde waadar sáańte foóila hókum, ki hoilé, 3 “Zéene tuáñr bábai ó, aar tuñi e duniyat lamba hóiyat foo.” 4 Bafáin, tuáñrar fuain dore guccá tulí no diyo, bólke Malik or torbiyote edde nosiyote ítara re doóñr goró. 5 Gulam ókkol, dil or ehélasir sáańte izzote edde doore tuáñrar duniyaibi girós ókkol or hotábattara mano, zendilla tuáñra Mosihr hotá óito mainta; 6 maincóré kúci goróya ókkol or dóilla daháíbar niyote no, bólke Mosihr gulam ísafe dil ottu Allar moncá ókkol fura góri bolla héndilla góri. 7 Tuáñra endilla juse hédmot goró, zeén níki Malik ore beh góri, insán ore no; 8 kiyólla-hoile tuáñra toh zano, zee ze gom ham goré íte híyan or boccíc Malik or torfóttu faibo, íte gulam óuk yáh begulam. 9 Girós ókkol, tuáñra yó ítara re héndilla beh sólluk goró, aar ítara re dómkí díya félaido; tuáñra toh zano, asman ot asé de íba óilde ítarar edde tuáñrar Girós, aar íbar hañse honó ektorfia nái. 10 Ahéri hotá óilde, tuáñra Malik loi laigga táki íbar kudurut or bole mozbut óizogoi. 11 Larái lla Allar diiya tamám átiyar findífelo, zeéne tuáñra Ibilíc or sail ókkol or ulða mozbut góri tíyai faro. 12 Kiyólla-hoile añárar larái toh honó insán lói no, bólke hókumot-goróya ókkol lói, kémota ola ókkol lói, edde e andár duniyair hákim ókkol lói; yáni asmani zagat asé de Ibilíc or bútferot ókkol lói éna. (aion g165) 13 Hétolla, tuáñra Allar diiya hárr átiyar findífelo, zeéne ze din tuáñra re Ibilíce hámla góri hónti mukabela góri faro, aar hárr kessú hótom gorífelai mozbut góri tíyai táki faro. 14 Hétolla hoóir, sóyi lói gut di, forhésgarir zama findí, 15 edde cántir kúchóbor tobolik góri bolla nal tálito centár findí, mozbut góri tíyai táko. 16 Híin beggún or fúañti iman or dál loirakó, ziyán lói tuáñra Ibilíc or tamám ooini tir ókkol nifáfelai faribá. 17 Nejat ore tufir dóilla góri matát doh, aar Pak-Ruhr toluwar loirakó, ziyán óilde Allar kalam. 18 Pak-Ruhr bole hámica hárr dóilla dua edde fóriyat ókkol gorát táko; aar hé niyote furafuri sobór or sáańte seton táko edde Allar

tamám pak bonda ókkol olla dua gorát táko. **19**
Añr lla yó dua goijjó, zeéne zeñtté aní boiyan
gorí héñtte añré endilla lofzó ókkol diiya zah
ziín lói aní hímmot góri kúchóbor or gufoni
zahér gorí faijjum, **20** ziyán olla aní bon así de
hálot ot óu ezzon nomainda ísafe ham gorí.
Dua goríba de, aní híyan boiyan goitté eén
hímmot or sáañte gorí fari fán, zeddúr góri
añr ttu goríbar zorur. **21** Añr hálot keén asé
aar aní kii gorír híin tuáñra zano fán, Malik or
bútore asé de adorja bái edde biccácdar háadem
Tukikuse tuáñra re hárr kessú zanaidibo, **22**
zibá re aní tuáñrar hañse etollá diferáir, zeéne
tuáñra añárar baabute zano, aar yóggwa ye
zeéne tuáñrar dil ot tosolli déh. **23** Tuáñra
báiboináin dor uore Alla Baf or edde Malik Isá
Mosilhr torfóttu cánti, iman, edde muhábbot
nazil óuk. **24** Zetará añárar Malik Isá Mosih
re ofúrani muhábbote muhábbot goré, ítara
beggún or uore rahámot zari tákouk.

Filíppaiól

1 Añí Pául, añr fúañti Timóti yó asé. Añára óílam de Mosih Isár gulam. Filíppi cóor ot Mosihr bútore Allar ze pak bonda ókkol asé ítara beggún or hañse lekír; hére zomát or neta ókkol edde hádem ókkol óu gólaiya asé. **2** Tuáñrar uore añárár Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **3** Añí tuáñra re zetóbar yaad gorí, héto bar añañ Allar cíkur gorí, **4** aar tuáñra beggún olla gorí de hárr dua hámica kúcir sáaňte gorí, **5** kiyólla-hoile tuáñra toh foóila din ottu lótí kúchóbor fólar ham ot aij foijjonto córik asó. **6** Añr ttu yián ekin asé de ki, zibá ye tuáñrar bútore ze ekkán gom ham cúru goijjé Íba ye híyan ore Mosih Isá aibó de din foijjonto solai loizai furussat goríbo. **7** Tuáñra beggún or baabute héndilla kíyal rakón añañ lla tfsk, kiyólla-hoile tuáñra toh añañ dil ot asó, aar añañ bon táki yáh kúchóbor or sófai dí híyan or sóyi re sábut gorí, tuáñra beggún toh añañ fúañti Allar rahámot or bági. **8** Alla añañ gobá asé, Mosih Isár adore añañ ttu tuáñra beggún olla hoddúr furer. **9** Añí dua gorí de, tuáñrar muhábbot sóyi giyan edde hárr dóilla buddír sáaňte zetó éto bicí barát táke fán; **10** zeéne tuáñra ziín uttom híin forók gorí zano, aar Mosih aibó de din foijjonto pak edde behosúr táko, **11** Isá Mosihr duara forhésgarir gulagala ókkol aiyé de híin lói bórhaiya ói yore; zeéne Allar mohíma edde taarif ó. **12** Ó báiboináin ókkol, añañ ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór de ki, añañ uore ziín-zíín guzoijjé, híine kúchóbor zetó éto fólat modot goijjé, **13** zeén níki añañ Mosihr wasté bon así de híyan razmohól or tamám faáradar ókkole edde baki manúc beggúne zani faijjé. **14** Aar añañ bon or zoriya bicí zon imandár báiboináin dor ttu Malik or uore bóraca eddúr barígyoi zeén níki ítara no doorai kalam tobolik gorí bolla aró bicí hímmot faijé. **15** Becók, hodúne ricé edde zibbat or niyote Mosihr tobolik goré, montor hodúne bála niyote goré de yó asé. **16** Fisór gúne híyan muhábbote beh goré, kiyólla-hoile kúchóbor or sófai dí bolla añañ basílowa giyeh de híyan ítara zane. **17** Montor agor gúne Mosihr tobolik goré de ehélasir sáaňte no bólke nizor fáidar niyote; kiyólla-hoile ítara tåare de, añañ bon así de hére ítara añañ lla mosibot foida gorí faribó. **18** Tói kii óiye? Asól hotá óilde, bét

dóri óuk yáh sóyi niyote óuk, fotti mikká ttu de Mosihr tobolik éna ór; héto lla añañ kúci. Ói, aar kúci ówat tákiyum óu, **19** kiyólla-hoile añañ zani de, añañ uore ziín-zíín guzorer híin or notiza ísafé añañ hálas óiyum. Híyan tuáñrar duaye edde Isá Mosihr Ruhr modote beh óibo. **20** Añr ttu furafuri ekin edde acá asé de ki, añañ ttu honó kessút córminda ówa no foribó, bólke eén furafuri hímmot tákiyo zeén níki hámicar dóilla yala yó añañ gaar duara Mosihr mohíma zahér óibo, añañ zinda táki yáh mori. **21** Kiyólla-hoile añañ lla Mosih óilde zindigi, aar moot óilde laf. **22** Zodi añañ haiyaye zinda táki, añañ kimoti ham or meénnot ókkol gorí faijjum. Héto hon nán basítam añañ hoi no fari. **23** Añí duihárat faijjí: monehoór de, duniyai ttu zaigói Mosihr fúañti tákito, kiyólla-hoile híyan boóut beétor óibo; **24** montor tuáñrar wasté añañ haiyaye basi táka toh aró zorur. **25** Híyan or ekine añañ zani de, añañ basi táikkum aar tuáñra beggún or fúañti tákiyum, zeéne tuáñra iman ot baró aar híyan ot kúci táko. **26** Añí tuáñrar hére abar ailé, tuáñra ttu Mosih Isár bútore asé de borái añañ zoriya bicí hoile bicí barízayboi. **27** Siríf endilla goró, ki hoile, tuáñrar solasol ore Mosihr kúchóbor or laayek bano, zeéne añañ aái yore tuáñra re saái yáh gairházir táki, añañ zen tuáñrar baabute fúni de, tuáñra ek ruht máze mozbüt gorí týaiya asó aar kúchóbor ottu foida ó de iman olla ek mone milizúli bicí meénnot gorór. **28** Tuáñrar muhálef ókkol ore honó hálote no dooraiyó, ziyán óilde ítara lla hálak óibar ekkán nicán, lekin tuáñra lla nejat faibar, ze nejat óilde Allar torfóttu. **29** Kiyólla-hoile tuáñra re toh Mosihr wasté toóufik diiya giyéh de siríf Íbar uore iman aníbar no, bólke Íbar wasté duk fai bolla yó. **30** Héto lla tuáñra yó duk uúin foór ziín añañ faáilam de deikkíla aar yala yó fair de fúnor.

2 Héto lla, Mosihr ummot ísafé tuáñra ttu honó josba tákile, muhábbot or honó tosólli tákile, Pak-Ruhr honó taalukat tákile, aar honó ador edde rahám tákile, **2** endilla gorí añañ kúci fura goró: ek mon ói yore, ekí dóilla muhábbot rakí yore, zane ek ói yore, edde ekí kíyal rakí yore. **3** Nizor fáidar niyote yáh barík kúwalai bolla kessú no goijjó, bólke nirók ói oinno zon ore nizor túaro uttom báfiyo. **4** Siríf nizor fáida no saiyo, oinno zon or fáida yó saiyo. **5** Tuáñrar bútore e kíyal rakó ziyán Mosih Isá ttu yó accíl: **6** Íba toh Allar súrote accíl de óile yo, Allar

fúainnagiri re sibi dóri rakídito nó saá, 7 bólke hoilé yóggwa ttu tuáñra beggún ore saító kúb íba ye Nizoré háli gorífelail, gulam boni, insán monehoór, aar yóggwa ocúk ot fojjé de híyan ísafe zonom loi yore. 8 Íba ye insáni cokóle tuáñra fúinno de héttola yóggwa ferecanit asé. táki, moot foijjonto, hoító sailé, kúruc or uore 27 Bécok, yóggwa ocúke moron-moron óoil, more foijjonto fórmadar ói yore Nizoré niróc montor Alla ye yóggwar uore rahám goijjé; siríf goijjíl. 9 Hétolla bólui toh Alla ye yó Íba re bicí yóggwar uore no, bólke añr uore yó, zeéne añr uñsol tokkat tuillé, aar Íba re nam waán diiyé ttu ferecanir uore ferecani no téake. 28 Hétolla ziyán hárr nam or túaro doóñr, 10 zeéne Isá yóggwa re diferái bolla añr ttu aró bicí kíyal nam ot hárr kiyé añrú féla, hín asman ot tóuk óiye, zeéne tuáñra yóggwa re abar dekí kúci yáh zobin ot, yáh zobin or nise; 11 aar hárr ó, aar añr sintá yó home. 29 Hétolla yóggwa zobane zen Baf Allar mohíma ói bolla cíkar re Malik or ummot ísafe furafuri kúcir sáaňte goré de, Isá Mosih óilde Malik. 12 Hétolla, ó añr kobul goijjó, aar héndilla maincór izzot goijjó; adorja ókkol, zendilla tuáñra siríf añr cákkit 30 kiyólla-hoile yóggwa ye Mosihr ham or wasté no, bólke añr gairházirit hámica aró fórmadar moot or foñt ot óoil, aar tuáñrar torfóttu añr accíla, héndilla tuáñra yala doore edde hafanir lla ze hédmot homi accíl hín adai gorí bolla sáaňte nizor nejat or ham gorízo, 13 kiyólla- hoile tuáñrar bútore toh Alla ye éna ham gorér, tuáñra re íba ye kúci ó de erada fura goríbar mon edde amól dí bolla. 14 Hárr kessú cékayot sára edde torkatorki sára goijjó, 15 zeéne tuáñra behosúr edde maasum boni, e zobanar terá edde bááñra maincór dormiyan ot Allar dak sára fuain tóoro, zetarár mazé tuáñra duniyait serak or dóilla zoloór, 16 kiyólla-hoile tuáñra toh zindigir kalam ore mozbut or sáaňte dórí asó; héttola Mosihr waafesir din añí boráí gorí faijjum de, añí no behar duñijjí aar no behar meénnnot goijjí. 17 Fúno, zodi añr ttu tuáñrar iman or hédmot or edde kurbanir uore nizoré úddwa roc kurbanir dóilla dálidiya fore, toóu añí kúci aar tuáñra beggún or fúaňti kúci goijjum. 18 Tuáñra yó héndilla kúci ó, aar añr fúaňti kúci goró. 19 Añí acá gorí, Malik Isá ye sailé añí Timótí re tuáñrar hére hára diferáiyum, zeéne tuáñrar hóbor fúni añí yó tosólli fai. 20 Kiyólla- hoile añr ttu yóggwar dóilla ar kiyó nái, zee niki tuáñra lla ehélásir sáaňte sintabáfana goré. 21 Beggúne nizor gún ot beh lagi asé, Mosih Isár gún ot no. 22 Lekin Timótir kimot sábút óiye de híyan toh tuáñra zano, ki hoilé, fua ye zendilla baf or fúaňti meénnnot goré, héndilla yóggwa ye añr fúaňti kúchóbor fóla lla meénnnot goijjé. 23 Hétolla añí acá gorí, añr hálót kii óibo híyan zani faille mottor añí yóggwa re tuáñrar hére diferáiyum. 24 Aar añr ttu Malik or uore bóraca asé de ki, añí nize yó tuáñrar hére bicí hára aiccúm. 25 Lekin añr imandár bái Epaforoditus ore tuáñrar hére waafes diferáidon zoruri bouli báfir, zibá añr sáaňti ham-goróya edde sáaňti fóous, aar tuáñrar hóborgwa yó, zibá re añr zorurot ókkol fura gorí bolla diferáila. 26 Kiyólla-

3 Ahérit hooir, ó añr báiboináin ókkol, Malik or ummot de héttola kúci goró. Añr ttu ekí hotá lekíte duk no lage, kiyólla-hoile héndilla goillé tuáñra héfazot téake. 2 Kuñír ókkol ottu únciyar téakko, yáni hóraf ham-goróya uitára ttu zetará jisím hari-síri ázomi goré. 3 Kiyólla- hoile añrára éna asól ázomi goijjá manúc, zetará Allar Ruhr hédiyote ebaadot gorí, Mosih Isá re lói boráí gorí, aar jisím or uore honó bóraca no gorí, 4 zodi añí nizor ttu yó jisím or uore bóraca goríbar wajá asé de óile yo. Honókiye itar ttu jisím or uore bóraca goríbar wajá asé bólui téare de óile, añr ttu toh aró bicí asé: 5 añré añcto din ot din ázomi gorá gifyl; añí Boni Isáili, Binyamin or háandan ottu, añí Hibraníol or ézzon Hibrani. Córiyot amól gorár baabute hoilé, añí ézzon Féroci accílam; 6 jus tékar baabute hoilé, añí Mosihr zomát ore zulúm goittám; aar Córíyote forhésgar ówar baabute hoilé, añré nidak faa zayto. 7 Lekin ziín añr lla nofá accíl, yala hín ore Mosihr zoriya lussán bouli goni. 8 Aró hoító sailé, añí hárr kessú re lussán bouli goni de kiyólla-hoile Mosih Isá añr Malik ore zanat ódorbaára kimot asé, zibár zoriya niki añí hárr kessú lussán cóoiyi aar hín ore fúrari bouli goni, zeéne añí Mosih re fai, 9 aar añré íbar bútore faa zah, Córíyot amól goillé faa zah de héndilla nizor kucíc or forhésgarir zoriya no, bólke Mosihr uore iman aníle faa zah de forhésgarir zoriya, ze forhésgari Allar torfóttu iman or zoriya beh aiyé. 10 Añr ttu hé Mosih re, yáni íbar zinda ówar kudurut ore edde íbar dukkót híssa ówa re zainto monehoór, íbar moot or nomunaye mori-mori; 11 zeéne

honó bote añí mora ttu zinda ówar héddur goró. Malik hára aiyér. **6** Honó kessúr sinta fojjonto yó foñísi. **12** Endilla no de ki, añí no goijjó, bólke hárr hálót ot dua edde fóriyat híyan furafuri faiféla yi yáh añí furafuri sóyi or duara cükuriyar sáañte tuáñrar aros ókkol óigiyigoi, montor añí waán dórifelai bolla beh Alla re zanaiyó. **7** Baade Allar cánti, ziyán buzí duñrat así ziyán or niyote Mosih Isá ye añré farar furafuri baáre, híyan tuáñrar dil edde dórifelaiye. **13** Báiboináin ókkol, añí nizoré nize kíyal ore Mosih Isá usílaye héfazot rakíbo. **8** híyan aijjó dórifelaiyi bouli no tåari, lekin añí Ahérít hoóir, ó báiboináin ókkol, ziín hárnsa, ziín ekkán gorí de híyan óilde: fisé ziín asé hín izzotdár, ziín sóyi, ziín pak, ziín cündor, ziín ore foóraifelai muúntu ziín asé hín or hére namdár, yáni ziín uttom aar taarif or laayek foónsibar kucíc. **14** Añí monzil-moksót or uzu asé, tuáñrar kíyal hín or híkka beh rakó. **9** duñrat así de, Mosih Isár duara asman or uzu Tuáñra aña ttu ziín cíkko, hásil goijjó, fúinno, Allar ze ðak asé, boccíc ísafe yíba hásil gorí edde deikkó, hín ore amól goró, gói cánti dooya bolla. **15** Hétolla, añára zetará balok así, añára Alla tuáñrar fúañti-fúañti tákibo. **10** Añí Malik beggún ottu hé kíyal rakár zorur. Aar zodi honó or bútore bicí kúci, kiyólla-hoile yala boóut kessút tuáñra ttu oinno ñoilla kíyal táké, Alla din baade tuáñra ttu aña lla sintabáfani abar ye tuáñra re híyan óu zahér goríbo. **16** Zeén zari óiye; becók tuáñra ttu age yó accíl, montor óibo óuk, añára zeddúr ot foóñccigoi héddur daháíbar mouka nu accíl deh. **11** Añí híyan or mutafek zindigi haçai. **17** Báiboináin ókkol, muútac ot fori hoóir de no, kiyólla-hoile añí toh tuáñra beggúne aña ñoilla góri solat tákó, aar ze honó hálót ot kúci táká cíkki. **12** Añí hom táká uitárá híkka díyan diyo zetará añára ttu tuáñra keén de yó zani, aar beec táká keén de yó zani. deikkó de hé nomuna mozín sole. **18** Kiyólla- Añí hárr mikká edde hárr hálót ot kúci táká hoile añí toh tuáñra re yán boóut bar hoóilam, gufoni cíkki, bóra feçot óuk yáh hálí ferot, beec aar yala hañdi-hañdi yó hoóir, endilla boóut tákát óuk yáh muútac ot. **13** Añí hárr kessú Ubár zon asé zetará Mosihr kúruc or ducon or ñoilla duara gorí fari zibá ye níki aña bol dee. **14** Toóu góri sole; **19** Itarar tokdír ot borbadí asé, itarar gom óiye, tuáñra aña mosibot ot córik óiye. Kúda óilde nizor fej, itara nizor ttu córom laga **15** Ó Filíppaiól, tuáñra nize de zano, foóílabar foitto de hín lói fohórai goré, itara duniyaibi tuáñrar hañse kúchóbor tobolik gorí zeñtté añí gún or híkka beh mon deh. **20** Montor añaarar Makedóniya ttu giílamboi, héñtne siríf tuáñra nagorita óilde asman ot, zentú añára éggwa bade ar honó zomáte aña llói lenden gorát cámil Nejatdoya yáni Malik Isá Mosihr aibár bici azzur nó. **16** Tuáñra de Tisólonikat úddwa aña zorurot sáañte entezar ot así, **21** zibá ye níki añaarar ókkol fura gorí bolla hoek bar modot foónsaila. niróc haiya re ïbar mohíma ola gaar ñoilla ói bolla bodolifélaibó; híyan oh taakot estemal gorí goríbo ziyán lói ïba ye hárr kessú re úddwa Nizor kobzat goríselai fare.

4 Hétolla hoóir, ó aña adorja báiboináin ókkol, tuáñra zetará re aña ttu saító kúb monehoór, zetará aña kúci edde matár tas, tuáñra héndilla soli Malik or bútore mozbut tákó, ó adorja ókkol. **2** Añí Yuwádiya re yó aros gorí aar Suntoki re yó aros gorí, Malik or bútore tuáñrar mon ek ñoilla goró. **3** Aar, ó aña asól sáañti, añí tuáñre yó aros gorí, hé mayafuain nún ore híyan ot modot goró, kiyólla-hoile itara toh kúchóbor fóli bolla Kelemen edde aña oinno sáañti ham-goróya ókkol lói ciò aña fúañti bici meénnnot ókkol goijjé, zetará beggún or nam zindigir-kitab ot asé. **4** Malik or bútore hámica kúci tákó; añí abar hoóir, kúci tákó. **5** Tuáñrar cídayi tamám manúc ókkol or hañse zahér

Kolóciól

1 Añí Pául, Allar moncá mozin Mosih Isár éggwa sáhabí. Añí fúañti añárar bái Timóti yó asé. **2** Kolóciya cíor ot Mosihr bútore Allar ze pak bonda ókkol asé, hé imandár báiboinán ítarar hañse lekír: Tuáñrar uore añárar Baf Allar torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **3** Añára hámica tuáñra lla dua goríbarcot, añárar Malik Isá Mosihr Baf Alla re cükuriya gorí, **4** kiyólla-hoilé añára fúinni de, tuáñra ttu Mosih Isár uore iman asé aar tuáñra Allar pak bonda beggún ore muhábbot goró, **5** waán or acáye ziyán tuáñra lla asman ot héfazot raká gíyeh. Híyan or baabute tuáñra yaar age sóiyi kalam ot fúinnila, yáni oh kúchóbore ot **6** ziyán tuáñrar hañse foónicce. Hé kúchóbore fura duniyait gulagala ókkol dórar edde zetó éto fólat asé, zendilla tuáñrar hañse yó oh din lóti dórar ze din tuáñra híyan fúinno aar Allar rahámot ore sóiyigori buzí faijjó. **7** Hé kúchóbore ore tuáñra añárar adorja sáañti gulam Epaferas ottu cíkkila, zibá Mosihr ézzon biccácdar háadem ísafe añárar bodol tuáñrar hédmot gorér. **8** Yóggwa ye añára re tuáñrar muhábbot or baabute zanaiyé, ziyán Pak-Ruh ye tuáñrar dil ot foida goijjé. **9** Hétolla bouli añára híin fúinni lóti tuáñra lla dua gorá bon gorí nó felai. Añára magi de, tuáñra ruúhanir tamám giyane edde buddíye Allar moncár zankari loi furaia óizogoi fán, **10** zeéne tuáñra Malik or laayek soli fba re hárr mikká ttu kúci goró, yáni tuáñra zen fottí gom ham ot fól ó, Alla re zetó éto sinó, **11** furafuri sobór edde bordac táki bolla Íbar mohíma ola kudurut fura bole mozbut ó, edde kúcir sáañte **12** Baf or cíkur goró, Zibá ye añára re nur ot asé de pak bonda ókkol or míras or bági óíbar kaabel banaiyé. **13** Íba ye toh añára re andár or hókumot ottu rehái gorí Nizor adorja Fuar raijot fargaráifelaiye, **14** ze Fuar duara añára rehái faiyí, yáni gunár maf faiyí. **15** Hé Fua óilde noirahar Allar súrot; Íba ebbe age lóti asé aar Íbar tokka tamám mohóluk ókkol or uore. **16** Kiyólla-hoilé asman ot edde zobin ot ziín dahá zah de asé aar ziín dahá no zah de asé, beggún Íbar duara beh foida óiye, híin raastri óuk yáh kémota, hókumot óuk yáh adíkar; hárr kessú Íbar duara Íba lla beh foida gorá gíyeh. **17** Íba hárr kessúr age lóti asé, aar hárr kessú Íba ye beh tñikai raké. **18** Íba óilde gaar matá, yáni

zomát or; Íba óilde cúru aar mora ttu zinda gorá gíyeh de foóila zon, zeéne hárr kessút Íbar tokka uore ó. **19** Kiyólla-hoilé Baf ottu fosón laiggé de, Nizor fura kúdayi Íbar bútore táka, **20** aar Íba ye kúruc or uore bácaíye de lou wór usílaye cánti aní yore Íbar duara hárr kessú re Nizor lloí bonaifélai bolla; híin zobin or gún óuk yáh asman or gún. **21** Tuáñra toh ek hale Alla ttu duré accíla aar nizor bura ham edde báfanir zoriya Íbar ducon accíla, **22** montor yala Íba ye Nizor Fuar insáni haiyar moot or usílaye tuáñra re Nizor lloí bonaifélaiye, tuáñra re Nizor muúntu pak, behosúr, edde honó dak sára házir gorí bolla— **23** zodi tuáñra iman ot mozbut buniyadir sáañte dorógori lagi táko, aar acá waán ottu lori no zogói ziyán fúinno de kúchóbore ottu faiyó. Hé kúchóbore toh asman or nisor tamám mohóluk ókkol or hañse tobolik gorá gíyeh; añí Pául híyan or háadem óiyi. **24** Añí tuáñrar wasté duk ókkol fair de híyan ot kúci, aar Mosihr ze duk-mosibot ókkol Íbar gaa lla, yáni zomát olla baki asé híin añr gaat loi fura gorí. **25** Allar diiya zimmadari mozin añí tuáñrar fáida lla hé zomát or háadem óiyi, tuáñrar hañse Allar kalam furafurir sáañte tobolik gorí bolla, **26** yáni gufoni waán ore, ziyán guzorigiyói de tamám zobana edde nosól ókkol ottu lukai raká gýl, montor yala Íbar pak bonda ókkol or hañse zahér gorá gíyeh. (aiõn g165) **27** Alla ttu ítara re zanaidito monehoiyé de, Beyohúdi ókkol or hañse hé gufoni híyan or mohíma hotó doóñr. Hé gufoni óilde, Mosih tuáñrar bútore asé, ziyán óilde mohímar bági óíbar acá. **28** Añára fottíkiyo re fura giyane úñciyari dí edde taalim di yore tobolik goríde óilde Íbar baabute, zeéne fottíkiyo re añára Mosihr bútore furafuri balok hálote Allar muúntu házir gorí fari. **29** Hé niyote añí zan-foran di meénnöt gorí, Mosihr oh kudurut or bole ze kudurut añr bútore zuresüre ham gorér.

2 Añí ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór de ki, añí tuáñra lla, Laudíkiyat asé de ítara lla, edde zetará añré muk dehá nó deké ítara beggún olla hotó bicí meénnöt gorí, **2** zeéne ítara muhábbote ek óizai nizor dil ot josba faa, aar furafuri buzár ttu ze furafuri fakkayi foida ó híyan or tamám dón hásil goré. Tói ítara Allar gufoni zanibó, yáni Mosih re siníbo, **3** Zibár bútore níki giyan edde buddír tamám dón ókkol lukaiya asé. **4** Añí híyan etollá hoóír, zeéne

tuáñra re honókiye mirá-mirá hotá ókkol hoói zurazuijja táki Allar baráyié baré. 20 Tuáñra de díka dí no fare. 5 Kiyólla-hoile añi tuáñrar duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol ottu hañse jisím or sáaňte házir nái de óile yo, ruhr Mosihr fúaňti morigiyógoi, tói tuáñra aijjó kiyá sáaňte así. Tuáñrar tük solasol edde Mosihr dunyaibir dóilla góri híyan or niyom-kaanune uore tuáñrar iman or mozbuti dekí añr ttu soloór, hoító sailé, 21 “Yián no dóriyo! Waán bicí kúci lager. 6 Hétolla, tuáñra zehón Mosihr na háiyo! Yián no súniyo!” 22 Híin asé de óilde Isá re Malik de kobul goijjó, tói Íba llói lagí siz uúin beggún olla zíñ estemal goitté-goitté taki solo, 7 Íbar bútore mozbut cíñyor gasái borbad óizaybar asé; hín óilde siríf insán or edde Íbar uore boni uýí yore, aar tuáñra re cíka hókum edde taalim ókkol. 23 Becók niyom híine gíyeh de héndilla góri iman ot mozbut taki yore zettót ítarar banaiya ebaadot or torika, misá edde hámica cükuriya gorí yore. 8 Úñciyar, nirók kúwala, edde nizor gaa re dab ot raká honókiye tuáñra re insán or banaiya taalime cíka, hín saité guyane bóra, montor jisím or edde behar dúkabazi lói cíkar gorífelai no fare azzu ókkol bon gorí bolla híine honó fáida no fán, zíñ aiyé de óilde insán or rosóm ókkol ottu deh.

edde duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol ottu; Mosihr torfóttu no. 9 Kiyólla-hoile fura illayi Íbar haiyar bútore téke, 10 aar Íbar bútore tuáñra re furussat gorá gíyeh. Íba óilde hárr hókumot-goróya edde adikari ókkol or matá. 11 Íbar bútore tuáñra re ázomi yó gorá gíyeh; hé ázomi híyan honó áte gorá gíyeh de no, bólke Mosihr Nize beh goijjé, ziyán óilde jisím or uore guná ola fítotor or ze hókumot accíl, hé hókumot ottu tuáñra re azad goijjé. 12 Kiyólla-hoile báptísmalone tuáñra re Mosihr fúaňti dohón gorífela gíyeh, aar Zibá ye Íba re mora ttu zinda goijjé hé Allar kudurut or uore iman anóne tuáñra re híyan or duara Íbar fúaňti zinda gorá yó gíyeh. 13 Zeñtté tuáñra nizor gunáye edde jisím or be-ázomi hálote mora accíla, Alla ye toh tuáñra re Mosihr fúaňti zinda goijjé, añárar tamám guná-háta ókkol maf gorídi yore, 14 edde añárar ulða ze dolil ókkol accíl hín or dabi-dawa ókkol beggún baatel gorífelai yore. Íba ye hé dolil ore kúruc ot zoloí mari dur gorífelaiye. 15 Íba ye hókumot-goróya ókkol ore edde adikari ókkol ore kémota sára gorífelaiye, aar ítara ttu ziti yore beggún or muúntu ítara re córminda goijjé. 16 Hétolla honókiye tuáñra re hána-finar, honó id or, oñiccár, yáh ebaadot-or-din or baabute hosúri no douk. 17 Kiyólla-hoile hín toh siríf muúntu aibó de hín or sába éna, montor asóliyot toh Mosihr hañse éna asé. 18 Saiyó, zetará misá nirók kúwala re edde firista ókkol or ebaadot gorá re fosón goré, ítara honókiye tuáñra re boccíc ottu maárum gorífelai no fare fán. Héndilla manúc ítara dunyaibi demake hánnak fúlizai, deikké de hín or doóñr-doóñr gof mare. 19 Ítara matá re mozbut or sáaňte dóri nó raké, zibá ttu modot looi gaa guňra girá edde rogtana loi

3 Hétolla, tuáñra re zettót Mosihr fúaňti zinda gorá gíyeh, tuáñra uúin or talac ot téko zíñ asman ot asé, zeré Mosihr Allar den dák ottu boírá asé. 2 Tuáñrar kíyal asmani gún or uzu rakó, dunyaibi gún or uzu no. 3 Kiyólla-hoile tuáñra toh morigiyógoi, aar tuáñrar zindigi Mosihr fúaňti Allar hañse lukaiya asé. 4 Zeñtté Mosihr, Zibá óilde añárar zindigi, zahér óibo, héñtte tuáñra yó Íbar fúaňti mohímar sáaňte zahér óiba. 5 Hétolla, tuáñra nizor dunyaibi fítotor ókkol ore marifélo, zendilla nikí, zenákari, nafaki, kukýal, bura moncá, edde lalsí ziyán óilde mutti fuñza loi borabor. 6 Kiyólla-hoile nafórman ókkol or uore Allar gozzob toh hín or zoriya éna aiyér, 7 zíñ ot tuáñra yó ek hale soillíla, zeñtté nikí tuáñra hín mozin zindigi haraáila. 8 Lekin yala tuáñra ttu iín beggún óu dur gorífelo: guccá, rak, duconni, bodnami, edde muk ottu bereijja hotá ókkol. 9 Ezzon ore ezzone misá hotá no hoiyó, kiyólla-hoile tuáñra toh nizor furana fítotor ore híyan or hórkot cío kúli félaidiyo, 10 aar noya fítotor ore fiñdífelaiyo, ziyán ore híyan or Banir súrot mozin noya gorá zát asé, zeéne tuáñra Íba re furafurir sáaňte zano. 11 Híyan ot Beyohúdi edde Yohúdir bútore, ázomi goijjá edde be-ázomi goijjár bútore, bidecóitta, gañiya, gulam, edde begulam or bútore honó forók nái, montor Mosihr beh hárr kessú, aar Íba beggún or bútore asé. 12 Hétolla, tuáñra zettót Allar baiccá, pak edde adorbon ókkol, tuáñra fetfurani, meérbani, niróci, cídayi, edde sobór lói nizor dil ore háñzo. 13 Ezzon or bór ezzone cío, aar honókiyo ttu honókiyor ulða cékayot takié maf gorídi; Malike zendilla tuáñra re maf gorídiye héndilla tuáñra ttu yó maf gorídiyar

zuror. **14** Híin beggún or fúañti-fúañti muhábbot Malik or ham-goróya, yóggwa ye añr hóbor lói yó háñzo, ziýán óilde furafuri ektofákir ban. beggún tuáñra re zanaibó. **8** Añí yóggwa re **15** Mosihr cánti re tuáñrar dil ot hókumot goittó tuáñrar hañse etollá beh díferáir, zeéne tuáñra dóh, kiyólla-hoile tuáñra re hé cántit ek gaa ói añárar hálót ókkol zano aar yóggwa ye tuáñrar bolla éna ñaha giyéh; aar cükuriya gorát táko. dil ot josba deh. **9** Yóggwar fúañti imandár **16** Tuáñrar dil ot Mosihr kalam ore furafurir edde adorja bái Onesímos ore yó díferáir, zibá sáañte tákito dóh, tamám giyane ezzon ore tuáñrar búttott ekzon. Ítara tuáñra re egré kii-ezzone taalim di yore edde nosiyot gorí yore, kii ór beggún zanaidibo. **10** Añr fúañti ziyól aar nizor dil ot cükuriyar niyot rakí Allar hañse ot asé de Aristarkuse tuáñra re sólam zanar, Zobur Córif or kawali, seér, edde ruúhanir gozól aar Bárñabas or sañsato bái Markuse yó zanar, ókkol gaái yore. **17** Tuáñra ziín hoibá hoó aar zibár baabute tuáñra endilla hókum faiyó de ki, ziín goríba goró, hárr tessú Malík Isár name yóggwa tuáñrar hére ailé, estekbal goijjó. **11** beh goijjó, aar héntte Íbar usílaye Baf Allar Héndilla, Isá zibá re Yustus ñake, yóggwa ye cükur óu goijjó. **18** Bouwáin ókkol, tuáñra nizoré tuáñra re sólam zanar. Yohúdi ókkol or búttott nizor-nizor hócom or hañse gosáido, kiyólla- añr fúañti Allar raijjo lla ham-goróya óilde siríf hoile Malik or bútore híyan tñk ham. **19** Hócom ítara; ítara óilde añr tosólli. **20** Mosihr Isár gulam ókkol, tuáñra nizor-nizor bou wóre muhábbot Epafaras, zibá tuáñrar búttott ekzon, yóggwa goró; ítara lla tita no óiyo. **20** Fuain ókkol, ye tuáñra re sólam zanar; yóggwa ye tuáñra hárr tessútuáñrar bafmaar hotábattara mano, lla hámica dilmón di dua goré, zeéne tuáñra kiyólla-hoile híyané Malík kúci ó. **21** Bafáin, balok ói edde furafuri fakkár sáañte Allar fura nizor fuain dore no zalaiyó, zeéne ítarar dil moncár uore mozbut gori tíyai táko. **13** Yóggwar no báñge. **22** Gulam ókkol, hárr tessútuáñrar baabute añí hoóí faijjum de ki, yóggwa ttu duniyaibi girós ókkol or hotábattara mano, tuáñra lla, aar Laudíkiyat edde Hiyerapolis ot maincóré kúci goróya ókkol or dóilla dahái asé de ítara lla kúb sintabáfana asé. **14** Adorja bolla no, bólke Malík or ñoor rakí dil or ehélasir ñakçor Lukáse tuáñra re sólam zanar, héndilla sáañte héndilla goró. **23** Tuáñra ziín goró híin Démase yó zanar. **15** Laudíkiyat asé de imandár endilla fura dilmón di goró, zeén níki Malík báiboináin dore, aar Numfa re edde híbar górla beh gorór, insán olla no. **24** Tuáñra toh ot zoma ó de zomát ore añr sólam diyo. **16** zano, tuáñra Malík or torfóttu miras boccíc Ceñrí yián tuáñrar hañse telawot goijjá óile, faiba. Kiyólla-hoile tuáñra toh Malík Mosihr Laudíkiól or zomát or hañse yó telawot gorá éna hédmot gorór. **25** Kiyólla-hoile zee niki bura báyo, aar Laudíkiya ttu añr ze ceñrí gán aibó, ham goré íte nize goijjé de hé bura ham or tuáñra híyan óu telawot goríyo. **17** Arkipus ore notiza faibo, hére honó ektorfia nái.

4 Girós ókkol, tuáñrar gulam ókkol ore insáf edde hók adai goijjó; tuáñra toh zano, asman ot tuáñrar óu eggwá Girós asé. **2** Tuáñra úñciyare edde cükuriyar sáañte dua gorát lagi táko, **3** aar fúañti-fúañti añára lla yó dua goríba de, Alla ye añára lla kalam boiyan goríbar duwar kúle fán, zeéne añára Mosihr gufonir baabute tobolik gorí fari, ziýán olla bouli añí bon así, **4** aró goríba de, añí híyan endilla sáfsáf góri boiyan gorí fari fán zendilla añí ttu gorár zorur. **5** Honó eggwá mouka no hárái, torikar baárgwa manúc lói demak hárái soliyó. **6** Hámica tuáñrar hotábattarat nun diiyé fán moza tákar zorur, zeéne tuáñra haré hondilla gori zuwab diya foribó de zano. **7** Añr baabute hoító sailé, añárar adorja bái Tukikus, zibá ézzon biccácdar háadem aar añárar fúañti

hoibá de, “Malík or hédmot gorí bolla tuáñre ze zimma diiya giyéh, híyan furafuri adai gorí bolla saiýó.” **18** Añí Páule nizor áte e sólam lekfr. Añí bon así de híyan no foóraiyo. Tuáñrar uore rahámot zari tákouk.

1 Tisóloniól

1 Añí Pául, añař fúaňti Sſlwanus edde Timóti yó asé. **2** Añára tuáñra re añárar duat mazé yaad rakí tuáñra beggún olla Alla re hámica cükuriya gorí. **3** Tuáñra imane goijjó de ham ore, muhábboe goijjó de meénnnot ore, edde añárar Malik Isá Mosihr uore acá rakí asé de sobór ore Baf Allar muúntu dua goríbarcot añára nitti monet rakí; **4** kiyólla-hoile, ó báiboinán ókkol, Allar adorbon ókkol, añára zani, ñba ye tuáñra re basíloye. **5** Kiyólla-hoile añára toh tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goijjí de siríf hotáye no, bólke kudurute, Pak-Ruhr bole, edde furafuri ekin or sáaňte yó. Tuáñra toh zano, añára tuáñrar fúaňti tákite tuáñrar wasté hondilla gori zindigi haraálam. **6** Tuáñra doóñr mosibot ot úddwa, Pak-Ruhr diiya kúciye añárar boiyan kobul gorí añárar edde Malik or nomuna mozin zindigi haraáila. **7** Híyan lói tuáñra Makedóniya edde Akaya elakar tamám imandár ókkol olla nomuna bonigiyógoi. **8** Tuáñrar héntu Malik or kalam siríf Makedóniyat edde Akayat fóligiyoi de no, bólke tuáñra ttu Allar uore asé de iman or hóbör hárr zagat eén fóligiyoi, añára ttu híyan or baabute honó kessú howá no fore. **9** Kiyólla-hoile añára tuáñrar hére aiccílam de híyalá tuáñra añára re hondilla gori kobul goijjíla de, aar tuáñra keéngori mutti fuñza bad di Allaruzu fíri aái zinda edde sóiyi Allar hédmot gorát asó de, híin manúc ókkole nize añára re hoó, **10** ítara yián óu hoó de ki, tuáñra Allar Fua asman ottu aibár entezar ot asó, zibá re ñba ye mora ttu zinda goijjé, yáni Isá re, zibá ye añára re aibó de gozzob ottu basaibó.

2 Báiboinán ókkol, tuáñra toh zano, añára tuáñrar hére aiccílam de híyan behar nó óiyo. **2** Tuáñra yián óu zano de ki, yaar age añára Filíppi cóor ot duk faálam edde beizzoti óílam. Montor bicí bazá ókkol tákile yo, Allar torfóttu hímmot fai yore añára tuáñrar hañse Allar kúchóbor boiyan goijjí. **3** Kiyólla-hoile añára gorí de nosíyot toh honó gollot taalim ottu no, honó nafak yáh férokbazir niyote yó no. **4** Bólke Alla ye zendilla añára re laayek báfi kúchóbor or zimma diiyé, añára siríf hé mozin beh boiyan gorí. Insán ore kúci goríbar niyote no, bólke añárar dil zasai goré de hé Alla re kúci goríbar niyote. **5** Tuáñra toh zano, añára honódin honókiyor hañse tuládiya hotá hoiyí de

nái, aar lalós or niyote honó bahána diyí de yó nái. Alla gobá asé. **6** Añára honó insán ottu izzot faito yó saiyí de nái, tuáñra ttu yó nó saái aar oinno kiyó ttu yó nó saái. Háleke Mosihr sáhabí ísafe añára saitám bóuli tuáñra ttu dabi gorí faittam. **7** Montor tuáñrar dormiyan ot añára endilla cída ói tákikilam, zendilla gori maa ye nizor fuain dore fale. **8** Añára tuáñra re bicí ador gorí de hé tolla añára tuáñrar hañse cídu Allar kúchóbor tobolik goittó kúci accílam de no, bólke nizor zan dito yó kúci accílam, kiyólla-hoile tuáñra toh añárar kúb adorja óigiyogoi. **9** Báiboinán ókkol, tuáñra ttu toh añárar duk edde meénnnot ókkol yaad asé, ki hoile, tuáñra re Allar kúchóbor tobolik goríbar fúaňti-fúaňti añára dine raite ham óu goijjí, zeéne tuáñra honókiyor hañse añára zulap ói no zaygói. **10** Tuáñra yó gobá asó aar Alla yó gobá asé de ki, tuáñra imandár ókkol lói añárar solasol hotó pak, sóiyi, edde behosúr accíl. **11** Tuáñra toh zano, bafe nizor fuain dore goré de héndilla góri tuáñra fottíkiyo re añára nosíyot goijjílam, tosólli dílam edde buz dilám de ki, **12** tuáñra Alla kúci ó de héndilla góri solo, zibá ye tuáñra re Nizor raijor edde mohímar bági ói bolla ñaker. **13** Añára etollá yó lagatar Allar cíkur gorí, kiyólla-hoile zeñtté tuáñra añárar boiyan fúni Allar kalam kobul goijjí, héñtte tuáñra híin insán or no bólke asóle zendilla héndilla ísafe kobul goijjí, yáni Allar kalam ísafe. Híine tuáñra imandár ókkol or bútore ham gorát asé. **14** Báiboinán ókkol, tuáñrar hálót toh Allar zomát uúin or díolla ziín Yohúdiya elakat Mosih Isár bútore asé. Kiyólla-hoile tuáñra yó de nizor koum ottu undilla zulúm faiyó zendilla ítara nizor koum Yohúdi ókkol ottu faáil, **15** zetará Malik Isá re yó marifélail, nobi ókkol ore yó marifélail, aar añárar uore yó zulúm goijjé. Hétolla ítara re Alla ye fosón no goré; ítara manúc beggún ore duconni goré. **16** Beyohúdi ókkole nejat faibo bouli ítara añára re tarár hañse tobolik no goittó maná goré. Héndilla góri ítara hámica nizor guná lói gunár címa foijjonto foóñisegai. Ítarar uore gozzob furafuri aáigiyoi. **17** Montor, ó báiboinán ókkol, añára re zehón tuáñrar hañsóttu kessú ɣaim olla alok gorífela gýyeh, háleke jisím duré óile yo añárar dil tuáñrar fúaňti asé, añára tuáñrar muk dekí bolla doóñr azzur sáaňte bicí kucí goijjí. **18** Kiyólla-hoile añára ttu tuáñrar hañse aító monehoiyé. Háasgori añí Páule barbár

kucíc goijjílam, montor Cóitane añára re bazá díye. **19** Añárar Malik Isá zeñté aibó héñtte Íbar muúntu añárar acá, kúci edde fohórair tas hontará? Híin tuáñra no né? **20** Becók, tuáñra óilade añárar fohórai, aar tuáñra óilade añárar kúci.

3 Baade añára zettót ar bordac gorí no farir, añára Aten cóor ot ekéla tásaiza gom óibo de báfi **2** añárar bái Timóti re diferáiyi, zibá añárar fúañti Mosihr kúchóbor tobolik gorí Allar ham goré. Añára yóggwa re diferáiyi de tuáñra re mozbut gorí bolla, aar tuáñrar iman or baabute tuáñra re josba di bolla, **3** zeéne e mosibot íín or zoriya honókiye fissá no zoogói. Tuáñra nize toh zano, añára re híin olla beh tík gorá gíyeh. **4** Kiyólla-hoile añára tuáñrar fúañti tákite tuáñra re age lóti howát accílam de ki, añárar uore zulúm óibo. Aar tuáñra zano, borabor héndilla óiye yó. **5** Hétolla bóuli añí zettót ar bordac gorí no farir, añí tuáñrar iman or hálot saító diferáiyi deh; kiyólla-hoile añr ttu dñor accíl de, óitofare Ibilíce tuáñra re dúka díye aar añárar meénnnot befózul óigiyoi. **6** Montor ehón Timóti tuáñrar héntu añárar hañisé waafes aiccé, aar aái tuáñrar iman or edde muhábbot or bála hóbor zanayié. Yóggwa ye hoiyé de, tuáñra añára re hámica bála báfo, aar tuáñra ttu añára re dekító eddúr azzu lager zeddúr añára ttu yó tuáñra re dekító azzu lager. **7** Hétolla, ó báiboináin ókkol, añárar tamám ferecanit edde mosibot ot mazé yó tuáñrar imane añára tosólli faiyí. **8** Yala añára noya zindigi faiyí fán lager, kiyólla-hoile tuáñra Malik or hañse mozbut asó. **9** Tuáñrar zoriya Allar muúntu añára ttu ze dñoñr kúci asé, híyan olla Alla re keéngori cükuriya goittám añára no zani. **10** Añára raite dine fura dilmon di dua gorí de, añára tuáñrar muk dekí fari fán, aar tuáñrar iman or homi ókkol fura gorí fari fán. **11** Añárar Alla Baf Nize edde añárar Malik Isá ye añára tuáñrar hére aibár rasta gorídouk. **12** Malike goróuk, zendilla añárar muhábbot tuáñra lla baái fore, héndilla tuáñrar muhábbot óu zen ezzon ottu ezzon olla edde tamám manúc ókkol olla bicí ói baái fore, **13** zeéne Íba ye tuáñrar dil ore mozbut goríde, zeéne añárar Malik Isá Nizor pak bonda beggún ore fúañti looi aibó de híyala tuáñra añárar Baf Allar muúntu behosúr edde pak tóoro.

4 Ó báiboináin ókkol, ahéri hotá óilde, tuáñra de añára ttu cíkko, Alla re kúci goitté hondilla solar zorur deh, aar becók tuáñra héndilla soloór óu. Toóu tuáñra re añára Malik Isár name becábicí aros gorí, tuáñra héndilla góri aró solat táko. **2** Kiyólla-hoile tuáñra toh zano, Malik Isár diiya adíkare añára tuáñra re kii-kii hókum ókkol diyí. **3** Alla ye saá de, tuáñra pak ó; yáni hárr dóilla zená ttu duré táko; **4** aar fottíkiye nizor-nizor gaa re pak edde izzot or sáaante sóoñli rakí zano, **5** jisím or azzu mozin soli no, zendilla Alla re no siné de Beyohúdi ókkole goré. **6** Aró saá de ki, hé mosóla lói honókiye honó imandár bái or hóti no goróuk aar yóggwa ttu fáida no tulóuk, kiyólla-hoile Malike híin goré de ítara re sáñza dñbo. Añára híin tuáñra re yaar age lóti hooídiyi aar horagori únciyari diyí. **7** Kiyólla-hoile Alla ye toh añára re nafak solasol olla ɏaikké de no, bólke pak solasol olla. **8** Hétolla, zee niki hé cíkka re inkar goré íte insán ore inkar goijjé de no, bólke Alla re goijjé deh, zibá ye tuáñra re Nizor Pak-Ruh diyí. **9** Báiyali muhábbot or baabute tuáñrar hañse lekíbar honó zorur nái, kiyólla-hoile Alla ye toh tuáñra re ezzon ore ezzone muhábbot goittó cíkaiye. **10** Aar becók, tuáñra toh fura Makedóniyat asé de imandár báiboináin beggún or hañse híyan adai goró. Toóu, ó báiboináin ókkol, añára tuáñra re aros gorí, tuáñra ítara re aró bicí muhábbot goró. **11** Añára tuáñra re hoílam de héndilla, tuáñra cántir zindigi harai bolla, ar ezzon or gún ot nak gómai no di bolla, edde nizor áte meénnnot gorí bolla niyot bano. **12** Tói tuáñra baárgwa maincór ttu kodor faiba aar tuáñra honó muútac ot no foribá. **13** Ó báiboináin ókkol, añára no saái tuáñra moot or gún ot foijjé de ítarar baabute azanaiya táko, zeéne tuáñrar dil uitarár dóilla ferecanit no zetará ttu acá nái. **14** Añára zettót Isá moiijíl aar abar zinda óiye de biccác gorí, tíi añára yíán óu biccác gorí de ki, Íbar fúañti Alla ye uitará re yó loizaybói zetará hé Isár uore iman aní moot or gún ot foijjé. **15** Malik or kalam mozin añára tuáñra re hoíir, añára zetará Malik nú aiyé foijjonto zinda basi tákiyum, añára moot or gún ot foijjé de ítarar agor ttu zaigói no faijjum. **16** Kiyólla-hoile Malik Nize toh dñoñr abase hókum dñbar fúañti-fúañti asman ottu lami aibó; héñtíte boro fíristar abas fúna zaybo aar Allar cíañ mata zaybo. Hé októ, age uitará zinda óibo zetará Mosihr ummot boni

moriglgoi. 17 Yárbaade, añára zetará zinda basi táikko, 17 nitti dua goijjó, 18 hárr hálót ot Alla re táikkum, añára re yó ítarar fúañti asman ot cükuriya goijjó, kiyólla-hoile Mosih Isár bútore Malik loi mili bolla miyúlar uore tulífela zaybo. tuáñra lla Allar moncá óilde híyan. 19 Pak-Ruh Tói añára hámica Malik or fúañti óiyum. 18 re nifái no félaiyo. 20 Aar nobi ísafe Allar kalam Hétolla, hotá iín hoíi ezzon ore ezzone tosólli boiyan goré de hín hékarot no goijjó, 21 bólke hárr kessú tahákit goijjó; ziýán gom híyan dóri táikko; 22 aar hárr dóilla burai ttu duré táikko.

5 Ó báiboináin ókkol, hín hon zobanat óibo aar hon októt óibo, hín tuáñrar hañse lekíbar zorur nái. 2 Kiyólla-hoile tuáñra nize toh bálagori zano, ki hoile, Malik aibár din yíba raitta sur aiyé fángori aibó. 3 Zeñtté manúc ókkole hoibó de, “Beggún cánti óigiyoi, döoraibár kessú nái,” héntte ítarar uore endilla asimbit dööñr docá aáizayboi, zendilla hámil mayafuar uore hooñri dórani aáizagoi. Ítarar bilkúl hári no faribó. 4 Lekin, ó báiboináin ókkol, tuáñra toh andár ot no, zeén níki hé din tuáñrar uore sur aiyé fángori aitó; 5 kiyólla-hoile tuáñra beggún toh nur or edde din or foór or fuain. Añára rait or óu no aar andár or óu no. 6 Hétolla, aiyó, añára oinno manúc or dóilla gúm no zai, bólke seton táki aar únic ot táki. 7 Kiyólla-hoile zetará gúm zah ítarar raitta éna gúm zah, aar zetará nicá háá ítarar raitta éna nicá hái tuúl ó. 8 Montor añára zettót din or foór or, héttolla aiyó, añára únic ot táki. Buk or héfazot olla iman edde muhábbot ore laráir zama ísafe fiñdí, aar matár héfazot olla nejat or acá re tufi ísafe fiñdí. 9 Kiyólla-hoile Alla ye toh añára re gozzob olla tük gorí raikké de no, bólke añára Malik Isá Mosihr usílaye nejat fai bolla. 10 Íba añára wasté moijjil de kiyólla-hoile, añára seton táki yáh moot or gúm ot fori, añára zeéne Íbar fúañti basi táki. 11 Hétolla, hámica ezzon ore ezzone tosólli dóh; aar ezzon ore ezzone torki goró, zendilla tuáñra yala yó gorór. 12 Báiboináin ókkol, añára tuáñra re aros gorí, zetará tuáñra lla meénnöt goré, zetará Malik or ummot ísafe tuáñrar uore sóddari goré, edde zetará tuáñra re nosíyot goré, ítarar re kodor goijjó. 13 Ítarar ham or wasté ítarar re muhábbot or sáaňte bicí izzot diyo. Ezzon loi ezzone cántit táikko. 14 Ó báiboináin ókkol, añára tuáñra re nosíyot gorí, ocót ókkol ore torbiyot goijjó, hímmot sára re hímmot díyo, komzur ore modot goijjó, sobór or sáaňte fottíkiyo re bordac goijjó. 15 Saiyó, honókiye burair bodol burai no goijjó, bólke hámica ezzon ore ezzone edde manúc beggún ore bálai goittó kucíc goijjó. 16 Hámica kúci

2 Tisóloniól

1 Añí Pául, aña fúañti Sílwanus edde Timóti yó asé. **2** Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **3** Báiboináin ókkol, añára ttu tuáñra lla Allar hañse hámica cükuriya gorár zorur. Héndilla gorón etollá sóyi, kiyólla-hoile tuáñrar iman bicí barér aar tuáñra fottíkiyor muhábbot afós ot zetó éto bicí ór. **4** Hétolla bóuli Allar zomát ókkol or hañse añára tuáñra re lói borái gorí fari, ki hoilé, tuáñra foór de tamám zulúm edde mosibot ot úddwa nizor sobór edde iman ore tikai raikkó. **5** Hín beggúne sábut goré de, Alla ye hók bisar goré, héttolla tuáñra re Allar rajjor laayek bouli gona zaybo, ziyan olla tuáñra duk foór. **6** Allar hók bisar óilde, zetará tuáñra re duk deh, Íba ye ítara re duk dibo, **7** aar tuáñra zetará duk foór, Íba ye añárar fúañti tuáñra re yó aram dibo, oñtté zeñtté Malik Isá Nizor taakotwala fírista ókkol ore fúañti looi zoler de ooín ot gori asman ottu zahér óibo, **8** uitará re sáñza dí bolla zetará Alla re no siné aar zetará añárar Malik Isá kúchóbor ore amól no goré. **9** Manúc ítara Malik or cáikka ttu edde Íbar mohímar taakot ottu dur ói sáñza ísafe abadulabadi dónco faibo, (aiónios g166) **10** oñtté zeñtté Íba ye Nizor pak bonda ókkol or hañse nizor mohíma zahér gorá zay bolla edde Íbar uore iman ainné de ítara beggún or hañse taajuippa ói bolla aibó. Ítarar búture tuáñra yó asó, kiyólla-hoile tuáñra de añárar gobá fúni iman ainnó. **11** Hín monot rakí añára hámica tuáñra lla dua gorí de, Alla ye tuáñra re Íbar ðak or laayek bouli gonouk, aar tuáñra ttu asé de bálai goríbar hárri azzu edde iman or amól ókkol ore Nizor kudurute fura goróuk, **12** zeéne añárar Allar edde Malik Isá Mosihr rahámote tuáñrar duara añárar Malik Isá nam or taarif ó, aar Íbar duara tuáñrar taarif ó.

2 Báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr aibár edde añára re Íbar hañse zoma gorá zaybar baabute hoító sailé: añára tuáñra re yían aros gorí, **2** maincé Malik aibár din aáigiyoi hoile bánggori buddí háriaya yáh ferecan ói no zayogói. Ítara honó dorcón deikké, yáh wahí nazil óiye, yáh añárar torfóttu ceñrí faiyé hoile úddwa biccác no goijjó. **3** Honókiye tuáñra re honó mikká ttu dúka no douk. Kiyólla-hoile din yíba toh otódin nu aibó zetódin beecbák manúc

Allar ulða ói nó zagoi, aar Nafórmainna uite, yáni borbadir fua zahér nó. **4** Íte maincé ziín ore kúda bóuli hoó edde ziín ore fuñza goré, hín beggún or ulða goríbo edde nizoré nize hín or doóñr kúwalaibo. Íte endilla úddwa goríbo, Allar gói or búture góli boói yore Alla bouli dabi goríbo. **5** Tuáñra ttu yaad nái né, añí tuáñrar fúañti tákite hín beggún tuáñra re hoólam dé? **6** Tuáñra toh zano, yala ítare kiyé oóñli raikké, zeéne íte nizor októ ailé zahér ó. **7** Kiyólla-hoile bedinir gufon ham toh aijjó solat asé. Montor Zíbá ye aijjó oóñlat asé Íba ye otódin fojjonto héndilla gorát tákibo zetódin Íba re lariféla nó zah. **8** Yárbaade hé Nafórmainna zahér óibo, zaré Malike Nizor gal or niyáce marifélaibo aar Nizor aár tozolli loi hótom gorífelaibo. **9** Hé Nafórmainna íte Cóitan or kémotaye aái hárri kísím or misá keramoti ókkol, edde taajuippa ham ókkol gorí daháibo, **10** aar borbadí ókkol ore hárri dóilla beimani loi dúka díbo. Manúc ítara etollá borbad óibo, kiyólla-hoile nejat fai bolla ítara sóiyir muhábbot ore kobul nó goré. **11** Hétolla bóuli Alla ye ítarar hañse gumrár asór diferáibo, zeéne ítara misá gún ore sóyi bóuli biccác goré. **12** Aar notiza óibo de, ítara ziíne sóiyir uore iman nu aní burait ayaci goijjé, ítara beggúne Allar torfóttu sáñza faibo. **13** Lekin, ó báiboináin ókkol, tuáñra Malik or adorbon ókkol olla añára ttu Alla re hámica cükuriya gorár zorur, kiyólla-hoile Alla ye toh tuáñra re foóila cúrut lóti etollá basíloye, zeéne tuáñra Pak-Ruhr duara pak-sáf ói edde sóiyir uore iman aní nejat fo. **14** Íba ye tuáñra re añára tobolik goijjí de kúchóbor or duara etollá daikké, zeéne tuáñra añárar Malik Isá Mosihr mohímat córik ói faro. **15** Hétolla hoóir, ó báiboináin ókkol, añára tuáñrar hañse muké yáh ceñrír sáñnte ze taalim diyí hín ot mozbut gori tíyai táko, aar hín ore dóri rako. **16** Añárar Malik Isá Mosihr nize, edde añára re muhábbot gorí rahámote ofúrani tosólli edde bála acá diiyé de añárar Baf Alla ye, (aiónios g166) **17** tuáñra re dil ot tosólli douk, aar ziín gom hín amól gorí bolla edde hoi bolla tuáñra re mozbut goróuk.

3 Ó báiboináin ókkol, ahéri hotá óilde, tuáñra añára lla dua goríba de, Malik or kalam endilla hárri fólizagoi fán edde izzot faa fán, zendilla gori tuáñrar dormiyan ot óiye. **2** Aró goríba de, añára hóraf edde nafórmán ókkol or át ottu basi taki fán, kiyólla-hoile manúc

beggún toh imandár no. **3** Montor Malik toh biccácdar; Íba ye tuáñra re mozbut goríbo, aar lbilíc or át ottu héfazot rakíbo. **4** Añára ttu tuáñrar baabute Malik or uore bóraca asé de ki, tuáñra uúin gorór aar goríba ziín añára hókum díh. **5** Malike tuáñrar dil ore Allar muhábbot or uzu edde Mosihr bordac or uzu loizat tákouk. **6** Báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr name añára tuáñra re hókum dír, tuáñra uitará ttu duré tákíyo, zetará isarbísar sára zindigi härä aar añárar torfóttu tuáñra faiyó de taalim mozin no sole. **7** Tuáñra nize toh zano, tuáñra ttu añárar nomuna mozin solar keén zorur, kiyólla-hoile añára toh tuáñrar hére tákite isarbísar sára góri nó soli, **8** aar honókiyo ttu maana hána yó ná hái, bólke añára raite dine duk-méénot goijjí, zeéne tuáñra honókiyor hañse añára zulap ói no zaygói. **9** Añára héndilla goittám de añára ttu modot faibar hók nu accíl de no, bólke kiyólla-hoile, zeéne añára tuáñra lla bála nomuna boni aar tuáñra añárar hé nomuna mozin solo fán. **10** Añára tuáñrar hére tákite yó tuáñra re e hókum dílam de ki, “Zar ttu ham goittó mone no hoó, íte hána no hóuk.” **11** Añára fúnir de, tuáñra ttu kessú maincé isarbísar sára góri zindigi härar. Ítara honó ham no goré, bólke hámica oinno maincór ham ot nak gólaide. **12** Héndilla maincóræ añára Malik Isá Mosihr name hókum dír edde nosíyot gorí, tuáñra nizám or sáaňte hamai nizor hána nize zuu goró. **13** Montor tuáñra, ó báiboináin ókkol, bálai goitté-goitté óran no óiyo. **14** Zee niki añára e ceñrít leikkí de hotá amól no goré, ítare ót gorí ítar lói sákbak no raikkó, zeéne íte córom faa. **15** Toóu ítare ducon bouli no táaijjo, bólke imandár bái ísafe nosíyot goijjó. **16** Cánti dooya Malik Nize tuáñra re hárr hálot ot cánti diiyat tákouk. Malik tuáñra beggún or fúaňti tákouk. **17** Añí Páule nizor áte e sólam lekír. Yián óilde añr fottí ceñrít nicán; añí héndilla góri beh lekí. **18** Añárar Malik Isá Mosihr rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk.

1 Timóti

1 Añí Pául, añárar Nejatdoya Allar edde añárar acá Mosih Isár hókum mozin Mosih Isár eggwa sáhabí. **2** Timótir hañse lekfír, zibá iman or hé rúwate añr sóiyi fua. Tor uore Baf Allar edde añárar Malik Mosih Isár torfóttu rahámot, meérbani, edde cánti nazil óuk. **3** Añí Makedóniya elakat zaibarcót toré zendilla aros goijiflam héndilla ífisás cíor ot ták, zeéne hére hodún manúc zetará gollot taalim ókkol deh ítara re maná gorí faros. **4** Ítara re hoibíde, banaouti kissá ókkol or uzu edde lambalamba háandan or lecťír uzu díyan no di bolla, ziíne ñoilla-bodoilla barábari beh foida goré. Hín lói Allar niyot buzí fara no zah, buzí fara zah de siríf imane. **5** Añr e hókum or moksót óilde, cáda dil ottu, bála hélon ottu, edde háti iman ottu muhábbot foida gorón. **6** Montor hodún manúce híin bad di behazor gof ókkol ot lagi tákke. **7** Ítara ttu monehoór de, Córíyot or alem óito; montor ítara ziín hoó yáh ziín ekin or sáaňtejabi goré híin nize úddwa no buzé. **8** Añára zani, Córíyot gom, zodi sóiyi torika loi estemal goré. **9** Añára yián óu zani de ki, Córíyot forhésgar ókkol olla diiya gyíl de no bólke Allar niyom báñgoya ókkol olla, Allar nafórmán ókkol olla, bedini ókkol olla, gunágár ókkol olla, nafak ókkol olla, forhésgar no de ítara lla, baf ore yáh maa re kotól-goróya lla, kúni ókkol olla, **10** zenákur ókkol olla, morotemorete edde maya ye maya ye zená-goróya ókkol olla, gulam códor ókkol olla, misákur ókkol olla, misá gobá ókkol olla, edde ar badbaki zedúne sóiyi taalim or muhálef goré ítara lla, **11** ze taalim óilde taarifdár Allar torfóttu ñoóñr kúchóbor, ziyán tobolik goríbar zimma añré diiya giyéh. **12** Añárar Malik Mosih Isá zibá ye añré toóufik diiyé, añí Íbar cíkur gorí, kiyólla-hoile Íba ye añré biccácdar báfi Íbar ham ot lagaiyé. **13** Zodi añí ek hale kuféri-goróya, zulúmkur, edde zaalem accílam de óíle yo, toóu añr uore rahám gorá gíyeh, kiyólla-hoile híin toh añí imandár nó óíte no buzí goijiflam deh. **14** Añárar Malike añr uore ódorbaára rahámot goijíe, aar Mosih Isár hañsóttu foida ó de iman edde muhábbot óu furafuri diiyé. **15** E hotá yián sóiyi aar furafuri kobul or laayek de ki, Mosih Isá duniyait aicçil de gunágár ókkol ore basaitó, zetará bútore ebbe ñoóñr gunágár gwá añí.

16 Lekin Alla ye añr uore etollá rahám goijjé, zeéne añí zibá ebbe ñoóñr gunágár, añr bútore Mosih Isá ye Nizor ocímana sobór ore zahér gorí fare, aar híyan zen uitará lla ekkán nomuna bone, zetará Íbar uore iman añí ofúraní zindigi faibo. (aiónios g166) **17** Becók, Zibá abadulabadi Baáñcca, Zibá fána no, Zibá noirahar, hé siríf Allar izzot edde mohíma abadulabab fojjonto ówat tákouk. Aamin. (aión g165) **18** Ó añr fua Timótí, yaar age tor baabute ze agun hotá howá gyíl, hé mozin añí toré e hókum man dir, zeéne tui hé agun hotá monot rakí bála laráit dilezane larái gorí faros, **19** aar tor iman edde bála hélon zen zari tákke; kiyólla-hoile hodún maincé nizor hélon or hédatoyot nó mane de héttolla, nizor iman zaáñs báñge fán báñgigiyoi. **20** Ítarar bútore Huminayus edde Alexzendar óu cámil asé, zetará re añí Cítan or át ot gosáidiyi, zeéne ítara kuféri no gorá cíke.

2 Añr ebbe agor aros óíye de, tuáñra tamám manúc ókkol olla Allar hañse aros, dua, cúwaric, edde cíkuriya goró. **2** Héndilla, baáñcca ókkol olla edde tamám adikari ókkol olla yó goró, zeéne añára dindári edde izzot solasol loi nirol or sáaňtejabi zindigi harai fari. **3** Héndilla gorón nán añárar Nejatdoya Allar nozor ot bála; híyane Íba kúci ó. **4** Íba ye saá de, insán beggúne nejat fouk aar sóiyi re buzí farouk, **5** ki hoile, Alla asé de ekgwá, aar Allar edde insán or mazé usíla asé de yó ekgwá, Íba óilde manúc Mosih Isá, **6** zibá ye níki insán beggún or zan or bodol Nizor zan diyé, ziyán óilde borabor októt híyan or gobá díye deh. **7** Hétolla beh Alla ye añré tobolik-goróya edde sáhabí banaiyé, zeéne añí Beyohúdi ókkol or hañse iman or edde sóiyir ustáti ói fari. Añí háñsa hotá hoír deh, misá hotá no. **8** Hétolla, añí saái de, hárzagat morotfuain de honó guccá sára edde torkatorki sára, nizor pak át ókkol tulí dua goróuk. **9** Héndilla añí yián óu saái de ki, mayafuain de nizoré izzot-córome edde forhés or sáaňte izzot gori hoorsuor loi hárzouk, sul or binis, cíuna, mukta, yáh dami hoorsuor loi no, **10** bólke ítara endilla gori zindigi harouk, zendilla dindár mayafuain dor ttu gom ham ókkol gorí zindigi harar zorur. **11** Maiya fuain de nizáme edde furafuri fórmadarir sáaňte cíkka hásil goróuk. **12** Taalim di bolla yáto morotfuar uore hókumot solai bolla añí honó mayafua re ezazot no dih. Ítara ttu nizám

ói tákón zorur. 13 Kiyólla-hoilé age toh Adom re deikkil firista ókkole. Íbar baabute tobolik ore éna bana gyíl, yárbaade Háwa re. 14 Dúkat gorá gyíl Beyohúdi ókkol or hañse; maincél Íbar toh Adom foijjil de no, bólke Háwa ye éna fori uore iman ainníl duniyait mazé; Íba re uore Allar hókum báingga. 15 Toóu híba ye fuain tulífela gíyeh mohímar sáaňte.

biyar zoriya nejat faibo, zodi ítara nizoré forhés
rakí imane edde muhábbole pak zindigi hařa.

4 Pak-Ruh ye hárásira góri hoó de ki, ahéri zobanat kessú manúc iman ottu lorizaybói,

3 Yián hók hotá de ki, ze manúce zomát or aar dükabaz ruh ókkol or uzu edde bút or taalim neta óito saá, íba ye ekkán gom zimmadarir ókkol or uzu mon dibo. 2 Héndilla taalim ókkol azzu gorén deh. 2 Zomát or neta behosúr ówa aiyé de misákur ókkol or munaféki ttu, zetárar foribó, siríf ek bou wór hócom ówa foribó, hélom ore gorom béoñr lói marhá maridiya forhés góri soloya ówa foribó, nizoré sóoñloya gíyeh. 3 Ítara biyá-cádi no goittó edde hodún-ówa foribó, izzotdár ówa foribó, meémardari hodún hána baz rakito maná goré, ze hána gún goróya ówa foribó, edde taalim dibar kaabel ówa ore Alla ye foida goijjé de kiyólla hoilé, imandár foribó. 3 Íba nicákur no ówa foribó, maramari- ókkole edde sóyi re zanoya ókkole zen hín doya no bólke cída ówa foribó, hoijja-fózzat cíkuriya gorí háa. 4 Allar foida goijjá hárressú goróya no ówa foribó, tjañ-foicár lalósbon no gom, ekkán ore yó háram tárabar nái zodi Alla ówa foribó. 4 Íba ttu nizor góre bálagori re cíkuriya gorí háa, 5 kiyólla-hoilé hín toh sóoñli fara foribó, aar nizor fuain dore izzot or Allar kalame edde duaye pak-sáf óizagoi. 6 sáaňte dab ot rakí fara foribó. 5 Kiyólla-hoilé ze Tui zodi e hotá gún imandár báiboináin dore manúce nizor foribar ore sóoñli no zane, íba ye buzái dós, tóoile tui Mosih Isár éggwa nekkar Allar zomát ore keéngori sóoñlibo? 6 Íba noya háadem óibi, tui toh iman or hotá ókkol or imandár no ówa foribó, arnóile íba fohórai ye baabute edde nize mani soloór de bála taalim fúli urí Ibilíc or dóilla sáñzar laayek óibo. 7 or baabute torbiyot faat asós. 7 Duniyáibi kissá Aró, baárgwa maincór hañse íbar cúnam táka ókkol ottu duré tákic, ziín ore burá mayafuin foribó, arnóile íba bodnam zurai Ibilíc or fán ot dor banaouti kaháni hoilé yo fare. Yárbodol forizaybói. 8 Héndilla, zomát or háadem ókkol nizor dil ore dindári zindigi hařai bolla bana. 8 ottu yó izzotdár ówa foribó, ehélas ówa foribó, Kiyólla-hoilé gaa re banailé siríf kessú fáida asé córabkur no ówa foribó, aar tjañ-foicár lalósbon deh, lekin dil ore dindári lla banailé hárressú mikká no ówa foribó. 9 Ítara ttu iman or gufoni háñsa ttu fáida asé, kiyólla-hoilé dindárit e zindigir re sáf dile dóri raká foribó. 10 Ítara re age zasai edde ahérot or zindigir waada asé. 9 Híyan toh gorí sár zorur, baade zodi behosúr tóore, tóí hók hotá aar furafuri kobul or laayek. 10 Hétolla háadem ham gorí faribó. 11 Héndilla, ítarar bou éna añára meénnöt edde duk gorí, kiyólla-wáin ókkol ottu yó izzotdár ówa foribó, ar ezzon hoilé añárar acá zinda Allar uore raikkí, zibá or gifot-goróya no bólke forhés góri soloya ówa manúc beggún or Nejatdoya, háasgori uitarár foribó, aar hárressú imandari táka foribó. 12 zetará níki Íbar uore iman ané. 11 Tui ítara re Háadem ottu yó siríf ek bou wór hócom ówa iín or hókum edde taalim dic. 12 Tui juwan foribó, aar nizor fuain dore edde góre or badbaki bouli honókiye hékarot no goróuk, bólke tui manúc ókkol ore bálagori sóoñli fara foribó. 13 hotábattaraye, solasole, muhábbole, imane, Ze háadem ókkole bálagori háadem goré ítara edde pak tákaye imandár ókkol olla nomuna izzot zuraibó, aar Mosih Isár uore ítara ttu asé bon. 13 Añí nu aiyí foijjonto pak-kalam telawot de iman or baabute bicí hímmote boiyan gorí gorát, nosiyot gorát, edde taalim diyat birana faribó. 14 Añí tor hére bicí hárá ai bolla acá ták. 14 Tor búture ze niyamot asé híyan ore goillé yo, añí tor hañse iín etollá lekír, zeéne éckara no goríc, ziyán zomát or buzurgó ókkole 15 zodi añí aití deri óile yo, tui yián zani faros tor uore át díye rár agun hotár duara faiyós. 15 de ki, manúc ottu Allar foribar ot, yáni zinda Hoiyí de hín or uzu furafuri díyan déh; hín lói Allar zomát ot hondilla solasol tákar zorur, ze fori ták, zeéne tor ruúhanir torki beggúne deké. zomát óilde sóyi taalim or túni edde buniyadi. 16 Nizor uzu edde taalim diyat uzu díyan rak. 16 Honó cök nái, añárar iman or gufoni bicí Hín ot lagí ták, kiyólla-hoilé héndilla goillé tui ðooñr, ki hoilé, íba zahér óoil insán or súrote; nizoré yó edde tor boiyan fíune de ítara re yó aar behosúr bóuli sábut goijjíl Pak-Ruh ye; íba nejat fa bay faribí.

5 Honó morot murubbi re no jéjjeaic, bólke gun izzot faibar laayek, háasgori uitará zetará yóggwa re nizor baf ore buzá fángori buzáic; meénnnot or sáaňte tobolik goré edde taalim juwan morotfuain dore buzáite nizor bái ore deh. **18** Kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla buzá fángori buzáic; **2** maya murubbi ókkol asé, “Dán úñror de goru re hoóñr no diyó.” ore buzáite nizor maa re buzá fángori buzáic; Yián óu asé, ki hoilé, “Muzure nizor muzuri aar juwan mayafuain dore buzáite nizor bóiñ faibar laayek.” **19** Dui zon yáh tin zon gobá no ore buzá fángori furafuri sáf dile buzáic. **3** Ze tákile murubbi-netar ulða honó elzam no gosíc. rari ókkol or saásita-goróya nái, ítarar saásita **20** Montor ze murubbi-neta ókkole guná gorát goríc. **4** Montor honó rari ttu zodi fuain yáh téake, ítarar re manúc beggún or muúntu hosúri natiyán téake, ítarar ebbe age nizor góor saásita dahái dic, zeéne argúne úñciyari hásil goré. gorí dindári zindigi hařa cíkouk. Héengori ítarar **21** Alla re, Mosih Isá re, edde basloioya fírista nizor dada-bafadar gun fúñzi faribó, kiyólla- ókkol ore muúntu gorí añi toré horagori nicót hoilé híyan Allar fosóndar. **5** Ze sóiyi rarir gorí, honókiyo lla buk no ḥani híin amól goríc, honó saásita-goróya nái híba ye nizor bóraca ektorfíaye honó kessú no gorí. **22** Zimma dii Allar uore rakí, raite dine fóriyat or sáaňte dua bolla honókiyor uore toratori át no dic, aar gorát fori téake. **6** Montor ze rari ye ayaci gorí oinno zon or gunát cámil no óic. Nizoré pak-zindigi hařa, híba toh zinda tákile yo mora. **7** sáf rak. **23** Baná faní hái-hái no tákic; tor fejor Híin óu nosíyot gorí, zeéne ítarar uore honó wasté edde tor ttu egazá ze biyaram ór híyan elzam lagaibár no téake. **8** Zodi honókiye nizor or wasté ekka-ekka anggur or roc óu hácic. **24** egana-guiccí re saásita no goré, háasgori nizor Hodún manúc or guná sáf zahér, héttola ítarar foribar ore, híyané dahá de íte nizor iman ore bisar age ó; ar hodún or guná fore beh zahér ó. inkar goijjé. Manúc íte gairimandár ottu túaro **25** Borabor héndilla, gom ham sáf zahér, aar ziín hóraf. **9** Honó rari re rarir seráng ot tulíte híbar sáf zahér no híin óu lukaiya taki no fare.

boc háit bosór or nise no ówa foribó; híba ye siríf nizor hócom lói milmilab goijjíl de ówa foribó, **10** gom ham or nam téaka foribó, nizor fuain dore ðooñr goijjíl de ówa foribó, for ore meémandari goijjíl de ówa foribó, Allar pak bonda ókkol or téeng díuwai dýl de ówa foribó, dukkítá ókkol ore modot goijjíl de ówa foribó, edde hárr dóilla gom ham gorát fori táikkil de ówa foribó. **11** Montor juwan rari ókkol ore seráng ot no tulíc; kiyólla-hoilé zeñtté ítarar ttu biyá goríbar mon aiyé, ítarar ttu Mosihr dör homi zay abar biyá goittó monehoó. **12** Aar héndilla góri ítarar agor waada báñgi nizoré hosúrbón tóora. **13** Aró, ítarar góre-góre zai yore boiřá tákár adot bana; siríf híyan no, bólke ítarar for or gifot goré, aar oinno zon or maamelat téeng gólaidi endilla hotá ókkol hoó zíin ítarar ttu no hoón sáa. **14** Hétolla añi saái, juwan rari ókkole biyá goróuk, fuain biyouk, nizor góor sóoñlouk, zeéne ducone bodnam goríbar moouka no faa. **15** Kiyólla-hoilé hodún rari ókkole toh sóiyi rasta ttu lorizai cóitan or fisáli doijje. **16** Zodi honó imandár mayafua ttu nizor foribar or bútore rari ókkol téake, híba ye zomát or uore fuñzá tulí no dí niże ítarar saásita goróuk, zeéne zomáte rari uitarár saásita gorí fare zetarár saásita-goróya nái. **17** Ze murubbi-neta ókkole zomát ore bálagori sola, ítarar cui

6 Zedún gulam ókkol gulamir zuañl or tole asé, ítarar beggún ottu nizor-nizor girós ore furafuri izzot or laayek bouli báfar zorur, zeéne Allar nam or edde añaarar taalim or bodnam no. **2** Ze gulam ókkol ottu imandár girós asé, ítarar imandár bóuli gulam ókkole ítarar re izzot no gorí no tákouk, bólke aró bicígori ítarar hédmot goróuk, kiyólla-hoilé ítarar ham ottu zetarár fáida faar ítarar toh adorja imandár ókkol. Tui iín taalim deh edde nosíyot góor. **3** Zee niki arek ðoilla taalim deh ziín sóiyi hotá lói, yáni añaarar Malik Isá Mosihr hotá lói edde dindári taalim loi mil no há, **4** íte fohór ola aar kessú no buzé. Lofzó ókkol or baabute barábari don edde torkatorki don ítar ékkan biyaram, ziín or notiza ric, hoijja-fózzat, galagali, gollot cök-cubá, **5** edde bigiri-zaiya demak ola edde Allar sóiyi nái de maincór dormiyan ot hámica keranghal. Ítarar tåare de, dindári zindigi hařailé nofá asé. **6** Háleke ziín asé híin lói kúci taki dindári zindigi hařailé beh ðooñr nofá asé. **7** Kiyólla-hoilé añaara duniyait aíté de kessú nú aní, aar duniyai ttu zaibarcót óu fúañti kessú loizai no faijjum. **8** Hétolla zodi añaara ttu háibar hána edde fiñdíbar hoor téake, híin lói kúci tákón sáa. **9** Lekin zetarár tuangor óito saá, ítarar ðoilla-bóðoilla entán ot edde fán ot fore, aar

ítarar dil ot behazor edde lussáni azzu ókkol foida ó, ziíne manúc ore borbadit edde dóncot Ȱufáifele. **10** Kiyólla-hoile Ȱiañ-foicár muhábbot óilde hárr kisím or hórafir ékkan guijja. Kessú manúce Ȱiañ-foicár lalóse iman ottu lorizai nizor uore Ȱooñr ferecani ainné. **11** Montor tui, ó Allar bonda, hín beggún ottu dáizagoi, aar forhésgarir, dindárir, iman or, muhábbot or, sobór or edde noromir fisé lagi ták. **12** Iman or laráit bálagori larái gorí zah; ofúrani zindigi re dóri rak, ziyán olla toré Ȱaha giyéh, ziyán or baabute tui bicí maincór cáikkat cíkar goijjili.

(aiōnios g166) **13** Alla, zibá ye hárr kessú re foran dee, Íba re cáikkat gorí edde Mosih Isá, zibá ye Pontiyus Filat or muúntu Nizor baabute sóyi gobá díyl, Íba re cáikkat gorí añí toré tuaijo dir, **14** tui niidak edde behosúr taki añr hókum amól góðr, zetódin añárar Malik Isá Mosih zahér nó. **15** Kiyólla-hoile Alla ye toh Íba re borabor Ȱaim ot zahér goríbo. Hé Alla óilde taarifdár, siríf Íba óilde Hókumot-goróya, Íba baáñcca ókkol or Baáñcca aar malik ókkol or Malik. **16** Siríf Íba óilde Zibá fána no ó. Íba honó insán zai no fare de héndilla nur ot téake. Íba re no honókiye deikké aar no honókiye dekí fare. Íbar izzot edde ofúrani raastri zari tákouk. Aamin. (aiōnios g166) **17** Zetará e duniyait tuangor asé ítara re hókum díbi de, fohór ola no óito, edde ítarar acá honó biccác nái de dón-cómbottir uore no rakí Allar uore rakíto, Zibá ye níki añára re añárar kúci lla hárr kessú Ȱatalikka gori diiféle. (aiōn g165) **18** Ítara re hoibí de, oinno zon or bálai goittó, gom ham or tuangor óito, dilkúla góri sótka goittó, edde oinno zon ore nizor dón-cómbottir bák diito toiyar tákito. **19** Héndilla goríle ítara nizor lla dón zoma óibo, yáni ítarar muúm or lla endilla ekkán mozbüt buniyadi bonibó ziyán or uore týai ore ítara sóyi zindigi re dóri rakí faribó. **20** Ó Timóti, toré zíí or zimma diiya giyéh hín ore héfazot rak. Duniyaibi behazor hotábattara ttu edde mil no há de ze barábari re maincé goltir sáaňte “giyan” hoó, hín ottu basi ták. **21** Kiyólla-hoile hodúne hé giyan or dabi gorí iman or rasta hárailaiye de asé. Allar rahámot tuáňra beggún or uore zari tákouk.

2 Timóti

1 Añí Pául, Allar moncá mozin edde Mosih Isár hañse asé de zindigir waada mozin Mosih Isár éggwa sáhabí. **2** Añr adorja fua Timótir hañse lekír. Tor uore Baf Allar edde Mosih Isár añárar Malik or torfóttu rahámot, meérbani edde cánti nazil óuk. **3** Ze Allar ebaadot añí añr dada-bafdada ókkol or dóilla sáf dil ottu gorí, añí toré añr duat hámica yaad gorí hé Allar cúkur gorí. **4** Tor hañdani monet urí añr ttu toré saító kúb monehoór, zeéne añí kúciye bórí zaygoi. **5** Tor háti iman or baabute añr ttu monet asé, ziyan age tor nani Lewis ottu edde tor maa Eunik ottu yó accíl. Añr ttu furafuri ekin asé de ki, héndilla iman tor ttu yó asé. **6** Hétolla añí toré yaad goráidir, tor uore añr át diyaye Allar torfóttu tui ze niyamot faiyós, híyan ore aró zolai tul. **7** Kiyólla-hoile Alla ye toh añára re door or ruh diiyé de no bólke taakot, muhábbot, edde nizoré sóoñlibar ruh diiyé deh. **8** Hétolla añárar Malik or gobá díte no córmaic, aar añí zee niki Íbar wasté bon así, añré lói yó no córmaic, bólke Allar diiya taakote kúchóbor tobolik gorí bolla añr fúañti duk faa. **9** Kiyólla-hoile Alla ye toh añára re nejat diiyé aar pak zindigi harai bolla daikké; héndilla goijjé de añárar honó ham or zoriya no, bólke Íbar erada edde rahámot mozin, ze rahámot añárar uore duniyair foidayecir age lóti Mosih Isár usílaye óiye, (aiónios g166) **10** aar yala híyan añárar Nejatdoya Mosih Isá aiyóne añárar hañse zahér óiye. Hé Mosih ye moot ore dóncó gorífelaiye, aar zindigi edde omoroni re kúchóbor or duara zahér gorídiye, **11** ze kúchóbor tobolik gorí bolla añré tobolik-goróya, sáhabí edde ustast ísafe basíloyi. **12** Hétolla bóuli añí e duk iín beggún fair; toóu añí córminda no, kiyólla-hoile añí zani añí har uore iman ainní deh, aar furafuri ekin asé de ki, añí Íbar át ot ziyan gosáidiyí híyan ore Íba ye Íbar waafesir din foijonto héfazot rakí faribó. **13** Tui añr torfóttu zíin or taalim faiyós híin ore sóiyi taalim ísafe dóri rak, aar Mosih Isár uore asé de imane edde muhábbote zindigi hara. **14** Ze amanot toré diiya giyéh híyan ore, añárar bútore téake de Pak-Ruhr bole héfazot rak. **15** Tui toh zanos, Ecíya elakar manúc beggún añr ttu alok óigiyoi, ítarar bútore Fugilas edde Hirmuginas óu asé. **16** Unisífaras or górtýa re

Malike rahám goróuk, kiyólla-hoile yóggwa ye añr mon ore boóut bar fotfoiṭṭa goijjé, aar añí bon así bouli íba córminda nó, **17** bólke Rom cóor ot aáí yóggwa ye añré bicígori tuwai añr lói dola óiye. **18** Malike goróuk, yóggwa ye zen Malik or waafesir din Íba ttu rahám faa. Tui to bálagori zanos, yóggwa ye añré Ífisás cóor ot hotó modot goijjil.

2 Hétolla, ó añr fua, Mosih Isár hañse asé de rahámote mozbut ózagoi. **2** Aar bicí gobá ókkol or cáikkat añr muk ottu ze taalim tui fúinnili, hé taalim ore eén biccácdar manúc or át ot dee zetará ttu oinno zon ore yó taalim dibar kaabeliyoti asé. **3** Mosih Isár ek bála fóous or dóilla añr fúañti duk faa. **4** Honó fóouse toh larái goittó zailé awam ókkol or maamelat bazí no téake, zeéne íte ítar zonnal ore kúci gorí fare. **5** Héndilla, kélat lami zee niki kélar niyom mozin no kéra, íte zitar boccíc no faa. **6** Ze cacá ye meénnot goré, niyom mozin fósol or bák ebbe age íte éna faa. **7** Añí zíin hoír híin báfi saá, Malike toré hárr kessú buzíbar toóufik diibo. **8** Dawud or nosól or Isá Mosih re mora ttu zinda gorá gíyeh de híyan yaad rakíc. Híyan óilde añí tobolik gorí de kúchóbor, **9** ziyan olla añí acámír dóilla duk fair, zeén níki añí bon así; lekin Allar kalam toh bon no. **10** Hétolla Allar basíloya bonda ókkol or wasté añí hárr kessú bordac gorí, zeéne ítara yó Mosih Isár hañse asé de nejat hásil goré, aar ofúrani mohíma miras faa. (aiónios g166) **11** Yián hók hotá de ki, “Añára zettót Íbar fúañti moiijí, añára Íbar fúañti basí tákiyum óu. **12** Zodi añára duk bordac gorí, añára Íbar fúañti hókumot goríyum óu. Zodi añára Íba re inkar gorí, Íba ye yó añára re inkar goríbo. **13** Añára beiman óizaile yo, Íba bilkúl beiman ó de nái, kiyólla-hoile Íba ye toh Nizoré misá téorai no fare.” **14** Allar pak bonda ókkol ore tui hotá híin monet goráide, aar Alla re cáikkat gorí ítara re nosíyot goríbi de, ítara zen lofzó ókkol lói torkatorki no deh. Híine toh honó fáidai no goré, bólke fúnoya ókkol ore borbad goré deh. **15** Tui nizoré Allar muúntu endilla ham-goróya ísafe házir gorí bolla furafuri kucíc górtýa zibá re lói Alla kúci, yáni zibá ttu córminda óíbar nái edde zibá ye sóiyi torika mozin sóiyi kalam or taalim deh. **16** Lekin duniyai behazor hotábattara ttu duré téak, kiyólla-hoile híine manúc ore zetó éto bedini banaifélaibo, **17** aar híin óilde endilla taalim

ziín kensar or dóilla fólizayboi. Héndilla taalim- bodoilla hóraf mone sola; 7 ítara hámica taalim doyar bútore Huminayus edde Filetus óu cámil fúne, montor Allar sóiyi re zani farar héddur asé, 18 zetará sóiyir rasta eridifélaie; ítara hoó honódin foóñsi no fare. 8 Zendilla Jannise edde de, háñcor bitigiyói; héndilla hoóí ítara hodún Jambrise Muúsar muhálef goijjfl, héndilla hé or iman nac gorífelar. 19 Montor toóu Allar manúc híine yó sóiyir muhálef goré. Ítarar buwáya mozbut buniyadi toh tiki téke, aar demak borbad óigiyoi, aar ítarar iman behar híyan ot e hotá moór maijja asé de ki, "Malike de sábút óigiyoi. 9 Montor ítara ar no baríbo, zane hontará ñbar," aar, "Zetará Malik or nam kiyólla-hoile ítarar bekuai beggún or hañse loh ítara kuham ottu duré tákouk." 20 Bor góð sáf-sáf góri zahér óizayboi, zendilla Jannis edde ot toh baná cúnar edde sañdir sónhoddá ókkol Jambris or óu óoil. 10 Lekin tui toh aña taalim, téke de no, bólke gas or edde meñir óu téke; solasol, erada, iman, sobór, muhábbot, edde hodún hásas ham olla, aar hodún eéñte ham bordac or baabute zanos, 11 tui aró zanos de, olla. 21 Hétolla zee niki e burá ham íín ottu pak- aña hodún zulúm edde duk ókkol faiyí, yáni sáf téke, íte hásas ham or sónhoddá óibo. Ítare Entíyok, Ikóniya, edde Lusítara cóor ot aña uore pak raká zaybo. Íte Malik or ham ot aibó, aar ze kii-kii guzoijjé; hére aña hotó zulúm bordac honó gom ham olla toiyar óibo. 22 Juwan hal or goijj! Montor híin beggún ottu Malike aña ré hóraf mon ottu dáizagói, aar zetará pak dile basaiyé. 23 Becók, zetará Mosih Isár bútore Malik ore mata ítarar fúañti forhésgarir, iman dindári zindigi häratí saá ítarar uore zulúm or, muhábbot or, edde cántris fisé lagi ták. 23 óibo. 13 Montor burá edde dükabaz manúc ókkol Lekin behazor edde bekuippa torkatorki ókkol dinbodin aró hóraf óizayboi. Ítara nizoré yó bad dic; tui toh zanos, híine siríf hoijja-fózzat gollot ot loizaybói, aar oinno zon ore yó gollot beh foida goré. 24 Malik or gulam ottu hoijja- ot loizaybói. 14 Montor tui uuín ot lagi ták, ziín fózzat goróya no ówa foribó, bólke beggún or cíkkos edde furafuri ekin goijjós, kiyólla-hoile hañse meérban ówa foribó, taalim dibar laayek tui toh zanos híin hontará ttu cíkkos, 15 aar ówa foribó, aar bordac-goróya ówa foribó, 25 gurahale lóti tui pak-kalam zainti, ziín óttu toré aar muhálef ókkol ore cída góri nosiyot-goróya endilla giyan dibar taakot asé ze giyane Mosih ówa foribó, kiyólla-hoile óitofare Alla ye ítara Isár uore iman anár zoriya nejat hásil goríbar re touwá goríbar toóufik diibo, zeéne ítara Allar rasta daháide. 16 Pak-kalam or hárr hotá Allar sóiyi re zani fare, 26 aar buzón ot aái Ibilíc or torfóttu beh aiccé, híin taalim di bolla, hosúri fán ottu basizagói, ze Ibilíce ítara re ítar mon daháidi bolla, sóiyi gorí bolla, edde forhésgarir mozin soli bolla bondi banai raikké.

3 E hotá monot rak de ki, ahéri zobanat
dooñr mosibot or din aibó. 2 Kiyólla-hoile

manúc ókkol siríf nizoré muhábbot-goróya óizayboi, tjañ-foicár lalósbon óizayboi, borái ola óizayboi, fohór ola óizayboi, bodnam-goróya óizayboi, bafmaar naforáman óizayboi, nacúkur óizayboi, nafak óizayboi. 3 Ítara ador-muhábbot no tákibo; ítara berahám kub sobór or sáañte taalim di manúc ore buz óizayboi, gifot-goróya óizayboi, nizoré sóoñli no deh, tñciyari deh, edde nosiyot gó. 3 Kiyólla-faribó, zaalem óizayboi, bálai re naforot-goróya hoile één októ aibó, zeñtté manúce sóiyi taalim óizayboi, 4 beiman óizayboi, senfól óizayboi, no fúnibo, bólke nizor mon or azzu mozin ítara edde tukabbor óizayboi; ítara Alla re muhábbot nizor lla endilla ustata ókkol dola goríbo, zetará no gorí ayaci gorá re muhábbot goríbo; 5 ítara ítara ttu ziín fúnito han uñtar híin fúnaibo. 4 re saíté dindár lagibó, montor hákikot ot ítara Ítara sóiyi ttu nizor han fíraifelai banaouti kissá dindárir asór ore inkar goríbo. Héndilla manúc ókkol or uzu han diibo. 5 Montor tui hárr hálót ókkol ottu duré tákic. 6 Ítarar bútore endilla ot nizoré sóoñli rak, duk bordac gor, kúchóbor hodún manúc asé zetará góre-góre zai bekuf tobolik gor, edde Alla ye toré ze zimma diiyé mayafuain dore fán ot féla, ze mayafuain dor híin adai gor. 6 Añr hotá hoító sailé, aña ré ehón uore gunár fuñzá asé. Hé mayafuain dore doilla-

roc kurbanir dóilla dálidiya zar. Aña duniyai ttu

4 Alla re cíakkat góri, edde Mosih Isá zibá baáñcca ísafe hókumot goittó aibó de októ zinda edde mora ókkol or bisar goríbo ñba re cíakkat góri aña toré horagori nicót gorí, 2 Alla re tukabbor óizayboi, senfól óizayboi, no fúnibo, bólke nizor mon or azzu mozin ítara edde tukabbor óizayboi; ítara Alla re muhábbot nizor lla endilla ustata ókkol dola goríbo, zetará no gorí ayaci gorá re muhábbot goríbo; 5 ítara ítara ttu ziín fúnito han uñtar híin fúnaibo. 4 re saíté dindár lagibó, montor hákikot ot ítara Ítara sóiyi ttu nizor han fíraifelai banaouti kissá dindárir asór ore inkar goríbo. Héndilla manúc ókkol or uzu han diibo. 5 Montor tui hárr hálót ókkol ottu duré tákic. 6 Ítarar bútore endilla ot nizoré sóoñli rak, duk bordac gor, kúchóbor hodún manúc asé zetará góre-góre zai bekuf tobolik gor, edde Alla ye toré ze zimma diiyé mayafuain dore fán ot féla, ze mayafuain dor híin adai gor. 6 Añr hotá hoító sailé, aña ré ehón uore gunár fuñzá asé. Hé mayafuain dore doilla-

zaibar októ aáigyoi. 7 Añí bála laráit larái goijjí, zibbat ore hótom goijjí, aar iman ore tókai raikkí. 8 Yala añr lla forhésgarir tas zoma goijjá asé, zibá insáfwala Bisarhar Malike Íbar waafesir din ot añré diibo; sirif añré no, bólke uitará beggún ore yó diibo zetará muhábbot or sáaňte Íbar aár entezar ot asé. 9 Añr hañse toratori ai bolla kucíc gó. 10 Kiyólla-hoile Démase e duniyai re muhábbot gorí añré eridiyé. Yóggwa Tisónika cóor ot giyyégoi. Kresken toh Galatíyat giyyégoi, aar Titus Dalmatiyat giyyégoi. (aión g165) 11 Añr fúaňti asé de sirif Lukás, héttola Markus ore tor fúaňti loianíc, kiyólla-hoile yóggwa re añr ham ot lager. 12 Añr Tukikus ore Ífisas ot diféráidiyi. 13 Toras ot Karpus or hére añí ze cál lan eri aiccí híyan tui aíté loianíc, aar kitab pún óu loianíc, háasgori samara ola gún. 14 Tamar hamgoróya Alexzendare añr boóut lussán goijjé. Malike ítar ham mozin bodola diibo. 15 Tui nize yó ítar ttu úñciyar tákic, kiyólla-hoile íte añaarar tobolik or bicí muhálef goijjé. 16 Zeñtté añré foóilabar añr sófai dí bolla bisar ot tulá gíyl, héñtte honókiye añr sáaňt nó deh, bólke beggíne añré félai giflgói. Alla ye ítarar hé ham or ísafkitab no rakóuk. 17 Montor Malik añr fúaňti accíl aar fba ye añré taakot diíl, zeéne añr duara kúchóbor furafuri tobolik goijjá óizagoi aar tamám Beyohúdi ókkole zen húin fúne. Híyan Alla ye añré cínggor muk ottu basaiyé deh. 18 Malike añré hárri burá ham ottu basaibó, aar sóyi-sólamote Íbar asmani raijjot loizaybói. Íbar taarif abadulabad foijjonto hámica ówat tákouk. Aamin. (aión g165) 19 Prisíla re edde Ekúila re, edde Unisífaras or górtýa re añí sólam díyi bólui hoóic. 20 Erastus Kórin cóor ot táigyoí, aar Torofímos ore añí Miletus cóor ot eri aiccí, kiyólla-hoile yóggwa ttu ocúk óiye. 21 Cítkhal or age ai bolla furafuri kucíc gó. Yubulus, Pudens, Linos, Kaludiya, edde tamám báiboináin dé toré sólam zanar. 22 Malik tor ruhr fúaňti-fúaňti tákouk. Tuáñrar uore rahámot zari tákouk.

Titus

1 Añí Pául, Allar gulam edde Isá Mosihr éggwa sáhabí. Añr zimmadari óilde, Allar basfloiya bonda ókkol ore iman or foñt ot anón edde dindári zindigi haraibár ze sóyi asé hé sóyi ítarare zanaidon. **2** Hé sóyiye ítarare ofúrani zindigir acá diibo; ze Alla ye bilkúl misá hotá no hoó Íba ye hé zindigi diibar waada duniyai foida goríbar age lóti goijjíl, (aiōnios g166) **3** aar borabor októt Nizor hé kalam ore tobolik or duara zahér goijjé, ze tobolik or zimma añí añárañ Nejatdoya Allar hókume faiyí. **4** Titus or hañse lekír, zibá Mosihr uore añárañ dóilla iman ainné de hé rúwate añr sóyi fua. Tor uore Baf Allar edde Mosih Isá añárañ Nejatdoyar torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **5** Añí toré Keret diyat etollá eri aiccí, zeéne ziín goríbar baki tágiyegoí híin tui tük gorífelai faros edde añí toré zendilla hókum díyi hé mozin hárr cóor or zomát ot murubbi-neta ókkol tulí faros. **6** Monot rakíc, ze manúc ore tulíbi Íba behosúr ówa foribó, ek bou wór hócom ówa foribó, Íbar fuain imandár ówa foribó zetarár ayacir edde nafórmánir honó elzam nái. **7** Kiyólla-hoile zomát or neta re Allar torfóttu zimma diiya giyéh ísafe, Íba behosúr ówa foribó, ekguañjja no ówa foribó, bánggori guccá-goróya no ówa foribó, nicákur no ówa foribó, maramari-doya no ówa foribó, nazayes nofár lalósbon no ówa foribó, **8** bólke Íba meémandari-goróya ówa foribó, gom ham ore fosón-goróya ówa foribó, akkól góri soloya ówa foribó, forhésgar ówa foribó, pak ówa foribó, aar nizoré sóoñli-faroya ówa foribó. **9** Íba ttu kalam uúin ot lagi ták foribó ziín biccácdar aar añára di de taalim or mozin, zeéne Íba ye sóyi taalim or duara nosfyot ókkol gorí fare aar zetará hé taalim or muhálef goré ítarar gollot sábut gorí fare. **10** Kiyólla-hoile ámana-goróya, galu edde dagabaz ókkol toh boóut zon asé, háasgori ázomi goijjá gún or bútore. **11** Ítarar muk bon gorí zorur, kiyólla-hoile ítarar nazayes nofá hásil gorí bolla fura górgór endilla taalime borbad diféler ziín ítarat tuu no don accíl. **12** Ítarar nizor ek nobi ye hoóil de ki, “Kereti ókkole hámica misá hotá hoó; ítarar faári januwar or dóilla alcí edde dain.” **13** Hotá híyan bilkúl sóyi. Hétolla tui horar sáaňte ítarar golti daháide, zeéne ítarar iman furafuri sóyi óizagoi, **14** aar ítarar zen Yohúdi

ókkol or banaouti kissá ókkol or uzu edde ze manúc ókkol sóyi ttu lorigyói ítarar hókum or uzu han no deh. **15** Zetará pak, ítarar lla toh hárr kessú pak; montor zetará nafak edde iman sára, ítarar lla honó kessú pak nái, kiyólla-hoile ítarar zehén, hélem, duniyan nafak oígyioi. **16** Ítarar Alla re zani hoóí dari goré, montor nizor hamhorose Íba re inkar goré. Ítarar nafórt or laayek, nafórmán, aar honó gom ham or kaabel no.

2 Montor tor ttu uúin boiyan gorár zorur, ziín sóyi taalim loi mil há. **2** Morot murubbi ókkol ore hoibí de, hámica forhés góri soilto, izzotdár óito, nizoré sóoñlito; aar ítarar iman, muhábbot edde sobór ore sóyi rakító. **3** Héndilla, maya murubbi ókkol ore yó hoibí de, izzoitta solasol rakító, gifot-goróya no óito, córab or gulam no óito, bólke ziyán gom híyan oinno zon ore cíkaito, **4** zeéne ítarar juwan mayafuain dore ím or torbiyot di fare, ki hoilé, nizor hócom ore muhábbot goittó, nizor fuain dore muhábbot goittó, **5** akkól góri soilto, pak tákito, góri or hammwa óito, meérban óito, aar nizor hócom or hókumot ore izzot goittó, zeéne Allar kalam or bodnam no. **6** Héndilla, juwan morotfuain dore yó akkól góri soilto buz dic. **7** Tui nize hárr kessút ítarar hañse gom ham or nomuna bon. Taalim dite sóyi niyote edde izzot or sáaňte dic. **8** Aar hénitte endilla sóyi lofzó ókkol estemal goríc, ziín ore honó elzam di faribár nái, zeéne tor muhálef ókkol ottu añárañ baabute honó hóraf hoibár no taki cormindat fore. **9** Gulam ókkol ore hoibí de, hárr kessút mazé ítarar girós or adíkar ore izzot goittó, ítarar re kúci rakító, ítarar hotár uottu no matító, **10** suri no goittó, bólke furafuri imandari daháito, zeéne ítarar añárañ Nejatdoya Allar taalim ore hárr mikká ttu cíndorgori háñzai fare. **11** Kiyólla-hoile Allar oh rahámot toh zahér óiye, ziyán or usílaye insán beggúne nejat fa. **12** Híyan añára re cíka de, bedini edde duniyai bi mon ókkol ore inkar gorí, e jáhan ot máze akkól, forhésgari edde dindárir sáaňte zindigi haraitó, (aiōn g165) **13** zeñtté añára kúci furaiya acá fura óibar entezar ot así, yáni zeñtté añára Alla Tála edde Nejatdoya Isá Mosihr mohíma zahér óibar entezar ot así; **14** Zibá ye añára lla Nizor zan dyíl de, añára re hárr dóilla bedini ham ottu súrai bolla, edde añára re Íba Nizor lla Nizor endilla eggwá háas koum banaitó pak-sáf

gorí bolla zetará ttu gom ham goittó jus téke. arnóile ítarar zindigi cár nó óibo. **15** Añr fúañti **15** Hín taalim deh, aar furafuri adíkar or sáañte asé de ítara beggúne toré sólam zanar. Imandár maincóre josba gómai déh, edde ítarar golti ókkol ore añárar sólam dic, zetará añára re daháide. Honókiye toré hékarot no goróuk. muhábbot goré. Allar rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk.

3 Ítara re yaad goráide de ki, dec or hókumot-goróyar edde adikari ókkol or niyom or bútore tákito, ítarar hotá manitó, fottí gom ham gorí bolla toiyar tákito, **2** honókiyor bodnam no goittó, hoijja-fózzat no goittó, edde cídar sáañte manúc beggún or hañse noromdari daháito. **3** Kiyólla-hoile ek hale añára yó toh obuz, nafórman, edde gollot ot accílam, aar doilla-boðoilla mon or edde ayacir gulamit accílam. Añára duconni edde hásorote beh zindigi haraitám; héñtte añára re yó nafórot gorá zayto aar añára yó nafórot goittám. **4** Montor zeñtté añárar Nejatdoya Allar meérbani edde muhábbot insán-zati lla zahér óiye, **5** héñtte Íba ye añára re basaiféhaiye. Híyan añára nize goijjí de honó forhésgarir zoriya no, bólke Íbar meérbani mozin beh añára re Pak-Ruhr duara basaiyé deh, ze Ruh ye añára re dúifelai noya zormo diyé edde noya zindigi diiyé, **6** zibá re níki añárar Nejatdoya Isá Mosihr duara Alla ye añárar uore furafuri dálidiye, **7** zeéne añára Íbar rahámote forhésgar tóori yore ofúrani zindigir mirasdár boni fari, ziyán or añára ttu acá asé. (aiónios g166) **8** Hín hók hotá. Añí saái de ki, tui hotá híin hímmot or sáañte boiyan gor, zeéne zetará Allar uore iman ainné ítara gom ham ot lagi tákibar uzu díyan deh. Héndilla gom ham gorón toh manúc beggún olla bála aar fáidar ham. **9** Montor behar torkatorki, háandan or baabute matamati, aar Córíyot or baabute barábari edde hoijja-fózzat diya ttu duré tákic, kiyólla-hoile hín ot honó fáida nái, hín behar. **10** Faáta-faáti foida goré de ítare ekbar duibar úñciyari dic, yárbaade goillé ítar llói ar taalukat no rakíc, **11** kiyólla-hoile tui toh zanos, héndilla manúc ókkol sóyi ttu lorigiyói, aar guná gorí-gorí nizoré hosúrbon tóora. **12** Zeñtté añí tor hére Artimas ore arnóile Tukikus ore diferáiyum, héñtte añr hére Nikópolis cóor ot zeéne faros héene ai bolla kucíc goríc, kiyólla-hoile añí cítkhal hére haráibár fáisela goijjí. **13** Ukil Zenás ore edde Apólos ore ítarar sofór ot zai bolla zeddür faros héddur modot goríc, zeéne ítara ttu honó homi no téke. **14** Añárar maincór ttu gom ham gorát lagi tákia cíkon zorur, háasgori zeré goríbar bicí zorur óiye,

Filimon

1 Añí Pául, Mosih Isár wasté eggwá hodi, añár fúañti añárar bái Timóti yó asé. Añárar adorja dustó edde sáañti ham-goróya Filimon or hañse, **2** añárar bón Afíyar hañse, añárar sáañti iman or fóous Arkipus or hañse, edde Filimon or górt zoma ó de zomát or hañse lekír. **3** Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk. **4** Añí dua gorí de októt, tuáñre yaad gorí añr Alla re hámica cükuriya gorí, **5** kiyólla-hoile tuáñr ttu Allar tamám pak bonda ókkol olla ze muhábbot asé híyan or edde Malik Isár uore ze iman asé híyan or baabute añí fúnat así. **6** Añí dua gorí de, Mosihr duara añára ze bálabála niyamot ókkol faiyí hín or baabute zankari hásil gorí yore imandár ókkol lói tuáñr taalukat zen aró baré. **7** Ó bái, tuáñr muhábbot dekí añí bicí kúci óiyi aar tosólli faiyí, kiyólla-hoile tuñí de Allar pak bonda ókkol or dil ore fotfoit a goijjó. **8** Hétolla, sóyi gán goittó tuáñre hókum goríbar añár ttu Mosihr bútore furafuri hók asé de óile yo, **9** toóu añí tuáñre muhábbot or sáañte aros gorá fosón goijjum. Añí óilam de Pául, burá manúc, añí yala yó Mosih Isár wasté hodi boni así. **10** Añí tuáñre añr fua Onesímos olla aros gorí, zibá re eré ziyól ot imandár banai añí ítar ruúhanir baf óigiyigoi. **11** Yaar age íte tuáñr lla behazor accíl, montor yala duní zon olla, yáni tuáñr lla edde añr lla hazor óiye. **12** Añí ítare, yáni añr holizar tuku a re tuáñr hañse waafes diferáir. **13** Añí ítare añr fúañti rakí bolla saáilam, zeéne kúchóbor or wasté añí zetókkal ziyól ot bon táki, íte tuáñr zagat ói añr hédmot gorí fare. **14** Lekin tuáñr ezin sára añí honó kessú goríbar mon nó gorí, zeéne tuñí añré ze bálai goríba hín mojburiye no bólke kúcir sáañte goró. **15** Óitofare íte kessú októ lla tuáñr ttu etollá bóuli alok óigiyoi, zeéne tuñí ítare hámica lla waafes foo. (aiōnios g166) **16** Tuñí ítare ebarot siríf gulam ísafe faiba de no, bólke gulam or túaro bicí, yáni adorja bái ísafe faiba. Íte añr háas adorja, montor íte gulam edde Malik or bútore bái ísafe tuáñr aró hotó adorja óibo fáñllar! **17** Hétolla tuñí zodi añré tuáñr sáañti bóuli buzó, tóoile añí óítam bóuli zendilla gori añré kobul goittá héndilla góri ítare kobul goró. **18** Aar zodi íte tuáñr honó lussán goijjíl de óile, yáh tuñí ítar ttu honó kessú foór de óile,

hín añr name lekí rakíyo. **19** Añí Páule nizor áte lekí hoóir de, añí hín fúñzifelaiyum. Añr ttu de tuáñre hoibár zorurot nái de ki, tuáñr zan añr gun or tole asé. **20** Ó bái, Malik or wasté tuñí añré ekkán meérbani goró de ki, Mosihr ummot ísafe tuñí añr dil ore fotfoit a goró. **21** Añí tuáñr fórmadari re ekin gorí tuáñr hañse i n lek r deh; añí zani, añí tuáñre zi n hoóir tuñí hín or túaro bicí gor ba. **22** Aró ekkán hot a, añr lla ekk n musáfer-h na y  bonubos gor yo, kiy lla-hoile añr ttu ac  as  de ki, tu nar duaye añr tu nar hañse waafes diif la zaybo. **23** Añr fúañti Mosih Is r wast  ziy l ot as  de Epafarase tu nre sólam zanar, **24** héndilla añr fúañti ham-gor yo Markus, Aristarkus, Démas, edde Luk  e y  tu nre sólam zanar. **25** Malik Is r Mosihr rah m t tu nar ruhr uore zari t kouk.

Hibraniól

1 Agor zabanat Alla ye dada-bafdada ókkol or hañse nobi ókkol or duara boóut kessú boóut torikaye hoóil de asé, **2** montor e ahéri zabanat Íba ye añára llói Íbar Fuar duara beh hotá hoiyé, Zibá re Íba ye hárre kessú mirasdár banaiyé edde Zibár usílaye Íba ye duniyai yó foida goijjé. (aión g165) **3** Aar Íba óilde Allar tozollir nur edde Íbar fura sóbi; Íba ye hárre kessú Nizor taakoti kalame sóoñli raké. Íba ye añára guná ókkol dúifelai baade asman ot Alla Tálar den dák ottu boóti tákke. **4** Hé ísafe, hé Fua fírista ókkol or túaro boóut bicí ðooñr óigiyoi, zendilla Íba ye miras ot hín or túaro boóut ðooñr nam faiyé. **5** Kiyólla-hoile Alla ye Íbar honó fírista re honódin eén hoiyé de asé né, “Tuñí óilade Añr Fua, aijja Añi Tuáñr Baf óiyi?” Yáh eén hoiyé de, “Añi Íbar Baf óiyum, aar Íba Añr Fua óibo?” **6** Bólke zeñtté Íba ye Nizor foóila Fua re duniyait diferár, Íba ye hoór de, “Allar tamám fírista ókkole Íba re sóida goró.” **7** Fírista ókkol or baabute Íba ye hoór de, “Íba ye Nizor fírista ókkol ore boiyar bana, aar Nizor hádem ókkol ore ooin or zilha bana.” **8** Montor Fua re Íba ye hoór de, “Ó Alla, Tuáñr toktó abadulabad foijjonto hámica zari tákiba, aar insáfir larí óilde Tuáñr raijjor larí. (aión g165) **9** Tuñí forhésgari re muhábbot goró aar bedini re nafórot goró; hé tolla, Alla, Tuáñr Alla ye Tuáñr uore kúcir tel di basíloí yore Tuáñre Tuáñr sáañti ókkol or túaro uore goijjé.” **10** Íba ye aró hoór de, “Ó Malik, foóila círut duniyair buniyadi dáillo de Tuñí, aar asman ókkol óilde Tuáñr át or toiyari. **11** Hín toh nac óizayboi, montor Tuñí tiki tákiba; hín beggún hoor or dóilla furan óizayboi. **12** Tuñí hín ore saddor or dóilla borifelaiba, aar hín ore bodoliféla zaybo. Montor Tuñí hámica ek döilla tákiba, aar Tuáñr hóiyat honódin no fúraibo.” **13** Montor Íba ye honó fírista re honódin eén hoiyé de asé né, “Añr den dák ottu boiyó, zetukkún foijjonto Añi Tuáñr ducon ókkol ore Tuáñr foor tole gorí nó felai”? **14** Fírista ókkol beggún kí hédmot goré de ruh no, zín ore uitarár hédmot goittó diferá gíyeh zetará nejat miras faibo?

óile, aar hárre hosúrir edde naförmanir laayek sáñza faáil de óile, **3** tóóile añára héntu keéngori hárri faryúm zodi añára eén ðooñr nejat ore éckara gorí? Hé nejat or baabute toh age Malike elan goijjé, baade zetará fúinne ítara híyan sóiyi de sábut díye. **4** Fúanti-fúanti Alla ye yó Nizor moncá mozin illayi-nicán, taajuippa harhána, döilla-boðoilla keramot, edde Pak-Ruhr niyamot ókkol lói híyan or gobá díyat accíl. **5** Íba ye añára ze aibár duniyair baabute hooir, híyan ore toh fírista ókkol or kobzat nó deh. **6** Bólke pak-kalam ot ek zagat honókiye endilla hoiyé de asé, “Insán kii deh, Tuñí hín olla kíyal rakó de? Yáh adomzat kii deh, Tuñí hín ore saásita goró de? **7** Tuñí hín ore kessú taim olla éna fírista ókkol or túaro niso banaiyó; Tuñí hín ore tas ísafe diiyó de óilde mohíma edde izzot; **8** Tuñí hárre kessú hín or foor tole gorídiyo.” Hé ísafe, Alla ye hárre kessú hín or kobzat gorídile toh Íba ye hín or kobzat no di honó kessú bad raikké de nái. Montor aijjó añára hárre kessú hín or kobzat no dekír. **9** Lekin añára toh Isá re dekír, Zibá re kessú taim olla fírista ókkol or túaro niso gorá gíyeh, zeéne Allar rahámote Íba ye fottí manúc olla moot mukabela gorí fare. Íbar dukkór moot or zoriya Íba re tas ísafe mohíma edde izzot diya gíyeh. **10** Kiyólla-hoile Alla, zibá lla hárre kessú asé, edde zibár usílaye hárre kessú asé, boóut fuain dore mohímat aní bolla Íba ttu tñk laiggé de, ítarar nejat or bani re duk faa bay furafuri nal gorí bolla. **11** Kiyólla-hoile zibá ye pak-sáf goré Íbar edde zetará re pak-sáf gorá gíyeh, ítara beggún or Baf toh ek. Hétolla Isá ye ítara re báiboináin hoité no córma; **12** Íba ye hoiyé de, “Añi Tuáñr nam Añr báiboináin dor hañse boiyan goijjum, maáfil ot máze Añi Tuáñr taarif or seér gaiyúm.” **13** Aró hoiyé de, “Añi Íbar uore bóraca rakíyum.” Yián ou hoiyé, “Ótiya, Añi edde Alla ye Añré diiyé de fuain hín.” **14** Fuain hín zettót gusso edde lou ola, hé tolla Isá Nize yó ekí döilla boinné, zeéne moot or duara Íba ye uitaré dóncó gorifelai fare zar ttu moot or uore taakot asé, yáni Ibilíc ore, **15** edde uitará re azad gorí fare zetará moot or doore zindigibór gulamit asé. **16** Kiyólla-hoile asóle Íba ye fírista ókkol ore modot goré de no, bólke Ibrahím or nosól ore beh modot goré. **17** Hétolla Íba ttu hárre ruwate Nizor báiyain lói ek döilla ówa foijjé, zeéne Allar hédmot ot Íba ezzon raháman edde biccácdar boro imam boni ókkol or duara hoóil de hotá hín kaayem asé de insán or gunár koffara di fare. **18** Kiyólla-hoile

Íba Nize zettót entán or hálot ot duk bordac súrote añára deki de, ítara nabiccác or zoriya goijjé de asé, hétolla Íba ye zetará entán ot fore beh góli nó fare.

ítara re modot gorí fare.

3 Hétolla, ó pak báiboináin ókkol, zetará asmani dak ot córik asó, Isár uzu soó, zibá Allar Rosúl edde Boro Imam bouli añára cíkar gorí. **2** Íba toh Ubár hañse biccácdar accíl zibá ye Íba re zimma diíl, zendilla Muúsa yó Allar foribar guñrat biccácdar accíl. **3** Íba re toh Muúsar túaro bicí izzot or laayek gona giyéh, zendilla góri banoya ttu góri or túaro bicí izzot asé. **4** Ze honó góri toh ezzon nó ezzone banaiyé de asé, montor hárr kessúr banoya óilde Alla. **5** Becók, Muúsa Allar foribar guñrat biccácdar accíl de óilde gulam ísafe, zeéne fore boiyan óibo de híin or gobá déh; **6** montor Mosih toh Allar foribar or uore biccácdar accíl de óilde Fua ísafe. Zodi añára añárár hímmot edde acár borái mozbüt gori dóri rakí, tóoile toh Íbar hé foribar añára éna. **7** Hétolla, Pak-Ruh ye zendilla hoiyé, “Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno, **8** tuáñrar dil doró no goijjó, zendilla Añré guccá tulí díyl de októt moidan zagat entán goijjíl de hé din goijjíl. **9** Hére tuáñrar bafdana ókkole Añré entán goijjíl edde zasai goijjíl, aar salic bosór fojjonto ítara Añr ham deikkíl. **10** Hétolla Añí hé nosól lói guccá óílam, aar hoóílam de, “Ítarar dil hámica gollot ot zaat téke, ítara Añr rasta nó siné.” **11** Tói Añí Añr guccáye hosóm háyi de, “Ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.” **12** Ó báiboináin ókkol, hóboroddar, tuáñira honókiyo ttu zen endilla bura edde nabiccác ola dil no téke, ziyán zinda Alla ttu duré óizagoi. **13** Bólke ezzon ore ezzone fottí din nosiyot goró zetódin “aijja” bouli howá zah, zeéne tuáñra honókiyor dil gunár dükaye doró ói no zagói. **14** Kiyólla-hoile ze bóraca añára ttu cúrut accíl, híyan ore zodi ahéri fojjonto mozbüt gori dóri téki, tóoile toh añára Mosihr bútore córik óigiyigoi. **15** Howá giyeh de héndilla, “Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno, tuáñrar dil doró no goijjó, zendilla Añré guccá tulí díyl de októt goijjíl.” **16** Abas fúni Íba re guccá tulí díyl de híin hontará? Híin kí uitará beggún no zetará re Muúsa ye Ijíp ottu neelai ainníl? **17** Aar salic bosór fojjonto Íba hontará llói guccá accíl dé? Uitará llói no né zetará guná goijjíl, zetará lac moidan zagat fori accíl? **18** Íba ye hontará lla e hosóm háyi de, “ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó” zodi nafórmani goijjíl de ítara lla no óile? **19** Hé

4 Hétolla, Íbar aram or zagat gólibar waada zettót baki asé, añára ttu doorar zorur, zeéne tuáñra honókiyo re híyan ottu maárum óiya lootfa no zah. **2** Kiyólla-hoile kúchóbor or tobolik añárar hañse yó gorá gíyl, ítarar hañse yó gorá gíyl; montor ítara fúinne de hé kalame ítarar fáida nó goré, kiyólla-hoile ítara toh híin fúni imane kobul nó goré. **3** Añára zetará iman ainní añára toh hé aram or zagat góli fari, zendilla Íba ye hoiyé, “Tói Añí Añr guccát hosóm háyi de, “Ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.” **4** Íbar ham duniyair foidayecir héñitte lóti hótom óiye de óile yo. **4** Kiyólla-hoile Íba ye pak-kalam or ek zagat háñit nombór or din or baabute hoiyé de, “Alla ye Nizor ham beggún hótom gorí háñit nombór or din aram goijjé.” **5** Aró hoiyé de, “Ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.” **6** Hétolla, zettót hodún hé aram or zagat gólibar baki asé, aar zetárar hañse age kúchóbor tobolik gorá gíyl ítara nafórmanir zoriya hére góli nó fare, **7** Íba ye abar ekgwá din tík goijjé, zibá re boóut khál baade Dawud or duara “aijja,” bouli hoiyé. Zendilla age hoiyé, “Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno, tuáñrar dil doró no goijjó.” **8** Zodi Yehócua ye ítara re hé aram or zagat góliye de óito, tóoile toh Alla ye yárbade ar ekgwá din or hotá no hoitó. **9** Hé ísafe, Allar bonda ókkol olla aram or din baki asé. **10** Hoító saáir de, Alla ye zendilla Nizor ham hótom gorí aram goijjé, héndilla zee niki Íbar aram or zagat góle, yóggwa ye yó nizor ham ottu aram faa. **11** Hétolla, aiyó, añára hé aram or zagat góli bolla hárri dóilla kucíc gorí, zeéne honókiye uitarár nafórmanir nomunaye soli maárum ói no zagói. **12** Kiyólla-hoile Allar kalam toh zinda, salu, edde ze honó dui dárra toluwar or túaro bicí dár. Hé kalame fúri zai foran edde ruh re edde girá edde fánic ore úddwa alok gorífele, aar dil or kíyal edde erada re zasai goré. **13** Allar nozor ottu honó mohóluk lukaiya asé de nái, bólke Íba zibár hañse niki añára ttu ísaf díya foribó Íbar suk or muúntu hárri kessú kúla edde uidda. **14** Añára ttu zettót endilla ezzon doónr boro imam asé zibá asman ókkol farái giyéh, yáni Allar Fua Isá, hétolla aiyó, añára cíkar goijjí de iman ore mozbüt gori dóri téki. **15** Kiyólla-hoile añára ttu toh endilla boro imam asé de no zee niki añárár komzuri re

buzí no fare, bólke Íba re toh añárár dóilla hárr kisím or entán gorá gíyeh, toóu guná goijjé de nái. **16** Hétolla, aiyó, añára rahámot or toktór hañse hímmot gorí zai, zeéne añára meérbani hásil gorí edde zorurot ot fori de októt añára re modot gorí bolla rahámot fai.

5 Manúc ottu basílowa zah de fottí boro imam ore toh manúc olla Allar hédmot goittó éna týagara zah, guná lla nozorana edde kurbani ókkol peec gorí bolla. **2** Íba ye no zanoya edde gollot ot zah de ítara llói norom or sáańte sákba gorí fare, kiyólla-hoilel íba niye yó komzurir gereftarit asé. **3** Hétolla toh Íba ttu maíncór guná lla diya fore de héndilla nizor guná lla yó kurbani diya fore. **4** Honókiye héndilla imam óíbar izzot nizorgá niye looi no fare, bólke Alla ye dake de Íba ye beh híyan faa, zendilla Arone faáil. **5** Héndilla, Mosih ye yó boro imam ói bolla Nizoré Nize doóñr goijjé de no, bólke Ubá ye beh goijjé zibá ye Íba re endilla hoiyé, "Tuñí óílade Añr Fua, aijja Añí Tuáñr Baf óiyi." **6** Íba ye arek zagat óu hoiyé de, "Malkízadek or nomunaye Tuñí abadulabad foijjonto imam." **(aión g165)** **7** Íba duniyait accíl de héntíe, doóñr-doóñr góri guzori hañdi edde suk or faní bácaí, Ubár hañse dua edde fóriyat goijjíl zibá ye Íba re moot ottu basai faitto, aar Íba ttu dindári solasol accíl de héndilla Íba ye zuwab faáil. **8** Íba hé Allar Fua de óile yo, Íba ye ziín duk faáil hín ottu fórmadari cíkke, **9** aar furafuri kaabel ói Íba uitará beggún olla ofúrani nejat or guijja boinné zetará Íbar hotá amól goré, **(aiónios g166)** **10** aar Íba re Alla ye Malkízadek or nomunaye Boro Imam óíbar tokka diyé. **11** Híyan or baabute añára ttu boóut kessú hoibár asé, montor hín buzáite mockil, kiyólla-hoile tuáñra toh ar buzító no soór. **12** Asóle e októt tuáñra ttu ustast óizongoi accíl, montor yala toh tuáñra re Allar sóiyi re ebbe cúru ttu lóti abar cíkaito ar ezzon lager, aar doró hánar bodol tuáñra ttu dud háíbar zorurot óiye. **13** Zee niki siríf dud háá, ítar ttu forhésgarir baabute honó zankari no téke, kiyólla-hoile íte toh dud or fua. **14** Montor doró háná óilde boc óiye de manúc olla, zetará ttu akkól góri solité-solité gom hóraf forók goríbar tojurba óigiyoi.

6 Hétolla, aiyó, Mosihr baabute ebbe círur ze taalim asé hín bad di balok óíbar híkkha hañi mari. Añára ttu toh mora ham ottu touwá

goríbar edde Allar uore iman aníbar abar buniyadi dálar zorurot nái, **2** aró, báptísmalowar, honókiyor uore át díyar, muruda ókkol or hánco or, edde ofúrani azab or taalim faibar óu zorurot nái. **(aiónios g166)** **3** Allar hókum óile, añára híyan beh goríyum. **4** Kiyólla-hoilel yián bilkul ói no fare de ki, zetará re ekbar foór ot aná gíyeh, asmani niyamot or moza faifélaie, Pak-Ruh faat córik óiye, **5** Allar kalam or bálai edde aibó de jáhan or kudurut or moza faifélaie, **(aión g165)** **6** aar yárbaade iman ottu forigiyói, ítara re noya gori abar touwá gorábon; kiyólla-hoilel híyan toh ítara niye Allar Fua re abar kúruc ot dí mariféler deh edde Íba re beggún or muúntu beizzotti gorér deh. **7** Ze zobine barbár ayí de zór or faní hózom goré aar kétí-goróya ókkol olla endilla totorhari dóra ziíne ítarar fáida goré, híyane toh Allar torfóttu borhot faa, **8** montor ziyáne keñír záli edde keñíraban fúra, híyan toh behar edde laánot faite deri nái; ahérí híyan furat diféla zah. **9** Montor ó adorja ókkol, zodi añára endilla hotá hoile yo, añára ttu tuáñrar baabute yár túaro beétor edde nejate ané de jiníc ókkol or ekin asé. **10** Kiyólla-hoile Alla toh nainsáf-wala no zeén níki tuáñrar ham edde muhábbot ore foóraifelaito, ziín tuáñra pak bonda ókkol or hédmot gorí yore edde aijjó gorí-gorí Íbar hañse zahér goijjó. **11** Añárá azzu óilde, tuáñra fottí zone ekí dóilla kucíc ahérí foijjonto dahát téko, zeéne zani faro de, tuáñrar acá hámaha fura óibo, **12** aró, tuáñra alcíya no óiyo, bólke uitará nomunaye solo zetará imane edde sobóre Allar waada goijjá jiníc or mirasdár óiye. **13** Zeñtí Alla ye Ibrahím lói waada goijjé, Íba ttu hosóm háí bolla Nizor túaro doóñr honókiye nái ísafe Íba ye Nizor loi beh hosóm háíye. **14** Íba ye hoiyé de, "Añí toré hámaha bicí borhot diyum, aar tor háandan boóut bicí goijjum." **15** Hétolla, yóggwa ye sobór or sáańte entezar goijjé rár, waada goijjíl de híyan hásil goijjíl. **16** Manúce toh nizor túaro doóñr lói éna hosóm háí, aar hosóm háí sábut goillé ítarar hárri hoijja-fózzat fúraizagoi. **17** Héndilla, Alla ttu yó zeñtí monehoiyé, Íbar erada honódin bodoli no fare de híyan waadar mirasdár ókkol ore aró sáf zahér gorí bolla, híyan Íba ye hosóm háí sábut goijjé, **18** zeéne no bodole de duiyán jiníc ziín or baabute Alla ye misá hotá hoói no fare, añára zetará faná loiyí de así añára ttu hín or zoriya doóñr hímmot téke, añára muúntu raká gíyeh de hé acá re mozbut or

sáańte dóri rakí bolla. 19 Hé acá híyan óilde toh añárar foran or endilla nogol ziyán mozbut edde kaayem táke; híyan forodar bútore úddwa foónse, 20 zeřé Isá añára lla añárar age góille, Malkízadek or nomunaye abadulabad foijjonto Boro Imam ói yore. (aiōn g165)

7 Hé Malkízadek accíl de Salem cóor or baáñcca edde Alla Tálar imam. Íba ye zeňtté Ibrahíme baáñcca ókkol ore hárai waafes aiyér, hénitte yóggwa llói millíl edde yóggwa re borhot diíl, 2 aar Ibrahíme íba re luť goijjá hárre kessúr doc bák or ek bák diifelail. Agor ttu hoító sailé, Malkízadek nam or maáni óilde “forhésgarir baáñcca,” aar Salem or baáñccar maáni óilde “cántir baáñcca.” 3 Íba baf sára, maa sára, edde honó fissán sára, íbar hóiyat or cúru yó nái fúranti yó nái, bólke íba Allar Fuar dóilla ísafe, abadulabad foijjonto imam tágigiyo. 4 Yala báfiso manúc íba hotó doóñr accíl, zibá re añárar koum or baf Ibrahíme zíín luť goijjíl híin ottu barík kún doc bák or ek bák diifelail. 5 Leévir nosól or manúc zetará imami ham faa, ítara ttu toh maincór ttu doc bák or ek bák looi bolla Córíyot or hókum asé, yáni nizor koum ottu, zodi ítara yó Ibrahím ottu aiccé de óile yo. 6 Montor Malkízadek toh Leévir nosól ottu aiccé de no, toóu íba ye hé Ibrahím zibá llói Alla ye waada goijjíl, yóggwa ttu doc bák or ek bák loól edde yóggwa re borhot diíl. 7 Cóniro ye doóñr ottu beh borhot faa, hotá híyan ot de honó cök nái. 8 Ek mikká ttu sailé, more de manúce éna doc bák or ek bák loo, montor arek mikká ttu sailé, uúin toh ubá ye éna loiyé zibá hámica zinda asé bóuli gobá díya zah. 9 Hé ísafe hoilé, ze Leévi ye doc bák or ek bák loo, yóggwa ye úddwa Ibrahím or duara doc bák or ek bák diíl de asé, 10 kiyólla-hoilé zeňtté Malkízadeke Ibrahím lói millé, hénitte toh Leévi yóggwar bafdada Ibrahím or jisím ot accíl. 11 Hétolla, zodi Leéviól or imami ham or duara manúc furafuri sóiyi tóori faitto—kiyólla-hoilé hé bóracaye éna manúc ore Córíyot diiya giyéh—tóoile arek doilla eggwá imam foida óíbar kii zorurot accíl, zibá Aron or nomuna no bólke Malkízadek or nomuna? 12 Imami ham or kisím bodolizálé toh córíyot óu bodolizar zorur. 13 Kiyólla-hoilé zibár baabute iín howá zar, íba toh arek háandan or, aar hé háandan ottu honókiye kurbani-gáñt hédmot goijjé de nái. 14 Híyane sáf zahér goré de ki, añárar

Malik aiccé de óilde Yohúdahr nosól ottu, ze háandan ore hétap gorí Muúsa ye imami ham or mutalek honó kessú nö hoó. 15 Híyan toh aró sáf zahér óigiyoi, zettót Malkízadek or dóilla ar eggwá imam foida óiye, 16 zibá imam óiye de jisími dabidawar niyome no, bólke fána no ó de zindigir taakote. 17 Kiyólla-hoilé Íbar baabute toh endilla gobá díya asé, “Malkízadek or nomunaye Tuní abadulabad foijjonto imam.” (aiōn g165) 18 Ek ruwate sailé, agor furana niyom ore baatél gorífela gíyeh de, híyan komzur edde behar accíl de héttolla, 19 kiyólla-hoilé Córíyot toh honó kessú re furafuri sóiyigori faijjé de nái. Ar ek ruwate sailé, híyan or zagat ekkán beétor acá diiya giyéh deh, ziyán or usíflaye añára Allar dáke zai fari. 20 Hé acár baabute hosóm há giyeh de asé, 21 uitará toh honó hosóm sára éna imam boinníl, montor Isá héndilla boinné de Ubár hosóme zibá ye íba re endilla hoiyé, “Mabude hosóm háyi, Aar íba ye mon no bodolibo, ‘Tuní abadulabad foijjonto imam.’” (aiōn g165) 22 Híyan or zoriya toh Isá ekkán beétor razinamar zabin tóojije. 23 Imam toh boóut zon tákito, kiyólla-hoilé ítara morizaylé imami ham ar gorí no faitto. 24 Montor Isá zettót abadulabad foijjonto zinda asé, Íbar imami ham honódin no fúraibo. (aiōn g165) 25 Hétolla, zetará Íbar duara Allar hañse aiyé ítara re íba ye furafuri nejat di fare, kiyólla-hoilé ítarar cúwaric olla íba toh hámica zinda asé. 26 Endilla eggwá boro imam tákito añára lla ódode óiye, zibá pak, behosúr, dak sára, gunágar ókkol ottu alok, edde zibá re asman ókkol or túaro uñsol ot tulá giyeh. 27 Íba ttu fottí din kurbani peec gorá no fore, zendilla oinno boro imam ókkol ottu age nizor guná lla baade manúc or guná lla gorá fore, kiyólla-hoilé íba ye toh hé ham ekbar ot hámica lla oñtté adai gorífelaiye zeňtté íba ye Nizoré kurbani diyé. 28 Kiyólla-hoilé Córíyote maincóré éna boro imam týagara zetará komzur ola, montor ze hosóm Córíyot baade há giyeh, híyane toh Fua re éna hé ham ot týagaraiye, zibá re abadulabad olla furafuri háti gorífela giyeh. (aiōn g165)

8 Zíín howá giyeh híin or mul hotá óilde, añára ttu eggwá endilla boro imam asé, zibá asman ot mazé Alla Tálar toktór den dák ottu boírá asé, 2 zibá pak zagat hédmot goré, yáni asól tāmbu waán ot, ziyán Mabude beh tāikké, insáne no. 3 Hárr eggwá boro imam ore tulá zah de toh nozorana edde kurbani ókkol peec

gorí bolla éna, hétolla añárar gwá ttu yó peec gorí bolla kessú tákar zorur. 4 Íba zodi duniyait fúlfuitja lorí edde razinama leikká fattór or fajtákito, íba bilkúl imam ói no faitto, kiyólla-tún accíl. 5 Sónduk kwar uore Allar tozollir hoilé Córiyot mozin nozorana peec gorí bolla karubi fírista gún accíl, ziíne nizor faké koffarade age lótí imam asé, 5 zetará asmani siz ókkol gáñr uore sába dito. Hín or baabute ehón tofsil or nomunara edde sábar hédmot goré. Hétolla or sáańte hoibár taim no. 6 Zeňtté hín beggún toh Muúsa ye támbo tákibárcot Alla ye íba re héndilla góri toiyar goijjá óizaytoi, imam ókkole endilla únciyari díyl, “Saíc, faár or uore toré hámica foóila kamárat góli ebaadot or ham ze nomuna dahá gíyeh, fottí ekkán hé mutafek adai goittó. 7 Montor dusára kamárat siríf banaic.” 6 Montor yala toh Isá ye ítarar túaro boro imam beh gólico, bosóre ekbar. Íba ye uttom hédmotdari faiyé, eddúr zeén níki íba lou sára no gólico, ziín íba ye nizor lla edde beétor razinama waán or usíla yó, ziyán beétor maincén zani goijjé de guná lla peec goittó. 8 waada ókkol or buniyadir uore gorá gíyeh. 7 Híyan lói Pak-Ruh ye dahár de, Ebbe Pak Zagat Foóilar razinama gán zodi nikút óito, tóoile gólibar foñt otókkal zahér nó óiyo, zetókkal toh dusára razinamar honó zorurot no óito. 8 foóila kamára estemal ot accíl. 9 Kamára híyan Montor Alla ye Nizor bonda ókkol or hosúri óilde ehón or zobana re dahá de ekkán meésal, daháidi bolla hoiyé de, “Mabude fórmair, soó, ziyán or maáni óilde, nozorana edde kurbaní din uúin aiyér, zeňtté Añí ekkán noya razinama peec goráye ebaadotgár or hélem ore furafuri goijjum Isráil or manúc lói edde Yohúdahr sáf gorífelai no fare; 10 kiyólla-hoilé hín toh manúc lói. 9 Híyan razinama waán or dóilla no siríf háná, fina, edde dóilla-boqillauzu banar óibo, ziyán Añí ítarar bafdada ókkol lói oñtté baabute éna; jisími niyom hín ore otókkal olla goijjílam zeňtté Añí ítara re át ot dórí Ijíp dec beh zari goijjíl, zetókkal hín ore bodolifélaibar ottu neelai ainnílam. Kiyólla-hoilé ítara Añí hé októ nú aiyé. 11 Montor zeňtté Mosih gom siz razinamat zari nó táké, hétolla Añí yó ítarar uúin or Boro Imam óiaicce zíni age lótí aáigiyoi, uzu díyan nó dñh, Mabude fórmair. 10 Mabude aró fórmair, din hín baade Añí Isráil or manúc lói ze razinama goríyum híyan óilde yiána: Añí Añí coryiot ókkol ítarar zehén ot dálidiyum, edde hín ítarar dil ot lekídiyum. Añí ítarar Alla óiyum, aar ítara Añí bonda óibo. 11 Yárbaade lótí ítara ttu nizor ateahańsór maincóré yáh nizor bái ore endilla taalim diya no foribó de ki, ‘Mabud ore sinó’, kiyólla-hoilé ítara doóñr cóníro beggúne Añré siníbo. 12 Kiyólla-hoilé Añí ítarar hosúri ókkol maf gorídiyum, aar ítarar guná ar monot no raikkúm.” 13 Íba ye zeňtté “ekkán noya razinama” hoiyé, íba ye toh agor gán ore baáldai félaiye. Aar ziyán baáldai zagoi edde furan óizagoi, híyan toh hárá gaib óizayboi.

9 Hé ísafe, foóilar razinama gán ot ebaadot or niyom-kaanun accíl, aar héndilla ekkán duniyabi ebaadot-hánar baabute yó accíl. 2 Kiyólla-hoilé ekkán támbo taka gyíl, ziyán or foóila kamárat serak-or-boíróni, mes edde pak ruñi accíl; hé kamára wa re Pak Zaga hoító. 3 Dusára foroda gán baade accíl de óilde kamára ubá zibá re Ebbe Pak Zaga hoító, 4 zibát cúnar agórbattir-gáñ edde sairó dák ottu cúná lói lippa razinamar sónduk accíl. Hé sónduk ot

máze manná ola eggwá cúnar fatila, Arón or fúlfuitja lorí edde razinama leikká fattór or fajtákito, íba bilkúl imam ói no faitto, kiyólla-tún accíl. 5 Sónduk kwar uore Allar tozollir hoilé Córiyot mozin nozorana peec gorí bolla karubi fírista gún accíl, ziíne nizor faké koffarade age lótí imam asé, 5 zetará asmani siz ókkol gáñr uore sába dito. Hín or baabute ehón tofsil or nomunara edde sábar hédmot goré. Hétolla or sáańte hoibár taim no. 6 Zeňtté hín beggún toh Muúsa ye támbo tákibárcot Alla ye íba re héndilla góri toiyar goijjá óizaytoi, imam ókkole endilla únciyari díyl, “Saíc, faár or uore toré hámica foóila kamárat góli ebaadot or ham ze nomuna dahá gíyeh, fottí ekkán hé mutafek adai goittó. 7 Montor dusára kamárat siríf banaic.” 6 Montor yala toh Isá ye ítarar túaro boro imam beh gólico, bosóre ekbar. Íba ye uttom hédmotdari faiyé, eddúr zeén níki íba lou sára no gólico, ziín íba ye nizor lla edde beétor razinama waán or usíla yó, ziyán beétor maincén zani goijjé de guná lla peec goittó. 8 waada ókkol or buniyadir uore gorá gíyeh. 7 Híyan lói Pak-Ruh ye dahár de, Ebbe Pak Zagat Foóilar razinama gán zodi nikút óito, tóoile gólibar foñt otókkal zahér nó óiyo, zetókkal toh dusára razinamar honó zorurot no óito. 8 foóila kamára estemal ot accíl. 9 Kamára híyan Montor Alla ye Nizor bonda ókkol or hosúri óilde ehón or zobana re dahá de ekkán meésal, daháidi bolla hoiyé de, “Mabude fórmair, soó, ziyán or maáni óilde, nozorana edde kurbaní din uúin aiyér, zeňtté Añí ekkán noya razinama peec goráye ebaadotgár or hélem ore furafuri goijjum Isráil or manúc lói edde Yohúdahr sáf gorífelai no fare; 10 kiyólla-hoilé hín toh manúc lói. 9 Híyan razinama waán or dóilla no siríf háná, fina, edde dóilla-boqillauzu banar óibo, ziyán Añí ítarar bafdada ókkol lói oñtté baabute éna; jisími niyom hín ore otókkal olla goijjílam zeňtté Añí ítara re át ot dórí Ijíp dec beh zari goijjíl, zetókkal hín ore bodolifélaibar ottu neelai ainnílam. Kiyólla-hoilé ítara Añí hé októ nú aiyé. 11 Montor zeňtté Mosih gom siz razinamat zari nó táké, hétolla Añí yó ítarar uúin or Boro Imam óiaicce zíni age lótí aáigiyoi, uzu díyan nó dñh, Mabude fórmair. 10 Mabude aró fórmair, din hín baade Añí Isráil or manúc lói ze razinama goríyum híyan óilde yiána: Añí Añí coryiot ókkol ítarar zehén ot dálidiyum, edde hín ítarar dil ot lekídiyum. Añí ítarar Alla óiyum, aar ítara Añí bonda óibo. 11 Yárbaade lótí ítara ttu nizor ateahańsór maincóré yáh nizor bái ore endilla taalim diya no foribó de ki, ‘Mabud ore sinó’, kiyólla-hoilé ítara doóñr cóníro beggúne Añré siníbo. 12 Kiyólla-hoilé Añí ítarar hosúri ókkol maf gorídiyum, aar ítarar guná ar monot no raikkúm.” 13 Íba ye zeňtté “ekkán noya razinama” hoiyé, íba ye toh agor gán ore baáldai félaiye. Aar ziyán baáldai zagoi edde furan óizagoi, híyan toh hárá gaib óizayboi.

(aiónios g166) 13 Kiyólla-hoilé zodi sóol or edde biríc gorur lou, edde harúl gorur saí nafak manúc or uore cíñri dile, ítarar jisím pak-sáf óizagoi de óile, 14 tóoile zibá ye ofúrani Ruhr duara Nizoré Allar hañse honó dak sára kurbaní ísafe peec goijjé, hé Mosihr lou wé añańar hélem ore behar ham ókkol ottu aró hotó bici pak-sáf goríbo fáñllar, añańra zinda Allar hédmot gorí fán? **(aiónios g166)** 15 Íba toh etollá éna ekkán noya razinamar usíla, zeéne zetará re daka gíyeh ítara waada goijjá ofúrani miras faa, kiyólla-hoilé ítara foóila razinamar tole tákí ze guná-háta ókkol goijjé hín ottu ítara re azad gorí bolla íba ye toh foran di dam diifélaive. **(aiónios g166)** 16 Kiyólla-hoilé wosíyot-nama tákile toh wosíyot-goróyar moot óiye de híyan sábut gorár óu zorur, 17 kiyólla-hoilé manúc or moot baade éna wosíyot-nama ham ot aiyé, wosíyot-goróya basi tákile híyan bilkúl ham ot aiyé de nái. 18 Hétolla toh foóilar razinama yó lou sára ham ot laga nó zah. 19 Zeňtté Muúsa ye tamám

manúc ókkol ore Córíyot or hárr ekkán hókum fura goittó, zendilla Añr baabute pak-kitab or boiyan gorífelaiye, íba ye gorur-sóor edde sóol sábbat leikká asé.” 8 Foóila Íba ye hoiyé de, or lou wóre faní lói miyái yore bérásóol or “Kurbani edde nozorana, furat dede kurbani kirmís roingga fúñta edde hísop-gas estemal edde gunár kurbani Tuñí fosón nó goró, aar híin gorí Córíyot or hé kitab pwár uore edde tamám lói Tuñí kúci yó nó óiyo.” Háleke híin Córíyot manúc cún or uore cítka díyl, 20 endilla hooí, mozin éna peec gorá zayto. 9 Íba ye tarfore “Iín óilde razinama waán or lou, ziyán amól hoiyé de, “Soó, Añí aiccí Tuáñr moncá fura gorí bolla Alla ye tuáñra re hókum díye.” 21 goittó.” Hé ísafe, dusára gán ore kaayem gorí Héndilla góri íba ye tħambu gán or edde ebaadot bolla íba ye foóilar gán ore baatél gorífelaiye. or tamám sámana gún or uore yó lou wór cítka 10 Hé moncá mozin beh añára re Isá Mosiħr díye. 22 Córíyot mozin tokoriban hárri kessú lou jisím or kurbani usħlaye ekbar ot hámica lla loi beh pak-sáf gorífela zah, aar lou no bácaile pak-sáf gorífela gíyeh. 11 Hárr imame toh fottí gunár maf faa no zah. 23 Hétolla, asmani jiníc or din tíyai yore hédmot goré edde barbár ekí nokoli gún ore híin lói pak-sáf gorár zorur accíl, dőilla kurbani peec goré, ziñé guná bilkúl dur montor asmani asóli jiníc ore pak-sáf gorí bolla gorifelai no fare. 12 Montor Mosih ye toh guná híin or túaro beétor kurbani zorur. 24 Kiyólla- lla ek kurbani hámica lla peec gorí, Allar den hoilé Mosih toh insán or át or banaiya pak dákk ottu boói tákke, 13 aar hé októt lóti íba ye zagat góille de no, ziyán siríf asóli gán or ekkán entezar gorér de, ībar ducon ókkol ore ībar nokoli, bólke asman ot beh góille, yala Allar foor tole gorídiyar. 14 Kiyólla-hoilé íba ye toh hé nozor ot añára lla házir ói bolla. 25 Íba ye Nizoré ek kurbaniye uitará re hámica lla furafuri sóyi barbár kurbani dito góille de yó no, zendilla gorifelaiye, zetará re pak-sáf gorá zar. 15 Híyan boro imame ze lou nizor no híin lói bosóre or baabute Pak-Ruh ye yó añárar hañse gobá bosóre Ebbe Pak Zagat góle. 26 Arnóile toh Íba der. Foóila Íba ye hoiyé de, 16 “Mabude hoóir, ttu duniyair foidayecir héñtite lóti barbár duk yián óilde razinama waán ziyán Añí hé din híin faa foitto, montor yala ahéri zabanat íba ekbar baade itara llói goríyum: Añí Añr córíyot ókkol beh zahér óiye, Nizoré kurbani difélai guná ítarar dil ot dálidiyum, aar híin ítarar zehén ot dur gorí bolla. (aiōn g165) 27 Zendilla, insán ottu lekídiyum.” 17 Íba ye tarfore hoiyé de, “Ítarar ekbar mora foribó de aar yárbaade bisar óibo guná edde bedini ham ókkol Añí ar honódin de híyan tħik gorá gíyeh, 28 héndilla, Mosih ye yaad no raikkúm.” 18 Híin maf óigiyoi de óiye yó boóut maincór gunár fuñzá boi bolla ekbar toh, guná lla kurbani ar zorurot nái. 19 Hétolla, beh kurbani óiye. Íba dusárabar zahér óibo, ó báiboináin ókkol, añára ttu zettót Isár lou gunár fuñza boi bolla no, bólke uitará re nejat di bolla zetará azzur sááñte ībar entezar ot asé. wór usħlaye Ebbe Pak Zagat góli bolla hímmot asé, 20 noya edde zinda rasta waán or bólí

10 Córiyot zettót aibó de gom jiníc ókkol or sirif sába, aar híin or asóli súrot no, héttola Córityote ze ekí dóilla kurbani bosore-bosore bad sára peec gorá zah híin lói, dáke aiyé de ítara re bilkúl furafuri sóyi gorí no fare. **2** Arnóile híin peec gorá bon ói no zaytoi né? Kiyólla-hoile ebaadotgár toh ekbar ot pak-sáf óizaytoi, aar nizoré ni ze gunágar bólui ar no tárato. **3** Bólke hé kurbani ye fotti bosór guná beh monet goríde. **4** Kiyólla-hoile biric gorur edde sóol or lou wé toh guná bilkúl dur gorifelai no fare. **5** Hétolla Mosih duniyait aibárcot Alla re hoiyé de, "Kurbani edde nozorana toh Tuñí fosón nó goró, montor Tuñí Añr lla ekkán jisím toiyar goijjó. **6** Furat dede kurbaniye edde gunár kurbaniye Tuñí kúci no óita. **7** Hétunot Añr hoiyí de, 'Soó, ó Alla, Añr aiccí Tuáñr moncá

fura goittó, zendilla Añr baabute pak-kitab or sábbat leikká asé.” 8 Foóila Íba ye hoiyé de, “Kurbani edde nozorana, furat dede kurbani edde gunár kurbani Tuñí fosón nó goró, aar hín lói Tuñí kúci yó nó óyo.” Hález hín Córivot mozin éna peec gorá zayto. 9 Íba ye tarfore hoiyé de, “Soó, Añí aiccí Tuáñr moncá fura goittó.” Hé ísafe, dusára gán ore kaayem gorí bolla Íba ye foóilar gán ore baatel gorífelaiye. 10 Hé moncá mozin beh añára re Isá Mosihr jisím or kurbanir usílaye ekbar ot hámica lla pak-sáf gorífela gíyeh. 11 Hárr imame toh fotti din týai yore hédmot goré edde barbár ekí dóilla kurbani peec goré, ziíne guná bilkúl dur gorífelai no fare. 12 Montor Mosihr ye toh guná lla ek kurbani hámica lla peec gorí, Allar den dák ottu boói tákke, 13 aar hé októt lóti Íba ye entezar gorér de, Íbar ducon ókkol ore Íbar foor tole gorídiyar. 14 Kiyólla-hoile Íba ye toh hé ek kurbaniye uitará re hámica lla furafuri sóyi gorífelaiye, zetará re pak-sáf gorá zar. 15 Híyan or baabute Pak-Ruh ye yó añárar hañse gobá der. Foóila Íba ye hoiyé de, 16 “Mabude hooir, yián óilde razinama waán ziyán Añí hé din hín baade ítara llói goríyum: Añí Añr córivot ókkol ítarar dil ot dálidiyum, aar hín ítarar zehén ot lekídiyum.” 17 Íba ye tarfore hoiyé de, “Ítarar guná edde bedini ham ókkol Añí ar honódin yaad no raikkúm.” 18 Hín maf óigiyoi de óile toh, guná lla kurbani ar zorurot nái. 19 Hétolla, ó báiboináin ókkol, añára ttu zettót Isár lou wór usílaye Ebbe Pak Zagat góli bolla hímmot asé, 20 noya edde zinda rasta waán or bóli ziyán Íba ye añára lla foroda, yáni Íbar jisím báy kúille, 21 aar añára ttu zettót eén eggwá boro imam asé, zibá Allar foribar or zimmadar, 22 héttolla, aiyó, añára ehélasir dile edde iman or fura ekin or sáaňte Allar hañse zai, kiyólla-hoile añárar dil ore toh cítka dí bura héлом ottu sáf gorífela gíyeh, aar añárar gaa re sáf faní lói dífela gíyeh. 23 Aiyó, añára cíkar gorí de hé acá re mozbut gori dórí rakí, kiyólla-hoile zibá ye waada goijjé Íba toh biccácdar, 24 aar añára ezzon ore ezzone muhábbot or edde gom ham or tuaijjo dibar kíyal rakí, 25 aar fúaňti zoma ówa re bad di no felai zendilla hodún ottu bad di adot asé, bólke ezzon ore ezzone tuaijjo dih, etó bicígori diyat táki zetó hára din ubá dáke aáizargoi de dekór. 26 Kiyólla-hoile sóiyir zankari fai baade zodi añára buzísinti guná gorát táki, guná lla ar honó kurbani baki

nái, 27 bólke ḋoorfúk bisar or entezar edde Allar yóggwa ye Alla re kúci goijjíl. 6 Iman sára toh muhálef ókkol ore furifélaibo de gozzob beh Alla re kúci gorí fara no zah, kiyólla-hoile zee baki asé. 28 Muúsar Córivot no manoya re toh niki ḫbar hañse aiyé yóggwa ttu endilla ekin dui zon yáh tin zon or gobáye honó rahám sára gorá fore de ki, ḫba asé, aar ḫba óilde uitará re mariféla zah. 29 Yala báfiso sai, uite hotó hótara boccíc-dooya zetará Íbar talac goré. 7 Imane sáñzar laayek óibo zee niki Allar Fua re úñran beh Nuh ye hétun foijjonto nó deké de jiníc maijjé edde razinamar lou ziín lói itare pak- or baabute úñciyari fai Allar ḋoore ekkán kicți saf gorá gýl híin ore nafak bouli báippe, aar banaáil, nizor foribar ore basai bolla. Yóggwa rahámot or Ruh re beizzoti goijjé? 30 Añára ye híyane beh duniyai re hosúrbon tóorail, toh Ubá re siní zíbá ye hoiyé de, “Bodola lon aar imane faa zah de hé forhésgar mirasdár Añr ham, Añí beh fúñzaiyum.” Aró hoiyé de, óyi. 8 Imane beh Ibrahíme Allar hotá mainnlf, “Mabude goríyúm Nizor bondar bisar.” 31 Zinda zeñtté yóggwa re matai oh zagat zaito howá gýl Allar át ot foron bicí ḋoor or hotá. 32 Agor ziyán yóggwa ye miras ísafe faibo. Yóggwa horé din uúin ore monet goró, tuáñra re foór gorídi zaar no zani rowana óil. 9 Imane beh yóggwa baade ziín ot duk-mosibote bicí duk faáila. 33 waada goijjá zagat forbáci ísafe táikkil; yóggwa Táitai tuáñra re maincór muúntu beizzoti edde tambu ókkol ot beh táki-táki accíl, zendilla zulúm gorí tooñca gorá zayto; aar táitai tuáñra Isahák edde Yakub tará yó táikkil, zetará yó héndilla bodsólluk ór de ítarar hére córik óita. yóggwar dóilla hé ekí waadar mirasdár accíl. 10 34 Tuáñra hodi ókkol olla feþfurani daháila, aar Kiyólla-hoile yóggwa buniyadi ola cóor waán tuáñrar malsámana ókkol luñ gorifela re kúcir or entezar ot accíl deh, ziyán or dizáin-goróya sáañte mani loilá, kiyólla-hoile tuáñra zano de, edde banoya óilde Alla. 11 Imane beh Sárah tuáñra ttu nizor lla beétor edde hámica tike nize yó hámil óibar toóufik faáil, oñtté zeñtté de dón asé. 35 Hétolla, tuáñrar hé hímmot no niki boc faráigilgoi, kiyólla-hoile híba ye waada háraiyo, kiyólla-hoile híyan or boccíc bicí ðoóñr. goijjé de ḫba re biccácdar báippil. 12 Hétolla toh 36 Tuáñra ttu sobór tákar zorur, zeéne tuáñra more fán óigiyoí de héndilla eggwá manúc ottu ttu Allar moncá fura goijjá óile, waada goijjíl de edún manúc foida óyiye zetará asman or tarar híyan hásil goró. 37 Alla ye toh hoiyé, “Taim bicí héðun, zetará re doijjar sor or balur dóilla goni hom asé, tói aibár asé de ḫba aáizayboi, deri no kul gorí no fare. 13 Ítara beggún iman or sáañte goríbo. 38 Montor Añr forhésgar bonda imane beh moiijé, Allar waada goijjá siz fai no bólke beh basi tákibo, montor zodi íte fissázagoi, Añr dur ottu híin ore dekí yore edde kúci ói yore, dil itare lói kúci no tákibo.” 39 Montor añára aar ítara duniyait gorba edde forbáci de cíkar toh uitarár búttottu no, zetará fisságíyoí aar gorí yore. 14 Zetará héndilla hotá hoó ítara yián dónco óigiyoí; bólke uitarár búttottu éna zetará zahér goré de ki, ítara nizor lla elkkán wotón or ruh re basai rakí bolla iman raké.

11 Iman anón óilde acá goré de siz or ekin, híyan andeikká siz or ekkán sábut. **2** Imane éna agor zobanar maincé taarif faáil. **3** Imane añára buz fai de, dumiyai foida óiye de óilde Allar kalame; hé ísafe, ziín dahá zar híin dahá zah de siz ottu bana giyéh de no. (**aïon g165**) **4** Imane beh Abele Allar hañse Keéin or túaro beétor kurbani peec goijjíl, ziyán or zoriya yóggwa re forhésgar bólui gobá díya gíyeh, oñtté zeñtté Alla ye yóggwar hé kurbanir gobá díyl. Aar yóggwa morigiyói de óile yo, imane beh yóggwa aijjó foijjonto hotá hoó. **5** Imane beh Idiris nó more, bólke yóggwa re zinda tulífela gyíl. Alla ye yóggwa re tulífelaiye de héttolla, yóggwa re tuwai faa nó zah. Yóggwa re tulífelaibar age endilla gobá díya asé de ki,

baabute bánto ziyan ottu itara neenlaicce, toonie
toh ítara ttu waafes zaibar moouka tákito. **16**
Bólke ítara ekkán beétor, yáni asmani dec olla
beh azzu gorí accíl. Hétolla toh Alla ye Nizoré
ítarar Alla hoité no córma, kiyólla-hoilé íba ye
ítara lla beh ekkán cóor toiyar goijjé. **17** Imane
beh Ibrahímé entán gorá gíyl de héntte Isahák
ore kurbani ísafe peec goijjíl. Yóggwa zibá ye
niki Allar waada faáil, yóggwa ye nizor biyaya
fua re kurbani goittó toiyar goijjíl, **18** ze fuar
baabute yián howá gíyl, “Isahák ottu beh tor
nosól dóra zaybo.” **19** Ibrahím or buzá accíl de,
Alla ye mora re úddwa zinda gorí fare. Buzító
sailé, yóggwa ye Isahák ore moot ottu beh fírai
faiyé. **20** Imane beh Isaháke aibó de jiníc or
mutalek Yakub edde Isów re dua dyíl. **21** Imane
beh Yakub morihárcot. Yusúf or fua duní wa

re dua dyíl, aar nizor lajír uore bór dí Allar edde zobin or gañrát beh gúrafíra goittó. **39**
ebaadot goijjíl. **22** Imane beh Yusúfe moribárcot, Ítara beggúne imane beh gom nam zuraiyé,
Boni Isráil or hízorot or baabute hoóigiye, aar toóu ziyán or waada gorá gýl híyan nó faa, **40**
nizor áñddi gún ore kii gorá foribó de cíkaidiye. kiyólla-hoile Alla ye añára lla beétor kessú tük
23 Imane beh Muúsa re bafmaa ye tin mac fán gorí raikké, zeéne añára re bad di ítara re háti
lukai raikklíl zeñtté yóggwa zormo óoil, kiyólla-
hoile ítara sua wa cündor de deikkfíl, aar ítara
baáñccar hókum ore nó ñóora. **24** Imane beh Muúsa ye balok óiye de októt Féruan or zíir sua
howá zah re inkar goijjíl. **25** Yóggwa ye gunár hooddinna ayaci-kúci gorár túaro, Allar manúc
ókkol or fúañti duk bordac gorá basíloil, **26** aar báippil de, Mosihr lla beizzoti ówa óilde Ijíp
dec or dón-cómbottir túaro bicí kimoti; kiyólla-
hoile yóggwa ye boccíc or híkka beh nozor
di accíl. **27** Imane beh yóggwa ye baáñccar
guccá re no ñoorai Ijíp ottu neelígígoi; kiyólla-
hoile yóggwa ye Noirahar gwá re deikké fángori
sobór goijjíl. **28** Imane beh yóggwa ye azadirid
ore edde lou cítká díyar niyom ore amól
goijjíl, zeéne foóila-fua re hálak-goróya ye ítara
re no súwe. **29** Imane beh ítara Nil Doriya
endilla gori farái giíl, zeén níki fúana meñi ttu
zaar; montor Ijípi ókkole híyan kucíc goijjíl
rár, ítara ñufígílgói. **30** Imane beh Boni Isráil
ókkole Jerikó cóor or qebal ore sairókul ttu
háñt din fán gúijje rár, híin forigílgói. **31** Imane
beh magi mayafua Rahába naformán ókkol or
fúañti hálak nó, kiyólla-hoile híba ye gurinda
gún ore cántir saáñte estekbal goijjíl. **32** Aró
hodún hoitám? Añr ttu ñaim nái, Giñyon, Barak,
Samson, Jeptah, Dawud, Sémuel edde nobi ókkol
or baabute boiyan gorí bolla, **33** zetará imane
beh raijjo ókkol zittíl, forhésgari ham ókkol
goijjíl, Allar waada goijjá jiníc ókkol hásil goijjíl,
cínggo ókkol or muk bon goijjíl, **34** ooin or tez
homaáil, toluwar or dár ottu baiccíl, komzuri
ttu bol ola óoil, laráit boluwar óoil, bidec or
fóous ókkol ore dáfail. **35** Mayafuain ókkole
ítarar mora ókkol ore waafes zinda faáil de asé.
Ar hodúne hálas ówa re inkar gorí zulúm bordac
goijjíl, zeéne ítarar hánçor or hal beétor ó. **36**
Aró hodúne táttaibazi edde bet mara bordac
goijjíl, aró hoitó sailé, bañdá há edde ziyól hará
úddwa bordac goijjíl. **37** Ítara hodún ore dola
mari mariféla gýl, hodún ore horot loi dui
bák gorífela gýl, hodún ore toluwar loi kotól
gorífela gýl. Ítara muútace, duk-mosibote, edde
bodsólluk or hálote bérásol or edde sóol or
sam berái beh ikká ulikká zaito, **38** duniyai ítarar
laayek nu accíl. Ítara zooñl ot, faár ot, kúñdat,

edde zobin or gañrát beh gúrafíra goittó. **39**
miyúlar ñóilla añára sairókul ttu gobá
ókkol asé, aiyó, añára yó hárri fuñzá re edde
aásan or sááñte fán ot féla de guná re dur
gorífelai yore, ze zibbat añára muúmkka tük
gorá gýyeh yíbat sobóre duñrat táki, **2** nozor
Isár híkka rakí yore, zibá óilde iman or bani
edde háti-goróya, zibá ye Nizor muúmkka tük
gorá gýl de kúci lla, córmor híkka no saái kúruc
or duk bordac goijjíl, aar yala Allar toktór den
ðáke boói táikke. **3** Íba zibá ye niki gunágar
ókkol ottu héndilla duconni cóoiye, Íbar hálot
báfiso, zeéne tuáñrar dil komzur no aar hímmot
na háró. **4** Guná lói larái gorí tuáñra ttu toh aijjó
nizor lou báca de héddur mukabela gorá nó
fore; **5** aar tuáñra oh nosiyot ore foórafelaiyo,
ziyán tuáñra re fuain dore goré fán gorá gýyeh,
ki hoile, “Ó Añr fua, Mabud or torbiyot ore
éckara no goríc, aar Íba ye toré bótþoráíle mon
cóñro no goríc, **6** kiyólla-hoile Mabude zaré
muhábbot goré ítare beh torbiyot goré, Aar
zaré Íba ye fua ísafe kobul goré ítare beh uzu
goré.” **7** Tuáñra ze duk bordac goró híin tuáñrar
torbiyot olla; Alla ye tuáñra re fuain ísafe beh
sólluk gorér. Endilla honó fua asé né zaré bafe
torbiyot no goré dé? **8** Zodi tuáñra torbiyot no
foo, ziyán ot beggún córik asé, tóóile toh tuáñra
zoura fuain, sóyi fuain no. **9** Aró hoitó sailé,
añára ttu añára re torbiyot goittó de insáni
baf accíl, aar añára ítara re izzot goittám. Tói
añára ttu ruúhanir Baf or torbiyot ot nizoré
gosáidon aró bicí zoruri no né, zeéne añára
zindigi fai? **10** Kiyólla-hoile ítara nizor buzá
mozin añára re kessú din olla éna torbiyot
goittó, montor Alla ye añára re añáraar bálaí
lla beh torbiyot goré, zeéne añára Íbar pakir
bági óizaygoi. **11** Honó torbiyot ore goré de
hénitte kúci lage de nái, bólke duk beh lage;
montor zetará híin mani-mani kuwac óizagói,
ítara lla híine fore forhésgarir cánti ola fósol
dóra. **12** Hétolla tuáñrar luta át ore edde komzur
añrú re mozbut goró, **13** aar tuáñrar téng olla
uzu rasta bano, zeéne leng téng mazur no ó,
bólke gom óizagói. **14** Manúc beggún lói cántit

tákbar, aar pak óibar kucíc goijjó, pak no óíle 13 Báiyali muhábbot gorát táko. 2 Musáfer
toh honókiye Malik ore no dekíbó. 15 Saiyó, ókkol ore meémandari goittó no foóraiyo,
honókiye zen Allar rahámot ottu maárum no kiyólla-hoile héndilla gorí hodúne ót no fai
ó; honó zohór-tita gas zen barí uíf duk no de firista ókkol ore meémandari goijjé de yó asé. 3
aar híyan boóut zon ore nafak gorí no fele; 16 Ziyól or hodi ókkol ore nize ziyól ot asó fángori
honókiye zen zenákur yáh Isówr dóilla bedini yaad raikkó, aar bodsólluk gorá zar de ítara re
no ó, zee niki ek októr hána lla nizor ttu foóila- nizoré gorá zar fángori yaad raikkó. 4 Biyácadí
fuar hók accíl de híyan besifelail. 17 Tuáñra re beggíne izzot goijjó, aar zamai bou wór
toh zano, yárbaade zeñtté yóggwa ttu dua faito bútore milmilab or imandari raikkó; kiyólla-
monehoiyé, yóggwa re inkar gorífela gíyeh, hoile Alla ye toh hárr dóilla zenákur or bisar
kiyólla-hoile yóggwa ye hañdi-hañdi hé duar gorí zaybo. 5 Nizor adot ore tiañ-foicár lalós
talac goillé yo, yóggwa ye mon firaifelaibar ottu duré raikkó, nizor ttu ziín asé híin lói kúci
mouka nó faa. 18 Tuáñra oh faár or hére aiccó táikko; kiyólla-hoile Alla ye Nizebaze hoiyé de,
de no, zibá re dóri fajjíl aar zibá ooin loi zoillíl, “Añi toré bilkúl félai no zaiyum, aar bilkúl fit
zibát gutguita andár, tuwán, 19 cíañr abas, no diyum.” 6 Hétolla añára hímmot or sáaňte
edde hotár endilla abas accíl, zeén níki zetará hoóí fari de ki, “Mabud añr modotgár; añi no
híin fúinnil ítara fóriyat goijjíl de, ítara re ar dooraiyúm. Insáne añré kii gorí faribó dé?” 7
honó hotá howá no zay bolla, 20 kiyólla-hoile Tuáñrar sóddar ókkol ore yaad raikkó, zetará
ítara e hókum yián cóoi nó fare de ki, “Zodi tuáñrar hañse Allar kalam boiyan goijjé; aar
honó januware úddwa faár gwá re súile, yíba re ítarar zindigir solasol or notizar uzu kíyal gorí
fattór mari mariféla zaybo.” 21 Aar ítara ziyán ítarar dóilla iman ola óizogoi. 8 Isá Mosih gel
deikkíl híyan eén door or accíl, zeén níki Muúsa de hailla, aijja, edde abadulabad ek döilla. (aión
ye hoóil; “Añi doore hafir.” 22 Bólke tuáñra 9 Doilla bodoilla edde osin taalime ikká
Síyon faár or hére beh aiccó, yáni zinda Allar uikká ói no zayogó; kiyólla-hoile bála óilde,
cóor asmani Jerúalem or hére. Tuáñra aiccó de dil hánaye no bólke rahámote beh mozbüt
óilde lak-lak fíristar 23 edde foóila-fuain uitarár tákón; hána lói birana óiya ókkole toh kessú
dol ot, yáni zomát ot, zetará seráng asman ot fáida faiyé de nái. 10 Añára ttu ekkán endilla
asé, aar zibá beggún or bisarhar hé Allar hére kurbani-gáñ asé, ziyán ottu tamber hédmot-
edde háti gorá gíyeh de forhésgar ítarar ruh goróya ókkole kessú háibar hók nái. 11 Kiyólla-
ókkol or hére, 24 aar noya razinamar usíla Isára hoile ze januwar ókkol or lou boro imame Ebbe
hére edde cíñra gíyeh de lou uúin or hére, zíne Pak Zagat gunár kurbani di bolla loiza, híin or
Abel or lou wór túaro beétor hotá hoó. 25 Saiyó, jisím ore kemfór baáre beh furat diféla zayto.
hotá hoór de Íba re inkar no goijjó, kiyólla- 12 Hétolla toh Isá ye yó cóor or geit or baáre
hoile uitará zettót duniyait hédayot goittó de duk-zulúm faáil, manúc ókkol ore Nizor lou wé
yóggwa re inkar gorí basi nó fare, tói añára pak-sáf gorí bolla. 13 Hétolla, aiyó, Íbar beizzotti
zodi asman ottu hédayot goré de Íba ttu muu re nizor uore loi yore añára kemfór baáre Íbar
fíraifelai, añára toh basi faribá nái. 26 Héñtte hére zai. 14 Kiyólla-hoile eré toh añára ttu
Íbar abase toh duniyai-dari tóttorail, montor tiki téke de cóor nái, bólke añára aibár asé de
yalá Íba ye endilla waada goijjé, “Aró ekbar Añi cóor or talac ot beh así. 15 Hétolla, aiyó, añára
siríf duniyai re tóttoraiyum de no bólke asman Isára duara Allar hañse lagatar taarif or kurbani
ore yó.” 27 “Aró ekbar” lofzó yíba ye zahér goré peec gorí, yáni añaarar duí uíñé Íbar nam or
de, ze siz ókkol tóttora, yáni ziín ore foida gorá kúlasa taarif goré de gulagala dórai. 16 Aar bálai
gíyeh, híin ore dur gorífela zaybo, zeéne ziín goittó edde dan-sótká diito no foóraiyo, kiyólla-
ore tóttorai no fare híin tiki téke. 28 Hétolla, hoile héndilla kurbani ókkol lói Alla kúci ó. 17
añára zettót tóttorai no fare de raijjo fair, aiyó, Tuáñrar sóddar ókkol or hotá maniyó, edde
añára cíkuriya zanai, ziyáne añára izzote edde nizoré ítarar hañse gosáidiyo, kiyólla-hoile ítara
doore Allar kobuldár ebaadot gorí fajjum. 29 toh tuáñrar zan ore uitarár dóilla faára dí raké
Kiyólla-hoile añárar Alla toh furiféle de ooin or zetará ttu ísaf díya foribó. Héndilla etollá goijjó,
zeéne ítara ham híyan kúcir sáaňte goré, dukkan no; kiyólla-hoile dukkan goillé toh tuáñrar honó
fáida no óibo. 18 Añára lla dua goijjó, kiyólla-

hoilé añára ttu ekin asé de, añárar dil sáf, añára hárr kessút hók foñté solító sái. **19** Añí tuáñra re háasgori fóriyat gorír, tuáñra dua goríba de, añí zen hára tuáñrar hañse abar aái fari. **20** Yala, cánti dooya Alla zibá ye abadulabadi razinamar lou wór usflaye añárar Malik Isá re mora ttu zinda goijjé, yáni bérásol Soroya ñeoñr gwáre, (aiōnios g166) **21** Íba ye tuáñra re hárr gom ham ot háti banouk, tuáñra Íbar moncá mozin gorí bolla; aar ziyán lói Íba kúci ó híyan añárar bútore Isá Mosihr duara goróuk, zibár taarif abadulabad foijjonto hámica ówat táké. Aamin. (aiōn g165) **22** Ó báiboináin, añí tuáñra re becábicí aros gorír, sobór or sáañte e nosiyoti hotá gún fúno, kiyólla-hoile añí tuáñrar hañse baiñtát lekífelayi. **23** Tuáñra re zanaidir, añárar bái Timóti ziyól ottu hálas óigiyoi; yóggwa hára foóñsile, añí yóggwa re fúañti looi tuáñra re saitó aiccúm. **24** Tuáñrar tamám sóddar ókkol ore edde pak manúc ókkol ore sólam díyi hoiyó. Italir gúne tuáñra re sólam zanar. **25** Tuáñra beggún or uore rahámot zari tákouk.

Yakub

1 Añí Yakub, Allar edde Malik Isá Mosihr éggwa gulam. Ze baró háandan or manúc duniyair agagura dorbodor óigiyoi, ítara re sólam. **2** Ó añr báiboinán ókkol, zeñtté tuáñra ñoilla-bodolla entán ot foro, nizoré nize bágitta bóuli ɻáriyo, **3** kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, tuáñrar iman or entáne sobór foida goré. **4** Aar sobór ore híyan or ham furafuri goittó díyo, zeéne tuáñra ttu háti edde balok óíbar kessú homi no táke. **5** Lekin tuáñra honókiyo ttu zodi giyan or homi táke, yóggwa ye Alla ttu magouk, Íba ye yóggwa re diibo, kiyólla-hoilé Íba ye bezar no ói yore dilkúla góri beggún ore dee. **6** Montor cök no gorí imane maga foribó, kiyólla-hoilé zee niki cök goré yóggwa toh dojjar goir or ñóilla, ziín ore boiyare ikká-uikká loizagói. **7** Héndilla manúce Malik or torfóttu honó kessú faibar acá no goróuk, **8** kiyólla-hoilé yóggwar mon toh dui mikká; yóggwa ye ziín goré híin ot ɻíki no táke. **9** Gorib imandár ókkole Alla ye ítara re uoror tokkat tuillé de héttola kúci óuk; **10** aar tuangor imandár ókkole Alla ye ítara re niróc goijjé de héttola kúci óuk, kiyólla-hoilé tuangori hoó de híin de bil or fúl or ñóilla nac óizayboi. **11** Beil toh bicí gorom or sáaňte uýi gas ókkol fúaifele, baade híin or fúl ókkol zórizai ar cündor no táke. Héndilla, tuangor ókkol óu nizor ham loi birana tákite-tákite fána óizayboi. **12** Mubarek manúc ubá, zibá ye entán or októt sobór raké, kiyólla-hoilé yóggwa ye ziti baade tas ísafe zindigi faibo, zibá Malike uitará re diibar waada diyé zetará Íba re muhábbot goré. **13** Zeñtté kiyólla-hoilé yóggwa ye aiccé, zar hére ézzon gorif manúc óu honókiyo ttu guná goríbar mon aiyé, yóggwa ye aiccé, zar gair or hoor niróc. **14** Baade hóraf moncá híin hámil ói guná zormo deh, aar guná fúo, Alla ye e duniyair gorif ókkol ore iman ot báiboinán ókkol, fáki na háiyo. **15** Fottí gom tuangor ói bolla edde raiijo waán or mirasdár niyamot edde fottí háti niyamot asman ottu beh ói bolla basíloye de no né, ziyán Íba ye uitará nise aiyé; híin aiyé de Baf or torfóttu, zibá ye re diibar waada goijjé zetará Íba re muhábbot níki asman or nurani jiníc ókkol foida goijjé. Íba goré? **16** Lekin tuáñra de gorif manúc cwa re honódin no bodole aar Íba lorizagói de sábar beizzoti goijjó. Tuáñra re tuangor ókkole no ñóilla no. **18** Íba ye Nizor moncá lói sóyi kalam né zala deh edde ɻáni-ɻáni bisar ot tulé dé? **7** or duara añára re noya zibon diiyé, zeéne Íbar Ítara no né Ubár izzoitta nam or kuféri goré

mohóluk ókkol or bútore añára ebbe kimot ola gún ói fari. **19** Añr adorja báiboinán ókkol, yián monet rakíyo de ki: fottíkiyo ttu fúnat salu ówa foribó, hotábattara hoíté báfisinti howá foribó, edde bánggori guccá no urá foribó; **20** kiyólla-hoilé Alla ye saá de héndilla forhésgari zindigi guccá lói hařai no fare. **21** Hétolla tamám bura adot edde hóraf solasol ókkol dur gorífelo, aar tuáñrar dil ot ruwa giyéh de kalam ore norom or sáaňte gosílo, ziíne tuáñra re nejat di fare. **22** Kalam amól-goróya bono, siríf fúnoya no, arnóile nizoré fáki dór fán óibo. **23** Kiyólla-hoilé zee niki kalam fúnoya montor amól-goróya no, yóggwa ézzon endilla manúc or ñóilla, zee niki nizor siyára aainat mazé saá; **24** yóggwa ye toh nizoré cündorgori saái zai baade nizoré saité hondilla laiggíl de híyan éhon foórafele. **25** Lekin azadi dede hé sóyi niyom or uzu zee niki gomgorí nozor diyat táke, yóggwa ye ziín goré híin ot rahámot faibo, kiyólla-hoilé yóggwa ye fúni foórai no fele, bólke amól goré. **26** Zodi honókiye nizoré nize dindár bóuli ɻáare, montor nizor zaban no sóoňle, yóggwa ye nizoré nize fáki dér, aar yóggwar dindári behar. **27** Alla Baf or nozor ot pak edde sóyi dindári óilde, etim edde rari ókkol ore ítarar dukkór októt saásita gorón, aar duniyair tamám hórafi ttu nizoré pak-sáf rakón.

2 Añr báiboinán ókkol, tuáñra zettót añáras mohíma ola Malik Isá Mosihr uore iman ainnó, tuáñra manúc beggún ore ek nozore sayió. **2** Dóro, ezzon tuangor manúc tuáñrar mujilc ot cúnar oóňri dí edde barík hoorsuor fiñdí aiccé, aar hére ézzon gorif manúc óu honókiyo ttu guná goríbar mon aiyé, yóggwa ye aiccé, zar gair or hoor niróc. **3** Zodi tuáñra ze “Guná goríbar mon híyan Allar torfóttu aiccé,” tuangor manúc cwa ye barík hoor fiñdí aiccé bólke no hoóuk, kiyólla-hoilé honó hórafi ye yóggwar uzu háas díyan dí endilla hoó, “Tuñí Alla re gunár uzu ɻáni no fare, aar Íba Nize yó e gom zaga gán ot boiyó,” aar gorif manúc honókiyo re gunár uzu no ɻáne. **4** Bólke guná cwa re endilla hoó, “Tui uré týyai ták, arnóile goríbar mon nizor-nizor hóraf moncá ttu beh nise añr téng or dáke góri boi,” **4** tóóile tuáñra aiyé, ziíne nizoré ɻáni fán ot félá. **5** Baade hóraf tuáñrar bútore forók nó goró né aar bura niyote moncá híin hámil ói guná zormo deh, aar guná bisar nó goró né? **5** Ó añr adorja báiboinán, fúo, Alla ye e duniyair gorif ókkol ore iman ot báiboinán ókkol, fáki na háiyo. **17** Fottí gom tuangor ói bolla edde raiijo waán or mirasdár niyamot edde fottí háti niyamot asman ottu beh ói bolla basíloye de no né, ziyán Íba ye re diibar waada goijjé zetará Íba re muhábbot níki asman or nurani jiníc ókkol foida goijjé. Íba goré? **6** Lekin tuáñra de gorif manúc cwa re honódin no bodole aar Íba lorizagói de sábar beizzoti goijjó. Tuáñra re tuangor ókkole no ñóilla no. **18** Íba ye Nizor moncá lói sóyi kalam né zala deh edde ɻáni-ɻáni bisar ot tulé dé? **7** Ítara no né Ubár izzoitta nam or kuféri goré

deh Zibá ye tuáñra re daikké? 8 Pak-kalam ot endilla asé, "Nizor atehañsór maincórē nizor dóilla muhábbot goríba." Zodi tuáñra Allar raijor hé córiyot amól goró, tóoile tuáñra gom ham gorór. 9 Lekin zodi ektorfía goró, tuáñra guná gorór aar tuáñra córiyot báñgoya de híyan Córiyote sábut goré. 10 Kiyólla-hoile zee niki fura Córiyot amól goré, montor ekkán báñge, yóggwa re toh híin beggún báingge bóuli dóra zaybo. 11 Zibá ye endilla hoiyé, "Zená no goríba," íba ye toh endilla yó hoiyé, "Kún no goríba." Hétolla, zodi tuáñra zená no goró, montor kún goró, toóu tuáñra Córiyot báñgoya óigiyogoi. 12 Honó hotá hoité edde honó kessú goitté monet rakíyo de, tuáñrar bisar azadi dede córiyot lói gorá zaybo. 13 Kiyólla-hoile zee niki oinno zon or uore rahám no goré, bisar or októt yóggwar uore yó Alla ye rahám no goríbo. Rahám dil ola ókkol ore toh rahám or sáaňte bisar gorá zah. 14 Ó añr báiboinain ókkol, zodi honókiye endilla hoó, "Añr ttu iman asé," montor yóggwa ttu amól nái, tóoile híyan ot kii fáida asé? Héndilla imane ki yóggwa re basai faribó? 15 Dóro, eggwá bái óttu yáh bóin óttu fiñdító hoorsuor nái, aar háito hana nái. 16 Hé hálot ot zodi tuáñra honókiye yóggwa re endilla hoó, "Cántir sáaňte zoogói, um táikko aar háafiya goijjó," montor yóggwar zorurot ókkol fura no goró, tóoile yóggwar kii fáida asé? 17 Borabor héndilla, ze iman or fúaňti amól nái, hé iman mora. 18 Óitofare honókiye endilla hoibó, "Kiyó ttu iman asé, aar kiyó ttu amól asé." Tík asé, tóoile amól sára tuáñr iman añař dahái faribá né? Añi toh añr amól or duara añr iman tuáñre dahái fajjjum. 19 Tuñí endilla biccác goró de ki, Alla asé de ekgwá. Híyan bála! Montor bút ókkole yó de héndilla biccác goré, aar doore hafe. 20 Ó bekuf, ze iman or amól nái hé iman or dam nái de híyan or tuñí sábut soó né? 21 Añárar baf Ibrahím toh e amóle forhésgar tóojjjil, ki hoilé, yóggwa ye nizor fua Isahák ore kurbani di bolla kurbani-gáñr uore peec goijjíl. 22 Tuñí toh dekór, yóggwar iman edde amól ekku fúaňti ham goijjíl, aar yóggwar iman oñtté furafuri sóiyye óiye zeñtté yóggwa ye amól goijjé. 23 Héndilla góri pak-kalam ot asé de e hotá fura óiye, ki hoilé, "Ibrahíme Allar uore iman raikkil, héttolla Alla ye yóggwa re forhésgar bóuli goinníl." Hétolla Alla ye yóggwa re "dustó" daikké. 24 Yala tuáñra de deikkó, manúc siríf iman tákile forhésgar no tóore,

tóorite amól óu lage. 25 Rahába nam or magi mayafua war hálot óu héndilla. Híba e amóle dóilla muhábbot goríba." Zodi tuáñra Allar forhésgar tóojjjil, ki hoilé, híba ye gurinda gún raijor hé córiyot amól goró, tóoile tuáñra ore lukai rakí baade arek bouli duñraídíl. 26 gom ham gorór. 27 Lekin zodi ektorfía goró, Hé ísafe, zendilla, ruh sára gaa mora, héndilla, amól sára iman óu mora.

3 Añr báiyain, tuáñra bicí zon ustata boinno.

Tuáñra toh zano, añařa zetará ustata así añařar bisar oinno kiyór túaro bicí hora óibo.

2 Kiyólla-hoile añařa beggúne döilla-bođoilla golti ókkol gorí. Montor furafuri balok manúc oíilde úba zibá ye ziín hoó híin ot honó guná no goré edde nizor gaa guñra re sóoňli rakí fare. 3

Añařa toh gúra re sóoňli rakí bolla gúrar gal ot lehan lagai, baade añařa híin or guñra gaa re zikká monehoó híkkä loizai fari. 4 Zaáns ókkol or baabute yó báfiso: híin zettór dööñr óibo óuk aar zeén tez boiyare solibó solouk, montor híin ore séraingga ye ekkán bicí cónřo suwan lói yore zikká monehoó híkkä loiza. 5 Añárar

zir óu héndilla; híyan gaar ekkán cónřo híssa de óile yo, híyané dööñr-dööñr fohórai ókkol goré. Tuáñra yián óu báfo, ekkínssara ooin loi hotó dööñr-dööñr zooňl ókkol furat di fare. 6

Zir hoó de híyan ooin or döilla yó; añařar gaat ze híssa ókkol asé híin or bútore zir ore kuham or ekkán duniyai hoile fare. Híyané añařar gaa agagura nafak gorífelai añařar zindigi guñrat ooin dórái deh, kiyólla-hoile híyan ot zuzuk or ooin asé. (**Geenna g1067**) 7 Insáne toh hár kisim or januwar, faik, buke áñre de zandár, edde fanír zandár ókkol ore sóoňlle edde yala yó sóoňle. 8 Montor honó maincé zir ore sóoňli fare de nái; zir oíilde ekkán hóraf jiníc ziyán ore sóoňli fara no zah; híyan háf or bic or döilla bicí hótara. 9 Hé zir ziyán lói añařa añařar Malik edde Baf or taarif gorí, híyan lói añařa Allar súrote banaiya insán ore gozzob óu dih.

10 Añařar ze muk óttu taarif aiyé hé muk óttu gozzob óu aiyé. Añr báiboinain ókkol, héndilla no ón sáa. 11 Ze nolkwa ttu mutúra faní uré, hé nolkwa ttu kí nuna faní yó uré né? 12 Añr báiboinain, dññir-gas ot kí zolfai dore né? Aar anggur-gas ot kí dññir gula dore né? Borabor héndilla, nuna fanír nolkwa ttu mutúra faní no uré. 13 Tuáñrar bútore giyani edde buzón or manúc hon asé? Tákile, yóggwa ye nizor bála solasol loi sábut goróuk de ki, giyan tákile ze noromdarí tákile hé noromdarí sáaňte yóggwa ye nizor ham ókkol goré. 14 Lekin zodi tuáñrar

dil ot bicí ric edde siríf nizor fáida tuwar niyot hon abar tuáñr atehañsór maincór bisar goittá? téke, guman no boinno aar háñsa re misá no 13 Fúno, tuáñra zetará endilla hoó, “Aijja no banaiyó. 15 Héndilla giyan aiyé de Allar torfóttu óile hailla aňára fólana cóor gán ot zaiyum, aar no, bólke duniyai ttu, hóraf moncá ttu, edde hére ek bosór táki baade códori gorí bicí-bicí bútferot óttu. 16 Kiyólla-hoile zeré ric edde siríf tiañ hamaiyúm.” 14 Tuáñra toh tuáñrar zindigit nizor fáida tuwar niyot téke, hére hoijja-fózzat hailla kii óibo de híyan úddwa no zano. Tuáñrar edde hárr dóilla burá ham óu téke. 17 Montor zindigi toh báf or dóilla, ziín essát ánik dahá zay ze giyan Allar torfóttu aiyé, híyan ebbe age pak, baade gaib óizagoi. 15 Híyan or bodol tuáñra baade cántiye bóra; híyan ot cídayi edde buz ttu endilla hoón saá, “Malike sailé, aňára basi asé; híyan raháme edde gom notizaye furaiya; tákiyum aar waán-yián goríyum.” 16 Montor híyan ot honó forókai yáh munaféki nái. 18 tuáñra de gumane borái goró; héndilla borái Cánti aníbar meénnnot-goróya ókkole forhésvari beggún hóraf. 17 Hétolla zee niki gom mán gorí daibar bis cántir sáaňte cíñre. zane montor no goré, yóggwa ttu guná óibo.

4 Tuáñrar bútore maramari edde hoijja-fózzat **5** Ó tuangor ókkol, yala tuáñra fúno, ki hoilé, hontú aiyé? Hífin tuáñrar bútore ayaci goríbar tuáñrar uore ze doónr duk-mosibot aiyér ze azzu asé híin óttu no né aiyé deh, ziíne híin olla hañdahari edde bilak goró. 2 Tuáñrar tuáñrar gaar híssa ókkol ot larái goré? 2 Tuáñra tuangori borbad óigiyoi, aar tuáñrar hoorsuor toh azzu goró, montor no faile kún goró. Tuáñra uui ye háifelaiye. 3 Tuáñrar cúna-cañít zooñre ttu lalós lage, montor no faile hoijja-fózzat goró doijje, aar hé zooñre tuáñrar hélef gobá díbo edde maramari doh. Toóu tuáñra azzu goró de edde ooin or dóilla góri tuáñrar gaa furifélaibo. híin tuáñra ttu no téke, kiyólla-hoile tuáñra de Kiyólla-hoile tuáñra e ahéri din ot éna dón zoma Alla ttu no mago. 3 Tuáñra magilé yo no foo, gorífelaiyo. 4 Soó, tuáñrar fósol-dooiya ókkol kiyólla-hoile tuáñra hóraf niyote éna mago, ottu tuáñra ze muzuri beimani gorí rakídiyo, zeéne híin lói ayaci gorí faro. 4 Ó beiman ókkol, hífine tuáñrar hélef guzorer, aar tuáñrar hé tuáñra no zano né, duniyai lloí dustí gorón dooya ókkol or hañdani Alla Robbul Alamin maáni Alla lloí ducon ón dé? Hétolla, zee niki or han ot foónicce. 5 Tuáñra duniyait fúruti duniyai lloí dustí goittó saá, yóggwa ye nizoré edde ayaci gorí beh din haçaiyó. Zooráibar Allar ducon bana. 5 Aar náki tuáñra pak- din olla bola fángori tuáñra nizoré bolaiyó. kalam ot yián hánnak asé bólü týaro, ki hoilé, 6 Tuáñra behosúr maincórre hosúr diyo aar “Alla ye añárár bútore ze ruh diiyé, hé ruh lla kún goijjó, montor ítara tuáñrar mukabela nó Íba ttu gairot lage?” 6 Montor Allar rahámot goré. 7 Hétolla, ó báiboináin, Malik nú aiyé aró bicí. Hétolla toh pak-kalam ot endilla asé, foijjonto sobór goró. Tuáñra saái faribá, cacá “Alla fohór ola ókkol or ulða týa, montor niróc ókkole zobin or kimoti fósol fai bolla hotó sobór ókkol ore rahámot goré.” 7 Hétolla, nizoré Allar goré. Ítara toh zeñ mac ottu cúru gorí oón hañse gosáido. Ibilic or mukabela goró, tóí íte mac foijjonto sobór or sáaňte entezar goré. 8 tuáñra ttu dáizayboi. 8 Allar dáke aiyó, tóí Íba Héndilla, tuáñra yó sobór goró. Nizor dil ore tuáñrar dáke aibó. Ó gunágár ókkol, nizoré pak- mozbüt rakó, kiyólla-hoile Malik aibár októ sáf goró, tuáñra dui mikká mon ola ókkole nizor dáke. 9 Ó báiboináin, ezzon or cékayot ezone dil sáf goró. 9 Afsús hái hañdahari goró edde no goijjó, zeéne Alla ye tuáñrar hosúr no dóre. bilak goró; áñcar bodol hañdo, aar kúcir bodol Fúno, Bisarhar duwar or gurat foónicce. 10 Ó ferecan ó. 10 Nizoré nize Malik or nozor ot añr báiboináin, ze nobi ókkole Malik or name niróc ó, tóí Íba ye tuáñra re uorok tokkat tulíbo. boijan ókkol goijjé, ítara ttu duk faar edde 11 Ó báiboináin ókkol, ezzon or bodnam ezone sobór gorár meésal lóh. 11 Becók ítara zetará no goijjó. Zee niki arek bái or bodnam goré duk bordac goijjé, añára ítara re mubarek bouli yáh bisar goré, yóggwa ye córiyot or bodnam hoóí. Tuáñra toh Aiyube duk bordac goijjíl de goijjé fán edde bisar goijjé fán. Zodi tuñí córiyot híyan zano; tuáñra yián óu zano, ki hoilé, forezai or bisar goró, tóóile toh tuñí córiyot amól- Mabude yóggwa re rahámot goijjíl. Mabud óilde goróya no, bólke híyan or bisarhar. 12 Córíyot- fetfuraniye edde meérbaniye furaiya. 12 Añr dooya edde Bisarhar Ekzon beh asé, zibá ye báiboináin, añr ebbe asól hotá óilde, tuáñra basai yó fare dónco yó gorí fare. Montor tuñí asman or, zobin or yáh oinno honó kessúr name

bilkúl hosóm na háiyo. Montor tuáñra baná eddúr hoiyó, óile ói, aar no óile no, arnóile tuáñra hosúrbon tóoriba. **13** Tuáñrar bútore honókiye dukkót asé né? Tákile, yóggwa ye dua goróuk. Honókiye cíkkot asé né? Tákile, yóggwa ye taarif or seér goóuk. **14** Tuáñrar bútore honó ocúikka asé né? Tákile, yóggwa ye zomát or ðaïðooñr ókkol ore matouk, aar ítara aái Malik or name yóggwar matát tel di yore yóggwa lla dua goróuk. **15** Zodi hé dua iman or sáaňte goijjé de óile ocúikka wa gom óizayboi, yóggwa re gom goríbo de óilde Malike. Hé manúic cwa ye zodi guná gorí téke, hín maf gorídiya zaybo. **16** Hétolla ezzon or guná ezzon ore cíkar goró, aar ezzon olla ezzone dua goró, zeéne ocúk ottu gom ói faro. Ezzon forhésgar bondar duat bicí bol téke aar hé duar zoriya ðoóñr-doóñr ham ókkol ói fare. **17** Nobi Eliyas añárar ðóilla ezzon insán accíl. Yóggwa ye zettót zór no di bolla dílmon di dua goijjil, ítarar mulluk ot cáro tin bosór fán zór nó deh. **18** Abar yóggwa ye zettót zór olla dua goijjil, asman ottu zór fori zöbin ot fósol ókkol dóra cúru goijjil. **19** Añr báiboináin ókkol, zodi tuáñrar bútottu honókiye sóyi ttu duré zaagói, aar ar ezzone ítare fírai ané, **20** yóggwa ye yián zani louk de ki, zee niki honó gunágár ore gollot rasta ttu fírai ané, yóggwa ye hé gunágár or zan basaiyé, aar tar bicí guná ókkol or maf faa baiyé.

1 Fitor

1 Añí Fitor, Isá Mosihr ézzon sáhabí. Allar basfloiya uitarár hañse lekír zetará dorbodor ói Pontus, Galatfya, Kappadókiya, Ecíya, edde Bitúniya elaka ókkol ot forbáci ísafe táker, **2** zetará re Alla Baf or agori niyot mozin edde Pak-Ruhr pak bana loi basílowa gýiyeh de, Isá Mosihr fórmadar ói bolla edde Íbar lou wór cítkeye pak-sáf gorífela zay bolla. Tuáñrar uore rahámot edde cánti bicígori nazil óuk. **3** Añárar Malik Isá Mosihr Alla edde Baf or taarif óuk, kiyólla-hoile Íba ye toh Isá Mosihr re mora ttu zinda gorí yore Nizor doñoír meérbanie añára re noya zormo diyé. Híyane añára ekkán zinda acá faiyí, **4** endilla miras faibar ziyán fána no, dak no fore, edde ofát no. Hé miras asman ot tuáñra lla raká gýiyeh, **5** zetará iman or usílaye Allar kudurute oh nejat olla héfazot asó ziyán céc hale zahér ói bolla toiyar asé. **6** Hétolla toh tuáñra bicí kúci, yala tuáñra ttu kessú taim olla doilla-bodoilla entáne duk bordac gorá forer de óile yo. **7** Hín aiyé de etollá, zeéne tuáñrar iman, ziyán ooin loi zálai gorí baade yo borbad zagói de cúnar túaro kimoti, híyan or sábut óiya asóliye zen Isá Mosihr zahér óibo de októt taarif, mohíma, edde izzot ané. **8** Tuáñra toh Íba re nó dekó, toóu Íba re muhábbot goró; aar ehón no dekó de óile yo Íbar uore iman raikkó, edde boiyan gorí faribár raá nái de héndilla edde gabí kúciye tuáñra bicí kúci, **9** kiyólla-hoile tuáñra toh nizor iman or notiza foór, yáni tuáñrar ruhr nejat. **10** Hé nejat or baabute oh nobi ókkole díyane talac edde tahákit goijjíl, zetará tuáñra re tuáñrar uore óíbar rahámot or baabute agun zanaáil. **11** Ítarar tahákit goijjíl de ki, ítarar bútore Mosihr ze Ruh accíl Íba ye zeñtté Mosihr duk faar edde yárbaade mohíma faar baabute zanaider, héntte Íba ye hoñtíyaror edde hon hálot or baabute icára gorér deh. **12** Ítarar hañse yián zahér gorá gýiyeh de ki, ítarar nizor hédmot gorér de no bólke tuáñrar; uúin hoóí ziín yala tuáñrar hañse uitará boiyan goijjé zetará asman ottu diferá gýiyeh de Pak-Ruhr hédayote tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goijjíl; fírista ókkole úddwa hé siz híin or baabute zani bolla azzu goré. **13** Hétolla, tuáñrar demak ore nal gorí aar úñic ot taki, tuáñrar acá furafuri oh rahámot or uore rakó, ziyán Isá Mosihr zahér óibo de októt tuáñrar uore óibo. **14** Fórmadar fuain bono, Alla

re nó siníte age tuáñra ttu ze burá azzu ókkol accíl, híin mozin no soliyó, **15** bólke tuáñra re daikké de Íba zendilla pak, tuáñra yó nizor hárr solasol ot pak bono; **16** kiyólla-hoile pak-kalam ot toh endilla asé, “Pak ó, kiyólla-hoile Añí pak.” **17** Tuáñra toh zibá ye honó ektorfía sára nizor-nizor ham mozin bisar goré Íbar hañse dua goitté Baf ñako, hétolla tuáñrar e forbácir októt Íbar door rakí solasol goró; **18** tuáñra toh zano, tuáñra nizor bafdada ókkol ottu ze behar solasol miras faáila héntu tuáñra re azad gorá gýiyeh de, nac ózagoi de siz yáni cúna-rufa lói no, **19** bólke nikút edde nidak bérásol-or-sóor, yáni Mosihr kimoti lou loi. **20** Becók, Íba re duniyair foidayecir age lóti basíraka gýl, montor e ahéri zobanat tuáñrar wasté zahér gorá gýiyeh. **21** Tuáñra Íbar duara éna Allar uore iman ainnó, Zibá ye Íba re mora ttu zinda gorí mohíma diiyé, zeéne tuáñrar iman edde acá Allar uore beh ó. **22** Tuáñra sóyi re mani nizoré pak-sáf gorífelaiyo ísafe tuáñra ttu imandár báboináin ókkol olla háti muhábbot foida óiye, ezzon ore ezone josbar sáaňte dil ottu muhábbot goríyo. **23** Kiyólla-hoile tuáñra toh noya gori zormo óiye de, nac ó de bis ottu no bólke nac no ó de bis ottu, yáni Allar zinda edde hámica zari téke de kalam ottu. (aión g165) **24** Pak-kalam ot asé de, “Hárr moniccó kér or dóilla, aar ítarar tamám rub kérgwa fúl or dóilla. Kér fúaizagoi, aar fúl zórizagoi, **25** montor Mabud or kalam abadulabad zari téke.” Hé kalam óilde oh kúchóbor, ziyán tuáñrar hañse tobolik gorá gýiyeh. (aión g165)

2 Hétolla, hárr duconni, hárr dúkabazi, munaféki, ricárici, edde gifot tuáñrar hañsóttu dur gorífele, **2** aar noya-noya zormo óiya fuain dor dóilla tuáñra ruúhanir háti dud hái bolla azzu goró, zeéne hín or zoriya tuáñra nejat olla barát téko, **3** kiyólla-hoile tuáñra toh Malik or meérbanir moza faifelaiyo. **4** Íbar hañse, yáni hé zinda fattór zibá re maincé inkar gorífelaiye montor Allar basfloiya edde kimot ola, Íbar hañse aiyóne, **5** tuáñra re yó zinda fattór ókkol ísafe ekkán ruúhanir góri bana zar, zeéne pak imam boni tuáñra ruúhanir endilla kurbani ókkol peec goró, ziín Isá Mosihr duara Alla ye kobul goré. **6** Hétolla toh pak-kalam ot endilla asé, “Soó, Añí Síyon ot eggwá fattór rakí, basíloiya edde kimot ola kunar-fattór. Zee niki Íbar uore iman aníbo, yóggwa bilkúl

córminda no óibo.” 7 Hétolla, tuáñra zetará muk ot honó férokbazi faa giyéh. 23 Zeñté iman ainnó tuáñra lla hé fattór kimot ola, Íba ye gail háiye, Íba ye uzan gail nó deh; aar montor zetará iman nú ané ítara lla yián háiþte: zeñté duk faiyé, Íba ye dómki nó deh, bólke “Ze fattór mistíri ókkole inkar gorífelaiye, yíba insáf bisar goré de Íbar hañse Nizoré gosáidiye. fattór beggún or túaro bicí zoruri wa óigiyoi,” 8 24 Aar Nize añárar guná re Íbar gaat gori looi yián óu: “Yibá eggwá uját há de fattór, edde kúruc ot loigiyé, zeéne añaara guná ttu mori foraba de eggwá cíl.” Ítara uját há de kiyólla- hoilé, ítara kalam amól no goré, aar ítara re gom óiyo. 25 Kiyólla-hoile bérásool or ðóilla híyan olla beh tfsk gorá giyeh. 9 Montor tuáñra tuáñra toh gollot rastat zaat accíl; montor yala tuáñra nizor Soroya edde ruhr Saásita-goróyar koum, edde Allar Nizor háas bonda, zeéne zibá hañse firi aigiyogói.

ye tuáñra re andár ottu Nizor taajuippa foór ot dñhai ainné Íbar kuduruti ham or boiyan goró. 10 Ek hale toh tuáñra Allar manúc nu accíla, montor yala tuáñra Íbar manúc; age tuáñra rahám nó foo, montor yala tuáñra rahám faiyó. 11 Ó adorja ókkol, añí tuáñra re fóriyat gorír, tuáñra nizoré bidecí edde forbáci buzí jisími azzu ókkol ottu basi táko, ziíne ruh lói larái goré. 12 Beyohúdi ókkol or dormiyan ot tuáñrar solasol tfsk raikko, zeéne ítara tuáñra re burai-goróya hoi elzam lagailé yo, tuáñrar bála ham ókkol dekí híin or zoriya, Alla aibár din Íbar taarif goré. 13 Malik or wasté nizoré hárr insáni hókumot ot gosáido: íba baáñcca óuk zibá uoror tokkat, 14 yáh hákim ókkol, zetará re baáñccar torfóttu díferá zah de, burai goróya ókkol ore sáñza dí bolla aar bála ham goróya ókkol ore taarif gorí bolla. 15 Kiyólla-hoile Allar moncá óilde híyan, tuáñra zen bála ham gorí bekuf ókkol or afáraingga hotá ókkol nizám gorífelai faro. 16 Azad faiyar ðóilla góri zindigi haro, montor nizor azadi re burair gúroni ísafe estemal no goijjó, bólke Allar gulam ísafe goijjó. 17 Beggún ore izzot goijjó; imandár báiyain dore muhábbot goijjó; Allar dñor raikko; baáñcca re izzot goijjó. 18 Gulam ókkol, furafuri izzot or sáaňte nizoré nizor girós or hañse gosáido, siríf gom edde cída gún or hañse no, bólke gáaňr gún or hañse yó. 19 Kiyólla-hoile yián toh rahámot or laayek, zodi honókiye nizor kíyal ot Alla re rakí naínsáfi duk or tokolif bordac goré. 20 Kiyólla-hoile zodi tuáñra hosúri goróne fíra hóo de híin sobór or sáaňte bordac goró, híyan ot kii súwab asé? Montor zodi sóyi gán gorí duk foo de híin sobór or sáaňte bordac goró, híyan toh Allar hañse rahámot or laayek. 21 Tuáñra re etollá éna ñaka giyéh, kiyólla-hoile Mosih ye toh tuáñra lla duk fai ekkán meésal rakí giyeh, zeéne tuáñra Íbar hañye-hañye solo. 22 Íba ye no honó guná goijjé, aar no Íbar

3 Bouwáin ókkol, héndilla tuáñra yó nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáido, zeéne zodi ítara baaz kiyé kalam no manilé yo, ítarar bouwáin de zen honó hotá sára nizor solasole ítara re borai añí fare, 2 kiyólla-hoile ítara saibó de óilde, tuáñrar pak edde izzoitta solasol. 3 Tuáñra nizoré baár ttu háñzar zorur nái, sul or binis báñgi, cúna lói yáh barík hoorsuor findí; 4 bólke ziyán zorur híyan óilde nizor dil ore háñzon, ruhr fána no ó de norom edde cída lói, kiyólla-hoile Allar nozor ot híyan beh bicí kimoti. 5 Agor zobanat Allar uore bóraca rakíto de pak mayafuain ókkole yó nizoré héndilla háñzaito de, nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáidi. 6 Zendilla niki Sárah, híba ye Ibrahím ore malik daki yóggwar hókum or tole tákito; zodi tuáñra sóyi gán goró aar honó door ore faþta no doh, tóóile tuáñra toh híbar zíyain óiyo. 7 Hócom ókkol, héndilla tuáñra yó bouwáin dor fúaňti buddír sáaňte zindigi haro, ítara re komzur sáaňti de zani edde tuáñrar ðóilla rahámoti zindigir mirasdár de buzí ítara re izzot diyo, zeéne tuáñrar duat bazá foida no. 8 Hoító sair de, beggún ek mon ola ó, feffurani rakó, bái or ðóilla muhábbot goró, rahám ola ó, norom ó; 9 burair bodol burai no goijjó, aar gail or bodol gail no diyó; yárbodol ítara lla borhot maiggo, kiyólla-hoile tuáñra re hé moksóte éna ñaha giyéh, zeéne tuáñra borhot miras foo. 10 Pak-kalam ot toh endilla asé, “Zar ttu zindigi re muhábbot lage, edde monehoó bála din ókkol dekíte, yóggwar ttu nizor zir ore hórafi ttu aar nizor uñt ore misá hotá howá ttu sóoňlar zorur. 11 Yóggwa ttu burai ttu firi aái gom mún gorár zorur; yóggwa ttu cántrir kucíc edde fisá dórár zorur. 12 Kiyólla-hoile Mabud or suk toh forhésgar ókkol or uore, aar Íbar hane ítarar dua fúne; montor Mabud burai-goróya ókkol or hélfaf.” 13 Zodi tuáñra ttu gom mún

goittó josba téke, tuáñra re hóti-goróya hon? ruhr hálote ítara Allar dóilla zinda téke. 7

14 Montor zodi forhésgarir wasté tuáñra ttu Tamám jiníc ókkol or hótom dáke aáigiyoi; duk faa fore yó, tuáñra mubarek. Ítarar dómkı héttolla, dua gorí bolla úñciyar téko edde úñic re no dőoraiyó, aar sinta no goijjó, **15** bólke ot téko. **8** Ebbe zoruri eilde, ezzon ore ezzone tuáñrar dil ot Mosih re Malik ísafe pak maniyó. josbar sááñte muhábbot goró, kiyólla-hoile Zee niki tuáñra ttu asé de acár wajá tadarot muhábbote boóut guná ókkol záfai raké. **9** goré, yóggwa re zuwab di bolla hámica toiyar No monmonai ezzon ore ezzone meémandari táikko, montor dite norom or sááñte edde izzote goró. **10** Zee zendilla niyamot faiyó, Allar döilla-diyo, **16** aar dil óu sáf raikko, zeéne ze maincé bodóilla rahámot or bála mazí ísafe hín ezzon ore ezzone hédmot gorí bolla estemal goró. **11** Zee kiyé tobolik goré, yóggwa ye Allar kalam beh tobolik goróuk; zee kiyé hédmot goré, yóggwa ye Alla ye dee de toóufike beh hédmot goróuk, zeéne hárr kessút Isá Mosihr duara Allar taarif ó. Taarif edde raastrí abadulabad hámica Íbar. Aamin. (**aión g165**) **12** Adorja ókkol, zeéne Íba ye arára re Allar hañse loizai fare. tuáñrar hañse ze ooini duk ókkol asé ziín aiyé Íba re jisíme mariféla gýyeh, montor ruhr hálóot de óilde tuáñra re entán gorí bolla, hín tuáñrar ot zinda gorá gýyeh, **19** aar hé hálote Íba zai hañse osin kessú ór fángori taajup no óyo, **13** bondit asé de ruh ókkol or hañse tobolik goijjé, bólke zetó tuáñra Mosihr duk ókkol ot bági **20** zetará boóut age Nuhr zabanat zeñtté kicći ór héto kúci ó, zeéne Íbar mohíma zahér óibo toiyar ór aar Alla ye sobór or sááñte entezar de októt óu tuáñra kúcir uore kúci ó. **14** Zodi gorí táikkil, héntte nafróman accíl. Hé kicći gán Mosihr nam olla tuáñrar beizzoti ó, tuáñra ot bicí hom, yáni añcto zon manúc beh faní ttu mubarek, kiyólla-hoile mohíma ola Ruh, yáni baicclí. **21** Hé faní óilde bápłísmar ekkán nicán, Allar Ruh tuáñrar uore asé. **15** Duk faile yo, ziyáne yala tuáñra re nejat faba. Bápłísmá lon saiyo tuáñra honókiye zen kúni, suri, burai-gaar hoñsara dur gorón no, bólke híyan óilde goróya ísafe yáh oinno zon or maamelat nak sáf dil olla Allar hañse ekkán aros. Híyane nejat gólaidi duk no faa, **16** lekin zodi honókiye Isáyi faba de Isá Mosihr mora ttu zinda ówar duara, **22** de héttolla duk faa, yóggwa ye no córmouk, Zibá asman ot zaigói Allar den dák ottu asé, aar bólke hé forisor zoriya Allar taarif goróuk. **17** fírista ókkole, kémota ola ókkole, edde kuduruti Kiyólla-hoile bisar or októ toh aáigiyoi, aar hé jiníc ókkole Íbar hókumot mane.

4 Hétolla, zettót Mosih ye jisím ot duk faiyé, tuáñra nizoré yó ekí niyote mozbut goró; kiyólla-hoile zee niki jisím ot duk faiyé yóggwa ye gunár adot féladiye, **2** tói yóggwa ye baki zindigi insáni hóraf moncáye ar no haña, bólke Allar moncáye beh haña. **3** Giyói de októt tuáñra uúin gorát kafí taim haraifelaiyo ziín Beyohúdi ókkole goitté fosón goré; tuáñra iín ot beh zindigi haraáila: bodmaci, kukýal, nicábazi, addabazi, nicár mela-cóba, edde gínayi mutti fuñza. **4** Yala tuáñra ítarar fúañti hé bici ayaci-kúcit cámil nái de dekí ítara taajup óigiyoi, aar ítara tuáñrar baabute bura-ára hoó. **5** Montor ítara ttu Ubár hañse ísaф díya foribó zibá zindar edde morar bisar gorí bolla toiyar. **6** Kiyólla-hoile mora ókkol or hañse úddwa kúchóbor tobolik etollá éna gorá gýyeh, zeéne jisími hálote ítarar bisar insán or dóilla gorá zah, montor

ttu lóti cúru ór de óile, uitár hálóot keén óibo fáñllar zetará Allar kúchóbor ore amól no goré? **18** Aar, “forhésgar ottu úddwa nejat faite mockil de óile, bedinir edde gunágár or hálóot keén óibo fáñllar?” **19** Hétolla, zetará Allar moncá mozin duk faar de asé, ítara gom ham gorí-gorí nizor zan ore biccácdar Foidagoróyar hañse gosáidouk.

5 Tuáñrar bútore asé de buzurgó ókkol ore, Añí nize yó zettót buzurgó aar añí Mosihr duk-mosibot or ezzon gobá edde zahér óibo de mohímat óu córik óiyum ísafe, ítara re nosiyot gorí: **2** Allar ze bérásol or zák tuáñrar bútore asé yíba re soro, yíbar saásita goríba de mojburiye no bólke Allar moncá mozin monehoói yore; nazayesnofár acáye no bólke azzuye; **3** aar zetará re tuáñrar át ot diiya giyéh ítarar uore hókumot no solaiyó, bólke

hé sóol or zák or hañse nomuna boinno. 4 Tói zeñtté Doóñr Soroya wa zahér óibo, tuáñra mohíma tas faiba, zibá honódin nac no óibo. 5 Ó juwan ókkol, héndilla tuáñra yó nizoré tuáñrar buzurgó ókkol or hañse gosáido. Beggúne ezzon ore ezone hédmot gorí bolla cídayi re fiñdó, kiyólla-hoile, “Alla fohór ola ókkol or ulða tíya, montor niróc ókkol ore rahámot goré.” 6 Hétolla nizoré Kudurutwala Allar muúntu niróc goró, zeéne Íba ye sóyi októt tuáñra re uñsol ot tulé. 7 Tuáñrar hárr sintabáfani Íbar uore dálido, kiyólla-hoile Íba ye toh tuáñrar díyan raké. 8 Úñic ot táko, edde úñciyar táko; tuáñrar ducon Ibilíc, guzore de cínggor dóilla gúrafíra gorát asé, haré háifelai faribó de talace. 9 Hétolla iman ot mozbut táki ítar mukabela goró, kiyólla-hoile tuáñra toh zano, duniyait asé de tuáñrar imandár báiyain ókkole yó ekí dóilla duk ókkol faar. 10 Tuáñra kessú taim duk fai baade, hárr rahámot or Alla, zibá ye tuáñra re Mosihr usílaye Nizor ofúrani mohímat daikké, Íba Nize tuáñra re fakka goríbo, mozbut goríbo, bol diibo, edde tíyagaraibo. (aiónios g166) 11 Íbar raastri abadulabad hámica zari tákouk. Aamin. (aión g165) 12 Añí e bañí ceñíri gán tuáñrar hañse, biccácdar bái bouli goni de Sílwanus or áta leikkí deh. Yián lói añí tuáñra re josba edde gobá dír de ki, híyan óilde Allar sóyi rahámot. Híyan ot mozbut táko. 13 Babilon ot asé de ze zomát ore Alla ye tuáñrar fúañti basíloye, yíba ye tuáñra re sólam zanar; aar héndilla añr fua Markuse yó zanar. 14 Ezzon ore ezone muhábbot or sáañte pak dile appá dí sólam zano. Mosihr bútore asó de tuáñra beggún or uore cánti nazil óuk.

2 Fitor

1 Añí Sáimon Fitor, Isá Mosihr éggwa gulam edde sáhabí. Uitarár hañse lekír zetará añárar Alla edde Nejatdoya Isá Mosihr forhésgarir usílaye añárar gán or dóilla ekkán kimoti iman faiyé: **2** Alla re edde Isá añárar Malik ore sinóne tuáñrar uore rahámot edde cánti bicígori nazil óuk. **3** Ubár illayi kudurute toh añára re zindigi edde dindári lói taalukat goré de hín beggún dan goijjé, zibá ye añára re Nizor mohímaye edde bálaiye ḳaikké Íbar re sinár zoriya. **4** Hín or duara Íba ye añára re Nizor kimoti edde dóoñr waada ókkol diyé de asé, zeéne hín or usílaye tuáñra illayi fitorot or bági óizogoi, ontú hári ze borbadi niki duniyait hóraf azzu ókkole foida goijjé. **5** Hétolla tuáñra furafuri kucíce, nizor iman ot bálai, bálait giyan, **6** giyan ot forhés, forhés ot sobór, sobór ot dindári, **7** dindárit báiyali meérbaní, edde báiyali meérbanit muhábbot baró. **8** Zodi tuáñra ttu hín téke edde barér de óile, híne tuáñra re añárar Malik Isá Mosih re sinát behar edde befózul óito no dibo. **9** Montor zar ttu hín torikar bodnam óibo. **10** Montor zendilla Isráil koum or bútore misá nobi ókkol óu accíl, héndilla tuáñrar bútore yó misá ustat ókkol tákibo. Ítara suppe-suppe giyan, **11** giyan ot forhés, forhés ot sobór, sobór ttu hín téke edde barér de óile, híne tuáñra re añárar Malik Isá Mosih re sinát behar edde befózul óito no dibo. **12** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **13** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **14** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **15** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no.

Doónr Mohíma-wala ttu e abas swá aiccé, “Íbá óilde Añr adorja Fua, zibá re lói Añí bicí kúci.”

18 Asman ottu aiccíl de hé abas yíba añára nizebaze fúinni, híyala añára Íbar fúañti pak faár or uore. **19** Aar añárar hañse nobi ókkole hoígi gíye de hotá yó asé ziíne aró fakka goré. Andár zagat suk zendilla serak or foór or uzu táké, borabor héndilla zetún fózor nó fáre aar tuáñrar dil ot sút-tara nó ulé, tuáñra hín or uzu kíyal dilé tuáñra bála goríba. **20** Montor age yíán zanilo de ki, pak-kalam or honó poigam insán or buzá ttu aiccé de no. **21** Kiyólla-hoile honó poigam insán or moncá ttu aiccé de nái, bólke insáne Pak-Ruh ye solaiyé de mozin Allar torfóttu hoiyé deh.

2 Montor zendilla Isráil koum or bútore misá nobi ókkol óu accíl, héndilla tuáñrar bútore yó misá ustat ókkol tákibo. Ítara suppe-suppe endilla na sóyi taalim ókkol dibo ziíne dóncó ané, aar nizoré kinifélaie de Malik ore úddwa inkar goríbo, héndilla gorí ítara nizor uore ttu hín téke edde barér de óile, híne tuáñra hótat dóncó aníbo. **2** Boóut zone ítarar bereijja re añárar Malik Isá Mosih re sinát behar edde solasol or fisá doribo, aar ítarar zoriya sóyi befózul óito no dibo. **3** Ítara lalóse banaouti nái yóggwa ye duré no deké, hoító sailé añdá, hotá ókkol hoígi tuáñra ttu fáida tulíbo; ítarar aar nizoré nizor agor guná ókkol ottu pak-sáf uore boóut age lóti hókum óigiyoi de sáñza gorifela gíyeh de híyan foórafelaiye. **4** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **5** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **6** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **7** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **8** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **9** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **10** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **11** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **12** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **13** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **14** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **15** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **16** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **17** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **18** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **19** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **20** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no. **21** Hétolla, aíté deri nái, aar ítarar borbadi gúm ot no.

bura-ára hoité no ðóora. **11** Montor fírista ókkol gorí aibó, aar nizor hóraf azzuye solibó. **4** Ítarar túaro boluwar edde taakotwala de óile yo, hoibó de, “Íba aibár waada horé giiyó? Hárr híne Mabud or muúntu ítarar bisar dite burá-kessú toh añárar dada-bafdada ókkol moot or ára no hoó. **12** Lekin manúc ítara ziín no zane gúm of fori baade yo aijjó undilla solat asé híin ore beh burá-ára hoó. Ítara óilde akkól zendilla híin duniyair foidayecir héritte lóti sára januwar or dóilla, ziín nizor zate foida óiye accíl.” **5** Montor ítara buzínti foórafele de de dóra hái mori bolla; ítara jonggoli januwar ki, boóut age Allar kalame asman foida óiye, or dóilla dóncó óizayboi, **13** aar oinno zon ore aar zobin ore faní ttu banai fanít kaayem goijjé, goijjé de burair bodol burai faibo. Ítarar kúci **6** ze fanír duara hé zobanar duniyai re tuwán óilde, din ot kúlamela góri ayaci gorón. Ítara aní dónco gorífela gíyl. **7** Hé ekí kalame beh tuáñrar fúañti hána háite dúkabazir sáañte yalar asman edde zobin ore ooin loi zolai difelai ayaci gorí, tuáñrar uore bodnam edde córom bolla raká gíyeh. Híin ore héfazot raká zaybo ané. **14** Ítarar suk zenár kíyale furaiya; ítara de, bedini ókkol or bisar edde borbadir din guná gorá honó októt bon no goré; ítara komzur foijjonto. **8** Montor adorja ókkol, tuáñra e hotá maincóré fán ot féla; ítara ttu lalóse kuwac foórai no felaiyo de ki, Malik or nozor ot ek din goijjá dil asé; ítara toh laánoti! **15** Ítara sóyi ek ázar bosór or fúwan aar ek ázar bosór ek din rasta eridi gollot rastat giiyó; ítara Biyor or or fúwan. **9** Malike Íbar waada fura goitté deri fua Balam or foñt doijje deh, zee niki hárámi goré de no, zendilla kiyé-kiyé deri goré bouli hamanir acíl accíl, **16** montor yóggwa ye nizor báfe; bólke Íba ye tuáñra re sobór gorí táikke hosúri lla bótbórgán háail: eggwá buga gadá ye deh, kiyólla-hoile honó ezzon dóncó óizagoi insán or abase hotá hoói nobi Íbar foolait bazá de híyan Íba ye no saá, bólke saá de, beggúne díyl. **17** Manúc ítara óilde fúana kuwa edde zen touwá gorífele. **10** Lekin Malik or din sur tuwáne urai loizagói de miyúlar dóilla; ítara aiyé fángori beh aibó. Hé din asman eggwá lla ebbe gutguitja añdár raká gíyeh. **18** Kiyólla- doóñr uzore ofát óizayboi, aar san, beil, edde hoile ítara no de hotár doóñr-doóñr gof mari, tara ókkol tez ooine milai zayboi; duniyai edde manúc uitará re jisím or azzu mozin bodmaci híyan or ham ókkol zolizaybói. **11** Híin beggún goittó uskaidi fán ot féla, zetará gollot ot sole zettót héndilla góri nac óizayboi, tuáñra ttu de ítara ttu neelaiyér de asé. **19** Ítara tará re hondilla manúc ón sáa? Tuáñra ttu pak edde azadir waada deh, montor ítara nize borbadir dindári góri soli, **12** Allar din aibár entezar ot gulam boni asé. Kiyólla-hoile zaré ziyáne ziti edde yíba hárá anáíbar kucíc ot ón sáa. Hé din aiyé, íte toh híyan or gulam óizagoi. **20** Ítara toh asman furi dónco óizayboi, aar san, beil, zettót añárar Malik edde Nejatdoya Isá Mosih edde tara ókkol tez ooine milai zayboi. **13** Lekin re siní duniyair nafaki ttu basi aái baade abar Íbar waada mozin añaára noya asman edde noya híin or fán ot foijjé aar ítara re híne ziti aiccé, zobin or entezar ot así, zeré forhésgari téake. Ítarar fisór hálót agor hálót or túaro hóraf óiye. **14** Hétolla, adorja ókkol, zettót tuáñra híin or **21** Forhésgarir rasta siní, oh pak hókum ziyán entezar ot asó, kucíc goró de ki, Alla ye zeéne ítara re diiya giyéh híyan ottu fissá zaar túaro, tuáñra re cántir hálót ot dak sára edde behosúr hé rasta no siná ítara lla aró beétor accíl. **22** lootfa. **15** Táariba de, añaárar Malik or sobór Ítarar hálote e boson sóyi de dahá, “Kuñire óilde nejat or mouka; ze hotá añaárar adorja bái ziín oolifélaive híin or hañse waafes zaa” aar, Páule yó Allar diiya giyan mozin tuáñrhañse leikké. **16** Yóggwa ye nizor ceñrí beggún ot óu iín ókkol leikké, ziín ot endilla hodún hotá asé ziín buzíte mockil. Taalim sára edde komzur ókkole ítara baki pak-kalam bodole de héndilla híin ore yó bodolifélaí, nizor lla borbadí foida goré. **17** Hétolla hoóir, ó adorja ókkol, tuáñra híyan age lóti zano ísafe, úñciyar téake, zeéne hé bedini ókkol or gollote tuáñra re gollot rastat no loizagói, aar nizor mozbut zaga ttu lori no zogói; **18** bólke añaárar Malik edde Nejatdoya Isá Mosihr rahámot ot edde Íba re sinát zetó éto

3 Ó adorja ókkol, tuáñrar hañse lekír de yián óilde añaár dusára ceñrí. Yaad gorídiyar mikká ttu añi duní ceñrit tuáñrar sáf dil ore laridiyí, **2** zeéne tuáñra pak nobi ókkole ze hotá ókkol age lóti hoóigye aar Malik edde Nejatdoyar ze hókum tuáñrar sáhabir duara aiccé híin yaad rakó. **3** Ebbe age yián zanilo de ki, ahéri zabanat táttaibazi-goróya ókkol táttaibazi gorí-

baró. Yala edde abadulabad foijjonto Íbar taarif
ówat tákouk. Aamin. (**aión g165**)

1 Yohánnna

1 Añára tuáñrar hañse Ubár baabute lekír, zibá foóila cúru ttu lótí asé, zibár muk zoban añára fúinni, zibá re nizor suké deikkí, zibá re kíyal góri saái yore nizor áte dóijji, yáni zindigidooya Kalam or baabute. **2** Hé zindigi zahér óiye; añára híyan deikkí aar híyan or baabute gobá dísh. Añára tuáñrar hañse ofúrani zindigir baabute boiyan gorír deh, ziyán Baf or fúañti accíl aar añárar hañse zahér óiye. (**aiónios g166**) **3** Añára ziín deikkí edde ziín fúinni, tuáñrar hañse híin beh boiyan gorír, zeéne tuáñra ttu yó añára llói taalukat táke. Becók añárar taalukat toh Baf loi edde Íbar Fua Isá Mosih llói éna. **4** Añára tuáñrar hañse íín etollá lekír, zeéne añárar kúci fura ó. **5** E hotá añára Íba ttu fúinni aar tuáñrar hañse boiyan gorír, ki hoilé, Alla óilde Nur, Íbar bútore honó andár nái. **6** Añára andár ot zindigi harai zodi endilla hoói, añára ttu Íba llói taalukat asé, tóoile toh añára misá hotá hoóir, aar sóiyi gán no gorír. **7** Montor zodi añára Nur ot zindigi harai, zendilla Íba Nize yó Nur ot asé, tóoile toh añára ezzon ottu ezzon loi taalukat asé aar Íbar Fua Isár lou wé añára re hárr guná ttu pak-sáf goré. **8** Añára zodi hoói, añára ttu honó guná nái; tóoile toh añára nizoré fáki dír deh, aar dahá zah de, añárar bútore sóiyi nái. **9** Montor zodi añára añárar guná Allar hañse cíkar gorí, tóoile Íba ye añárar guná maf gorídibo, aar añára re hárkuham ottu pak-sáf goríbo, kiyólla-hoile Íba biccácdar; Íba ye honódin nainsáfi no goré. **10** Añára zodi hoói, añára honó guná nái gorí; tóoile toh añára Íba re misákur banair, aar añárar dil ot Íbar kalam nái.

2 Ó adorja fuain, añí tuáñrar hañse íín etollá lekír, zeéne tuáñra guná no goró. Montor zodi honókiye guná gorífele, añára ttu de Baf or hañse ezzon Cúwaricgar asé, Íba óilde forhésigar Isá Mosih. **2** Íba Nize óilde añárar gunár koffara; siríf añárar no, bólke fura duniyair maincór gunár óu. **3** Añára zodi Íbar hókum ókkol amól gorí, tóoile zani faijjum de ki, añára Íba re siní faijjí. **4** Zee niki endilla hoó, “Añí Íba re siní faijjí,” lekin Íbar hókum ókkol amól no goré, íte misákur, ítar bútore sóiyi nái. **5** Montor zee niki Íbar kalam amól goré, becók ítar bútore Allar muhábbot furafuri asé. Híyan añára zani fari tuáñra beggúnre sóiyi re zano. **6** Zee niki Íbar bútore

así hoói dabi goré, ítar ttu Íbar dóilla góri solar fóros. **7** Ó adorja ókkol, añí tuáñrar hañse honó noya hókum lekír de no, bólke ekkán furana hókum, ziyán tuáñrar hañse foóila círut lótí asé. Furana hókum híyan óilde tuáñra fúinno de hé kalam. **8** Arek ruwate, añí tuáñrar hañse ekkán noya hókum lekír hoilé fare, ziyán or sóiyi Íbar bútore edde tuáñrar bútore dahá zah, kiyólla-hoile andár fúraizargoi aar asól nur zola cúru óigiyoi. **9** Zee niki nur ot así hoó montor nizor bái ore nafórot goré, íte aijjó andár ot asé. **10** Aar zee niki nizor bái ore muhábbot goré íte nur ot téake, aar ítar ttu uját háibar kessú nái. **11** Montor zee niki nizor bái ore nafórot goré, íte andár ot asé aar andár ot solafíra goré; íte horé zaar de híyan íte no zane, kiyólla-hoile andáré ítar sulk andá gorífelaiye. **12** Ó gura fuain ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír, kiyólla-hoile Mosihr name toh tuáñrar guná ókkol maf gorídiya gíyeh. **13** Ó baf ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír, kiyólla-hoile tuáñra toh Ubá re sinó zibá foóila círut lótí asé. Ó juwan ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír, kiyólla-hoile tuáñra toh Baf ore sinó. **14** Ó baf ókkol, añí tuáñrar hañse etollá leikkí, kiyólla-hoile tuáñra toh Ubá re sinó zibá foóila círut lótí asé. Ó juwan ókkol, añí tuáñrar hañse etollá leikkí, kiyólla-hoile tuáñra mozbud; tuáñrar bútore Allar kalam téake, aar tuáñra Ibilíc ore ziti aiccó. **15** Duniyai re yáh duniyait asé de honó kessú re muhábbot no gojjó. Zee niki duniyai re muhábbot goré, ítar bútore Baf or muhábbot nái. **16** Kiyólla-hoile duniyait asé de híin toh, jísím or azzu, suk or lalós edde zindigir borái; híin Baf or torfóttu no, bólke duniyair torfóttu. **17** Duniyai edde duniyair azzu ókkol fúraizargoi, montor zee niki Allar moncá mozin goré, íte abadulabad tákibo. (**aión g165**) **18** Ó fuain ókkol, yala óilde ahéri októ; tuáñra de fúinno, Doijjal aiyér, ehón úddwa boóut doijjal aáigiyoi. Híyan añára zani de, yala óilde ahéri októ. **19** Becók ítar añárar héntu neeligiyói, hálake ítar añárar manúc nu accíl; kiyólla-hoile ítar zodi añárar manúc óito, tóoile ítar añárar fúañti táizaito; montor ítar neeligiyói de híyan sáf zahér de, ítar ezzon óu añárar manúc nu accíl. **20** Montor tuáñrar uore toh Pakzone zimmadari diiyé, aar re no zano bólui tåári añí tuáñrar hañse lekír

de no, bólke etollá kiyólla-hoile tuáñra sóyi re 8 Aar zee niki gunát fori téke íte óilde Ibilíc or, zano, aró zano de ki, sóyi ttu honó misá nu kiyólla-hoile Ibilíce toh foóila círu ttu lóti guná aiyé. 22 Zee niki Isá re Mosih de inkar goré, gorát asé. Allar Fua etollá zahér óoil, zeéne ūba íte misákur no ói ar kii? Zee niki Baf edde Fua ye Ibilíc or ham ókkol ore dónco gorífela. 9 Zee re inkar goré, íte toh doijjal. 23 Zee niki Fua niki Alla ttu zormo óigiyoi íte gunát fori no re inkar goré, ítar bútore Baf nái; aar zee niki téke, kiyólla-hoile ítar bútore Allar bis asé; aar Fua re cíkar goré, ítar bútore Baf óu asé. 24 íte Alla ttu zormo óigiyoi de héttolla íte gunát Hétolla saiyó, tuáñra foóila círu ttu lóti ziín fori téki no fare. 10 Allar fuain hontará aar fúni-fúni aiyór hín tuáñrar dil ot téke fán. Ibilíc or fuain hontará híyan endilla gori siná Tuáñra foóila círu ttu lóti ziín fúni-fúni aiyór zah: zee niki forhésvari zindigi no haña íte Allar hín zodi tuáñrar dil ot téke, tóole tuáñra yó no, héndilla uite yó Allar no zee niki nizor bái Fua edde Baf or bútore tékiba. 25 Mosih ye ore muhábbot no goré. 11 Kiyólla-hoile tuáñra añára re ziyán diibar waada goijjé híyan óilde foóila círu ttu lóti ziyán fúni-fúni aiyór híyan ofúrani zindigi. (aiōnios g166) 26 Añára tuáñrar hañise óilde, añára ttu ezzon ore ezone muhábbot iín uitárar baabute leikkí zetár tuáñra re gollot gorár zorur. 12 Keéin or dóilla no óiyo, zee niki rastat loizaitó kucíc gorér. 27 Lekin tuáñrar uore Ibilíc or accíl aar nizor bái ore kún goijjil. Íte Íba ye ze zimmadari diiyé híyan toh tuáñrar dil nizor bái ore kiyá kún gorífelai? Kiyólla-hoile ot téke. Hétolla tuáñra ttu ar honókiyor taalim ítar ham ókkol bura accíl, montor bái or ham or zorurot nái, kiyólla-hoile Íbar Ruh ye toh ókkol gom accíl. 13 Ó báiboinán ókkol, duniyair tuáñra re hárr kessúr taalim deh, aar hín misá maincé tuáñra re nafrót goillé taajup no óiyo. no bólke sóyi. Hétolla Ruh ye tuáñra re zendilla 14 Añára toh zani, añára moot ottu zindigit taalim diiyé, héndilla tuáñra Íbar bútore zari faráyigai; kiyólla-hoile añára de báiyain dore téko. 28 Ói, ó adorja fuain ókkol, Íbar bútore zari táko, zeéne Íba zeñtté zahér óibo, héñtté aijjó moot or hókumot or tole asé. 15 Zee niki añára ttu hímmot téke, aar Íba aibó de din ot Íbar muúntu córminda ówa no fore. 29 Tuáñra zehón Íba forhésvar de zano, tuáñra yián óu nizor bái ore nafrót goré íte kúni, aar tuáñra toh zano, honó kúnir bútore ofúrani zindigi nái. (aiōnios g166) 16 Añára toh Mosih ye añára lla Nizor zan dyil de híyan ottu muhábbot kiyó re hoó de zani faijjí. Hétolla, añára ttu yó nizor báiboinán ókkol olla nizor zan diyar fóros. 17 Duniyáibi cómbotti asé de manúice zodi nizor bái zorurot ot foijjé de dékí baade yo nizor suk bon gorí raké, ítar bútore Allar muhábbot keéngori zari tékiba? 18 Ó adorja fuain ókkol, aiyó, añára sirif hotáye edde zobane no, bólke hame edde sóiyiye muhábbot gorí. 19 Tói añára zani faijjum de ki, añára sóiyir, aar Allar muúntu añárar dile tosólli faibo. 20 Kiyólla-hoile añárar dile zodi añára re hosúrbon téora, añára toh zani, Alla añárar dil or túaro qdóñr, Íba ye hárr kessú zane. 21 Hétolla, ó adorja ókkol, añárar dile zodi añára re hosúrbon no téora, tóole toh añára ttu Allar muúntu hímmot tékiba, 22 aar añára Íba ttu ziín magi hín faijum, kiyólla-hoile añára de Íbar hókum ókkol amól gorí, aar Íbar nozor ot ziín fosóndar hín gorí. 23 Íbar hókum óilde, añára Íbar Fua Isá Mosih uore iman anón aar ezzon ore ezone muhábbot gorón, zendilla Mosih ye añára re hókum dífey. 24 Zee niki Allar hókum ókkol amól goré íte Allar bútore zari asé, aar Alla ítar bútore zari

3 Soó, Bafe añára re hotó qdóñr muhábbot goijjé, zeén níki añára re Allar fuain howá zah; eéne toh híyan sóyi. Duniyair maincé añára re etollá no siné, kiyólla-hoile ítar Íba re no siné. 2 Ó adorja ókkol, yala toh añára Allar fuain, montor muúntu zay añára kii óiyum de híyan aijjó zahér nái óiyo. Añára eddúr zani de ki, Mosih zeñtté zahér óibo héñtté añára Íbar dóilla óiyum, kiyólla-hoile Íba asóle zendilla añára Íba re héndilla dekíyum. 3 Zetó zone Mosihr uore hé acá raikké, ítar nizoré pak-sáf raké, zendilla Íba pak-sáf. 4 Zee niki guná goré íte córiyot báñge, kiyólla-hoile guná gorón óilde córiyot báñgon. 5 Tuáñra toh zano, añárar guná ókkol dur gorí bolla Mosih zahér óoil; Íba ttu honó guná nái. 6 Hétolla zee niki Íbar bútore téke íte gunát fori no téke; aar zee niki gunát fori téke íte Íba re no deikké aar no siné. 7 Ó adorja fuain ókkol, saiyó, tuáñra re honókiye gollot ot no loiza fán. Zee niki forhésvar de zano, zendilla Íba forhésvar.

asé. Íba ye añára re Pak-Ruh diiyé de hiyane zari táke, aar Alla ítar bútore zari táke. 17 añára zani de ki, Íba añárar bútore zari asé.

4 Ó adorja ókkol, hárr ruh re biccác no goijjó, bólke hín Allar torfóttu ói ne no tahákít gorí saiýó, kiyólla-hoile duniyait boóut misá nobi ókkol neeillé. 2 Allar Ruh re tuáñra endilla gori siní faribá: ze ruh ye Isá Mosih insán boni aiccl de hiyan cíkar goré, hé ruh óilde Allar torfóttu; 3 montor ze ruh ye Isár baabute héndilla cíkar no goré, hé ruh Allar torfóttu no; hé ruh óilde Doijjal or, ze ruh aibár hotá tuáñra fúinno, aar yala úddwa duniyait asé. 4 Ó adorja fuain ókkol, tuáñra toh Allar torfóttu aar tuáñra ítara re ziti aáigiyogi, kiyólla-hoile tuáñrar bútore zibá asé Íba toh duniyait zee asé ítar túaro doónr. 5 Ítara duniyair torfóttu, hé tolla ítara duniyabi hotá hoó deh, aar duniyair maincé ítarar hotá fúne.

6 Montor añára de Allar torfóttu. Zetará Alla re siné, ítara añárar hotá fúne; montor zetará Allar torfóttu no, ítara añárap hotá no fúne. Héndilla gori añára sóiyir ruh re edde dükabazir ruh re goré. 7 Ó adorja ókkol, aiyó, añára ezzon ore Íbar hókum ókkol amól gorí de hiyan zani de ezzone muhábbot gorí, kiyólla-hoile muhábbot ki, añára Allar fuain ókkol ore muhábbot gorí. toh Allar torfóttu. Zee niki muhábbot goré íte 3 Allar hókum ókkol amól gorá óilde Alla re Alla ttu zormo óigiyoi aar íte Alla re siné. 8 muhábbot gorá. Íbar hókum ókkol zulap no. 4 Aar zee niki muhábbot no goré íte Alla re no Kiyólla-hoile zee niki Alla ttu zormo óigiyoi íte siné, kiyólla-hoile Alla óilde toh muhábbot. toh duniyai re ziti aiyé. Duniyai re ziyáne ziti 9 Añárap hañse Allar muhábbot yiáne zahér aicccé híyan óilde añárap iman. 5 Zee niki Isá re óiye, ki hoile, Íba ye Nizor lehár ek Fua re Allar Fua de biccác goré, sirif íte no ói duniyai re duniyait diferáyi, zeéne añára Íbar duara basi ziti aiyé de ar hone? 6 Isá Mosih óilde Ubá zibá taki fari. 10 Añára Alla re muhábbot goijjí de faní edde lou wór duara aicccé; sirif faní duara hé tolla no, bólke Íba ye añára re muhábbot no, bólke faní edde lou wór duara. Héndilla gorí añárap gunár koffara ói bolla Nizor Fua bóuli Pak-Ruh ye gobá déh, kiyólla-hoile hé Ruh re diferáyi deh. Híyan ore hoó de muhábbot. toh Nize sóiyi. 7 Gobádoya asé de tin, hín óilde: 11 Ó adorja ókkol, Alla ye zettót añára re etó 8 Pak-Ruh, faní, edde lou; hé tiní gobá ye ekí muhábbot goijjé, añára ttu yó ezzon ore ezzone dóilla gobá déh. 9 Becók añára insán or gobá re muhábbot gorár fóros. 12 Alla re toh honókiye biccác gorí, montor Allar gobá toh aró doónr. honódin deikké de nái. Añára zodi ezzon ore Allar gobá óilde waán ziyán Íba ye Nizor Fuar ezzone muhábbot gorí, tóoile toh Alla añárap baabute diyé. 10 Zee niki Allar Fuar uore iman bútore zari asé aar Íbar muhábbot añárap bútore ané ítar dile hé gobá kobul goré; aar zee niki furafuri asé. 13 Íba ye añára re Nizor Ruh ttu Alla re biccác no goré íte Íba re misá banayé, diiyé de hé tolla añára zani fari de, añára Íbar kiyólla-hoile Alla ye Nizor Fuar baabute ze gobá bútore zari así aar Íba añárap bútore zari asé. 14 díye híyan de íte biccác nó goré. 11 Hé gobá Añára deikkí edde gobá dí de ki, Bafe Fua re óilde, Alla ye añára re ofúrani zindigi diiyé, aar duniyair Nejatdoya ói bolla diferáil. 15 Zee niki hé zindigi Íbar Fuar hañse asé. (aiónios g166) 12 Isá re Allar Fua de cíkar goré, Alla ítar bútore Zee niki hé Fua re faiyé íte hé zindigi faiyé, zari táke, aar íte Allar bútore zari táke. 16 Alla montor zee niki Allar hé Fua re nó faa íte hé ttu añára lla ze muhábbot asé híyan añára zani zindigi nó faa. 13 Tuáñra zetará Allar Fuar uore edde biccác gorí. Alla óilde muhábbot; zee niki iman ainnó, ífn añí tuáñrap hañse kiyólla lekír muhábbot or bútore zari táke íte Allar bútore hoile, zeéne tuáñra nizor ttu ofúrani zindigi asé

de zano. (aiōnios g166) 14 Allar muúntu añárar ze hímmot asé híyan óilde, zodi añára Íbar moncá mozin honó kessú magi, híyan Íba ye fúne. 15 Añára zehón yián zani, añára ziyán magi híyan Íba ye fúne; añára yián óu zani de ki, añára Íba ttu ziín maiggí híin faiyí. 16 Zodi honókiye nizor bái ye endilla guná gorér de deké ze guná ye moot nu ané, tóoile íte dua goillé Alla ye hé bái ore zindigi diibo. Añí guná waán or hotá hoóir de ze guná ye moot nu ané. Moot ané de guná yó asé, añí héndilla guná lla dua goittó hoóir de no. 17 Hárr ðóilla kuham guná, montor moot nu ané de guná yó asé. 18 Añára zani, zee niki Alla ttu zormo óigiyoi íte gunát fori no táke, kiyólla-hoile Allar Fua ye ítare héfazot raké, aar Ibilíce ítare súi no fare. 19 Añára yián óu zani de ki, añára Allar, aar fura duniyai Ibilíc or kobzat asé. 20 Añára aró zani de ki, Allar Fua aái añára re buzíbar toóufik diiyé, zeéne añára Zibá sóiyi Íba re zani fari. Becók añára Zibá sóiyi Íbar bútore así, yáni Íbar Fua Isá Mosihr bútore. Íba óilde sóiyi Alla aar ofúrani zindigi. (aiōnios g166) 21 Ó adorja fuain ókkol, nizoré mutti fuñza ttu basai rakó.

2 Yohánnna

1 Añí buzurgó ye, Allar basíloiya mayafuar hañse edde híbar fuain dor hañse lekír, zetará re añí sóiyi muhábbot gorí. Siríf añí no bólke zetará sóiyi re zane ítara beggúne yó muhábbot goré, **2** kiyólla-hoile sóiyi toh añárar bútore zari táke aar abadulabad añárar fúañti tákibo. (aiōn g165) **3** Alla Baf or torfóttu, edde hé Baf or Fua Isá Mosihr torfóttu rahámot, meérbani, edde cánti añárar fúañti sóiyi edde muhábbote zari tákibo. **4** Tuáñr kessú fuain sóiyit soler de dekí añí bici kúci óiyi, zendilla soli bolla añára Baf or torfóttu hókum faiyí. **5** Ó izzotdár bón, añí tuáñre aros gorír, aiyó, añára ezzon ore ezone muhábbot gorí. Híyan añí tuáñr hañse honó noya hókum leikkí de no, bólke waán ziyán añára re foóila cúru ttu diiya giyéh. **6** Añára Allar hókum mozín solon óilde muhábbot. Íbar hókum óilde yián ziyán tuáñra círuth lóti fúni-fúni aiyór, ki hoilé, tuáñra muhábbot or foñt báy solo. **7** Kiyólla-hoile duniyait toh boóut dúkabaz ókkol neeillé, zetará Isá Mosih insán boni aiccé de cíkar no goré. Héndilla manúc óilde dúkabaz edde doijjal. **8** Úñciyar táikko, zeéne añára ziín olla meénnöt goijí híin hárai no félo, bólke híin or boccíc furafuri faizo. **9** Zee niki Mosihr taalim or címar baáre zaagói aar híin or bútore zari no téke, ítar bútore Alla nái. Montor zee niki hé taalim or bútore zari téke, ítar bútore Baf óu asé, Fua yó asé. **10** Honókiye zodi tuáñrar hañse aái héndilla taalim no deh, ítare góri ot zaga no diiyó aar sólam óu no zanaiyó. **11** Kiyólla-hoile zee niki héndilla manúc ore sólam zana, íte hé manúc or burá ham ot córik óiye. **12** Añr ttu tuáñrar hañse leksbar boóut kessú asé, montor añí híin habos edde cíyai lói lekító no saáir. Añr acá asé de, añí tuáñra llói milto aiccúm, aar tuáñra llói muámuikka ói hotá hoiyúm, zeéne añárar kúci fura ó. **13** Tuáñr bón zibá re Alla ye basíloiya, híbar fuain de tuáñre sólam zanar.

3 Yohánnna

1 Añí buzurgó ye, adorja Gayus or hañse lekír, zibá re añí sóiyi muhábbot gorí. **2** Ó adorja, añí dua gorí de, zendilla tuáñr ruúhani torki ór héndilla tuñí zen hárr kessút torki óizogoi aar tuáñr sehét bála táke. **3** Añí bicí kúci óiyi, zeñtté hodún imandár báiyain aái yore añaré tuáñr hákikot or gobá díye, ki hoilé, tuñí bólé sóiyi foñt báy solat asó. **4** Añr fuain ókkol sóiyi foñt báy soler de híyan fúnar túaro ñooñr kúci aña ttu ar nái. **5** Ó adorja dustó, tuñí toh imandár báiboináin ókkol olla ziín gorór híin imandarir sáañite gorór, hálezek ítara tuáñr sinforiso manúc no. **6** Ítara zomát or muúntu tuáñr muhábbot or baabute gobá díye. Tuñí ítara re ítarar sofór ot rowana gorídite Alla kúci ó de héndilla góri dilé bicí gom óibo. **7** Kiyólla-hoile ítara sofór ot neeillé de Mosihr nam or wasté; ítara gairimandár ókkol ottu honó modot nó loo. **8** Hétolla, héndilla maincórre modot gorón añára ttu fóros, zeéne añára yó sóiyir ham-goróya ói fari. **9** Añí zomát or hañse kessú leikkílam; montor Diyutrifes, zee ítarar bútore sóddari goittó saá, íte añárar hotá kobul no goré. **10** Hétolla, añí hére ailé, íte goré de ham ókkol tulídoriyum. Íte añára re ínca gorí añárar bodnam ókkol gorér. Ítar ttu híyan lói kafí nó óiyo, íte imandár báiyain dore yó kobul no goré, aar zetará kobul goittó saá ítara re maná goré aar zomát ottu neelaide. **11** Ó adorja dustó, burair fisáli no bólke gom or fisáli dóri solo. Zee niki gom ham goré íte óilde Allar, montor zee niki bura ham goré, íte Alla re nó deké. **12** Demetriyuuse beggún or hañsóttu gom nam faiyé, sóiyir hañsóttu úddwa. Añára yó yóggwar nam gorí. Tuñí toh zano, añára di de gobá sóiyi deh. **13** Añr ttu tuáñr hañse lekíbar boóut kessú asé, montor aña híin holom edde cíyai lói lekító no saáir. **14** Añr ttu acá asé de, aña tuáñre bicí hára dekíyum, aar añára muámuikka ói hotá hoiyum. Tuáñr uore cánti óuk. Eríyar dustó ókkole tuáñre sólam zanar. Tuñí hériyar dustó ókkol ore zon-zon gori aña sólam diyo.

Yohúdah

1 Añí Yohúdah, Isá Mosihr éggwa gulam aar Yakub or bái. Uitarár hañse lekír, zetará re Alla ye ñaikké, zetará óilde Alla Baf or adorbon aar Isá Mosihr duara héfazot or tole asé. **2** Tuáñrar uore meérbani, cánti edde muhábbot bicígori nazil óuk. **3** Ó adorja ókkol, zeñtté añí tuáñrar hañse nejat waán or baabute lekí bolla furafuri kucíc goríziyán ot añará beggún córik así, añí e aros sán lekón zorur bouli báippi, ki hoilé, tuáñra zan-foran di oh iman or wasté larái goróziyán Allar pak bonda ókkol ore ekbar ot hámica lla diiféla gíyeh. **4** Kiyólla-hoile ót no faifán góri hoozzon manúc suppe-suppe añaírar bútore góillegai de asé, zetará sáñzar zikír yaar boóut age lóti asé. Ítara bedini ókkol, zetará Allar rahámot ore bura ham or ezazot-nama banaiféle, aar añaírar lehár Girós edde Malik Isá Mosihr re inkar goré. **5** Tuáñra iín beggún zano de óile yo, toóu añí ttu tuáñra re yaad goráidito monehoór de ki, Malike Boni Isráil ókkol ore Ijíp mulluk ottu basai aní baade, ítarar bútottu uitará re dóncó gorífelail zetará iman nú ané. **6** Aar ze fírista ókkole nizor hókumot or tokka zari nó raké bólke nize tákito de sóyi zaga eridifélaíye, Alla ye hín ore ñoóñr kiyamot or din olla abadulabadi síyol lói andár ot bañdí raikké; (*aïdios g126*) **7** zendilla Sódom edde Gomórah re edde cóor hín or atehañsór cóor ókkol ore raikké, kiyólla-hoile hín óu fírista hín or dóilla zenákarit forigílgói edde niyom or ulða zenár fisá doijjil. Ítarar hálot óilde uitarár ekkán meésal zetará ofúrani ooin ot sáñza faibo. (*aïónios g166*) **8** Borabor héndilla, hé bedini ókkole yó ítarar cóppon or bazá dídi jisím ore nafak goré, honó hókumot ore no mane, aar kudurutdár ókkol or bodnam goré. **9** Montor uñsol tokkar fírista Maikele úddwa zeñtté Ibilíc lói Muúsar lac or baabute torkatorki diyé, yóggwa ye beizzotir sáñte ítare hosúr dí bolla hímmot nó goré, bólke hoóil de, “Malike toré sáñza douk!” **10** Montor hé manúc ítara ziín no buzé hín or baabute bodnam goré, aar akkól sára januwar or dóilla ítara ziín buzé híine ítara re dóncó gorífele. **11** Ítarar uore afsús! Kiyólla-hoile ítara Keéin or foñt doijje, aar nofá hásil gorí bolla bouli ítara Balame goijjíl de goltit nizoré gosáidiye; ítara Kórar dóilla ámana gorí dóncó óigiyoi. **12** Zeñtté ítara honó door-córom

sára tuáñrar muhábbot or mela-cóbát córik ó, héñte ítara óilde ót no faiya gúitjar dóilla, aar sirif nizoré beh fale deh. Ítara boiyare urai loizagói de zór sára miyúlar dóilla, aar endilla gas ókkol or dóilla ziín ore gulagalar moósum ot úddwa gulagala no dóre de héttola muri ttu háñrifela zah, hín dui mikká ttu mora. **13** Ítara doijjar tuwáni goir or dóilla, kiyólla-hoile fénar dóilla ítarar córomi ham ókkol báci ure. Ítara gúrafíria goré de tara ókkol or dóilla, zetará lla ebbe gutguitja andá hámica lla raká gíyeh. (*aïón g165*) **14** Ítarar baabute Adom zai háñt nombór or nosól or manúc Idirise endilla agun hotá hoiyé, ki hoilé, “Soó, Malik Nizor ázar-ázar pak fírista ókkol lói aiyér, **15** beggún or bisar goittó. Íba ye tamám bedini ókkol ore ítara bedinir sáñte zedún bedini ham ókkol goijjé hín or edde hé bedini gunágár ókkole Íbar ulða zedún doró-doró hotá ókkol hoiyé hín beggún or hosúrbon elan goríbo.” **16** Manúc ítara hámica monmona edde ték feñra, aar nizor bura azzu mozin sole. Ítara nizor baabute borái goré, aar nofá hásil gorí bolla maincór tulá déh. **17** Lekin, ó adorja ókkol, Malik Isá Mosihr sáhabí gúne ziín hoóí gíyeh hín yaad raikkó, **18** ítara tuáñra re hoóil de, “Ahéri zobanat tooñcábazi-goróya ókkol aibó, zetará nizor bedini azzu mozin solibó.” **19** Ítara óilde uitará zetará faáta-faáti foida goré; ítara duniyaibi kíyale beh sole, aar ítara ttu Pak-Ruh nái. **20** Montor, ó adorja ókkol, tuáñra ttu asé de hé ebbe pak iman or uore nizoré banaituló, Pak-Ruhr hédayote dua goró, **21** nizoré Allar muhábbot ot zari rakó, ofúrani zindigi fai bolla añaírar Malik Isá Mosihr meérbanir entezar ot táko. (*aïónios g166*) **22** Zetará ttu cók-cubá asé ítarar uore rahám goijjó; **23** oinno zon ore ooin ottu tani basaifélaíyo; aar zetará zindigi hoñsara óigiyoi, ítarar nafak hoor ore úddwa nañfórot gorí úñciyarir sáñte ítarar uore rahám goijjó. **24** Zibá ye tuáñra re uját há ttu basai fare aar Nizor mohímar cáikkat honó dak sára ñoóñr kúcir sáñte týagarai fare, **25** hé lehár Alla añaírar Basailoyar mohíma, ñoóñrgiri, raastrí edde kémota Isá Mosihs añaírar Malik or duara hárz zobanar age yó accíl, ehón óu asé, aar abadulabad óu zari tákouk. Aamin. (*aïón g165*)

Zahéri

1 Iín óilde Isá Mosih ye goijjé de zahéri ókkol, ziín Alla ye Íba re etollá zanaiyé, zeéne ziín bicí hára hámaha fura óibar asé hín Íba ye Nizor gulam ókkol ore dahá. Hétolla Isá ye Nizor fírista diferái Nizor gulam Yohánnar hañse iín zahér goijjé. **2** Yohánnna ye Allar kalam or edde Isá Mosihr gobár baabute ziín-zíni deikkíl hín beggún or baabute gobá díye. **3** Mubarek ubá zee niki e poigam iín telawot goré, aar uitará yó mubarek zetará iín fúne edde eré ziín leikká asé hín amól goré, kiyólla-hoile iín fura óibar októ toh dáke. **4** E ceñrí gán añí Yohánnar torfóttu, Ecíya elakat ze háñt twa zomát asé hín or hañse lekír: Tuáñrar uore rahámot edde cánti nazil óuk, Ubár torfóttu zibá asé, zibá accíl, edde zibá aibár asé; háñt ruh uúin or torfóttu yó, ziín Íbar toktór muúntu asé; **5** héndilla, Isá Mosihr torfóttu yó, zibá óilde biccácdar gobá, zibá mora ókkol ottu zinda óiye de foóila zon, zibá duniyair baáñcca ókkol or hókumot-goróya. Íba zibá ye niki añaára re muhábbot goré, zibá ye Nizor lou wé añaára re añárár guná ttu azad goijjé, **6** zibá ye añaára re lói ekkán raijjo banaiyé aar añaára re Íbar Alla edde Baf or ham olla imam banaiyé, Íbar mohíma edde raastri abadulabad hámica zari tákouk. Aamin. (aiōn g165) **7** Soó, Íba miyúlar bútore góri aiyér; hárr suké Íba re dekíbo, uitará úddwa zetará Íba re gañittíl. Duniyair tamám koum ókkole Íba re dekí ferecani zahér goríbo. Héndilla óuk. Aamin. **8** Mabud Alla ye endilla fórmár, “Añí óílam de Alfa edde Omíga, Ubá zibá asé, zibá accíl, edde zibá aibár asé, yáni hárr Kudurutwala wa.” **9** Añí óílam de Yohánnna, zibá tuáñrar bái, aar Isár ummot ísafe mosibot ot, raijjet, edde sobór ot tuáñrar sáánti, zibá re Allar kalam tobolik gorár zoriya edde Isár baabute gobá diyar zoriya Pátmos hoó de diyat raká gíyl. **10** Malik or din ek rooibare añí Pak-Ruhr kobzat accílám, aar añr fisór ttu cíáñr abas or dóilla éggwa doóñr abas fúinni, **11** eén hoór de, “Tui ziín dekór hín eggwá kitab ot lek, baade yíba re háñto wa zomát ot diferá, yáni Ífisás ot, Semúrnat, Pírgamun ot, Tuatírat, Sárdis ot, Filadílfiyat, edde Laudíkiyat.” **12** Hétunot, zibá ye añr lói hotá hoór fba re sai bolla añí muu fíraiysi. Aar fíjji rár cúnar háñt tan serak-or-boiróni deikkí; **13** hé boiróni gún or mazéhale moniccór dóilla

honnwággwa asé, zibár téng or gurat foijjonto lamba zubba findá aar sínat máze cúnar ekkán fatíti baindá. **14** Íbar matár sul lun bérásóol or keñc or dóilla dóla, yáni boróf or dóilla fúut dóla; aar Íbar suk kún ooin or zilhar dóilla. **15** Íbar téng or fata gún gutguíttá ooin or fooin ot furat di sáf goijjá sosoikka fitol or dóilla, aar Íbar abas bicí fanír holholanir abas or dóilla. **16** Íba ye Nizor den áte háñt twa tara dóri táikke, aar Íbar gal ottu ekkán dui-dárja dár toluwar neeliaiccé. Íbar siyára fura teze zoler de beil or dóilla. **17** Íba re dekí añí mora manúc or dóilla Íbar foot forigiyígoi. Hétunot Íba ye Íbar den át añr uore di hoór de, “No doorac; Añí Awal edde Akér. **18** Añí óílam de Zindawa; Añí morigflamboi, yala saá, Añí abadulabad foijjonto zinda así. Moot or edde fatalfur or zagar sabí Añr át ot asé. (aiōn g165, Hadéss g86) **19** Hétolla ziín deikkós, ziín yala ór, edde ziín iín baade óibo de asé, hín beggún lekífela. **20** Tui ze háñt twa tara Añr den át ot deikkós hín or edde cúnar háñt tan serak-or-boiróni gún or gufoni óilde endilla: háñt twa tara óilde háñt twa zomát or fírista gún, aar háñt tan serak-or-boiróni óilde háñt twa zomát tun.

2 “Ífisás cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek: Zibá ye Nizor den áte háñt twa tara dóri táke, zibá ye cúnar háñt tan serak-or-boiróni gún or mazéhale solafíra goré, Íba ye iín hoór: **2** Añí tor ham, tor meénnot edde tor sobór or baabute zani. Añí yián óu zani de ki, tui hóraf manúc ókkol ore bordac góri no faros aar zetará nizoré niže sáhabí bouli dabi goré, hálezek ítara sáhabí no, tui ítara re tahákit goijjós aar ítara misá de loot faiyós; **3** tor ttu sobór asé, aar tui Añr nam or wasté duk bordac gorát óran nó ós. **4** Montor Añr ttu tor ulda yián hoibár asé de ki, tui tor foóila muhábbot ore bad difélayos. **5** Hétolla, báfi sáá tui hoddúr ottu forigiyósgoi. Touwá gor, aar ham uúin gor ziín age goijjili; arnóile zodi tui touwá no gorós, Añí aáí yore tor serak-or-boiróni gán híyan or zaga ttu larifelaiyum. **6** Montor tor ttu yián asé: tui Nikolatiól or ham ókkol ore nafórot gorós, ziín Añí yó nafórot gorí. **7** Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee niki ziti aiyé, Añí ítare zindigi gas or gula háito díyum, zibá Allar jonnottol-férodus ot asé. **8** “Semúrná cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek: Zibá Awal edde Akér, zibá morigflgoi

aar zinda óiye, Íba ye iín hoór: **9** Añí tor mosibot ye touwá goittó nó saá. **22** Saá, Añí híba re ókkol ore edde tor gorifi hálot ore zani, montor biyaram or bisánat félaiyum, aar zetará híba llói becón tui ruúhanir tuangor. Añí uitarár kuféri **23** zená goré ítara re dñoñr mosibot ot félaiyum, re yó zani zetará nizoré nize Yohúdi hoóti dabi zodi ítara híbar hé ham ottu touwá no goré. goré, háleke ítara Yohúdi no, bólke Cótian or Añí híbar fuain dore zane marifélaiyum, baade éggwa dol. **10** Tui ze duk ókkol faibar asé híin tamám zomát ókkole zanibó de, Añí ólam de ore no dñooraic. Fún, Ibilíce toré entán gorí Ubá zibá ye dil edde mon ókkol ore zasai gorí bolla tor kessú maincóré ziyól ot díbo de asé, saá. Añí tuáñra fottskiyo re nizor-nizor ham aar tui doc din fán duk faibi. Moot foijjonto mozin bodola diiyum. **24** Montor Tuatíra cóor imandari tákic, tói Añí toré tas ísafe zindigi or baki manúc tuáñra zetará híbar taalime no diiyum. **11** Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, solo, zetará ttu Cótian or mur taalim or zana Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee **25** Montor tuáñra ttu honó fuñzá no diiyum. goríbo. **12** “Pírgamun cóor or zomát or fíristar ziín asé, híin Añí nú aiyí foijjonto mozbut gori hañse endilla lek: Zibá ttu dui-dárja dár toluwar dórak. **26** Zee niki ziti aiyé aar Añr ham asé, Íba ye iín hoór: **13** Añí zani tui hojé tákos, ókkol ahéri foijjonto goré, Añí ítare koum ókkol tui uré tákos zeré Cótian or toktó asé; montor or uore adíkar diiyum; **27** aar íte luwár lorí toóu tui Añr nam ore dorógori dórí táikkos, lói ítarar uore hókumot goríbo, aar kuáñijjar aar ze din ókkol ot Añr biccácdar gobá Entipas meítta fatila ókkol or dóilla ítara re añsár mári ore Cótian téake de zagat tuáñrar muúntu kotól gurigara gorifelabo, zendilla goríbar adíkar Añí gorá gíyeh, hé din ókkol ot úddwa tui Añr uore **28** Añí Baf or torfóttu faiyí; **29** Añí ítare biínnar iman raká eri nó dos. **14** Lekin Añr ttu tor ulda sút-tara yó diiyum. **29** Zar ttu fúnibar han asé hookkán asé: Tor hére endilla kessú manúc asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór zetará Balam or taalime sole, zibá ye Balak ore deh.

cíkai díyl de, Boni Isráil ókkol ore gunát forabai bolla, yáni muttir hañse kurbani diya háná ókkol hábai bolla edde zená gorá bay bolla. **15** Borabor héndilla, tor hére endilla yó kessú manúc asé zetará Nikolatiól or taalime sole. **16** Hétolla touwá gor; arnóile Añí toratori tor hére aiccúm, aar Añr gal or toluwar loi ítara llói larái goijjum. **17** Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee niki ziti aiyé, Añí ítare lukai raikká kessú manná diiyum. Añí ítare eggwá dóla fattór óu diiyum, ze fattór gwar uore noya ekkán nam leikká asé, ziyán zee niki yíba faiyé íte bade ar honókiye no zane. **18** “Tuatíra cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek: Allar Fuá, zibá ttu ooín or zilhar dóilla suk asé, zibár téng or fata sosoikka fitol or dóilla, Íba ye iín hoór: **19** Añí tor ham, tor muhábbot, iman, hédmot edde tor sobór or baabute zani. Añí aró zani de ki, tor yalar ham age goittó de híin or túaro bicí. **20** Montor Añr ttu tor ulda yián asé: Tui mayafua Jezabel ore ham goittó dos, zibá ye nizoré nize eggwá ambiya hoó, héttolla híba ye nizor taalim loi Añr gulam ókkol ore sóiyi ttu duré gorífeler, zeéne ítara zená góre edde muttir hañse kurbani diya háná ókkol hák. **21** Añí híba re híbar zenákari ttu touwá goríbar mouka diflam, montor híba

3 **2** “Sárdis cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek: Zibá ttu Allar háñt twa ruh edde háñt twa tara uúin asé, Íba ye iín hoór: Añí tor ham ókkol zani, tui zinda asós bóuli nam asé montor tui toh mora. **2** Úñciyar ták, aar badbaki ziín asé aar moron-moron óiye híin ore mozbut gor, kiyólla-hoile Añí tor ham ókkol ore Añr Allar muúntu ofura loot faiyí. **3** Hétolla tui ze taalim faiyós edde fúinnos híin ore monot gor; híin ore mozbut gori dór aar touwá gorífela. Montor zodi tui úñciyar no ós, Añí sur aiyé fángori aiccúm, aar hon októt Añí tor hére aiccúm híyan tui no zanibí. **4** Montor Sárdis cóor ot máze tor hoozzon endilla manúc asé zetará nizor hoor ore hoñsara nó goré. Ítara dóla fucák fiñdí Añr fúañti solaffá goríbo, kiyólla-hoile ítara híyan or laayek. **5** Zee niki ziti aiyé ítare yó héndilla góri dóla fucák findá zaybo; aar Añí ítar nam ore zindigir-kitab ottu no búzaiyum, bólke Añr Baf or muúntu edde Íbar fírista ókkol or muúntu ítar hé nam cíkar goijjum. **6** Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. **7** “Filadílfiya cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek: Zibá pak edde sóiyi, zibá ttu Dawud or sabí asé, zibá ye kúlile honókiye bon gorí no fare, aar bon

goillé honókiye kúli no fare, íba ye iín hoór: 8 **4** Hín baade añí saái deikkí de, asman ot ekkán Añí tor ham ókkol zani. Saá, Añí tor muúntu doroza kúla; aar age añí cíañr abas or dóilla ekkán kúla doroza raikkí ziyán ore honókiye góri añařé hoór de zibár abas fúinnilam íba bon gorí no fare. Añí zani tor ttu bicí hom ye hoór de, “Eré uore ai, Añí toré daháiyum taakot asé, toóu tui Añr hotá amól goijjós edde iín baade kii óibar zorur.” 2 Éhon or bútore Añr nam ore inkar nó gorós. 9 Saá, Cóitan añí Pak-Ruhr kobzat óigiyigoi, aar deikkí de, or dol or manúc zetará nizoré nize Yohúdi asman ot ekkán toktó asé, aar hé toktór uore hoói dabi goré, hálezek itara Yohúdi no bólke honnwággwa boirá. 3 Zibá hére boirá asé Íbar misákur ókkol, Añí itara re tor hére áabai tor súrot jaspar johár edde sardiyas johár or dóilla foot sóida fora baiyúm, aar itara re zanaidiyum sosoikka; hére toktó gán or sairókul ttu ekkán de, Añí toré muhábbot gorí. 10 Kiyólla-hoile tui dómu asé, ziyán emerald johár or dóilla sosoikka. zettót Añr sobór or hókum amól goijjós, Añí yó 4 Hé toktór sairókul ttu ekkuri sair gán toktó toré mosibot or októt héfazot raikkúm, ze októ asé. Añí deikkí de, hé toktó gún or uore dóla duniyair báçinda ókkol ore entán gorí bolla fura fucák findá ekkuri sair zon murubbi-neta boirá duniyait aibár asé. 11 Añí hára aiyír; tor ttu ziín asé, aar ítarar matát cúnar tas asé. 5 Toktó gán asé híin ore mozbut gori dóri rak, zeéne tor tas ottu bijilir córok, door lage de abas, edde táral honókiye looi no fele. 12 Zee niki ziti aiyé, Añí foribár mat ókkol aicccé. Aar hé toktór muúntu ítare Añr Allar góri or éggwa túni banaiyúm, ooin or háñt tan serak zolat asé, ziín óilde aar íte héntu ar honódin baáre no zaibo. Añí Allar háñt ruh. 6 Aró, toktó gán or muúntu ítar uore lekýum Añr Allar nam, Añr Allar aainar doijjar dóilla kessú asé, ziyán fórik or cóor or nam, yáni noya Jerúsalém waán or nam dóilla sáf. Toktó gán or mazéhale edde sairókul ziyán Añr Allar héntu asman ottu nise aibár ttu sair gwá zandár asé, hín or muúm edde asé; ítar uore Añr noya nam óu lekýum. 13 Zar fis suké bóraiya. 7 Foóila zandár gwá cínggor ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát dóilla, dusára zandár gwá gorur-sóor dóilla, ókkol ore kii hoór deh. 14 “Laudfskiya cóor or tisára zandár gwá ttu insán or dóilla siyára asé, zomát or firistar hañse endilla lek: Zibá Aamin, aar sair nombór or zandár gwá ure de sil or zibá biccácdar edde sóiyi-sóiyi Gobádoya, zibá dóilla. 8 Hé sairó wa zandár fottí ekgwá ttu Allar foidayecir Guijja, íba ye iín hoór, 15 Añí sów wan or dóre fak asé, aar híin or sairókul tor ham ókkol zani, ki hoilé, tui no tånda aar tui edde bútore suké bóraiya; ítara dine raite no gorom. Tui noóile tånda óti arnóile gorom no zirai howát té de, 9 Zeñtté-zeñtté hé óti gom óito. 16 Tui zettót mazéhale, yáni no zandár gúne zibá toktór uore boirá asé, zibá gorom aar no tånda, Añí toré Añr gal ottu ooli diyum. 17 Tui hoós de, “Añí tuangor, aar dóni dóigiyigoi, añí honó kessúr muútac no.” Montor tui no zanos de ki, tui bodnosíf ola, dukkítá, no cirai howát té de, 9 Zeñtté-zeñtté hé gorif, añdá edde biyossor. 18 Hétolla, Añí toré mociwara dir, tui Añr ttu ooin ot zálai goijjá háti cúna kin, zeéne tui tuangor ói faros; fiñd bolla dóla fucák kin, zeéne tor biyossor córom ore gúri rakí faros; suk ot lagai bolla cúrma kin, kudurut or laayek, kiyólla-hoile hárr kessú toh zeéne tui dekí faros. 19 Añí zetará re muhábbot Malik añárar Alla, Tuñí mohíma, izzot edde gorí, ítarar golti daháí dí torbiyot gorí. Hétolla jusola ó edde touwá gor. 20 Saá, Añí dorozat týai doroza bajjair, zodi honókiye Añr abas fúni doroza kúlide, Añí bútore ítar hére aiccum edde ítar fúañti háná háiyum, aar íte Añr fúañti háná háibo. 21 Zee niki ziti aiyé, ítare Añí Añr fúañti Añr toktót boibár hók diiyum, zendilla Añí yó ziti aái Añr Baf or fúañti Íbar toktót boicci. 22 “Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh.”

5 Zibá toktó gán or uore boirá asé Íbar den át ot añí éggwa kitab deikkí, zibá bútore-bááre kessú leikká asé, zibá háñt twa moór lói moór lagaiya. 2 Baade añí éggwa taakotwala firista deikkí zibá ye qoóñr abase elan gorér de, “Hé moór gún kúlifelai kitab pwá kúlibar laayek honókiye asó né?” 3 Montor asman ot yáh zobin ot yáh fatalfur ot endilla honókiyo re faa nó

zah, zee niki kitab pwá kúlibar yáh yíbar bútore 2 Añí saái deikkí de, eggwá dóla gúra, yíbar saibár kaabel. 4 Hétunot añí bicí hañdat doijji, uore zibá boirá asé Íba ttu éggwa tir-hánta asé; kiyólla-hoile hé kitab pwá kúlibar yáh yíbar Íba re éggwa tas diiya giyéh, aar Íba fóta gorí-bútore saibár laayek honókiyo re faa nó zah. 5 gorí aró fóta goittó rowana loiyé. 3 Bérásóol-Montor murubbi-neta gún ottu ekzone añré or-Sóo wa ye zeñtté dusára moór gwá kúille, hoór de, “No hañdiyó; soó, Yohúdahr háandan hétunot dusára zandár gwá ye eén hoór de or ze Cínggo asé, zibá Dawud or Cíñyor, Íba fúinni, “Ai.” 4 Ebarot ar eggwá gúra neeillé, zitigiyó; Íba kitab pwá kúlibar edde yíbar háñt zibá ooin or dóilla lal. Yíbar uore zee boirá asé twa moór gún báñgifaibaar kaabel.” 6 Baade ítare duniyai ttu cánti loifélaibaar kémota diiya añí deikkí de, toktó gán or sairó wa zandár or giyéh, zeéne manúc ókkole ezzon ore ezzone edde murubbi-neta gún or mazéhale eggwá mariféla. Ítare ekkán doóñr toluwar óu diiya Bérásóol-or-Sóo týaiya, zibá re saité zooráifela giyéh. 5 Bérásóol-or-Sóo wa ye zeñtté tisára giyéh fán. Íba ttu háñt tan cíng edde háñt twa moór gwá kúille, hétunot tisára zandár gwá ye suk asé; suk hín óilde Allar háñt twa ruh uúin eén hoór de fúinni, “Ai.” Tói añí saái deikkí de, ziín ore fura duniyait diferá giyéh. 7 Íba aáí eggwá hala gúra, yíbar uore zibá boirá asé íbar yore, zibá toktór uore boirá asé Íbar den át át ot ekkán falda asé. 6 Baade añí sairó zandár ottu kitab pwá loiyé. 8 Íba ye kitab pwá looi or mazór ttu endilla milká eggwá abas fúinni, baade, sairó wa zandáre edde ekkuri sair zon “Ek cér giyuñr dam ek dinár, aar tin cér barlím murubbi-neta gúne hé Bérásóol-or-Sóor war dam ek dinár; montor tel lun edde anggur or muúntu sóida foijjé; ítara fottíkiyor át ot ekgwá-roc cún lussán no goijjó.” 7 Bérásóol-or-Sóo ekgwá bina edde agórbatti lói bóräiya cúnar wa ye zeñtté sair nombór or moór gwá kúille, fiyala asé, ziín óilde Allar pak bonda ókkol or hétunot sair nombór or zandár gwá ye eén hoór dua. 9 Ítara eggwá noya seér gaiyé, hondilla de fúinni, “Ai.” 8 Tói añí saái deikkí de, eggwá hoile, “Tuñí kitab pwá loibar edde yíbar moór díucca roingga gúra, yíbar uore zibá boirá gún kúlfelaibaar laayek; kiyólla-hoile Tuáñre asé íbar nam óilde Moot; fatalfur íbar kuretoh zooráifela giyé, aar Tuñí Nizor lou loi hárr kure zaat accíl. Ítara re duniyair sair bák or ek háandan ottu, hárr Zuban ottu, hárr koun ottu bák or uore adíkar diiya giyéh, manúc ókkol edde hárr dec ottu Alla lla manúc ókkol kinnó. ore toluwar, rat, afot edde duniyair jonggoli 10 Tuñí ítara re lói ekkán raijjo banaiyó, aar januwar ókkol lói zane mariféla bolla. (Hadéñ g86) añaráar Allar ham olla ítara re imam banaiyó; 9 Bérásóol-or-Sóo wa ye zeñtté fañs nombór ítara duniyait hókumot goríbo.” 11 Tarfore or moór gwá kúille, hétunot añí kurbani-gáñr añí abar saiý rár, hé toktó gán ore, zandár nise uitarár ruh deikkí zetará re Allar kalam gún ore edde murubbi-neta gún ore gíridoijja or zoriya edde ze gobá ítara zari raikkil híyan boóut firista ókkol or abas fúinni, ziín or gona or zoriya mariféla giyé; 10 ítara doóñr abase lak-lak, edde kuñt-kuñt; 12 híine eggwá doóñr guzori hoór de, “Ó pak edde sóiyi Mabud, Tuñí abase howát asé de, “Ze Bérásóol-or-Sóo wa re hotódin foijjonto duniyair báçinda ókkol ottu zooráifela giyé, Íba kémota, dón-doulot, giyan, bisar gorí añáráar lou wór bodola no loiba?” 11 taakot, izzot, mohíma, edde taarif or laayek.” Hétunot ítara fottíkiyo re ekgwá-ekgwá dóla 13 Tarfore añí fúinni de, asman ot, zöbin ot, zubba diiya giyéh; aar ítara re howá giyéh de, fatalfur ot, edde doriyat zedún mohóluk ókkol asé, yáni hín or bútore ziín asé hín beggúne or zoriya edde imandár báboináin edde, yáni hín or bútore ziín asé hín beggúne edde raastrí abadulabad hámica zari tákouk.” zedún ore ítarar dóilla marifélaibaar asé, ítara re mariféla nó zah. 12 Añí deikkí de, Bérásóol-or-Sóo wa ye zeñtté sów nombór or moór gwá kúille, hétunot eggwá doóñr búsal óiye, aar asman or tará ókkol zöbin ot forigiyói, zendilla tez boiyar bailé duñir-gas ottu keeñsa duñir gula ókkol zórizagoi. 14 Asman bák ói boiñta habos or dóilla góri bořigiyói; aar hárr faár

6 Baade añí deikkí de, Bérásóol-or-Sóo wa ye háñt twa moór ottu ekgwá moór kúille, hétunot sairó zandár ottu ekgwá ye táral or mat or dóilla góri eén hoór de fúinni, “Ai.”

edde ñiya nizor-nizor zaga ttu lorigiyói. 15 Aar duniyair baáñcca, ðooñr manúc, zonnal, dóni, boluwar, hárr gulam edde begulam ókkol faár or gañte-gañte edde cíl ókkol or argwale-argwale luki táikke; 16 aar ítara faár gún ore edde cíl lun ore hoóre de, “Añárar uore foro, zibá toktó uore boírá asé Íbar nozor ottu edde Bérasóol-or-Sóo war gozzob ottu añára re lukaifélo, 17 kiyólla-hoile Ítarar gozzob nazil goríbar ðooñr din aáigiyoi, yala ar tiki táki faribár hon asé?”

7 Yárbaade añí deikkí de, duniyair sair kunat sair gwá fírista týaiyi, zíne sairó kunar boiyar ore támai raikké, zeéne zebin ot, doijjat yáh honó gas ot boiyar no baá. 2 Hétunot añí ar eggwá fírista deikkí, zibá fuk mikká ttu uormikká urí aiyér, zibár hañse zinda Allar moór maroni asé. Ze sair gwá fírista re zebin edde doijja re hótí goríbar kémota diiya giyéh, híin ore ñba ye ðooñr abase guzori-guzori 3 hoóre de, “Zebin, doijja yáh gasgusála ókkol ore otókkal hótí no goijjó, zetókkal añára añárar Allar gulam ókkol ore ítarar kuwal ot moór nó mari.” 4 Baade añí fúinni de, zetará re moór mara giyéh ítara muñtaç ek lak salic sair ázar zon, zetará óilde Boni Isráil or fottí háandan ottu: 5 Yohúdahr háandan ottu moór mara giyéh de baró ázar ore, héndilla Ruben or háandan ottu baró ázar ore, Gad or háandan ottu baró ázar ore. 6 Acer or háandan ottu baró ázar ore, Naftalir háandan ottu baró ázar ore, Manasér háandan ottu baró ázar ore. 7 Símíyon toktó gán or muúntu asé de cúnar kurbani-or háandan ottu baró ázar ore, Leévir háandan Binyamin or háandan ottu baró ázar ore, moór Yusúf or háandan ottu baró ázar ore, Tarfore fírista wa ye agórbattir-dani gán looi

gorí no fare; yíbat hárr dec or, hárr háandan or, hárr koum or edde hárr Zuban or manúc asé, zetará dola zubba findí edde át ot házu ñigiyoi. 8 Zebulun or háandan ottu baró ókkol or duar fúañti Allar muúntu foónicce. 5 ázar ore, Yissákar or háandan ottu baró ázar ore, Tarfore fírista wa ye agórbattir-dani gán looi yore kurbani-gáñr ooin loi furaiyé, baade zebin mara giyéh. 9 Híin baade añí saái deikkí de, ot félaidiye; tóí heré táral or mat edde door ñoñr ek dol manúc, zibá re honókiye goni kul gorí no fare; yíbat hárr dec or, hárr háandan or, hárr koum or edde hárr Zuban or manúc asé, zetará dola zubba findí edde át ot házu ñigiyoi. 7 Foóila fírista wa ye cíañ mataiyé rár, ñaggwa ókkol looi toktó gán or muúntu edde Bérasóol-or-Sóo war muúntu týai táikke; 10 aar aar hín ore duniyait félaidiye giyeh; tóí duniyai ítara ñoñr abase guzori-guzori hoóre de, “Nejat yó tin bák or ek bák zoligiyói, gasgusála ókkol asé de óilde toktó uore boírá asé de añárar hé óu tin bák or ek bák zoligiyói, aar áil kérkuñra Allar hañse edde Bérasóol-or-Sóo war hañse.” 11 Tamám fírista ókkol toktó gán ore, murubbí-neta gún ore, edde sairó zandár ore gíri týai asé; aar híine toktó gán or muúntu uúñtoi fori Alla re sóida goijjé, 12 endilla hoóí, “Aamin. Taarif,

mohíma, giyan, cúkurana, izzot, kémota edde taakot abadulabad hámica añárar Allar ówat tákouk. Aamin.” (aïñ g165) 13 Baade murubbí-neta gún ottu ekzone añré hoóre de, “Dóla zubba findá manúc iín hontará? Itará hontú aiccé dé?” 14 Añí yóggwa re hoíy de, “Jonab, híyan toh tuñí éna zano.” Hétunot yóggwa ye añré hoíy de, “Itará óilde uitará zetará ñoñr mosibot ottu neeliaiccé; itará nizor zubba re Bérasóol-or-Sóo war lou loi dúifelai dóla goijjé. 15 Hétolla toh itará Allar toktó muúntu asé; itará dine raite Íbar ebaadot-hánat Íbar hédmot goré. Zibá toktó gán or uore boírá asé, ñba ye itará re Nizor háziri lói sáhara dibo. 16 Tói itará ttu ar búk no lagibó, ar tirác no lagibó; itará gaat no beil or tez foribó, aar no itará re honó gorome faibó, 17 kiyólla-hoile toktó gán or mazéhale asé de Bérasóol-or-Sóo wa itará soroya óibo, aar itará re zindigi dee de faní zónnar híkka loizaybó. Aar Alla ye itará suk ottu hárr suk or faní fuñsídibo.”

8 Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté háñt nombór or moór gwá kúille, hétunot asman ot tokoriban adá gónda áník nizám accíl. 2 Aar añí ze háñt twa fírista Allar muúntu týai téake híin deikkí; híin ore háñt twa cíañ diiya giyéh. 3 Yárbaade ar eggwá fírista aái kurbani-gáñr hañse týaiye, zibá ttu cúnar agórbattir-dani asé; ñba ye bicí ottu baró ázar ore. 6 Acer or háandan ottu baró agórbatti ókkol diiya giyéh, zeéne ñba ye Allar ázar ore, Naftalir háandan ottu baró ázar ore, tamám pak bonda ókkol or duar fúañti híin ore Manasér háandan ottu baró ázar ore. 7 Símíyon toktó gán or muúntu asé de cúnar kurbani-or háandan ottu baró ázar ore, Leévir háandan Binyamin or háandan ottu baró ázar ore, moór Yusúf or háandan ottu baró ázar ore, Tarfore fírista wa ye agórbattir-dani gán looi yore kurbani-gáñr ooin loi furaiyé, baade zebin mara giyéh. 9 Híin baade añí saái deikkí de, ot félaidiye; tóí heré táral or mat edde door ñoñr ek dol manúc, zibá re honókiye goni kul gorí no fare; yíbat hárr dec or, hárr háandan or, hárr koum or edde hárr Zuban or manúc asé, zetará dola zubba findí edde át ot házu ñigiyoi. 7 Foóila fírista wa ye cíañ mataiyé rár, ñaggwa ókkol looi toktó gán or muúntu edde Bérasóol-or-Sóo war muúntu týai táikke; 10 aar aar hín ore duniyait félaidiye giyeh; tóí duniyai ítara ñoñr abase guzori-guzori hoóre de, “Nejat yó tin bák or ek bák zoligiyói, gasgusála ókkol asé de óilde toktó uore boírá asé de añárar hé óu tin bák or ek bák zoligiyói, aar áil kérkuñra Allar hañse edde Bérasóol-or-Sóo war hañse.” 11 Tamám fírista ókkol toktó gán ore, murubbí-neta gún ore, edde sairó zandár ore gíri týai asé; aar híine toktó gán or muúntu uúñtoi fori Alla re sóida goijjé, 12 endilla hoóí, “Aamin. Taarif,

or ek bák zaáñs nac óigiyoi. 10 Tisára fírista wa zibár nam Hibrú zaban ot Abaddon, aar Girík ye cíañ mataiyé rár, uzal or dóilla zolat accíl zaban ot Apoliyon. (Abyssos g12) 11 Foíla afsús or de eggwá dñoñr tara asman ottu zóri tin bák hálótoh óigiyoi; montor soó, hín baade aró or ek bák hál ókkol ot edde fanír zónna ókkol duiyán afsús or hálótoh aibár asé. 12 Tarfore sów ot forigiyói. 13 Hé tara war nam óilde, “Zohór nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé rár, añí Tita.” Yiba fori tin bák or ek bák faní zohór Allar muúntu asé de cúnar kurbaní-gáñr sairó tita óigiyoi, aar hé fanír titaye boóut manúc cíng ottu ekgwá abas fúinni. 14 Abas swá ye morigiyói. 15 Sair nombór or fírista wa ye cíañ cíng ola sów nombór or fírista wa re hoór de, mataiyé rár, beil or tin bák or ek báke, san or “Sairó fírista uúin ore hálas goríde, ziín bor hál tin bák or ek báke, tara ókkol or tin bák or ek báke eén zohóm faiyé, zeén níki hín or tin bák or ek bák andár óigiyoi. Din or tin bák or ek bák foór sára accíl, héndilla rait or tin bák or ek bák Gúra-soloinna fóous ókkol or gona óilde kuri uri-uri dñoñr-dñoñr guzori eén hoór de fúinni, kutí; añí hín or gona hodún de fúinni. 17 Añr “Ze tin nwá fíristar cíañ matibár baki táigiyoi dorcón ot máze añí gúra gún ore edde hín or hín olla duniyair báncida ókkol or uore afsús, afsús, afsús.”

9 Fañs nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé rár, añí asman ottu duniyait forigiyói de eggwá tara deikki; otái gañt or sabí wa hé tara wa re diiya giyéh. (Abyssos g12) 2 Íba ye zeñtté otái gañt twa kúille, tói hé gañt ottu uore dúañ ókkol eén aiccé, zeén bor fooin ottu dúañ ókkol aiyé; aar hé gañt or dúñañye beil edde asman andár óigiyoi. (Abyssos g12) 3 Hé dúañ ttu fíring ókkol neeli duniyait aiccé, aar hín ore eén taakot diiya giyéh ze taakot duniyair bissú ókkol ottu asé. 4 Hín ore howá giyéh de, zobin or kérkuñra, honó sara yáh honó gas ore lussán no gorí bolla, bólke siríf manúc uitára re gorí bolla zetarár kuwal ot Allar moór nái. 5 Honókiyo re marifelai bolla hín ore ezin diya nó zah, siríf fañs mac fán toziya di bolla beh diya giyéh; hín or toziya endilla zendilla bissú ye cún góglai dilé maincé duk faa. 6 Hé din ókkol ot maincé moot or talac goríbo montor no faibo; ítara ttu moitto bicí monehoibó montor moot ítara ttu dáizayboi. 7 Fíring hín or súrot endilla gúrar dóilla ziín ore larái lla toiyar goijjá; hín or matát cúnar tas or dóilla kessú findá asé, aar hín or siyára insán or siyára dóilla. 8 Hín ottu mayafuain dor dóilla sul asé, aar hín or dat tun cínggor dat or dóilla. 9 Hín ottu luwár zamar dóilla zama ókkol asé, aar hín or fak or fañs mac fán duk dibar taakot hín or les ot asé. 11 Hín or baáñcca óilde otái gañt or fírista wa,

zibár nam Hibrú zaban ot Abaddon, aar Girík ziban ot Apoliyon. (Abyssos g12) 12 Foíla afsús or de eggwá dñoñr tara asman ottu zóri tin bák hálótoh óigiyoi; montor soó, hín baade aró or ek bák hál ókkol ot edde fanír zónna ókkol duiyán afsús or hálótoh aibár asé. 13 Tarfore sów ot forigiyói. 14 Abas swá ye morigiyói. 15 Sair nombór or fírista wa ye cíañ cíng ola sów nombór or fírista wa re hoór de, mataiyé rár, beil or tin bák or ek báke, san or “Sairó fírista uúin ore hálas goríde, ziín bor hál Efurat ot bon asé.” 16 Tói hé sairó fírista ziín ore e októ, e din, e mac edde e bosór olla toiyar gorí raká giyl, hín ore hálas gorídiya giyéh, zeéne híne tin bák or ek bák insán mariféle. 17 Añr Gúra-soloinna fóous ókkol or gona óilde kuri uri-uri dñoñr-dñoñr guzori eén hoór de fúinni, kutí; añí hín or gona hodún de fúinni. 18 Añr “Ze tin nwá fíristar cíañ matibár baki táigiyoi dorcón ot máze añí gúra gún ore edde hín or hín olla duniyair báncida ókkol or uore afsús, afsús, afsús.”

gúra or zama ooin or dóilla lal, níla edde barus bana de góndok or dóilla óloidda. Gúra gún or matá gún cínggor matár dóilla, aar hín or gal ottu ooin, dúañ edde góndok neeliaiccé. 19 Hín or gal ottu ze ooin, dúañ, edde góndok neeliaiccé, hé tiní afote tin bák or ek bák insán morigiyói. 20 Kiyólla-hoile gúra gún or taakot óilde hín or gal ot edde les ot; kiyólla-hoile hín or les sún matá ola háf or dóilla, ziín lói híne hotí ókkol goré. 21 Badbaki manúc zetarár re hé afote mariféla nó zah, ítara nizor át or banaiya jiníc ottu touwá gorí nó fele; ítara bút ókkol ore, edde cúnar, rufar, fitol or, fattór or, edde gas or banaiya mutti ókkol ore fuñza bon nó goré—mutti ziíne no dekí fare, no fúni fare, aar no añri fare. 22 Héndilla, ítara kotólakotóli ttu, jadugari ttu, zenákari ttu, edde suri gorá ttu yó touwá gorí nó fele.

10 Tarfore añí deikki de, ar eggwá taakotwala fírista asman ottu lami aiyér, íba miyúla findá. Íbar matár uore dónu asé; íbar siyára beil or dóilla, aar íbar téng gún ooini túnír dóil. 2 Íbar át ot eggwá gura kitab asé zibá kúilla. 3 Íba ye íbar den téng gán doriyat raikké, aar hín or siyára insán or siyára dóilla. 4 Hín ban téng gán zobin ot raikké; 5 baade íba ye ottu mayafuain dor dóilla sul asé, aar hín or endilla eggwá dñoñr guzoran maijjé zendilla cínggo ye mare. 6 Íba ye guzoran maijjé rár, hánít zamar dóilla zama ókkol asé, aar hín or fak or twa táral or mat fúna giyéh. 7 Zeñtté hánít twa abas ókkol laráit duñri zaa de bicí gúra ókkol or táral or mat fúna giyéh, añí lekí bolla toiyar gúra-garír abas or dóilla. 8 Hín ottu bissúr óiyi, montor asman ottu eggwá abas fúinni, eén dóilla les edde cún asé, aar manúc ókkol ore hoór de, “Háñto wa tárale ziín hoiyé hín ore gufon rak, hín ore no lekíc.” 9 Ze fírista re añí doijat edde zobin or uore tíyaiya deikki, íba ye

nizor den át tan asman or uzu tuillé, 6 aar zibá abadulabad hámica zinda asé, zibá ye asman edde hére bútore ziín asé híin ore, zobin edde hére bútore ziín asé híin ore, doijja edde hére bútore ziín asé híin ore foida goijjé, Íbar hosóm hái hoór de, “Yala ar deri no óibo, (aïon g165) 7 montor háñt nombór or fírista wa ye cíañ mataóbó de din ókkol ot máze, Allar gufon niyot furafuri fura óizayboi, zendilla Íba ye Nizor gulam nobi ókkol ore zanaáil.” 8 Tarfore, asman ottu añí zibár abas fúinnilam, Íba ye abar añré hoór de, “Zoo, zai oh kitab pwá loogói, zibá doijjat edde zobin or uore tíyaiya fírista war át kúilla asé.” 9 Hétunot añí fírista war hañse zai gura kitab pwá añré dii bolla hoiyí. Íba ye añré hoór de, “Yibá looi háifelo; yibá ye tuáñr re modúr dójilla mirá lagibó.” 10 Tói añí gura kitab pwá fíristar át ottu looi háifelaiyi; 11 Tarfore aar yiba re añr gal ot modúr dójilla mirá laiggé, aar añré howá gíyeh de, “Tuáñr ttu abar boóut koum, decóitta, zuban ola edde baáñcca ókkol or baabute kalam boiyan gorá foribó.”

11 Baade añré súañr dójilla eggwá mafonir lorjí diiya giyéh, aar howá gíyeh de, “Zoo, Allar baitul-mukaddos ore edde kurbani-gáñ gán ore mafogói, aar hére ebaadot goré de ítara re gonogói. 2 Baitul-mukaddos or baáre ze urán asé híyan ore bad diyo; híyan ore no mafiyó, kiyólla-hoile híyan oinno koum ókkol ore diiféla gíyeh. Aar ítara pak cóor gán ore salic-dui mac fán úñribo. 3 Añí añr dui zon gobá re eén kémota diiyum, ítara sálarcoç fiñdí yore baró cóo háít din fán nobi ísafe Allar kalam boiyan goríbo.” 4 Ítara óilde oh duwá zaitun-gas edde oh duiyán serak-or-boiróni, ziín duniyair Malik or muúntu tíyaiya asé. 5 Honókiye ítara re hotí goríbar kucíc goillé, ítarar muk ottu ooin neeli aái ítarar hé ducon ókkol ore hálak gorífele. Zee niki ítara re hotí goríbar kucíc goré, ítar ttu héndilla góri mora fore. 6 Ítara ttu asman bon gorífeibaar kémota asé, zeéne ítara nobi ísafe Allar kalam boiyan goríbar din ókkol ot zór no déh; ítara ttu faní re lou banai felaibar, edde zobin ore zetóbar monehoó hétoabar hárr dójilla afot di hotí goríbar óu kémota asé. 7 Zeñtté ítara ttu gobá díya fúraibo, héñtite otái gañt ottu neeliaibó de háywane ítara llói larái goríbo, aar ítara re hárai marifélaibo. (Abyssos

g12) 8 Ítarar lac doóñr cóor gán or rastat fori tákibo, ziyán or kítabi nam óilde Sódom edde Ijíp, zeré ítarar Malik ore yó kúruc ot dí mariféla gíyl. 9 Hárr koum or, háandan or, zuban or edde dec or manúc ókkole caró tin din fán hái hoór de, “Yala ar deri no óibo, (aïon g165) 10 Duniyair báncinda ókkole ítarar mataibó de din ókkol ot máze, Allar gufon niyot moot or uore kúci goríbo, mela-cóba goríbo, ezzon or hañse ezzone hádiya ókkol foóñsaibo, kiyólla-hoile hé duní nobi ye duniyair báncinda ítara re zalaáil. 11 Montor caró tin din baade, ítarar bútore Allar torfóttu zan or niyác góille, aar ítara nizor ténge tíyaiye. Zará ítara re saáí ot kúilla asé.” 12 Baade ítara duní tákke tará bicí dooraigiyói. 13 Hé októt hére eggwá doóñr búsal óiye, aar zone asman ottu eggwá doóñr abas fúinne, ítara re eén hoór de, “Eré uore aiyó.” Hétunot ítara fet ore tita gorífeiba, montor tuáñr gal ot miyúlar bútore góri uore asman ot urígiyoi, yibá re modúr dójilla mirá lagibó.” 14 Dusára afsús or hálót toh ógiyoi; montor soó, yala tisára afsús or hálót hárá aiyér. 15 Baade zeñtté háñt nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé, asman ot doóñr-doóñr abas ókkol aiccé, eén hoór de, “Yala toh duniyair raijjo anárar Mabud or edde Íbar Mosihr raijjo ógiyoi; Íba ye abadulabad hámica hókumot goríbo.” (aïon g165) 16 Hétunot ekkuri sair zon murubbi-neta zetará Allar muúntu nizor-nizor toktór uore boirá asé, ítara uúiñtoi fori Alla re sóida goijjé, 17 eén hoói, “Ó Malik, hárr Kudurutwala Kúda, zibá asó edde zibá accíla, añára Tuáñre cíkuriya gorí, kiyólla-hoile Tuñí Tuáñr doóñr taakot át ot looi hókumot gorá círu goijjó. 18 Koum ókkol guccá óiye, aar Tuáñr gozzob nazil óiye. Októ aiccé mora ókkol or bisar goríbar, aar Tuáñr gulam nobi ókkol ore edde Tuáñr pak bonda doóñr-cóñiro zetará Tuáñr nam ore doora, ítara re boccíc diibar, aar zetará duniyai re dóncó goré ítara re dóncó goríbar.” 19 Baade Allar ebaadot-hána ziyán asman ot asé híyan kúlagiye, aar Íbar razinamar sónduk Íbar ebaadot-hánat dahá gíyeh. Hétunot bijilir córok, door lage de abas, edde táral or mat foida óiye, aar búsal óiye edde doóñr-doóñr cil-boróf forar tuwán óiye.

12 Baade asman ot ekkán doóñr nicán dahá gíyeh: eggwá mayafua beil findá, híbar

téng or tole san asé, aar matár uore baró wa tara ola eggwá tas asé. 2 Híba hámil, aar fua zormo díbar októr dukké guzorat accíl. 3 Tarfore asman ot arekkán nicán dahá gíyeh: eggwá doc cán cíng asé, aar yíbar matá gún ot háñit twa tas asé. 4 Yíbar lese asman or tin bák or ek bák tara ḫani aní yore duniyait félaidiye. Hé nagá wa ze mayafua wa fua zormo doom-doom óiye híbar muúntu tífai táikke, zeéne híba ye zormo dilé mottor híbar Fua wa re háifelai fare. 5 Mayafua wa ye eggwá morot Fua zormo diyé, zibá ye luwár lorí lói tamám koum ókkol or uore hókumot goríbo. Híbar hé Fua wa re súlan mari Allar edde Íbar toktór hañse aná gíyeh. 6 Tarfore mayafua wa moidan zagat dáigiyegoi, zeré Alla ye híba lla ekkán zaga toiyar gorí raikké, zeéne hére híba re baró có háít din fán fala zah. 7 Baade asman ot larái óiye: Maikele edde yóggwar fírista ókkole nagá llói larái goijjé; aar nagá edde yíbar fírista ókkole yó híin lói larái goijjé, 8 montor híine nó zite, aar híin ore asman ot ar zaga diiya nó zah. 9 Hé doóñr nagá re félaidiya gíyeh, yáni furana háf zibá re Ibilíc edde Cótan howá zah, zibá ye fura duniyair maincóré gollot ot loiza yíba re. Yíba re duniyait félaidiya gíyeh, aar yíbar fúafíti yíbar fírista gún ore yó félaidiya gíyeh. 10 Tarfore ańí asman ot eggwá doóñr abas fúinni, eén hoór de, “Yala añárar Allar nejat, taakot, raijjo edde Íbar Mosihr adíkar házir óiye, kiyólla-hoile añárar imandár báiboináin dor uore elzam-lagoya zee niki añárar Allar muúntu dine raite ítarar uore elzam lagaitó, ítare toh nise félaidiya gíyeh. 11 Ítara Bérasóol-or-Sóor lou wór edde nize dyfíl de gobár hotár zoriya ítare ziti aiccé; ítara moot or muk ot úddwa nizor zan ore ador nó goré. 12 Hétolla, ó asman ókkol edde zetará hére tako, kúci goró. Montor, ó zobin edde doijja, tuáñrar uore afsús, kiyólla-hoile Ibilíc toh tuáñrar hére lami aiccé. Íte rake furaiya óiye, kiyólla-hoile íte ítar ḫaim barí de zane.” 13 Zeñité nagá wa ye nizoré duniyait félaidiya gíyeh de deikké, hétunot yíba ze mayafua wa ye morot Fua zormo diyé híbar fisá doijje. 14 Montor hé mayafua wa re doóñr sil or duiyán fak diiya giyéh, zeéne hfba ye moidan zagat nizor zaga waán ot uri zai fare, ziyán ot híba re căro tin bosór foijjonto hé háf or muúntu no fore fángori fala zaybo. 15 Baade hé háf fwa ye nizor gal ottu faní neelai mayafua war fisé hál

or dóilla gorídiye, zeéne hé faníbane híba re bácai loizagói. 16 Montor zobine mayafua wa re modot goijjé; zobine nizor gal kúli hál lan dñoñr lal nagá, yíba ttu háñt twa matá edde ottu neeláil. 17 Hétolla hé nagá wa mayafua wa lloí bicí rak óiye, aar híbar badbaki nosóluitará lloí larái goittó giyóí zetará Allar hókum ókkol amól goré edde Isár diya gobá re dori táikke.

13 Hé nagá wa doijjar balur sor ot tíyai táikke. Tarfore ańí deikkí de, doijja ttu eggwá háyowan neelaiyér; yíba ttu doc cán cíng edde háñt twa matá asé; yíbar cíng gún or uore doc cwa tas asé, aar yíbar matá gún or uore kuférir nam leikká asé. 2 Ańí ze háyowan nwá deikkí yíba lamba-bag or dóilla, montor yíbar téng gún bálluk or téng or dóilla, aar gal lan cínggor gal or dóilla. Nagá wa ye hé háyowan ore nizor taakot, nizor toktó edde dñoñr kémota diiféhaiye. 3 Háyowan or matá gún ottu eggwá re saíté mooti zohóm asé fán, montor hé mooti zohóm gom ógiyoi. Hétolla duniyair tamám manúc ókkol taajup ói hé háyowan or fisá doijje; 4 nagá wa ye hé háyowan ore nizor kémota diiféhaiye de hétolla ítara nagá wa re sóida goijjé. Ítara háyowan ore yó sóida goijjé, endilla hoói, “Háyowan or dóilla hon asé? Yíba llói hone larái dí faribó?” 5 Hé háyowan ore doóñr-doóñr gal mari bolla edde kuféri goríbar muk diiya giyéh; yíba ye salic dui mac fán ham solaibár kémota faiyé. 6 Tói yíba ye Allar kuféri gorí bolla nizor muk kúille, yáni Íbar nam or, Íbar éstan or, edde asman or bábinda ókkol or ulða kuféri gorí bolla. 7 Yíba re aró kémota diiya giyéh de, Allar pak bonda ókkol lói larái goríbar edde ítara re hárabar. Yíba re hárri hárri, hárri koum, hárri Zuban ola, edde hárri decóittar uore yó kémota diiya giyéh. 8 Duniyair tamám bábinda ókkole yíba re sóida goríbo, yáni uitára beggúne zetarár nam duniyair foidayecir héntte lóti zooráifela gíyl de Bérasóol-or-Sóo war zindigirkitab ot leká nó zah. 9 Zar ttu fúnibar han asé, íte fúno. 10 Zee niki bondit zaibar hotá, íte bondit zaibo. Zaré tolware kotól goríbar hotá, ítare tolware kotól gorá zaybo. Híyane dahá de, Allar pak bonda ókkol ottu sobór edde iman rakár zorur. 11 Baade ańí deikkí de, ar eggwá háyowan zobin ottu neelaiyér; yíba ttu duiyán cíng asé zíñ bérásóol-or-sóor cíng or dóilla, montor yíba ye matító de nagár dóilla. 12 Yíba ye foóila háyowan or fura kémota yíbar cáikkat

estemal goittó, aar duniyai re edde híyan or báncinda ókkol ore hé foíla háyowan or sóida gorá baitó, zibár mooti zohóm gom óigiyoi. 13 Yíba ye eggwá dooñr abase hoór de, “Alla re doro, ebbe hoító sailé, maincór cáikkat asman ottu zobin ot ooin nazil goittó. 14 Yíba ye duniyair asman, zobin, doijja, edde fanír zónna ókkol báncinda ókkol ore gollot ot loizaitó, keramot foida goijjé.” 8 Tarfore firista foíla wa baade ar uúin or duara ziín foíla háyowan or cáikkat gorí bolla yíba re kémota diiya giyéh. Yíba ye duniyair báncinda ókkol ore hókum goittó de, ze ziañta óiye, yíbar mutti banaitó. 15 Yíba re hé abase hoór de, “Honókiye zodi hé háyowan háyowan or mutti wa re foran díbar kémota yó diiya giyéh, zeéne hé háyowan or mutti wa goré ítara beggún ore kotól gorífelai fare. 16 Yíba ye dooñr cóñro, tuangor gorif, begulam gulam, beggún ore den át ot yáh kuwal ot ekkán or dore nicán kobul goittó bolazuri goijjé, 17 ye bade ar honókiye besa kina gorí no fare. 18 Yián buzíte giyan or zorurot. Zar ttu buddí asé yóggwa ye háyowan or nombór gwá re ísaf goró, kiyólla-hoile yíba óilde eggwá manúc or nombór; aar íbar hé nombór óilde 666.

kúchóbör asé, yáni hárr decóitta, háandan, zuban ola edde koum or hañse. (aiñios g166) 7 Íba kúchóbör asé, yáni hárr decóitta, háandan, zuban ola edde koum or hañse. (aiñios g166) 7 Íba Babilon forigiyói, ziyáne nizor zenákarir azzur cárab tamám koum ókkol ore hára baiyé.” 9 Hé háyowan nwá toluwar or zohóm fai baade yo duní wa baade tisára eggwá firista aái dooñr kuwal ot yáh át ot yíbar nicán kobul goré, 10 íte yó Allar guccár cárab háibo, ziín ore íbar gozzob or fiyalat mazé honó miyál sára dálidiya gíyeh. Ítare pak firista ókkol or muúntu edde Bérasóol-or-Sóo war muúntu ooin edde góndok lói azab diya zaybo. 11 Aar ítarar hé azab or dúañ uormikká abadulabad hámica uját tákibo. Zetará háyowan nwá re edde yíbar mutti wa re fuñza goré, edde zetará yíbar nam or nicán kobul goré, ítara dine raite honó aram no faibo.” (aiñ g165) 12 Híyane dahá de, Allar pak bonda zetará Allar hókum ókkol amól goré edde Isár uore iman raké, ítara ttu sobór tákar zorur. 13

14 Baade ańi saái deikkí de, Bérasóol-or-Sóo
wa Síyon Faár or uore tíyai asé, Íbar fúańti
ek lak salic sair ázar manúc óu asé, zetár
kuwal ot Íbar edde Íbar Baf or nam leikká asé.
2 Tarfore ańi asman ottu endilla eggwá abas
fúinni zibá bicí fanír holholanir edde doónř
góri mate de tájal or abas or dóilla. Ańi ze abas
swá fúinni yíba fúinte bina-bazoya ókkole bina
baár de abas or dóilla laiggé. **3** Hé manúc cúne
toktó gán or, sairó zandár gún or edde murubbi-
neta gún or muúntu eggwá noya seér gaiyé.
Hé seér gwá re honókiye cíki nó fare, siríf hé
ek lak salic sair ázar manúc zetará re duniyai
ttu kiniféla gíyeh ítara beh fajjjé. **4** Ítara óilde
uitará zetará mayafuain loi milmilab goijjé de
nái, ítara nizoré nafak nó goré bólke pak raikké.
Ítara óilde uitará zetará Bérasóol-or-Sóo wa
zeré-zeré zaa hére-hére Íbar fisé-fisé zaa. Ítara
re insán-zatir búttou foóila fósol or dóilla Alla
lla edde Bérasóol-or-Sóo wa lla kiniféla gíyeh.
5 Ítara honódin misá hotá hoiyé de nái; ítara
behosúr. **6** Tarfore ańi ar eggwá fírista deikkí,
zibá uore asman ot urer, zibá ttu duniyair
bácinda ókkol or hańse tobolik goríbar ofúráni

kúchúbor asé, yáni hárr decóitta, háandan, zuban ola edde koum or hañse. (alónios g166) 7 Íba ye eggwá doóñr abase hoór de, “Alla re dooro, aar íbar mohíma gorý, kiyólla-hoílé íba ye bisar goríbar októ aáigiyoi. Íbar ebaadot goró zibá ye asman, zobin, doijja, edde fanír zónna ókkol foida goijjé.” 8 Tarfore firista foóila wa baade ar eggwá firista aái hoór de, “Forigiyói, doóñr cóor Babilon forigiyói, ziyáne nizor zenákarir azzur córab tamám koum ókkol ore háa baiyé.” 9 Hé duní wa baade tisára eggwá firista aái doóñr abase hoór de, “Honókiye zodi hé háyowan ore edde yíbar mutti re fuñza goré, aar nizor kuwal ot yáh át ot yíbar nicán kobul goré, 10 íté yó Allar guccár córab háíbo, zíín ore íbar gozzob or fiyalat mazé honó miyál sára dáliдиya gíyeh. Ítare pak firista ókkol or muúntu edde Bérasól-or-Sóo war muúntu ooin edde góndok lói azab diya zaybo. 11 Aar ítarar hé azab or dúañ uormikká abadulabad hámica urát tákibo. Zetará háyowan nwá re edde yíbar mutti wa re fuñza goré, edde zetará yíbar nam or nicán kobul goré, ítara dine raite honó aram no faibo.”

(aiōn g165) 12 Híyane dahá de, Allar pak bonda zetará Allar hókum ókkol amól goré edde Isár uore iman raké, ítara ttu sobór tákár zorur. 13 Yárbaade añí asman ottu endilla hoór de eggwá abas fúinni, "Yián lek: yala lóti zetará Malik or ummot ísafe more ítara mubarek!" Pak-Ruh ye hoór de, "Ói, ítara nizor meénnottu aram faibô, kiyólla-hoilel ítarar amól ókkol ítarar fisefisefis zaibo." 14 Baade añí saái deikkí de, ekkán dóla miyúla, hé miyúlar uore moniccór dólla honnwágwa boirá asé. Íbar matát cúnar eggwá tas asé, aar íbar át ot ékkan dár hañsi asé. 15 Tarfore ar eggwá fírista ebaadot-hána ttu neeliaiccé, zibá miyúlar uore boirá asé íba re doóñr abase dak mari-mari endilla hoói-hoói, "Tuáñr hañsi át ot looi daifélo, kiyólla-hoilel daibar ainda aáigiyoi; duniyai toh fagigiyói." 16 Tói zibá miyúlar uore boirá asé íba ye duniyait íbar hañsi solaiyé, aar duniyai daiya óigiyoi. 17 Yárbaade asman ot asé de ebaadot-hána ttu ar eggwá fírista neeliaiccé, aar íba ttu yó ekkán dár hañsi asé. 18 Baade aró éggwa fírista kurbani-gán ttu neeliaiccé, zibá ttu ooin or uore kémota asé. Íba ye ze fírista wa ttu dár hañsi asé íba re doóñr abase dák mari hoór de, "Tuáñr dár hañsi estemal gorí duniyair anggur-gas swá ttu sóra gún hari zoma gorífeleo, kiyólla-hoilel yíbar anggur fagigiyói." 19 Tói hé

fírista wa ye nizor hañsi gán duniyait solaiyé, doijjat dáliдие; baade híyan mora manúc or lou aar duniyair anggur-gas swá ttu sóra gún harí zoma gorífelaiye. Baade híin ore anggur or roc neela de ðooñr gañrát félaidiye, zibá óilde Allar gozzob or gañrá. 20 Híin ore cóor or baáre hé lehan or héddur uiñté, aar duré dui cót mail foijjonto giiyé.

15 Tarfore añí asman ot arekkán nicán deikkí ziyán ðooñr edde ammúikka: háñt twa firista, ítarar át ot háñt tan afot asé ziín óilde ahéri gún, kiyólla-hoile afot híine beh Allar guccá fúra. 2 Yárbaade añí ooin miyáilla aainar doijjar ðóilla kessú deikkí; hé aainar doijjar farot Allar diiya bina dóri uitará tíyaiya asé zetará háyowan ore, yíbar mutti re, edde yíbar nam or nombór ore ziti aiccé. 3 Íтара Allar gulam Muúsar seér edde Bérasóol-or-Sóor war seér gaiyé, endilla, “Ó Mabud, hárr Kudurutwala Kúda, Tuáñr ham hotó ðooñr aar taajuippa! Ó koum ókkol or Baáñcca, hotó insáfi aar sóiyi Tuáñr rasta! 4 Ó Mabud, hon asé Tuáñre no ðoorabó dé? Hon asé Tuáñr nam or mohíma no goríbo dé? Kiyólla-hoile siríf Tuíñ beh pak. Tamám koum ókkole aái Tuáñr muúntu sóida foribó, kiyólla-hoile Tuáñr insáfi ham ókkol toh zahér óiye.” 5 Híin baade añí saái deikké de, asman ot ebaadot-hána gán, yáni Allar Házirir Tambu gán kúlagiye, 6 aar hé ebaadot-hána ttu háñt twa firista uúin neeliaiccé ziín ottu háñt tan afot asé; ítará sáf edde sosoikka hoor findá aar ítarar sínat cúnar fañti beráiya.

7 Sairó zandár gún ottu eggwá ye háñt twa firista híin ore cúnar háñt twa fiyala diiyé; híin Allar guccá lói furaiya, zibá abadulabad hámica zinda asé. (aión g165) 8 Ebaadot-hána gán Allar mohíma ttu edde kudurut ottu aiyér de dúań lói bórígoyego; aar hé ebaadot-hánat otíkkun foijjonto honókiye góli nó fare zetukkún háñto wa firistar háñt tan afot tun nó fúra.

16 Baade hé ebaadot-hána ttu añí éggwa ðooñr abas fúinni, háñto wa firista re eén hoór de, “Zoo, Allar gozzob or fiyala háñto wa duniyait dálidogoi.” 2 Tói foóila firista wa zai yíbar fiyala wa duniyait dáliдие; baade manúc uitarár gaat bicí hótara edde bic ola ek zat or gáa foida óiye zetará uore háyowan or nicán asé edde zetará yíbar mutti re sóida goijjé. 3 Dusára firista wa ye yíbar fiyala wa

zendilla héndilla lou bonigiyói, aar doijjar fottí zandár morigiyói. 4 Tisára firista wa ye yíbar fiyala wa hál ókkol ot edde fanír zónna ókkol ot dáliдие; baade híin lou bonigiyói. 5 Tarfore añaí fúinni de, fanír zímmadar firista ye eén hoór, “Ó Pakzon, zibá asó edde zibá accíla, Tuñi insáfwala, kiyólla-hoile Tuñi toh iín or insáfi goijjó; 6 kiyólla-hoile manúc ítará toh Allar pak bonda ókkol or edde nobi ókkol or lou bácaíye, héttola Tuñi ítará re lou hák baiyó; kiyólla-hoile ítará híyan or laayek.” 7 Baade añaí fúinni de, kurbani-gán ye endilla hoór, “Ói, ó Mabud, hárr Kudurutwala Kúda, Tuáñr bisar sóiyi aar insáfi.”

8 Sair nombór or firista wa ye yíbar fiyala wa beil ot dáliдие, aar híyan ore manúc ókkol ore ooin loi furadi bolla kémota diiya giyéh. 9 Manúc ókkol gorom or teze zoligiyói; aar ítará Allar nam or kuféri gorát doijje, zibá ttu hé afot tun or uore kémota asé. Ítará touwá yó nó goré, aar Allar mohíma yó nó goré. 10 Tarfore fañs nombór or firista wa ye yíbar fiyala wa háyowan or toktó gán or uore dáliдие, baade yíbar raijjo andár óigiyoi; aar manúc ókkole tokolife zir hooñri doijje. 11 Ítará nizor tokolife edde gáa ókkol or zoriya asman or Allar kuféri gorát doijje, aar ítarar ham ottu touwá gorí nó fele. 12 Sow nombór or firista wa ye yíbar fiyala wa bor hál Efurat ot dáliдие; baade híyan or faní gún fúaigiyoi, zeéne fuk kul or baáñcca ókkol olla rasta toiyar ó. 13 Tarfore añaí deikkí de, beng or ðóilla tin nwá nafak ruh neeliaiyér, ekgwá nagár gal ottu, ar ekgwá háyowan or gal ottu, ar ekgwá misá nobir gal ottu. 14 Híin óilde bút ókkol or ruh zíine keramot ókkol dahá. Híin neeli fura duniyair baáñcca ókkol or hére giyé, ítará re hár Kudurutwala Kúdar ðooñr din or laráí lla zoma gorí bolla. 15 “Soó, Añí sur aiyé fángori aiyír. Mubarek ubá zibá seton táke edde nizor hoor findí táke, zeéne yíba ttu biyossor hálote bera no fore aar maincé yíbar córom no deké.” 16 Baade híine baáñcca ókkol ore zaga waán ot zoma goijjé ziyán ore Hibru zuban ottu Harmagidon bouli hoó. 17 Tarfore háñt nombór or firista wa ye yíbar fiyala wa boiyar ot dáliдие, aar ebaadot-hána gán or toktó ttu eggwá ðooñr abas neeliaiccé, eén hoór de, “Óigiyoi.” 18 Hétunot bijilir córok óiye, door lage de abas óiye, edde táral forat doijje; hére endilla eggwá ðooñr búsal óiye, zendilla duniyait insán-zati foida óiye lóti honó

októt nó óiyo, yíba héttor doóñr búsal edde bicí foribó. 11 Ze háyowan nwá age accíl, yala nái, taakotwala. 19 Doóñr cóor gán tin bák óigiyoi, yíba óilde añcto nombór or baáñcca. Yíba óilde aar koum ókkol or cóor ókkol forigiyói. Alla ye hánto wa baáñccar búttottu ekzon, aar yíba doóñr cóor Babilon ore yaad gorí híyan ore ñbar dóncor uzu zaar. 12 “Tuñí ze doc cán cíng guccár gozzob or córab lói furaiya fiyalá hák deikkó, híin óilde doc zon baáñcca zetará aijjó baiyé. 20 Hárriqya gaib óigiyoi, aar faár ókkol raijo nó faa, montor ítara kessú taim baáñcca hoqé giyyói. 21 Asman ottu mon-mon uzón ola ói bolla háyowan nwar fúañti adíkar faibo. 13 doóñr-doóñr cil-boróf ókkol manúc ókkol or ñtarar moksót ek ñoilla, aar ítara nizor kémota uore forat doijje, aar manúc ítara hé cil-boróf or edde adíkar háyowan nwá re diifélaibo. 14 afot olla bólí Allar kuféri gorát doijje, kiyólla-hoile hé afot tán bicí hótarnak.

17 Ze háñt twa fírista ttu háñt twa fiyalá

asé, híin ottu ekgwá ye aái añré hoór de, “Aiyó, añí tuáñre bicí fanír uore boiqá asé de hé doóñr maginir sáñza kii de daháiyum, 2 zibá llói duniyair baáñcca ókkole zená goijjíl, zibár zenákarir córabe duniyair báçinda ókkol tjuul óigilgoi.” 3 Tarfore hé fírista wa ye añré Ruhr bútore góri ekkán moidan zagal loigiyé. Hére añí eggwa mayafua deikkí, zibá kirmis roingga endilla eggwá háyowan or uore boiqá, zibár agagura kuféris nam loi furaiya, zibá ttu háñt twa matá edde doc cán cíng asé. 4 Hé mayafua wa bayoinna rong or edde kirmis rong or hoor findá, aar cúna, kimoti johár edde mukta loi hánzaiya. Híbar át ot cúnar eggwá fiyalá asé, zibá gínayi jiníc ókkol lói edde híbar zenákarir nafaki loi furaiya. 5 Híbar kuwal ot mazé gufon maáni ola nam yián leikká asé, “Doóñr Babilon, magi ókkol or edde duniyair gínayi jiníc ókkol or maa.” 6 Añí deikkí de, hé mayafua wa Allar pak bonda ókkol or lou edde Isár gobá ókkol or lou hái tjuul ói asé. Híba re dekkí añí ebbe taajup óigiyigoi. 7 Fírista wa ye añré hoór de, “Tuñí taajup kiyá óiyo? Añí tuáñre hé mayafuar edde híba re boóí loiza de háyowan or gufon maáni buzádiyum, ze háyowan ottu háñt twa matá edde doc cán cíng asé. 8 Tuñí ze háyowan deikkó yíba age accíl déh, yala nái; yíba otá gañt ottu neeli dóncot zaíbar asé. Duniyair báçinda ókkol zetárar nam duniyair foidayecir héntté lóti zindigir-kitab ot leikká nái, ítara hé háyowan nwá re dekkí taajup óibo, kiyólla-hoile yíba age accíl, yala nái, montor aibó. (Abysos g12) 9 “Ín buzíte giyan ola demak or zorurot: háñt twa matá gún óilde hánit twa faár zíin or uore mayafua wa boiyé. 10 Hánit twa matá hín hánit zon baáñcca yó. Héntu fañs zon forigiyói, ezzon asé, ar ezzon aijjó nú aiyé; montor íba zeñtté aibó héntté íba ttu hotókkal ánik táka

Bérasol-or-Sóo wa ye ítara re háraibo, kiyólla-hoile íba óilde kúda ókkol or Kúda aar baáñcca ókkol or Baáñcca. Zetará ñbar fúañti asé ítara óilde uitáñr zetará re qaha giyéh, basílowa giyéh, edde biccácdar.” 15 Tarfore fírista wa ye añré hoór de, “Tuñí ze faní deikkó, zíin or uore magini boirá asé, híin óilde koum ókkol, manúc or dol ókkol, decóitta ókkol edde Zuban ola ókkol. 16 Tuñí ze doc cán cíng háyowan ottu deikkó, ítara hé magini re nafórot goríbo, edde hárri kessú loifelai biyossor gorífeiba, aar híbar gusso háifelai híba re ooin loi furat difélaibo. 17 Kiyólla-hoile Alla ye ñtarar dil ot gólaidiye de ki hoile, ñbar moksót fura gorí bolla, ek niyote edde ñtarar raijo háyowan ore otókkal olla gosáidi yore zetókkal foijjonto Allar kalam fura nó. 18 Tuñí ze mayafua deikkó híba óilde doóñr cóor waán ziyáne duniyair baáñcca ókkol or uore hókumot goré.”

18 Híin baade añí ar eggwá fírista deikkí zibá asman ottu lami aiyér; íba ttu doóñr kémota asé, aar duniyai íbar tozollíye foór óigiyoi. 2 Íba ye zure guzori hoór de, “Forigiyói, doóñr Babilon forigiyói! Híba bút ókkol tákibar zaga, fotti hóraf jin or aðja-hána, edde hárri dóilla nafak edde gínayi faik or aðja-hána bonigiyói. 3 Kiyólla-hoile tamám koum ókkol toh híbar zenákarir azzur córab hái tjuul óigiyoi; duniyair baáñcca ókkole híba llói zená goijjé, aar duniyair códor ókkol híbar ayacir aṭalikka dón-doulote tuangor óigiyoi.” 4 Tarfore añí asman ottu ar ekgwá abas fúimni, eén hoór de, “Ó añr bonda ókkol, tuáñra híba ttu neeli aáizogoi, zeéne tuáñra híbar gunát córik no, aar híbar honó afot tuáñrar uore nu aiyé; 5 kiyólla-hoile híbar guná toh asman or héddur foijjonto uñsol ot foónicce, aar Alla ye híbar nafórmanni ókkol monot goijjé. 6 Híba ye zendilla goijjé héndilla tuáñra yó híba re goró; híba re híbar ham mozin dui gun bicí bodola doh. Ze fiyalat híba ye oinno

zon olla nicá miyáldiye, hé fiyalat mazé híba lla ola ókkol tuangor óiye, kiyólla-hoile híba re toh aró dui gun bicí nicá miyál dóh. **7** Híba re eddúr hom taim or bútore dóncor gorífela gíyeh! **20** azab edde duk doh, zeddúr híba ye nizoré nize Ó asman, Allar pak bonda ókkol, rosúl ókkol, dñoñr kúwalaiye edde ayaciye zindigi hařaiyé, edde nobi ókkol, híbar uore ziyán óiye híyan kiyólla-hoile híba ye nizor dile-dile hoó de, ‘Añí olla kúci goró; kiyólla-hoile Alla ye insáf gorí rani ísafe boirá así; añí hóno rari no, aña ttu híba ttu tuáñrara bodola loifelaiye. **21** Tarfore honódin ferecan óibar nái.’ **8** Hétolla toh ek eggwá taakotwala firista ye dñoñr sakkir dóilla din or bútore híbar afot híbar uore aáizayboi, éggwa fattór tulí looi doijjat melámari hoó de, yáni moot, ferecani, edde rat. Aar híba re ooin “Endilla zure dñoñr cóor Babilon ore félaidiya di furiféla zaybo, kiyólla-hoile híba re bisar- zaybo. Híba re ar honódin faa no zaybo. **22** goróya Malik Alla toh taakotwala.” **9** Duniyair Bina-bazoyer, tal-bazoyer, bací-bazoyer edde baáñcca ókkol zetará híba llói zená goijjé aar cíañ-matoyer abas ar honódin tor bútore fúna ayaci goijjé, ítara híba zoler de dúañ dekí híba no zaybo; tor bútore ar honódin honó dóilla lla hañdahari goríbo edde bicí ferecani zahér mistír códori faa no zaybo; tor bútore honó goríbo. **10** Ítara híbar azab dekí doore dur óttu sakkir abas ar honódin fúna no zaybo. **23** Tor tíyai hoibó de, “Ó dñoñr cóor Babilon, ó mozbüt bútore serak or foore ar honódin foór no dibo; cóor, afsús, tor uore afsús! Hom taim or bútore dulá edde dulír abas tor bútore ar honódin toh tor sáñza aáigiyoi.” **11** Duniyair códor ókkole fúna no zaybo; kiyólla-hoile tor códor ókkol toh híba lla hañdahari goríbo edde ferecani zahér duniyair dñoñr manúc accíl, aar tor jadugari loi goríbo, kiyólla-hoile ítarar malsámana ókkol tamám koum ókkol gollot ot giyói. **24** Híbar ar honókiye no kiner. **12** Hé malsámana óilde: bútore nobi ókkol or, Allar pak bonda ókkol or, cúna, rufa, kimoti fattór edde mukta; barík edde uitará beggún or lou faa giyéh zetará re faror-hoor, bayoinna rong or hoor, recóm hoor duniyait kún gorá gíyeh.”

19 Hín baade añí asman ot manúc or dñoñr dol or uzor or dóilla eggwá dñoñr abas fúinni, eén hoó de, “Háleluyah! Nejat, mohíma aar kémota toh añárar Allar, **2** kiyólla-hoile Íbar bisar sóiyi edde insáfi. fba ye toh dñoñr maginir bisar goijjé, zibá ye nizor zenákari lói duniyai borbad difélaiye, aar Íba ye híba ttu Nizor gulam ókkol or lou wór bodola loiyé.” **3** Ítara aró ekbar hoó de, “Háleluyah! Híba zoler de dúañ abadulabad hámica urát tákouk.” (**añi g165**) **4** Ekkuri-sair zon murubbi-neta gúne edde sairó zandár gúne fori Alla re sóida goijjé, zibá toktór uore boirá asé, eén hoó, “Aamin. Háleluyah!” **5** Hétunot toktó gán ottu eggwá abas aiccé de, “Añárar Allar taarif goró, ó Íbar tamám gulam ókkol, tuáñra zetará Íba re doro, tuáñra dñoñr cóniro beggúne.” **6** Tarfore añí manúc or dñoñr dol or uzor or dóilla, bicí fanír holholanir dóilla, edde téral or dñoñr mat or dóilla eggwá abas fúinni, eén hoó de, “Háleluyah! Añárar Malik hár Kudurutwala Kúda ye toh hókumot gorér. **7** Aiyó, añára kúci ói aar kúci-áci gorí Íbar mohíma gorí, kiyólla-hoile Bérasóol-or-Sóo war biyár októ toh aáigiyoi, aar Íbar dulí ye nizoré toiyar gorífelaiye.” **8** Híba re sosoikka edde sáf barík faror-hoor findí bolla diiya giyéh, **9** Tarfore firista wa ye añré hoó de, “Yián

lekó: mubarek uitará zetará re Bérasóol-or- Sóo war boirat or melat dawot diya giyéh.” Baade íba ye añré hoiyé de, “Ín Allar sóiyi hotá ókkol.” 10 Hétunot íba re sóida gorí bolla añaí íbar foot forigiyigoi. Montor íba ye añaí hoór de, “No goijjó; añaí yó toh tuáñ dóilla edde tuáñ imandár báiboinán uitarár dóilla éggwa gulam, zetará Isár diya gobá re dori téke. Alla re beh sóida goró. Isár diya gobá ókkol óilde toh nobi ókkol or mul hotá.” 11 Baade añaí asman kúla deikkí, hére deikkí de, eggwá dóla gúra. Yíbar uore zibá boirá asé íba re Biccácdar edde Sóiyi bólui howá zah. Íba ye insáf or sáaňte bisar edde larái goré. 12 Íbar suk ooin or zilhar dóilla, aar íbar matát bicí tas asé. Íbar gaat endilla ekkán nam leikká asé ziyán íba Nize bade ar honókiye no zane. 13 Íba lou wót buraiya fucák findá, aar íbar nam óilde Allar Kalam. 14 Asman or fóous ókkol dóla edde sáf barík faror-hoor findí, dóla gúra ókkol ot góri íbar fisé-fisé zaat accíl. 15 Íbar gal ottu ekkán dár toluwar neeliaiccé, zeéne híyan lói íba ye koum ókkol ore hárai fare. Íba ye ítarar uore luwár lojí lói hókumot goríbo. Anggur or roc neela de gañrá re íba Nizebaze úñíribo, ze gañrát hárri Kudurutwala Allar guccár gozzob asé. 16 Íbar fucák ot edde ran ot nam yián leikká asé, “baáñcca ókkol or Baáñcca, kúda ókkol or Kúda.” 17 Tarfore añaí deikkí de, eggwá fírista beil or bútore týayia, íba ye uore asman ot ure de tamám faik ókkol ore doóñr abase guzoriguzori hoór de, “Aiyó, Allar doóñr mela háito zoma óizogoi, 18 zeéne tuáñra baáñcca ókkol or gusso, zonnal ókkol or gusso, boluwar manúc ókkol or gusso, gúra ókkol or edde hín or uore soré de ítarar gusso, edde tamám manúc ókkol or gusso hái faro, ítarar begulam óuk yáh gulam, cónro óuk yáh doóñr.” 19 Tarfore añaí deikkí de, háyowan nwá edde duniyair baáñcca ókkol ítarar fóous ókkol lói ekkán ot zoma óiye, zibá gúrar uore boirá asé íba llói edde íbar fóous ókkol lói larái gorí bolla. 20 Montor háyowan nwá re gereftar gorífela gýyeh, aar yíbar fúañti misá nobi ubá re yó gorífela gýyeh zibá ye hé háyowan or muúntu endilla keramot ókkol goittó, ziín or zoriya íba ye uitará re gollot ot loigiyói zetará hé háyowan or nicán kobul goijjé edde zetará yíbar mutti re sóida goijjé. Hé duní wa re ooin or diít zinda félaidiya gýyeh, ziyán góndoke zole. (Limnë Pyr g3041 g4442) 21 Aar badbaki gún ore toluwar waáne mariféla gýyeh

ziyán zibá gúrar uore boirá asé íbar gal ottu neillé; aar tamám faik ókkole ítarar gusso hái fej bóraifelaiye.

20 Tarfore añaí éggwa fírista deikkí zibá asman ottu lami aiyér; íbar át ot otái gañt or sabí wa edde ekkán doóñr síyol asé. (Abyssos g12) 2 Íba ye nagá wa re dórifelaiye, yáni furana háf zibá re Ibilíc yáh Cítan howá zah ítar; baade ek ázar bosór olla bañdífelaiye. 3 Tarfore íba ye ítarar otái gañt ot félaidi yíba bon gorifelaiye, aar yíbat moór lagaidiyé, zeéne ek ázar bosór fura nó óiyo foijjonto íte koum ókkol ore gollot ot ar loizai no fare; becón yárbaade ítarar essát olla eridiya zaybar asé. (Abyssos g12) 4 Baade añaí toktó ókkol deikkí, híin or uore zetará boirá asé ítarar re bisar goríbar kémota diiya giyéh. Añaí uitarár ruh ókkol ore yó deikkí zetará holla ókkol Isár baabute gobá dóne edde Allar kalam or zoriya hariféla gýyeh, zetará háyowan nwá re yáh yíbar mutti re sóida nó goré edde nizor kuwal ot yáh át ot yíbar nicán kobul nó goré. Ítarar zinda ói Mosihr fúañti ek ázar bosór fán hókumot gorát doijje. 5 Oinno muruda ókkol ek ázar bosór fura nó óiyo foijjonto zinda nó. Híyan óilde mora ttu zinda ówar foóilabar. 6 Mubarek edde pak manúc óilde ubá zee niki hé foóilabar mora ttu zinda ówat cámil téke; ítarar uore dusára moot or honó taakot nái, bólke ítarar Allar edde Mosihr imam óibo, aar íbar fúañti ek ázar bosór fán hókumot goríbo. 7 Ek ázar bosór guzori zaigói baade, Cítan ore ítarar ziyól ottu hálás gorídiya zaybo, 8 baade íte duniyair sairó kunat asé de koum ókkol ore gollot ot loizai bolla neelibó, yáni Yajúj edde Majúj ore, aar ítarar re larái lla zoma goríbo. Ítarar gona doijjar sor or balur héden óibo. 9 Ítarar zobin or agagura fólizai, Allar pak bonda ókkol téke de zaga gán ore gérgwal gorifelaiye, yáni íbar adorja cóor gán ore; montor asman ottu ooin nazil ói ítarar re hálak gorifelaiye. 10 Aar ítarar re gollot ot loigiyé de hé Ibilíc ore góndoke zole de ooin or diít félaidiya gýyeh, zeré háyowan nwá edde misá nobi wa yó asé. Hére ítarar dine raite abadulabad hámica azab faibo. (aión g165, Limnë Pyr g3041 g4442) 11 Baade añaí ekkán doóñr dóla toktó edde híyan or uore boirá asé de íba re deikkí, zibá muúntu zobin edde asman dáigiyego, aar híine honó zaga nó faa. 12 Tarfore añaí doóñr-cónro tamám mora ókkol ore toktó gán or muúntu týayia

deikkí, aar kitab ókkol kúlagiye. Aró ekgwá hañsóttu lami aiyér, 11 ziyán ot Allar tozolli kitab kúlagiye, zibá óilde zindigir-kitab; baade asé. Híyan or sossohani bicí kimoti johár or hé mora ókkol ore nizor-nizor ham mozin bisar gorá gíyeh, ze ham ókkol hé kitab pún ot leká gíyl. 13 Ze mora ókkol doijjat accíl, ítara re doiija ye tulídiye, aar moote edde fatalfure yó híin ot ze mora ókkol accíl ítara re tulídiye; aar ítara fottíkiyo re nizor-nizor ham mozin bisar gorá gíyeh. (Hadës g86) 14 Baade moot ore edde fatalfur ore ooin or ðiit félaidiya gíyeh. Ooin or ðiit óilde dusára moot. (Hadës g86, Limnë Pyr g3041 g4442) 15 Zar-zar nam hé zindigir-kitab ot leká gíyeh de faa nó zah, ítare-ítare yó hé ooin or ðiit félaidiya gíyeh. (Limnë Pyr g3041 g4442)

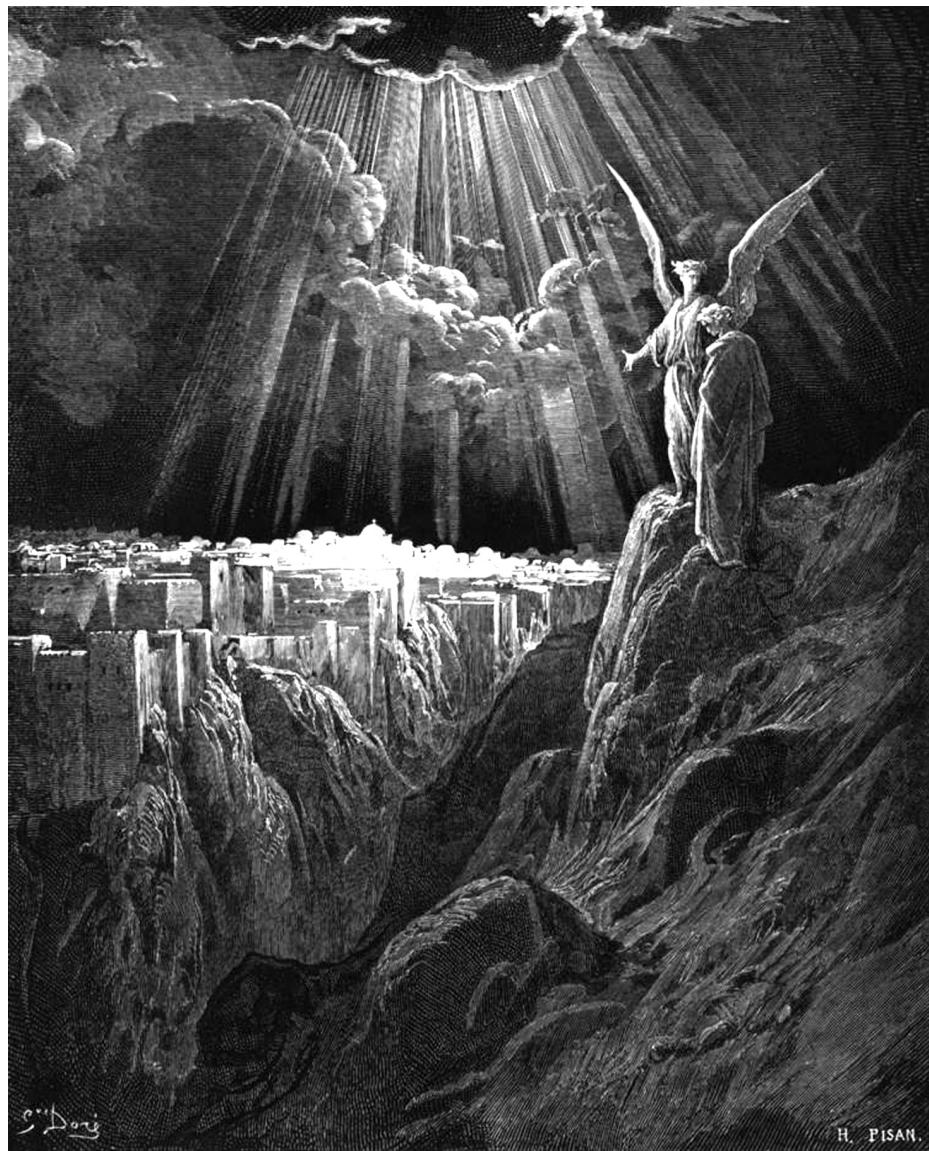
21 Baade añí ekkán noya asman edde ekkán noya zobin deikkí; kiyólla-hoilé foóilar asman edde foóilar zobin toh céc óigiyoi, honó doiija yó ar nái. 2 Tarfore añí deikkí de, pak cóor gán, yáni noya Jerúsalem mán asman ottu Allar hañsóttu lami aiyér; híyan ore dulí re dulá lla háñza fángori háñza gíyeh. 3 Baade añí toktó gán ottu eggwá ðoóñr abas fúinni, eén hoór de, “Soó, Alla tákibar zaga yala insán or bútore. Íba ítarar fúañti tákibo, aar ítara Íbar bonda óibo. Alla Nize ítarar fúañti óibo edde ítarar Alla óibo. 4 Íba ye ítarar suk ottu hárr suk or faní fuñsídibo; honó moot ar no tákibo; honó ferecani, hañdani, yáh duk óu ar no tákibo; kiyólla-hoilé agor gún toh fúraigiyoi.” 5 Toktó gán ot boírá asé de Íba ye hoór de, “Saá, Añí hárr kessú noya gorífelair.” Íba ye aró hoór de, “Íín lek, kiyólla-hoilé hotá iín biccácdar edde sóiyi.” 6 Baade Íba ye añré hoór de, “Yala fúraiye. Añí óílam de Alfa edde Omíga, yáni Awal edde Akér. Zetará tiráci asé ítara re Añí zindigi dee de faní zónna ttu faní diiyum, ebbe maana. 7 Zee niki ziti aiyé íte híin beggún miras faibo; Añí ítar Alla óiyum aar íte Añr fua óíbo. 8 Montor sélfadúrar, gairimandár, gínayi ham-goróyar, kúnir, zenákur or, jadugor or, mutti-fuñzoyar, edde tamám misákur ókkol or bák óibo de ooin edde góndoke zole de hábiya zuzuk; híyan óilde dusára moot.” (Limnë Pyr g3041 g4442) 9 Tarfore ze háñt twa fírista ttu ahérir háñt tan afot furaiya háñt twa fiyala accíl, híin ottu ekgwá ye aáí añré hoór de, “Eré aiyó, añí tuáñre dulí, yáni Bérasóol-or-Sóo war bou daháiyum.” 10 Íba ye añré Pak-Ruhr bútore góri eggwá ðoóñr edde uñsol faár ot loigiyé, aar añré pak cóor Jerúsalem mán daháiyé, ziyán asman ottu Allar

hañsóttu lami aiyér, 11 ziyán ot Allar tozolli dóilla, yáni fórik or dóilla sáf jaspar johár or ðóil. 12 Híyan ot baró wan geit ola ekkán ðoóñr edde uñsol ðebal asé, aar hé geit tun ot baró wa fírista asé. Geit híin ot nam ókkol leikká asé, zíñ óilde Boni Isráil or baró háandan or nam. 13 Tin nán geit fuk mikká ttu, tin nán geit utton mikká ttu, tin nán geit ðoóñr mikká ttu, aar tin nán geit fosím mikká ttu. 14 Coor or ðebal lan baró wa buniyadir fattór or uore bana guyéh, aar híin ot Bérasóol-or-Sóo war baró zon sáhabí gún or nam asé. 15 Zibá ye añr lói hotá hoiyé, íba ttu eggwá mafonir lorí asé zibá cúnar; cóor gán ore, híyan or geit ókkol ore, edde híyan or ðebal ore mafi bolla. 16 Coor gán sair kuinna; híyan or lamba zeddúr fatári yó héddur. Íba ye cóor gán lorí wa lói maippé rár baró ázar kuni de zani faijjé; híyan or lamba, fatári edde uormikká borabor. 17 Baade íba ye híyan or ðebal lan ore insáni mafe maippé rár, ek cóo salic-sair át òiye, zendilla gori fírista ye yó mafe. 18 Ðebal lan jaspar johár lói banaiya; aar cóor gán sáf aainar dóilla háñti cúnar. 19 Hé cóor or ðebal or buniyadir fattór gún hárr kisím or kimoti johár lói hánzaiya. Foóila buniyadir fattór gwá jaspar or dóilla sosoikka, dusára wa safayar dóilla cúrma roingga, tisára wa kalsédanir dóilla asmani roingga, sair nombór or gwá emerald or dóilla áil, 20 fañs nombór or gwá sardonix or dóilla dóla edde mirá roingga, sów nombór or gwá sardiñas or dóilla córboti roingga, háñt nombór or gwá krisolait or dóilla óloidda, añcto nombór or gwá beral or dóilla faní roingga, now nombór or gwá ;topaz or dóilla cúna roingga, doc nombór or gwá krisopreis or dóilla hora áil, egaro nombór or gwá jasend or dóilla lal roingga, baró nombór or gwá ametist or dóilla bayoinna roingga. 21 Baró wan geit tun baró wa mukta; ekkán geit ekgwár dore mukta. Coor or rasta gán sáf aainar dóilla háñti cúnar. 22 Coor gán or bútore añí honó ebaadot-hána nó dekí, kiyólla-hoilé Mabud hárr Kudurutwala Alla edde Bérasóol-or-Sóo wa óilde híyan or ebaadot-hána. 23 Coor gán ot foór ói bolla beil edde san or honó zorurot nái, kiyólla-hoilé Allar mohímaye híyan ore foór goré, aar Bérasóol-or-Sóo wa óilde híyan or serak. 24 Koum ókkol híyan or foóre solafíra goríbo, aar duniyair bañicca ókkole ítarar dón-doulot ókkol híyan or bútore aníbo. 25 Din ot híyan or geit ókkol

honódin bon no tákibo, kiyólla-hoilé hére toh gán ot góli faribó. **15** Híyan or baáre óibo de rait no óibo. **26** Aar koum ókkol or dón-doulot óilde, kuttar dóilla manúc ókkol, jadugor ókkol, edde izzot híyan or bútore aná zaybo. **27** Montor zenákur ókkol, kúni ókkol, mutti-fuñzoja ókkol, honó nafak jiníc, gínayi ham goré de yáh misá edde uitará beggún zetará níki misá re fosón hotá hoó de honó manúc híyan ot bilkúl góli no goré edde misáye sole. **16** “Añí Isá ye Añr fírista faribó, montor siríf uitará faribó zetarár nam diferáyi, zomát ókkol olla tuáñrar hañse iín Bérasól-or-Sóo war zindigir-kitab ot leikká gobá díto. Añí óílam de Dawud or Cíñyor edde asé.

22 Yárbaade fírista wa ye añré zindigir fanír ekkán hál daháiyé; híyan fórik or dóilla foón, aar híyan Allar edde Bérasól-or-Sóo war toktó ttu neeli. **2** cóor gán or doñoñr goldir mazór ttu zaat accíl. Híyan or ek hañsat zindigi gas asé, zibát baró kisím or gulagala dóre, fottí macé-macé. Hé gas or fataye koum ókkol or biyaram gom ó. **3** Hére honó laánot ar no tákibo; Allar edde Bérasól-or-Sóo war toktó hé cóor ot tákibo, aar Íbar gulam ókkole Íbar ebaadot goribó; **4** ítara Íbar siyára dekíbo, aar Íbar nam ítarar kuwal ot leikká tákibo. **5** Hére honó rait no óibo; ítara ttu serak or foór yáh beil or foór no lagibó, kiyólla-hoilé Malik Alla ye ítara re foór díbo, aar ítara abadulabad hámica hókumot goribó. (**aíon g165**) **6** Fírista wa ye añré hoór de, “Hotá iín beggún biccácdar edde sóiyi. Malik Alla, zibá ye nobi ókkol or hañse nazil goré, íba ye Nizor fírista diferáyi, Íbar gulam ókkol ore uúin dahái bolla ziín bicí hára hámaha óíbar asé.” **7** Isá ye hoór de, “Soó, Añí hára aiyír. Mubarek ubá zee niki e kitab or poigam ókkol amól gore.” **8** Añí Yoháんな ye edún iín fúinni edde deikkí. Zeñtté añí iín fúinni edde deikkí, añí sóida gorí bolla fírista war foot forigiyígoi, zibá ye añré iín daháiyé. **9** Hétunot íba ye añré hoiyé de, “No goijjó; añí yó toh tuáñr dóilla, tuáñr báiyain nobi ókkol or dóilla, edde zetará e kitab or hotá ókkol amól goré ítarar dóilla éggwa gulam. Alla re beh sóida goró!” **10** Baade íba ye añré hoór de, “E kitab or poigam ókkol ore moór lagai no raikkó, kiyólla-hoilé októ toh dáke. **11** Zee niki burai goré, íte burai gorát tákouk; zee niki nafaikka, íte nafaikka tákouk; zee niki forhésgar, íte forhés góri solat tákouk; aar zee niki pak, íte pak tákouk.” **12** Isá ye hoór de, “Soó, Añí hára aiyír, fottíyo re nizor-nizor ham mozin dii bolla boccíc Añr fúañti asé. **13** Añí óílam de Alfa edde Omíga, Awal edde Akér, Cúru edde Céc.” **14** Mubarek uitará zetará nizor zubba dúifele, kiyólla-hoilé ítara zindigi gas or hók faibo, aar geit tún báy cóor

Nosól, Fózor or sosoikka Sút-tara.” **17** Pak-Ruh ye edde dulí ye hoór de, “Aiyó.” Zee niki fúner íte yó hoó, “Aiyó.” Zar ttu tirác laiggé íte aiyó; monehoór de íte zindigir faní maana loogái. **18** Zee niki e kitab or poigam ókkol fúne, yóggwar hañse añí e gobá gán dir de, zodi honókiye iín ot kessú bará, Alla ye yóggwar zindigit mazé e kitab ot leikká asé de afot ókkol diibo; **19** aar zodi honókiye e kitab or poigam ókkol ottu honó hotá neelaiféle, Alla ye ítar ttu e kitab ot leikká asé de hé zindigi gas or edde pak cóor or hók loifélaibo. **20** Zibá ye edún iín hoói der íba ye hoór de, “Becók, Añí hára aiyír.” Aamin. Ó Malik Isá, aiyó. **21** Malik Isár rahámot pak bonda ókkol or uore zari tákouk. Aamin.



Tarfore aňí deikkí de, pak cóor gán, yáni noya Jerúsalem mán asman ottu Allar haňsóttu lami aiyér; híyan ore dulí re dulá lla háñza fágóri háñza gfyeh. Baade aňí toktó gán ottu eggwá ðoófir abas fúinni, eén hoór de, "Soó, Alla tákibar zaga yala insán or bútore. Íba ítarar fúaňti tákibo, aar ítara Íbar bonda óibo. Alla Nize ítarar fúaňti óibo edde ítarar Alla óibo.

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Ruáingga at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Ruáingga at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Rohingya---Kitabul-Mukaddos-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukás 8:31
Romiól 10:7
Zahéri 9:1
Zahéri 9:2
Zahéri 9:11
Zahéri 11:7
Zahéri 17:8
Zahéri 20:1
Zahéri 20:3

Hamól 3:21
Hamól 15:18
Romiól 1:25
Romiól 9:5
Romiól 11:36
Romiól 12:2
Romiól 16:27
1 Kórintiól 1:20
1 Kórintiól 2:6
1 Kórintiól 2:7
1 Kórintiól 2:8
1 Kórintiól 3:18
1 Kórintiól 8:13
1 Kórintiól 10:11
2 Kórintiól 4:4

1 Fitor 1:25
1 Fitor 4:11
1 Fitor 5:11
2 Fitor 3:18
1 Yoháんな 2:17
2 Yoháんな 1:2
Yohúdah 1:13
Yohúdah 1:25
Zahéri 1:6
Zahéri 1:18
Zahéri 4:9
Zahéri 4:10
Zahéri 5:13
Zahéri 7:12
Zahéri 10:6
Zahéri 11:15
Zahéri 14:11
Zahéri 15:7
Zahéri 19:3
Zahéri 20:10
Zahéri 22:5

aïdios

Romiól 1:20
Yohúdah 1:6

2 Kórintiól 9:9
2 Kórintiól 11:31
Galatiól 1:4
Galatiól 1:5
Íficiól 1:21
Íficiól 2:2
Íficiól 2:7
Íficiól 3:9
Íficiól 3:11
Íficiól 3:21
Íficiól 6:12
Filíppaiól 4:20
Kolóciól 1:26

Zahéri 11:15
Zahéri 14:11
Zahéri 15:7
Zahéri 19:3
Zahéri 20:10
Zahéri 22:5

aiōn

Moti 12:32
Moti 13:22
Moti 13:39
Moti 13:40
Moti 13:49
Moti 21:19
Moti 24:3
Moti 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Lukás 1:33
Lukás 1:55
Lukás 1:70
Lukás 16:8
Lukás 18:30
Lukás 20:34
Lukás 20:35
Yohánna 4:14
Yohánna 6:51
Yohánna 6:58
Yohánna 8:35
Yohánna 8:51
Yohánna 8:52
Yohánna 9:32
Yohánna 10:28
Yohánna 11:26
Yohánna 12:34
Yohánna 13:8
Yohánna 14:16

2 Kórintiól 9:9
2 Kórintiól 11:31
Galatiól 1:4
Galatiól 1:5
Íficiól 1:21
Íficiól 2:2
Íficiól 2:7
Íficiól 3:9
Íficiól 3:11
Íficiól 3:21
Íficiól 6:12
Filíppaiól 4:20
Kolóciól 1:26
1 Timóti 1:17
1 Timóti 6:17
2 Timóti 4:10
2 Timóti 4:18
Titus 2:12
Hibraniól 1:2
Hibraniól 1:8
Hibraniól 5:6
Hibraniól 6:5
Hibraniól 6:20
Hibraniól 7:17
Hibraniól 7:21
Hibraniól 7:24
Hibraniól 7:28
Hibraniól 9:26
Hibraniól 11:3
Hibraniól 13:8
Hibraniól 13:21
1 Fitor 1:23

aiōnios

Moti 18:8
Moti 19:16
Moti 19:29
Moti 25:41
Moti 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Lukás 10:25
Lukás 16:9
Lukás 18:18
Lukás 18:30
Yohánna 3:15
Yohánna 3:16
Yohánna 3:36
Yohánna 4:14
Yohánna 4:36
Yohánna 5:24
Yohánna 5:39
Yohánna 6:27
Yohánna 6:40
Yohánna 6:47
Yohánna 6:54
Yohánna 6:68

Yohánna 10:28
Yohánna 12:25
Yohánna 12:50
Yohánna 17:2
Yohánna 17:3
Hamól 13:46
Hamól 13:48
Romiól 2:7
Romiól 5:21
Romiól 6:22
Romiól 6:23
Romiól 16:25
Romiól 16:26
2 Kórintiól 4:17
2 Kórintiól 4:18
2 Kórintiól 5:1
Galatiól 6:8
2 Tisóloniól 1:9
2 Tisóloniól 2:16
1 Timóti 1:16
1 Timóti 6:12
1 Timóti 6:16
2 Timóti 1:9
2 Timóti 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Filimon 1:15
Hibraniól 5:9
Hibraniól 6:2
Hibraniól 9:12
Hibraniól 9:14
Hibraniól 9:15
Hibraniól 13:20
1 Fitor 5:10
2 Fitor 1:11
1 Yohánpa 1:2
1 Yohánpa 2:25
1 Yohánpa 3:15
1 Yohánpa 5:11
1 Yohánpa 5:13
1 Yohánpa 5:20
Yohúdah 1:7
Yohúdah 1:21
Zahéri 14:6

eleēsē

Romiól 11:32

Geenna

Moti 5:22
Moti 5:29
Moti 5:30
Moti 10:28
Moti 18:9
Moti 23:15
Moti 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Lukás 12:5
Yakub 3:6
Hadēs
Moti 11:23
Moti 16:18
Lukás 10:15
Lukás 16:23
Hamól 2:27
Hamól 2:31
1 Kórintiól 15:55
Zahéri 1:18
Zahéri 6:8
Zahéri 20:13
Zahéri 20:14

Limnē Pyr

Zahéri 19:20
Zahéri 20:10
Zahéri 20:14
Zahéri 20:15
Zahéri 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

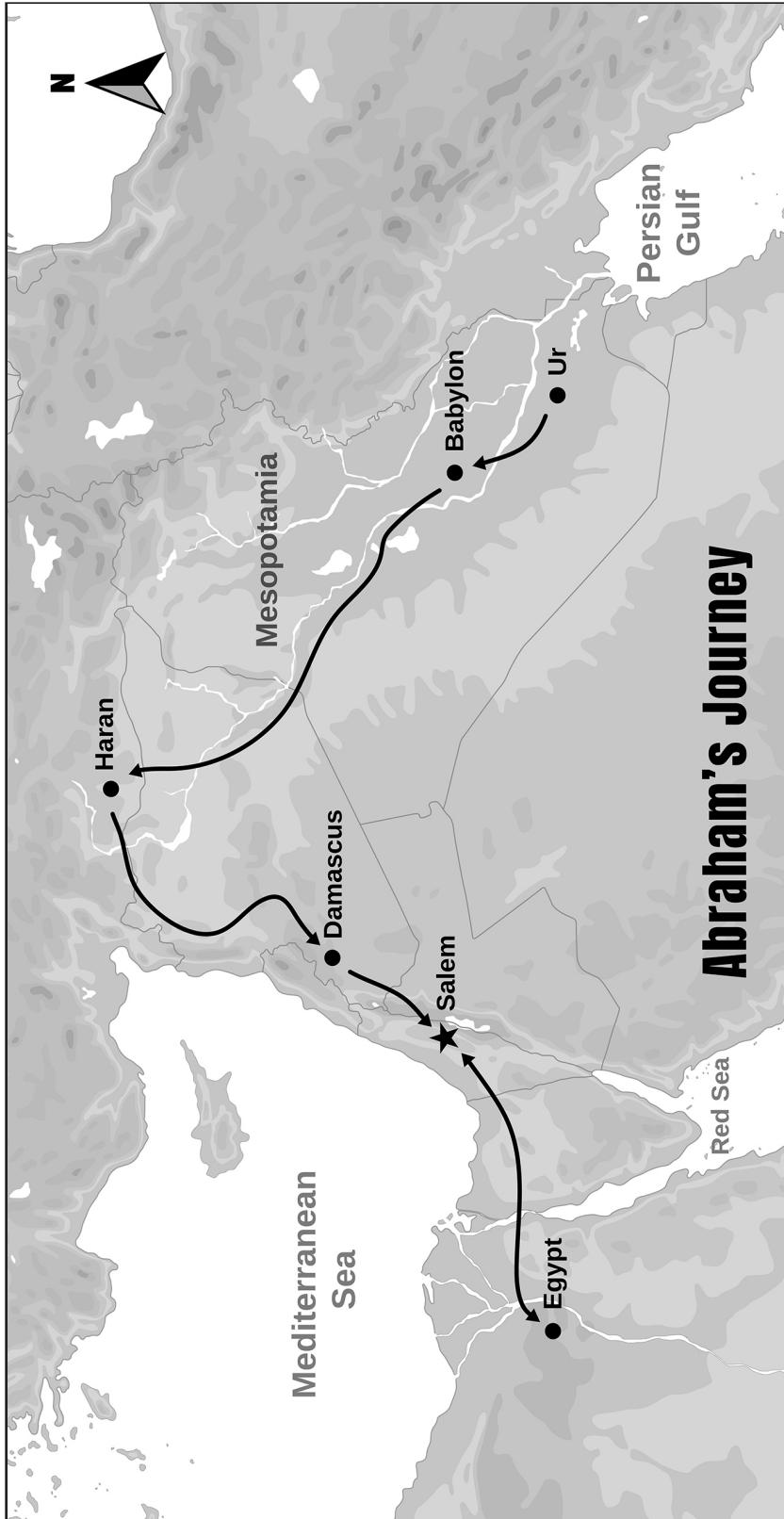
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Fitor 2:4

Questioned

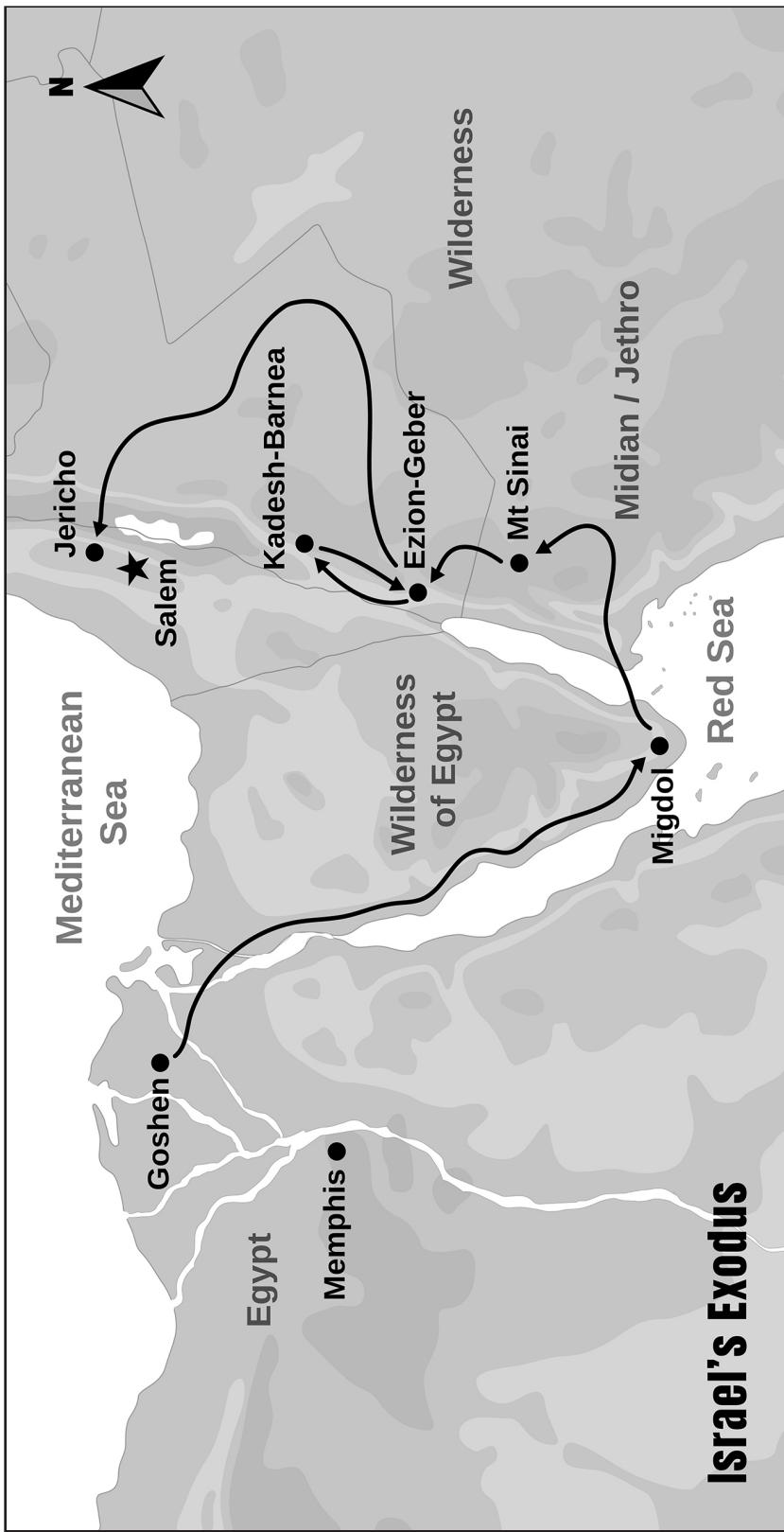
None yet noted



Abraham's Journey

Imane beh İbrahimé Allar hotá mainml, zenítte yóggwa re matai oh zagat zaito howá gýl ziyán yóggwa ye miras ísáfe faibo. Yóggwa höré zaar no zani rowana óil.

- Hebrews 11:8



"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17



Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Syria

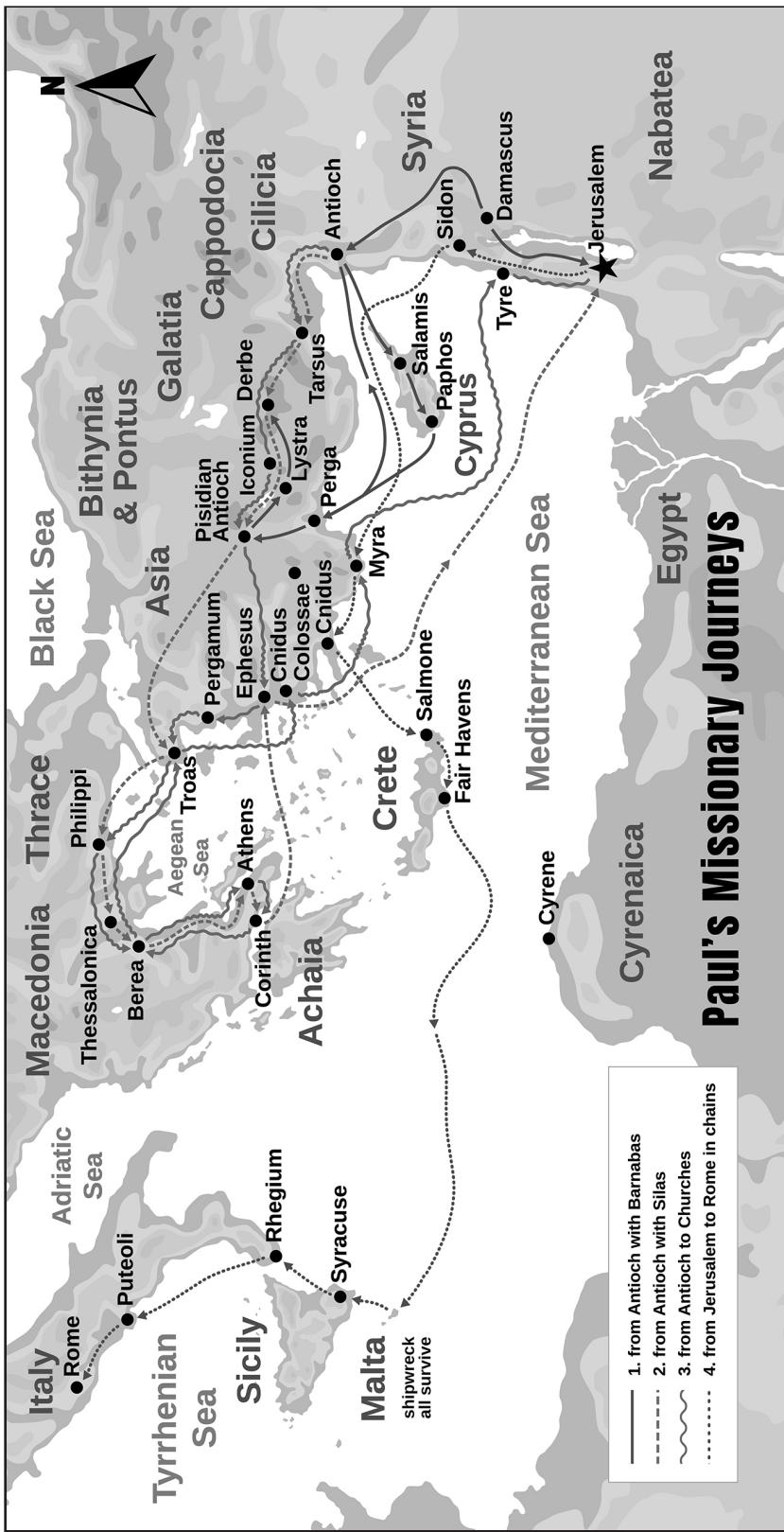
Decapolis

Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Kiyólla-hoílē Manúc or Fua yó tol hédmot fáito aiccé de no, bólke aiccé de hédmot goittó, edde bódut zon or bodal Nizor zan dito. - Mark 10:45



Añí Pául, Mosih Isár éggwa gulam, zibá re sáhabí ói bolla qáka giyéh edde Allar kúchóbor or tobolik olla basflowa gíyeh. - Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)



Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth



- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?



Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Ruáingga at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Hétolla zoo, tamám koum ókkol ore Añr ummot banogoi; itara re Baf or, Fuar edde Pak-Ruhr name báptisma díyo. - Matthew 28:19



